

vault

mas

alchemy 8-1

book #22

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

Faint, illegible text or a stamp located below the circular illustration. The text is too faded to be transcribed accurately.

Quia sunt in superis, hæc inferioribus insunt:
 Quod monstrat cælum, id terra frequenter habet.
 Ignis, Aqua et fluitans duo sunt contraria: felix,
 Talia si jungis: sit tibi scire satis!

D.M.àC.B.P.L.C.

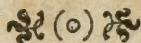

MUSÆUM
HERMETI-
CUM

REFORMATUM

ET

AMPLIFICATUM.

FRANCOFURTI,

Apud Hermannum à Sande.

M DC LXXVIII.

1678

M. J. G. I. M.
L. I. I. I. I. I.
L. I. I. I. I. I.
L. I. I. I. I. I.

L. I. I. I. I. I.

L. I. I. I. I. I.
L. I. I. I. I. I.

L. I. I. I. I. I.
L. I. I. I. I. I.

MUSÆUM
HERMETICUM
REFORMATUM
ET
AMPLIFICATUM,

OMNES SOPHO-SPAGYRICÆ ARTIS DISCI-
pulos fidelissimè erudiens, quo pacto Summa illa vera-
que LAPIDIS PHILOSOPHICI Medicina, qua res omnes
qualemunque defectum patientes, instaurantur,
inveniri & haberi queat.

Continens

TRACTATUS CHIMICOS XXI.
Præstantissimos, quorum Nomina & Se-
riem versa pagella indicabit.

*In gratiam filiorum doctrina, quibus Germanicums
Idioma ignotum est, Latina Lingua ornatum.*

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

clb lbc LXXVIII.

1713 2116

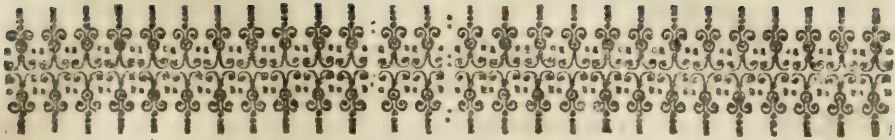
THE HISTORY OF THE

PROVINCE OF NEW-YORK
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME

BY JONATHAN BENTLEY
OF THE BARRS AT NEW-YORK

PRINTED AND SOLD BY
J. BENTLEY, AT THE SIGN OF THE
CROWN, IN NASSAU-STREET, NEAR
THE DOORWAY, IN NEW-YORK

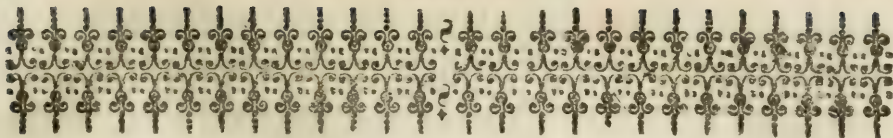
1763

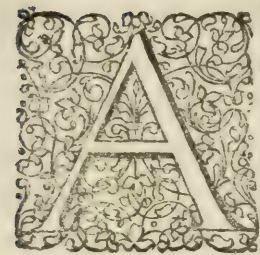
Continentur hoc Libro

I.	<i>Tractatus Aureus de Lapide Philosophico ab Anonymo vero tamen Lapidis Possessore Conscriptus.</i>	pag. I.
II.	<i>Aurum Seculum Redivivum Henrici Madathani.</i>	53.
III.	<i>Hydrolithus Sophicus, seu Aquarium sapientum.</i>	73.
IV.	<i>Demonstratio Naturæ, Ioannis de Mebung.</i>	145.
V.	<i>Summarium Philosophicum Nicolai Flamelli.</i>	172.
VI.	<i>Via Veritatis Vnica.</i>	181.
VII.	<i>Gloria Mundi, seu Tabula Paradisi.</i>	203.
VIII.	<i>Tractatus de Generatione Metallorum.</i>	305.
IX.	<i>Author Libri, cujus nomen Alze.</i>	323.
X.	<i>Lambspringii Nobilis Germani de Lapide Philosophorum Figura & Emblemata.</i>	337.
XI.	<i>Tripus Aureus Michaelis Majeri, Hoc est Tres Tractatus Chimici Selectissimi, nempe Basilii Valentini Benedictini Ordinis Monachi Germani Practica una cum XII. Clavibus & appendice, ex Germanico.</i>	373.
XII.	<i>Thoma Nortoni, Angli Philosophi, Crede mihi seu Ordinale, ex Anglicano Manuscripto in Latinum translatum.</i>	433.
XIII.	<i>Cremeri cujusdam Abbatis Westmonasteriensis Angli TESTAMENTVM, in Diversarum nationum Gratiam editi & figuris cupro affabre incisus ornat.</i>	533.
XIV.	<i>Michaelis Sendivogii Novum Lumen Chemicum, è Natura Fonte & manuali Experientia depromptum.</i>	545.
XV.	<i>Novi Luminis Chemicus Tractatus Alter de Sulphure</i>	601.
XVI.	<i>Philalethæ Introitus Apertus ad Oclusum Regis Palatium nunc verò è Manuscripto Correctior editus.</i>	647.
		XVII. Sub-

- XVII. *Subtilis Allegoria super Secreta Chymia Authore Michaelis Mejeri.* 701.
- XIIX. *Philaletha Metallorum Metamorphosis.* 741.
ejusdem Brevis Manuductio ad Rubinum Caelestem. 775.
- XIX. *Item Fons Chymica Veritatis.* 799.
- XX. *Iohannis Friderici Helvetii, Vitulus Aureus quem Mundus ador-
 rat & orat, in quo tractatur de Rarissimo Natura Miraculo
 transmutandi Metalla, &c.* 815.
- XXI. *Ianitor Panfophus, seu Figura Aenea quadripartita cunctis Muse-
 um hoc Introeuntibus, Superiorum ac Inferiorum scientiam Mo-
 saico-Hermeticam, analytice exhibens.* 864.

CANDIDO LECTORI.

Alchemiam (humanissime Lector) in omnium earum quas hominum ratio ad usum vitæ adinvenit, artium varietate, nobilitate & dignitate excellere, nemo nisi injuria in dubium vocaverit: omnibus Philosophis uno quasi ore (quanquam linguis diversis) clamantibus: artem hanc non modo esse veram, verum etiam nihil post legem divinam, in qua est salus animæ, à summo Deo in hoc mundo, hominum generi tributum fuisse, nec magnificentius nec sublimius: & propterea summo studio investigandam omniq; labore quærendam esse prædicantibus. Sed ut vino generoso non opus est suspensa hedera, ita nec huic arti præconio, cujus non modo indubitata veritas, verum summa quoque atq; per omnium hominum vitam longè latèque diffusa utilitas, quæ potissimum in hac arte spectatur, tam in Medicina quàm arte pharmaceutica & aliis multis scientiis, præfertim in transmutatione metallorû, ita clara atque perspicua sit, ut ornamenta sermonis aut orationis lumen nequaquam desiderare videatur, Ne
quid

PRÆFATIO.

quid nunc dicam de maximè necessaria, ad varios usus vitæ mineraliū, venarumq; metallicarum elaboratione, aliisque in numeris hujus artis commodis, quæ brevitatis studio prætermitto: cum significare satis erit, quod amplificare nimium foret. Diversis eam aggrediuntur finibus diversi. Philosophus amore studioque sapientiæ consequendæ impellitur, ipsa notitia gaudens, & elegante copiosaque de miraculis in natura divinis ad gloriam omnipotentis creatoris dissertatione. Hic fructus satis est liberalis, fæcundusque viro Philosopho, cui etiam ad opes consequendas non desunt rationes expeditissimæ, si uti iis vellet, & non potius Philosophiæ amore inflammatus, huic vacare cæteris fortunæ ludibriis sponte neglectis, sibi propotuisset. Quam mente fuisse videmus, Saracenorum, Ægyptiorum, Arabumque & Persarum sapientes, qui cum Tyrannorum truculentia opprimerentur, & passim sedibus suis extorres agerentur, remedio artis suæ, præsidioque sibi consuluerunt, & victum non tantum sufficientem inventa transmutatione metallica, sed & honestum, regiumq; sibi comparaverunt. Quocunq; enim auro perveniri posset & argento, eo patere sibi quoque viam ipso demonstraverunt facto. De hac vera transmutatione metallorum, quæ solo Elixire seu lapide philosophorum perficitur, hic nobis potissimum sermo est, de quo etsi multorum authorum libri exstant, ut hic ipse liber Musæum hermeticum nuncupa-

PRÆFATIO.

nuncupatum, qui jam aliquot abhinc annis in lucem prodiit, attamen cum haud parva authorum chemi-
corum sit copia, magnaue scriptorum diversitas & varietas, ita ut unus altero clarius & apertius scribat, aliusq; alium explicet, autores mihi fuerunt quidam ex amicis, hac in arte versatissimi, ut huic ipso libro Musæo hermetico, non nulla ad rem facientia, & huic arti maximè necessaria adjicerem, qui etsi ut supra dictum, ex selectorum & in hac arte peritissimorum virorum scriptis, jam aliquot abhinc annis compositus erat, non tamen omnibus suis partibus sic integer aut omnibus ira numeris absolutus reperiebatur, ut speratum legentium studiis fructum satis cumulate afferre potuisset. Huic igitur honestissimæ amicorum voluntati, quæ potissimum ad communem hujus artis studiosorum utilitatē referretur, libenter concessimus, & integrum hunc librum variis selectissimis authoribus augmentatum, multisque figuris æneis exornatum typis exscribendum curavimus, præsertim cum nobiscum perpenderemus, multos adulterinos libros, falsaque ut vocant alchemistarum recepta impostorum fraude & avaritia composita, in quibus ne scintilla quidem veritatis elucet, internaturalium, occultarumque artium indagatores versari, quibus & quam plurimi decepti sunt, & adhuc decipiuntur, qui lecto hoc libro in quo clarissimè & planissimè Lapidis magisterium expressum est: nullus error positus, nulla falsi-

PRÆFATIO.

falsitas juncta, hac ratione à scelerata Fumi vendulorum turba, cui dulce est decipere, tuti sint. Hic quippe omnes errores elucidantur & eliduntur. Quamobrem præsentem hunc librum scientiæ filiis offero ut dum omni cogitatione, motuq; animi in naturæ occultis operationibus inquirendis versantur, ex eo rerum veritatem, ipsamque naturam cognoscant & perspiciant. In qua Re sola totius sanctissimæ ARTIS philosophicæ perfectio consistit, modo via Regia, quam natura in omnibus operationibus præscribit, progrediantur. Quod reliquum est, filios artis unicè rogo, ut meum hoc bene de ipsis merendi studium benevolo animo accipiant, & cum Dei nutu, constanti labore in optatum portum philosophicum appulerint, philosophico more omnes indignos ab hac arte excludant, amorisque erga proximum egenum in timore DEI, postposita vana ostentatione, memores, Optimo Ter Maximo, pro singulari & divino hoc munere, sine abusu in tacito & piè gaudenti sinu sempiternas laudes decantent.

AUREUS TRACTATUS
DE
PHILOSOPHO-
RUM LAPIDE.

AB ADHVC VIVENTE, SED ANO-
nymo Philosopho Germanicè in lucem emissus,
nunc autem Latinitate donatus.

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE:

M DC LXXVII.

AUTORIS AD TECHNOPHILUM
Lectorem

P R Æ F A T I O.

NE mireris benigne Lector, & verè naturalium secretorum indagator, quare in ista hujus mundi senecta, ubi alterum jam pedem in cymba habet Charontis, tractatulum hunc scribere animum induxerim, cum omnes ferme bibliothecæ libris de hac materia conscriptis sint adimpleta, quorum tamen maxima pars falsa, fucataque philosophia, ejusdemque farina receptis referta est. Non in mei gratiam, sed tuum emolumentum hoc, quicquid est, conscripsi, quo veritatis basin demonstrando à devius te in verum tramitem reducam; in quo equidem haud parum tua interest. Ad me quod refert, jam pridem novi, quicquid in hoc negotio novisse debebam, neque librorum copia opus habeo, cum intra viginti duos annos tot libros, quot ad manus meas pervenerunt, legerim, perlegerim, atque relegerim, in quorum numero, qui equidem magnus fuit, tam manuscripta, quam typis descripta fuerunt plurima.

In hoc meo tractatu materiam cum solutione theorice adumbratam, uti & practicam allegorice delineatam claris ac planis

verbis reperies, ut tali modo vix apud ullum philosophum invenire queas. Operam in super dedi, ut cum philosophis loquerer, quo nomine & quosvis locos, ubi hanc vel illam sententiam in medium proferunt, diligenter annotavi, quo ipse inibi inquirere, mea allegata pensitare, ingeniumque tuum inde acuerere queas. Equidem minori opera allegatis istis prætermisissis hunc tractatum concinnare meq̄, aureæ crucis fratribus notum facere potuissem, nisi commodi & emolumentum tui gratia aliud consilium fuisset. Nec mirum tibi videbitur, quod meum nomen occultare, meque tibi ostendere præsens recusarem. Non etenim vanam in hoc negotio meam gloriolam, ut ve coram mundo magni fiam, quero, sed tibi ut prosim studeo. Insuper, præceptores mei, veri nimirum philosophi, haud mihi authores fuerunt, ut superciliosæ authoritatis causa vitam meam vilipendere, avaris prædonibus venundare, & secretissimi hujus arcani prostitutione plurimorum peccatorum perpetratorum ansam præbere deberem. Non dubito, quin æquus lector ex Sendi vogio didicerit, illum, quoties sese magnatibus manifestare voluerit, semper in discrimen & detrimentum incidisse. Experientia testatur, plurimos philosophos incircumspecte sese negligentes, ab avaris & superbis prædonibus, animam minimi facientibus suam, casostincturaque sua de prædatis fuisse: ratio confirmat, quemlibet thesaurum aliquem magnum manibus circumgestantem latronibus, prædæ copiam monstrare. Sendi vogius suum nomen anagrammatismo texerat: Sic & brevi abhinc elapso tempore alius philosophus, aureæque crucis frater, cujus nomen jam pridem mihi innotuit, sub anagramma-

te, & anigmate suis se manifestavit. Quare igitur ego immundo huic me mundo prostituerem? in hoc amice, acquiescas, quod sapientibus me ostendere, nomenque meum demonstrare voluerim, sicuti abunde factum est, reliqua Deo ter optimo maximo relinquens, qui, si in sui nominis gloriam & mei tuique emolumentum hoc cedere noverit, sat citò me tibi notum faciet. Noli in meum nomen accuratius inquirere. Hoc enim etsi forte noveris, aut me ipsum cognoveris attamen in hoc tractatulo acquiescere cogeris. Furavi cum Bernardo Comite Trefuense & Neigense philosophis & aequitati, nulli hominum ulterius quidpiam quam hic factum est, me revelaturum. Noli etiam sollicitus esse, num pretiosum hunc thesaurum in manibus habeam: inquire potius an viderim, quomodo mundus creatus sit? Quomodo tenebræ Aegypti se habuerint? Quæ sit causa iridis? Quam faciem ab universali resurrectione clarificata habitura sint corpora? Quinam constantissimus color? Sed à vobis, qui huncce meum libellum probè intelligitis, quero an videritis magnum illud, & falsum mare, sine omni corrosione, quod satis est omnium rerum tincturas ad altissimos etiam montes elevarè? Dicite mihi ubi sit sulphur ex sulphure, & ex mercurio mercurius? Vel ubi sit ex mercurio sulphur, & ex sulphure mercurius vicissim? Quando oculis vestris subiecta fuit idea ardentissimi amoris, ubi masculus & femella tam arctè se complectuntur, ut etiam in posterum nunquam divelli queant, sed præimperscrutabili amore una res fiunt; Si intellexeritis quid hoc sit, quod dico, idque ipsum manibus vestris operati estis & oculis vestris videritis, vestrum sum socius, certioresq;

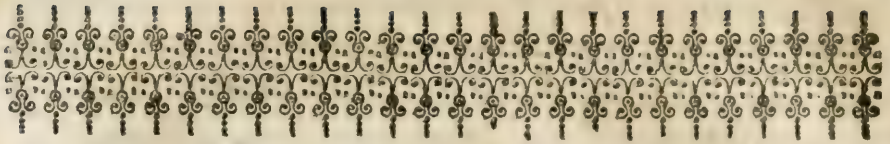
vos facio, & me hoc ipsum non vuisse, nihil quæquam tacite vestra frui familiaritate, magis mihi in votis esse; quo nomine & hunc tractatum in lucem emittere volui.

Si quis autem de hujus artis difficultate conqueri velit, is certo sibi persuadeat, eam in & per se haud difficilem fore, imò illis, qui Deum diligunt, & hac scientia ab eo dignati sunt, perfacilem esse. Sin quis vero, quod nimis clare & aperte illius artificium in medium protulerim, ut etiam qui vis ad ejus notitiam pervenire queat, me arguere præsumpserit; is hoc à me responsum ferat, me dignis, & à Deo prædestinatis satis quidem clarè eam descripsisse, indignos vero nec minimum inde emolumentum reportaturos esse. Nasutulis & nimis altum sapientibus nonnullis haud semel omnem hanc artem de verbo ad verbum declaravi, sed alto istud supercilio ridentes, haud fidem habuerunt mihi, duplicem in nostro opere esse mortuorum resurrectionem. Quamobrem hæc nostra ars tam in theoria, quam praxi merum donum Dei est, qui illam tribuit cui, & quando vult, nec est volentis, aut currentis, sed solius miserentis Dei. Cum omnibus circumstantiis & ætatis ad septendecim vel octodecim annos illam abunde novi, attamen præstolandum mihi fuit illud tempus, quo eam largiri mihi Deus dignatus est. Nequæ de veritate aut certitudine ejus ullus dubitabit; siquidem illa tam est vera, tamquæ indubitate à Deo in natura ordinata, quam vere sol lucet inter diu, Lunaquæ noctu splendorem suum emittit. Sed hisce præfationem hanc concludendo ad tractatum ipsum per volendum me accingam. Vos vero aureæ crucis fratres dilectissimi, qui hinc inde clanculum latitantes pretiosissimo

hoc

hoc Dei dono in ejus timore utimini fruimini, nolite vosmet me
 celare, & si me parum noveritis, sciatis per crucem fideles pro-
 batum iri, eorumque fidem innotescere, securitatem vero, &
 voluptates illam obscurare, Deus sit nobiscum, Amen.

TRACTATUS AUREUS,

DE

PHILOSOPHORVM
LAPIDE.

Am veteres, quam moderni philosophi, dilectissime Lector, veræque sapientiæ perscrutator amicissime, postea quam Dei nutu metam sui desiderii adepti fuerunt, suis collegis in omni mundo hinc inde latitantibus se patefacere scriptis suis in usu semper habuerunt: eo non modo sine ut illos voluerint reddere certiores Deum ter Optimum Maximum & suum intellectum illustrasse, laboribus suarum manuum benedixisse, secretissimumque ac maximum terrenæ hujus sapientiæ arcanum sibi demonstrasse, pro quo quidem beneficio meritæ laudes, honos, & gloria ipsi debeantur; sed etiam ut proximo, atque technophilo discipulo ansam præberent, Deo ita annuente ad sacrosanctam hanc artem ejusque notitiam pervenienti. Hujus generis homines in omnibus nationibus extiterunt; Ægyptii, inter quos Hermes Trismegistus unice eminet, Chaldæi, Græci, Arabes, Itali, Galli, Angli, Batavi, Hispani, Germani, Poloni, Ungari, Hebræi & alii complures. Mirum tamen quod præfati sapientes in diversis linguis diverso tempore scribentes tanta harmonia adeo consentiant in libris suis, ut etiam cuivis vero philosopho, Deum benedicto hoc lapide eorum mentes exhilarasse, seseque suis hoc opus manibus perfecisse, facile sit dignoscere. Sicuti autem ex ejusmodi consensu veritas elucescit, ita ex dissensu pseudophilosophastri & sophilæ

sophistæ notantur. Illi etenim fundamentum hujus inclytæ artis ignorant, ex suoq; cerebro quælibet fingentes, cunctis errores suos aperiant.

Harmonia autem dicta cum primis in cognitione materiæ, ejusdemque solutione, pondere, ignis regimine & augmentatione consistit.

Ad materiam quod attinet, unica illa est, omnia in se habens, quibus indiget, & ex qua artifex quidquid vult, præparat, NIS V S nimirum in ARENA, uti Anastratus philosophus in Turba ait: *Nihil est pretiosus arena maris rubea, & est sputum Luna, quod solis lumini jungitur, & congelatur.* Quod autem unica hæc materia requiratur, ibidem Agadmon testatur, ubi dicit: *Scitote, nisi corpus hoc meum capiatis carens spiritu, quod vultis minime consequimini, eo quod alienum quidquam opus non ingreditur, nec quippiam, nisi quod est syncerum. Quare omnem pluralitatem dimittite. Natura enim una re est contenta, & qui eam ignorat peribit.*

Eodem modo Arnoldus Villanovanus in Flore suo florum scribit: *Lapis noster fit ex una re & cum una re.* Similiter loquitur ad Regem Neapolitanum: *Omne, quod in lapide nostro est, ei necessarium est, nec alieno indiget: siquidem lapis noster unius natura, & una res est.* Et Rosinus ait: *Scias unicam esse rem, ex qua omnia fiunt, qua desideras.* Et Lilius: *Non opus habes nisi una re, qua in quolibet gradu nostri operis in aliam naturam mutatur.* Ita & Geber in sua summa dicit: *Lapis noster, unus est, una medicina, cui nihil addimus, nec quicquam minuimus, tantummodo superflua removemus.* Et Scites in Turba: *Hujus artis fundamentum, unum quidem est, quod omnibus rebus fortius & sublimius est, & acetum acerrimum appellatur, quod fecit aurum merum esse spiritum, sine quo nec albedo, nec nigredo, nec rubedo consistit. Et cum corpori miscetur continetur, & unum fit cum eo, & revertit ipsum in spiritum, & spirituali tingit tinctura, invariabilis, rursus à tincto tincturam accipit corporalem, qua deleri non potest. Et si corpus absq; aceto super igne posueritis, comburetur, & corrumpetur.* Sed ex his Scitis verbis quispiam concludens inferre posset, non unam, sed duas res, corpus nimirum,

& acetum, (ut ipse vocat) requiri, & necessariò humidum cum sicco esse conjungendum, ne siccum ab igne comburatur, sed ab humido, à tali combustione præservetur. Huic equidem conclusioni dextre acceptæ lubens subscribo, philosophicas interim præcitas sententias in suo valore & veritate asservans. Certò certius etenim est, unicam benedicti nostri lapidis esse materiam, ac sapientibus plurimis nominatam nominibus, quam artificio Natura jam pridem præparavit, uniceq; illam solam, & nullam in omni mundo aliam nostri lapidis materiam esse voluit. Hæc materia cuiusvis oculis subjecta est; totus eam mundus intuetur tangit, amat, nec tamen ipsam novit. Nobilis est & vilis, pretiosa & parvi momenti, & ubique reperitur. Theophrastus Paracelsus in suo de Tinctura physicorum libro **LEONEM RUBEUM** appellat, à multis nominatum, sed à paucis cognitum. Hermes I. cap. sui tractatus *argentum vivum in intimis thalamis coagulatum* vocat. In Turba hinc inde æs dicitur. In philosophorum Rosario Salis nomine indigitatur. Sed, ut brevis sim, tot hæc nostra materia habet nomina, quot res sunt in mundo; inde est, quod ab insipientibus minus noscatur. Insipientes illos voco, qui absque prævia cognitione naturæ, ejusdemque proprietatis accedunt ad artem, sicuti asinus ad præsepe, nesciens ad quid rostrum suum porrigat, uti Arnoldus ait. Vnde belle Geber in Summa perfectionis: *Qui in se ipso principia naturalia ignorat, ille jam multum remotus est ab hac arte.* Et Rosarius dicit: *Consulo ut nemo se arti huic intromittat ad invenendum nisi principium vera natura, & ejus regimen cognoscat, qua cognita pluribus non indiget rebus, nisi una, nec magnas requirit expensas, quando unus est lapis, una medicina, unum vas, unum regimen, unaque dispositio.* At tamen unica isthæc materia opera naturæ, artificisque experientia ita separatur, uti Theophrastus loquitur, ut in albam illam aquilam transmutetur, nec solis splendor radiis suis spagirum amplius illuminet: sive sicuti Basilus Valentinus ait, ut inde fiat spiritus candidus instar nivis, itemque alius spiritus rubeus instar sanguinis, qui bini spiritus, tertium in sese occultum continent. Unde haud male Aros rex: *Nostri medicina fit ex duobus unius essentia, videlicet ex u-*

nione mercuriali fixa & non fixa natura, spiritualis & corporalis, frigida & humida, calida & sicca, & ex alio nequaquam fieri potest. Et Richardus Anglicus ait: Lapis est unus, una medicina, qua secundum philosophos dicitur REBIS, id est, ex binare, scilicet ex corpore & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui erraverunt, diversimode exponentes illud:

Est REBIS in dictis rectissima forma figuris. id est, duae res: & haec duae res sunt una res, id est, aqua conjuncta corpori, qua corpus solvitur in spiritum, id est, in aquam mineralem, ex qua factum est ab initio: Et sic ex corpore & spiritu fit una aqua mineralis, qua dicitur Elixir, id est, fermentum: quia tunc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum. Igitur ex una re, qua est aqua corporis & spiritus, medicina perficitur. Et sic secundum philosophos habemus naturam sulphuris & mercurii super terra, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Et Bernardus Comes Trefnae & Marchiae ait: Opus nostrum fit ex una radice & duabus substantiis mercurialibus crudis, assumptis, & ex minera tractis, puris & mundis, igne conjunctis amicitia, ut exigit ipsa materia, assidue coctis, usque dum ex duobus unum fiat, &c. Et Basil. Valent. in lib. naturalium & supernaturalium c. 4. dicit: In omni veritate per Dei amorem hoc tibi in super revelabo, radicem sulphuris philosophici, qui caelestis est spiritus, cum radice spiritualis & hyperphysici mercurii, ac principio salis spiritualis, in uno esse atque in unica materia reperiri, ex qua lapis, qui ante me fuit, conficitur, & non ex pluribus: licet ab omnibus philosophis mercurius per se, sulphur per se, & sal per se peculiariter allegetur, quasi vero mercurius in uno, sulphur in altero, & sal in tertio inveniatur. Ego autem tibi dico, quod hac ita ex eorum abundantia prolata monstrant, in quibus copiose reperiantur, & particulariter multis modis commodè adhiberi, & preparari queant, tam ad corpora humana sananda, quam metalla transmutanda. Sed universale illud, thesaurus nimirum summus terrena sapientia hujus, triumque rerum omnium principia, unica quaedam res est, & in una re simul inveniuntur, & extrahuntur, qua omnia metalla in unum convertere potis est: Et sunt verus mercurii spiritus, & sulphuris anima, una cum sale spiritali simul unita, & sub uno caelo conclusa, nec non in uno corpore habitantia; suntque draco, & aquila, rex & leo, spiritus & corpus, auri corpus in veram tingens medicinam, &c.

Hoc etiam modo materia nostra præparata vocatur mas & fœmina, agens & patiens; sicuti Zimon ait in Turba: *Scitote quod secretum operis ex mare & fœmina constat, hoc est, agente & patiente. In plumbo est masculus, in auripigmento fœmina. Masculus gaudet suscepta fœmina & juratur ab ea, & fœmina suscipit à masculo sperma tingens, & coloratur ex eo.* Et Diomedes dicit: *Conjungite masculum serui rubei filium suum odorifera uxori, & juncti artem gignent, quibus noli introducere alienum, nec pulverem, nec aliam rem, & sufficiet vobis conceptio, & verus filius nascetur. O quam preciosissima est serui illus rubei natura, sine qua regimen constare non potest.* Alii appellant illam argentum vivum, sive mercurium, & sulphur seu ignem, sicuti Rogerius Baco in speculi cap. 3. ait: *Ex sulphure & mercurio fiunt metalla cuncta, & nihil eis adheret, nec eis conjungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est.* Et sic de jure oportet nos accipere mercurium & sulphur pro lapidis materia. Et Menabadius: *Qui argentum vivum corpori jungit magnesia, & fœminam viro, naturam extrahit occultam, per quam corpora colorantur.* Lullius in Codicillo ait: *Proprietas nostri mercurii est, quod à suo sulphure coaguletur.* Et in practica sui testamenti dicit: *Argentum vivum est supernatans & fluens humiditas à combustione præservans.*

Alii vocant corpus, spiritum & animam. Ita dicit Arnoldus in Flore florum: *Dixerunt Philosophi, quod lapis noster componitur ex corpore, & anima & spiritu, & verum dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparaverunt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerunt, & verè, quia spiritus est. Fermentum animam dixerunt, quia corpori imperfecto vitam tribuit, quam prius non habebat, & meliorem formam producit.*

Et paulò superius ait: *Spiritus non conjungitur corpori nisi anima mediante. Anima enim est medium inter corpus & spiritum, ipsa simul conjungens.* Et Morienus: *Anima citò suum corpus ingreditur, quam si alieno corpori conjungere studes in cassum laborabis.* Et Lilius: *Anima, corpus, & spiritus simul sunt, & una res est, qua omnia in se habet, & cui nihil adjungitur.*

Sed in quem finem omnia nomina, quibus hæc nostra materia indigitatur, in medium proferemus & explicabimus? In hisce, ut frequētoribus & nostræ intentioni propinquiorebus acquiescemus, & post indagationem materiæ nostræ, ubi nimirum illa lateat, & unde promi debeat, de solutione, ut rei capite, non nihil videbimus, illiusque tractatione nostrum ingenium acuemus.

Ad considerationem igitur nostræ materiæ, quænam illa sit, & ubi indagari debeat, quod attinet, albo calculo, quod ajunt, notandum est, quod omnipotens Creator, cujus sapientia æquæ infinita, atque ipse est, in principio rerum, cum nihil nisi ipse esset, duo creavit, cælestia nimirum, & ea, quæ sub cælis continentur. Cælestia sunt ipsi cæli, & cælicolæ, de quibus hoc loco subtilius, & uberius loqui aut philosophari supersede debimus. Sed sub cælo quæ extant, ex quatuor Elementis creatæ res, numero tres reperiuntur, & in tria genera vulgo dispertiri solent. Quorum illa quæ vivunt & sentiunt primum locum tenent, & animalia nuncupantur. Secundum genus tenent, quæcunque ex terra producuntur, & non sentiunt, atque vegetabilia appellantur. Demum quæcunque sub terra prodeunt in tertio genere numerantur, & vocantur mineralia. Hæc itaque rerum creaturarum tria genera complectuntur cuncta sub Lunæ globo ex elementis producta, neque illis plura, nec pauciora reperiuntur, atque tali modo à summo Deo quodvis in suo genere & specie sua confirmatum est, ut de genere in genus transilire illis sit impossibile. Ut si quis ex lapide hominem vel arborem fabricare conaretur, sive ex herba simiam quampiam vel plumbum, vel ex plumbo animal aliquod vel herbam facere tentaret. Hoc, inquam, ex Summi regis ordinatione impossibile est. Etenim si in natura rerum hoc esset concessum, quædam istorum, imò cuncta genera in unum converti possent. Sed quia inde omnia corruerent, dominantium Dominus ejusmodi transmutationem concedere noluit; imò, quod magis est, non modo unumquodque in suo genere cōservari voluit, sed etiam cuique creaturarum suum proprium semen, quo id in sua specie augetur, & in suo genere persistere, nec hujus species in alterius permutari queat, ipse indidit. Ut si quis speciem hominis in equi, vel pomi in lactucæ, adamantis, vel

alterius lapidis in aurum permutare vellet, toto ille cælo erraret; quandoquidem in sublunarium natura isthoc haud licitum est: Et sicut à principio fuit, ita erit & in fine, ubi cunctipotens, qui in principio FIAT dicebat, inquiet, PEREAT. Sed inter ista, quorum una communis materia, semen, & Elementorum compositio est, facile melioratio & exaltatio secundum materiæ suæ puritatem, & perfectionem fieri & perfici potest. Utpote videmus hominem subtili & perspicaci ingenio præditum ad altiorem dignitatis suæ gradum evehi, quam alios, qui talis ingenii non sunt, quod ex puritate & subtilitate spirituum, qui à rectificato & bene constituto corpore nascuntur, ortum suum ducit. Ita conspiciamus hunc equum sua nobilitate alium longè antecellere, quod & in omnibus animantium speciebus ad oculum patet. Sicuti igitur in animalibus hæc videmus, ita in herbis & arboribus multò magis ista advertere licet. In arboribus per transplantationes, insitiones, & alia hortulanis cognita media: in herbis autem quotidianâ docemur experientiâ, quomodo herbæ & flores unius speciei alterum ab altero sua nobilitate, pulchritudine, odore, saporeque differat. Exemplo nobis caryophylli (quos flores tunicæ vocant) sint, & tulipanæ, ut alios taceam. Deus bone, in quot species hæc extensæ sunt? In innumerabiles inquam. qui etiam diligentî curâ de die in diem nobiliores fiunt, & rariores, ita etiam, ut tam fragrantés, & elegantes flores antèd hæc non extitisse in confesso sit. Sed de metallis, quorum una communis materia est, argentum nimirum vivum vi sulphuris digestum & coagulatum, quid dicam? De ista communi materia Richard. Anglicus ita insit: *Rerum natura omnium liquabilium genera naturaliter operata est ex mercurio, & sui sulphuris substantia, eo quod proprium est argenti vivi, quod coagulatur ex vapore, sicut ex calore sulphuris albi vel rubei non urentis.* Et Arnold. part. 1. c. 2. *Argentum vivum est Elementum omnium liquabilium; quoniam omnia liquabilia, cum liquantur, in id convertuntur, & commiscetur cum ipsis, quia est de substantia eorum: licet ista corpora differant in compositione sua ab argento vivo, eo modo, quo ipsum fuit purum vel impurum à sulphure immundo sibi extraxeo.* Ro-

finus ad Saratantam : *Omnium metallorum materia digestum & imperfectum argentum vivum est in ventre terra, calore sulphureo decoquente, & secundum sulphuream varietatem in terra diversa generantur metalla, cum sit eorum primordialis materia una & eadem, sola actione majori vel minori, cum temperantia adveniente vel non adveniente. Quare quotidie videmus, quomodo ipsa natura continuo de eorundem mortificatione & perfectione sit sollicita, donec in aurum, quod naturæ finalis est intentio, perficiantur. Omnia etenim metalla ostendunt, naturam in iis nonnihil ad ulteriorem perfectionem vergendo fuisse operatam; siquidem nec ullum reperitur metallum à perfectione adeò diminutum, quin auri aut argenti granum contineat. Et quidem cum metallis ita comparatum est, ut natura ex argento vivo suum sulphur secum habente propediem aurum gignere satagat & potis etiam sit, nisi extraneū aliquod impedimentum interveniat, immundum nimirum, foetens, & adurens sulphur, sicuti in plurimis videmus locis purum, putum & obrizum erui aurum, absq; aliorum metallorū commixtione. Quia autem in mineris argento vivo ut plurimum externum commiscetur sulphur, illud hoc inficit, & à perfectione impedit: secundum istius sulphuris varietatem, variæ etiam metallorum species generantur; sicuti Aristoteles 4. meteor. dicit: *Si fuerit argentum vivum bona substantia, & sulphur non purum adurens, convertit ipsum argentum vivum in as. Argentum etiam vivum si fuerit petrosum, immundum, terreum, & sulphur non mundum, fiet ex eo ferrum: stannum verò videtur habere bonum argentum vivum, & purum; sulphur autem malum & non bene mixtum. Plumbum autem grossum argentum vivum, & malum, mali saporis & foetidum, unde non bene coagulatur.**

Impediens, adurens & foetens autem illud sulphur, non est ignis ille verus metalla digerens; sed argentum vivum suum in se proprium sulphur continet, quod sibi digerendo sufficiens est, sicuti Bernardus Comes Trefnensis ait: *Nonnulli perperam existimant in procreatione metallorum intervenire materiam aliquam sulphuream; sed contra manifestè patet, in mercurio sulphur inclusum esse, quando natura operatur.*

Verum

*Verum non dominatur in eo, nisi per motum calidum, quo dictum sulphur alteratur, & una simul alia dua mercurii qualitates. Ad hunc itaque modum natura per hoc sulphur in terra venis generat metallorum formas diversas, pro diversitate graduum alterationum. In metallis etenim secundum Arnoldum parte prima, capite tertio, duplex superfluitas est: una quidem in profunditate argenti vivi inclusa in principio sua missionis superveniens: altera vero extra naturam sue nature, & corruptibilis: quarum ista cum labore tollitur; altera vero nullo artificis ingenio tolli potest. Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur, & ideo, quia argentum vivum tenet, & ab adustione præservat illud, quod sue nature est, alterum respuit, igni exponens, qui ipsum inficit. Sed internum illud sulphur, si cum argento vivo digerens, & ad perfectionem maturans, itidem purum vel impurum, combustibile, vel incombustibile est. Impurum sulphur impedit argenti vivi digestionem, quod eò minus in aurum transire queat, donec illud demum ex omni parte ab eo separatum fuerit, purum autem, incombustibile, & fixum illud alterum cum eo remanserit; & tunc demum aurum vel argentum ex eo fit, secundum quod illud sulphur album vel rubeum fuerit. Internum autem hoc sulphur nihil aliud est, quàm maturus mercurius, seu præmatura, & magis digesta argenti vivi pars, quo nomine & argentum vivum illud ad eò amicè suscipit, alienum verò respuit. sicuti Richardus Anglicus capite nono ait: *In quantum sulphur fit magis simplex, in tantum magis gaudet & coheret mercurio simplici ac mundo, ut fortius unum cum alio conjungatur, & sic perfectiora tunc ex ipsis generantur metalla. Tale autem sulphur ex Avicennæ sententia, non reperitur supra terram, nisi quantum in istis corporibus sole & luna existit. In sole autem perfectius, quia magis est digestum & decoctum. Siquidem secundum Richardum capite duodecimo, Sulphur Philosophorum rubeum existit in sole per majorem digestionem, & sulphur album in luna per minorem digestionem.**

Hæc omnia cum ita sint, quod nimirum, una unica & communis metallorum materia existat, quæ vi innati sui sulphuris aut contestim,

aut postquam externum & malum reliquorum metallorum sulphur temporis successu per digestionem seposuit, in aurum abeat, quod metallorum finis, & vera naturæ intentio est: fateri utique & dicere cogimur, naturam & in hoc genere æquè ac in vegetabili & animali regno secundum puritatem & subtilitatem subjecti emendationem & perfectionem suæ naturæ quærere & deposcere.

Paulò prolixius, amicè naturæ indagator, hæc persequi volui, quò tantò facilius nostri lapidis materiam novissè, & in usum convertere potis sies. Si etenim lapidem hunc nostrum ex animali materia producere velles, obstat quod bina ista in diversis fundata sint generibus. Lapis siquidem mineralis est, materiam autem animaleam requireres. *Sed nihil ex re aliqua, uti Richardus autor noster capite primo dicit, elici potest, quod in ea non est. Ideo omnis species in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura naturaliter virtutis affectat augmentum, & fructum affert juxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria: cum omne seminatum suo semini correspondeat.* Et Basilii Valentini ait: *Considera & intellige, amice mi, quod animalis anima ad hanc tuam intentionem tibi non sit eligenda. Caro siquidem & sanguis, sicuti animalibus à Creatore concessi sunt, ita etiam proprii sunt animalium, unde formata & nata sunt animalia.* Non fatis igitur mirari possum illos, qui magni artifices videri volunt, & nihilominus in muliebribus menstruis, spermate, ovis, capillis, urinis, aliisque ejus farinæ rebus lapidis materiam inquirere, totque libros vanis & inanibus suis receptis complere non verentur, ut & alios minus prudentes stultis, futilibus & inutilibus hisce rebus fallere & seducere queant. Rogerius in speculi sui capite tertio ejusmodi hominum vanitates haud satis mirari potest, quando inquit: *Quare mirandum est, quod aliquis prudens suam fundat intentionem super animalia sive vegetabilia, que valde remota sunt; cum inveniantur mineralia satis propinqua. Nec credendum est omnino, quod aliquis philosophorum posuerit*

artem in prædictis remotis, nisi similitudinariè. Lapis enim noster (inquit Basilius) *non ex adustibilibus crescit. Lapis siquidem iste, & materia ejus ab omni violentia satis tuti sunt. Quare desine in animalibus illum indagare; siquidem natura non concessum est, ipsum inibi reperire.*

Si quis autem in vegetabilibus, utpote arboribus, herbis, floribus lapidem nostrum invenire sibi persuaserit, is, ex supradictis rationibus, haud minus errabit, quam ille, qui ex animali saxum conficere animum inducere volet. Omnes siquidem herbæ & arbores, cum omnibus inde productis rebus comburuntur, nihilque post se relinquunt, quam ipsum salem cum terra sua, quem salem in prima suæ speciei compositione à natura accepit. Nec seduci se quisquam patiatur, quod ex tritico nonnulli philosophicum lapidem produci posse gloriantur. Neque magis audiendi sunt illi, qui ex vino, ejusque partibus lapidem nostrum conficere sibi persuadent. Quum etenim Raymundi Lullii mentem in suis scriptis declaratam minus assequuntur, demonstrant sane quod nimium sapiendo prorsus nihil sapiant, seque ac alios fallant. Non quidem inficias iero, quod inde menstrua præstantissima, sine quibus neque in medicina, neque in chymia solidi quid fieri potest, parentur, & conficiantur: quod autem philosophorum lapis inde parari, aut ejus ex illis semen elici queat, totus nego, quando, omnium rerum creatore ita jubente, quod vis in tuo genere, uti dictum est, persistere fas sit, illudque transilire nullo modo possit. Hinc quilibet, veræ sapientiæ deditus, facere colligere potest, quod lapis noster neque ex vegetabilibus, neque ex animalibus, utpote combustibilibus depromi queat; unde concludere ratio jubet, in incombustibilibus, regno nimirum minerali illum solum indagandum & parandum esse. Quia igitur lapis sapientum mineralis quiddam est, & mineralium plurimæ sunt species, utpote lapides, inter quos & argilla, ac variæ terræ recensentur, salia, media mineralia, & metalla, haud inconcinnè quæritur, ex quonam illorum comparari debeat? Respondeo, ex lapidibus illum fieri, impossibile esse; ratio est, quod in illis fusibilis & liquabilis mercurius non est, neque fundi, solvi, aut ob externi sulphuris, & adhærentis terrestris proprietatis abundantiam in primam suam materiam reduci possunt.

Prudens etiam naturalium secretorum indagator lapidis benedicti materiam in salibus, aluminibus, & ejusmodi rebus inquirere superfedebit. In his siquidem acutum, corrodentem, & corrumpentem spiritum reperiet, mercurium autem atque sulphur ex philosophorum sententia hinc nunquam adipiscetur. Insuper ex his media mineralia, sicuti sunt magnesia, marcasita, antimonium, &c. multò minus metallum aliquod unquam fieri queunt; quo pacto igitur lapidis materia, quæ finis & perfectio est omnium metallorum & mineralium, inde erui posset? Adde quod cum metallis nihil commune habeant & familiare, sed ea adurunt, corrodunt, & corrumpunt; quomodo itaque eorum meliorationi inservire poterunt?

Audi Richardum Anglicum de hoc negotio capite decimo loquentem: *Minora mineralia non possunt fieri metalla, primò; quia de prima metallorum materia, quæ est argentum vivum, non sunt generata. Cum autem generatio eorum cum generatione mercurii primo differat in forma & materia & compositione, ideo etiam metalla fieri non possunt, quia unius speciei una est materia prima, & sperma ex quo generatur. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia non sunt generata ex mercurio, ut patet per Aristotelem & Avicennam. Ideo si deberent fieri metalla, oportet ut transirent in materiam primam metallorum. Sed quia artificialiter id fieri non potest, ideo metalla minime erunt, & per consequens, lapidis materia esse non possunt. Sic secunda pars antecedentis sufficienter patet. Secundò; quia minora mineralia principium artis artificialiter fieri non possunt, quod est mercurius, ideo etiam ad medium & finem non pertingunt, quæ sunt metalla & tinctura. Sed quia minora mineralia à metallis extraneæ sunt nature, quamvis in aliqua vi minerali participant, tamen debilioris sunt virtutis, & adustibilia. Ideo natura metallica de ipsis non gaudet, sed ea respuit, conservat autem ea, quæ sua natura sunt. Quare fatui sunt, qui tot, & tam diversa negotia & sophisticationes ad decipiendum homines adducunt, scilicet res improportionabiles, quæ nec naturam dant, nec eam recipiunt. Hæc ille.*

Verum enim verò, nemo sapientiæ nostræ studiosorum per philosophantium supra citata similiaque dicta, de salibus interdum lo-

quentium, seduci debet. Utpote, quando in allegoriis mysticis sapientum nostrorum dicitur: *Qui sine sale operatur, mortua corpora non suscitabit.* Et quod in libro Soliloquii legimus: *Qui sine sale laborat, arcum tendit sine chorda.* Nam sciendum heic est, dictos sapientes longè alium salem, quàm hi vulgares minerales sunt, requirere. Sicuti in Rosario philosophorum patet, ubi dicitur: *Sal metallorum est lapis philosophorum: lapis enim noster est aqua congelata in anro & argento, & repugnat igni, & resolvitur in aqua sua, ex qua componitur in genere suo.* Quod autem philosophorum aqua congelata non fit aqua mineralis, docet Geber libri fornacum cap. 19. dicens: *Studeas solem & lunam resolvere in aquam suam siccam, quam vulgus mercurium vocat.* Philosophi etiam terram suam salis nomine indigitarunt, sicuti in clangore buccinæ apparet, ubi dicitur: *Quod in fundo cucurbitæ manet reliquum: nostrum est sal, hoc est, nostra terra.* Et in allegoriis sapientum in hæc verba prorumpitur: *Nota, quod hæc corpora alumina & salia sunt, quæ ex nostris corporibus promanant.* Interdum quoque ipsam medicinam sal appellant, sicuti in Scala dicitur: *Opus secunda aqua est, ut terram exaltet in suum mineralem salem, tantum facultate sua attrahente.* Et Arnoldus in libro 3. de conservacione juventutis ait: *Sed illud, cui non est par, (in conservanda juventute) est sal de minera. Sapientes assimilaverunt ipsum preparatum calori naturali sana adolescentia. Propter hanc similitudinem usi sunt sapientes, & appellaverunt ipsum lapidem nomine animalis, alii chisir minerale, & à quibusdam vocatus est medicina perennis, aqua vita. Totum ingenium preparationis est, ut in aquam purissimam & potabilem reducatur cum rebus, quæ cum eo eandem habent proprietatem.*

Ex præmissis itaque clarè patet, quod neque secundum doctrinam philosophorum, neque ipsius naturæ proprietatem lapis ex minoribus mineralibus fieri possit.

Modo requirit ordo, ut paullum circumspeciamus, num lapidis nostri magni materia ex mediis mineralibus, videlicet ex marcassita, antimonio, magnesia, & aliis educi queat, præsertim, cum philosophi eorundem frequentem faciant mentionem. Sicuti Senior,
quando

quando ait: *Nisi in auripigmento esset vis coagulandi mercurium, nostrum magisterium nunquam ad finem duceretur.* Et Thomas de Aquino: *Accipe nostrum antimonium, sive terram nigram oculatam, &c.* Et Parmenides in Turba: *Accipite argentum vivum, & coagulate illud in corpore magnesia, vel in sulphure combustibili.* Veruntamen notandum est, quod philosophi haud ejusmodi sermones proferant, ut demonstrare velint, ex hisce rebus lapidem illum magnum fieri posse, sed parabolicè & figuratè ita loquantur. Philosophorum siquidem auripigmentum & magnesia longè alia res est, quam illa vulgaris, materia nimirum ipsa, quam alibi agens, leonem, regem, sulphur, aliis nominibus compluribus appellare solent. Et quidem auripigmentum vocant, quia facultatem habet auro superfluum & exuberantem colorem & tincturam tribuendi; Magnesia verò dicitur ratione insitæ suæ virtutis & præstantiæ, quæ inde derivatur & promanat. Quod autem Thomas Aquinas illam antimonium vocare voluerit, factum id est propter splendentem suam nigredinem, ad quam solutione transacta perducitur. Lapidem enim ad nigredinem perductum omnibus rebus atris assimilaverunt.

Verùm objiciet mihi quispiam inferens, mediorum horum mineralium nonnulla haud modo ex mercurio & sulphure esse nata, sed etiam metalla reduci posse, sicuti videmus magnesiam cum plumbo & stanno in fluxu coire, & antimonium non modo cum metallis misceri, sed etiam plumbum à naturali haud alienum inde fieri: Insuper plurimos tam heroici, quam plebei status, non semel inde aurum factum esse vidisse. Quia igitur ex sulphure & mercurio (in quæ etiam artis beneficio reduci queant) generata, & ideo cum metallis ejusdem originis sint; posse etiam lapidis nostri materiam inde prolici. Sed huic ita responsum esse volo, quod in primis differentia quædam inter hæc mineralia sit facienda; inter illa nimirum, quæ mercurium in se habent, & illa, quæ eo plurimum carent. Prima, utpote quæ mercurio referta sunt, meritò majoris facienda sunt, utpote, quorum mer-

curius per nostram medicinam in aurum & argentum transformari potest, & hoc nomine meâ quidem sententiâ, non immeritò pro semimetallis, quæ nimirum disposita sunt ad naturam metallicam, habenda; reliqua verò, quibus nullus inest mercurius, nihil ad hoc magisterium facienda. Ast, quia per malum & adurens sulphur quod in iis est, illis ejusmodi finem attingere non licet, pro lapidis etiam nostri materia agnosci non possunt, quæ purus, perfectusque mercurius, purumque, subtile, & incombustibile sulphur esse debet. Quod autem ista admodum impura, à suoque sulphure planè infecta sint, facile in eorum examine, ubi, quid possint, tentatur, oculis nostris subjicitur. Videmus etenim in Zineto, quod ab imprudentibus ex splendore & pondere merus esse mercurius judicabitur, quoad externam faciem; sed quamprimum illud ignis apprehendit, propediem in modum sulphurei fumi aufugit. Marcasitæ autem, vi ignis propter terrenam & grossam suam immundiciem fundi nequeunt. Antimonium verò, quod docta encheiresi à nimia sua spurcitie quodam modo purgari, & in candidissimum ac pulcherrimum regulum perducipotest, facile nobis persuadebit, egregii quippiam inde ferri posse, sicuti & plurimi, sibiipsis plurimum tribuentes, philosophicum lapidem ex eo parari posse autumant. Attamen, ut sit, antimonium hoc quocunque etiam modo & ingenio à sua nigredine purgetur, malitiam, & duram, sulphuris qualitatem asservat, quod inde liquet, quod sub malleo distendi, aut malleabile fieri nequeat, quod quidem cujusvis metalli proprium est, unde, secundum alias proprietates, metallum esse judicatur. Taceo, quod grossum, immundumque habeat mercurium; itemque quod semper fugiens sulphur secum retineat. Vos igitur, qui magni esse vultis Philosophi, vobiscumque vestris libris, & copiosis scriptis plurimos seducitis, opinantes vestri universalis hoc ipsum esse fundamentum, etiam atque etiam oratos volo, ut, quod vestre opinioni minus subscribere queam, æqui boni consulere velitis, stultè enim quæritur in re, quod in illa non est, ait Arnoldus. Et in exercitatione in Turbam dicitur: *Lapis philosophorum pura est materia*: Lulliusque in testamento ultimo dicit:

cit. Nostra tinctura non est, nisi purus ignis. Et in *Vade mecum* ait: *Tantum spiritus subtilis est, qui tingit, ac mundat corpora à suis leprositatibus.* Sed hoc minerale, sicuti & reliqua ad unum omnia, adeò grossum & impurum est, ut etiam nullo modo, nisi nostra mediante tinctura illa impuritas inde sequestrari queat; Ergo lapidis nostri magni materia ex eo elici non potest; cum ex nullo, quod in eo non est, educi possit, secundum Richardum cap. 1.

Sed de viëtriolo quid dicemus, quod etiam mirandis suis qualitatibus plurimos in errorem ducit, præsertim, quia aliqua ejus particula in cuprum abit, illudque ipsum ferrum in cuprum vertit. De hoc brevibus sciendum, illud nihil esse aliud, quam principium & materiam cupri, ubi in mineris & terræ venis vapor mineralis, vaporalisque mercurius, ut ita dicam, locum quendam offendit, in quo ejusmodi amarum, acidum, ponticum, & venereum sulphur copiosè latuit, quod quidem confestim suscepit, in eoque, ut metallum fieret, coagulatum est. Sed quia natura, purum ab impuro separandum, & combustibile ab incombustibili segregando officio suo satisfacit, copia autem dicti sulphuris, mercurii quantitatem longè superavit, mercurius etiam in tali sequestratione necessario separatus in venream illam viriditatem abire coactus est. Hoc ipsum demonstrat sulphur vulgare, hujus corruptionis causa: quando cupro conjungitur, & igni admovetur, (ars enim brevi temporis spacio forti igne peragit, quod natura leni calore longo temporis intervallo perficere nequit,) cuprum brevi penitus adurit, & vulgari encheirefi in viëtrioli naturam reducit, ac secundum sulphuris copiam viëtriolum colore ditescit, aut vilescit, inde fit, quod unum viëtriolum plus cupri contineat, reliqua minus. Et quia in ferro quoque grossum continetur sulphur, corrodit illud sua acrimonia viëtriolum, & quaerit ejus mercurium, à suo haud multum alienum, & cum illo conjunctione ejus sulphuris mercurium vincentis in purum putum redigitur cuprum.

Sed hoc & albo, quod ajunt, calculo notandum, quod acidus ille viëtrioli spiritus à sulphure ortum suum trahat, sicuti & ejusmodi spiritus,

ritus, & non alienus ab illo ex sulphure prolicitur; siquidem & sulphureus ille odor in victrioli spiritu percipitur: addo, quod & sulphuris spiritus æque ac victrioli spiritus in victriolum vertit. Cum igitur sulphur tale corrumpens & superfluum in victriolo delitescat, & mercurii nondum mundificati penuria tanta sit, facile ab illo excusabimur, &, quia haud magis, quam ex reliquis, inde haurire poterimus, Alphidii sententiam in his sequemur, qui dicit: *Cave, mi fili, & fuge mortua corpora, & lapides, quia in illis nulla via ambulandi est: eorum siquidem vita non conservat, sed corrumpit; sicuti sunt salia, auripigmenta, arsenicum, magnesia, marcasita, thuria, & similia.* Et Arnoldus in Flore florum ait: *Causa eorum errorum est, quia quatuor spiritus, videlicet auripigmentum, sal armoniacum, mercurius & sulphur, non sunt sperma metallorum perfectorum, nec imperfectorum, excepto mercurio & sulphure, quod est ejus coagulum.*

Sed ex ultimis hisce Arnoldi verbis concludens quispiam inferre posset, sulphur & argentum vivum vulgi materiam fore lapidis, quod illa ad quatuor spiritus referantur, & sulphur mercurium coagulet. Cui cum Richardo Anglico capite undecimo interrogante, num quodlibet sulphur mercurium coagulet, respondeo quod non. Quodcunque enim vulgare sulphur metallis inimicum est, uti philosophus ait. Sciendum siquidem est, quod sulphur ex pinguedine terre proveniat, in minera per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur, & spissa fiat: Et tandem cum indurata est, sulphur vocatur.

Duplex autem est sulphur; vivum & adurens. Vivum est pars agens in metallis, quod ab omnibus fordibus depuratum à natura lapidis nostri materia est: Adurens verò & vulgare metallorum aut lapidis materia non est, sed illis inimicum existit. Vulgare enim, & comburens sulphur non intrare in nostrum magisterium, docent Avicenna & Richardus Anglicus, quia ex iis non est ortum, sed semper denigrat, inficit atque corrumpit, quocunque etiam artificio præparetur. Corrumpens namque est, unde fusionem impedit, quando figitur; sicuti in ferro videmus, quod sulphur fixum, grossum & imundum habeat; sed quando

quando illud comburitur , secedet in substantiam terream , instar e-mortui pulveris. Quomodo igitur istud aliis vitam tribuere poterit? Habet etenim duas corruptionis causas , puta , inflammabilem substantiam & terream fœculentiam. His ita præmissis , considera vulgare sulphur, & non philosophorum, quod est ignis simplex, vivus, alia corpora mortua vivificans, & ea maturans, & cætera. Quo nomine & commune sulphur lapidis materia esse non poterit.

Sed quid de mercurio vulgari inferemus , cum omnes philosophi dicant, materiam nostri lapidis esse substantiam quandam mercurialem, & illud plures habeat qualitates , quæ nostro etiam mercurio attribuuntur? Est enim omnium liquabilium elementum, ut dicit Arnoldus Rosarii parte prima, cap. secundo. *Quoniam omnia liquabilia, cum liquantur, in id convertuntur, & commiscetur cum ipsis, quia est de substantiæ eorum: licet ista corpora differant in compositione sua ab argento vivo eo modo, quo ipsum fuit purum vel impurum a sulphure immundo sibi extraneo.* Et cap. 4. ait: *Mercurius vivus in omnibus suis operationibus est manifestè perfectissimum, & probatissimum; quoniam adustionis est salvatum, fusionis effectivum cum figitur. Et est tinctura rubedinis, uberrima perfectionis, fulgidi fulgoris, & non recedit à commisso, donec est; Et est amicabile, & pietatis placabile, ac medium conjungendi tincturas, quoniam commiscetur per minima cum ipsis, & etiam in profundo naturaliter adhaeret; quia est de natura ipsorum. Ipsum solum est, quod ignem superat, & ab eo non superatur, sed in eo amabiliter quiescens gaudet.* Et Bernardus inquit: *Naturam exactissimè imitamur, quæ in suis mineris, aliam non habet materiam, in quam operetur, præterquam puram formam mercurialem. Mercurio huic inest sulphur fixum, & incombustibile, quod nostrum opus perficit absque alia substantia, quam pura substantia mercuriali.* Quando igitur in mercurio tam egregiæ sunt qualitates , necessario sequitur illum nostri lapidis esse materiam. Respondeo; Sicuti duplex est sulphur, ita etiam & mercurius duplex est, vulgaris nimirum, & philosophicus. Vulgaris ille mercurius adhuc crudum, immaturum, & apertum est corpus in igne non perseverans, sicuti philosophorum, sed levi igne urgente in fumi

forma aufugiens & discedens. Vnde & generalis philosophorum regula constituta est : *nostrum argentum vivum , non est argentum vivum vulgi .* Et Lullius in Claviculæ capite primo : *Nos dicimus , quod argentum vivum vulgare , non potest esse argentum vivum philosophorum , quocumq; artificio præparetur : quia vulgare non potest in igne detineri , nisi per aliud argentum vivum corporeum , quod sit calidum & siccum , & magis digestum .* Sed major philosophantium pars ex ubertate sua de mercurij vulgi sublimatione , & aliis ejus præparationibus locuta est , unde tam varij & mirabiles operandi modi excogitati sunt , quo hujus subjecti proprietates eo satius enucleatæ fuerunt : **n**ectam autem ipsam , quam tantopere petierunt , thesaurum nempe terrenæ hujus sapientiæ , hæc en^o in hoc subjecto attingere nequiverunt , cum natura illam in eo non locarit . Veruntamen in sua operatione , tam mirus est , ut etiam sapientiores qui se esse ducunt , quandoque seducat . Exemplo nobis sit , mihi olim notissimus quidam familiaris , qui auro illum amalgamatum , uti loquuntur , tam subtiliter & accurate tractavit , vt etiam per omnes colores transeundo demum in citrinitatem abierit ; ultra quem tamen colorem nullo modo ascendere voluit ; unde bonus ille chymicus motus auctiorem ignis gradum subministravit , planè sibi persuadens , eundem jam fixissimum fore , & secundum philosophos , in ignis regimine deinceps errari non posse . Sed spe & persuasione sua frustratus , vitrum in plures particulas dissiliit , opusque in nihilum redactum est , volatili adhuc mercurio aurum secum in caminum (quod probe notandum) elevente , illumque propemodum deaurante ; unde postea plurimum adhuc auri corrasum in pristinam suam formam , aut corpus , uti vocant , reductum est . In hoc apparuit , mercurium , qui ipsi corpus est , aurum ita solvere potuisse per minima , ut in tincturam abiret , etiam si plures colores , calore in humidum agente , apparuerunt . Si vero bonus ille vir , & cum eo plures alii , verba Arnoldi in Flore florum advertisset , ea sanè methodo minus processisset .

Ita namque Arnoldus , de ejusmodi laborantibus loquens , dicit :
 Qui subtilius intuentes , consideraverunt , mercurium esse metallorum principium

principium , & eorum originem , calore sulphureo decoquente , sublimarunt per se mercurium , postea eum fixarunt , soluerunt , & coagularunt , venientes autem ad projectionem nihil invenerunt &c. Quot circa & argentum vivum vulgare lapidis esse materiam , nobis persuadere non possumus. Non tamen inficias imus , sine hujus adminiculo neque in chymia philosophica , neque medica solidi quidpiam fieri posse.

Materiam nostri lapidis hactenus in animalibus , in vegetabilibus , in lapidibus , in minoribus , mediis , & majoribus mineralibus anxie quaesivimus ; sed in illis eam reperire nondum potuimus ; quare ulterius circumspiciendum nobis erit , num in metallis lateat , & si in illis fuerit , num simul in omnibus , an vero in nonnullis , & in quibus illa tandem indagari debeat. Notum siquidem est , & Rogerius testatur spec. cap. 3. quod cuncta metalla ex sulphure & argento vivo generentur , & quod iis nihil adhæreat , neque adhiberi queat , aut ea mutet , nisi illud , quod ex ipsis sumpsit originem : *cum cujusvis rei emendatio illius rei naturam emendet , cujus est* , ut Richardus cap. i. loquitur.

Non dicam , quod Summus opifex in omni natura ita comparatum esse voluerit , ut quælibet res suum simile generet , & producat , ne ex homine equus proveniat. *Et quemadmodum bruta animalia suum simile generationis medio multiplicare non possunt , nisi natura similis beneficio : ita lapidem benedictum* (ait Basil. Valent.) *haud aliunde praesumas querere , quam ex suo semine , ex quo lapis noster ab initio factus est. Ut autem semen adinvenias , tecum tuto probè reputabis in quem finem lapidem nostrum querere intendas , & ipse colligere poteris , illud haud aliorum ortum , quàm ex metallica radice ex qua & metalla ipsa fieri à Deo ordinata sunt , habere posse.* Adde quod & magna sit , inter metallorum & lapidis generationem conformitas. In utroque enim sulphur , & argentum vivum , qua sal , ceu nobilem animam in sese comprehendunt , necessario , requiruntur ; nec possibile est utilitatis speciem in forma metallica percipere , donec hac tria , ex metallica substantia desumpta , in uno conveniant ; quandoquidem metallis , nihil adjungi debet , quod ex iis ortum suum non duxit. Et apertè satis nobis relinquitur , inquit Draco , quod nulla res extranea , qua ex his duobus , sulphure & mercurio , non

sumpsit originem, potens est, & sufficiens ipsa perficere, vel ipsorum transmutationem facere novam. Quare necessariò ad lapidis generationem metallica materia erit eligenda. Num verò illa in metallis imperfectis lateat, brevibus nobis indagandū erit. Multi reperiuntur, qui ex stanno vel plumbo ad album; ad rubeum vero ex cupro vel ferro, aut ex ambobus lapidis materiam elici posse sibi imaginantur, remoto dubio ab ipsis philosophis sinistrè intellectis, seducti. Ita n. Geber lib. forn. c. 9. inquit: *Pastam fermentandam ut plurimum ex imperfectis corporibus extrahimus. Et ideo generalem regulam tibi damus, quod pasta alba ex Iove & Saturno, rubea vero ex Venere, Saturno, & Marte extrahatur.* Et Basilii Valentinus in libro suo de physicis & hyperphysicis, ex conjunctione Martis & Veneris tincturam parari docet. Idem in Triumph. antimonii in hæc verba prorumpit: *Hanc tincturam Solis & Lunæ sequitur porro tinctura victrioli, sive Veneris, item tinctura Martis, quæ duæ & Solis tincturam in se comprehendunt, quando prius ad fixationem plusquam perficiuntur. Has sequitur tinctura Iovis & Saturni pro coagulatione mercurii, & demum ipsa mercurii tinctura.* Sed naturæ indagator novisse debet, hanc nunquam fuisse neque Gebri, neque Basilii mentem, alias sibi ipsis contradicerent, quod esse non potest, siquidem philosophi in suis scriptis nunquam mentiuntur, etsi veritatem parabolicis verbis involvant. Nulla enim ex imperfectis metallis sive solis, sive invicem mixtis perfectio, vnde vel minimum meliorari queant, oriri potest. Ex se solis hæc esse nequit, cum ad nostri lapidis materiam purissima mercurii substantia requiratur, sicuti Clangor buccinæ, Avicenna, Lullius & plærique omnes philosophi testantur, dicentes: *In nostro opere purissima mercurii substantia nobis est eligenda:* Sed illa purissima mercurii substantia in imperfectis metallis non reperitur, cum illa ab immundo & alieno suo sulphure ita inquinata sint, ut etiam instar leproforum corporum, ad intimam & perfectam depurationem, quodcunque etiam adhibeatur artificium, pervenire nequeant. Addo, quod in igne minus persistant, quæ proprietas in nostra materia inter alias summopere requiritur. Audiamus Gebrum

in Summæ suæ cap. 63. de hac imperfectorum metallorum immunditie, perfectique mercurii proprietatibus loquentem. *Per hoc vera indagazione mirum genus duorum secretorum adinvenimus. Unum quidem quod duplex causa corruptionis cujuslibet (imperfecti) metalli per ignem sit; quarum prima est, quod adustibile sulphur in interiori sua substantia inclusum per fortem ignem accenditur, totam substantiam corporum annihilat, in fenum vertit, ac demum consumit, nihil obstante argenti vivi eorum bonitate. Secunda causa, quod flamma externa per ea augetur, illa penetrat, in fenum resolvit, quam etiam fixa sunt. Tertia est, quod corpora eorum per calcinationem aperiuntur. Tunc enim ignis flamma ea penetrare, & in fenum vertere potest, quam fixa etiam fuerint. Quando autem omnis corruptionis, cause conveniunt, corpora necessario corrumpuntur, & annihilantur: quando vero non concurrunt, velocitas corruptionis corporum non nihil remittit. Secundum hujus secreti genus est bonitas, quæ ratione argenti vivi in corporibus consideratur. Nam argentum vivum, cum nulla alia causa corruptionis, & propulsione in eo sit, in partes compositionis dividi se non patitur, sed in substantia sua tota permanet in igne, unde causa sua perfectionis cognosci potest. Laudetur igitur Deus benedictus, & summus, qui illud creavit, illique substantiam, substantia autem proprietatem tribuit, quàm in nulla re naturali inveniri potest, ut hac per ullum artificium, in eam intrudiqueat, quæ in hoc potentia propinqua reperitur. Hoc enim est illud, quod ignem vincit, ab igne non vincitur, sed in eo amicaliter quiescit, & eo gaudet. In his verbis Geber clarè demonstrat, in imperfectis metallis lapidis nostri materiam esse non posse: quia per se immunda ab igne, quando illa purificare vellemus, aufugiunt: nostrum vero mercurium ratione suæ puritatis in igne sine omni noxa persistere posse. Sicuti ergo imperfecta metalla sola lapidis nostri materia non sunt, ita etiam invicem mixta, illam minus promere possunt, cum sua commixtione haud puriora fiant, quam prius erant, taceo quod nova hic fiat confusio, nostræ intentioni planè contraria, quæ unicam, ut supra dictum est, materiam requirebat.*

Hoc clarè Haly libri secretorum cap. 6. testantur, dicens: *Vnus est lapis, cui nullam aliam rem commisceto, cum hoc operantur sapientes, & ex hoc manet, quo medemur. Nihil aliud cum eo, neq; in toto, neq; in suis patribus commiscetur.*

Et Morienus ait: *Hoc magisterium in principio ex una radice provenit; qua postea in plures partes dispergitur, & in unam rem convertitur.*

Si itaque metalla imperfecta lapidis materia esse nequeunt, quare philosophi in illis operari præceperunt? Respondeo. Quando philosophi immunda corpora accipere iusserunt, per eam haud cuprum, ferrum, plumbum, stannum &c. intellexerunt, sed suum corpus, sive suam terram; sicuti Arnoldus in Flore florum dicit: *Mercurius terra conjungitur; hoc est, imperfecto corpori.* Nam etsi eorum terra in sese tantæ perfectionis & puritatis est, atq; natura quidpiam perficere potuit; tamen respectu physici lapidis adhuc imperfecta & immunda est: Et in hoc ars superat naturam, quia perficit, quod natura non potuit. Quod autem terra ante plenariam depurationem & regenerationem imperfecta sit, inde patet, quod tunc temporis nondum tingere & plusquam perficere potis est, neq; plus habet, quam quantum natura ei tribuit: sed post regenerationem multum potest. Impuritas vero ejus in nostro opere luculentissimè percipitur; quando nimirum nigra est, & plumbo assimilatur vel antimonio; post grisea, & Iupiter appellatur, vel stannum, aut magnesia, & hoc quidem ante albedinem; post albedinem autem Mars & Venus vocatur, antequam & perfectam deducatur rubedinem. Quod autem Basilus Valentinus ejusdem mecum sit sententiæ, & longè aliter sentiat, quam in dicto libro scriptis reliquit, testatur in tractatu suo de lapide magno, ubi lapidis materiam investigans dixerat, quod in sole donum omnium trium perfectionum conveniat, indeq; facultatem in igne persistendi habeat, & quod Luna ratione sui fixi mercurii non facile ab igne recedat, & examen suum ferat, tandem in hæc verba prorumpit. *Nobilis illa meretrix Venus superabundante colore vestita, & amicta est, maximaque ejus corporis pars uberrima tinctura referta est, & talis est color, qui & in optimo metallo habitat, & propter suam*

suam abundantiam ad ruborem vergit. Sed quia illius corpus leprosum est, fixa illa tinctura in eo permanere non potest, sed cum corpore suo evanescit. Quando enim corpus per mortificationem corrumpitur, anima etiam manere nequit, sed cedere & aufugere cogitur. Habitaculum siquidem corruptum, & igne crematum est, ita etiam, ut ejus locus nesciatur, nec quispiam in posterum ibi habitare possit. Sed in fixo corpore lubens permanet. Fixum sal fortis Marti durum, strenuum & grossum corpus attribuit & reliquit, unde fortitudo animi sui dignoscitur, & dux hicce haud facile vincitur. Corpus siquidem ejus durum est, quod difficile vulneratur.

Sin vero quis inferat, quod fixum illud Veneris sulphur ex Basilii doctrina, cum spiritu mercurii perfecti conjunctum in tincturam abire possit: Sciat ille & colligat, quod antea sæpius repetitum est materiam nimirum nostram non ex pluribus dependere; quod & Basilii annuit docens, *universale unicam esse rem, & in unica re simul reperiri & educi, esseque mercurii spiritum, & animam sulphuris, una cum sale spirituali, simul unita & conclusa sub vno cælo, & habitantia in vno corpore;* & proculdubio ex erroribus suis in verum tramitem reductus imperfectis metallis à tergo relictis ad perfectiora animum suum convertere, considerando illud Platonis dictum quart. 2. *Quare calcinatis & solvitis alia corpora magno labore, cum in his (perfectis) inveniat quod queritis. Si vero illis uti velitis, necesse est, ut prius ea convertatis in naturam corporum perfectorum.* Quocirca, amicissime naturalium secretorum, indagator, linque quævis animalia & vegetabilia, cuncta salia, alumina, victriolata, marcasitas, magnesias, antimonium, omnia imperfecta & impura metalla, & inquire lapidem tuum cum Arnaldo de Villa nova part. 1. cap. 7. *in mercurio et sole ad solem, et in mercurio et Luna ad Lunam; quoniam totum beneficium hujus artis consistit in ipsis tantum. Sicut enim ignificandi principium ignis est, ut Riplæus porta 1. asserit, ita aurum est principium aurificandi.* Si tu igitur studes conficere aurum & argentum arte philosophica, ad id nec ova, nec sanguinem accipias, sed aurum & argentum, quæ naturaliter & prudenter calcinata, & non manualiter, novam generationem

generationem foras producant, audentia suum genus, ut omnes res naturales. Quare Richardus cap. 10. autor est nobis *feminare aurum & argentum*, ut afferant fructum cum labore nostro, mediante natura, quin ipsum habet, & est illud quod quaris, & nulla alia res mundi. Et quare illa non eligerem, cum actu purum & perfectum mercurium cum sulphure rubeo & albo contineant, sicuti Richardus cap. 12. testatur. Et Avicenna docet, quod *omni argento inest sulphur album, sicut omni auro inest sulphur rubeum: sed tale sulphur non reperitur supra terram, nisi quod in istis corporibus existit.* Et ideo ista duo corpora subtiliter preparamus, ut sulphur & argentum, vivum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentum efficiebantur sub terra. Ipsa namque corpora lucentia sunt, quibus insunt radii tingentes cetera corpora albedine & rubedine vera, secundum quod ipsa fuerunt preparata. Nam nostrum magisterium, inquit Arnoldus Rosar. part. 1. c. 5. corpora perfecta ajuvat, & imperfectum perficit sine admistione rei alterius. Aurum itaque cum sit pretiosius omnibus metallis, est tinctura rubedinis, tingens & transformans omne corpus. Argentum vero est tinctura albedinis perfecta albedine tingens cetera corpora. Noverit tamen benignus lector, metalla, videlicet aurum & argentum in metallina sua forma lapidis nostri materiam non esse: Sed medium inter ea, & imperfecta metalla, sicuti materia nostra medium est inter illa & magnum nostrum lapidem. Audi quid Barnard. Comes Tresnae & Naigæ 2. part. sui tractatus dicat: *Taceant quotquot aliam tincturam (fallam apparentem nec utilem) affirmant, quam nostram, & aliud sulphur quam nostrum occultum in magnesia: item illi, qui aliud argentum vivum extrahere, praterquam ex servo rubeo, & aliam aquam à nostra, que permanens est, & nulli conjungitur, nisi propria sua natura, & nihil madefacit aliud, prater id, quod est unitatis propria sua natura. Aliud enim acetum non est, prater nostrum, non aliud regimen, neque alii colores. Item non alia solutio, sublimatio, congelatio, putrefactio, &c. quam nostra.* Suadeo igitur ut alumina, victriola, salia, & omnia alia atramenta, boraces, aquas fortes, herbas, animalia, bestias, & omne quod ab eis provenit, capillos, sanguinem, urinam, humanum sperma, carnem, ova, &

mineralia quaeque relinquantur pariter, & metalla sola. Quamquam enim ex ipsis est introitus, & materia nostra, ut asserunt omnes philosophi, componi debet ex argento vivo, & hoc alibi non reperitur, quam in metallis, attestante hoc Gebro &c. tamen ipsa non sunt lapis noster, dum in forma sunt metallica. Nam impossibile est unam eandemque materiam habere duas formas. Quae ratione possint esse lapis, qui formam dignam & mediam habet inter metallum & mercurium, nisi prius corrumpatur & auferatur ejusmodi forma? Quare etiam Raymundus Lullius cap. 56. sui testamenti ait: *Et ideo bonus artista capit metalla pro mediis in opere magisterii, & specialiter solem & lunam, ideo quia ista duo venerunt in coequalitate temperata, & multum depurata de sulphuris & argenti vivi substantia cocta, pura, & bene digesta ingenio natura: ad quam proportionem artista in vanum se vexaret, si à principiis naturalibus sine realibus mediis pro intentione faciendi velit incipere.* Et in Codicillo: *Sine istis duobus, scilicet auro & argento, ars ista integrari non poterit, cum in illis sit purissima sulphuris substantia ingenio natura perfecte depurata, ad cuius depurationem debilius est ars, quam natura, nec eam consequi valet, licet multum in ea laboret.* Ex illis duobus corporibus cum suo sulphure vel arsenico preparatis nostra elici medicina poterit, & sine his haberi nequit. Et in praemio suae Claviculae ait: *Consulo vobis, o amici mei, quod non operemini, nisi circa solem & lunam, reducendo eos in primam materiam, sulphur & argentum vivum nostrum.* Ab illis igitur corporibus, inquit Arnoldus part. I. c. 7. *extrahitur sulphur nimum album & rubeum, cum in ipsis sit purissima sulphuris substantia ingenio natura summe depurata.* Ita Nicarus in Turba dicit: *lubeo posteros aurum accipere, quod volunt multiplicare, & renovare, deinde in duas partes aquam dividere, altera quidem ac ipsum comprimere. Illud enim aes incidens in illam aquam dicitur fermentum auri.* Sed qua fronte philosophus hic aquam suam appellat aurum, quando dicit: *aes incidens in illam aquam auri fermentum dicitur?* In hujus scrupuli enodationem sedulus naturae indagator sciat, philosophorum aurum non esse aurum vulgi, ut Senior docet. Et in exercitatione in turbam dicitur: *Vt mercurius est principium omnium metallorum, ita & sol est finis ac ultimum metallorum, &*

omnia metalla munda & immunda sunt intus sol, luna, & mercurius. Sed unus est verus sol, qui abstrahitur ab illis. Ita percipis longè alium solem, sive aurum esse philosophorum, atque illud vulgare, etiamsi inde originem ducit. Sic enim dicitur in auroræ consurgentis cap. 16. *Ex hoc patet, quod aurum philosophicum non est aurum vulgi, nec in colore, nec in substantia: Sed illud quod exerabitur ex eis, est alba & rubea tinctura. Est autem philosophorum aurum, quod parvo emitur pretio, ut Alphidius loquitur. & Morienus ait: Omnis res, quæ magno emitur pretio, mendax est. Paucillo enim hujus gumma, & pauculo auro multum emimus.* Insuper & nostrum aurum, vivum aurum est, & argentum nostrum vivum argentum, quæ nihil præter vitam & augmentum afferre possunt: vulgaria aurum & argentum mortua sunt, quæ haud amplius perficere possunt, quam natura iis concessit, donec à sapiente artifice à mortuis suscitata vitam suam adipiscuntur; tunc siquidem vivunt, & in propagatione ac multiplicatione sui generis multum præstare possunt. De vulgarium & nostrorum metallorum vita præstantissimus noster Michael Sendivogius, Philosophus præcellentissimus, qui adhuc spiritum trahit, ita loquitur tractatu II. sui libelli de philosophico lapide: *Admonitus sis, ne accipias aurum & argentum vulgi: nam hæc sunt mortua. Accipe nostra quæ sunt viva. Postea pone in ignem nostrum, & fiet inde liquor siccus. Primum resolvetur terra in aquam, quæ mercurius philosophorum dicitur, & illa aqua resolvit illa corpora solis & luna, & consumit ea, ut non remaneat nisi pars decima cum una parte. Et hoc erit humidum radicale metallorum.*

Sed uberius de philosophorum auro tractando, notandum est, quod philosophi interdum suam aquam aurum appellant, quandoque etiam suam terram. De primo modo jam pridem Nicarum audivimus: qui cum facit Rosarii philosophorum author, dicens: *Sed quid dicitis de hoc, quod philosophi dicunt: aurum nostrum non est aurum vulgi, & argentum nostrum non est argentum vulgi? Dico, quod ipsi dicunt aquam aurum, id quod virtute ignis ad superiora ascendit. Et verè istud aurum non est aurum vulgi: vulgus namque non crederet ipsum posse ascendere ad superiora propter ejus fixationem.*

Quod

Quod autem philosophi suam terram etiam aurum suum nominare voluerint, idem author testatur; *Scias quod æs, quod est philosophorum aurum, est aurum eorum*: Terra hæc æs, fermentum & tinctura dicitur, sicut eorum aqua alba & foliata appellatur terra. Unde author Clangoris buccinæ in capite de solutione sic inquit: *Vnde Hermes dicit: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam, quæ per calcinationem facta est ignea, subtilis, aërea, videlicet tantum: seminare aurum, id est, animam & virtutem tingentem in terram albam, quæ præparatione facta est alba & munda, in qua non sint sordes. Ex his patet, quod aurum natura non materia fermenti, imo aurum philosophorum est ipsum fermentum tingens. Et in Scala philosoph. gr. 7. dicitur: Terra eorum est alba, in qua seminatur aurum eorum, & anima eorum est aurum; Et illud corpus est locus scientiæ, congregans illam, & mansio tincturarum. Et paulò post ait idem author: Quare dicit Hercules: fundite rursus, hoc est, solvite corpus magnesiæ, quod album factum est, & simile foliis rubi. Est enim illud, quod fugit in optimum, & aurum, quod ab eo extrahitur, aurum philosophorum appellatur, & est tinctura quæ est anima. Cum aqua namque spiritus in superiorem ascendit aerem; & corpus hoc album, quando aurum factum fuerit album, illud post nigredinem nostrum aurum nominaverunt, Unde Senior: *Misce aurum cum auro, hoc est, aquam & cinerem. Et Hermes: Seminate aurum in terram albam foliatam. Quare philosophi literis prodiderunt, aurum nostrum non esse aurum vulgi.**

Ad dictam sententiam autem quispiam inferre & quærere posset, quare philosophi per suum aurum modo aquam, modo terram intelligant; videri illos aut sibi ipsis contradicere, & discordes esse: aut omnia cõfundere, & discipulos data opera seducere voluisse. Respondeo, quod omnes & singuli philosophi, ubi veritatem ipsam pandunt, illam tectis & allegoricis verbis involvant, nec tamen sibi contradicant, sed miro modo coveniant, ita etiam ut quasi ex uno ore locuti esse videantur: insuper nihil confundunt, neque imitatore dignum seducere animum inducunt, sed clarè & apertè, mysticis tamen locutionibus, veritatem eorum oculis exponunt, quæ tamen in dignos & impios celant, & ab illis abscondunt,

dunt, quātum quidem per Dei gratiam licet, ne margaritæ porcis, qui suis tantum cupiditatibus & voluptatibus indulgere saragunt, projiciantur, sanctimoniumque pedibus conculcetur, sicuti & in hac quæstione res ipsa testatur. Benigno siquidem indagatori nostræ artis non semel, sed repetito demonstratum est, non modo unde materia nostra desumi, sed etiam quod unica esse debeat, quæ artificis prudentia in duas res, videlicet terram & ignem, seu mercurium & sulphur dissolvenda.

Quando igitur philosophi aquam aut terram suam aurum appellant, haud malè faciunt, & penes illos est, quo nomine eas nominare velint; cum & suum lapidem aurum suum, aurum plusquam perfectum, aurum regeneratum, & multis aliis ejusmodi nominibus indicare non sint veriti. Quod verò eorum sententia quovis primo intuitu intelligatur, illud suæ potius ignorantix, quam philosophorum invidiæ adscribendum est.

Atque ita abundè & copiosè technophilus indagator inclyti hujus arcani, de nostri lapidis materia instructus erit, quod nimirum ex nullo vegetabilium, ex nullo animalium, aut quod ab iis procedit, ex nullo mineralium, & ex nullo imperfectorum metallorum, sed ex auro & argento extrahi debeat, quodque nostrum aurum, & argentum nostrum non sint vulgaria & mortua aurum & argentum, sed sapientium & viva: Restat modo ut de solutione, utpote rei cardine, & arcano maximo quædam in medium proferamus. Fit autem solutio quando ex re sicca humidam, ex dura mollem, & ex occulta manifestam facimus, hoc est, quando res dura in aquam vertitur, non quidem vulgarem aquam (ut Parmenides & Agadmon in Turba docent, dicentes: *Quidam quando audiunt de solutione corporū, putant eam esse aquam nubium: Sed si nostros libros legissent, & intellexissent, sciarent etiā aquam nostram esse permanentem,*) sed in aquam philosophorum, hoc est in materiam primam, sicut Arnoldus Rosar. i. c. 9. ait: *Opus philosophorum est, dissolvere lapidem in suum mercurium, ut in primam reducatur materiam.* Et Avicenna dicit: *Indiges tu, qui vis operari, quod in solutione & sublimatione duorum luminarium labores primo, qui primus gradus operis*

operis est, u fiat argentum vivum ex ipsis. Quapropter etiam Arnoldus Rosar. 2. cap. 1. & 2. Solutionem describit, quod sit divisio corporum, & materia seu natura prima preparatio; Et Richardus Anglicus c. 18. sic scribit: *Primum incipere est solvere lapidem in suam primam materiam, & est conjunctio corporis & spiritus, ut ex iis fiat una aqua mercurialis.* Sicut autem solutio primus, & summè necessarius est labor in nostra operatione; ita etiam difficillimus existit, testante Eobaldo Vogelio dicente: *Quam difficilis res sit, solutio testari possunt, arvi ei operam dederunt.* Et Bernardus Tresnè Comes in libello suo ad Thomam de Bononia scribit: *Qui novit artem, & secretum dissolutionis, pervenit quidem ad artis secretum, quod est species permiscere; & naturas ex naturis extrahere quæ in ipsis latent effectuose.* Solutio siquidem aquis acutis & fortibus fieri non debet, cum omnes acutæ & fortes aquæ corrodant & corrumpant corpus ad solutionem & meliorationem perducendum. Deinde, ut dictum est, nulla fit solutio in aquam quæ manus maderfacit, sed in aquam siccam, quæ non modo mercurius, sed etiam sulphur dicitur, testante Zeumone in Turba: *Nisi corpus teratis, diruatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec suam pinguedinem extrahatis & faciatis spiritum impalpabilem in vanum laboratis.*

Et Richardus Anglicus viam Avicenna monstrante cap. 11. ait: *Philosophi subtiliter sunt imaginati, quomodo ex istis corporibus perfectioribus sulphura illa elici possent, & ipsorum qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte mediante natura, quod antea in ipsis non apparuit, quamvis plenariè occultè habuerint.* Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione, & in primam materiam reductione, quod est argentum vivum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc sine ulla admixtione rerum extranearum: cum extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendent. Nam corpora nostra nulla solvit aqua, nisi illa quæ fuerit generis sui, & quæ à corporibus poterit inspissari, dicit Bernardus in epistola ad Thomam de Bononia; Et paullò ante in eadem epistola scribit; *Solutio requirit permanentiam simul, scilicet solventis & soluti, ut ex utroque nempe masculino & fæminino semine nova species resultet. Amen tibi dico, quod nulla aqua naturali reductione speciem*

metallicam dissolvit, nisi illa, qua permanet eis in materia & forma, & quam metalla ipsa soluta possunt recongelare. Et Morfoleus in Turba: *Omne corpus dissolvitur cum spiritu cui commixtum est, & procul dubio similiter fit spirituale. Et omnis spiritus à corporibus alteratur & coloratur, cui spiritui color tingens, ac contra ignem constans miscetur.*

Hæc igitur cum ita sint, technophilus discipulus diligentissimè inquirere debet, quænam sit illa aqua. Nam *cognitio menstrui*, ait Raymundus in compendii animi parte prima, *est una de rebus, sine qua nihil fieri potest in magisterio hujus artis. Nulla enim res est, quæ conjungat metallorum dissolutiones, nisi nostrum menstruum, quia ipsa est aqua, cum qua fit metallorum dissolutio, cum earum specierum conservatione*, dicit in Codicillo. Quia itaque isthoc maximum est arcanum, quod non modo in suis scriptis philosophi etiam atque etiam celaverunt, sed etiam revelare interdixerunt: attamen, quantum mihi licitum est, binis philosophorum dictis in verum tramitem te reducam. Primum dictum in Rosario abbreviato reperitur his ferè verbis: *Prima preparatio & fundamentum hujus artus est solutio, hoc est, reductio corporis in aquam, hoc est, in argentum vivum. Et hoc solutionem vocaverunt, quando dixerunt: Solvitur aurum in corpore magnesia occultum, ut in primam suam materiam reducatur, ut inde fiat sulphur, & argentum vivum, non ut denuo in aquam redigatur. Nostra siquidem solutio nihil est aliud, nisi ut corpus humidum fiat, & in naturam argenti vivi resolvatur, & salsedo sui sulphuris minuatur, quod sulphur divinum à duobus sulphuribus abstractum fit, quando spiritus corpori obviam fit.* Secundum dictum Riplæus in suo proœmio duodecim portarum profert: *Ego profecto te docebo, ut intelligas mercurios esse tres, qui sunt claves scientiæ, quos Raymundus sua menstrua vocat, sine quibus mihi rectè fit: Sed duo istorum sunt superficiales: tertius est essentialis solis & luna, quorum proprietates tibi syncerè monstrabo. Nam mercurius aliorum metallorum essentialis, est nostri lapidis precipuum materiale. In sole & luna nostra menstrua non sunt conspicua visui, nec apparent nisi per effectum. Hic est ille lapis, quem intelligimus, si quis nostra scripta rectè intelligat. Est anima & substantia splendida solis & luna,*

luna, subtilisque eorum influentia per quam terra recepit splendorem. Nam quid aliud est aurum & argentum (inquit Avicenna) quam terra munda, alba & rubea. Tolle ab ea prafatum splendorem, & tunc terra erit parvi momenti. Totum compositum apellamus nostrum plumbum. Qualitas splendoris à sole & luna provenit. Et hac in summa sunt nostra menstrua. Corpora perf. Et a naturaliter cum primo calcinamus, sed nullum corpus immundum ingreditur excepto uno, quod vulgariter à philosophis leo viridis apellatur, quod est medium conjungendi tincturas inter solem & lunam cum perfectione. Cum secundo, quod est humiditas vegetabilis revivificans, quod prius erat mortuum, ambo principia materialia debent solvi, & formalia, alioquin parvi essent momenti. Cū tertio, quod est humiditas maximè permanens, incombustibilis, & unctuosain sua natura, Hermetis arbor in cineres comburetur. Hic est noster naturalis ignis certissimus, noster mercurius. sulphur, nostra tinctura munda, nostra anima, noster lapis elevatus cum vento, in terra generatus. Hec animo reconde tuo. Hic lapis, audeo tibi dicere, est vapor potentialis metalli, hunc quo pacto acquiras, oportet te esse cautum. Nam invisibile profecto est hoc menstruum, quanquam cum secunda aqua philosophica per separationem elementorum potest apparere ad visum in forma aquae claræ. Ex hoc menstruo labore exuberato, atque cum eo potest fieri sulphur natura, si sit naturaliter acuatum & circulatum in spiritū purum: tum cum eo dissolvere poteris tuā basin aut massam.

Hæc sunt istorum philosophorum verba, in quibus totum solutionis mysterium revelatur. Si igitur facultates & vires naturæ probe probeque consideraveris, & cum his verbis contuleris, omnesque naturæ operationes annihilaveris, h. e. reduxeris, instarque glomi fila deglomeraveris, omnem veritatem in illis planè & fundamentaliter adinvenies. Sin vero ex iis haud poteris colligere, ubi portæ sunt oppesfulatæ; neque materiam, neque naturæ vires quoque noveris: ad cuius cognitionem neque perspicilla neque nauci putamina, sed ardentissimæ preces cum indefesso studio & consideratione impossibilitatis naturæ conducunt.

Equidem secundum summi & maximi Dei revelationem, unicè & solum assiduis studiis, vigiliis, & frequenti iterataque lectione authen-

authenticorum librorum hanc artem sum affecutus : non quidem ; quoad materiam , quam ex solius DE I revelatione novisse cœpi , sed illud quod didici , inde confirmavi & conformavi , solutionem etiam (quæ apud omnes philosophos una unica est , & sine qua neque antiqui , neque recentiores philosophi quicquam proficere potuerunt , unde & secretum artis & arcanum philosophorum , quod nemo nisi DEUS revelare debet) & omnes labores addidici , pro quo beneficio Creatori rerum ore & corde immortales ago gratias ab hoc usque in seculum. AMEN.

Ut autem , amice lector , omnis tibi causâ de me conquerendi præcidatur , unum adhuc tibi mysterium per DE I amorem pandam , & noveris , quod etiam si una est solutio , illa tamen secundum prius & posterius , ut in scholis loqui solent , distinguatur . Prima solutio est illa , de qua , ut supra dictum est , Arnoldus loquitur , videlicet , reductio in primam materiam : altera est perfecta illa corporis & spiritus simul solutio , ubi solvens & solvendum semper simul manent , & cum hac corporis solutione pariter spiritus coagulatio perficitur .

Hic clarè & dilucidè oculis tuis videre poteris , quicquid novisse , & vidisse dudum desiderasti ; & est nihilominus opus mulierum , & puerorum ludus ; de quo uberius loqui super sedebimus . Ritè enim principium cognitum , finis etiam divino assistente numine sequetur , ubi omnem gloriam , caducam hanc inquam , & æternam illam , ubi clarificatis nostris corporibus DEUM videbimus de facie ad faciem , omnes mundanas voluptates contemnent , hancque æternam , infinitam , & ineffabilem unicè desiderantes , apertis & ipsissimis nostris oculis adipiscemur .

Hicce tractatulo huic meo finem imponam , quicquid tibi ulterius novisse restat , in sequentem parabolam relegando , ubi simul omnem operationem & practicam clarè demonstratam adinvenies . Eam , si rite fueris secutus , non dubito , quin ipse ad perfectum finem , & veram sapientiam perventurus sis , quem tibi & omnibus bonis demonstrare velit DEUS PATER , DEUS FILIUS , DEUS Spiritus Sanctus , benedictus in omnia secula ,

M. S.

RES una est numero, res est essentia & una,
 Quam natura studetvertere, at artis ope,
 In duo, bisque duo, tria ceu nos scripta docebunt,
 Mercurius, sulphur dant alimenta sibi.
 Spiritus, atque anima, & corpus quatuorq. elementa,
 Quintum quod praestant philosophum lapis est.
 Materiem sine fraude tuam cape; sitque ea duplex,
 Splendeat esse simul mercuriale merum.
 Eligito puram peregrino sulphure ab omni,
 Ignis & ad furnum destruito penitus.
 Pondere adequato rursus composito. Sic te
 Ingressum artis iter, mysterique puro.
 Postquam solvisti, mox sublimabis; & isthac
 Contere, stillandi nullibi cesset amor.
 Post congelando insistas, pergasque coquendo,
 Posthac incipias tingere largificus:
 Tunc medicina tibi est hominum, quoque summa metallis,
 Sanare ad placitum quos modocunque voles.

SEQUITVR PARABOLA IN QVA
 totius negotii mysterium declaratur.

QUUM aliquando in virgulto & elegantissima sylvula obambulans, miseriam hujus vitæ considerarem, & simul quod per miserandum primorum nostrorum parentum lapsum in deplorandum, & miserimum hunc statum deducti essemus, deplorarem: in devium ita progrediendo incidi, & in semitam aliquam asperam, insolitam & inviam, plurimisque vepribus obsitam, ut facile conjectari liceret illam raro frequentari, deveni. Hoc cum animadvertissem, horrore percitus, lubens pedem retraxissem, si in meis fuisset viribus: sed ventus vehementior ita me sequebatur, ut facilius de-

cem gradus illorsum, quàm unum retrosum ferre possem. Quapropter mihi properandum, semitæque asperitas susque deque facienda erat. Quum itaque aliquantisper processissem, in pratum denuo peramœnum promovi, quod in modum circi arboribus frugiferis quasi circumseptum ac decoratum, ab incolisque loci felicitatis pratum nominatum erat, ubi in catervam decrepitorum, eanisque barbibus ornatorum hominum deveni, inter quos unus mediæ ætatis barba prolixa subnigra erat, quem quidem nominatenus noveram, faciem vero illius nondum videram. Homines isti disserabant de variis rebus, de bonitate, & sapientia Dei, de cunctis naturalibus, in primis de magno & recondito quodam mysterio in natura latitante, quod DEVS omnem ferè mundum celaret, & paucis tantum, qui illum vero amore prosequuntur, aperiret. Longo temporis tractu illis auscultabam, (hic enim discursus mihi admodum arridebat) donec nonnulli, non quidem quoad materiam & operationem, sed parabolas, similitudines, & parerga quod attinet, latius & sinistrè vagari mihi videbantur, Plinij, Aristotelis, aliorumque figmenta secuti, quæ alter ab altero excerpterat. Audiens igitur hæc, diutius me continere nequibam, atque instar Sauli inter prophetas, & meum sinapi, ut dicitur, intermisceram, refutas ejusmodi futilia experientiâ, & ratione. Quod cum nonnulli audissent, mihi ad stipulabantur, meque examinando etiam atque etiam tentabant in sua facultate. Sed tam fundamenta mea solidè erant jacta, ut omnium applausu in examine persisterem, illique meæ notitiæ soliditatem mirarentur, uno ore me in suum collegium suscipiendum esse asseverantes; quæ verba haud minimo gaudio me afficiebant: sed collegam suum nondum me esse posse dicebant, donec leonem suum ejusque facultates internas externasque abundè pernovissem: Quare, omni studio mihi esse nitendum ut illum mihi subjicerem, affirmabant. Mihi quidem probè fidens illis recipiebam, me nullum in hoc non lapidem moturum esse. Illorum siquidem familiaritas a deo me afficiebat, ut præ mundi hujus divitiis illos non deseruissem. Quapropter ad leonem me perducebant, ejus naturam mihi probè enucleantes,

eleantes, quomodo vero in principio cum illo agere deberem, nullus mihi declarare volebat, nonnulli quidem nihil non de hoc negotio balbutiebant, sed tam confusè, intricateque, ut millesimus quisque vix illos percipere posset, quam primum autem illum vinxissem, ab illiusque unguibus præacutis, dentibusque horrendis mihi cavissem, nihil deinceps mihi ignotum esse volebant. Leo hic vetus erat, ferox & magnus, cinni ejus flavi de collo procedebant, invicibilisque videbatur, adeo, ut de mea temeritate non parum sollicitus essem, libensque pedem retraxissem, nisi votum meum, senesque circumstantes, quidque acturus essem præstolantes, me in proposito continuisent. Præsentem igitur providoque animo ad leonis fossam descendebam, & blandiri ipsi tentabam, sed rutilantibus suis oculis me ita territebat, ut vix loco consistere possem, acturumque actum mecum fuisset. Sed in memoriam revocans, quod à sene quodam, inter eundem ad foveam, audissem; plure quidem domandi leonem præsumpsisse, paucissimos vero ad finem suum propositum perduxisse; me confirmabam, & ne pudori mihi essem, varias argutasque encheireses, quas indefesso studio in hac athletica didiceram, tentabam, addo quod naturalis magiæ non eram imperitus; & blanditiis, à tergo relictis, suaviter, artificiosè, & subtiliter illum apprehendebam, ut, priusquam illud sentiret, omnem ferè sanguinem ex ejus corpore, imo ex ipsis intimis sui cordis visceribus extraxeram, qui erat rubicundissimus quidem, sed cholericus; secundo pergebam, & inveniebam, quod satis mirari non poteram; inprimis ossa ejus instar nivis erant candidissima, quæ etiam quantitate sanguinem excedebant. Quum hæc senes nostri fossam ex alto circumstantes, nostrumque prælium observantes vidissent, acerrima disputatione se invicem, quantum ex eorum commotionibus colligere mihi licebat, agitabant, verba eorum, ut pote in ima fossa agens, percipere non poteram; sed cum acrius sibi contradicerent, audiebam unum in hæc verba prorumpentem; ipsi & revivificandus erit, si collega noster esse volet. Omnes igitur ambages relegando ex fossa me in magnam aream conferens deveni, quomodo, adhuc nescio,

in præaltum murum , qui ultra centum ulnas altitudine sua versus nubes vergebat , sed in summo apice pedem latitudine non excedebat, & ab initio , ubi ascenderam , usque ad finem lorica erat ferrea in medio muri, suis anteridibus probè firmata. In hunc murum deveniebam , inquam , & videbatur mihi quidam haud longè me præcedere ad dextram loricæ. Hunc cum aliquantisper essem secutus, secundum me quempiam ex alio latere sequentem conspicio (an vir aut mulier fuerit adhuc hæreo:) qui me appellans , referebat in isto fatius esse ambulare, quam eo, quo ego procedebam: quod quidem facile credebam. Nam lorica, quæ in medio erat, viamque admodum angustam reddebat , rædifficilem in tanta alitudine faciebat ambulationem , siquidem & nonnullos me sequentes prolabi conspiciebam. Quocirca manibus etiam complicatis sub lorica ad alterum latus me conferebam , & ita progrediendo ad muri finem descensu perdifficilem & periculosum veniebam , ubi rædebat , quod priorem meam stationem deseruissem , præsertim cum subrepere amplius non possem , neque retrocedendi facultas mihi daretur; quare, in memoriam recolligens, quod audaces fortuna juvet , extrema tentavi, fidenisque manibus pedibusque meis, sine omni noxa descendendi; & cum paulo ulterius progressus essem , de nullo amplius periculo mihi constabat , quidve de muro, aut lorica factum esset , me fugiebat. Quum igitur in eum locum devenissem , reperi rosas albas & rubeas, sed rubeæ numero albas excedebant, earumque quasdam decerptas pileolo meo affigebam. Pulcherrimæ illiæ erant fœminæ, sed murus quidam, qui hortum vicinum cingebat , adolescentes aliquos in illo ambulantes , ab eis detinebat, (libentes siquidem cum illis fuissent, sed hortum circumire, portamque ejus quærere, eis non erat integrum. Quapropter misericordia erga eos motus, ea via, qua veneram , sed plano tramite, recedebam, & admodum properans, brevi ad quædam deveniebam ædificia , ubi hortulani ædes adinvénire satagebam. Sed plurimos inibi reperiebam homines, quorum singuli sua habebant diverticula , raro duo cohabitabant, qui studiose laborabant , singuli suos labores peragentes. Labores autem isti

vide-

videbantur & mihi noti & elaborati esse ante id temporis, mihi que omnes eorum labores satis superque innotuisse, mecum præcipue sic reputans: Ecce, num tot alii homines tam sorditos & nauci labores, qui apparentiam quandam, pro cuiusvis imaginatione, at nullum fundamentum in natura habent, perpetrant? & tibi ignoscetur. Quapropter me haud vanè in hisce futilitatibus, quod scirem ejusmodi artem cum fumo evanescere, detinere volens, propositum meum iter perrexi; & cum portæ horti appropinquarem, nonnulli obtorto vultu me intuebantur, ut etiam vererer, ne in meo proposito impedirent; alii verò murmurantes dicebant: En iste bonus vir horti januæ appropinquare præsumit, & nos, qui tot annos in hortaceis hisce laboribus insumpsimus, nunquam in illum intromissi sumus; quo Sardonio illum risu prosequemur si repulsam fuerit passus? Ego autem hosce sermones parvi faciens, (notior etenim illius horti conditio mihi erat, quam illis, etsi nunquam in eo fueram) per anticum etiam atque etiam præclusum, ut & foramen ab extra non extaret, quo clavis intromitti potuisset; sentiebam tamen foramen quoddam, quod vulgaribus oculis non occurrebat, in antico esse, & mecum colligebam, hoc loco esse adaperiendum, quare omnium clavis foriâ meâ clavi, quam nonnulli adulterinam vocari volunt, jam pridem sedulo artificio præparata me accingebam, seram recludebam, & introibam. Quum vero per hanc januam introissem, reperi & alias portas oppressulatas, quas tamen facili negotio aperui. Erat autem incessus, quales in bene instructis ædificiis videre licet, continens in latum 6. in longum vero ad 20. pedes, laqueari egregio coassatus: Etiam si vero reliquæ portæ adhuc occlusæ erant, per eas tamen æquè, ac si apertæ fuissent, in hortum introspicere poteram. Numine igitur divino annuente, in hortum ingrediebar, in cuius medio reperiebam hortulum alium quadratum, & sex perticas comprehendebam, qui roseis arbustis circumseptus erat, rosæque egregiæ florebant, & quia rara pluvia decidebat, solaresque radij illam penetrabant, suavissima apparebat iris. Quum igitur hunc hortulum præteriens, ad illum locum, ubi virginibus subvenire volebam, propera-

rem, Ecce, perspicio loco muri humiles gerras, procedereque virginum omnium formosissimam, holoferico lævi ac nitente (Germ. Adlaß/ Galli vero Satin vocant) candido decoratam, cum juvene omnium formosissimo, coccyneaque veste induto, ac rosarium sese ulnis invicem ducentes, plurimasque suaveolentes rosas manibus gestantes, prætergredi. Salute impertiebam ipsos, & quomodo sæpè transcendisset interrogo. Hic meus dilectissimus, sponfus (ait) mihi subsidio fuit, & nos hunc hortum peramœnum relinquentes, ad nostrum cubiculum properamus, ut amoris nostro satisfaciamus. Gratulor mihi, inquam, quod sine ulteriore mea molestia vestris voluntatibus satisfactum est. Videtis tamen quantam impenderim operam in vestris officiis, ubi in tam brevi temporis spacio tantum loci circumiverim. Post hæc deveni in hydromylam lapidibus intus exstructam, ubi nulla erant farinæ receptacula, aliæve res ad molendum requisitæ, sed per murum tympana aquâ circumvoluta conspiciebantur. Interrogabam ego, qua hoc fieret ratione? Respondebat mihi decrepitis molitor, ex altera parte operam fieri molitoriam clausim: eoque ipso molitorem aliquem per ponticulum introire conspicio, quem protinus sequebar. Cum igitur ponticulum, cui tympana erant à sinistra, transissem, consistebam, & mirabar ea, quæ videbam. In momento etenim tympana supra ponticulum erant: aquæ pernigræ, cum guttis albis apparebant: ponticuli superficies 3. digitos latos non excedebat: nihilominus tamen manibus asseres, ponticulum comitantes firmiter comprehendens, retrogredi non dubitabam, atque ita nullo humore adsperfus aquam transibam, quærebamque ex fenestra, quot sibi essent rotæ? Decem, respondit miraculum istud, quod mihi acciderat, molestum erat, & lubens novissem ejus interpretationem, sed perpendens, quod ex molitore nihil horum resciscere possem, discedebam. Erat autem ante moletrinam area quædam elevata, in qua nonnulli prædictorum senum ad solis radios (qui tum temporis calidiores erant) ambulabant, & de nonnullis literis, quas universitas facultatis ad illos dederat, consultabant. Ego faciliè conjiciens literarum tenorem,

rem, quod me nimirum attingerent, illos conveniebam dicens: Domini mei de me ne hîc agitur? Maxime, respondebant: uxor, quam jam pridem duxisti, perpetuum tibi est retinenda: sin minus; nostro principi indicandum. In hoc negotio nulla inquã opus est molestia; namque cum illa quasi prognatus, & à pueris educatus, semel ductam nunquam deferam, sed ad extremum halitum colam, imo ipsa nos mors non sejunget. De quo igitur conquerimur? ajunt: ipsa etiam sponsa in hoc acquiescit; copulandi estis. Contentus sum inquam. Bene igitur habet, respondebat quidam. Ita enim leo suam recipiet vitam, potentiorque & vividior erit, quam antea fuit. Tunc in memoriam peractos meos labores revocabam, & mecum ex certis rationibus colligebam, hoc negotium non me, sed alium quempiam mihi probè notum attingere. Dum hæc mecum ita reputo, video nostrum sponsum cum spona sua dilectissima supradictis vestibibus amictum, ad copulationem paratissimum prodire, quod ex læto lætissimum me faciebat. Semper enim timueram, hoc negotium ad me pertinere. Quum itaque; ut dictum est, sponsus noster, coccineo suo nitente vestimento, cum suavissima & dilectissima sponsa, cujus holosericea stola nitentes de se emittebat radios, ad dictos senes pervenisset, conjungebantur confestim. Mirabar autem ego plurimum, quod isthæc virgo, quæ sponsi sui mater esse perhibebatur, tã vividæ esset ætatis, ut etiam modo nata videri potuisset. Sed nescio, quidnam ab illis peccatum esset, nisi quod frater ac soror tam ardenti amore sese conuinxerant, ut in posterum nullo pacto separari possent, atque ita criminis incestus rei, loco thalami, pompofarumque nuptiarum, ad carceres perpetuos, qui tamen (ratione inclytæ progeniei, præce lentisque profapiæ, & ne in posterum tacitè obsceni quid peragere, sed ab excubiis ordinatis omnia eorum opera observari possent) transparentes, perspicui & clari, instar crystalli, rotundique in modum globi cœlestis formati erant, condemnabantur, includebanturque ut ibi continuis lacrymis veraque pœnitentia pro peccatis commissis satisfacerent. Sed omnis amictus ac mundus alienus, quo decorandi sui gratia vestiti erant, adimebatur, quo in tali cubiculo

culo nudi concumbere possent : neque quisquam ipsis qui eos in carcerem tunc fuisset comitatus ipsive inferuivisset adjugebatur , sed postquam copiam cibi ac potus , è dicta aqua hausti, sti, acceperant , cubiculi janua ocluderetur , oppressulabatur , facultatis sigillum apponebatur, mihi que ut illos observarem , instanteque hyeme cubiculum calfacerem , ita ut neque plus æquo calefierent, neque algerent, nec ullo modo discederent aut aufugerent , in mandatis dabatur ? sin vero præter spem & opinionem ulla accideret noxa, in me graviter advertendum fore. Ægrè hoc ferebam , timor & providentia anxium fatis me reddebant; Et mecum reputans, rem magni hanc esse momenti , collegiumque sapientiæ mendaciis haud alluevisse, sed dictis suis semper stare, paulò eram timidior. Sed quando ferenda erant, quæ mutari nequibant , cubiculum insuper forti turri inclusum , at; aliis adhuc propugnaculis , & præaltis muris munitum erat , ubi leni quidem , sed continuo igne omne cubiculum calferi poterat, me lubens ad hoc officium accingebam , & posteaquam numen divinum invocassè , initium calfaciendi cubiculum, incarceratosque conjuges à frigore defendendi faciebam. Sed quid fit? Quamprimum vel minimum senserant calorem , sese amicissimè complectebantur, ita etiam , ut similis huic complexui, nunquam aliis visus sit , permanebantque in hac sui amoris flagrantia , donec sponso ex nimio amoris æstu cor liqueceret , frustimque corrueret. Illa, eum haud minus amans, quam ab illo adamata, hæc conspiciens, lacrymis in desinentibus eum deploravit, & quasi tumulavit, usque omnia inundans, eum ab omnium obtuitu abscondidit. Amplius etenim non apparebat. Sed querelæ & lacrymæ istæ haud fuerunt diuturnæ; siquidem ex nimia tristitia ulterius vivere recusans , ultro morti sese dedit. Væ mihi, quot angustiis circumseptus, angoribus pertubatus , terroribusque interturbatus eram , quando ambos mihi demandatos , in qua quasi liquefactos , mortuosque ante me conspiceri contigebat. Interitus meus indubitatus præ oculis meis erat, & quod longè molestius accidebat mihi, prævisas irrisiones, despectus, & aspernationes potius metuebam, quam damnum. In his igitur

igitur sollicitudinibus plures dies terens , & quomodo rebus meis consulere , reputans , coincidit mihi tandem , quod Medea Æsonis emortuum corpus vitæ restituisset , & mecum ita ratiocinabar ; si medea hæc potuit perficere , & tibi non erit impossibile . Cœpi igitur considerare , quomodo illud effectum redderem . Sed meliorem non inveniēbam methodum , quàm , si continuum calorem foverem , donec aquæ evanescerent , amantiumque nostrorum emortua corpora rursus apparerent ; tunc enim omnia effugere pericula magno meo emolumento & honore , non dubitabam . Continuato igitur calore pergebam ad quadraginta usque dies , ibi animadvertēbam aquas de die in diem consumi , cadaveraque instar carbonis atra denuo apparere , quod quidem citius factum fuisset , nisi cubiculum nimis arcte occultum & sigillatum fuisset (quod tamen nullo pacto mihi erat adaperiendum .) Advertēbam namque quod aquæ ascendentes , nubibusque appropinquantes in cacumine cubiculi coibant , & instar pluvix decidebant , nihilque omnino decedere poterat , donec noster sponsus cum sponsa sua dilectissima mortuus putruerat , indeque supra modum graviter olebat . Interim in cubiculo ex radiis solaribus in humiditatem agentibus præpulchra visēbatur iris , pulcherrimis decorata coloribus , quæ me post tot exantlatas mæstitias non parva lætitia afficiebat , in primis gaudebam , quod meos amantes coram me jacentes conspicēbar . Sicuti autem nulla tam solida est lætitia quæ non aliqua adversitate turbetur : ita & ego in meo hoc gaudio contristabar , quia mihi demandatos hos adhuc mortuos , & sine omni vita esse animum inducebam ; sed unum hoc me solabatur , quod eorum cubiculum solidissimè occlusum suas animas & spiritus non emittat , sed probe asservatos adhuc retinebat : quapropter dicto meo calore eos fovendo demandatoque meo officio abundè fungendo pergebam , planè mihi persuadens , eos ad sua corpora non reversuros , quamdiu humiditates illæ durarent , (quandoquidem in humidis naturis isti delectantur) quod ita quoque re ipsa evenisse comperi . Nam circiter vesperam animadvertēbam à terra vi solis plurimos exhalare vapores ,

res, eoque modo elevari quo aquæ à sole attrahuntur; qui noctu coagulati primo crepusculo instar rosis fecundissimi terram irrigabant, nostraque cadavera abluebant, quæ de die in diem, quo sæpius hæc ablutio perficiebatur, pulchriora candidioraque reddebantur. Sed quantò magis albescebant, tantò magis humiditates minuebantur, donec tandem nebulis, humidioribusque tempestatibus pullis in aere nudo sudoque spiritus & anima ulterius sese continere haud potis essent, sed in clarificatum plurissimumque reginæ corpus regredi cogerentur: quæ, quam primum hoc sentiret, in momento quasi vitam recipiebat; ex quo maximo, uti conjicere faciliè potestis; gaudio perfundebar, præsertim cum lautissima sumptuosissimaque veste, quales à paucissimis mortalibus visæ sunt, indutam, præstantissimaque corona, ex adamantibus meris concinnata decoratam illam resurgerè conspicabar, in hæc verba prorumpentem: Audite mortales & probe attendite, quod Summus Deus solus est, qui potestatem habet reges constituendi & deponendi. Ille facit divites & pauperes ex sua voluntate: Occidit, & vitam restituit. Hujus rei ego ipsa sufficienti sum exemplo. Magna eram, & reddebar humilis; nunc verò, humiliata, in reginam plurimorum regnorum sum constituta: Post mortem vita mihi est reddita: mihi pauperi thesauri sapientum & potentium concrediti & traditi sunt. Quocirca & mihi facultas, ex paupere divitem faciendi, humilibus gratiam tribuendi, ægrisque sanitatem restituendi concessa est. Sed dilectissimo meo fratri, potentissimo regi à mortuis adhuc resuscitando nondum par sum: Sed quando is venerit, reapse meos sermones veros esse demonstrabit.

Quum hæc dixisset, sol clarissimo suo splendore omnia illuminabat, dieique calor intendebatur, & caniculares appropinquabant. Quia verò jam dudum in reginæ nostræ nuptias sumptuosissima & præstantissima vestimenta ex serico viloso nigro, cinereo damasceño serico cæxio, candido bombycino raro, niveoque holoserico nitente, & argento, pretiosis margaritis, splendentibusque adamantibus phrygia opera pretiosissimè intertexta, erant parata; ita etiam in honorem novi nostri regis diversæ vestes, ex incarnata, citrina, crocea

ceaque pretiosa materia, & tandem coccyneo rutilanteque serico præstantissimis rubinis carbunculisque magna copia intertexta conficiebantur. Sartores autem qui ista conficiebant indumenta ad visum non apparebant, ut etiam mirarer, quando stolam vel togam novam paratam esse videbam, quomodo hoc fieri potuisset, præsertim, cum nossem neminem præter sponsum cum sua sponsa thalamum introiisse: Sed hoc magis me admiratione capiebat, quod quam primum aliqua toga erat parata, statim priores evanescebant, ut etiam nescirem, quid de illis actum esset, aut quis eas reposuisset. Quum igitur pretiosissima illa coccynea vestis effecta esset, magnus & potens ille rex magno splendore & magnificentia, cui nulla par est, apparebat, & quia se introclusum esse sentiebat, suavissimis & disertissimis verbis à me contendebat, ut sibi januam aperirem atque è cubiculo prodire per me liceret, in meum enim id emolumentum cessurum esse. Et si igitur cubiculum aperire mihi etiam atque etiam erat interdictum magnificentia tamen, & suavis eloquentia regis me terrebant, ut aperire non recusarem; & cum exiret, tam humanum, tam benignum, & tam humilem se præbeat, ut reapse testimonium exhiberet, magnates nihil adeo, quam hæc virtutes decere & ornare. Quia vero per caniculares in magno æstu degerat, magna siti æstuebat, summeque lassus fessusque erat, quare mihi dabat in mandatis, ut defluente, torrenteve sub tympanis aquam haurire, sibiq; afferre dedignari nollem; quod cum lubens fecissem, magnum haustum summo evolvebat appetitu, ac in cubiculum suum redibat, mihi mādans, ut ostium probè occluderem, ne quis illum turbaret, aut è somno suscitaret. Paucis hic quiescebat diebus, meque ut aperirem, revocabat. Videbatur autem mihi longè pulchrior, sanguinolentior, & magnificentior, quod & ipse animadvertibat, hancque aquam pretiosam & sanam esse judicabat, confestimque plus aquæ petebat, ejusmodi majorem hauriebat copiam quàm antea, ita etiam ut cubiculum extendere animum inducerem. Cum igitur rex ille noster potum hunc pretiosum, quem tamen ignari nihil faciunt, ex sententia bibisset, in ejusmodi pulchritudinem & magnificentiam

magnificentiam deveni, ut per omne meæ vitæ tempus, neque præstantiorem personam, neque præstantiora facinora videre inmemerim. In suum enim me regnum ducebat, & omnes thesauros divitiasque totius mundi mihi demonstrabat; ut etiam nolens volens confiteri cogar, non modo Regiam dixisse, quod ipsa res est, sed etiam majorem partem illis, qui regem nostrum noverunt, describere reliquisse. Auri siquidem, nobiliumque carbunculorum ibi nullus erat finis, renovatio, & restauratio juventutis, naturaliumque facultatum, & amissæ valetudinis restitutio, ablatioque cunctorum morborum familiare illic erat. Hoc autem præ cæteris mihi admodum ardebat quod homines illius regni creatorem suum noverunt, metuant & honore prosequuntur, ab eoque sapientiam, intelligentiam, & demum, post hanc temporalem gloriam æternam beatitudinem perunt, & adipiscuntur; quam nobis tribuere velit Deus Pater, Deus Filius, & Deus Spiritus Sanctus, triunitas laude & honore prosequenda in secula seculorum,

Amen.

AUREUM

AUREUM SECVLVM REDIVIVVM,

*QVOD NUNC ITERVM APPARVIT,
suaviter floruit, & odoriferum aureumque
semen peperit.*

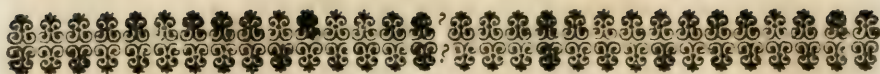
Carum pretiosumque illud semen omnibus
veræ Sapientiæ & Doctrinæ Filiis mon-
strat & relevat

HINRICVS MADATHANVS.

FRANCOFVRTI,
Apud HERMANNVM à SANDE.

M DC LXXVII.

Iacob. in Epist. 1. v. 5.

Si quis inter vos sapientiam desiderat, petat illam à
Deo, qui dat simpliciter, & nemini ex pro
brat; & tunc ipsi dabitur.

Symbolum Autoris.

Centrum mundi, granum fundi.

PRÆFA.

PRÆFATIO

AD CHRISTIANUM DIGNUM-
que Lectorem.

*Er amice, pieque Lector, præsertim vos sapien-
tie & doctrinæ filij; postquam aliquot ante an-
nos, Deus omnipotens, ad cottidianas ardentis-
simasque meas preces, oculos meos, per illumi-
nationem Spiritus sui Sancti (quo ex omnem
sapientiam accipimus, nobisque per Christum à patre missus
est) tam late aperuit, ut verum Centrum in Trigono centri, uni-
cam veramque materiam nobilis Philosophici lapidis agnosce-
rem, atque essentialiter in manibus haberem, nihilominus ta-
men ferme per quinquennium ignorabam, quomodo videlicet
cum illo conducibiliter, recte & decenter rubri Leonis sangui-
nem, & albæ aquilæ gluten ex illo separandi, multo minus illa,
juxta proportionatum pondus naturæ, admodum arctè & op-
tume miscendi, includendi, obfirmandi, arcanoque igni commit-
tendi, mihi procedendum esset, id quod non absque singulari ra-
tione exercitataq; prudentia fieri oportet. Et licet in scriptis, pa-
rabolis, & variis Philosophorum figuris, singulari cum indu-
stria indagaverim, atque ad multifaria, mirabilia, & partim
ex pro-*

ex proprio ipsorum cerebello nata ænigmata solvenda, ut plurimum desudaverim: nihilominus tamen re ipsa deprehendi, quod omnia ista meræ essent ineptiæ, & vanissima phantasmata, quemadmodum illud ipsum Philosophorum Auctores similiter testantur: nempe quod omnes præparaciones, quibus de Geber, Albertus Magnus, & id genus alij &c. eorumdemve purgationes, sublimationes, Cementationes, distillationes, rectificationes, circulationes, putrefactiones, Conjunctiones, solutiones, assentiones, coagulationes, calcinationes, incinerationes, mortificationes, revivificationes &c. Similiter & ipsorum tripodes, Athamora, alembicos reverberatorios, liquefactorios, fimum equarium, cinerem, arenam, cucurbitam, Pellican-violam, retort, fixatorium &c. meras sophisticas, seductorias inutilesque res esse, quemadmodum & ego ipse illud in ipsa rei veritate fateri necessum habeo. Nobilis siquidem Natura, quæ propria sua substantia libenter delectatur, de futilitate ista nihil novit. Unde Theophrastus, in *Secreto Magico de Lap. Philosophico*, de illis, qui materiam lapidis in vino, imperfectis corporibus, sanguine, *Marcafitis*, *Mercurio*, *sulphure*, *urina*, *stercore*, *auripigmento*, & in herbis, utpote: *Chelidonia*, *Hysopo*, *Hedera* &c. querunt, recte ait: *Omnia mendaciis & furtis referta esse, quibus homines seducant, crumenas ipsorum emulgeant, tempus temere inutiliterque consumunt, & duntaxat stulta ipsorum capita sequuntur, quod antea nihil potest efficere quod à Natura requiritur. Eja, quæso, dicas nunc mihi, quis me in terra Mineralibus, aquarum distillationibus &c. juvet? an in iisdem forsitan etiam homines reperiuntur, qui vinum renovant, vel urinam*

infan-

mingunt, ex quibus metalla conficiuntur: aut pharmacopolas intusse autumas, qui sic omnia vendant, quibus metalla conficere possis: Stulte, an non intelligis, quod erres, quodque nihil illarum rerum ad naturam pertineat? An Deum separare conaris, quod ex sanguine metalla adtentas? Fac igitur ex equo hominem, vel ex mure vaccam, quæ tum tibi bonum lac largitur: hoc item est multiplicatio Fit autem minime, & quam minus illud fieri potest, tam minus etiam ex antedictis remediis metalla facere poteris. Ars enim non ex natura est, & quod illa creavit, ibi ars nullam operationem habere potest Si femina infantem masculum peperit, ex eo tum natura puellulam aliquam formare non potis est: quæ res etiam ad illam applicentur. Ex quibus qui vis sanæ mentis facile colligere potest, quomodo, & qua ratione videlicet, & quibus etiam in rebus, benedicta materia querenda, & reperienda fiet. Nemo autem sibi forsitan imaginetur, multo minus à quoquam artifice sibi persuaderi patiat, quod, licet etiam vere veram materiam, aut per arcanam Dei revelationem, vel illorum, qui illam cognoscunt, etiã sciat, norit, & in manibus habeat, tum pari modo illam reserandi, purum ab impuro ad summum separandi, & purificandi, omnino intelligat. Ah, mi laborator nimis multum erras. Canis nunc primum in mosco sepultus latitat, & tam ars, quam eruditus animus ad rem requiritur. Vide, exempli gratia, quid ab initio à me audi veris, quod nimirum & ipse per integrum quinquennium veram lapidis materiam noverim, & tamen, toto isto tempore, modum cum illa procedendi ignoraverim, donec tandem, post annum sextum, potentie clavis, per arcanam re-

revelationem, ab omnipotente Deo fuit concedita. Eamdem
 istam clavem vero veteres Patriarchæ, Propheta, & Philoso-
 phi semper, omnibusque temporibus ut arcanam & occultatam
 custodiverunt: Si enim, ait Monarcha loco dicto, illud manife-
 sto scriptitaissent, ut quilibet cerdo, vel circumforaneus id intelli-
 gere potuisset, id magum esset furtum, nullum vero mysterium,
 magnaque mala exinde oriri possent, quod sane contra manife-
 stam Dei voluntatem fieret, &c. Hisce ex causis, aliisque, quas
 partim in Epilogo allegavi, & ne commissum mihi à Deo ta-
 lentum sepelire videar: idcirco in meo hocce Aureo seculo redi-
 vivo, quantum equidem à Natura & Deo mihi concessum est,
 magnum sapientum mysterium, quale à propriis meis oculis
 conspectum est, manus meas operi adinovere, & per divinam
 gratiam, justo tempore magna virtute & gloria iterum susce-
 ptum fuit, manifestare volui. Pietatis probitatisq; amans lector
 illud meum propositum non in malam, sed bonam partem inter-
 pretabitur, nec in errorem sese precipitari patietur, quod inter-
 dum contraria simul intercurrant: per Theoriam ad Praxin si-
 quidem aliter procedi non potuit, nec etiam decuit: quum ma-
 nifestius clariusque hac de professione scribere in Republica chy-
 mica serio interdictum fiet: firma spe fretus, omneis illos, Opu-
 sculum hocce vera in fiducia, internis animi oculis, quibus nihil
 omnino negatum est, inspicientes, manu diurna nocturna que
 versuros, & simul Deum ex intimis cordis visceribus implo-
 ratorios, atque ita, una mecum, occultos mirabilesque fructus
 Philosophicos, juxta divinam voluntatem percepturos esse. At-
 que hac ratione sunt & permanent vera aureæ crucis fratres,
 & ele-

Electa membra communionis Philosophica in confederatione perpetua.

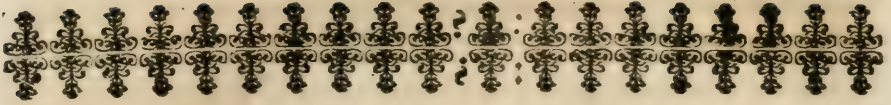
Epilogi loco, ut etiam Christianus, rerum peritus dignusque Lector, tam proprium; quam etiam cognomen sciat: Idcirco tamen ero candidus, illudque (ne quis merito in me aliquid culpare possit) sequentem in modum revelatum volo. Sciant itaque omnes & singuli, quod nominis mei numerus sit M.DC.XIII. quo in numero totum meum nomen, per II. mortuas, & 7. vivas perfecte libro Naturæ inscriptum est. Juxta illud litera 5. quinta pars B, & 15. iterum quinta pars 12. est Hisce contentus esto. Datum in monte Abiegno, die 23. Martii, Anno 1622.

Επιλογη

Ad sapientiæ & doctrinæ filios,

Quæsi: inveni: purgavi sapius: atque
 Conjunxi: maturavi: Tinctura secuta est
 Aurea: Natura centrum qua dicitur: inde
 Tot sensus, tot scripta virum, variaque figura.
 Omnibus, ingenue fateor, *MEDICINA* metallis;
 Infirmisque simul: punctum divinitus ortum.

HERMANNUS DATICHIVS,
 Auth, famulus.

Postquam miracula Altissimi, mysteria occlusæ Naturæ, & ignitum ardentemque proximi amorem mihi revocassem in memoriam : tunc messis triticeæ recordabar, in qua Ruben, Leæ filius, Dudaim, invenit in campo, quas Lea Rachaeli pro concubitu apud Patriarcham Jacobum dedit. Cogitationes meæ vero admodum profundæ erant, meque porro ad Moysem deducebant, quomodo videlicet ille ab Aarone fufum solarem vitulum portabilem reddiderit, dum igne illum in pulverem redegit, aquæ insperfit, & filiis Israel ad potandum porrexit: adeo ut commodam artificiosamque viri illius Dei destructionem summopere admiratus fuerim. Verum cum cogitationes meas recte comprehenderem, veritatem denique agnoscebam, oculique mei non aliter aperti erant, quam apud discipulos Emausi, qui dominum suum in fractione panis agnoscebant: Et cor in me ardebat, sed ad speculationem ulteriorem me quieti dabam, & somno corripiebar: Et, ecce, Rex Salomon in somnio mihi adparebat cum omni sua potentia, divitiis, & gloria, atque secum universum suum Gynecæum adducebat: Sexaginta erant Reginæ, & octuaginta concubinæ, virginum vero nullus omnino erat numerus: Una tamen ipsius erat columba, pulcherrima, & charissima in corde ipsius. Juxta Catholicum ritum istæ splendidam solemnemque processionem instituebant, qua in Centrum summopere commendabatur amabaturque, ejus nomen erat veluti effusum unguentum, cujus odor omnia aromata superabat, &c. & igneus illius spiritus clavis ad aperiendum templum, & ingrediendum Sanctum Sanctorum, & ad apprehendenda cornua altaris.

Peracta modo dicta ista Processione, monstrabat mihi Salomon unicum centrum in Trigono Centri, intelligentiamque meam referebat: animadvertēbam dein, quod nulla foemina à tergo meo staret, quæ

quæ sanguine commaculato vulnere pectus suum renudabat, quo ex sanguis & aqua simul effluebant. Lumbi illius, instar duarum lunularum, à Magistro factarum, conjuncti erant: Umbilicus ejus erat rotundo alicui scypho similis: venter, veluti acervus triticeus, undique rosis circumseptus: Ubera, quemadmodum duo hinnulorum gemini: collum, veluti eburina turre: oculi, ut vivaria in Hefbona ad portam Bathrabbim: nasus, quemadmodum turre in Libanon, quæ Damascum versus spectat: Caput in illa conspiciebatur, Carmeli instar, & crines in capite suo, quemadmodum Regis rugis implicata purpura: Vestes abjectæ illius ad pedes illius jacebant, erantque nimis rancidæ, foetidæ, venenosæ, &c. atque tandem hunc in modum loqui incipiebat: *Stolam meam exui, quomodo eandem iterum induam? Pedes meos lavi, quomodo eosdem iterum commaculabo? Vigiles, in urbe hinc inde obambulantes, me invenerunt, vulnerarunt, & peplum meum mihi abriperunt.* Quo facto, nimia præ formidine, nec cognitione, in humum decidebam. Salomon vero me rursus resurgere jubebat, & dicebat: Ne extimescas: Renudatam siquidem naturam cernis, & arcanorum arcanissimum, quod sub cælo terraq; reperitur: Elegans est, veluti Thirtza, suavis, quemadmodum Hierusalem: terribilis, instar mucronû Castrensiû: & nihilominus est pura castaque virgo, qua de Adamus formatus & creatus fuit. Obsignatus quidem illius tabernaculi ingressus est: In hortis siquidem habitat. & in duplici specu Abrahami in agro Hebron dormit, & palatium illius in profunditate maris rubri est, atque in perspectibilibus specubus: aer illam peperit, & ignis eandem educavit: Idcirco terræ regina est, lac, & mel in uberibus suis habet: immo labia illius sunt instar destillantis favi: mel, & lac sunt sub illius lingua, & vestium ejus odor sapientibus est instar odoris à Libanon: ignaris vero abominatio. Et porro agebat Salomon: Expergiscito, & spectato integrum meum Gyneceum atque ejusdem quærito similem: & quamprimum universum Gyneceum civiliter sese denudabat. Cogitationibus autem meis intentus, nihil reperire vel judicare poteram, & oculi mei, ne illud agnoscerem, occlusi erant.

Dum autem Salomon infirmitatem meam deprehenderet, Gynecæum à nuda ista fœmina separabat, & ajebat : *Cogitationes-tuae sunt vanae, & intellectus tuus à Sole combustus est : memoria tua nebulosa atra est, adeo ut mihi rectè judicare possis.* Sed si rebus tuis prope invigiles, & præsentem occasionem non negligas, hujus nudæ virginis sanguinolentus sudor, & niveæ lacrumæ te recreare, atque intellectum & memoriæ tuam clarificare & restituere poterunt, adeo ut oculi tui mysteria Altissimi agnoscant, quemadmodum & altitudinem superiorum, profunditatem inferiorum, totius naturæ, elementorumque vires & operationem quoque accuratè explorabis : Intellectus tuus argenteus, & memoria tua aurea erunt : Omnium pretiosorum lapillorum colores præ oculis tuis apparebunt, eorundemve partus scies, separabisque bonum à malo, & hircos ab ovibus : Vita tua quies erit, sed Aronis tintinnabula te à somno excitabunt, & cythara Davidis, parentis mei, à somnolentia. Ob hunc Salomonis sermonem adhuc vehementius ego terrebar, & supra modum exhorrescebam, partim ob verba ista emphatica, partim ob præsentis Gynecæi Regii splendorem & gloriam. Rex Salomo autem, adprehensa mea dextera, per cellam aliquam vinariam, in arcanum elegantissimumq; aliquod Palatium deducebat, in quo me recreabat floribus, & pomis, cujus fenestræ à perspectibilibus Chrystallis confectæ erant, easdemq; perspiciebam. Ajebat autem ille : Quid vides? Specto, respondebam, ex hoc, in conclave prius, unde egressus sum, & Regium tuum Gynecæum stat à sinistro, ac nudæ virgines à dextero latere : rubriores earundem oculi vino, & denses illarum lacte candidiores sunt. vestes ipsarum vero ante pedes deformiores, nigriores, & obscœniore quam rivus Kidron. Elige, inquit Salomon, ex omnibus unam tibi in Amasiam. Ego ipsas & Gynecæum meum pari æstimo. Et quantò magis Virginum mearum Amabilitas me delectat, tantò minus earundem obscœnæ vestes deterrent; & quamprimum Rex sese vertebat, humanissimeq; unam Reginarum suarum alloquebatur. Erat inibi centum annorum aule Magistra quædam, cinerea stola amicta, nigramq; vittam in capite gestitans, candidissimarum gemmarum numero pictam, atque intrinsecus

trinsecus rubro serico subductam, & fulvo cœruleoq; serico artificiose intertextam: pallium omnis generis Turcicis Indianisq; coloribus & figuris elevatū erat. Cana ista mulier clanculo aliquo nutu mihi dabat indicium, & sanctè jurabat, se esse matrem nudæ istius virginis, illamque ex corpore suo esse natam, Virginem castam, mundam & abditam, quæ hactenus nullius viri cōspectum, vel intuitum, pati voluerit: & quamvis undique inter populos in plateis rem cum viris habuerit, nihilominus tamen antehac nullum virum ipsam conspexisse nudam, nec quemquam illam attigisse: Virginem esse, qua de Propheta ait: Ecce, clandestinum natum habemus filium, qui, juxta, alios, commutatus est: Ecce, virgo peperit, virgo, quæ appellatur Apdorossa, hoc est, arcana, quæ alios non patitur. Quia vero hæc ipse, filia adhuc esset innupta, dotem, ob præsentis belli periculum, recondidisse sub pedes ejus, ne forsitan ab hinc inde grassante cohorte spoliari, & locupletissimis suis divitiis privari possit: ego vero, ob obscœnarum obsoletarumque vestium abominationem, me non terreri paterer, sed illius filiam præ omnibus aliis, in mei amasiam dilectissimam, vitæque meæ voluptatem, eligerem: Quo facto mihi lixivium illa dare & manifestare promittebat, quo illius vestes mundarem: Tunc sal fluens, & oleum incombustibile ad Oeconomiam meam, ac thesaurum inæstimabilem me consecuturum dexteram illius, præterea, me cottidie delectaturam, & lavam assidue sub capite meo quieturam esse. Postquam vero categoricè me explicare conarer, Salomo sese iterum convertibat, torveque me inspiciens ita agebat: Omnium sapientissimus in terra sum, & delectabile meū Gynecæum, Reginarumque mearum præstantia & gloria aurum ex Ophir superat: Concubinarum mearū ornatus solis radios obumbrat, mearumq; virginum decus splendorem lunæ: adeo cœlestes sunt meæ virgines, inexplorabilis mea sapientia, & imperscrutabilis mea intelligentia.

Ad hæc respondebam, semique terrefactus me flectebam: Ecce, si gratiam, coram te, inveni, quum egenus siem, dato mihi istam nudam virginem, quam ex omnibus, ad vitæ meæ conservationem, elegi. Obscœnæ, inquinatæ, obsoletæq; quidem illius vestes sunt: purgabo
tamen

„ tamen illas & ex corde illam amabo : Sitque mea soror, sponsa mea,
 „ quum uno oculorum suorum, & torque mihi cor meum abstulit, ar-
 „ dere me fecit, ut præ amore nimio, æger decumbere necessum ha-
 beam. Quibus sic dictis illam quamprimum mihi tradebat Salomon.
 Oriebatur autem in Gynecæo tumultus, adeo ut exinde expergisce-
 rer, nec, quid mihi factum esset, sciebam: nihilominus tamen illud pro
 somnio aliquo habebam, & hac de re usque ad sequentem lucem
 subtiles cogitationes concipiebam. Cum vero surgerem, fuis preci-
 bus: Ecce nudæ virginis vestes ante lectum meum jacentes conspi-
 ciebam, illam vero videbam, arrectæque horrore comæ, adeo ut tri-
 gido sudore totum corpus perfunderetur: attamen, resumpto animo,
 somnium meum repetebam, & in timore dominii, illud probe repe-
 tebam: cogitationes tamen meæ illud minime adsequebantur. Ex mo-
 do dictis causis vestes intueri mihi neutiquam licebat, multo minus
 in illis aliquid recognoscere audebam: Sed cubiculum meum mu-
 tans, sat longo tempore, mera tamen ex ignorantia, vestes illinc jacen-
 tes relinquebam, existimans, si forsitan illas attingerem, aut verte-
 rem, quod tum memorabile quiddam mihi posset contingere. Ve-
 rum in somno à nimio vestium fœtore venenoso vehementer infectus
 & inflammatus eram, adeo ut oculi mei tempus gratiæ itueri haud
 poterant, neque cor meum ingentem Salomonis sapientiam cogno-
 scebat.

Postquam vero sæpius nunc dictæ vestes per 5. annos in cubiculo
 meo jacuissent, nec, ad quid prodesse illæ, noscerem, tandem illas
 Vulcano consecrare domiciliumque permutare cogitabam. Illis igitur
 cogitationibus intentus: in sequente nocte centum annorum ve-
 tula mihi in somnio adparebat, & sequentem in modum, asperis ver-
 bis me increpabat: Ingratissime mortalium, nunc per integrum quin-
 quennium filiarum mearum vestes, sub quibus præcipua illius Clinodia lati-
 tarunt, tibi concedidi: nec tamen toto isto tempore illas purgasti,
 nec vermiculos ex iisdem sustulisti, & tamen super hæc omnia eas-
 dem nunc comburere meditaris: nec tibi sufficit, quod causa mor-
 tis & interitus sis mearum filiarum? Tunc & ego ira inflammabar, eidem-
 que

que respondebam: Quomodo verba ista tua interpretabor: an nunc latronem me facere conaris, quum tamen quinque annorum curriculo filiam tuam minime conspexerim, nec gry quidem de illa inaudierim? qua ratione igitur illius mortis causa esse potero? Sermone meum vero interrumpens pergebat illa: Omnia vera sunt: In DEUM tamen graviter peccasti: quocirca etiam filia mea potiri, nec à me promissum lixivium Philosophicum ad abulendas illius vestes, imperrare potuisti. Quum enim ab initio, quo Salomon tibi filiam meam benivole tradebat, istius vestes exhorresceres, Saturnus planeta, avus illius, ira accensus, eandem, mera ex ira, in id, quod ante nativitatem suam fuerat, iterum commutabat: atque hac ratione Saturnum ex contemptu offendisti, atque ad illius mortem, corruptionem, & finalem denique interitum, ansam dedisti. Illa ipsa siquidem est, qua de Senior ita ait: *Va, va mihi: adfero mihi nudam faeminam, dum corpus meum invisibile, & nondum ego mater facta essem, donec secunda vice nascerer, tunc omnium herbacearum radicum vires pariebam, in essentia mea victoria reportabam, &c.* Ista emphatica corque penetrantia verba admodum peregrina mihi videbantur, attamen Zelum pro virili reprimebam, & contra illa solemniter protestabar, quod de illius filia mihi nihil omnino costaret, multo minus ad ejusdem mortem, corruptionem, & interitum ansam præbuisset: illius vestes quidem integrum per quinquennium in cubiculo meo ad servassem, præ nimia cœcitate tamen illas nondum cognovissem, nec illarum utilitatē excogitare potuissem: atque, ea de causa, tam coram ipso Deo, quam hominibus essem innocens. Legitima benefundata ista mea excusatio vetulæ materculæ sum opere arridebat, meque intuens dicebat: Animadverto & colligo ex sincera tua conscientia, quod sis innocens, atque, ob istam tuam innocentiam, loco mercedis, grande præmium reportabis. Quocirca fideli ex corde, in arcano tamen, tibi revelabo: quod nimirum filia mea singulari ex amore, & erga te, adfectione, sub remansis illius vestibibus canam mortaliatam cistulam post se in hæreditatem tibi reliquerit, quæ crasso, nigro, & rancido panno obducta est, (interea vitrum, lixivio ple-

num, mihi porrigebat, & ulterius loqui pergebat) istam cistulam à fœtore & sordibus, quas à vestibus nacta est, bene purgabis, & tunc nulla clave indigebis, sed seipsam illa referabit, in qua duplicia invenies: albam, videlicet, argenteam pyxidem plenam egregiorum & plumbo politorum celerium adamantum: dein vestem Attalicam pretiosissimis jaspidibus solaribus intertextam. Et hic thesaurus, & tota relictarum divitiarum substantia beatæ meæ filiæ est, quas omnibus, ante transmutationem discessumque suum, tibi hæreditario post se reliquit. Sin itaque nunc thesaurum istum artificiose transponere, summo studio purificare, & tacite, magna tamen cum patientia, in calidam, occultam, vaporosam, perspectivam, humidamque aliquam cellam seposueris, & à frigoris injuria, vento, grandine, pernici fulgure, ejusdemque fervidis ictibus, omnique adeo externa destructione, ad messem triticeam usque, probe custodiveris: tunc demum ingentem hæreditatis tuæ gloriam ac præstantiam reperies, & percipies.

Quibus sic dictis, denuo evigilabam, Deumque anxius invocabam, ut nimirum intellectum meum revelare dignaretur, ut in somnio mihi promissam cistulam quærerem, & invenirem. Peractis precibus, summo studio ac desiderio in vestibus quærebam, illamque reperiebam. Pannus subductitius autem tam erat durus, undique circumclusus, & à natura concretus, ut illum ab illa separare haud possem: Ille enim neque lixivio sese purgari, aut ferro, chalybe, vel aliis metallis sese findi patiebatur. Quocirca, iterum illo relicto, intra cælum terramque, quid mihi faciendum foret, dubius hærebam: Veneficium, illud esse credebam, & dicti Prophetici recordabar: Et licet te lavas, res lixivio, & multum smigmati adplicares, tamen vitia tua magis, coram me coruscant, ait Dominus, Dominus.

Et annus iterum transiebat, nec tamen speculando, diligentissimaque inquisitione pannum subductitium istum remove-re poteram, donec tandem, ad abigendas cogitationes Melancholicas, in hortum aliquem exspaciarer: post longam denique deambulationem, super silicem confidebam, ubi profundo somno corripiebar. Dormiebam,

cor tamen meum vigilabat. Tunc rursus centum annorum Magistra illa aulica mihi adparebat, & aiebat: An filia mea hæreditatem relictam adeptus es? Tristi voce tum ego negando respondebam: Cistulam equidem inveni, verum pannum subductitium remove omnino nequeo, lixivium, à te mihi traditum, subductitium istum pannum tangere ac solvere nequit. Ad istum simplicem meum sermonem ridere incipiebat vetula ista, & aiebat: An tu nunc cochleas, vel caneros cum testis devorare niteris? An non prius à vetustissimo planetarum coquo maturari, & præparari illos oportet? Dixi tibi, quod canam istam cistulam, cum donato lixivio, ex illo orto, summo studio, non autem externum crudumque istum pannum subductitium purificare, sed illum prius cum sapientum igne comburere necessum habeas, & tunc res prospere succedet: & adhæc quasdam prunas mihi tradebat, candido semiserico obvolutas, ulteriore cum informatione, ut ex iisdem Philosophicum, & omnino artificiosum, ignem excitare, & pannum subductitium comburere debeam, atque tunc illico cana cistula mihi reperienda foret. Hisce sic dictis, Aquilo, & Auster confestim exurgebant, qui simul hortum istum perflabant. Exinde iterum evigilabam, oculos meos à somno purgabam, & animadvertēbam, quod prunæ istæ involutæ ante pedes meos sitæ essent. Illas itaque quamprimum arripiebam, lætusque Deum invocabam, studiis, nocturno diurnoque tempore, incumbēbam, & præstantissimi dicti Philosophici tandem recordabar, dum ita inquit: **IGNIS ET AZOTH, TIBI SUFFICIUNT.** Quæ de etiam Efdra lib. 4. ait: *Et porrigebat mihi igne refertum scyphum, quem bibebam, atque tunc in me crescebat sapientia. Et Deus largitus, est intellectum, & spiritus meus in memoria conservabatur, osque meum, apertum, nec aliud quiddam additum est.* Elapsis autem quadraginta, noctibus, tunc absoluti sunt ducenti quatuor libri: Septuaginta, quidem pro solis sapientissimis, lectu dignissimi, buxoque inscripti. Procedēbam hoc modo in silentio & spe, veluti vetula ista matercula mihi revelaverat, donec tandem, post longum temporis tractum, meus intellectus, juxta promissionem Salomonis, argenteus, & memoria mea aurea fiebat.

Postquam vero, juxta informationem & doctrinam vetulæ illius Magistræ aulicæ, decenter, & artificiose admodum thesaurum filia illius reposuiffem, & occlusiffem, utpote splendentes istos Lunares adamantes, & solares rubinos, ex una cistula, & una ex provincia exortas, percipiebam vocem Salomonis, ita loquentis: *Amicus meus candidus, & ruber est, electus inter tot millia: Antia illius crispa, atra, corvi instar: oculi, quemadmodum columbarum oculi ad rivulos, lacte loti, stantes in plenitudine: Bucca, veluti Aromatarii hortuli Pharmacopolarum: Labia, rosarum instar. fluentibus myrrhis destillantium: Manus, quemadmodum aurei annuli, Iaspidibus Boreis exornati: Corpus, veluti ebur Sapphiris decoratum: Pedes, quemadmodum columna marmorea, aureis pedibus fulsi: Species, quemadmodum Libanon, electa, cedrorum instar: Guttur ejus suave, & dulce: talis amicus meus est, amicus meus talis est, ô filia Hierusalem. Conservabis itaque ipsum, nec citius dimittes illum, donec ipsum in matris adeis adferas, inque matris sua cubiculum.*

Hicce sic à Salomone dictis, responsum nullum ad ista dare poteram, sed obmutesceram, & tamen inclusum istum thesaurum referre statueram, ut in pace & tranquillo manere possem: tunc alio è loco talem vocem audiebam: *Adjuro vos filias Jerusalem apud capreas cervasque in campo, ne videlicet amicam meam exsuscitetis, neque moveatis, donec illud ipsi sibi placeat: Conclusus enim hortus est: conclusa scaturigo: fons obsignatus: Vinea est ad Baalhamon: Vinea Engeddi: Nucis: aromatumque hortulus: Mons myrrhinus: Thuris collis: Lectus: Lectica: Corona: Palmarum pomus: Flos in Saron: Sapphirus: Iaspis Borea: Murus: Turris, & Lorica: Viridarium: Horti fons: Fons aquarum viventium: Principum filia, & amor Salomonis in voluptatibus: Matris est amantissima, & electa matris sua, caput illius vero plenum roris, & antia guttis nocturnis referta sunt.*

Istum per sermonem revelationemque tam late informatus eram, ut etiam sapientum scopum cognoscerem. Quocirca occlusum thesaurum intactum relinquebam, donec Dei misericordiâ Nobilissimæ Naturæ operatione ac labore mearum manuum omnia feliciter absoluta essent.

Brevi tempore post, in die Novilunii, Eclipsis in Sole conspicietur,

tur, horrendo aspectu: ab initioso caliginosis viridibus, mixtisque aliquantulum, coloribus, donec tandem omnino atra fieret, cœlumq; terramq; obscurabat: homines erant anxii, ego autem lætabar, ingentemque Dei misericordiam & Regenerationis Mysterium mihi in memoriam revocans, quemadmodum etiam granum tritici nobis ab ipso Christo propositum innuit, quod, nisi terræ injectum putrescat, nullos profert fructus. Et accidit ut Eclipsis ista nubibus obtegeretur, & sol micare inciperet: nihilominus tamen tres partes adhuc valde caliginosæ erant. Et ecce: *Brachium nubes penetrabat, & corpus meum, ob spectaculum istud, tremebat, litteras, quatuor dependentibus sigillis in manu habebat, quibus inscriptum erat: Ater, ast suavis admodum sum, ô filia Hierusalem, veluti tabernaculum Kedar, & tapetes Salomonis: Non me intuemini quod ita niger stem, ita enim à Sole combustus sum.* Quamprimum vero fixum in humidum ageret, Iris sese extendebat, eramque memor fœderis Altissimi, fidelitatisque mei Doctoris atque informatoris. & Ecce: Ope Planetarum, fixarumque stellarum, Sol tandem Eclipsim superabat, omnibusq; montibus & vallibus, dies admodum serenus illucescebat: tunc omnis formido terrorq; cessabant: omneisque, qui diem istum viderant, in Domino exultabant, & dicebant: *Hyems transit, pluvia cessavit: Flores in terra provenerunt: Ver accessit, & turtur in terris exauditur. Ficus, vitesque palmites recuperarunt, & gratum de se odorem spargunt. Cito igitur vulpes capiamus, vulpeculas, inquam, vineam corrumpentes, ut maturas uvas colligamus, facto vino potemur, & justo tempore lacte, mellisque fævo cibemur, saturiq; atque ebrii fiamus.* Postquam vero dies inclinasset, & ad vesperasset, totum cœlum colorem suum immutabat, & vergiliæ fulvis radiis exortæ, naturalem suum cursum per noctem absoluebant, usque dum mane, Rubedine Solis separatæ obumbrarentur. Et ecce sapientes, in terra habitantes, à somno expergiscebantur, cœlum intuebantur, & dicebant: *Qualis est, quæ, instar aurora, prorumpit, elegans ut luna, electa, veluti Sol, & nulla illic reperitur macula: ignitus est illius fervor, & flamma Domini, adeo ut etiam multa aqua amorē extinguere neque fluvii*

illam suffocare possint. Quocirā illā minime deseremus, nostra soror illa est, etiamsi parva facta fuerit: nulla habens ubera: illam tamen in matris sua adeis reducemus: in palatium perspectivum, ubi fuit antea, ad sugendam matris sua ubera: atque tunc eminebit veluti Turris Davidis, munita propugnaculis, in qua mille pendent clypei, omniaque arma fortium. Egre dientem illam filia felicem predicabant, Reginae & concubinae laudabant illam. Ego vero prostratus humi in genua Deo grates debitas persolvebam, sanctissimumque illius nomen celebrabam.

E P I L O G U S.

ET nunc, dilecti uterque sapientiae & doctrinae filii mei, omni in potentia & gloria, ingens mysterium sapientum, & Spiritus revelatio absoluta est, de Quo Princeps & Monarcha Theophrastus, in Apocalypsi Hermetis, inquit: Esse numen unicum; divinum, mirabile, & sanctum munus, totum mundum continens, in ipso esse, simul verum fieri, & vere superare elementa, Quintamque Essentiam. Nullum insuper oculum conspexisse, aurem nullam audivisse, nec ad ullius hominis cor descendisse id, quod caelum huic Spiritui veritatis naturaliter insinuaverit: in eo solo veritatem consistere, unde etiam vocem veritatis nuncupari, cujus ex viribus Adamum, caeterosque, Patriarchas, Abrahamum, Isaacum, & Jacobum, corporum suorum sanitatem longævamque vitam adeptos esse, & tandem sub eo magnis in divitiis floruisse. Hunc per spiritum Philosophi VII. artes invenerunt, & divitias suas consequuti sunt. Noahum arcam, Salomonem templum, Moysen tabernaculum cum eo exstruxisse, & per hunc, aurea vasa à puro auro templo intulisse: atque ipsum etiam Salomonem ejusdem beneficii multa egregia opera, in honorem Dei perfecisse, multaque ingentiaque facta per eundem effecisse. Eisdem Leges cum eo iterum instituisse: Mariam, Moysis sororem liberalitatem ex eo exercuisse: atque illum ipsum spiritum apud Veteris Testamenti prophetas frequenter in usu venisse. Item, esse illum ipsum omnium rerum Sanctificationem & Medicinam, ultimam explorationem,

tionem, ultimum summumque naturæ mysterium hoc est, spiritum Domini, qui orbem terrarum impleverit, aquis, ab initio, supernatarit, quem mundus, absque clemente arcana Spiritus S. inspiratione, aut sine arcana informatione eorum, qui ipsum norunt, comprehendere non potuerit, & à mundo æstimari fatis nequeat, quemque universus mundus, ob vires suas desideret, quemque Sancti ab initio mundi conditi quæsierint, & videre ardentem gestierint. Intrare namque illum in VII. Planetas, elevare nubes, depellere nebulas, rebus omnibus lucem præbere, omnia in aurum argentumque convertere, omnem largiri sanitatem, abundantiam & thesauros, lepram sanare, Hydropisum curare & ipsam Podagram, faciem clarificare, vitam prolongare, confortare tristes, agros sanos reddere, omneisque defectus tollere: immo esse omnium mysteriorum mysterium, ex arcanis rebus omnibus arcanum quiddam, omniumque rerum sanationem atque Medicinam. Item esse illum desideratam scientiam, remque gratissimam rerum omnium, quæ sub Lunæ Circulo sunt, qua cum Natura confortetur, & cor, una cum membris suis, renovetur, florida ætas conservetur, senectus propellatur, morbi destruantur, & totus terrarum Orbis renovetur: esse & manere illum impervestigabilis alicujus Naturæ, infinitæ potentæ, & insuperabilis præstantiæ & gloriæ.

Item esse spiritum istum supra omnes res cœlestes, vel spiritum, electum spiritum, qui largiatur sanitatem, fortunam, lætitiâ, pacem amorem, in genere omne malum depellere, destruere egestatem & miseriam, efficere quod aliquis malum neque loqui, neque cogitare possit, explere omnium humanorum cordium desideria, & piis tribuere honorem temporalem, malis vero, illo abutentibus, pœnam æternam.

Atque sic, in nomine SS. Trinitatis, paucis istis verbis magnum Nobilissimi Lapidis Philosophici mysterium, & summum sapientum Festum magna solemnitate tandem conclusum volumus.

Altissimo, omnipotentissimoque Deo, artis hujus Creatori, cui placuit, ut miserrimo mihi homini peccatori, propter sacrosanctum aliquod

aliquod votum, ista cognitio revelaretur, æterna fiet laus, gloria, honor, & gratiarum actio, cum adnexa humillima, ardentissimaque oratione, ut cor, sensum, animumque meum, per spiritum suum ita dirigere dignetur, ut hoc de mysterio coram nemine loquar, multo minus impiis communicem, neque ulli alicui Creaturæ revelem, ne voti ac juramenti immemor Effractor cœlestis sigilli, & perjurus AUREÆ CRUCIS FRATER existam, divinam Majestatem summè violem, atque eo ipso certissimum, in Spiritum S. peccatum non inscius committam. Id quod Deus Pater, Filius, & Spiritus S. laudatissima, individuaque Trinitas clementissime præcaveat, constantissimeque me custodiat. AMEN, AMEN,

AMEN.

F I N I S.

HYDROLITHUS SOPHICUS

SEU

A Q V A R I U M SAPIENTUM,

HOC EST:

*OPUSCULUM CHYMICUM, IN
quo via monstratur, Materia nominatur, & Pro-
cessus describitur, quomodo videlicet ad universalem
Tincturam perveniendum, haecenus non-
dum visum.*

Publici emolumenti & utilitatis universalis
causa typis publicis sub-
jectum.

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

AQUARIUM SAPIENTUM.

Hoc est:

BREVIS EXPLICATIO ADMIRANDI
præstantissimique Aquarii Sapientum, quod alias
Lapis Philosophorum appellatur.

Am ab initio mundi omnibus temporibus multi & singulares à Deo summe illuminati, & experientissimi Philosophi, & sapientes Gentiles extiterunt & reperiuntur, qui naturam & vires inferiorum creaturarum diligentissime considerarunt, & exacte discere conati sunt. Ex quibus omnibus magno desiderio & labore indagârunt, num aliquid in rerum natura foret reperibile quod terrenum hominis corpus, à destructione & mortalitate tueri, & in perpetuo vigore atque statu integro conservare posset. Ex singulari enim, divina influentia, & naturæ lumine, viderunt atque cognoverunt, quod singulare arcanum, & mirandum quiddam hocce in mundo esse oporteat, quod DEVS omnipotens in humani generis emolumentum constituisset, nimirum ut omne illud, quod in universo terrarum orbe imperfectum, mancum, corruptumque esset, iterum per singularem arcanamque istam rem renovaretur, in statum integrum perfecte restitueretur.

Diligentissima autem exactissimaque ista sua indagazione tandem hoc explorarunt atque didicerunt, quomodo videlicet nihil omnino in hoc mundo reperiendum esset, quod terrenum corruptibileque corpus à morte liberare posset (utpote Protoplastis, Adamo & Evæ, in pœnam constituta impositaque esset, atque ab ipsorum

posteris numquam sese separari pateretur) nisi rem hanc unicam, quæ in seipsa à natura incorruptibilis, & à Deo, hominis in emolumentum, ordinata est, ut corruptionem auferret, omnia imperfecta corpora iterum sanare posset, senectutem purgaret, & vitam brevem, quemadmodum in Patriarchis primævis, prolongaret.

Admirandum & secretum hoc subjectum probi peritique Philosophi summa diligentia & studio tam diu investigarunt, donec illud, illiusq; nobilem usum invenerunt, quo, per omne vitæ suæ tempus sese recrearunt & conservarunt idem hoc mysterium magnum & subjectum omnis mirabilitatis ante ipsos, omnes quoque S. Patriarchæ vere sciverunt & habuerunt, atque, absque omni dubio, Adamo parenti trismegisto à Deo ipso ab initio revelatum monstratumque fuit, idque postmodum omnes Patriarchæ ab ipso (Adamo) hæreditario jure acceperunt, & ex illius viribus, corporis sui valetudinem, longævamque vitam, ac simul ingentes divitias impetrarunt atque consequuti sunt. Divinam, imo admirandam istam rem ante dicti Gentiles postquam illam adepti fuissent, pro singulari Dei dono, summaque arcanissimaque arte habuerunt, atque nihilominus simul juxta viderunt, quod illa, per divinam providentiam, pauciori hominum parti revelata, & majori hujus mundi parti occultata fiet & maneat: ea propter etiam eandem omni tempore pro virili, summo studio celarunt.

Ne tamen post ipsorum obitum oblivioni denuo traderetur, sed & ad posteros porro propagaretur atque conservaretur: idcirco illam libris suis inferuerunt, atque hac ratione fidelissimis suis discipulis multas præclarissimas instructiones & doctrinas de ejusmodi scriptis communicarunt, atque post se reliquerunt: id omne tamen verbis allegoricis ita occultarunt atque implicarunt, ut etiamnum pauci reperiantur, qui sufficiens certumque fundamentum exinde haurire possint. Illud autem certis de causis nec temere ab ipsis factum est, ut ij, qui sapientiam hanc quærent, Deum (in cujus manu omnia sita sunt) eo citius ardentiusque, ad impetrandam illam, invocent, & post-

& postquam ea ipsis revelata fuerit, ipsi soli gloriam honoremque attribuunt, gratesque debitas persolvant: ne præterea quoque margaritæ nobilissimæ porcis projiciantur. Si enim illud impio mundo manifestaretur, tunc, ob nimiam suam avaritiam, nihil aliud, nisi hoc unicum, desideraret, & tandem, neglecto omni labore atque diligentia, dissoluta ferinaque vita subsequeretur.

Etiamsi vero toties dicti philosophi de præstantissima ista arte diversimode multumque disputarint, illamque etiam, modo dictam istam ob causam, multis peculiaribus singularibusque nominibus, parabolis, mirabilibus, peregrinis sophisticisque verbis indigitaverint: nihilominus commutatitiis istis locutionibus, unanimi omnium consensu ad unicum scopum unicamque materiam in arte necessariam ducere & monstrare voluerunt. Quamplurimi tamen artis indagatores à secreta istâ materia sæpissimè aberrarunt & limites eo ipso transgressi sunt. Omnibus enim temporibus in hodiernum usque diem, non duntaxat plebeij, verum etiam alij multi eximij & philosophiæ peritissimi Viri reperti sunt, qui sapientiam illam anhelarunt: Eamque non solummodo summo studio, sed etiam magno labore & sumtu quæsi verunt, & impetrare desiderarunt: numquam tamè ad illam pervenire, multo minus illius participes fieri potuerunt. Immo ut plurimi, aureo hamo piscaturi, sæpenumero in irreparabilia damna se ipsos præcipitarunt, & tandem summo cum ludibrio ab illius indagatione abstinere coacti sunt. Ne tamen de arcanæ hujus artis fundamentali certitudine aliquis dubitare queat, illamque ex impij hujus mundi more atque consuetudine, pro mero figmento forsitan habeat: eapropter, exceptis nunciis, quorum in ipsa SS. scriptura fit mentio, saltim authenticos Philosophos, una cum aliis ipsorum Successoribus, qui artem istam vere norunt, habuerunt, illiusque participes facti sunt, heic ordine & nomine tenus in medium adferam, quales sunt: Hermes Trismegistus, Pythagoras, Benedictus Iesu. Alexander magnus, Plato, Theophrastus, Avicenna, Galenus Hippocrates, Lucianus, Longanus, Rasis, Archelaus, Rupescissa,

Auctor Rosarii majoris, Maria Prophetissa, Dionysius Zachar. Hally, Moriènes, Calid, Constantius, Serapion, Albertus Magnus, Estrod, Arnoldus de Villa nova, Geber, Reinmundus Lullius, Rogerius Baco, Alanus, Thomas Aquinas, Marcellus Palingenius: & illi qui neoterici, & hodiernis nostris temporibus vixerunt, utpote: Bernardus Trevisanus Comes, Fr. Basilius Valentinus, Philippus Theophrastus, & plureis adhuc alii. Quemadmodum nullum omnino est dubium, quod adhuc hodierna luce aliqui, qui, per Dei gratiam, illius sunt participes, illaque arcano sub silentio, etiam cottidie fruuntur, inveniri possent. Cum itaque ordine nunc commemorati Philosophi de summo isto Magisterio vere, & absque omni furo, scripserint, atque insuper demonstrationem suam ex vero fundamento, & recta scaturigine Naturæ, didicerint: reperiuntur, vice versa, multi pseudophilosophi & impostores, qui de artis illius scientia falso gloriantur, & simili modo de eadem docere conantur, supra dictorum Philosophorum scriptis, pro doli sui operculo, turpiter nefarieque abutuntur hominum oculis glaucoma objiciunt, salivam movent, iisdemque, pro lubitu suo imponunt. Quocirca tam ipsi impostores: quam falso decepti sequentem admonitionem probe perpendere necessum habent.

*Alpha; Chymista nota; Græcorum quod tibi beta
Literulam. π monstrat, fertur & hac alibi.
Hanc memora, recti prætextu fallito nullum,
Et fac, ne claudas voce gemente diem.*

ITEM.

*Non fidas Chymico qui distillaverit æra
Ex cista, si tu cautus es, ergo cave.
Si non vis damnum sanna sentire nefandum,
Aufuge tunc tantos improbitate viros.
Simplicis ingenij sequere & pietate modestos,
Non tumidos: laus est posse, bonoque frui.*

Tales dic modo ubi invenies?

*Quare tamen caros, belle haud cecidere per annum hunc.
Præcellunt reliquis pondere, reque opere.*

Cum itaque adhuc fideles diligentesque laboratores & discipuli arcanæ hujus artis philosophicæ, qui libenter recta certa que via, absque multis aliis ambagibus, ad illam proficisci conarentur, multis in locis reperiantur, qui tamē per dictos ante homines improbos sophisticosque impostores, eorundemq; nullius pretij latratus atque præfensiones partim ita perturbantur, errorique implicantur, ut multi pene nesciant, an in eadem (arte) ulterius progredi, vel retrocedere debeant. Idcirco de arte ista pauca equidem, vera tamen, & fundamento suo fulta, in lucem proferre atque explicare constitui. Etiam si vero me indignum judicem, qui de tanto mysterio tractare, vel scribere debeam: nihilominus tamen cum per DEI TER OPT. MAX. gratiam, (ut sine gloriæ cupiditate heic loquar) eo usque progressus sim, quò pauci, imo tot mille minimè pertingunt, ne etiam præterea talentum, indigno, ab omnipotente Domino feudatario clementissime concessum apud me sepultum latitet: ea propter omnibus philo chemicis ex fideli corde (quantum decebit) Epitomen & Declarationem totius istius artis, ac simul etiam, qua ratione videlicet ad ipsam pervenire possint rectam ac infallibilem immo certissimam viam præmonstrabo si fortè per divinam gratiam quorundam oculi aperiri, à præconcepta sua falsa opinione ad rectam semitam deduciatque porro magnalia Dei eò magis manifestari contingat: Pro memoria autem ac faciliiori intellectu tractatum istum in quatuor partes distribuam.

In Prima indicabo: principium & introitum artis hujus, & quomodo quis ad istam sese præparare debeat.

In Secunda, per philosophicam descriptionem & instructionem materiæ qualitas conditio ac cognitio, totus ibidem præparationis modus ac regimen indicabitur.

In Tertia de uberrima artis utilitate, ineffabili efficacia & virtute, ipsi concessa, dicetur.

In Quarta spiritualis Allegoria sequetur, cum toto hocce Magisterio, quod vera idea veri, cęlestis sempiterni benedictique lapidis angularis Altissimi est, per omnia conformis, ubi simul vera & necessaria manualis operandi praxis breviter ac simpliciter (speciosis siquidem ambagibus haud delectator) describetur.

PRIMA PARS.

Pfal. XXV.

Quis est qui Dominum timet? In via optima ipsum informabit.

PRimo, omnis pius Deumque timens Chymicus, artisque istius Philosophus ante omnia hoc consideret, quod nimirum istiusmodi arcanum, non dumtaxat pro summa atque maxima, verum etiam pro sancta arte (quum sumum cęlesteq; bonum, & Sanctissimū omnipotentis in ea imprimatur atque depingatur) & habenda, & censenda fiet. Idcirco si quis ad summum & in effabile illud mysterium pervenire cogitat, is sciat, quod talis ars non in hominis potestate, sed in clementissima Dei voluntate consistat, quoque non VELLE, vel desiderium, sed MISERERE omnipotentis ad illam promoveat. Quapropter ante omnia te pium esse, cor tuum ad eum solum elevare, vera, ardentissima, minus dubia precatione, ab eo solo donum illud rogare oportet. Ab eo solo siquidem datur atque impetratur.

Si itaque Deus omnipotens (qui omnium cordium Scrutator est certissimus) in terectum, fidelem, minusque dolosum animum cernit atque deprehendit, quod nimirum illud ad nullum finem alium, quam ad solam ipsius laudem atque gloriam, rimari & discere coneris, tunc, procul omni dubio, juxta illius promissionem, te quoque exaudiet, teque, per spiritum suum Sanctum, ita ducet, ut per media ad aliquod initium commode pervenire possis, de quo sane ne unquam tibi cogitandum fuisset, adeo in corde tuo ipse

sen-

senties, quomodo nimirum Deus clementissimus orationem tuam clementissime etiam exaudiverit, & ad felicem ingressum, tibi quasi jam jam revelationem exhibuerit & monstraverit.

Posthæc, prostratus in genua tua, humili contritoque corde ipsi, pro precum tuarum exauditione, grates debitas, laudem, gloriam, honoremque persolvas, simulq; iterum etiam atque etiam roges, ut inchoatam istam gratiam, quam jam modo in corde tuo percepisti, porro per spiritum suum sanctum propagare, teque ita regere dignetur, ut profundo hoc mysterio, postquam plenariè ac perfectè tibi revelatum fuerit, rectè uti, illudque ita tractare queas, ut id ad solam sanctissimi ipsius nominis gloriam & honorem, indigentisque proximi commodum & utilitatem dirigatur.

Memento præterea, ne sub jactura æternæ tuæ salutis atque beatitudinis, forsitan mysterium illud indigno vel impio alicui reveles, multo minus communices, aut, illius participem ipsum facias, in summa neutiquam isto abutaris, sed, uti modo diximus, ad solam Dei gloriam, non vero ad propriam tuam laudem convertas, memineris etiam, nisi id feceris sed cum periculo transgressus fueris, te pœnam Dei haud evasurum, & sic longè melius fuisset ut numquam de eo aliquid scivisses, aut cognovisses.

Si jam hisce bene perpensis, te Deo (qui rideri sese non patitur) quasi devovisti, & tibi ipsi, hac ratione, metam scopumque præfixisti: tunc tandem primum discere incipe, quomodo DEVS, Triunus, ab initio universalem naturam ordinaverit, quid illa fiet, quid possit, & quomodo illa, rebus in omnibus, invisibili quodam modo cottidiè operetur, & sola in DEI voluntate consistat, habitationemque suam inibi habeat. Sine namque naturæ vera agnitione opus illud, absque temeritate & periculo, ægre inchoare poteris. Naturæ qualitas & proprietates autem est, ut videlicet unica, vera, simplex, in essentia sua perfecta, & occultus insuper spiritus in ea conclusus sit. Si itaque illam velis cognoscere, tunc, æque ac natura ipsa te verum, simplicem, patientem, constantem, imo pium, & proximo innoxium, & in summa, regeneratum novumque hominem esse oportet.

Si te ita constitutum esse agnoveris, tunc natura ad naturam sese mox adaptabit, atque conformabit, & juxta simul in effabilis tam corporis, quam animæ, utilitas in te fiet conspicua.

Indagatio & speculatio enim istius artis tam summe utilis conducibilisque tibi erit, ut, si principia in ea recte cognoveris, te quasi violenter ad miraculorum divinorum cognitionem ductura sint, adeo ut eo ipso omne illud, quod temporale, & coram mundo in summo habetur pretio nullius pretij æstumaveris. Vice versa vero qui per divitias ad artem istam anhelare nititur, illamque ad mundi hujus superbiam vanitatemque convertere conatur, is quod ad exoptatum finem perventurus fiet, numquam sibi persuadeat. Quocirca animus, atque, adeo omnes tuæ cogitationes ab omnibus rebus terrenis alienæ, de novo quasi creatæ, & Soli DEO deditæ sunt. Probe enim illud notandum est, quod hæc tria: corpus nimirum, anima, & spiritus, conformia esse, atque una simul operari necessum habeant. Nisi enim hominis cor & animus eodem modo quo totum opus elaboratum est, regatur, omnino ab arte errabis.

Itaque juxta illud actiones tuas omnes conformari poteris. Artifex enim heic nihil agit amplius, nisi quod serat, plantet, & irriget, Deus autem solus incrementum dat. Quocirca cui Deus adversatur, illi quoque & universa natura inimica est: Qui vero, DEI amicus, illi quoque cælum & terra, atque adeo omnia elementa auxilio subvenire coguntur. Si igitur illud exacte consideraveris, & veræ primæ materiæ cognitionem præ manibus habueris (qua de postmodum dicturi sumus) tunc ad Praxin accedere & laboris initium facere poteris. Ubi te iterum Omnipotētis gratiam & directionem in omni tuo proposito, implorare oportet, & opus tuum non tantum facile succedet, verum etiam felicem, fortunatum, exoptatumque exitum fortietur.

ECCLESIAST. XI.

*Quique timore Dei manet & verbo suo adheret,
officium expectans, nigræ nec albæ movet.*

*Argentum ex cupro hic & stanno condet & aurum,
Atque jurante Deo plura parabit ope
Præsertim cum lora favet sibi, faustiter aurum
Ex cænoque luto tunc bene conficiet.*

SECUNDA PARS,

Esaï. cap. XXVIII.

Ideo ait Dominus : Ecce pone in Sion fundamentalem lapidem, probatum lapidem, pretiosum lapidem angularem, qui bene fundatus est. Qui illum habet, non confundetur.

TOties nunc dictam summam Nobilissimamque artem Philosophi in scriptis suis, ante, & post perfectionem, non satis laudare, eandemque summis præstantissimisque titulis non condigne satis extollere potuerunt. Idcirco illam ita indigitarunt, atque in genere **LAPIDEM PHILOSOPHORUM**, vel vetustissimum, occultum, ignotum, naturalem, & incomprehensibilem, immo cœlestem, benedictum, beatificatum, & trium univèrsalem lapidem Sapientum appellarunt. Causa vero, cur videlicet hanc rem, lapidem nominarint, vel lapidi æquiparaverint, ex aliis præcipue hæc est, quod illius materia ab initio, tamquam minera ex terra, vere lapis sit, & deinde, quoniam dura atque sicca est, quæ ceu lapis contundi ac teri, & postquam in tria principia (quæ natura ipsa conjunxit) resoluta fuerit, ex iisdem de novo in fixum adinstar ceræ fusibilem lapidem artificiosè secundum legem naturæ coagulari ac digeri necessum habeat.

Quantum verò intersit artis indagatoribus cognoscere primam, alias secundam materiam lapidis philosophici commemorati isti philosophi non satis inculcare, atque adhortari potuerunt, quæ materia tamen saltim unica res, ex qua hic lapis unice & solus, absque ullo

peregrino additamento (etiãsi mille nominibus nuncupetur,) præparari necessum habet: cujus qualitatem, speciem, atq; proprietatem etiã mirabiliter descripserunt, & sequentem fere in modum indigitarunt. Quod videlicet illa ab initio ex tribus conjuncta, & tamen dumtaxat unum fiet. Item, ex uno, duobus, tribus, quatuor, & quinque procreata & facta, etiã in uno, & duobus, ubique reperitur. Magnesium quoque Catholicam, vel sperma mundi nominant, ex quo omneis res naturales originem suam fortiuntur. Item, quod sit mirabilis & singularis naturæ & formæ habens impervestigabilem ac minus notam qualitatem, quæ nec calida aut sicca sicut ignis, nec frigida aut humida, sicut Aqua, nec etiã frigida & sicca sicut Terra, sed omnium elementorum perfecta aliqua comparatio sit esse quoque incorruptibilis corporis, quod à nullo elemento destrui possit, sed cum omnibus suis proprietatibus, veluti cœlum & Quinta Essentia quatuor elementa & quatuor qualitates, longè superet. Item esse quoad externum corporalem adspectum, figuram, formam, atque speciem, lapidem, & non Lapidem, ac candido gummi aut aquæ albæ magis similem esse, nominant quoque aquam Oceani, aquam vitæ, immo purissimam benedictissimamque aquam, nec tamen esse aquam nubium, vel vulgaris alicujus scaturiginis, sed crassam, permanentem, & salinosam, atque, pro diversa consideratione, siccam, quæ manus non humectet, pituitosam aquam, duæ è salinosa terræ pinguedine exoriatur. Item, duplicem Mercurium & Azoth, qui superioris ac inferioris Cœlestis atque Terrestris Globi vapore ceu sudore putritus & sustentatus nullo igne consumitur. Ipse enim universalis ac scintillans Luminis naturæ Ignis est, qui Cœlestem Spiritum in se habet, quo ab initio à Deo animatus fuit, qui Omnia penetrans ab Avicenna Anima mundi appellatur. Quemadmodum anima in omnibus humani corporis membris invenitur, & sese movet: ita invenitur & movet sese etiã spiritus iste in omnibus Elementaribus creaturis, qui præterea indissolubilis Copula est corporis & animæ, atque adeo purissima & Nobilissima Essentia, in qua etiã omnia mysteria latitant mirabilis efficaciam

ficaciæ & virtutis plenissima. Illi porro infinitam potentiam divi-
namque virtutem adtribuunt, dum inquirunt: Esse illum spiritum
Domini, qui terrarum Orbem impleat, & ab initio aquis supernata-
rit. Spiritum veritatis quoque illum appellant, qui mundo abscondi-
tus, absque inspiratione Spiritus Sancti, vel informatione eorum, qui
illum norunt, comprehendi nequeat. Qui quidem in quovis loco ex
re quavis potentialiter, in unico vero hoc subjecto perfectè ac
plenary tantum reperitur. In summa Esse spiritualement substantiam,
quæ neque cœlestis, neque infernalis sit, sed aereum, purum, præ-
stansque corpus, medium inter summum & infimum, electissimum
item & pretiosissimum sub toto cœlo. Vice versa quoque ab iis, qui
rem non intelligant, vel primum discere incipiant, pro re vilissima, &
quasi abjectissima, æstumari: quum tamem à multis prudentibus
quærat quidem, à paucis tamen inveniatur, è longinquo confide-
retur, in propinquo accipiatur, & adhæc ab omnibus videatur, à pau-
cioribus tamen cognoscatur, quemadmodum illud ex subsequente
adnexo carmine videre est.

In tria grande bonum divisum, est attamen unum,

Quod curat mundus nilque parumque refert.

Fere præ oculis; manibus gerit, ast ignorat id Orbis,

Transcurrit subito nescius arte pede.

Hæc sunt divitiæ summa: qui noverit artem

Verbum & habens medium, haud ditior ullus erit.

Ænigma Philosophicum.

IN quo primateriale subjectum artis quod Phoenix Philosophorum
dicitur, divisum Ter Trinum invenitur.

Ænigma Philosophicum.

Sicujusque rei tres particulas tibi dico,
 Non est, quod quereris: nam tibi vera fero,
 Gramine eges, precibus, trifolino, in vise lehorvam;
 Quare unum in tribus & de tribus unum aderit.
 Mille forent: Anima & corpus quoque Spiritus extant,
 Splendent Sal, Sulphur, Mercuriusque gravis.
 Tu confide mihi, trifolinum intellige gramen,
 Scis vocem & cantum, tunc Sophus arte clues.

A L I U D

MVLTO EXPLICATIVS.

Res una hoc mundo est, passim reperitur: & hoc fit
 Casu fortuito, sedulitate carens.
 Casius & viridis; dictu mirabile numen!
 Huicce rei rubidus par color albus inest.
 Sicut aqua huc subito fluit & ceu flumina vadit,
 Non madidat, magno pondere fit que levi.
 Nomina mille darem, ast hæc ignorant quoque mille.
 Vulgare est visu, cum tamem arte grave.
 Qui medio solvet, sapiens qui tertio & inde
 Claudet, subjectum hic nobile rectus habet.

Ænigma aliud.

Lapidis hujus genus undique est: conceptio ejus fit in inferno, partus in terra, vitam invenit in cælo, moritur in tempore, & demum beatitudinem æternam impetrat.

Si igitur indigitata ista virtute prædita materia (quæ partim cælestis, partim terrena, & ab initio mera confusio seu confusum chaos est, nullius certi nominis aut coloris) Præsto est, ipsaque bene cognoscitur

scitur (quam cognitionem etiam philosophi, omnibus temporibus pro principali operis hujus membro habuerunt) tunc illi omnia requiritur, & quæ porro illius præparatio postulare videtur, summo studio præstanda sunt. Priusquam tamen unicus manuum labor cum illa suscipiatur, necessario quilibet pius artifex ante datam doctrinam sibi sedulo in memoriam denuo revocet, atque simul fideliter fiet admonitus, ne prius cum arcano isto opere, & imperscrutabili, qui sub isto occultatus latitat, spiritu, sese fortassis implicet, nisi illum in profundis suis qualitatibus atque proprietatibus, atque pro exigente naturæ conformitate, prius exploraverit. Quemadmodum Philosophorum aliquis ea de re monet, & inquit: Cum hoc spiritu nihil tibi intercedat commercij, nisi prius cognitionem & scientiam illius exacte noveris. Mirabilis enim Deus est in operibus suis, & sapientia illius caret numero, quique, uti supra dictum, sese rideri non patitur. Cujus rei sane aliquot exempla heic in medium proferri possent, quomodo videlicet multi, satis leviter operi isti sese implicaverint, jacta autem alea res ipsis adeo male cesserit, ut quidam partim in laboratorio enecati vel alio infortunato casu graviter læsi fuerint. Non enim levis momenti opus est, ut nonnulli sibi fingunt, & ex eo, quod philosophi illud lusui puerili & labori mulierum comparant, tam parvi æstiment. Alia philosophorum fuit opinio, qui secundum operis hujus laborem per se sat facilem, & nullius ferè momenti intellexerunt, illumque duntaxat iis, quos Deus dignatus est & cognitione ejus ditavit, adeo simpliciter leviterque indigarunt. Cave igitur, cave, inquam, & prospice tibi ne heic nimis tempestive te ipsum periculo involvas, sed potius omne tuum propositum fusis ad Deum precibus, divinoque auxilio, ut ab initio fideliter monuimus, inchoes, & tum nihil omnino timebis, nec ulli forsitan periculo subjacebis.

Si itaque nunc te in oratorio tuo summo cum studio exercuisti, & cognitam materiam ad manus habes, tunc in laboratorio diligentiam studiumque tuum commode applicare convenientem laborem ad manus sumere, & ita initium facere poteris.

Primo autem sapius nunc dictam primam materiam, vel primum Ens, quod Philosophi etiam summum Naturæ Bonum appellarunt, ante omnia dissolvere necessum habes: Dein ab aquositate & terrestritate (primo enim terrestre grave, crassum, pituitosum, ac, instar alicujus nebulae, aquosum corpus intuentibus adparet) purificanda, illi utque caliginosa, crasse nebulosa umbra, qua obumbrata, tibi adimenda est, ut hac ratione, per ulteriorem sublimationem, ipsi cor & interior anima, quæ in ea occultata latitant, exinde etiam dividatur, & in suavem essentiam reducat.

Omnia hæc perfici possunt aquâ nostra Pontica ac catholica, quæ per cursum suum reciprocum universum terrarum orbem irrigat & fecundat, quæque dulcis, pulchra, clara, limpida & splendida est, omnem auri ac argenti, carbunculi ac adamantis splendorem mirè superans. Benedictam hanc aquam etiam materia nostra antedicta sibi inclusam servat & continet.

Extractum illud Cor, Animam & Spiritum, postea cum proprio suo Sale (quod prædictæ materiæ in specie insertum in interiori suo coloris sanguineo-rubei est, post præparationem verò album candidum, clarum ac diaphanum evadit, à Philosophis Sal sapientiæ nuncupatum) iterum destillari ac congelari oportet, ut rursus in rem unicam redigatur. Atque adeo, per tuum hæcenus usurpatum processum, (qui labor anterior nuncupatur) primo saltim purum ab impuro, separasti, & visibile invisibile, & dein invisibile iterum visibile, sive palpabile fecisti, quod jam non amplius tam grave grossum ac incultum est, ut erat ab initio, sed lucidissimum odoris etiam suavissimi, Saporis verò penetrantis, naturæ insuper subtilissimæ ac aëreæ ita, ut si aëri permitteretur, de seipso (quamvis in seipso fixum inibi sit) evolveret ac evanesceret: qua de causâ Sapientes Aquam Mercurialem, vel Mercurium Solis, & suum quoque Mercurium nominarunt subjectum vero hoc, quamdiu in prædicta forma manserit, absque ulteriori præparatione si in medicina uti volueris, parum utile, sed venenum potius tibi erit.

Quo-

Quocirca si locupletissimo illius dono, & multifario usu frui velis, ulterius procedere, & per alia singularia media & labores, plura tentare te oportet.

Interea tamen necessario & diligenter sies præmonitus, ut Naturæ Operationes, quas successu temporis exercet, probè observes, easque in omni labore tuo æmuleris. Illud si nosti, tunc supradictæ præparatæ aquosæ materie duas partes sumito, & iterum tres diversas partes; Duas istas priores partes serva. Tribus verò partibus aliam materiam adde, Nobilissimum scilicet à Creatore summè dotarum Auri Corpus, quod primæ materiæ, affinitate propinquissimum ei-que amicum est. Hujus partem unam in pondere ad duodecimam pro prima Fermentatione addito; Utrumque enim, spiritualis nempe, ac cœlestis præparata aquea Materia, & terrenum hoc Solis corpus conjungi, atque in unum corpus coagulari debent.

Notandum tamen heic est, quod vulgare aurum rei huic non inserviat, sed pro minus idoneo & mortuo quasi habendum fiet. Licet enim illud ab Omnipotente Deo omnium metallorum pulcherrimum & pretiosissimum declaratum fuerit, nihilominus tamen, dum adhuc in ærifodinis latitavit, in perfectione crescendi impeditum fuit. Per quotidianum præterea usum, interiores ejus vires, hoc est, Sulphur seu Anima, nimirum debilitantur, & semper adhuc indies rebus aliis illicitis, quæ ipsi minime conveniunt, miscetur, unitur, atque inquinatur. Et sic magis magisque ad rem hanc minus idoneum redditur. Summo igitur studio tibi de puro, vivum spiritum habente auro prospicito, quod in sulphure suo, veluti ante diximus, nondum debilitatum, nec sophisticatum sit, sed omnino (si per Antimonium vel per cœlum & Sphæram Saturni transit, & inibi sese à suis sordibus purificavit) purum deprehendatur, alias Materia altera cum spiritu, & virtute sua in hoc ingredi non potest. Hoc enim opus per omnia purum corpus requirit, nec penes, apud, & circum se impuri quiddam unquam tolerare potest.

Si igitur nunc tam aquæ, quam auri, partes inæquales (quæ duo nondum taxat, **QUALITATE**, sed etiam **QUANTITATE** mul-

tum differunt : primum siquidem, post præparationem facile, tenue, subtile, atque molle, altera autem grave admodum, firmum atque durum est) in patera solutoria conjunctæ, & in siccum quasi liquorem, vel amalguma redactæ sunt, tunc primum sex, vel septem diebus in leni calore, qui saltem tepidus sit, relinquantur: tunc iterum de prioribus tribus aquæ partibus unam partem detrahe, illamque rotundo vitreo vasculo, phiolæ vel ovo simili, infunde, temperatum liquorem in medium illius pone, & tunc iterum sex, vel septem diebus ita relinquito, & Corpus Solis per aquam sensim dissolvetur: quo facto amborum horum conjunctio suum sumit initium, & unum in altero tam suaviter & eleganter, veluti glacies in aqua calida, miscetur. Idque Philosophi diversimode indigitarunt, atque Sponso, & Sponsæ (quemadmodum etiam Salomon in Cantico Canticorum suo ait) compararunt. Hoc si factum, tunc primam asservatam tertiam partem quoque aliis superaddito, atramentum non in uno, vel ad unum diem, sed diversis septem vicibus, intropositum enim corpus alias nimis humidum fieret, & tandem immersum omnino corrumpereetur.

Quemadmodum enim semen, dum terræ injectum ab initio nimiam aquam, pluviam, vel humiditatem habet, nullos fructus profert, sed suffocatur & perit agricolæ seges; Ita etiam cum opere hoc nostro comparatum est. Hoc itidem peracto, vitrum, diligentissimè obsignato, vel conglutinato, ne compositum odore, suo destituatur, vel avolet: Pone dein in furnum tuum, eique levem, continuum, aëreum, vaporosum & unius gradus, ignem subministra, qui calori gallinæ ovis incubantis assimiletur.

N O T A

Philosophi multa scripserunt de vaporoso igne, quem ignem Sapientiæ appellarunt, illumque non elementarem & materialem

rialem, sed essentialem, vel præternaturalem, ignem esse dixerunt, qui etiam divinus ignis, nominatur, hoc est, aqua Mercurii, quæ vulgari cum igne, auxilio & arte, incitatur; Ab initio leniter digerito & coquito, cave, ne de eo aliquid sublimet, vel, veluti Philosophi parabolice loquuntur, uxor viro imperet, aut maritus imperio suo erga costam suam abutatur, &c. idque tum processum suum ordine continuo, absque ullo alio labore, (solum ignis cura & administratione exceptis) à se ipso perficit: Ut pote primo terrenum adjunctum Corpus Solis totaliter solvitur, conteritur, destruitur, & putrescit, atque adeo omnibus viribus spoliatur (ubi sane ab initio caliginosum, postmodum vero omnino atrum nigrumque colorem parit, idque Philosophi caput corvi nuncuparunt, & plerunque quadraginta dierum spatio fieri solet) ita ut tandem Anima eidem quoque exuatur, in altum ducatur, & prorsus separetur, hinc aliquandiu, absque ullis viribus, mortui instar, in fundo vitri, veluti cinis, hærebit. Postea vero, si aucto igne, indefinenter dirigitur, sensum ac guttatim iterum descendit, imbibit, humectat, potat atque conservat Corpus suum, ne omnino contabescat & comburatur. Denuo deinde ascendit ac descendit, idque septem ferè vicibus. Ubi ignis iterum uno gradu intendi debet, non tamen cum in finem, quasi tibi cum eo properandum fiet: Medium & regimen ignis siquidem, in quo plurimum situm est, summa cura & diligentia administrandum est. Interim vero, in vitro, vel vasculo, varia signa & colores, (qui observandi, & bene notandi sunt) apparebunt. His igitur ordine conspectis, bonum est indicium, quod felicissimus eventus subsequutus fiet.

Primum sese ostendant grana instar piscium oculorum, dein circūluscirca illam materiam, quæ jam subrubra, jam albida, tandem viridis & flava fit instar caudæ pavonis, postea candidissima ac tandem rubicundissima, donec, adhibito ultimo ignis gradu, anima & spiritus,

cum suo corpore, quod in fundo jacet, in indissolubilem ac fixissimam Essentiam uniuntur, quæ unio & conjunctio, propter ineffabilem admirationem, non sine horrore atque formidine, videri atque considerari potest: Sicque resuscitatum, vivum, perfectum, atque glorificatum corpus videtur & invenitur, quod elegantissimam purpurei coloris rubedinem, instar alicujus Coccini, in se habet, cujus tinctura dein omnia imperfecta corpora immutat, tangit, sanatque, quo de postmodum plura dicturi sumus.

Opere itaque, *DEI TER. OPT. MAX.* ope & auxilio, feliciter nunc ad finem perducto, & Sapientum Phœnice reperta, iterum flexis genibus & corde devoto, Omnipotenti Deo, qui præcipuus, totius hujus operis Rector fuit, pro eximiis suis exhibitis beneficiis & gratia, gratias ages, & tandem illud, ad illius laudem atque gloriam, in emolumentum membrorum indigentium, & bene collocabis, nec male usurpabis. Habes itaque hic veram totius Processus informationem, quo cum Nobilis hæc ars, & summum opus, ovum nempe Philosophicum, & Philosophorum Lapis, referari, præparari, & absolvi poterit.

Epilogo loco, & hoc quoque sicco pede minime prætereundum est, quod, si fortuitus aliquis error, vel minus conveniens operatio (quod facile fieri potest, & perfectionem vehementer impedit) committatur, tempestive remedium quærendum, & malo medendum fiet. Si itaque primò videris, quod ante dissolutionem, & nigredinem, aliquid sese sublimet, & ascendat, vel quasi rubrum oleum (quod malum est indicium) materiam supernatet.

II. Si vel ante, vel post albedinem justo citius rubescere incipiat.

III. Si in fine sese accommodare vel coagulari velit.

IV. Si materia per æstum ita mutata & inversa fiet, ut etiam, dum eximitur, in candente ferro non illico, instar ceræ, liquecat, ferrumq; tingat ac coloret, nec postmodum etiam in igne fixum permaneat. Omnia hæc, certissima sinistra Dispositionis, Regiminis aut Negligentiæ signa sunt.

Quibus defectibus, ac erroribus, nisi invaluerint, & mature iisdem prospectum.

prospectum fuerit, facile occurri, illæque adhuc corrigi poterunt. Summa autem industria, singularia itidem stratagemata & artificiosa manuum operationes hic requiruntur, quas quilibet peritus artifex omnino nosse debet.

Verum enimvero, in Tyronum, ac discipulorum gratiam media ista quam brevissime hic recensebo: Si igitur dictorum errorum unus, vel etiam plureis deprehenderentur, tunc totum compositum ex vitro iterum sumere, illud denuo solvere, & cum ante dicta aqua Mercurii (quam Philosophi etiam lac virginis, vel primæ materiæ, Lac, Sanguinem, & sudorem: Item, indestructibilem fontem, vel aquam vitæ, quæ tamen etiam maximum venenum in se continet, nominarunt) imbibere, humectare & efficacem reddere, & tum iterum tam diu coquere poteris, donec nihil amplius sublimet, vel sursum ascendat, aut congelatio & fixatio in ipso opere perfecte, quemadmodum antea indigitatum est, & recte sese repræsentet: De subsequente sua fermentatione atque multiplicatione in tertia parte, de illius utilitate plura dicentur.

De tempore, præterea, quod ad id requiritur, quando, & quamdiu videlicet ad quemlibet Actum ista expeditio fiat, heic aliquando fusius aliquid dicendum esset, id quod tamen hoc in loco nullo certo termino describi poterit. Dicti enim isti Philosophi diversæ sunt opinionis, cum quemadmodum eo ipsorum Scriptis videre est, semper unus præ altero, effectum tardius consecutus fuit. Verum antehac admonuimus, & diximus, quod in iis omnibus natura (qua ratione illa rebus in omnibus sese repræsentat) bene observanda fiet. Quod si quis facit, illud sedulo observat, & in omni re simul rectum medium tenet, tunc citius tali cum opere ad perfectionem pervenire poterit.

Sed ahortor simul & informo te hac in re, ne sub ingressu anterioris, vel posterioris laboris cum calculo tuo, hunc characterem X, medium, vel punctum transcendere; sed iuste dividere, & porro cum dimidia hujus X characteris parte (hoc est, V.) in operis compositione retrocedere debeas. Quo facto, tum postea, si illud iterum conjunctim recolligas & XX. ipsius partem recte numeres, in isto numero

(nisi aliud intercitat obstaculum) vel tempore, cum opere tuo etiam ad finem pervenire poteris. Tali tempore contentus esto. Si enim terminum aliquanto propius querere velis, illud temerarium est, & mox heic erratur. Unica siquidem etiam hora te totum mentem retardat, aut, si scopum adtingas, tantundem promovet. Probe tamen notandum tibi est, ne calculum nimis tenaciter contrahas, vel, uti dictum, illum omnino transcendas. Illud siquidem si fieret, abortum produceres. Multi siquidem, per putatitiam suam festinationem, vel imperitiam, ex sperato suo ELIXIR NIHILIXIR quoddam adepti sunt.

Et hoc (cum Magica hæc scientia non adeò levis sit momenti) filiis sapientiæ, ut de eo altius cogitent atque judicent, paucis duntaxat, significare volui.

Æ N I G M A.

*Septem sunt Vrbes, septem pro more metalla,
 Suntque dies septem, septimus est numerus:
 Septem literula, septem sunt ordine verba,
 Tempora sunt septem, sunt totidemque loca:
 Herba septem, artes septem, septemque lapilli,
 Septem cumque tribus divide, cautus eris.
 Dimidium nemo tunc precipitare petescet:
 Summa: hoc in numero cuncta quiete valent.*

P R O C E S S U S

totius operis breviter hic indicatur.

P R I M U S S I V E L A B O R P R I O R.

*Materiem dissolve tuam, putrefacque perinde,
 Post distilletur, res facque congula fiat.*

L A B O R S E C U N D U S V E L

posterior.

*Res conjunge duas, putrefac, nigro subinde,
 Digere, dealbescat donec ab arte tua.*

Tandem

*Tandem ad supremum rubifacque, coagula proficit
Res arti, hoc facto, fige, vir amplius eris.
Et si tu posthac hoc fermentaveris, orbi.
Totum absolvisti faustiter artis opus.
Tunc tantam partem tangas solenniter, & qua
Mille tibi subito multiplicabit opes.*

VEL SIC,
quod brevius.

*Quare tria inque uno, rursus quare in tribus unum,
Solve & concludes & certior artis eris.*

Æ N I G M A,
in quo etiam Processus indicatur,

*Spiritus ipse datur pro tempore Corpori, at ille
Exhilarans Animam Spiritus arte cluet.
Spiritus ille animam subito si contrahit ad se,
Nullum se abjungit segregat aque suo.
Tunc tria consistunt & in una sede morantur,
Donec solvatur, nobile corpus, opus.
Putrescat nec non moriatur, separat istis:
Tempore at elapso Spiritus atque Anima
Æstu conveniunt extremo sive calore,
Quisque suam sedem cum gravitate tenet.
Integritas præsto est, nulla & Perfectio desit,
Amplius latitiis glorificatur opus.*

Proverb. XXIII, Cap.

Da mihi, mi fili, cor tuum, & placeant oculis tuis viæ meæ.

Aquarium Sapientum.
TERTIA PARS.

Syrach. XLIII.

*Quis illum tam alte predicare potest, quam altus ille est,
Operum suorum minimum videmus. Multo majora nam-
que nobis sunt abscondita. Omne enim quod est, id fecit
Dominus, & scitum dat Deum
timentibus,*

DE summa hacce, toties nunc dicta arte, vel ingenioso Philosophorum lapide, ad optatum finem perducto, & de illius laude, virtute & efficacia, ineffabili etiam utilitate non sufficienter scribere, vel condigne satis prædicare potuerunt. Philosophi primò enim pro summa & maxuma felicitate in hac terra æstimarunt atque celebrarunt, sine quo nemo hoc in mundo ad perfectionem pervenire potest. Morienes enim ait: Qui hunc habet lapidem, is habet omne, & nullo alieno auxilio indiget. In eo enim est omnis temporalis felicitas, corporalis valetudo, & omnis fortuna.

Eumdem illum lapidem & porro ita commendarunt, quod spiritus & efficacia ejus, quæ in illo latet, fiet spiritus quintæ Essentiæ, qui sub circulo splendoris Lunaris est, immo esse illum cœli fultorem, marisque motorem. Esse, præterea, illum, præ cæteris cœlestibus spiritibus omnibus, electum spiritum, subtilissimum, Nobilissimum, purissimum spiritum, cui cæteri omnes, tamquam Regi obediant, qui etiam hominibus omnem salutem prosperitatemque conferat, omnes morbos sanet, piis temporalem honorem longævamque vitam largiatur. malos vero, qui ipso abutuntur, æternæ pœnæ subjiciat: Et in iis omnibus probatum, perfectum, infallibilemque illum inventum esse. Quocirca illum Hermes & Aristoteles verum, sine mendaciacis, certum, omnis certissimi, arcanum, arcanorum omnium, divinam, stultis occultatam, Virtutem nominant. In Summa, ultimum & summum, quod sub cœlo videri possit, & mirabilem conclusionem
sive

sive epilogum omnium philosophicorum operum eundem nuncuparunt. Quocirca etiam aliquot pii Philosophi omnino statuerunt, quod Adamo primo homini, è supernis illud revelatum, & dein ab omnibus SS. Patriarchis singulari desiderio expetitum fuerit.

Noahus enim, arcæ exstructor, & Moyses, qui tabernaculum, & aurea in eo vasa, quemadmodum etiam Salomon in honorem Dei templum, & multa alia præclara opera, & omnis generis ornamenta, & ingentia alia facta perfecit, longam suam vitam ingentesque divitias, eo ipso impetrasse dicitur.

Quemadmodum etiam Philosophi fatentur, quod per illud septem artes liberales invenerint, & sustentationem suam exinde & quæsierint, & consequuti etiam fuerint. Et hoc Deus in ipsorum emolumentum illis largitus est, ne in suis studiis, & indagatione sapientiæ, paupertatis causâ, forsitan impedirentur, nec à divitibus & impiis hujus mundi, ad adulandum, vel pecuniæ gratia, artem & arcana ista ipsis revelandum, ipsi, una cum sua sapientia, ob mendicitatem suam, contemnerentur & ludibrio haberentur.

Magna insuper & occulta miraculorum divinorum mysteria, atque ingentes Gloriæ divinx divitias exinde cognoverunt & didicerunt. Et eo ipso quædam corda à DEO excitata ac inflammata sunt, ut ulterius ad ipsius cognitionem deducti fuerint. Per illum namque thesaurum non magnas divitias, mundanam, vel temporalem voluptatem & superbiam quæsierunt, vel consequi concupiverunt, sed multo potius omnem suam voluptatem atque lætitiâ ex contemplatione miraculorum in creaturis absconditorum conceperunt: quæ præclara opera & creaturas Omnipotentis sane illi longe aliter considerarunt, atque inspexerunt, quam, proh dolor! à moderni seculi hominibus fieri solet, qui easdem haud multo aliter, quam vaccæ & vituli, intueri solent, & simul Nobilissimam hanc æ artem, propter, avaritiam, luxuriam, superbiam, honorem temporalem, & voluptatem quærunt, in quo longè hallucinantur. DEUS enim istiulmodi dona non impiis, & verbi sui contemptoribus, sed duntaxat piis, qui, in malo & immundo hocce mundo honestam quietam-

que vitam tranſigunt, honeſte ſeſe ſuſtentant, indigenti proximo manus auxiliatrices porrigunt, communicat juxta Poetæ verſiculos :

Ingeniſque probis hanc ſaltem dat Deus artem,

Auro quam mundus ſolvere forte nequit.

De qua, non opus eſt, aliquid ſeriat ordine vulgus.

Impius eſt, fruſtra hic quaritat hic lapidem.

Qui tenet hunc tacite, reſidet quocunq; loco optat.

Non caſum aut furem, nec timet ille malum.

Hac vice ſunt pauci, quibus hæc ſacra munera dentur,

Fert Deus in manibus, qui placet, huicce dabit.

Etiamſi vero de artis hujus operatione, virtute, & utilitate varia ſcripta, & per alios luce publica donata fuerint: quomodo videlicet hic lapis, præparatus tamen & plus quam perfectus factus, ſumma medicina inter omnes medicinas fiet, quo non ſolummodo omneis morbi, utpote Podagra, & lepra, curentur, ſed etiam, à decrepitis uſurpatus, eoſdem juveneſcere iterum faciat, iisdemque amiſſas ſuas vires, priſtinumque robur reſtituat, & ſemimortuos recreet ac vivificet: nihilominus hoc in loco & meo in Tractatu, quum nullus ſim Medicus, ſicco pede tranſibo ne tali elogio ipſis ipſorumque facultati aliquid hic præſcribere videar: Sed qui illum per Dei gratiam, habet, & commode uſurpare novit, illi, judicium & elogium ejus relinquo. De aliis tamen illius qualitatibus & utili uſu, ex cottidiana oculari experientia (cujus ipſe, divina favente clementia, partim particeps factus ſum) pauca hic ſubjiciam.

Primo, ad agnitionem Dei, quemadmodum etiam ipſa naturæ miracula, quæ artis iſtius beneficio manifeſtata fuerunt, quod attinet, pro ſumma ſua dignitate, non ſufficienter deſcribere, vel eloqui poſſum: in hoc enim homo imaginem SS. Trinitatis, in una divina indiſſolubili eſſentia, & quomodo illa differat, & tamen unicus ſaltem Deus fiet, ac ſimul in ſecunda perſona divinitatis, de humanæ carnis aſſumptione, nativitate, paſſione, morte & reſurrectione: exalta-
tione

zione sua itidem, & nobis hominibus, creaturis suis, morte sua merita æterna beatitudine: Porro etiam de purificatione peccati originalis, mediis impetrandis, sine quibus omnium hominum consilia & actiones, omniaque ejusdem opera frustra & nihil sunt: In summa omneis Christianæ fidei articulos, totumque processum, quem homo, per varias tribulationes & angustias, perficere necessum habet, donec tandem iterum ad novam vitam resurgat, elegantissime, tamquam in speculo depictum, videre poterit, quo de postea in Quarta parte plura dicturi sumus.

Secundo, Corporalem naturalemque utilitatem concernens, quæ inde exoritur, quomodo nimirum, per Tincturam suam, omnia imperfecta metalla, perfecta, & in clarum purumque aurum immutentur, illud, promissis meis fidem ut faciam, etiam hic breviter indicaturus sum.

Toties itaque nunc dictus lapis vel Elixir, si ad effectum eo usque perductus fiet, & modo dicto usui inservire & tingere debet: tunc ulterius ut fermentetur augmenteturque, necessum est: alias enim cum Tinctura sua, ob subtilitatem suam, nullam commodam projectionem in aliis imperfectis metallis & corporibus ægre habere poterit.

Quocirca primum una pars toties dictæ medicinæ sumatur, cui adde tres partes Auri optimi per Antimonium fusi & purificati, ac in tenuissimas laminas deducti. Fluant simul in crucibulo, ut moris est.

Quo factò totum compositum etiam in puram efficacemque Tincturam transmutabitur, adeo ut cum unica Tincturæ illius parte, dein etiam mille simplicium metallorum partes tingere, & ad purum aurum redigere tunc potis sit.

Nota: Quò puriora & materiæ propinquiora metalla sunt, eo facilius Tinctura ipsa recipit, & Multiplicatio quoque eo altior & commodior sese repræsentat.

Omne enim impurum minusque idoneum, quicquid hic reperitur, separatur, & tamquam scorix omnino abjicitur. Similiter quoque modo & cum imperfectis metallis & vitiosis lapillis pretiosis gradatio & transmutatio fieri, & Chrysellum ita tingi potest, ut etiam cum Nobilissimis pretiosissimisque lapillis æquiparetur, & multæ insuper res adhuc aliæ, quæ impio mundo nequiquam revelandæ, eo ipso perfici poterunt. Tales, & id genus alias res præstantissimas sæpius à nobis commemorati Philosophi, quemadmodum etiam adhuc hodie omnes veri Christiani, qui arte & clinodio isto à DEO TER OPTIMO MAXIMO donati dotatique sunt, pro vilissimo & minimo in hocce Magisterio habuerunt: illæ siquidem respectu prioris præclarissimæ rerum cælestium cognitionis pro nihilo habendæ sunt.

Et in ipsa rei veritate scias, quod ille, cui Altissimus donum illud elementissime concessit, omnem pecuniam atque divitias hac in terra, cælestium bonorum respectu, non secum ac cænum in plateis æstimet. Cor, omneque illius desiderium enim eò saltim tendit, ut in æterna vita illud, quod heic terreno figuratoque dumtaxat modo conspexit, etiam cælesti modo & ipsa in rei veritate intueri, eoque frui queat: quemadmodum etiam illud Sapientissimorum Regum Sapientissimus Rex Salomon, lib. Sap. cap. 7. testatur, dum inquit: Majori pretio & carius habebam Sapientiam, quam regna & principatus, charior mihi erat quam divitiæ, nec comparavi illi lapides pretiosos, quoniam omne Aurum in comparatione illius arena est exigua, & tanquam lutum æstimavi argentum respectu illius. Illi itaque, qui artem istam ad honorem temporalem, voluptatem & divitias consequendas, expetunt, pro stulto stultioribus censendi, atque æstimandi sunt, quibus nunquam hoc, quod magno sumptu, labore & molestia tamdiu quærunt, & corda, animum, omnesque cogitationes suas ita excruciant, obvenire potest. Qua de causa Philosophi temporales divitias, (non quod per se malæ sient, Genes. cap. 2. enim à Moyse, aliisque locis SS. Scripturæ pluribus, tamquam res pretiosa, & præclarum DEI donum, summopere commendantur)

rum) sed turpissimi abusus, causa, ita contemptim habuerunt, ut remora, ad rectum verumque bonum perveniendi, hominibus magnam remoram injiciat, atque omne reliquum, quod alias in hoc mundo rectum, in perversam confusionem convertat: quemadmodum etiam celeberrimus ille Marcellus Palingenius Stellatus in suo Poemate, (quod Zodiacum vitæ appellavit) sub signo Sagittarii, illud eleganter descripsit, & detestandam avaritiam graphice depinxit, ad quem etiam Lectorem benevolum nunc ablegatum volumus.

Ex quibus videre & colligere est quomodo nimirum vir ille Clarissimus, qui vere hancce artem, veluti ex Naturæ Zodiaco suoprehenditur, habuit aurum & argentum, tamquam bona temporalia, virtutis respectu, tam nauci æstimaverit atque contempserit.

Quocirca etiam omneis, veluti antea monuimus, Sapientiam, rerumque cælestium cognitionem, terrenis caducisque rebus longe prætulere, & in tota sua vita, omnibusque adeo, suis actionibus solum eventum finemque respexerunt, ut hac ratione immortale nomen, laudemque perpetuam exinde reportare possint: id quod Sapientissimus ille Salomon, in Proverbiis suis cap. XVI. etiam docet, inquit: Accepta sapientiam, melior enim est illa quam aurum, & intellectus pretiosior argento. Et porro cap. 22. idem ille: Bona fama nomenque, ait, pretiosior est ingentibus divitiis, & ars auro argentoque melior. Syracides, vir ille sapiens, itidem cap. XXIV. ita exhortatur, inquit: Vide ut bonum nomen retineas, certior enim ille manet, quam mille auri thesauri.

Ob has & alias virtutes, quæ ex ista Lapidis Philosophia promanant, eundem istum Lapidem, uti dictum sæpius, Philosophi non sufficienter laudare atque celebrare potuerunt: quocirca etiam in Scriptis suis omne studium operamque eo contulerunt, ut ars ista ulterius propagari, sapientia acceptari, & vita denique juxta illam conformari instituique queat. Insipientibus tamen omne obscurum, caliginosum, & intellectu difficile est, veluti Salomon, in Proverbiis suis, ab initio usque ad cap. VI. summopere id conqueritur, summoque studio, ad illam (sapientiam) sectandam, homines adhortatur, & Ec-

clesiaſt. c. 3. ita inquit: Mi fili, humili ſtatu contentus eſto, melius id ſiquidem, quam omne. quod mundus concupiſcit. Quo major es, eo magis te humilies, & Dominus tibi tum favorebit: Dominus namque altiffimus, & magna facit per humiles.

Q U A R T A P A R S.

Pſal. LXXVIII. & Matth. XIII.

*Aperiam os meum in parabolis, & eloquar
arcana à mundi initio.*

QUANDO DEUS omnipotens per divinam ſuam vocem humano generi arduum & ſingulare quiddam, de admirandis, altis, cœleſtibusque ſuis myſteriis, revelare voluit, tunc plerumque id fecit parabolice, quæ parabolæ nobis in terrena hacce vita notæ, cottidie oculis noſtris obſervantur, nobisque propoſitæ atque depictæ ſunt. Exempli gratia, cum DEUS Genef. cap. III. Adamo in Paradyſo, poſt lapſum, pœnam ſuam mortalitatem corporalemque mortem videlicet, indicare vellet, illud ſequentem in modum ipſi innuere & ſignificare voluit, quod, cum terra per ſe ipſam nullam omnino vitam habeat, ille vero de terra ſumptus formatuſque fiet, ea propter etiam terræ ruruſus ſimilis fieri deberet. Item Gen. XV. & XXIII. cap. Dum Deus Abrahamo ſeminis familiæque ſui augmentationem indigitare voluit, illum ſtellas in cœlo, arenam in mari, & pulverem terræ ad typum intueri juſſit. Iſtiusmodi diverſas, per amœnas, ſuavesque Præfigurationes typicas etiam DEUS in Prophetis populo ſuo Iſraelitico, ſi ſingulare quiddam ipſi denunciare voluit, proponi & monſtrari juſſit. Idque poſtmodum Chriſtus ipſe, os & fundamentum veritatis, in ſuo Teſtamento fecit, atque adeo res omnibus per parabolas, quo melius ejus doctrina intelligeretur, propoſuit: utpote dum nobis ſummam beatitudinem, verbum ſuum divinum & Evangelium innuit, tum protypum utitur bono maloque ſemine, ſive

zizania, quam hostis in agrum sererat : Item occultato thesauro & margarita, granulò triticeo, grano synapis, fermento, &c.

(*Vide de hisce Luc. 8. Matth. 13 & 23. Luc. 19. & Matth. 20. cc.*)

Dum præterea Regnum cœlorum præfiguratur, nobis parabola, de magna Cœna & nuptiis Regis, proponit : quemadmodum etiam universam Ecclesiam Christianam, ejusdemque statum, cum vinea, & Rege à ministro rationem exigente comparat. Item ea quoque similitudine utitur de Nobili Domino, qui famulis suis bona sua concedit, de perdita bove & ove, filio perduto, & id genus parabolis aliis.

Vide Matth. 18. Luc. 16. Matth. 25. Luc. 18. Marc. 12. Luc. 18. Luc. 10.

Quum itaque nobis istiusmodi exempla & similitudines unice & solummodo ideo datæ fuerint, ut illud, quod cœleste, & humana imbecillitatis ergo, difficile comprehenditur, eo facilius intelligere, nobisque imaginari possimus : quanto potius igitur æternus DEUS summum bonum, Filium suum, Dominum & Salvatorem nostrum JESUM CHRISTUM videlicet, qui totum humanum genus, obedientia & merito suo, de morte æterna liberavit, regnumque cœlorum reparavit, nobis in corporali aliqua figura proponere debuisset ? Illud siquidem summum mysterium Dei omnipotentis difficillime ab hominibus comprehenditur.

(*Ephes. 3. Col. 1. Esa. 45. Cœli rorem demittant, & nubes pluant justis : Terra sese aperiat, virescat, & proferat Salvatorem.*)

Et licet illud nobis in Veteri Testamento, & alias etiam in aliis typis significatum fuerit, in Isaaci Sacrificio videlicet, & Jacobi Scala, Josephi venditione mirabilique Statu, serpente æneo, Samsone, Davide & Jona : nihilominus tamen DEUS omnipotens tam altum & cœleste bonum, ex abundantia, alia quadam, mirabili & arcana re tamen, nobis hominibus ad magnum Naturæ librum præmonstravit & in lucem protulit, ut hac ratione, juxta alia, etiam corporalem aliquam, visibilem, apprehensibilemque ideam cœlestium istorum bonorum & donorum habere possimus. Quam terrenam corporalem-

ralemque rem ille ipse in verbo suo nobis ita proposuit, dum apud Prophetam Jesaiam cap. XXVIII. sic ait: Ecce pono in Sion angularem lapidem, probatum beneque fundatum lapidem: Qui credit, non fugit. Similiter & Regius Propheta David per Dei Spiritum, in CXVIII. Psal. ita inquit: Lapis, quem architecti rejecerunt, angularis lapis factus. Id à Domino factum & mirabile est oculis nostris. Quemadmodum etiam istam præfigurationem modo dictus angularis Lapis Christus ipse Matth. 21. ad se derivat, inquiens: An numquam in Scriptura legistis? Lapis, quem rejecerunt architecti, lapis angularis factus, à Domino id factum & mirabile est oculis nostris: qui in illum inciderit conquassabitur, in quem autem ille ceciderit, is conteretur. Id quod S. Petrus Act. c. 4. & in sua epist. quemadmodum etiam Paulus ad Rom. IX. cap. verbis ferme iisdem repetunt atque describunt.

Illum probatum, benedictum, & cœlestem lapidem JESUM CHRISTUM (*Luc. 10. v. 23. 24.*) jam ab initia mundi omnes Archipatres, & SS. Patriarchæ, quemadmodum etiam, post illos, omnes à Deo illuminati homines, magno desiderio expectarunt, & summis precibus contenderunt, ut ipsis, juxta promissiones Christum etiam in corporali visibilique specie intueri liceat. (*Rom. 10. v. 12 13.*) Quocirca si illum in Spiritu recte agnoverunt, & consequuti sunt, tunc illo ipso in nota ipsorum vita delectati sunt, atque adeo in omni periculo, usque ad finem vitæ suæ, invisibili isto fulcro nixi sunt.

Quamvis vero cœlestis & benedictus iste Lapis à Deo toti humano generi, tam divitibus quam pauperibus absque omni merito & gratis omnino in genere datus fuerit: (*Matth. 11. v. 6.*) nihilominus tamen ab initio in hodiernum usque diem pauci homines hoc in mundo reperire, & comprehendere potuerunt: immo majori hominum parti omnibus temporibus occultatus, & grave offendiculum scandalumque semper extitit, quemadmodum Esa. 8. cap. de eo etiam ante vaticinatus est, dum inquit: Erit lapis offensionis, & rupes scandali. Item lapsus & laqueus, ubi multi impingent, cadent, confringantur, illaqueentur, atque capientur. Quem Senex ille

Simeon

Simeon Luc. 2. cap. etiam in spiritu vidit, dum ad Mariam, cœlestis angularis lapidis matrem, ita dicit: Ecce, Ecce hic, locabitur in lapsum & resurrectionem multorum in Israël & in signum, cui contradicitur. Simili quoque modo & S. Paulus ad Rom. 9. idem testatur, inquit: Impegerunt ad lapidem incurfionis, & rupem scandali: Qui enim in illum credit, non confundetur. Item S. Paulus in 1. sua epist. 2. Hic lapis credentibus pretiosus, incredulis vero lapis offensionis & incurfionis, & rupes scandali, qui in verbo impingunt, & in eum non credunt, in quo locati sunt. (*Ecclef. 43.*) Qua ratione modo commemoratus ille pretiosus, benedictus, & cœlestis lapis, cum toties ante dicto terreno, corporali Philosophicoque lapide tam artificiose conveniat, id hic ex ipso fundamento, & utriusque descriptione demonstrabitur, & alter cum altero comparabitur. Ex quo cognoscetur & videbitur, quomodo videlicet terrenus philosophicus lapis vera quædam harmonia & typus fiet veri, spiritualis, & cœlestis lapidis JESU CHRISTI, in quo nobis à Deo etiam corporali modo proponitur, & specie invisibili præmonstratur.

Primum igitur, quemadmodum in vera agnitione primæ materiæ (*1. Cor. 2. Loquimur de arcana &c.*) ante dicti terreni Philosophici lapidis (id quod pro principali membro, & summo mysterio habendum) illis, qui illum præparant (*Rom. 11. O quam profunda &c.*) & eo ipso, in hac temporali vita, omnem felicitatem (quæ à DEO nobis in æternitatem parata est) consequi conantur, & simul in agnitione cœlestis æterni lapidis (hoc est recti, veri, & vivi DEI, creatoris cœli ac terræ, indissolubilis triunicæ essentiæ) occupati sunt, adhuc multo magis interest, & plura insuper scire necessum habent: idcirco etiam supra, in prima parte, universalem Naturam, una cum proprietatibus suis, sine qua opus illud frustra instituitur, ante omnia bene discendam atque cognoscendam esse monuimus. Si enim homo ad summum bonum pervenire cupit, tunc, præ cæteris, rebus omnibus, primo Deum, dein seipsum recte agnoscere illum oportet (*Act. 17. Nam in ipso vivimus &c.*) DEUM siquidem, & seipsum agnoscere si quis discit (hoc est, scire qui nos homines simus, unde sortiamur originem,

riginem, ad quid creati, & quam proxime Deo ad fines sumus) pro summa sapientia, sine qua difficillime ad supra dictam felicitatem pervenitur, haud immerito & haberi & celebrari debet.

Quomodo & ubi vero talis agnitio summi & cœlestis illius boni reperienda, agnoscenda, aut discenda fiet: (*Eccles 24. Ego sum ubique &c.*) sciendum est, quod illam, quemadmodum & terrenus lapis Philosophicus, qui juxta descriptionem suam in uno & duobus, quæ ubique reperta sunt, saltem in uno, & tamen duobus, est, quæri comparare debet & oporteat: id quod nihil aliud, quam æternum DEI verbum, & SS. divina Scriptura, Vetus Novumque Testamentum (*Esa. 8. Immo juxta legem*) est, in quibus rectus cœlestis, fundamentalis angularisque lapis unice & solummodo quærendus atque inquirendus est: quemadmodum etiam Deus Pater sub ipsa, in monte Taborensi facta, glorificatione, ad hoc suum verbum digito quasi monstrat, dum Marci 9. Luc. 9. ita ait: Hic est filius meus, dilectus, hunc audiat &c. Similiter & Christus, essenziale & æternum DEI verbum ipsum, illud ad se derivat, (*Psal. 119.*) Ioan. 14. sic inquit: Ego sum via, veritas, & vita: Nemo venit ad patrem, nisi per me, ad SS. divinam scripturam, vel infallibile divini verbi testimonium (*Esa. 34.*) Esa. 8. ait: Ad Legem, atque testimonium. Et Christus, dictus ille angularis ipse Ioh. 5. illud etiam partim requirit, & postulat, dum inquit: Scrutamini scripturas, putatis namque vos habere vitam in ea, & illa est, quæ de me testatur. Unde David quoque in *Psal. 119.* illud ipsum longe ante confessus est, inquit: Delector, Domine, in testimoniis tuis, mei enim sunt, consiliarii: Lucerna pedibus meis, Domine, verbum tuum: magis gaudeo de via testimoniorum tuorum, quam de omnibus divitiis. Item, considero vias tuas, & ambulo in tuis testimoniis.

(*Vide Gen. 13. Psal. 45. Esa. 9. 49. Ier. 32. Iob. 10. 14. Rom. 9. 1. Cor. 5.*)

Porro, ubi, & quo in loco SS. scripturæ (*Eccles. 24. à mundi initio*) cœlestis hujus lapidis prima materia, vel essentia, fundata fiet, multis in locis, hinc inde expresse demonstratus & ob oculos positus

positus est, præsertim vero Mich. cap. 5. legitur: Cujus egressus ab initio & æternitate fuit. Ipse lapis angularis quoque illud ipsum testatur Ioh. 8. cum Iudæi illum, quis esset, interrogarent, respondit: Primum ille, qui vobiscum loquitur. Et porro ita Iudæos compellat: Amen, Amen dico vobis, antequam Abraham esset, ego eram. Ex quibus testimoniis sequitur, quod nullum initium, sed ab omni æternitate primum suum Ens habuerit, & absque omni fine in omnem æternitatem etiam mansurus est.

Et quamvis illa agnitio nullibi, nisi in DEI verbo, veteri, atque Novo Testamento, consistit, & ex illa ipsa impetrari potest: nihilominus tamen illi, qui eam inquirunt, (2. Tim. 3. *Et cum tu à pueritia*) indicabo quod summa hic diligentia impendenda fiet, Si enim aliquis ab initio ista in agnitione erraret, vel finistre rem tangeret, is tum omnem suum subsequenter laborem frustra impensurus esset. Omneis idcirco sese recte probare, rectamque auream apprehensionem, in verbi separatione heic recte addiscere, oculos (intellige animi & animæ) bene ac recte aperire, idque interno lumine, 1. Iohan. 5. (quod DEUS ab initio in natura & corde nostro accendit) acute intueri & agnoscere debent; Qui enim externis corporalibus dumtaxat: (literali modo) absque interno oculo & divino lumine illam impetrare nititur, is equidem tam cito *Saulum* pro *Paulo* intueri, & loco recti, sibi viam erroneam, aut finistram intellectum exinde eligere, & haurire poterit: quemadmodum enim hoc in terreno lapide ipsius descriptionem juxta, multis hominum millibus obtigit: ita etiam in hujus cœlestis notitia cottidie, proh dolor, in majore potioreque parte sese repræsentat: id quod tamen non verbo, aut literæ, (illud enim utrimque bene fundamentum) sed multo potius oculo, qui in homine falsus est, unice & solummodo imputandum; quemadmodum etiam Christus ipse, Luc. 11. & 1. Cor. 3. ait: Oculus lumen corporis, si autem oculus tuus nequam est, vel erit, tunc & corpus tuum obscurum caliginosumque est, vel lumen in tenebras efficit. Item cap. 17. Ecce Regnum Dei, ait, intrinsecus est in vobis: Ex quo clarissime apparet, quod luminis in

homine agnitio, primum ex intrinseco, & non ab extrinseco, introferri oporteat, quemadmodum id SS. Scriptura multis in locis hinc inde testatur.

Quod externum objectum, uti loqui solent, vel litera imbecillitatis nostræ causa scripta, interno à Deo implantato & concessio gratiæ Lumini, saltem pro testimonio Matth. 24. quemadmodum etiam orale perceptum verbum, pro incitatione, & auxilio mediato, vel promotione ad illud & habendum & æstumandum est. Exempli gratia: Si tibi alba & nigra tabula proponeretur, & interrogareris, utra illarum pro nigra, aut alba, habenda esset. Sin vero agnitio duorum istorum diversorum colorum non antea in te esset, tunc propositam tibi quæstionem, ex nudis mutisque tabularum objectis tarde mihi dissolvere posses: (*Joh. 2. Illud autem vobis scripsi de iis, qui vos seducunt*) Agnitio siquidem non ex istis tabulis, quæ mutæ sunt & mortuæ, & ipsæ non agnoscere possunt, sed ex tuis tibi innatis, & cottidiè exercitatis scientiis, suam trahit originem, Objecto quidem, veluti etiam antea dictum movent sensus, & ad agnitionem ansam præbent, ipsam vero agnitionem neutiquam illa largiuntur, sed ab extrinseco, ex agnoscente, & istiusmodi colorum scientiarum judicante proferri oportet. Simili quoque modo si quis à te materiale externumque ignem, vel lumen ex pyrite, in quo ignis, vel lumen, occultatum est, à te expeteret, tunc occultatum & arcanum illud lumen non in lapidem introferre, sed multo potius, per adpertinentem Chalybem, qui necessario adesse, & occultatum ignem in lapide movere & excitare oportet, ex lapide elicere & manifestare necessum habes: qui tamen ignis etiam ante omnia, in bono eam ad rem bene preparato fomite, nisi ignis iste cito iterum extingui & evanescere debeat, excipiendus & adflandus est. Quo facto recte splendentem ignem habere, & quam diu eundem foveris atque conservaveris, pro lubitu tuo, quicquid volueris, cum eo efficere poteris. Quemadmodum etiam simili modo in homine cœleste & divinum illud lumen occultatum, & veluti antea dictum, non ab extrinseco in hominem intro, sed ab intrinseco provenire necessum habet. Quod si ab initio à

Deo per veram fidem, & tum porro per media, auxilia, lectum, auditum, concionatum, & postmodum quoque per spiritum S. quem nobis Christus reparavit, & dare promisit, (*Job. 14. Nemo venit ad patrem, nisi per me*) in obscuro, caliginosoque, attamen candente corde, tamquam in aliquo fomite, iterum recte inspirari, accendi & splendens fieri potest, in quo nostro corde tum Deus postmodum & laborare & operari habet: In credentium siquidem cordibus, & in luce inaccessiblea habitationem suam habere expetit. Etiam si enim nullus homo corporalibus externisque suis oculis Deum unquam vidit, neque etiam videre potest, nihilominus tamen cordis oculis internis videri, judicari, & agnosci potest. Licet quoque & dictum illud clarum lumen in totum mundum splendorem suum immiserit, omneisque homines, absque ulla aliqua differentia adhuc cottidie eluminet: nihilominus tamen mundus, juxta corruptam depravatamque naturam suam illud neque recte videre, multo minus vult agnoscere: quocirca etiam tot tantæque viæ erroneæ, & perniciosæ opiniones de eo audiuntur. Id quod hac in re bene considerandum, notandum, atque observandum est: quod videlicet DEUS homini in summa corporis sui parte non frustra & fortuito duos oculos, auresque totidem communicaverit. Eo ipso enim innuere voluit, quod videlicet homo duplicem visum & auditum, internum atque externum nempe, discere atque observare necessum habeat: adeo ut interno res spirituales judicare, externum vero & suæ quoque parti 1. Cor 2. dare atque adtribuere debeat: Quæ distinctio etiam in verbo Spiritus, & porro quoque Literæ, summa diligentia observanda est: cujus gratia & ego quoque simplicioribus, quo facilius ad meliorem commodioremque triunius lapidis, in quo summa rei sita est, agnitionem informentur atque perveniant, illud paucis saltim innuere & quasi admonitionis loco heic obiter indicare volui.

Quemadmodum autem materia terreni Philosophici lapidis coram mundo nauci, nulliusque pretii æstumatur, immo quasi omnino rejicitur: ita, & simili quoque modo Christus, æternum Patris verbum, clenodium Nobilissimum, & cœlestis probatusque triunus la-

pis à potiore hominum parte in hoc mundo vilipenditur, ex oculis nostris dimittitur, & ita jam, ut in ipsa rei veritate ita loquamur, fere nihil indignius, vilius, atque abjectius, quam ipsum Dei verbum salvificum. Vnde etiam 1. Cor. 2. præsertim à mundi hujus sapientibus Stultitia appellatur; immo non dumtaxat nati æstumatur, atque floccipenditur, verum etiam adhuc, tamquam aliqua hæresis damnatur, bannoque proscribitur: id quod pio homini, ad tantam blasphemiam audiendam, summum est cordolium. Verum enim vero ut ut sit recte credentes eo probari, & ante allegata testimonia subsequenter adhuc recte impleri oportet: Id quod etiam Ioannes cap. 1. testatur dum inquit: Erat (intellige verbum) in mundo, & mundus illud non agnoscebat. Item; Veniebat in proprietatem suam, & tamen à suis non recipiebatur.

Quemadmodum etiam corporale terrenumque sapientum Aquarium, cujus virtus atque efficacia imperscrutabilis una cum materia sua multifaria nomina à Philosophis sortitus est, ita etiam NUMEN & LVMEN illud unicum, cujus virtus atque omnipotentia simili modo indagari nequit, in SS. Scriptura multos variosque titulos atque nomina habet, quorum præcipua utrimque heic nos ordine recensebimus. Appellatur Lapis philosophorum verustissimus, occultus vel ignotus, naturalis, incomprehensibilis, cœlestis, benedictus, consecratusque Lapis Sapientum: nominatur verus sine mendaciis, certus certissimorum, arcanus omnium arcanorum; divina, stultis occultata, virtus atq; efficacia, summum & ultimum, quod sub cœlo vivendum, mirabilis epilogus, vel conclusio omnium Philosophicorum operum: Nuncupatur itidem idonea & perfecta omnium elementorum comparatio, corpus incorruptibile quod à nullo elemento tangi queat: Vocatur, præterea, quinta essentia, duplex & vivificans Mercurius, qui cœlestem spiritum in se habet, omnium ægrorum imperfectorumq; metallorum sanatio, æternum lumen, omnium morborum summa Medicina, Phœnix nobilis, summus Nobilissimusq; thesaurus, vel summum Naturæ bonum, universalis triunus lapis, qui à natura ex tribus conjunctus, & nihilominus tamen

unicus est, immo ex uno, duobus, tribus, quatuor, & quinque generatur & efficitur. Item *Magnesia Catholica*, vel *sperma mundi* cujus generis & plura alia nomina & titulos apud Philosophos reperire licet, qui universim omneis haud incommode in summo perfectissimoque numero (millenario) enunciari atque comprehendi poterunt.

Quemadmodum inquam, terrenus Philosophicusque hicce lapis una cum sua materia, multa diversimodaque immo mille pene, vti dictum est, nomina habet, inde quoque mirabilis appellatur: ita etiam hi, & id genus alij supra commemorati tituli atque nomina multo potius, immo in summo gradu à DEO omnipotente & Summo Bono prædicari poterunt. DEUS siquidem, immo Dei verbum, æternus illius filius, rectus, æternus, pretiosus, & probatus angularis fundamentalisque lapis est, quem architecti rejecerunt, atque proscripserunt. (*Esa. 28. Ps. 118. Matt. 21. Act. 4. Rom. 9. 1. Pet. 2.*) Verus, vetus, imo vetustissimus est, qui ante posita mundi fundamenta, & ab æterno, fuit. *Esa. 45. Dan 7. Esa. 43. Psal. 90.* Rectus, occultus, ignotusque DEUS est, super naturalis, incomprehensibilis, cœlestis, benedictus, & summe laudatus *Marc. 16.* Solus salvificus, atque adeo omnium Deorum DEUS, *Deut. 10.* Certus, & verax est, qui mentiri nequit, *Num. 23. Rom. 3.* Omnium certissimus, qui, pro lubitu suo, facit quod vult, vel solus potens *Gen. 17. Ephes. 3.* Arcanissimus & æternus, in quo omnia mysteria & thesauri sapientiæ occultati latitant, *Rom. 16. Colof. 2.* Sola divina virtus & omnipotentia, quæ stultis, vel sapientibus hujus mundi occultata & ignota sunt. Recta unica, & perfecta omnium elementorum est comparatio, à quo, per quem, & in quo omnia sunt & proveniunt, *Rom. 11. & Jac. 1.* incorruptibilis essentia, quæ à nullo elemento dissolvi vel separari potuit *Psal. 16. Act. 2. 13.* Quinta itidem est essentia, immo omnium essentiarum essentia, & proprie tamen nulla essentia. Verus rectusque duplex Mercurius, vel Gigas geminæ substantiæ *Matth. 26.* quemadmodum Hymnus de eo canit, Deus à natura homo heros &c. qui cœlestē spiritum in se habet, qui omnia vivificat immo vita ipsa *Sap 7. Es. 42. Joh. 14.* Unicus perfectusq; Salvator omnium imperfectorum corporum

corporum & hominum est, verus cœlestisque animæ medicus, æternum lumen quod omnes homines illuminat Esa. 60. Iohan. 1. omnium morborum summa Medicina, recta spiritualis Panacæa Sap. 16. Nobilis Phœnix qui suos, per veterem serpentem, Diabolum, vulneratos necatosque pullos, sanguine suo iterum recreat & vivificat, immo summus thesaurus, vel summum bonum in cœlo & in terra Psal. 83 Sap. 7. Triuna universalis essentia, quæ JEHOVA appellatur Deut. 6. & ex uno, divina essentia, dein ex duobus, Deo & homine, ex tribus, personis videlicet, ex quatuor, utpote tribus personis, & una divina essentia, quemadmodum etiam ex quinque tribus personis, & duabus essentiis nimirum, divinus & simul humanus est. Est, præterea DEUS recta Magnesia Catholica, vel sperma mundi Catholicum Ioh. 1. à quo, per quem, & in quo omnes cœlestes atque terrenæ creaturæ essentiam, motum, & originem, suam fortiuntur Gen. 1. Ioh. 1. Act. 17. Rom. 11. Heb. 1. & in summa α & ω , initium & finis, inquit Dominus, qui est, qui erat, & qui venit, omnipotens Apoc. 1.

Verum enim vero quemadmodum in supra commemorato opere Philosophico non sufficit, si quis tantum materiæ cognitionem habeat eandemque pro triuna essentia agnoscat, atque qualitatem proprietatemque illius didicerit: Sed insuper scitu necessarium est, quomodo videlicet illa adquiri, illiusque utilitatis participes ille fieri queat: id quod nullo alio modo fieri potest, quam ut, veluti supra diximus, tres istæ res prius solvantur, atque putrescant, quo ipsi caliginosa sua umbra, & hirsuta essentia, qua primum obumbrata, & exinde in deformi in humanaque specie spectata fuit, iterum detrahatur: dein, per ulteriorem sublimationem, cor & anima illius interior, quæ in ea occultata, per catholicam dulcem & ignis instar lucentem aquam marinam ex illa deducta, & incorporalem aliquam essentiam redacta fuit: ita & multo minus nos triumnam illam divinam essentiam, quæ JEHOVA dicitur, agnoscere possumus, nisi prius illa (respectu nostri) etiam quasi dissoluta, purificata, velamentumque Moysis atque iracunda species, quæ nobis à
natura

natura impedimento terriculamentoque est, ipsi abstrahatur, & per ulteriorem divinam illuminationem cor & interna anima, quæ in illa latet, hoc est, filius ejus, qui est Christus, ope & auxilio Spiritus Sancti, qui similiter, instar alicujus puræ aquæ corda nostra purificat Esecck. 36. Esa. 44. immo tanquam divinus ignis illuminat Jerem. 23. Matth. 3. & suavi dulcique solatio implet atque recreat Joh. 16. Ephes. 4, ex ea producat, discatur. Adeoque Deus iratus, postea placatus tibi appareat.

Quemadmodum autem in opere Philosophico materia, in tres suas partes vel principia dissoluta proprio suo sale porro congelari & in unicam essentiam reduci oportet, id quod postmodum Sal sapientiæ appellatur: ita quoque DEUS, & cor ejus, hoc est, filius parenti, per salis fori proprium, quod Deo itidem essentialiter implantatum, uniri, pro uno Deo agnosci, & non pro duobus aut tribus Diis & essentiis haberi & credi debet. Si itaque hac ratione Deum per ejus filium agnovisti, & quasi separasti, & tamen divinæ sapientiæ spiritu, & charitatis vinculo iterum copulasti atque conjunxisti: Ecce tunc tibi invisibilis ignotusque DEUS Esa. 45. jam visibilis, agnoscibilis, & intelligibilis, factus est, qui tibi etiam non amplius, quemadmodum antea, ita iracundus & inhumanus, sed humanissimus adparet, seque à te palpari, & videri patitur, cum tamen DEUS, antequam Christus, filius ejus, in nobis formatus imaginatusque fuit, Galat. 4 nobis potius terribilis DEUS, Deut. 7. 18. imo ignis consumens est & appellatur. Ista tamen triuni diviniæ essentiæ agnitio tibi nondum sufficit, nisi in ulteriore illius agnitione (præsertim cordis illius) progrediaris, & ad crescas. Quemadmodum enim supra dictum & hactenus præparatum subjectum in opere Philosophico, absque ulteriore præparatione, ad medicinam corporalem tibi plus obest, quam prodest: ita etiam Christus, 1. Joh. 4. nisi illum melius perfectiusque agnoscas, ad spiritualem animæ tuæ medicinam, tibi adhuc parum conducibilis, sed multo potius ad damnationem tibi vergeret. Quocirca etiam tu, si ipsius, cælestiumque illius donorum thesaurorumque participes fieri, iisdemque beate uti fruique velis,

in personali illius agnitione & porro progredi, illumque non, tamquam purum merumque Deum, tibi proponere & imaginari, sed impletionem temporis, à DEO ad id destinatum, Gal. 4. in quo additamentum suum accepit, hoc est, simul Deus & homo, hominis filius factus est, probe observare necessum habebis.

Nam, quemadmodum in opere Philosophico iterum dictum est, quòd primæ materiæ (si ad effectum suum deduci, & tinctura, ad cætera simplicia metalla perficienda, fieri debeat,) aliud quoddam corpus metallicum nobilissimum, & primæ materiæ ad fine, gratissimum acceptissimumque porro ad poni, cum illa uniri, & in unum corpus redigi oporteat. Ita quoque & heic, in opere Theologico divinæ naturæ filii Dei (si illa uti frui, illiusque participes fieri volumus) aliud quasi metallicum corpus, h. e. caro & sanguis, humanitas, vel humana natura (quæ omnium Creaturarum dignissima & divinæ naturæ propinquissima atque ad illius imaginem creata est) adjungi, uniri & in indissolubile corpus simul redigi necessum fuit.

Quemadmodum autem in præfigurato opere Philosophico cum primis, diximus, notandum observandumque fuit, quod, vulgare auri corpus ad opus illud minime conveniens, sed propter imperfectionem suam, aliosque multifarios defectus, (quibus est obnoxium) inutile, & quasi mortuum censendum æstumandumque sit, atque, ea ipsa de causa Corpus purum clarumque (quod absque omni impuritate ac defectu, & nullo dolo adulteratum aut interno suo sulphure debilitatum fiet) accipi debeat. Ita etiam multo minus heic divinæ filij Dei essentiæ non vulgaris humana natura, utpote quæ in peccatis concepta, peccato originali inquinata, & adhuc cottidie peccatis actualibus, & prænaturalibus infirmitatibus (quibus omneis in genere homines subjacent) contaminata fuisset adjungi & incorporari debuit, sed mera pura, peccati expers, & perfecta humanitas.

(Si enim terrenus Adam, ante lapsum) qui tamen saltem creatura absque omni peccato, immo sanctus & perfectus homo: fuit
quanto

quanto magis cœlestis ille Adam, quem unigenitus Dei filius in se habet, talis esse debuit.

Quocirca cœlestis æternus fundamentalis, angularisque lapis Jesus Christus (veluti Philosophicus eodem modo descriptus est) secundum utramque naturam admirandæ generationis & originis adeoque imperscrutabilis naturæ & proprietatis est ac manet. Secundum divinam enim naturam ab æterno, ex sola divina essentia cœlestis æternique sui Patris. verus Deus, immo Dei filius est, cujus egressus (veluti Scriptura ea de re loquimur) ab initio & æterno fuit: (*Mich. 5. Psal. 2. Matth. 16. Colof. 1*) Secundum humanitatem suam vero in temporis impletione absque peccato & defectu (*Esa. 53. Joh. 8. Scriptura teste,*) verus perfectusque homo cum corpore simul & anima, (*Matth. 26.*) natus fuit, adeo ut nunc indissolubilis, personalis, & Theandricæ essentia, hoc est, verus Deus, verusque homo, in una unica, atque in omnem æternitatem indissolubili persona fiet, atque hoc modo ut Deus omnipotens agnoscendus & colendus maneat.

Exoptandum heic esset, majori parti putaticiorum doctorum oculi melius aperirentur, & caliginosa ipsorum perspicilla, vel larvæ sophisticæ detraherentur, atque oculati fierent. *Luc. 10.* Cum primis vero omnibus Aristotelici, & in divinis operibus cæcutientes sophistæ, apud quos tot diversimodæ disputationes, hodierno adhuc die, in rebus divinis, more minus Christiano, agitantur, & multifariarum distinctionum, divisionum, & permixtionum nullus omnino finis est de Arduo in SS. Scriptura, *2. Tim. 3.* bene fundato summe venerabili articulo de unione Naturarum, & communicatione Idiomatum in Christo. Sin jam Deo, ejusdemve divino verbo, credere nollent, tunc attamen ex sæpius nunc dicti Chymici operis (veluti supra commemoravimus) facta conjunctione, & unitione duarum aquarum, Mercurij & Solis

videlicet rem agnoscere, ipsumque digitis quasi palpare possent: Sed ipsorum summa ars Scholastica Philosophiæ Ethnicæ, & in SS. Scriptura, vel Christiana Theologia minus fundata nulliusque valoris & pretij fundamenta & præcepta Aristotelica, de substantia & accidentibus, aliaque plura omnem aditum præcludunt, dum parum considerarunt illud Tertulliani: *Philosophos Patriarchas esse hæreticorum*. Verum ut ea dere copiosius heic differamus, operæ pretium minime censemus.

Et quemadmodum, præterea, in opere Philosophico, dictum illud Compositum, conjunctis nunc duabus essentiis, porro in ignem collocatur, putrescere, conteri, beneque coqui oportet, qua in putrefactione & coctione interim (donec plusquam perfectum fiat) multifarij actus cum eo intercidunt, & (veluti in descriptione terreni operis plura reperire licet) diversimodi colores sese repræsentant: ita hæc Deo-humana, & humano divina persona Christus Jesus, hoc in mundo, à Deo cælesti suo patre, ita ordinatus, in igneam tribulationis fornacem coniectus, in ea bene coctus, hoc est, in varia molestia, ignominia, cruce, atq; tribulatione circumactus, & in diversimodam speciem mutatus est, utpote: in ediam passus est, Matth. 4. dum, mox ab accepto baptismo, & postquam S. prædicandi verbi divini ministerio sese devovisset, impulsu spiritus S. in desertum veniens à Sathana tentatus fuit, atque in ibi cum eo triplex certamen subire necessum habuit, in testimonium omnium Christianorum Baptizatorum qui, Christianismum ingressi, & Christum confessi, etiam à Diabolo tentabuntur, & per varias tentationes, ad defectionem sollicitabuntur. Item, dum lassus factus Joh. 4. dum lacrymatus est Luc. 19. contremuit Luc. 14. cum morte conflixit, sanguineum sudorem sudavit, captus etiam atque vinctus est Matth. 26. à Summi Sacerdotis famulo in faciem percussus, ludibrio habitus, irrisus, conspurcatus, flagellatus, coronatus, ad mortem condemnatus & tandem cruci, quam ipse gestavit, Joh. 19. inter duos latrones adfixus, felle & aceto potatus, Psal. 69. clara voce exclamavit, spiritum suum in DEI patris sui manus commendavit, exspiravit, atque in cruce tandem mor-

tuus est: & quas id genus alias angustias tribulationesque, ille, in vita a morte sua, quibus de ulterius SS. Evangelistæ legendi sunt, sustinere oportuit.

Et quemadmodum Philosophi scribunt, quod ista coctio & putrefactio, in supra commemorato terreno opere, plerumque intra quadraginta dies fiat atque perficiatur: ita simili modo per eundem istum numerum in SS. Scriptura multa, diversimodaque miracula & facta nobis à Deo descripta & consignata sunt, utpote dum populus Israeliticus, Psal. 59. per quadraginta annos integros in deserto permansit, atque durum exilium experiri necessum habuit Deut. 8. Item dum Moyses in monte Sinai, Exodi 34. Elias in fuga præ Achabo. 1. Reg. 19. Christus in deserto quadraginta diebus totidemque noctibus jejunavit, quemadmodum etiam per quadraginta menses in terra concionatus est, & miracula edidit: per quadraginta horas in sepulcro jacuit: quadraginta dies, inter resurrectionem à mortuis, & adscensionem suam ad cœlos, cum discipulis conversatus vivum sese ipsis repræsentavit Act. 1. Item dum urbs Hierosolymitana quadragesimo ab ascensione Domini, anno, à Romanis destructa soloque æquata fuit.

Cum primis vero heic quoque notandum est quod philosophi putrefactionem istam, ob nigrum (*cant. 1. Niger ego sum*) suum colorem, corruicaput appellaverint. Ita siquidem Christus ipse (*Esa. 53. Nul- lam omnino habeat speciem, neque &c.*) deformis omnino speciei, omnium vilissimus, plenus dolorum ægritudinumque, atque adeo sperus fuit, ut etiam vultus præ ipso abscederetur, & nauci omnino æstumaretur. Immo, quemadmodum ipse Psal. 22. ea de re conqueritur, vermis, & nullus homo, ludibrium hominum; & contemptus populi fuit: Etiam illud haud in concinne cum Christo comparatur, ubi putrefactum illud Solis corpus aliquandiu, cineris instar, in vitri fundo, absque ulla efficacia mortuum jacet, donec, ab igne fortiori, ipsius anima guttatim sensimque sese iterum demittit, & tabidum mortuumque quasi corpus rursus imbibit, humectat, potat, & à totali destructione conservat, idem & ipsi Christo accidit, dum in monte
 P 3 olivarum,

olivarum, & cruce, per divinæ iræ ignem assatus, Matth. 26. 27. se à Patre suo cœlesti omnino desertum conquestus est, & nihilominus semper (veluti terreno corpori assidua cura atque recreatione etiam fieri solet) refectus corroboratusque Matth. 4. Luc. 22. atque divino Nectare quasi imbutus, humectatus, atque potatus fuit: immo dum ipsi denique in sanctissima sua passione, & morte media, vires, una cum ipso spiritu, omnino subtractæ sunt, & planè ad inferiora profundissimaque terræ loca pervenit Act. 1. Eph. 1. 1. Pet. 3. & tamen adhuc conservatus, recreatus, & virtute & potentia æternæ Deitatis, rursus erectus, vivificatus, & glorificatus est Rom. 14. ubi demum spiritus, cum suo, in sepulchro demortuo, corpore, perfectam, indissolubilemque unionem adeptus per lætissimam resurrectionem, & victoriosam ad cœlos adscensionem in Dominum & Christum Matt. 28. & ad dexteram Patris sui Marc. 16. exaltatus fuit; cum quo nunc per efficaciam virtutemque spiritus S. tamquam verus DEUS & homo pari potentia & gloria, super omnia regnat atq; dominatur Ps. 8. efficacissimo suo verbo omnia conservat gestatque Heb. 1. immo res omneis vivificat Act. 17. Quæ mirabilis Vnio, ut & divina Exaltatio, ab angelis & hominibus, in cœlo & in terra, immo sub terra Philip. 2. 1. Pet. 1. absque horrore & tremore vix capi multo minus considerari potest: Cujus Virtus, potentia, & rosei coloris Tinctura imperfectos nos homines atque peccatores nunc etiam in corpore & anima immutare, tingere, & plusquam perfecte curare atque sanare potest, de quo paulo post, plura dicturi sumus.

Cum igitur unicum, cœlestem fundamentalem angularemque lapidem Jesum Christum nunc breviter & simpliciter consideraverimus, Qua ratione videlicet cum terreno Philosophico Sapientum Lapide comparetur atque uniatur: cujus Materia & Præparatio: uti audivimus, eximius typus & viva Incarnationis Christi imago est. Itaque porro necessarium fore æstumamus, ut illius Efficaciam, Virtutem, & Tincturam, ut & Fermentationem & Multiplicationem in nobis vitiosis & miseris hominibus, tamquam metallis imperfectis, intueamur atque addiscamus.

Etiam-

Etiamsi enim Deus hominem ab initio præ reliquis omnibus, ad Nobilissimam perfectissimamque creaturam, & ad suam ipsius imaginem creaverit, ipsique vivum spiritum, immortalēque animam, inspiraverit: nihilominus post lapsum, in deformem, contrariam, perniciosamque effigiem transmutatus fuit.

Ut autem tam nobilissima creatura pristino suo nitore & perfectioni restitueretur, Deus omnipotens ex mera misericordia tale medium constituit, per quod illud sequentem in modum, ita fieri oportet: nimirum, veluti plusquam perfectus Lapis, vel Tinctura, post istam suam perfectionem, adhuc ulterius fermentari, augmentari, vel multiplicari debet multiplicem utilitatem sortiri velut ipsiusque efficacia & operatio conducibilis esse debeat: ita quoque Christus, cœlestis Benedictusque ille lapis, post Deo-humanam suam perfectionem, nobiscum, tamquam membris suis, ulterius fermentari atque multiplicari debet, hoc est, nos, cum ipso, per rosei coloris salvificamque suam Tincturam, purificari uniri, & ad purum cœlesteque corpus conformari præpararique oportet: Ille siquidem, Paulo ad Rom. 8. teste, primogenitus est inter multos fratres, immo primogenitus ante omnes Creaturas Colos. 1. per quem omnia in cœlo & in terra creata & cum Deo reconciliata sunt. Si enim nos, qui à natura impuri, mortales, & imperfecti sumus, iterum puri regenerati, immortales, & perfecti fieri volumus: tunc equidem illud per nullum aliud medium, (*Heb. 13.*) quam per unicum illum cœlestem, fundamentalem, angularemque lapidem Iesum Christum, tamquam solum sanctum, immo sanctissimum Daniel. 9. recens natum resuscitatum, glorificatumque cœlestem Regem, qui Deus & homo una in persona est, & in æternum manet, fieri poterit.

Quemadmodum enim Philosophorum lapis & Chemicus Rex, tinctura sua hanc utilitatem cōfert, etiam hanc efficaciam, & virtutem, per perfectum suum processum, in se complectitur, ut alia imperfecta,

fecta & vilia metalla, tingere & in purum aurum transmutare potens sit: Ita quoque, & adhuc multo potius Cœlestis ille Rex, fundamētalis, angularisque Lapis Jesus Christus bene dicta sua tinctura, hoc est, rosei coloris suo sanguine nos peccatores imperfectosque homines ab innatis nostris Adamicis sordibus & fœcibus solus & unus purificat, immo plusquam perfecte curat sanatque 1. Joh. 1. extra quem, Scriptura Teste, nulla alia salus, neque medium in cœlo, aut in terra est, quo æternam beatitudinem perfectionemque consequi possimus, nisi in solo nomine Jesu Act. 4.

Licet enim cœcus infanusque mundus, per imposturam & illusionem Sathanæ, multifaria diversaque media, vias, modosque æternam beatitudinem perfectionemque consequendi, quæsit, & vehementer in eo laboravit: nihilominus tamen saltim unicus Salvator & Mediator, Jesus Christus, est & manet, in quo, & per quem, coram Deo justus & beatus sumus, atque à spirituali peccati lepra iterum purificamur: quemadmodum etiam unicus dumtaxat terrenus Salvator & Chymicus Rex, per quem omnia imperfecta metalla perfectionem suam impetrant atque consequuntur, & insuper omneis morbi, cum primis vero incurabilis corporalisque lepra sanantur, reperitur. Sunt igitur omnia reliqua media, & ab ipsis hominibus excogitata artes, quæ à Judæis, Turcis, Ethnicis, aliisque hæreticis, in medium adlata, & adhuc tamquam necessaria media, defenduntur, multo potius (proprie ut de re loquamur) Spiritu vacua, falsa, & Sophistica Alchymia. (*Col. 2. Videte ne quis vos &c.*) per quam nos homines non purificamur, sed impedimur: non vivificamur, sed debilitamur: immo tandem omnino mortificamur: quemadmodum etiam pseudo Alchymia quæ melius malchymia dicenda, multas diversimodasque tincturas & colores invenit, quibus homines non dumtaxat decepti, verum etiam, cottidianâ experienciâ teste, in bonorum, immo vitæ corporisque discrimen sæpissime conjecti sunt.

Si vero nos homines ab impuris nostris sordibus & fœcibus (Adamico scilicet peccato originali, quo ab initio univèrsa natura humana, tanquam pernicioso veneno Protoplastis nostris à Cacodæmone
 inspira-

inspirato corrupta, nosque omneis in eo concepti atque nati sumus, Psal. 51. Job. 15.) iterum purificari, (*Iob. 3.*) rursumque perfecti, & beati fieri velimus; tunc illud per novam regenerationem Spiritus S. immo aquam & Spiritum (veluti Rex Chymicus etiam per aquam & Spiritum regeneratur, perfectionemque suam consequitur) fieri oportet: in qua nova, & spirituali regeneratione (*Pet. 3.*) quæ è supernis in S. baptismo per aquam & spiritum peragitur, nos, Christi cum sanguine ablui & purificari, atque adeo unum, cum illo, corpus fieri, illumque, vestis instar (veluti Paulus ad Coloss. 3. & Ephes. 5. ait) induere oportet. Nam quemadmodum lapis Philosophicus per suam tincturam postea cæteris cum metallis sese unire solet, & una cum ipsis, in perfectum indissolubileque corpus redigitur: ita quoque Christus, tamquam nostrorum omnium caput, 1. Cor. 4. nobiscum, membris suis, per rosei coloris tincturam suam, sese etiam venit, & in perfectum corpus edificiumque Rom. 12. 1. Cor. 12. Ephes. 5. quod secundum Deum creatum (*Iob. 3.*) in recta veraque Justitia & Sanctitate Ephes. 4. redigit atque perficit. Ista siquidem hominis regeneratio, quæ in S. baptismo per Spiritum S. peragitur, proprie nihil est aliud, quam interna spiritualis aliqua renovatio lapsi hominis (1. Cor. 12. cum Deo & Christo, ita quidem, ut nos, dum antea per carnalem generationem ex parentibus, inimici Dei, & iræ filii à natura (*Rom. 2.*) Ephes. 2. essemus: nunc per spiritualem regenerationem, in S. baptismo amici, & filii (*Heb. 3.*) immo hæredes Dei, & cohæredes Christi simus. Ideo enim Christus mortuus est, resurrexit, & revixit Rom. 14. ut per huncce suum processum, hoc est, per passionem, mortem, resurrectionem, & adscensionem, in Sanctum, quod manibus non factum, ingrederetur, nobisque viam ad æternam Patriam præpararet. Quocirca etiam & nos, tamquam illius fratres & sorores Matth. 12. Ephes. 5. & Psal. 22. ipsum in passione sequi, Matth. 8. in chara humilitate Luc. 12. aliisque virtutibus crescere & ad crescere, immo ipsius corpori omnino conformes nos fieri oportet, ut tandem etiam & nos, qui heic ipsum in regeneratione sequuti & in eo mortui sumus, cum ipso vivere, ejusque gloriam ingredi queamus.

Quæ tamen spiritualis exhortatio, & Christiana imitatio in vita & actione cœlestis nostri Regis, non ex nostra dignitate, merito, vel propria voluntate (naturalis siquidem homo, omnibus suis cum viribus, in rebus spiritualibus, cœcus, surdus, atque mortuus est) sed unice, & solummodo (1. *Ioh. 5.*) ex efficacia & operatione Spiritus S. fluit, qui in nobis, per beatum regenerationis & baptismi lavacrum, efficax atque potens est: quemadmodum etiam mineræ & metalla, quæ in seipsis quasi mortua (*Heb. 10.*) rubiginosa, seipsa neutiquam purificare neque corrigere possunt, efficacia & auxilio spagirici spiritus quoque purificantur, renovantur, solvuntur, atque perficiuntur. Si itaque nunc, veluti audivimus, per aquam & spiritum (2. *Cor. 5.*) iterum regenerati, hoc est, per beatum baptismum, & rubrum, à Christo tinctum fluentum, Christo Domino, (1. *Cor. 3.*) cœlesti nostro Regi incorporati, cum sanguine suo à peccatis nostris hæreditariis abluti, purificati, & primitiorum Spiritus S. ita capaces participesque facti fuerimus: tunc nos ab initio sensim, juxta D. Petri dictum, puro salutarique lacte, tamquam recens nati, immo tamquam infantes in Christo, cibari potarique oportet, donec tandem, tamquam vivi (*Apoc. 1.*) adulti que lapides, ad spiritualement domum, summumque Sacerdotium, ædificati & idonei fiamus ad sacrificanda spiritualia sacrificia, quæ Deo grata acceptaque sunt per JESUM CHRISTUM: Christianus siquidem, per aquam & spiritum regeneratus homo, non omnia simul comprehendit, vel apprehendere etiam potest, sed sensim, de die in diem in agnitione Dei & Christi, crescere & ad crescere necessum habet.

Nam, quemadmodum iterum in opere Philosophico videre est, quamprimum conjunctio duarum Essentiarum, (*Cant. 3. Cum paullo ipsos esse antegressus &c.*) terreni auri videlicet, & cœlesti modo præparatæ aquosæ materiæ, postquam ab initio in patera aliqua solutoria, in siccum quasi liquorem & amalgama redactæ fuerint, facta, composito non omne, & una vice simul, sed una pars post alteram, & pedentim quidem, ac certis diversisque temporibus, additur, & adponitur: ita, & adhuc multo magis, illud in opere Theologico fieri oportet.

ret. Quamprimum namque conjunctio, & spiritualis Unio hominis cum Christo in sancto baptismo facta, nosque ita cum ipso, quemadmodum antea quoque diximus, unum in corpus redacti sumus: tam cito etiam homo talis sensum fidem Christianam addiscere, & unum, post alterum, articulum comprehendere necessum habet, donec tandem omnino in iisdem confirmetur, atque ad perfectam agnitionem perveniat.

Cum igitur & Christiana quoque fides, (*Phil. 3.*) instar præparatæ terrenæ aquosæ materiæ, (veluti suo loco ordine recensuimus) in duodecim particulas, vel parvos articulos, juxta duodecim Apostolorum numerum, dein autem rursus in tres articulos principales, utpote I. de nostra creatione, II. redemptione, III. sanctificatione distincta & distributa fiet: ex quibus, ut diximus, homo unum post alterum, ad discendum sibi proponere & adponere quasi oportet: Sensum tamen & diversis id fiat temporibus, ne nimium, & plus justo, oneretur, atque discendo omnino quasi obruatur, ex quo ipse facillime tædium & nausea moveri, atque à fide plane abalienari possit. Cujus rei gratia etiam & tertius, de Sanctificatione, articulus in septē diversa membra, vel particulas (in cōmunicatione infallibilis epilogi AMEN) distribui, & hominibus diversis septem vicibus (juxta informationem in terreno opere datam) inculcari poterit. Quo facto, & fide ab homine, à parte ad partem plenarie comprehensa, tunc summe eidem necessarium, ut semel, per divinā gratiam, cōprehensam illam fidei agnitionē secū diligentissime custodiat, & abi illius corruptione, vel amissione, sibi sedulo præcaveat. Et quemadmodū in sæpius nunc dicto opere philosophico jam ante indicavimus, quod nimirum, ad istam fermentationem & multiplicationem unci terreni Regis, vel meræ puræq; Tincturæ, tres singulares partes, vel particule, optimi, puri, perpurificatissimiq; auri, per Antimonium fusi, non quidem ex lapidis defectu, vel imperfectione tincturæ suæ, sed ex impotentia & imbecillitate ipsorum metallorum, acceptari projiciq; oporteat. Et ut sententiam meā melius & expressius significem licet Tinctura aut lapis in seipso perfecte præparatus fuerit: nihilominus tamen crassa

Q 2

imper-

imperfectaque metalla, ob naturalem suam infirmitatem atque imbecillitatem, istam lapidis, vel Tincturæ (ut ita loquar) angelicam perfectionem & subtilitatem ad se pertrahere atque apprehendere nequeunt, nisi commoda requisitio etiam ad manus sumatur, & illa eo facilius transmutentur.

Quemadmodum igitur illud nunc in opere Chimico, inquam, fit, & fieri oportet: ita vicissim & heic in Theologico nostro opere (*Phil.* 2.) spiritualis renovationis, & cœlestis regenerationis hominis sedulam curam habere quis oportet. Etiam si enim & noster quoque Rex cœlestis Jesus Christus nos, per plenariam suam obedientiam, quam cœlesti suo patri, nostri loco, præstitit, ab omni impuritate perfecte liberaverit, & filios hæredesque Dei fecerit: nihilominus tamen istam ipsius salvificam, & divinam plane Tincturâ (quemadmodum & reliquos suos thesauros, atque bona, (2. *Cor.* 4.) ob innatam nobis infirmitatem imbecillitatemque, non per omnia comprehendere & acceptare, aut eandem nobis firmiter applicare possumus, nisi per tria hæc media à Deo ipso ordinata, qualia sunt: I. Sanctum ejus Verbum, quod purum puriusque, quam aurum argentumque in terrene lebe septies probatum *Psal.* 12 18. immo supra aliquot massarum aurearum millia diligendum *Psal.* 119. II. Salvifica fides, quæ singulare DEI donum est *Joh.* 6. 2. *Thess.* 3. & per verbum Dei oritur *Rom.* 10. corda hominum etiam unit *Act.* 5. & in igne tribulationis (*Gal.* 3.) probatur. Et III. minime fucata dilectio erga Deum atque proximum, quæ itidem Dei donum, & Legis impletio *Rom.* 13, immo Deus ipse est, & appellatur 1. *Joh.* 4. per quas singulares partes, verbum, fidem, & charitatem videlicet (*Ephes.* 5.) si ordinario more modoque exerceantur atque usurpentur, Christus Dominus tum divina sua cum tinctura, cœlestique unctione, primum recte operari, suam in nobis, simplicibus & imperfectis metallis, vel hominibus, projectionem, & salvificum ingressum exercere & perficere potest, quo sine illum difficillime apprehendere, vel ipsius tincturæ participes fieri possumus. Illic enim illico terribilis Sathan & Pseudo-Chymicus sese repræsentat, qui novis regeneratisque hominibus, filiisque Dei (præsertim si pacto

facto cum Christo in baptismo fœderi satisfaciant, &, quemadmodum S. Paulus ipsis imperat, bonum certamen exerceant, fidem bonamque conscientiam retineant,) cottidie & clanculum insidiatur, &, per fideles suos Coadjutores, (1. *Pet.* 5.) quales sunt, peccatis obnoxia caro nostra (*Iacob.* 3.) & impius seductor mundus, in perniciosam suam nassam pertrahere, & præcipitio dare conatur: atque etiam, proh dolor! sepissime, Deo permittente, (nam vel Justus in die septies cadit *Prov.* 24.) multos in lapsum præcipitat. Quemadmodum enim Christo Domino, capiti & Duce nostro, insidias struere, ipsumque, mox à suo baptismo, sub ingressu S. ipsius ministerii, vehementer tentare molitus est: ita, & simili quoque modo, clandestinas suas technas, verfutias, & fallacias etiamnum hodie, omnibusque adeo temporibus, in Christiana Ecclesia exponit: Christum primò per penuriam, tribulationes, variasque angustias eo commovere & impellere studebat. ut videlicet de verbo Dei, & clementissima ejusdem promissione, dubitaret, dum prætendit, Deum ipsius amicum laud esse, quod illum tamdiu in deserto famem pati pateretur. Sin autem ista tentatio apud Christianos nihil operatur: tunc ex altero latere hostis homines alia tentatione adoritur, malletque ut Deo magis (*Deut.* 10.) quam ipsis in verbo suo est pollicitus, confiderent: quemadmodum etiam Christo persuadere conabatur, ut nimirum sese de summo templi fastigio (*Matth.* 4.) præcipitem daret, Deum siquidem illum bene protecturum esse. Sin & hoc ipsi non procedit, & tertia itidem vice aliquid tentare minime erubescit: idque divitiarum promissione, quod videlicet, pecuniæ, temporaliumque bonorum gratia, à DEO, divinoque ipsius verbo recedere, idololatra fieri, ipsumque (*Sathanam*) invocare, &, tamquam Deum, colere debeat: veluti idè ab ipso Christo libere extorquere, eundemque ad lapsum impellere minime est veritus. Id quod equidem fidelis DEUS & Pater in Cælo (*Iob.* 2.) ex singulari consilio. certasque ob causas, quandoque permittit, ut hac ratione in fide, spe, patientia, recta veraque Dei invocatione crescant, ad crescant, & per istiusmodi Tyrocinia, sive crucis exercitia, ad ultimum mortis certamen, quod vetus homo subire necessum

necessum habet, sibi viam bene præparare, atque hoc modo æternam contra hostem illum, victoriam obtinere possint : id quod fiet, si omneis ipsius technas, versutissimasque insidias prius bene norint, & qua ratione ipsi, per divinam gratiam obviandum fiet, didicerint.

Cum enim non cum carne & sanguine, sed, veluti S. Paulus inquit, cum Principibus & potentibus, cum hujus mundi primoribus videlicet, qui in mundi hujus tenebris dominantur, malisque sub cœlo spiritibus, pugnare atque certare necessum habeamus : eapropter ipsis, eorumdemve spiritualibus tentationibus, propriis ex viribus minime resistere possumus, sed hic, juxta Antesignani nostri JESU CHRISTI exemplum, spiritualia arma apprehendenda, & cum iisdem, & verbo Dei, tamquam spiritus gladio Ephes. 6. in fide spirituales isti nostri hostes percutiendi & vincendi sunt. Ubi necesse erit, ut nos ad mandatum Pauli Ephes. 6. ex armamentario Spiritus Sancti thoracem Dei ferream arripiamus atque induamus : adeo ut lumbi nostri adcincti fient veritate, & induiti simus pectorali justitiæ, in pedibus ocreati, tamquam in procinctu agitemus pacis Evangelium, spiritusque gladium, qui est, ut antea dictum, verbum Dei: ante omnia vero fidei scutum apprehendamus, quo omnia ignita Diaboli tela delere & extinguere poterimus : Fides siquidem in JESUM Christum clypeus est firmissimus, quem idem ille Cacodæmon neutiquam perforare, neque cor vulnerare potis est.

Cum igitur & ignis regimen quoque in opere Philosophico summa diligentia observari, illudque (in materiæ coctione) absque ullo tædio administrari & debeat, & oporteat, quemadmodum etiam de Philosophico igne, (quo præcipue totum negotium perficiendum est,) diximus, quid proprie fiet & appelletur, essentialis videlicet, præternaturalis & divinus ignis, qui in composito latitet, cui cum terreno igne materiali (1. Tim. 1.) auxilium & incitatio præstari oporteat : ita quoque & cum primis purum Dei verbum, vel, quod idem est, Dei Spiritus, qui etiam cum igne Jerem. 23. comparatur, atque ita appellatur, in nobis hominibus occultatum est, utpote quod quidem nobis à natura implantatum, per ejusdem corruptio-

ruptionem vero iterum deletum & caliginosum factum est (*Phil. 3.*) Inibi siquidem & pari modo per alium quendam externum ignem, hoc est, per cottidianam assiduamque pietatis, Christianarum virtutum exercitationem, in prosperis & adversis, ut & per sedulam considerationem puri divini verbi, (si alias internum nobis concessum lumen gratiæ, Deique spiritus, in nobis operari & non plane extinguere debeat,) (*Eccles. 10.*) auxilium subsidiumque præstandum est, eoque ipso, sine ullo tædio, atque indefinenter excitari atque inflari oportet. Quemadmodum enim & in terrenis etiam rebus fieri solet, ut, si opifex ferrum, quod in se ipso frigidum est, sæpius lima expoliat, illud per continuum istum motum calefiat, lumen & lampas itidem; (*Coloss. 3.*) nisi continuo oleo foveatur, tandem deficit & omnino extinguitur: ita etiam & homo nisi in suo interno igne, absque tædio & molestia, exerceatur, sensim decrescit, donec tandem eo plane privetur. Quocirca (quemadmodum nunc sæpissimè monuimus, idemque etiam summa efflagitare necessitas videtur) verbum Dei diligenter audiendum, bene considerandum, indefinenterque exercendum est.

Quod autem antea de visu, qui non tantum externis corporalibus, sed internis animi oculis (*1. Tim. 1.*) fieri debet, diximus, illud quoque pari modo & de auditu hic intelligendum est. Loquor vero (quo melius mea intelligatur sententia) de recto puroque Dei verbo, non autem glossis humanis, vel veterum, aut Neotericorum Scribarum fermento (*Rom. 16.*) Pharisaico, quod hodierno, proh dolor, tempore, verbo divino præfertur, vel ad minimum, instar murini excrementi, quod piperi immiscetur, pro divini verbi concione audiri & haberi volunt. Minime gentium. De istiusmodi nugis verba hîc non facio: sed, de vero clarificatoque Dei verbo loquor *Psal. 19. 119.* quod per os Dei transit *Deut. 8. Matth. 4.* & adhuc per Spiritum S. (*1. Cor. 1.*) prædicatur: quod non dumtaxat inanis vacuusque sonus, quemadmodum ignominiose quidam de eo loquuntur, sed spiritus & vita, & salvifica Dei est potentia, *Joh. 6.* omnibus videlicet iis, qui in illud credunt. Quo de auditu etiam regius Propheta David (*Psal. 64.*) ita loquitur: Audiam quid Dominus in me loquuturus fiet. Ex quo inter-

interno & divino Dei verbi auditu, tamquam ex aliqua scaturigine, recta vivifica fides, quæ per charitatem efficax Galat. 5. suam sumit originem. Nam, uti Paulus Rom. 10. ait: *Fides ex auditu est, auditus vero per verbum Dei (2. Pet. 2.)*

Si itaque verbum Dei purum & clarum, tunc quoque & auditus (Luc. 21.) purus clarusque esse potest: ita etiam & ipsa fides, quæ ex isto auditu quasi promanat, pura & incorrupta, & per charitatem efficax est, erga DEUM quidem in humili obsequio sancti illius præcepti atque voluntatis. Item in orando, laudando, & gratias agendo. Erga proximum vero in benefica exhibitione diversimodorum bonorum operum: adeo, ut Dilectio non minima, sed, veluti Paulus ait, summa omnium reliquarum virtus fiet. Quemadmodum etiam ad illam charitatis exercitationem nos Christus, in longa sua concione valedictoria Johan. 13. summo studio exhortatur, & tum temporis valedictionis quasi loco post se relinquit, inquit: *Hoc est præceptum meum, ut vos invicem diligatis, quemadmodum & ego dilexi vos, ita enim, vos meos esse discipulos, singuli cognoscant. Item 1. Joh. 2. Qui dicit, se nosse Deum, & tamen præcepta ejus non servat, is mendax est, & nulla in eo veritas: Qui autem verbum illius servat, in eo certo charitas Dei perfecta est. Et porro 1. Joh. 4. Deus est charitas, & qui in illa manet, ille in Deo, & Deus in illo manet (Coloss. 1.)* Ex quibus omnibus videre est, quod charitas perfectionis verum sit vinculum, quo Christo incorporamur: adeo ut ille in nobis, nos in illo sumus (2. Johan. 3.) ille in patre suo, & pater in illo: id quod Christus commemorato isto in loco & porro testatur, dum inquit: *Si quis sermonem meum servabit, is est, qui me diligit, & ego illum diligam, atque ad eum veniemus, & habitationem apud eum faciemus.* Joh. 5. ait: *Si præcepta mea servaveritis, in charitatem ea manetis.* Qua de charitate, quæ porro & ipsum nostrum proximum concernit, 1. Joh. 4. etiam eleganter scribitur: *Si quis dicit, se amare Deum: Et tamen fratrem suum odio habet, mendax est. Qui enim fratrem suum, quem coram videt, non diligit, quomodo Deum, quem non videt, is diligit?* Et hoc præceptum ab eo habemus, ut, qui DEUM diligit, etiam fratrem suum diligit. Quæ autem dilectionis illius fiet

proprietas

proprietas, id S. Paulus 1. Cor. 13. sequentibus verbis exprimit: *Dilectio, inquit, longanima & humana, non Zelo agitur, nullam petulantiam exercet, non inflatur, nec, in operando, erga proximum, bono, lassatur.* Facillime igitur exinde videre atque colligere est, quod nulla vera rectaque dilectio esse possit, quæ per dilectionem bonis cum operibus proximo non inserviat: de (*Coloss. 3.*) qua tamen multi ex Christianis temere gloriantur. Ex eodem vero quoque esse adparet, quod bona opera, quæ Deo placent, non fidem antecedant, sed, tamquam fructus, stirpem & arborem sequantur, quæ, si bona fiet, etiam bonos fructus profert: atque hac de causa non opera fidem, (*Ierem. 5.*) sed fides opera bona, grata, & accepta facit: adeo ut hac ratione, quod heic est præcipuum, per solam fidem justificemur, æternamque vitam consequamur.

Si itaque nunc homo regeneratus, supra commemorato modo, sese in vita, omnibusque adeo actionibus suis, tam Christiane & pie sese exhibeat, tunc & suo fructu minime carebit. Istiusmodi siquidem homo, à Deo in fornacem tribulationis collocatur, & ad instar Compositi Hermetici tam diu omnis generis angustis, diversimodisque calamitatibus & anxietatibus premitur, donec veteri Adamo & cæni (*Ephes. 4.*) sicut mortuus, & tamquam vere novus homo, qui secundum Deum creatus est, in recta veraque justitia atque Sanctitate iterum resurgat, quemadmodum S. Paulus ad Rom. 6. testatur, dum inquit: *Nos, una cum Christo, per baptismum in morte sepulti sumus. Ut quemadmodum enim Christus à mortuis resuscitatus est, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.* Id si factum, & homo cottidie peccare desinat ut hac ratione peccatum ei amplius non imperet, tunc apud eum sicut in terreno opere adjuncti auri solutio suam sumit originem, & veluti supra dictum, putrefactio, ut spirituali more omnino solvatur; conteratur, destruat, & putrescat: quæ tamen solutio, & putrefactio apud unum citius, quam apud alterum, fieri solet, attamen in temporali hacce vita adhuc fieri oportet: Hoc est: Talis homo igne tribulationis (*1. Pet. 4.*) tam bene digeritur, coquitur, atque mollificatur, ut etiam de omnibus suis viribus desperet, atque

in gratia & misericordia Dei (2. Cor. 4.) unicum suum quærat solatium: qua in crucis fornace, & durante igne, homo, instar terreni auri, rectum nigrum corruum caput sortitur, hoc est, omnino de formis fit, atque coram mundo, Sap. 5. (Job, 30.) irridetur: idque non dumtaxat per quadraginta dies ac noctes, vel annos, sed sæpenumero etiam per omne vitæ suæ tempus, adeo ut plus cordolij, quam solatij & lætitiæ, plus mæroris, quam gaudij in vita sua experiri necessum habeat: ubi denique ipsi, per spiritualem istam suam mortem, anima sua omnino eximitur, & in altum quasi deducitur, hoc est, corpore suo quidem adhuc in terra est, cum spiritu & corde suo tamen (qui nunc non amplius mundo, sed Deo vivit, nec in terrenis, (2. Cor. 4.) sed spiritualibus summum capit solatium) sursum ad æternam vitam & Patriam vergit, atque omnes suas actiones instituit, ut illæ non terrenæ, sed, quantum quidem hocce tempore fieri potest, cœlestes sient: quodque jam non amplius secundum carnem, sed juxta spiritum, non in operibus infrugiferis tenebrarum, sed tamquam in die lucis, in operibus, quæ probationem patiuntur, vivat. Quæ corporis animæque separatio peragitur spiritualiter moriendo. Quemadmodum enim solutio corporis & animæ in regenerato Auro sese gerit, ubi corpus & anima quidem à se invicem quasi separantur, nihilominus tamen in vitro artissime cohærent, & cōjunctim manent, anima insuper corpus cottidie recreat, & à finali destructione conservat, usque ad determinatum (2. Cor. 5.) tempus: ita quoque tabe cōfectum, & quasi mortuum hominis corpus in (1. Per. 3.) ista sua crucis Schola, ab anima etiam non omnino deseritur, sed assidue, si tribulationis æstus modum excedat, per spiritum è supernis cœlesti rore, & divino Nectare, irrigatur, potatur, atque conservatur: quod cœleste refrigerium & recreatio demortui terreni corporis in hominibus. (Temporalis enim nostra mors, quæ peccati stipendium, Rom. 6. non recta mors, sed naturalis solutio corporis & animæ & multo potius lenis quidamque somnus est) indissolubilis conjunctio (in piis intellige) Spiritus Dei, & animæ, vere est & manet. Quæ præterea, cum mirabili ascensionis & descensionis

sione in terreno opere (quæ septies fieri solet) etiam convenit. Illic namque etiam sex annorum millia tribulationum, & molestiarum temporalium (quam diu videlicet mundus duraturus est) reperiuntur. In quo, per Dei spiritum, solatij expertes homines omnibus temporibus in cruce, calamitatibus & anxietatibus diversimodis, ubertim iterum erecti, consolati, atque confirmati fuerunt: Idque (Deo laus & gloria) fit adhuc cottidie, atque etiam tam diu fiet, donec magnum universale Sabbatum, & dies quietis anni millesimi septimi suum sumpturus est initium: ubi spiritualis ista recreatio, sive refrigerium, unica etiam vice cessabit, diu exoptatum finem suum consequetur, & illius loco (cum Deus, (2. *Tim.* 4.) omne erit in omnibus) æternum duratura lætitia inchoabitur.

Durante vero etiamnum digestionem & coctionem spiritualis mortui corporis in homine sese etiam pari modo (veluti interreno opere videre est) multi diversimodique colores & signa, hoc est, omnis generis miseræ, anxietates, atque tribulationes (quarum præcipua est ante commemorata ista tentatio, quæ à Diabolo, mundo, & carne nostra fit, atque caussatur) repræsentabunt: quæ tamen omnia bonum prænunciant indicium: quod videlicet tam bene vexatus homo tandem aliquando beatum exoptatumque exitum consecuturus fiet: quemadmodum etiam & ipsa SS. scriptura testis est, in qua (2 *Tim.* 3.) (*Act.* 4.) legitur, quod videlicet omneis, qui beate in Christo Jesu vivere velint, persecutionem pati cogantur, quodque nos, per multas tribulationes & angustias, regnum cælorum ingredi necessum habeamus. Quem in finem etiam D. Augustinus ita inquit: *Nemireris, frater, si te (cum Christianus factus fueris) undique mille etiam tribulationes vexent. Nostra siquidem fidei caput Christus est, nos ipsius membra sumus: Quocirca non solummodo illum, sed & vitam illius sequi & imitari debemus. Vita Christi autem omnis generis tribulatione, extrema egestate circumdata, à Scribis & Phariseis irrita, & denique promiseris nobis peccatoribus contumeliosissima morti tradita est: Vnde facillime colligendum, quod, si te Deus tali vita dignatur, & pari te persecutione castigat, in Electorum suorum numerum te referre cogitet. Sine istiusmodi persecutionibus & tribulationibus namque ad*

Deum pervenire minime possumus. Nam qui Paradisum ingredi conatur, per ignem & aquam illi ambulare necessum habent, sive Ille siet Petrus, cui tradita sunt claves cœlorum: vel Paulus, electum vas & armatura Dei: aut Ioanes, cui omnia arcana Dei revelata sunt: Omnes namque fratri necessum habent: Per varias tribulationes regnum cœlorum nos ingredi oportet. Hucusque D. Augustinus.

Præterea & illud quoque probe notandum est, quod nimirum Philosophi Chimici Antimonium, (per quod (veluti antea in præparatione Chimica dictum est) Auri fermentatio fieri oportet antequam Elixiri, aut Chimico Regi adponatur, vel cum vetere cano Saturno balneum Sudatorium subire velit,) eodem hocce charactere ⚔ signaverint. Id quod pro miraculo, & mysterio quasi habendum, atque intuendum est: quemadmodum etiam forma sive species ista apud nos Christianos quoque reperienda, & ferme in pari occultatione usurpatur atque proponitur, dum summo capiti & imperatori totius Christianitatis Imperij Pomum, cum super eminente crucicula, in manus traditur, eoque innuitur, quod ille, antequam ad pacificam quietamque possessionem perveniat, prius huius mundi crucem, ærumnas, aliasque calamitates probe experiri, isdem agitari, & per easdem probari necessum habeat: cuius præfigurationem significationemque typicam dicti isti Philosophi, qui præcis istis temporibus victitarunt, fortassis istiusmodi signo non temere & fortuito, & quidem in ipso labore chimico (qui talem processum etiam requirit significare voluerunt. Quæ omnia haud inconcinne ad commemoratam Scholam crucis, Christianorumque tribulationes atque persequutiones (quod videlicet antequam sempiternam lætitiâ & quietem ingrediantur, per onerosum difficilemque mundi cursum ambulare, vel cum hostili cano Saturno, hoc est, vetere Adamo, & Sathana, Scholam certaminis balneumque sudatorium subire cogantur (Ioh 26.) referri poterunt.

Juxta commemoratas istas tribulationes & calamitates etiam multa diversimodaque signa atque miracula, ingentes quoque mutationes hinc inde in mundo probe observandæ, diligenterque confide-

siderandæ atque perpendendæ sunt. Si audiuntur scilicet bella, ru-
mores bellici, variæ sectæ, pestis & annonæ charitas, quæ omnia pro-
xime instantis nostræ redemptionis veri præcursores sunt & nuncij.
In summa quando universalis mortuorum resurrectio fieri debet, tunc
primū homines per agni sanguinem victuri (prior enim nova, in S. ba-
ptismo facta, regeneratio, hujus secundæ, rectæ, & nunc primum o-
mnino perfectæ novæ regenerationis in æterna vita saltim est ini-
tium) ad novam, numquam transituram, vitam, anima & spiritu cum
corpore iterum sic unitis, & in indissolubilem æternum durantem
copulationem rursus redactis, resurrecturi sunt: ita quidem, ut, vir-
tute atque efficacia omnipotentis cœlestis Regis Christi (quo eum
per fidem realiter, vere, & efficaciter, contra omnium hominum ra-
tionem copulabimur) pura, spiritali, mirabilique virtute robore, &
agilitate, gloria & præstantia glorificati: immo pellucidi, præstantes,
& plusquam perfecte beati (*Es. 26.*) fieri debeamus. Quæ admiran-
da, corporis animæ & spiritus copulatio, sive unio, divina itidem glo-
rificatio, & exalteratio electorum, veluti in terreno opere, absque
stupore, atque trepidatione in hac à nobis non considerari, multo
minus videri potest: quemadmodum etiam, ejus rei causa, & ipsi an-
geli in admirationem rapiuntur, illaque omnia videre gestiunt: Ubi
tum cum Christo, æterno nostro cœli principe, una cum omnibus
angelis, & spiritibus ministrantibus, in æterna lætitia, atque gloria
Majestatica super omnia dominaturi, & regnaturi sumus in sempiterna
secula (*Gal. 6.*)

Et quemadmodum, ut tandem cōcludamus, in Chimico-Philoso-
phico opere, brevis, necessaria tamen correctio neglecti corruptique
compositi (quomodo videlicet eidem in tempore commode subveni-
ri possit, ubi etiam totus processus, una cum ordinariis, ad illum
pertinentibus, mediis inveniendus est) mox ab initio fuit addita: ita
quoque & heic in opere Theologico miseri alicujus peccatoris spiri-
tualis correctio & restitutio bene diligenterque consideranda est,
ubi fortassis unus, vel alter, defectus in aliquo homine sese repræsentar-
et, & Deo permittente, horribilis Sathanæ, impij mundi, & carnis

suæ impulsu, in peccata incoideret, & vel per superbiam & arrogantiam, (quæ nobis omnibus innata cum pernitiōsa sublimatione, vel præmatura rubedine, tamquam primo & secundo defectu, in terreno regno comparantur) laboretur, vel ob perpetrata enormia, grandia, & carnalia peccata, tandem de Dei misericordia desperaret, aut, ob nimium tribulationum æstum, contra Deum creatorem suum, insurgeret, crucemque impatienter ferret: (qui duo defectus cum tertio & quarto erroribus conveniunt) tunc miser contagiosusque istiusmodi homo ad instar Compositi philosophici denuo solui, hoc est, post agnitionem excessus sui, per clavem solutoriam sanctæ Absolutionis, quoties illa indigebit, à peccatis, & cottidianis suis delictis tandem iterum absolui & purificari: dein in SS. Cœna dominica puro cœlesti lacte 1. Cor. 3. veroque cœlestis agni sudore (1. Job. 5.) tamquam sanguine & aqua, immo aqua & fronte vitæ: quemadmodum etiam cum pingui convivio ex puro vino & medulla Esa. 25. (Apoc. 19) & publico gratiæ Fonte, Zach. 13. qui, instar Mercurialis aquæ in opere Chimico, indignis & impiis summum venenum est, cibari, potari, recreari, & confortari necessum habet, donec etiam, veluti terrenum corpus, ad finalem congelationem plenariamque fixationem, h. e. ad perfectam constantemque æternæ beatitudinis perfectionem perveniat. Quæ duo saluberrima media curationis & sanationis miseri peccatoris (SS. absolutionem & cœnam videlicet) fidelis omnipotensque DEUS hominis in emolumentum instituit, illaque dilectissimæ suæ Ecclesiæ, tempore necessitatis ad ministranda communicandaque, tradidit, & concredidit. Illic siquidem, per dictam jam modo absolutionem, vel clavium Ministerium præviâ verâ pœnitentia, liberi & immunes pronunciamur, vel, si impœnitentes permanemus, & in peccatis petulanter perseveramus, per Christianam banni & excommunicationis clavem, quæ etiam ad officium illud pertinet, in peccatis nostris ligamur, & Sathanae, ad carnis interitum, 1. Cor. 5. tradimur, ut Spiritus in die Domini salvificetur.

EPILOGVS.

HAbes itaque nunc, amice & benevole Lector, breuem simplicemque demonstrationem atque declarationem, infallibilem quoque Typum comparationemque allegoricam terreno chimici, & veri cœlestis lapidis Jesu Christi, per quem ad certam beatitudinem & perfectionem, non dumtaxat heic, in hac terrena, sed & in æterna etiam via, pervenire poteris. Licet autem illud utrimque, in præmissis opere Theologico, aliquanto rectius & copiosius tractari potuisset, sciendum tamen tibi est, me non esse Scripturæ Professore, vel, hodierni mundi more, Aristotelico-Theologum, sed civem & personam privatam esse. Illam namque à Deo mihi concessam scientiam nulla in celebri Academia studiis adsequutus sum, sed in universali Schola naturæ, (*Iob. 12.*) & ex magno miraculorum libro (in quo omnes Dei docti multa ante secula sese exercuerunt) didici. Quocirca etiam istam meam descriptionem non ad decoram sesquipedalemque literam, sed, uti dictum, ad simplicitatem direxi: quemadmodum etiam haud est mei muneris, ut videlicet de rebus Theologicis uberiorem copiosoremque tractationem heic instituam: sed quicquid feci, illud, mea quidem ex parte, illis, qui fortassis tantos nondum fecere progressus, brevem aliquam delineationem præscribere volui, ut videlicet Rem altius indagare valeant: Unicuique siquidem amanti veritatis convenire videtur, ut miracula Dei sicco pede neutiquam prætereant, nec perpetuo involvat silentio, sed ut illa celebret, amplificet, atq; glorificet. Iuxta illud etiam simul confessionem meam, & quid de Christianæ religionis articulis sententiam credamque, publice testatam facere volui: Cum proh dolor, ita nunc comparatum fiet, ut multi pii Christiani (*Psal. 116.*) per mendacissimorum calumniatorum in tempestitiva judicia (ni cantilenam ipsorum quis cantare velit) à tergo hæretici proclamentur, & suspecti habeantur. Quæ impiæ mundi blasphemix temerariaque judicia verum Christianum, qui istiusmodi calumniis proscinditur, minime offendat:

Diabo-

Diabolus siquidem, ejusdemque squamosi filij, illud in more semper habuerunt, & idem Christo, omnibusque suis imitatoribus, exhibuerunt, (*Psal. 94. Jer. 11.*) atque etiamnum faciunt. De quo tamen nunc nulla amplius verba facio, sed illud supremo omnium judicium judici, qui verus omnium cordium lapis Lydius est, commendatum volo. (*1. Chron. 19. Deus omnia corda perscrutatur.*)

Ad præcedentem, præterea, toties nunc à nobis commemorati terreni lapidis Tractationem quod attinet, hocce in Epilogo, artis Chemicæ amatorem, pro superfluo, ad priorem à me datam informationem ablegatum, eandemque illi fideliter denuo inculcatam volo. Quemadmodum enim in eximia cantione bona aliqua clausula plus una dumtaxat vice, repetitur: ita quoque in hocce puncto idem à nobis fieri solet: quod nimirum ille propositum & cogitationes suas ad terrenum lapidem Philosophicum non prius dirigere, vel istiusmodi laboris initium facere debeat, nisi cœlestem (cujus gratia terrenus à Deo datus est) recte cognoverit, præparaverit, vel, ad minimum, ambos, spiritualem corporalemque videlicet (*Ecclef. 1.*) summo studio simul conjunctim, ipso facto præparare inceperit. Ego enim, cum primis hac in parte, quomodo nimirum, absque naturæ agnitione, tam altum opus temere inchoetur & laboretur, cum omnibus veris Philosophis consentio, immo etiam quod absque vera agnitione cœlestis lapidis angularis Christi, utpote in quo tota natura perfecte consistit, non dumtaxat difficile, verum etiam, impossibile sit Lapidem philosophicum præparare, mea pro persona diligenter heic adnoto & fateor: Quocirca etiam hoc punctum probe contiderandum, nec, ut à multis fieri solet, tam avide, & inconsiderate ad summam istam artem (cum tamen sæpenumero aliquis ad illam artem minimè aptus & idoneus, nec in sæpius dicta agnitione aliquantulum exercitatus fiet) anhelandum, nisi ignominiosum illius rei exitum quis experiri desideret: Quale siquidem initium, talem etiam plerumque finem sortitur, veluti, proh dolor, apud multos res ipsa loquitur. Id quod tamen unice immaturæ intentioni & ignorantix imputandum est.

Verum

Verum enimvero adhuc magis mirandum est, quòd aliqui homines reperiantur, qui summam istam artem (*Eccles. 7.*) non dumtaxat inquirunt, sed etiam illam tractare & exercere conantur, & nihilominus tamen (annaturalis, vel recte magica, an vero præternaturalis & nigromantica ars fiet, quæ saltim per spiritus illegitimaque prohibita media adquiratur) dubitant. Neutiquam, mi bone vir, Diabolus omneisque adeo impij absque divina permissione, potestatem illam non habent, ut & minimum quidem hac in arte contrectent, multo minus sui juris faciant, illamque pro lubitu suo exercent. Minime gentium, inquam, sola illa in Dei manu & potestate consistit, qui illam, cui vult, & impertit, & simul iterum adimit. Ad istam namque artem, quæ à, & ex Deo suam sumit originem, nulli omnino voluptuarij, multo minus diri infernalesque Spiritus, sed talis, versa vice, spiritus, qui simplex, rectus, verus, constans, & puræ piæque essentia fiet, admittuntur. Quem tamen spiritum hodiernus mundus securus impius non agnoscit, ideoque etiam ejusdem essentiam, summumque mysterium in multis ignorat. Quamprimum enim aliquid de illo auribus percipit, nec cito tamen illud comprehendere potis est, tunc mundani isti socii (*Sapient. 1.*) stultitiam illud appellant: ideoque etiam, ob cæcitatem suam, spiritus ille ipsis perpetuo occultabitur, & tandem omnino ab iisdem adimetur.

Ne autem commemoratione ista à meo proposito forsitan plus justo longius progrediar, sed illud iterum adtingam, & denique ad finem perducam: eapropter piis artificibus & hoc, amicæ exhortationis loco, probe inculcatum volo: Quatenus videlicet, erga Deum (*Eccles. 18. & 29.*) cor, animumque, immo vitam, & actiones suas quis instituet: eatenus in lapidis, ac laboris sui progressu cottidie omnibusque etiam horis insignem utilitatem percepturus erit: id quod & ipse omnibus diebus summa diligentia, & magna devotione observavi, & ita ipso facto expertus sum. Quamobrem omneis mox ab initio actiones suas eo dirigere, seque ita præparare debet, ut postmodum in utroque opere eo felicior finem consequi valeat.

Heic forsitan quis posset obijcere, quod nimirum aliqui reperi-

riantur', qui lapidem istum Philosophicum, vel Tincturam, qua simplicia metalla in aurum argentumque immutaverint, vere habuerint, & nihilominus parum idonei fuerint, nec cœlestem simul tam bene agnoverint: (*Eccles. 19.*) immo adhuc in vitæ vanitate atque levitate ambulaverint. (*sap. 1.*) Quibus respondeo, quod eosdem quidem suo in statu relinquam, & ubi, & quomodo, istam suam Tincturam nacti fuerint, nullam heic disputationem instituam. An vero veram rectamque Tincturam, qua de in toto hocce meo Tractatu egi, ipsi confecerint atque præparaverint, id vere nemo mihi persuadebit, multo minus, ut credam, in duci potero: quemadmodum etiam levissimorum istiusmodi hominum tragicus exitus, in quem, sua cum Tinctura, se ipsos præcipitarunt, illud sæpenumero testatur atque etiamnum hodie, proh dolor, ejus rei exempla minime desunt: Ut nunc taceam, quod ars Chimica, una cum requisitis suis, non unica, sed diversa sit. Quemadmodum enim aliis in facultatibus diversi & verliculores Sectarii inveniuntur: (*Exod. 30. iacob autem sumebat bacillos, siue scipiones &c.*) ita quoque & hac in arte idem fit: Illi siquidem omneis in genere Chimici appellantur, non tamen ad unicam intentionem informati atque directi sunt.

Loquor hic saltim de vera, naturæ conveniente, & artificiosa Alchimia, quæ cum primis inter alia, malum & impurum à bono & puro discernendum cognoscendumque, docet, per quam (*Proverb. 2.*) postquam naturæ imbecillitati atque corruptioni subveniri, & recta promotio exhiberi potest: quæ tum in augmentatione metallorum similimodo procedit, ac si alicui fructui, qui, accidentali quodam casu impeditus ad maturitatem justam pervenire haud potuerit, auxilium præstare, vel ex uno granulo, vel semine, multifariam augmentationem consequi coneris, quod exiguo sumptu laborari atque perfici potest. Alteram Sophisticam pseudo-chimicam artem minime intelligo nec etiam illam discere cupio: (*Eccles. 3. Qui ad periculum &c.*) quia ipsius magistri vias nimis incurvatas, & meros aureos montes, (qui fortassis nimis procul distiti sunt,) frustra pollicentur: adhæc falsa ista ars nihil omnino constans largitur, & dumtaxat ingentes sumptus,

sumptus, temerarios labores, & denique etiam sæpenumero ipsum corpus vitamq; insumere solet. Quocirca si tibi istiusmodi Chimicorum unus vel plures occurrerent, (qui de vera & naturali Arte Chimica gloriarentur, illamque, pecuniæ causa, te, vel etiam alterum aliquem, docere conarentur: vel, quòd sumptus, & quæ requiruntur impensas, erogare haud possent, prætenderent:) tunc fideliter esto admonitus, ne nimium ipsis fidas. Anguis enim apud ipsos plerumque in herba latitat. (*Mich. 2. si spiritus erroneus essem &c.*)

Præterea vere etiam affirmare possum, quod sumptus, qui toti Universalique operi impendendus est, (cottidiano victu, & sustentatione ignis exceptis) per omnia trium florenorum pretium non excedat. Materia namque, veluti etiam supra audivimus, partim velis est & undique, pro exigente necessitate, satis superque, & absque magna molestia, invenitur: labor itidem facilis & simplex. In summa, tota ista ars à pijs, & à Deo ad id electis (*Psal. 112.*) simplicissime & facillime: ab impijs & malis vero difficillime & impossibile quasi comprehenditur. (*Prov. 3.*) Ut autem tandem epilogum meum absolvam, idcirco, valedictionis loco, pro additamento & hoc tibi communicare volui: quod nimirum, si Deus omnipotens tibi gratiam suam (in piæ & sanctæ illius artis revelatione) largitus fuerit, illa tum recte uti, silentium tibi commendatum habere, & ejus rei gratia, firmam seram ori admovere, (*Eccles. 23. O utinam possem seram &c.*) illudque obserare debeas, ne forsitan arrogantia & superbia, tam apud Deum, quam homines in periculum & damnum, temporalemque æternamque perniciem præcipitare possit: Quocirca etiam caute tibi prospiciendum est.

Divitias quarit sacram hanc quicumque per artem,

Sit pius & simplex, sit tacitusque probus.

Hoc qui non agit at, potius contraria flebit,

Pauper, inops, nudus, cogitur esse miser.

Hæc omnia, amice Lector, tam admonitionis, quam valedictionis loco, te latere nolui, indubia spe fretus, te in omnibus (nisi Deus tibi

oculos auresque occluserit) me sufficienter intellexisse : Illud siquidem fidelius & expressius (quantum quidem bona conscientia fieri potuit) non præmonstrare, neque etiam manifestius describere potuisssem. Sin itaque ex eo non intelligere vel discere potueris, tunc equidem metuo, te, per Alterius institutionem, difficillime rem comprehensurum esse.

APPENDIX.

SIn quoque, ob illud à Deo tibi concessum donum, fortassis superbire, vel avaritiam, sub prætextu Oeconomicae alicujus prudentiæ & parsimoniæ, tecum fovere, & eo ipso, te sensim à Deo avertere coneris: tunc, vere loquor, ars ista sub manibus evanescet, adeo ut ipse, quomodo tibi factum fuerit, scire haud possis. Id quod sane pluribus, præter omnem spem & expectationem, contigit.

In Summa Summarum.

*Sique meam hanc sequeris doctrinam & si pius extas,
Materiem sumens, quam retuli ante tibi:
Si pariter talem solito pro more parabis,
Omnes divitias totius orbis habes.*

Adquam illam tuam intentionem (si alias res tibi curæ fiet) Deus omnipotens tibi suam gratiam & divinam benedictionem clementissime largiatur. Id quod ex intimis cordis mei penetralibus tibi apprecatum volo.

ORATIO.

OMnipotens, æterne Deus, pater cælestis luminis, à quo etiam omnia bona & perfecta dona proveniunt: rogamus infinitam tuam misericordiam, ut nos æternam tuam sapientiam, quæ continuo

nua circa tuum thronum est, & per quam omnia creata factaq; sunt atque etiamnum reguntur, & conservantur, recte agnoscere poteris, mitte illam nobis de sancto tuo cœlo, & ex throno tuæ gloriæ, ut una nobiscum sit, & simul laboret, quoniam magistra est omnium cœlestium occultarumque artium, etiam omnia scit & intelligit. Fac moderate nos comitetur in omnibus nostris operibus, ut per illius spiritum verum intellectum, infallibilemque processum Nobilissimæ hujus artis, hoc est, sapientum miraculosum lapidem, quem mundo occultasti, & saltim electis tuis revelare soles, certo, & sine ullo errore, discamus, & ita summum opus, quod heic nobis peragendum est, primum recte, & bene inchoemus, in eo, ejusdemque labore constanter progrediamur, & tandem etiam beate absolvamus, illoque æternum cum gaudio fruamur, per cœlestem illum & ab æterno fundatum angularem miraculosumque lapidem Jesum Christum, qui tecum, ô Deus pater, una cum spiritu sancto, verus Deus, in una indissolubili divina essentia, imperat & regnat, triunicus Deus, summe laudatus in sempiterna secula Amen.

Iosua 21. v. 44. 45.

Et ita dabat Dominus Israel omnem terram, quam ipsorum patribus dari Promiserat, nec in omni bono aliquid deerat, quod ad domum Israel Dominus loquutus erat, omnia in promptu erant.

Deut. 32. v. 3.

DATE NOSTRO DEO SOLI GLORIAM:
AMEN.

EPIGRAMMA.

Aurum; res vilis, fornace parare metallis.
 Interdum est aliquis pollet & arte creat.
 Quare hic non dives? causa est, res deficit una,
 Quæ arte latet, multos anxia cura premit.
 Scilicet hoc aurum quod non fix, quando probatur,
 Sed subito celerans aufugit atque perit.
 Qui vero hoc novit, fixque omni tempore constans
 Quo maneat, toto dispereatque nihil:
 Artis hic est vera Possessor, dicitur ille
 Philosophus, Chymicus, Practicus atq; bonus.

ALIUD

Theiosophia viret sic conveniente Chymia,
 Non secus ut corpus nobile dextera eget.
 Id graphice præsens docet & demonstrat imago,
 Nempe quid ostendat, significando notet.
 In primis galeam, galeamq; duabus & alis
 Inspicias, per quas poscitur artis amor.
 Ad Sophiamque notant, gressu properante, favorem,
 Quæ fulget, sicut Phœbus in arce poli-
 Corpore quod nuda est, signat, quia sedulo amatur,
 Causa animi, ante omnes totius orbis opes.
 Qui semel hanc cernit præsertim corpore nudo,
 Difficile est, ut se quisque Dea abstineat.

*Et sit talis amor quasi partim absconditur, iste
Attamen est constans, id quoque larva docet.
Pectoris omnino sinceri est, verba modesta &
Recta gradum sistunt, fraude doloque carent.
Indic at ille status validus quod mentis aperta
Sit, licet adspicitur, jam quasi tota cadat.
Id signat, mundus quodque hanc ignobilis odit,
Dei cedere in terram mens truculenta petit.
Attamen assidue & subito bene surgit in altum,
Est constans, nullo credit honore gradu.
Grata Deo atque homini est: illusio penditur illi,
In veste ut signant cymbala cum crotalis:
Nil tamen id curat, magis hac sapientia adheret,
Ad quam fert oculos, dirigit atque gradum.
Præ cunctis operibus scit veram hanc esse salutem,
Hic cum qua vitæ transigit acta suæ.
Non cupida est laudis mundana, haud curat iniquum
Aut animum a versum, fert que parumque nihil.
Cruce, varia anxietas sceleroso huic Orbe paratur,
Pectore fert forti, judicat omne leve.
Hoc facit, illa tenet thesaurum, porrigit omne
Quod petit, admittit non locum avaritia.
Qua gaudet mundus, calcatur: fortuna rotunda
Cumque sit & subito conficiatque dolum.
Propterea intendit corpus sæpe immergere spinis,
Donec discedens orbe quiescat humo.*

*Tunc animus recta sustollet ad æthera vultus,
 Pro dote & dabitur justa corona poli,
 Post obitum in mundo sacra laus & fama nitescet
 Ejus, ceu Solis lumina clara nitent.
 Non evanescet, magis & magis crescet ad annos
 Innumeros, perstans non titubante pede.*

NOSTRO DEO SOLI GLORIA.

F I N I S.

DEMON-

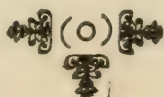
DEMONSTRATIO
NATURÆ,

*QUAM ERRANTIBUS CHYMICIS
facit, dum de Sophista & stolido Spiratore
carbonario conqueritur.*

DESCRIPTA

Per

JOANNEM A MEHUNG.

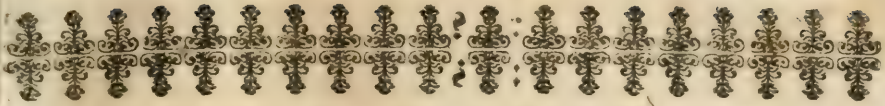

FRANCOFURTI,

Apud HERMANNUM à SANDE,

ANNO M. DC. LXXVII.

N A T U R A.

Roh Deum immortalem, quam contristatus sum si humanum genus considero, quod Deus ad imaginem suam, & perfectum opus, creavit, quod supra omnibus cæteras creaturas, absque recto usu temporis, & ratione, tam procul à me (Natura) recedit. Loquor heic tecum, tamquam stolido Philosophastro, dum te Chemicum Practicum, bonumque Philosophum nominas, & tamen arte, recta materia, Theoria, scientia, meique agnitione omnino destitutus es. Stupide asine frangis vitra, & comburis carbones, ut ex vaporibus caput tuum insaniat: coquis alumen, sal, auripigmentum, nigredinem, & metalla fundis, parvas, magnasque fornaces facis, multifariaque vasa usurpas: nihilominus tamen me tuæ pudet stultitiæ, & quod magis est, cum tætido tuo fumo sulphureo me angis. Per intensissimum tuum ignem argentum vivum figere conaris: cum tamen saltim vulgare volatile, & non illud fiet, quo ex ego metalla facio, & ita hac via, ni per aliam incedas, nihil omnino efficis: meis namque viis non recte uteris, nec artificium meum intelligis. Melius tibi esset, ut rem tuam curares, quàm tot frivola dissolveres, distillares, dein per alembicos, cucurbitas, distillatoria, & pelecános congelares. Numquam hac ratione argentum vivum congelatum facies. Ad vivationem tuam igne reverberatorio uteris, idque tam calide, donec omne fluat: & tali modo opus tuum perficis: in fine tamen & te ipsum, atque alios cum te ipso perdis. Numquam etiam hoc modo aliquid invenies, nisi meam officinam ferrariam ingrediaris, in qua ego in terræ interioribus visceribus indefinenter metalla cudo: in illa siquidem materiam, qua cum laboro, laborisque mei specimen invenies.

Ne cogites, quod meum tibi revelem mysterium, nisi crescens quæras metallorum granulum animalium & vegetabilium : quæ omnia mea in potestate, & in terra adservata sunt : Unum, quantum ad generationem, alterum, quantum ad nutritionem attinet.

Metalla saltim ESSE, vegetabilia VIVERE, & CRESCERE, animalia vero SENSIBILITATEM, quæ plus est quam crescere, habent. Metalla, lapides, & atramenta ex elementis facio, quæ in mixtionem & compositionem aliquam redigo : atque in ventre terræ, nec aliis in locis illa quærere necesse habes : Vegetabilia semen speciemque suam in illo adservant. Simili quoque modo & animalia semen suum largiuntur, ex quo ipsis simile generetur. Et, breviter quodlibet muneri suo, absque fucō, satisfacit : Et tu, scelestè homo, qui meo officio fungi conaris, plus quam omnis creaturæ cæteræ, à me, Natura, recedis.

Metalla nullam vitam, vel unicum crescendi, virescendi, augmentandique alimentum habent, cum parturiente semine destituta sient, quocirca etiam ipsis simile minime generant. Primum ex substantia quatuor elementorum novem diebus : Luna duodecim signa cœlestia viginti novem, & dimidio diebus perambulat.

Per jam modo dictum diversumque cursum æstas & hyems exoriuntur, mutationes itidem elementorum & in terris rerum generationes : atque nihil, sive perceptibile, visibile, aut invisibile illud fiet, sine me, sine Deo & Cœlis esse vel subsistere potest. Ita cœli omnis res operantur, quæ sub Luna complectuntur, influentiamque suam virtuti & materiei tribuunt : quæ, non secus, ac femina ex viro, formam concipere desiderat. Omnibus stellis, quæ innumerabiles ; materiæ, diverso in numero, subjectæ illarumque quædam claræ, nonnullæ caliginosæ sunt : Id quod res miraculosa est. Operantur ita res diversas, quatenus peculiarem cursum habent. Primo supra in cœlo, postea infra, juxta virtutem suam, in elementis, & exinde species & individua fiunt.

Scito itaque, quod tam multifariæ influentiæ non frustra deorsum in terræ elementum fluant, quamvis invisibili modo id fiat, &

ante-

antequam in terram sese demittant, tam arcte in seipsis conclusæ sunt, ut etiam alternatim violenter ingrediantur, atque eo modo centrum irrumpant; tam diverso modo, ut etiam in mineræ diversas generationes, per peculiare impressiones faciant, & inferiores superiores, absque errore viaque devia, sequantur. Et ita terra cœlis circumdata ornataque est, & ab iisdem influentiam, optimamque suam substantiam fortitur. Quocirca etiam quælibet Sphæra ad communicandam suam veritatem, & centrum suum ut permeet, parata est. Per istiusmodi motum & æstum in terra adsurgentes vapores, quæ primæ sunt substantiæ, generantur. Vapor frigidus est & humidus, ut hac ratione rursus deorsum sese demittat, atque in terra adservatur: Sin vero in nubilosa aliqua nube versetur, tunc & humidus, & simul calidus esse poterit. Illud, quod de eo terrenum, & in terra occlusum manet, longitudine temporis, in sulphuream materiam, quæ agens, & in argentum vivum, quod patiens est, redigo. Et tum illud altera, de prima compositione, est mixtio. Totum vero ex quatuor elementis, quæ in unam massam, veluti antea diximus, à me redacta, desumptum est. Illud vero, tui in gratiam, toties repeto, ne forsitan erres, neque nimis tempestive praxin ipsam præpostero prorsus modo, incipias.

Post putrefactionem fit ipsa generatio, idque per internum incomburibilem calorem ad argenti vivi frigiditatem calefaciendam, quod tantum equidem patitur, ut tandem cum sulphure suo uniat. Omne illud uno in vase complexum est, ignis, aer & aqua videlicet, quæ in terreno suo vase accipio, eademque uno in alembico relinquo: & tum coquo, dissolvo, & sublimo, absque malleo, forpice, vel lima, sine carbonibus, vapore, igne aut Mariæ-balneo, & Sophistarum alembicis: cœlestem namque meum ignem habeo, qui elementalem, prout materiam idoneam decentemque formam habere desiderat, excitat. Et hoc modo argentum meum vivum quatuor ex elementis, eorumdemve materia, extraho. Illud simul, quasi unum idemque esset sulphur suum sequitur. quod sensim, leniter, & pro appetitu suo illud calefacit. Et tunc

frigidum calidum, & siccum humidum unctuosumque fit. Notandum tamen tibi est, quod humidum non absque suo sicco, neque siccum sine suo humido fiet: Unum namque ab altero in prima sua essentia conservatur, quæ in essentia elementativa est spiritus, & quinta essentia, à qua infans noster partum suum adipiscitur. Ignis parit & nutrit illum in aere, antea tamen in terra virginali putrescit: dein aqua promanat, quam quærere necessum habemus, quæ prima est materia, qua de mineram meam incipio. Contrarium enim contrario violenter resistit, & in tali specie sese fortificat, ne ab operante forsitan auferatur: & tunc patiens transmutatum, & forma sua denudatum est per materiæ concupiscentiam, quæ indefinenter novam formam attrahit.

Per Sapientiam meam primum mobile rego: manus meæ sunt octava Sphæra, veluti pater meus constituit: mallei mei septem planetæ, quibus cum tam elegantes res cudo. Materiam, qua de mea opera, utpote lapides, metalla, arbores, herbas, rationalia, & irrationalia animalia, atque adeo in genere res omneis, quæ sub cælo sunt, facio, ex solis quatuor elementis desumo. Chaos, vel Hyle, prima est materia. Illa dominatrix quæ Regem, Reginam, & omnem familiam aulicam sustentat. Eques omni tempore, ad præstanda illi officia, in procinctu stat, & virgo à cubiculis mandato suo munere fuagitur. Quo præstantior forma est, tanto præstantiorem ego me in illa repræsentō. Scias præterea quod potestatem habeam omnibus essentiis essentiam suam tribuendi, illas constantes conservandi, & in materiis formam excitandi. Præterea & tres partes probe observato, in quas DEUS ab initio primam materiam distribuit. De prima & purissima parte creavit Cherubin, Seraphin, Archangelos, & omneis cæteros Angelos. Ex altera, non ita pura parte cælos, eorumdemve conclusionem creavit: de tertia & impura parte vero elementa, cum proprietatibus suis creavit. Et primo quidem ignem, qui virtute reliqua antecellit, quem in altum, & sub luna collocavit. Nullam (ignis) corruptionem, & puriorem rem partem de quinta essentia in se habet. Dein, ab illo, subtilem
acrem

aerem facit, & de quinta essentia etiam partem, non tantum tamen, quantum in ignem, eidem attribuit: post illam namquam visibile aquæ elementum subsequutum est, quæ tantum habet à quinta essentia, quantum illa opus habet: &, post illam, denique terram. Omnia ista vero, atque adeo universam naturam, unico in momento creavit. Terram crassam & caliginosam, sæcundam attamen, fecit, quæ minimam de quinta essentia partem in se complectitur. Et primo quidem ipsa elementa saltim simplicia in sphaëris suis constituerunt. Ita aer proprie solummodo humidus est, appropriate vero illum ignis adjuvat. Aqua proprie calida, appropriate vero humida est, quam humiditatem ab aere mutuatur. Terra proprie sicca, appropriate vero frigida est, ob ingentem quoque siccitatem suam igni vicina est. Ignis vero præcipuum elementum est, vivificat, & calore suo crescere causiatur.

Nunc porro etiam te informandum operæ pretium iudico, nullum videlicet elementum esse, quod non in aliud operetur, adeo unum operans alterum patiens fiet. Exempli gratia: Ignis operatur in aerem, & terram, si ignis operationem excitat. Terra mater & sustentatrix rerum omnium: omnia siquidem, quæ sub cælo, & putrefactioni sunt obnoxia, eidemque calorem in ventrem immittunt, ea, inquam, omnia à partu sustentat. Tantum potestatis Deus mihi concessit, ut nimirum quatuor elementa iterum in quintam essentiam retroducam: Idque tum prima materia appellatur, quæ in uno quolibet elemento generice mixta est. Artis meæ beneficio reduco, unde generationes existunt, & reductæ istæ species in reducta massa comprehensæ sunt. Quocirca ille, qui durissimo labore atque cruciatu elementa ita reducere conetur, sic me in primam materiam referre minime poterit: Sola siquidem ego elementa eorundemve species transmutare possum, aliter qui iudicat, is seipsum decipit. Numquam enim alicui substantiæ propriam suam influentiam adtribues, neque elementa proportionare vel in formam aliquam, prout materia illud requirit, redigere poteris. Sola, inquam, ego sum, quæ creaturas format, ipsisque naturam, proprietatem

prietatem, & materiam attribuit. Per cœlestia mea mysteria, perfecta opera facio, quæ haud immerito pro miraculis habentur, veluti in Elixire, à quo tam infinita bona promanant, videre est, cujus virtutes & qualitates ego conclusi. Nulla insuper ars in terra est, quæ aliquid augmentare, & tam præstantia opera perficere possit, quam ego. Quilibet sanæ mentis igitur certo statuatur, quod videlicet istiusmodi opera & scientia, sine cœlestium corporum intelligentia, ad finem perducantur, vel, absque illorum efficacia, perficiantur: reliqua omnia abusus & errores sunt. Sin vero quis heic aliquid aggredi & tentare conetur, ubi, obsecro, is influentiam suam desumeret, & substantiæ illam tribueret? Quomodo, quæso, elementa recte miscere, & proportionare posset? Impossibile id est omnibus, quemadmodum Avicenna, in suo, de viribus cordis, libro cap. 2. testatur, etiamsi ille, ad illud consequendum impetrandumve, longæva nimis vita frueretur. Illud secretum siquidem dumtaxat mihi, & nulli alias homini datum est. Virtute & efficacia mea imperfectum perfectum reddo, sive metallum sive humanum fiet corpus, illud, inquam, ego sano & perficio: Temperamentum largior, atque quatuor elementa comparo; contraria concilio, ne amplius fiant discordia.

Hæc aurea catena est, quam circumquaque cœlestibus meis virtutibus, & formis substantialibus exornavi. Opera me tanto studio perficio, ut in iisdem omneis meæ vires in lucem proferantur: idque tam eleganter, quam alias nulli homini, quam prudens rerumque peritus etiam ille fiet, nullique etiam arti est possibile. Exito itaque, reque inquam, sistito, qui te tam artificiosum gloriaris, & juxta meam scientiam, per ignem carbonarium, & Mariæ balneum, meis in alembicis aurum potabile facere conaris, & scito me, ob errorem tuum, exhorrescere. Annon te pudet, si opera mea consideras, & simul rancidam tuam coctionem in tinctis pictisque tuis phiolis ex adverso ponis, ubi simul & tempus & sumptus perdis? Nescio, inquam, quid cogites? Miserere tui ipsius, & rogo ut me consideres. Recte igitur nunc intelligas, quæ dico tibi,

non

non tibi mentiar. Considera quomodo præstantissimum aurum eximiam suam speciem de cœlo, & bonam suam materiam de terra acceperit. Idem facit etiam lapillus aliquis pretiosus, utpote Carbunculus, amethystizon, adamas, &c. Ad ipsam materiam quantum attinet, illa ex quatuor elementis progreditur. Ad formam quod attinet, cœlum qualitatem informat: quæ jam jam in elemento comprehensa est, per quod forma longo in tempore, & per depurationem fit nobilis. Illud autem per me solam perficitur. Ego Architecta sum, & nullus alius homo vitam novit. Nisi enim nasutus sciverit quid agere, quomodo elementis proportionem tribuere, quantum ab igne, aere, aqua, & terra, & ubi, illa sumere, ac qua ratione res contrarias, ut nihil amplius, quam substantias, adtrahant, recte miscere, & quomodo essentiis istis influentiam dare debeat: tunc equidem non dumtaxat nullum ferrum, vel plumbum, sed etiam vilius aliquid, non facere poterit: quemadmodum igitur aurum ille facturus est, nisi thesaurum meum mihi furetur? Non in manuum suarum apprehensione, vel arte situm est, sed meam artem nosse illum oportet, quæ naturalis est, & à manibus hominum peragi nequit.

Verum enim vero etiam si aurum ab omni mundo pro præstantissimo metallo (quale equidem est) habeatur: nihilominus tamen neque morbos, neque metallorum impuritatem curat, vel sanat: neutrum siquidem in purum transmutat aurum. Simili quoque modo & ne vitrum quiddam adeo mollificare potest, ut cudi sese patiatur, quod alias Philosophorum lapis facere queat. Solum (aurum) omnibus ex metallis optimum & perfectissimum est. Sin igitur, meo exemplo, non parum plumbi facere potes, aut minuta granula, vel ex aliqua herba fructum quemdam, aut multo minus ferrum: quomodo, obsecro, illud, quod multo est præstantius, ex quo & Ducati, aliæque monetarum sortes, conficiuntur, facere conaberis? Sin iniquias quod saltim Chimici aliquid, non vero aurum, facere velis: tunc, te multo, quam antea stultiores esse respondeo. Annon enim intellexisti, quod dixerim, mea mysteria tibi denegata esse. Quod siquidem natura operari debet, illud per creaturas haud per-

U

ficitur

ficitur: Et, quod magis est, si aurum ex septem metallis in perfectissimum redegi, & tu opera mea non intelligas: quo pacto illud facere conaris, quod imperfectum perficit, & in quod virtutem collocavi, ut nimirum universam metallorum essentiam in purum aurum transmutet, quod pro charissimo meo thesauro habeo, quem Deus mihi largitus est? Rudis, inquam, rerumque imperitus es, si non agnoscis, quod summum hocce bonum, quod quæris, ad creaturam quantum attinet, summum naturæ mysterium fiet, sive id in metallis, lapidibus, herbis, aut animalibus id fiat, quod à cœlesti virtute suam sortitur originem: Liberat & sanat namque hominem, ab omnibus morbis, & nutrit illum: imperfecta metalla perfecta facit, idque per ingentem suam virtutem efficaciamque, quam eidem meo ex thesauro juxta sapientiam meam, tradidi. Si itaque in seipso adeo perfectum est, ut ejus simile non reperiatur: dicas igitur mihi nunc, an non necessario talis scientia à summa intelligentia promanet, cum nemo alias aurum queat facere, & hoc thesaurus omnium thesaurorum fiet? Irreparabilis error est. Nisi enim decem libras ferre poteris, & centum tamen portare satagis, tunc vitæ jacturam facere te oportet. Scias igitur nunc intentionem tuam.

Omniem, fili mi, meam sententiam, virtutem atque efficaciam simpliciter de cœlo accipio, & simplicissimum quidem à quatuor elementis. Illud incipiens est, & quinta in elementis essentia, quam efficio per reductiones, tempus, & circulationes, dum inferius in superius transmuto, frigidum & siccum in humidum & calidum, atque adeo & lapides, & metalla, in naturali sua humiditate conservo. Id per cœlorum motum fit. Elementa siquidem exinde reguntur, atque, per accessionem & conventum aliquem, huic influentiæ obtemperant. Quo purior etiam mea est materia, tanto præstantiora quoque opera per cœlos duco. An igitur nunc existimas, quod tuo in alembico, in quo terram & aquam tuam habes, per ignem & calorem tuum, atque per album rubrumque colorem tuum, ego tuo pro beneplacito & lubitu, te mecum colludere patiar, tuum ad desiderium ut perveniam? An cœlos te movere, eorumdemve influentiam

nauci tuo operi infundere posse autumas? An illud instrumentum organicum esse putas, quod solo digitorum tactu saltim suavissimæ melodix sonitum excitat? Nimum tibi a sino vanè tribuis. An ignoras, quod in cælorum motu magnus fiet intellectus, qui deorsum intelligentiam suam impertit, &, per influentiam suam, rebus omnibus essentiam sumministrat.

Obsecro te ut agnoscas, quod res altæ etiam ab alto proveniant, à me, & DEO videlicet: neque existimes, quod artificiosus manuum labor tam perfectus fiet, quam naturalis: nimis siquidem nudus est, &, Simiæ instar, me in omnibus imitari conatur. An etiam putas quod tuum destillare, dissolvere, & congelare materiæ tuæ in vase tuo, aut aquam ex oleo elicere, recta, me sequendi, via fiet. Minime gentium, fili mi, nimum heic eras. Si enim tempus variis cum mixtionibus & dissolutionibus elementorum, olei tui, aquæ & terræ transegeris, nihilominus tamen nondum aliquid perfecisti, nisi quod erres. An causam scire desideras? Materia tua non semihoram ignis æstum tolerare poterit, sed omne cum fumo evanescet, vel in igne consumetur. Illa vero materia, qua in ego laboro, in omni probatione, quantus quantus etiam ignis fiet, idonea & iusta invenietur. Immo in igne adhuc fit melior. Aqua à sicca quadam stirpe venit, quicquid tangit non humectat: non evanescit quoque, neque retrorsum cadit, & oleum ejus non comburitur: ita perfecta mea elementa sunt: cum tuis vero multo aliter comparatum est: quemadmodum etiam, ut meo fungaris artificio, & munere, non tui est officii.

Epilogi! loco tibi dico, quod, per artificiosum tuum ignem, cælestem calorem non possis infundere: iccirco etiam de tua aqua, oleo, & terra nullam materiam acquirere poteris, quæ influentiam concipere valeat, quæ illi rectam substantiam tribuat. Donum Dei est dare ex cælis elementis, & quidem uni magis quam alteri, conservaturque simplici in essentia, cujus præter me nemo, agnitionem habet, quam solus ille, qui mihi concreditus, & verus est Philosophus. Mi fili adhuc unum tibi commemorabo veriverbium, nimirum quod totum opus de una unica aliqua, simplici, cum se ipsa conjuncta materia,

materia, in unico bene obserato vase, & unico alembico conficiatur. Omnia in se complectitur, quibus ad perfectionem suam indiget, atque per unicum ignis regimen elaboratur. Considera igitur nunc partum, perfectionemque hominis, in quem omnem meam à Deo acceptam sapientiam converto: Humanam siquidem speciem ex nulla materia facere poteris. Sola ego corpus tam subtile formo, ut neque Plato, neque etiam ipse Aristoteles minimi quiddam ea de re sciverint. Ossa dura facio & dentes ad mandendum, jecur, & carnem mollem, nervos frigidos, cerebrum humidum, cor, cui Deus vitam infundit, calidum, omneis venas rubro sanguine impleo. Et, ut brevibus meam absolvam sententiam, de uno unico argento vivo, & operante virili sulphure, unum unicum maternum vas efficio, cujus venter est alembicus. Verum equidem est, quod videlicet homo arte sua me plurimum juvet, dum, per externum calorem, matrici materiam infundit, magis autem heic præstare nequit: Ita igitur nunc cum opere tuo comparatum est. Qui enim rectam materiam eligere novit, eandemque in bene occluso aliquo vase etiam bene præparat, & omnia in alembico bene instituit, is opus amplius differre minime necessum habet: Tu & ego siquidem illud perficimus, dum tu ignem confers, quemadmodum à Philosophia requiritur. Certo enim scias, quod omnia in eo sita fient. Probe itaque te heic videre oportet. Cogita in ignem, quem *epsefin*, *pepsin*, *pepansin*, & *aptesin* appellant, naturalem etiam, præternaturalem, & minus naturalem ignem, qui non urit. Item in calidum & siccum, humidum frigidumque ignem, quem recte conficias. Absque recta materia, & igne proprio numquam ad propositum scopum pervenies. Materiam tibi trado: formam ordine collocare necessum habes. Heic autem non de substantiali vel accidentali forma tecum loquor, sed de recta specie, aut magnitudine vasis tui, & ut alembicum tuum recte præpares. Prudenter agas, & opus, veluti naturæ convenit, artificiose administra: me juvato, & ego te juvabo: quicquid mihi feceris, idem & ego tibi facturum sum, non secus, ac cæteris meis filiis feci, quibus sufficientem mercedem tradidi, iis cum primis de causis, quod in-

culpabiles

culpabiles patri & matri obtemperaverint, meisque præceptis morem gesserint: quemadmodum videre poteris in Romante Joannis de Mesung, qui adprobat, & vice versa, Sophistas reprobat. Idem quoque faciunt Villanovanus, Reymundus, Morienus Romanus, & Hermes, quem Patrem nominant, & cui nemo alius est similis. Item Geber, & alii, qui hac de scientia scriptitarunt, atque, artem veram esse, ipso facto experti sunt.

Sin itaque nunc, mi fili, opus aggredi conaris, tunc ad illud non adeo ingentes sumptus requiruntur: Sufficit enim tibi, ut liberi vacuique animi, & in securo aliquo loco sies, ubi nemo de labore tuo aliquid resciscat. Unicam tuam materiam in pulverem redige in bene occluso vase unico, una cum illius aqua, eamdemque leni aliquo calore rege, quæ tum operabitur: Humor vero putrefactionem confert. Propter nimiam humiditatem siquidem siccitas operanti non ita resistere potis est, ut argentum vivum per ordinariam cõmixtionem, & connexionem, conforme homogeneous subjectum fiat, quod primam materiam reductam ingrediatur: Sin proprie matrem tuam, Naturam, sequi velis, in qua te ratio conservare, & Philosophia Ductrix tua esse poterit. Id si feceris, tunc certo certius tibi pollicebor, quod materia potiri, & ad exoptatum finem pervenire possis. Ingentes, uti diximus, sumptus non requirit, modo des operam, ut mea recte comprehendas principia. Meum laborem probe observa: & animadvertite quid Aristoteles, in 3. & 4. Meteororum, dicat: disce Physicam, & librum de Generatione & corruptione diligenter lege. Item, librum de cælo, & mundo, quo in materiam elegantem puramque invenies: Nisi enim illam agnoveris, jaçturam facies. Qua de re vide Albertum Magnum de Mineralibus. Sin igitur nunc tibi oculi tui aperti sient, tunc in mineris mysteria mea deprehendes & videbis, quod nimirum omnes lapides ex elementis crescant.

Me primum agnoscere discas, antequam te Magistrum nomines, Me sequere, quæ omnium creaturarum existentium, unamque essentiam habentium, mater sum, quæque absque cælo, & Elementativa non crescere, neque sensibilem animam cõsequi possunt, Si itaque

sedula exercitatione tantum discis, ut cœlorum virtutes, ingentesque operationes agnoscas, elementorum quoque passiones scias, & cur nimirum tantas operationes concipiant: quæ media transmutationum sient: quæ putrefactionis, generationis, alimentationisque causa, & denique quid elementorum essentia & substantia fiet, tunc jam artis agnitionem adeptus es: quamvis alias ingeniosissimus intellectus ad eorum operum considerationes requiratur. Illud Dei donum vero non omnes sapientes à sua scientia & propria ratione fortiti sunt, sed benevoli, qui cum ratione me sequuti sunt longo à tempore, quod ego constituo, & post longam patientiam, illud impetrarunt. Quocirca fac quod dico tibi: Si hoc thesauro potiri velis, quem etiam veri physici veteresque Philosophi habuerunt. Talis namque thesaurus tantæ virtutis altitudinisque est, cujus similem nullus homo inter cœlum terramque arte consequi potis est. Media res est inter Mercurium & Metallum, quod sumo, quo ex arte tua meaque scientia, tam præstantissima essentia perficitur: Purum potabileque aurum est, & radices agens humiditas: Summa Medicina est, quemadmodum à Salomone, Ecclesiast. cap. 38. describitur: à terra desinitur, & vir sapiens non contemnit eam. Deus illam inter mea mysteria locavit, & sapientibus eamdem impertit, quamvis illam multi Oratores, & qui Theologiæ & Philosophiæ eximios Doctores sese esse autumant, omnino irrideant: quemadmodum etiam Alchimia à Medicis ludibrio habetur: Verum me non agnoscunt, artisque penitus imperiti sunt, veluti Avicenna, Villanovanus, multique adhuc alii præstantissimi Physici, probatissimique veteres Medici. Insipientes tamen dumtaxat illam despiciunt, qui rectam Medicorum viam numquam ingressi sunt. Irrisores istiusmodi sufficiente cerebello destituti sunt, ut talem radicem, & Medicinam nobilissimam, omneis in genere morbos sanantem, agnoscant. Fortunatus ille homo est, cui à Deo tempus & vita tribuitur, ut ad tam summam essentiam perveniat, licet nunc senectute gravetur. Geber enim ait, quamvis Philosophi, dono isto donati dotatique, senes fuerint, nihilominus tamen in summa senectute eodem sese oblectarunt.

Illud

Illud igitur qui nunc habet, is omnia bona ingentesque divitias possidet: Una siquidem de uncia assidue dives & sanus esse poterit. Creaturam attamen tandem mori, seque in Deo & natura exsatiare oportet. Unum cordis robur refrigeriumque, & plus quam aurea Tinctura est. Elixir, & aqua vitæ est, sub quibus omnia opera resque complexæ sunt. Argentum vivum, sulphur, & in thesauro meo occultatum aurum est, oleum incomburibile, album, constans, fusibileque Sal, Lapis Philosophorum, qui nullo modo, nisi per naturalem artem, humanamque scientiam, quæ heic auxilium præstat, inveniri poterit. Libere nunc tibi edico, quod tu Laborator, sine me opus haud possis perficere, quodque absque te, tamquam ministro meo, in eo nihil & ego quoque queam efficere: Per me, & te vero, opus brevi tempore lucraberis.

Missos fac Sophistas, eorum demve fallacia opera: missos fac diversos ipsorum alembicos, & vasa: missum quoque fac simum equinum, totque ignes carbonarios, quæ omnia nihil omnino profunt. Relinque metalla aliaque: transmuta multo potius elementa in speciem mutabilem, quæ Philosophorum præstantissima est materia, quam tamen rerum imperiti rejiciunt. Juxta substantiam suam auro est similis, secundum essentiam vero, dissimilis. Transmuta elementa, & quod quæris, invenias. Mea autem est sententia ut infimum sublimes, & superius inferius facias. Recipe igitur argentum vivum, quod operante cum suo sulphure mixtum est: illud in bene obserato vase, unicoque alembico, ad partem tertiam inhumato, igni Philosophorum adponito, &, ne fumosum fiat, bene custodito. Hoc fac, mihi confide. Relinquo etiam, mi fili obsecro, omnes reliquas species, non vero materiam fume, à qua mineræ suum sumunt initium.

Plura tibi nunc non impero, sed adjuro te, quod me,

Naturam sequi necessum
habeas:

CHIMICI RESPONSIO, IN QUA ERRORES
suos fateatur, & eorundem deprecatione,
Naturæ agit gratias.

(*Chimicus.*)

Charissima mater Natura, & post angelos, à Deo perfectissima creata Creatura, tibi nunc honorem gloriamque exhibeo: agnosco siquidem & fateor, te matrem & imperatricem esse magni mundi, qui pro homine, tamquam parvo mundo conditus. Alte in primum mobile collocata es, ut manibus tuis circumvolutes, & pedibus inferius transmutes, idque, sive illud ex amore, vel econtra, fiat, usque ad terræ loca infima: quæ omnia ex mandato Domini tui facis, quæ indefinenter generando tam summas operationes perficis per altas tuas intelligentias, & indestructibiles substantias cælorum, stellarum, atque planetarum: Unde tam purè res formantur, quod haud immerito omni tempore, matris & magistræ alicujus instar, colenda & amanda sies. Equidem fateor, quod nihil, sine anima, vivat, & quod illud, quod existit, & essentiam habet, à te, & virtute tua, respectu à Deo acceptæ potestatis ordinationisque, proveniat. Non eo inficias, quod totam massam regas, & elementorum materia tuo sub imperio ducatur. De illis namque primam sumis materiam, & ex cælis formam: quamvis illa materia ab initio dissimili prorsus modo commixta est, donec à te qualificetur & specificetur. Et tunc substantialem, quemadmodum etiam postea accidentalem formam induis. Tam es sapiens, ut etiam omnia tua opera per virtutē cœlestem, summeque operabiles formas, tam perfectò justoq; ordine perficias, ut etiam à nemine mortalium mortificentur. Video te à Deo ita dotatam esse, ut etiam omnia, quibus homines indigent, manibus tuis subjecerit. Quatuor per te gradus fieri permisit, ex quibus primus saltim ESSE, & ESSENTIAM habet, quales sunt lapides & metalla: alter vegetabilia complectitur, quæ essentiam & crescentiam habent: Tertius perceptibilitatem sensibilitatemque habet, utpote feras, volucres, & pisces, quæ omnia triplicis sunt generis: Quartus omnium

omnium Nobilissimus & perfectissimus est, quemadmodum id ita Deo visum fuit & placuit, in quo homo consistit, & tres reliqui gradus perficiuntur. Plus autem Deus, quam tu, tum temporis operatus est, dum homini immortalem, ratione præditam, animam indidit, quæ non passionibus nostri in certos modos collocati corporis subiecta est: Sed perceptibilitatem sensualitatemque ad malum & peccatum accessionem facere permisit, idque per corpus, quod immoderata voluptate contaminatum est: Unde condemnatio subsequuta, nisi gratia, quæ à Deo venit, & cumprimis, ob æternam hancce animam, non vero corporis gratia, data est, impetretur. Quocirca magna hominis perfectio non à te suam sumit originem, sed, quemadmodum dixisti, licet humanitatem minime conferas, tamen humano vasi neminem manus admovere, præter te, quod perfectissima essentia tui operis, & magna efficacia, efficit.

Equidem summo opere mirandum est, si quis recte consideret, quomodo videlicet corpus nostrum divisum, & membris undique exornatum fiet, adeo ut per objectum voluntas ita præparetur, pro lubitu, quodlibet membrum movere possit: Et quamvis voluntas à te minime proficiatur, magnum tamen est miraculum, quod corpus, tamquam subiectum, animæ gratia, ita desudet. Et ita fieri necessum est, sæpius tamen heic magister fit, non ob dignitatem suam, sed peccati causa, quo anima læditur. Ne itaque tantopere exultes de perfectione, & egregio hominis ornamento, qui, tam nobilis, quam anima, formæ, resistit, & contra rationem tam diversimode mutat. De tuis operibus dumtaxat sis sollicita, non autem de nostris defectibus & flagitiis. Licet namque te opera tua bene inchoasse, existumes, nihilominus tamen in fine aliud nihil, quam, abortus, reperiri licuit. Est ne illud tui intellectus, vel sapientiæ, defectus, aut non aliter fortassis potuisti? Ignosce mihi, quæso, si de tua scientia aliquanto duriora verba proferam: non enim te occidere in animum induxi meum, sed solummodo rigidiorum exhortationem, mihi, ob ignorantiam meam, à te illatam nunc percipio. Nulla siquidem hora præterit, in qua non tam altas res, quarum me certiorum reddidisti, considerem: idque

X

cotti-

dic eo magis magisque, dum simul perpendo, quanta mihi exposueris mysteria, & simul errores meos demonstraveris. Sive jaceam, ambulem, vel strem, tunc illud oculis meis obversatur. In summa, non omnia cogitare potis sum, qualem videlicet materiam & formam ab initio sumere necessum habeam. Graviter me objurgasti, quod non tuam viam sequar, cum tamē minime ignores, quod ad id intellectus meus neutiquam sufficiat: hac siquidem in arte nihil aliud, quam contrarium, efficere potero, nisi, respectu tuæ scientiæ, auxilio mihi subvenias. Recte quidem ais, quod mysteria, & alta opera tua ad hominis scitum non data sient: quos igitur in tanto onere progressus facere meque ipsum ducere potero, nisi me auxilio tuo sublevaveris? Me ais, te sequi debere, & id quidem facere cupio: ast quibus mediis, & libris, id efficere possim, mihi dicit: Hic, accipe hoc, & illud, inquit, alter contrarium. & ut cessem, ait: verba ipsorum diversimode inversa, & in parabolicas sententias sunt disposita. Tandem video, quod ex iisdem nihil omnino discere possim. Quocirca ad te meum sumo refugium, & ut mihi consulas, opemque feras, quid nimirum in tam arduo negotio mihi faciendum fiet, obnixè te rogatum volo. Ex intimis igitur cordis mei penetralibus te obstor, ut, conscientia tua teste, mihi commemores Rationem & modum in profunditatem terræ perveniēdi, & subtili studio, perfectum metallorum Mercurium quærendi. Si quis igitur aut hunc, vel ad minimum auri Mercurium invenisset, is eundem, thesauri alicujus instar, bene conservare posset. Dubito tamen, etiamsi aliquis illum haberet, an ex illo metallum facere potis esset: vix enim credo, quod homo aliquis tam artificiosus astutusque fiet, ut aurum conficere valeat. Tuum, inquam, inquam, opus est, quemadmodum experientia testatur, & tu etiam dum de hominis partu verba fecisti, satis superque illud demonstrasti.

Videmus equidem quod frigidus humidusque Mercurius sulphur suum in auxilium desideret, quod est conforme semen, vel sperma homogeneum, à quo creatura, labore peracto existit. Sin omnia perpendam, tunc tantum deprehendo, quod propriam sumas
materiam,

materiam, proprium vas, propriam mineram, proprium locum, & proprium ignem, ad dandam formam, speciem, & colorem, vitam itidem & crescere, cujus quælibet res impleta est. Nosti, tamquam Architecta, dignitatem materiæ: Operans siquidem nullam operationem in se recipit, quam dumtaxat in disposito patiente. Nosti subtiliter miscere calidum & frigidum: siccum & humidum: & contrarij qualitatem induere, quæ tu primam formam transmutas ut materia tum novam formam recipiat: Objectum enim, juxta virtutem & potentiam, subjectum est, quod substantiam continuo in actu & cooperatione conservat, quæ antea saltim in potentia fuit. De re bene differentem te quidem audivi, si modo & sententiam opinionemque tuam ordine commemorare, & juxta virtutem efficaciamque tuam, proprie de iisdem loqui posses. Intellexi siquidem, quod Elixir, uti dixi, à quatuor elementis suum fortiatur initium, res contrariæ sese iterum uniant, quodque elementa transmutari oporteat. Id quod sane nullius hominis labor manuum est. Quis enim sciat, quomodo terrena qualitas essentiam suam cum aere communem habeat, cum frigore respondeat, & in humiditatem, hoc est, contrarium suum, transmutetur? Nam humiditas à frigido humidoque elemento non vult recedere, quamvis ab igne, quæ omnia composita corrigendo meliora facit, magis auxilii accipiat. Est & hoc quoque naturale opus, quod nigram, albam, & rubram sese faciat: qui tres visibiles colores tribus cum elementis, igne, aqua, & terra consentiunt, & ab aere penetrantur.

Dein etiam affirmas, quod res ista de una unica aliqua re conficiatur, in uno unico vase, de una aliqua substantia: Quatuor enim unicam dumtaxat constituunt essentiam, in qua unum est quod ipso in effectu opus & inchoat & perficit: nihil, præter exiguum aliquem calorem, ipsi deest, quem homo administrat, & exinde, mediante tua sapientia & arte, omnia necessaria elicit. Omne illud, præterea, quo quis indiget, hacce in materia sufficiēte in perfectiōe, ad principium, medium, & finē, reperitur: eoque ferme comparatum est, ac

cum homine, equo, frumento, atque bellariis. In humano enim femine etiam humana species comprehensa est, utpote os, caro, sanguis, crinis &c. ita quoque quolibet etiam in femine ejusdem simile, & species. De homine homo venit, fructus à fructu, animal ab animali: qui ordo in universo rotundo terrarum orbe observatur, & à Dei sapientia, qui ordinem istum ita observari vult, ejusque rei etiam tibi potestatem fecit, proficiscitur. Nunc autem scio, quod, si semen in muliebri vase occlusum fiet, illudque non amplius aperiatur, nulla tunc humana molestia, vel labor amplius requirantur, neque minimo, aut magno additamento, vel ablatione opus fiet, quemadmodum etiam nulla reiteratione, occlusionem, vel tactu: omne siquidem, ad perfectionem necessarium, intus est. Pari quoque modo ais, cum lapide Philosophorum comparatum esse, ut quis nihil amplius, quam una unica, in pulverem redacta, materia indigeat, quæ aerem, aquam, & ignem in se habeat, immo omne illud quod ad operis hujus perfectionem requiritur: minime etiam necessum esse, ut tangatur, quodque exiguus ignis sufficiat, qui internum calorem excitet, non secus ac infans utero in materno calore naturali fovetur. Præterea quoque significas, quod hæc materia suam perfectionem in se habeat, unico saltim hoc excepto, quod nimirum operationem suam sine humana arte & adminiculo non depromat: cujus artis auxilium de Philosophica scientia & prudentia intelligo, veluti per manum operationes materiam præparandi, superfluum de illa separandi, hanc tunc compositam terram simplicem, quæ cum aqua sua unita est, occludendi, & in alembico idoneo leni alicui calori adponendi. Et illud totum artificium esse censeo, nec aliud quiddam homo, quicquid etiam ille contradicat, heic addere poterit. Si operationis tuæ facis initium, & quando in pulverinam essentiam ingressa est, tunc, à peracta præparatione, dissolvis, & sic cum aquosum reddis: illud per sublimationem dein, magna intelligentia, in aërem usque sursum ducis, & denique sola illud unum facis, quod res alias imperfectas perficit. Quocirca tu Natura, prima genitrix es, dum quatuor elementa conjunctim unam aliquam in essentiam misces, cujus nemo mortalium, nisi

tu sola, agnitionem, habere poterit. Et hunc in modum illud intellexi, atque etiam, si Deo tibi que placuerit, idem oculis meis suo tempore me visurum nullus omnino despero.

Nunc vero temporis terminos suo loco relictos, volo, & nosse sufficit, quomodo videlicet materia haberi possit, quam præstans & bona illa fiet, & quantam, in perficiendis rebus imperfectis, virtutem illa conferat.

Aurum itaque ex mineralibus optimum esse, mihi haud ignotum est: nihilominus tamen neque in forma, neque materia ad perfectionem suam transgrediendam, ullam aliquam habet efficaciam. Nullam siquidem majorem operationem habet, ut amplius aliquid, quam seipsum, perficiat, qualem qualem etiam artem homo heic adhibeat. Si quis enim affirmare conaretur, quod referandum, & in argentum vivum redigendum illud esset: is hac in re plus, justo stultesceret, cum ex auro nihil amplius quam quod in eo est, elicere possit. Quid igitur in eodem homo quærere satagit, quam ad minimum illud, quod intus est, & nihil magis in eo reperiendum fiet? Præpostera est temeritas. Nihilominus tamen ut Philosophastri illi stultitiam suam prodant, inquirunt, quod, artis suæ beneficio, corpus retrorsum, primamque in materiam reduci oporteat, verum ex institutione tua me non latet, quod videlicet reductio non fiat per res, quæ ad certam aliquam speciem vel individuum, factæ sunt, nisi istiusmodi species ante corrumpatur. Nihilominus tamen post corruptionem istam nulla similis alicujus speciei fit generatio, nisi species prius in genus suum retrogrediatur. Immo adhuc amplius affirmo, quod destruere conficiendi auri, minime via fiet: Sin enim semel speciem suam amittat, tunc homo illam eidem neutiquam restituere potest; & subtilis, præterea, adhuc ars requireretur, si quis illud in rectum pulverem redigere conaretur. Si quis autem illud ita resolvere, sibi forsitan proponat, ut illius compositum, vel corpus, in primam mixtionem, quæ illi ab elementis facta est, separare velit, is numquam, quicquid etiam dicat, illud ad finem perducere poterit: æstum, frigusque enim patitur, & in igne magis magisque purius red-

ditur, adeo in natura sua perfectum est. Adpropinquans elementorum creatura est, quæ semine & grano destituta est, quo reductio à putrefactione fieret, & in pristinam suam speciem iterum redigetur: materia ejus enim nimis crassa, mortua, & mors ipsa illius est essentia: quocirca etiam ex eodem nullum aliud metallum, vel argentum vivum crescere poterit.

In genere itaque nemo affirmare potest, quod simile quodlibet simile sibi generet: Illud namque, extra vegetabilia, & perceptibilia, sensibiliaque, ad ipsa mineralia quantum attingit non accurate dictum est. Illa enim alimentationem vitamque accipiunt, & se ipsa seminant atque plantant: hæc vero nihil percipiunt, & in primo, æque ac in ultimo, anno, ejusdem sunt magnitudinis. Ex elementis per se essentiam suam in terra fortiuntur, id quod sine satione, plantatione, alioque cultu peragitur. Ex doctrina tua porro cognitum compertumque habeo, quod veterum Philosophorum dictis, per fallacem praxin, minime obtemperandum, sed dumtaxat vera & essentialis Theorica, in qua essentialis est natura, observanda fiet: In illa siquidem omnis essentia, materia, & substantia consistunt. Nunc autem in memoriam mihi revoco, quod aliquando deceptor seductorque sophisticus, qui tamen pro magno Philosopho habebatur, mihi persuadere conabatur, inquiens: pro recta materia aliud nihil sumendum esse, quam purum crudumque argentum vivum, at tamen ut auro bene antea mixtum fiet: ex duobus enim bene conjunctis fieri aliquod eximium, atque in illa conjunctione unum alterum perfectum reddere: Si, pergebat impostor ille, hoc facerem, tunc me Elixir consequiturum esse: cum primis vero quatuor mixta elementa à se invicem separanda, quodlibet purificandum, dein iterum conjungenda, magnum cum parvo uniendum, subtile in grassum inferendum esse: & hoc modo fieri lapidem Philosophicum. Verum non sum nescius deliramenta istiusmodi meras esse imposturas, & quod tales homines intellectu destituti fient, atque adeo non dumtaxat alios homines, verum etiam seipsos decipiant, sive enim Philosophi, sive Medici illi fient, nihil tamen hac in re intelligunt,

Simili quoque modo & me minime latet, quod dixeris, quod solus Deus altissimus ex elementis aliquid creare possit, cum naturam ille produxerit. Ille juxta quantitatem elementa miscere, qualitates recte proportionare, elementa rite conjungere, atque miscere novit, quemadmodum illi modo visum est. Nemo hoc reperitur, qui aut idem facere, vel illud negare audeat. Solus namque ille creator, bonorumque omnium productor est, nec in mundo quicquam est, quod absque illo factum sit. Omneis idcirco jactabundi Chimici Sophistæ nunc taceant, neque colligere sperent, ubi non ferunt: qui per falsas suas calcinationes, sublimationes, distillationes spiritus per fumum abigunt &, per sophisticas suas coagulationes atque congelationes rerum imperitis persuadere conantur, immo etiam apud illos, qui opus perfecerunt, prætendunt, quod argenti vivi aurique elementum recte separatum fiet, id quod tamen in eventu sineque nihil est. Verum enim est, res omneis, quæ sub cælo sunt, à quatuor elementis factas esse, rectam quantitatem habere, atque adeo, suam juxta speciem, per naturam, in recta proportionem mixtas esse: non tamen ita, ut omneis proprie unitæ, sed in virtute distinctæ. cum primis vero Philosophici lapidis materia fient.

Hisce simul intelligo, quo in rubro argento vivo, & perfecto corpore, quod Sol appellatur, quatuor elementa, singula inter se invicem peculiari modo unita, & per singularia media mixta fient, adeo ut, humanæ artis beneficio, non separari possint: Omneis namque veteres & veri Philosophi scribunt, ignem & aerem aquæ terræque inclusos esse, in quibus virtutem suam exercent, & in dissolubili profusus modo inter se invicem vehementer dimicent, adeo ut nemo, nisi Deus & Natura, vinculum istud solvere queat. Vere id affirmare, & philosophice etiam demonstrare possum: Ignis enim nobis est invisibilis, & aer in comprehensibilis: Si quis vero dicat, quod singula videri possint, is impostor est: ex irrefutabilibus fundamentis siquidem elementa sunt inseparabilia. Quamvis etiam Sophistæ prætendant, & pro certo affirmare velint, quod aurum, argentumq; vivum in quatuor elementa separent, nihilominus tamen mendaces sunt.

Sin enim duo elementa, ignis & aër, ita separata essent, tunc quodlibet evanescere necessum haberet. Licet etiam affirmant, quod illa retineant: nihilominus tamen, quo perveniant, penitus ignorant: neque aër neque ignis siquidem videri atque percipi poterunt. Si quoque, juxta ipsorum prætensionem, illa extraxerint, tamen illud, quod attingunt, saltim humidum faciunt, id quod neque aëris, neque ignis, est proprietas.

Præterea, quemadmodum tu natura itidem dixisti, idem quod & in libris deprehendi, nemo est, quantus quantus Doctor etiam ille esse velit, qui scire possit, quantum videlicet in re qualibet naturali à singulo elemento esse possit. Deus namque illud tibi soli tradidit. Nec ullus Philosophus tam est sapiens, qui elementa cõponere, & miscere, vel quantum ad rem aliquam naturalem, sive illa spiritualis, sive corporalis fiet, à quolibet elemento, necessario ordinandum applicandumque esset, compertum habeat. Sin igitur nunc illa separare conetur, quomodo, obsecro, illa iterum conjunget, ut unitum compositum verumque subjectum, iterum efficiat, si elementorum quantitatem, & qualitatem, rectæque unionis modum, penitus ignoret? Separari itaque illa minime oportet, nisi ritè iterum jungantur: Tibi, Naturæ, illud committendum est, quæ artem bene dispenendi, Philosophici lapidis componendi, & rectæ elementorum, absque separatione, mixtionis faciundæ, probe nosti. Satis superque mihi dixisti, quod elementorum separatio, eorumdemque itterata conjunctio minus fiet necessaria: nulla siquidem istiusmodi ars impetranda, & dumtaxat tibi à Deo concreditum constitutumque est mysterium. Absque omni dubio tamen lapis, vel Elixir, à te proficiscitur, absque tamen elementorum separatione, nec sine tuis instrumentis, vel auxilio sapientis reique istius periti alicujus hominis. Aristoteles ait: Ubi definit physicus, ibi incipit Medicus. Quocirca etiam Alchimia tum incipit, quando naturam & scientiam suam sequitur: id quod cuilibet Philosopho ac Medico probe observandum est. Si enim Alchimia rectè ducatur, tunc natura illam proferet. Ne quis autem heic erret, idcirco omne illud, quod natura parit & profert, quæ-

quædam, ad Alchimiam pertinens, est materia, quemadmodum tu, Natura, qui tibi & corpore, & ipsa quoque vita mea inservire paratus sum, multo, quam ego, nosti melius. Sciendum quoque est præterea, quod videlicet Alchimia tres res perficiat: Primo dum metallum aliquod perfectum vivumque facit, ejusdemque spiritum digerit, ut nihil in eo amittatur, quemadmodum ejus rei ipsa experientia testis est. Secundo, materiam in vasculo aliquo ita coquit atque digerit, ut, absque unicæ alterius rei additamento, corpus & spiritum in unum transmutet: eapropter de novo etiam ei nihil addendum est: nec ulla quoque fit mixtio, nisi Naturæ Principia illam administrent atque largiantur: quicquid enim ad hoc parit, nobisque relinquit, id ab arte ad opus sumitur. Tertio probat, quod nimirum realiter ipsoque facto, nulla quatuor elementorum fiat separatio faciendi lapidis, in argento vivo & Sole, qui altum rubrumque aurum appellatur. Illud enim cogitare ingens error, & nobili Alchimix, fundamentalique Philosophix omnino est contrarium.

Equidem verum, certoque certius est quod quælibet res elementaris etiam ex ipsis elementis alimentetur sive nutriatur. Sin itaque nunc bene disposita, & in unum subjectum, quemadmodum Natura illud ita protulit, composita, atque jam separata sient, tunc subjectum illud corruptum depravatum, ejusdemve præstans vinculum, quod elementa conjunctim ad servavit, ruptum, & nulla amplius est permixtio, sed à quatuor elementis ad aliquid res per separationem in nihilum iterum redigitur. Nam si pater filium gignere debet, tunc prius ille minime destruendus est, sed sufficit ut cum ipso semine spiritus generans exeat, quem muliebri semine concipit, & in calore ita conservat. Istiusmodi spiritus infantem, ejusdemve membrorum speciem gignit, quemadmodum Avicenna suo loco id testatur. Simili quoque modo cum puro auro comparatum, quod lapidis Philosophici vera est materia: Nam pater est, qui omnia instruit & instituit: quocirca etiam ille minime destruendus, aut corrupendus, neque ab elementis suis separandus est, sed sufficit, ut Sol pater, qui spiritum suum inflat, virtutem, atque efficaciam, per illum, in virtute &

Y

efficacia

efficacia ad fluentem spiritum, (qui verus Philosophorum lapis est, qui ex terra desumitur) filio infundat, & per parturientem istiusmodi spiritum filius fit substantialis.

A te, natura, igitur nunc tantum didici, quod Alchimix ars vera fiet scientia, & ideo etiam affirmo altum rubrum aurum, Sol quod appellatur, lapidis vel Elixiris verum parentem esse, quo ex tam ingens, magnique pretij, thesaurus egreditur: qui calefacit, inserit, figit, digerit, atque tingit per artem, sine diminutione, & ulla unica corruptione, aurum illud, quod pater est, à quo filius tam præclaros progressus facit. Impossibile itaque nobis, nec necessarium, neque etiam concessum, ut mixtionem adteramus, vel elementa separemus, quæ natura, in argento vivo, tam ex: quam interne, & pari quidem modo in perfecto Solis corpore, in tam decente quantitate, complexione, & qualitate bene proportionata, conjunxit atque constituit. Sin igitur nunc naturæ scientiam ignoremus, nullamque quatuor elementorum promixtionum cognitionem habeamus, quid de eorumdem separatione sciemus? Summe itaque necessarium est, ut naturam imitemur, ejusdemve instrumenta, quomodo elementa facit, usurpemus: sine qua administratione nos alias in educatione lapidis hujus formæ, & inquisitione huc spectantium mediorem, non recti imitatores erimus: per quæ media ad instrumenta pervenitur, quibus natura in mineralibus, dum argento vivo formam suam tribuit utitur. Sin autem secus faciamus, tunc illius destructores sumus, quod natura ad malum composuit & disposuit, dum mixtionem, contra tua, Natura, mandata, adeo turpiter separamus. Nihilominus tamen, quemadmodum Aristoteles ait, elementa transmutare debemus, ut inveniamus quod quærimus.

Et hac ratione, ô Natura, me ad viam tuam sapienter duxisti, pro quo beneficio ingentes & ago, & habeo, gratias: à te enim tantum equidem didici, ut omnia mea opera nullius fient pretij. Magnam stultitiam esse fateor, quodque in fine summa, cum planctu & tristitia conjuncta perniciēs plerumque sequatur, si quis circa multifarios alembicos, argentum vivum, aquas fortes, vulgares dissolutiones,
omnes,

omneis res minerales, fimum equarium, ignesque carbonarios, plus iusto occupatus fiet: omnia siquidem ista nihil omnino profunt.

Concludo igitur me impostero diligentius libros vestros inspecturum, & tibi, pro virili, obtemperaturum esse. Hæc enim via, quam homo perambulare poterit, turissima securissima, & certum est, quod ars illa suum à te fortiatur initium, quamvis res, ob thesauri hujus dignitatem, & miraculum, satis tarde procedat. Ne autem tempus temere teram, vel amittam profus: eapropter, tuo iussu, operi tempestive fatis, & æque luce hodierna, quam crastina, me adcingam: primumque de materia cogitabo, quæ mihi, vi agentis sui, eximium argentum vivum datura est. Illud in bene obseratum mundumque quoddam vas recondam, & muro circumdato alembico dein subponam: & tunc, natura, tuum decente more modoque facies officium. Ex omnibus meis viribus itaque nunc tibi denuo gratias ago maximas, quod, me visitare, haud dedignata fueris, atque tam summi boni hæredem institueris: pro quo summo mihi præstito beneficio tibi ad vitæ meæ dies obstrictus obligatusque maneo. Doctrinæ igitur tuæ nunc mortem geram, summamque dabo operam, ut Nobilissimam hancce, de Elementis, Tincturam, volente & auxiliante Deo ter Optumo Maxumo, tandem adipiscar.

TRACTATUS BREVIS,

five

SUMMARIVM PHILO-
SOPHICVM,

NICOLAI FLAMELLI.

QUi Metallorum cognitionem, certamque scientiam, quomodo videlicet inter se invicem transmutetur, impetrare satagit: is ante omnia scire necessum habet, qua ex materia proveniant, & quomodo simul etiam in mineralibus suis formentur. Ne itaque heic forsitan erretur, transmutationes veluti in terræ venis undique fiunt, spectandæ atque observandæ sunt. Quocirca extra mineralia etiam transmutari possunt, si ante spiritualia efficiantur, ut videlicet in sulphur & argentum vivum suum, quæ natura facit, perveniant. Omnia siquidem metalla ex sulphure & argento vivo, omnium metallorum duobus istis spermatis, formata sunt: quorum unum virilis, alterum foemini sexus & complexionis est. Illa autem duo spermata ex elementis sunt composita. Et primum quidem, virile scilicet, quod sulphur dicitur, nihil est aliud, quam ignis & aer: justumque sulphur est, ignis instar, absque mutabili & metallica natura, non autem vulgare illud, quod nullius est metallicæ substantiæ. Alterum foemini spermata, quod argentum vivum nuncupatur, nihil est aliud, quam terra & aqua. Dicta ista duo spermata veteres sapientes duos per Dracones vel serpentes præfigurarunt, quorum unus alas, alter autem nullas habuit. Draco sine alis sulphur est, numquam ab igne

igne avolans. Alatus serpens argentum vivum est, quod à vento transportatur, muliebresemen, ab aqua & terra factum: quocirca etiam certa sua hora ab igne avolat, & in eo inconstans est. Sin vero ista duo, à se invicem separata, spermata iterum in unum redacta, & per triumphantem naturam, in Mercurij libro, qui primum metallum metallorumque mater est, unita sient, tunc illud Philosophi volantem Draconem appellant, eo quod Draco, ab igne suo accensus, sub volatu sensim ignem venenosumque vaporem in aerem spargat: idem quoque facit & Mercurius, qui, supra exteriorem ignem suo loco in vase consistens, igne recte instituto, internum naturale, quod in profundo occultatum est, accendit: & tunc aliquis videre poterit, quomodo externus ille ignis qui vegetabilis nominatur, Mercurij naturale inflammet: Paulo vigilantior autem is in aere venenosum aliquem fumum, vel vaporem, exhalare videbit, qui talis erit fœtoris, atque venenum perniciosissimum, quod aliud nihil est, quam Draconis caput, quod celerrime è Babylone, quæ duobus, vel tribus, miliaribus circumdata, egreditur.

Alii vero Philosophi Mercurium huncce volante cum leone compararunt eundemve ideo ita nuncuparunt, quod leo multifaria voraret animalia, seque ista sua voracitate, pro lubitu suo, recreet atque exhilaret, exceptis iis, quæ illius furori violenter possunt resistere. Ita quoque facit & Mercurius, qui talem in se operationem habet, ut etiam quodlibet metallum illico specie sua spoliet, absumat, atque devoret. Duo tamen metalla esse vobis significo, aurum & argentum videlicet, quæ ipsi obviare possunt: quamvis notum fiet, quod Mercurius, nimium inflammatus, etiam duo ista metalla devoret, atque in ventre suo abscondat: Utrum horum tamen illud fiet, certum est illud in Mercurij ventre non consumi: In sua namque natura perfecta, & magis, quam ille, indurata sunt, utpote qui imperfectum metallum, & nihilominus tamen in eo substantia perfectionis est. Vulgare aurum, quod perfectum est metallum, argentum quoque, & omnia imperfecta metalla, ex Mercurio proveniunt: Itaque veteres Philosophi illum matrem metallorum nominant, & exinde sequitur,

quod, cum & ipse ad aliquid formatus fiet, duplicem substantiam metallicam in se contineat. Et primo quidem substantiam interioris lunæ, dein etiam solis, quod metallum alteri est dissimile. De duabus istis substantiis Mercurius formatus est, quæ spiritali modo in illius corpore fovetur. Quamprimum igitur Natura Mercurium illum de commemoratis istis duobus spiritibus formaverit, tunc eodem perfectos corporalesque reddere adlaborat. Cum vero duo isti spiritus adoleverint, & duo spermata evigilaverint, tunc propria sua corpora assumere desiderant, quo facto ipso mater, Mercurius, mori necessum habet: Qui, naturaliter ita mortificatus, tunc sese non amplius, veluti ante fuit, vivificare potis est.

Iactabundi arrogantesque quidam Chimici obscuris verbis affirmare conantur, quod quis perfecta & imperfecta corpora in currentem Mercurium transmutare debeat: verum dolus anguisque in herba latet. Verum equidem est, quod Mercurius imperfectum aliquod metallum, utpote plumbum, vel stannum, consumat, & absque labore, in quantitate multiplicet: at eo ipso perfectionem suam amittit, ut non amplius hac ratione fiet Mercurius: Sin vero per artem mortificaretur, ut non magis sese vivificum facere posset, tunc in rem aliam transmutaretur, quemadmodum in Cinnabari, vel sublimato fieri solet. Quando enim arte coagulatur, sive nunc illud tardius, vel citius fiat, tunc duo ipsius corpora fixatum corpus non adsumunt, neque etiam illud conservatura essent, quemadmodum in terræ meatibus videre est. Ne quis tamen heic erret, tunc æque tam parum à natura sub terra coagulari potest, ne fixatum granum proveniat, & à duobus spermatis, non verum aliquod germen profert, quemadmodum in plumbi venis conspicitur: Nulla siquidem istiusmodi vena est, ubi non fixatum aliquod granum adpareat, auri & argenti videlicet, idque in substantia & alimentatione. Prima Mercurij coagulatio minera plumbi, & quidem summe idonea commodissimaque est, illum ad perfectionem fixationemque perducendi. Quemadmodum enim antea dictum, minera plumbi non absque fixato grano auri & argenti est, quæ grana natura illuc sumministrat:

ita

ita sese multiplicari potest, quo melius ad perfectionem plenariamq; virtutem perveniat, veluti ipse expertus sum, atque pro certo illud & affirmare, & confirmare potero. Quam diu etiam suo in Mercurio, hoc est, à sua minera non separatum, sed bene custoditum est, (omne siquidem metallum, quod adhuc in sua minera, illud est Mercurius) tunc sese multiplicare potest, modo si à Mercurio suo substantiam habere queat. Sin vero fixatum granum ablatum, & à suo Mercurio, qui ipsius est minera, separatum fuerit, tunc similis erit virescenti immaturo alicui fructui in arbore, qui, flore sublato, fructus formatur, & ex eo pomum fit. Sin autem immaturum illum fructum aliquis decerperet, tunc prima illius formatio corrūperetur: Homo siquidem nullam habet scientiam, ut substantiam, vel maturitatem largiatur, quemadmodum natura interior, dum fructus adhuc pendet de arbore, & substantiam alimentationemque suam à natura habere potest. Quamdiu igitur nunc maturitas expectatur, tam diu etiam fructus saporem liquoremque adtrahit, idque tam augmentando, quam alimentando, donec ad perfectam maturitatem perveniat.

Simili etiam modo cum auro comparatum est. Sin eim à natura granum factum, & ad Mercurium suum redactum fuerit, tunc etiam ab eadem illa cottidie incessabilique modo sustentatur, in perfectum suum Mercurium, quomodo in se ipso est, redigitur: expectandum dein est, donec à Mercurio suo substantiam aliquam sortiantur, non secus ac ab arborum fructibus fieri solet. Quemadmodum enim Mercurius tam perfectorum, quam etiam imperfectorum, metallorum arbor est: ita quoque etiam illa nullam aliunde alimentationem habere possunt, quam à solo suo Mercurio. Si itaq; fortassis à Mercurio fructum colligere volueris, qui est splendens lucensque Sol & Luna, si fiat, ut forsitam nō procul à se invicē se junctæ sient, ita tamen ut id absq; longiore mora fiat: tunc ne cogites, ut, veluti Natura ab initio fecit, illa iterum conjungere, multiplicare, atque, sine immutatione, augmentare possis. Si enim metalla à minera sua separata sunt, tunc illa, non secus ac miffiores nimis mature decerpti arbo-

arborum fructus, qui numquam ad justam suam magnitudinem perfectionemque perveniunt, deprehenduntur. Similiter, & per naturam, ipsamque experientiam, de arborum fructibus notum est, quod si malum, vel pirum, semel ab arbore decerpatur, magna tum fiet stultitia, si quis illud denuo arbore inferere, & hoc modo fructus illius maturitatem expectare conetur. Quo magis enim, uti similiter experientia testatur, manibus circumvolvitur, tanto magis citiusque marcessit. Et eodem modo etiam res cum metallis sese habet. Nam si quis vulgare aurum metallicum & argentum sumere, atque ambo ista metalla in Mercurium redigere conaretur, is omnino stultesceret. Heic enim nulla ars subtilis reperienda esset, qua quis seipsum non deciperet, licet etiam multifariis aquis, cæmentis, aut id genus infinitis rebus aliis, quæ singulæ commemorari nequeunt, uteretur: assidue a scopo aberraret, ipsique idem contingeret, quod illis, qui immaturos fructus decerpere, eosdemque dein iterum ad stirpem alligare velint. Quamvis veri aliquot Philosophi recte beneque dixerint, si Sol, atque Luna, per rectum Mercurium rite jungantur, quod tum omnia alia imperfecta metalla perfecta reddant: qua tamen in re ut plurimi homines a scopo aberrant, qui nihil aliud in terra habent, quam tria ista, vegetabilia, animalia, vel mineralia, quæ una in re conjuncta sunt: Non enim curæ sibi esse patiuntur, quod Philosophi non de vulgari auro, argento, & Mercurio loquantur, quæ omnia mortua sunt, & nullam amplius substantiam recipiunt, sed in suo ESSE permanent, nullumque alterum ad perfectionem juvare potis est. Equidem revera fructus sunt, qui ante tempus, ab arboribus decerpuntur, & idcirco nauci etiam æstumantur: In illis siquidem, quod quæritur, minime invenitur: non amplius habent, nisi quibus indigent. Quocirca fructus in arbore quærendi, quæ ad ipsos recta ducit, & cujus fructus cottidie eo magis magisque major fit & augmentatur, quam diu arbor porrigit. Et hoc quidem opus visum summa est lætitia. Per hoc medium quis arbor ista, absque collectione fructuum, plantari, & in alia humidiora, fructuosiora, & meliora loca transportari poterit: quæ sane fortassis uno in die fructui plus alimen-

limentationis conferre potest, quam alias etiam centum annorum spacio ab alia terra minus accepisset.

Eo ipso igitur intelligendum est, quod quis Mercurium, qui summe laudata arbor est, sumere debeat, qui simul penes se, & indissolubiliter quidem, Solem & Lunam habet: atque dein in aliam, Soli aliquanto vicinorum, terram transferatur, ut hac ratione mirabilem utilitatem consequatur, qua in re ros abunde sufficit. Ubi enim antea plantatus fuit, illic à vento & frigore, ita agitatus debilitatusque fuit, ut exiguus sane fructus de eo expectaretur: quo in loco etiam diu permansit, & nullos omnino fructus protulit.

Verum enim vero Philosophis hortus aliquis est, in quo Sol tam matutinis, quam vespertinis horis, de die atque nocte, indefinenter, commoratur, idque cum dulcissimo rore, à quo bene inspergitur atque humectatur, cujus terra arbores fructusque producit, qui illinc plantati sunt, qui etiam decentem alimentationem à gratissimo pasceo percipiunt. Id autem fit Indies, illicque & corroborantur, vivificantur, & minime marcescunt, ad minimum ferme uno in anno magis, quam antea etiam mille annis, ita ut loquamur, alio in loco, ubi à frigore infestabantur, haud fecissent. Sumantur itaque, & noctu, interdiumque assidue supra ignem in alembico foveantur. Non autem ignis carbonarius, vel è ligno confectus, sed clarus pellucidusque ignis fiet non secus ac Sol ipse, qui numquam plus justo calidus ardensque, sed omni tempore ejusdem caloris esse debet: vapor namque ros & semen omnium metallorum est, quem non alterari oportet. In crescentibus fructibus videre est, si nimio calore abundant, sine rore modico, ut sicci maneant, & in ramusculis suis immoriantur, atque ad nullam denique perfectionem perveniant: Sin vero per calorem, vel mediocrem humiditatem in arbore sustententur, tunc elegentes & foecundi fiunt. Calor namque & humiditas omnium terrenarum rerum alimentum est, utpote animalium, vegetabilium, & mineralium. Quocirca carbonarii, & è lignis excitati ignes ipsis minime conducunt: violenti ignes illi sunt, qui non alimentant, quemadmodum solis calor facere solet, qui etiam omneis

res corporales conservat, eo, quod naturalis ille fiet. Quem in finem etiam veri Philosophi nullum alium ignem elegerunt, quam naturalem, quem sequuntur, non quod Philosophus faciat, quod natura facit: Natura siquidem res omnes, utpote vegetabilia, mineralia & animalia, quodlibet in suo, quo imperat, gradu creavit.

Simili quoque modo nunc non dicam, quod videlicet homines arte sua res naturales faciant: Sin vero natura res istiusmodi perficiat opereturve, tunc humana arte illæ perfectiores, quam à natura factum, efficiuntur. Et hoc modo Philosophi veteres, ad nos omnes informandos, aliud nihil laborarunt, quam naturaliter cum Luna, & vera matre Mercurio, quibus de Mercurium Philosophorum fecerunt, qui, in operatione sua, multo est fortior, quam Mercurius naturalis. Hic enim saltim ad simplicia, perfecta, & imperfecta, frigida vel calida metalla operam suam præstat Philosophicus vero Lapis etiam plus quam perfectis, & imperfectis, metallis inseruit, ut illa cito perficiat & reficiat idque absque ulla diminutione, additamento, aut immutatione. Quomodo à natura creata sunt, in eodem etiam isto statu illa relinquit, nec tamen aliquid negligit. Non idem heic nunc dicam, quod Philosophi omnia illa tria conjungant, quo melius Mercurium suum perficiant, veluti quidam rerum imperiti homines, indoctique Chimici faciunt, qui vulgare aurum, argentum, & Mercurium, sumunt, illaque tam male tractant, donec per fumum evanescant, atque eo modo Mercurium Philosophorum perficere conantur: ad illum tamen minime perveniunt, qui prima lapidis est materia, & vera minera. Sin autem ad illum pervenire, & boni aliquid reperire velint, tunc ad montem septimorum, ubi nulla est planities, sese conferre, & ex alto deorsum sextum intueri necessum habent, quem è longinquo conspicient. In montis istius altitudine triumphantem Regalem herbam, quam quidam Philosophi minerales, nonnulli vegetabilem appellarunt, & Saturnialis nominatur, cognoscet: Ossa tamen relinquuntur, & jusculū purum mundūque exinde sumatur, atq; hoc modo potior operis pars fieri poterit. Et hic rectus subtilisque Mercurius Philosophorū est, quē sumere debes.

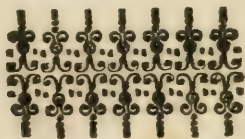
Et primo quidem opus album, dein etiam rubrum faciet, si sermonem meum bene intellexeris: Utrumque enim nihil est aliud, quam uti vocant, practica: Sol & Luna uno eodemque modo præparantur, unde album rubrumque in practica provenit, quæ adeo simplex & levis est, ut etiam fœmina juxta colum impeditè perficere possit, vel si gallinæ hyemali tempore ova, ad incubandum, subponat, & illa tamen non lavet. Ova enim, ad incubandum subposita, non lota, sed prout sunt, gallinæ subponuntur: nullusque in eo amplius labor requiritur, quam ut cottidie ova ista invertantur, quo melius citiusque pulli egrediantur. Id quod nunc satis superque declaratum est. Exemplum vero ut deducatur, primo Mercurium tuum non lavare, sed illum sumere, & suo cum simili, quod ignis est, in cinerem, qui stramen est. vitrumque unicum, quod nidus est, collocabis, absque re alia, in idoneo aliquo alembico, qui domus est: & tunc exinde egredietur pullus aliquis, qui sanguine suo te ab omnibus morbis liberabit, & de carne sua te cibabit, atque de plumis suis te vestiet, atque à frigore custodiet. Quem in finem summum rerum omnium creatorem oro & obtestor, ut omnibus fidelibus Chemicis, ad inveniendum istiusmodi pullum, quo de sese sustentent, gratiã suam clementissime largiri ne de dignetur: quemadmodum ut ego modicum illud, quod heic declaravi, è supernis à Deo Patre accepi, qui etiam illud ex amore & juxta bonitatem suam, mihi largitus est. Vobis itaque præsens conscripsi opusculum, ut majori cum desiderio inquiratis, & rectam viam ingrediamini: Opusculum illud vero in Summario complexus ideo sum, quo melius, juxta Philosophorum dicta, quæ imposterum rectius intellecturos vos esse mihi persuadeo, opus comprehendere valeatis.

VIA VERITATIS
UNICÆ,

HOC EST:

*ELEGANS, PERUTILE
ET PRÆSTANS*

OPUSCULUM,
VIAM VERITATIS APERIENS.

FRANCOFURTI,

Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

STATE OF NEW YORK
IN SENATE
January 10, 1901.

REPORT
OF THE
COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE
IN RESPONSE TO A RESOLUTION
PASSED BY THE SENATE
MAY 15, 1899.

ALBANY: JAMES BROWN PUBLISHER, 1899.

PRINTED BY THE STATE PRINTING OFFICE,
ALBANY, N. Y.

Ostquam haecenus, per dilecte amice & frater, multae seductiones simplicioribus, in celebri arte Chimica, per pseudo-chimicos quosdam propositae fuerint, quorum scripta tamen aliud nihil sunt, quam merae imposturae & mendacia, quamvis dicti modo simplicij, qui magnum id esse aestimant, mendacis istis plus justo credant, in labore ulterius progrediantur, eo ipso tamen in difficiles labores, ingentesque molestias se ipsos conijciant: Ex sinistro maloque intellectu siquidem quod inceptum est, id numquam ad laudabilem aliquem finem perducitur poterit. Quocirca majorem sane hominum partem, qui hodierno nostro tempore ad eximiam istam artem Chemicam sese conferunt, falsos processus Chemicos venari spectas, certo sibi persuadentes, sese illic veram rectamque artem invenisse, quae tamen non sine parabolis in libris describitur: sed, vice versa, multae falsae R. fatis superque inveniuntur, quas etiam falsi homines nequam excogitarunt, qui ipsi de veritate nihil praesciverunt: ideoque etiam de ea veri nihil scribere potuerunt, & tam Lector, quam Scriptor, aequae tam multum simul intellexerunt, quid videlicet ad naturam pertineret. Si enim Scriptores, naturae requisita rescivissent, numquam tam informes confusiones atque R. scribere, vel eandem falsam suam sublimatione, calcinatione, distillatione, solutione, coagulatione, fictaque putrefactione atque Corruptione tueri conati fuissent: quemadmodum illud apud rerum imperitos cottidie videre est, qui falsam suam iniquatione omnia sua bona dilapidant: id quod omne per pseudo-libros chemicos fit, qui de falsis regiminibus, naturae minime conformibus, falso docere solent.

Istiusmodi in utilibus, minusque necessariis cum Processibus veris Chimicis nihil omnino quicquam intercedit commercij, sed reverendam illi Naturam sequuntur, quemadmodum ea illud in terræ venis comparat, idque absque solutione, coagulatione, putrefactione, quod tamen in se ipso admodum simplex est. Considera enim & perpende tecum, obsecro, mi amice, tot instrumenta, alembicos, Retorturas, vitra circularia & sublimatoria, diversimodos ignes, variasque materias, num videlicet in terræ venis reperiantur, in qua metalla virent atque crescunt, & an natura in ipsis, jam modo dictis, terræ venis tot diversosque alembicos, vel vitra totque materias, utpote atramentum sutorium, sal, arsenicum, Mercurium, sulphur, aliasque ridiculas ineptias, quæ heic studio sicco pede prætereuntur, usurpet, quemadmodum Chimici iisdem utuntur, quibus & tempus, & fortunas suas præpostero prorsus modo turpiter amittunt: capropter etiã haud immerito rerum imperiti illi apellandi sunt, cum cottidie in Chimica sese exercent, & nihilominus tamen turpibus suis solutionibus, coagulationibus, distillationibus, putrefactionibus, & aliis nullius pretij frivolisque rebus perseverent, atque ita tempus fortunasque suas, uti diximus, temere insumant, cum natura tam simplex fiet, laboremque suum itidem simpliciter absolvat. Quid prodest igitur nobis tanta pseudochemicorum fœda defraudatio, & labor laboriosissimus, quæ tamen omnia à veris artificibus pro mera stultitia æstumantur: immo cottidie ab iisdem ludibrio habentur, quod oculos suos melius non aperiant, sed in Sophismatibus istis pertinaciter perseverent, in quibus & immorari & denique etiam omnino mori ipsos oportet, cum nihil amplius, quam sophisticos istiusmodi libros, inquirere & legere satagunt. Omneis igitur ipsorum actiones sophisticæ, non Philosophicæ sunt, capropter etiam ad nullam artem vel veritatem pervenire possunt.

Hoc autem nunc vere tibi affirmatum volo quam diu mendacia, non autem artem philosophicam amaveris, tam diu etiam tibi veritas non revelabitur: quamvis etiam & ipse in Sophisticis istiusmodi regiminibus perseveraverim, & in sublimando, distillando, calcinando,

circu-

circulando laboraverim, nec quibusdam etiam substantiis, utpote urinæ, sali atramento sutorio, alumini &c. pepercerim. In crine, vino, ovis, ossibus, & omnis generis herbis quoque vario labore me excruciaui, & Arsenicum, & Mercurium cum sulphure tentavi, omnia mineralia & metalla probavi, per fortes aquas, & lixiviam, illa attigi, idque solvendo atque coagulando; in amalgamando & præcipitando me exercui, & nihilominus tamen nullam exinde voluptatem & lætitiã capî: Quintæ essentiæ multum fideram, verum & heic quoque me deceptum deprehendi.

Quamobrem, dilecte frater, te diligentissime moneo, ut, si in tam eximiam artem, aliquid inquirendi, te recipere velis, in sophisticum in ordinarium regimen sublimationis Sulphuris & Mercurij, vel solutionem corporum, aut coagulationem spirituum te minime intrudas, nec pretiosos ipsorum cures alembicos, cum ad rectam artem minus sient idonei. Quam diu etiam non veracem naturæ essentiam indagaveris, tam diu quoque, crede mihi, absque solatio manebis, & tandem, artem istam nullam, fictam, atque mendacem esse deprehendes. Si itaque emolumentum quærere desideres, ea propter sublimationi, calcinationi, solutioni, & coagulationi, una cum ipsa putrefactione, renunciare te oportet, & econtra discipulus sies, ad verum Philosophiæ fundamentum inquirendum: quod secundû genuinum sensum aliam solutionem & coagulationem, aliud itidem regimen, quod naturale est, & cum ipsa etiam natura conveniunt tibi monstrare poterit. Quemadmodum enim illud à natura in terræ venis, ubi metalla crescunt, elaborat, ita quoque & heic naturam sequi necessum habes. Cernis enim, quod natura non magis, quam unam unicam substantiam in essentia sua usurpet, & in dicta modo substantia omneis res occultatas vides. Hæc autem substantia nullo alio labore indiget, quam coctione, perquam eo magis magisque, usque ad summum illius gradum, sursum elevatur. Ex simplici ista coctione & gradatione versuti sophisticæ solutionis, Coagulationis, Calcinationis, putrefactionis, sublimationis, aliaque phantasmatum nomina excogitarunt, ex vera simplici essentia, vel coctione totâ aliam essentiam

effinxerunt, & hoc modo simplicem veramq; artem in summam difficultatem præcipitarunt, non secus, ac si tot molestiæ, tantique labores, & sumptus, ad illam requirerentur: id quod tamen falso, ex mero odio & invidia, ab ipsis excogitatum est, ut hac ratione imitatores à vera arte deducerent, & extremæ inopiæ involverent. Id quod coram Deo difficillime excusabunt, dum parum considerarunt, quid Christus dicat: **DILIGAS PROXIMUM TUUM, AC TE IPSUM.** Veritatem pedibus suis conculcarunt, eidemque mendacia supposuerunt, quæ mirum in modum exornarunt, ingentesque de illa libros conscripserunt, quasi metallorum correctio opus esset tam laboriosum ac difficile, cum tamen dumtaxat simplex aliqua fiet coctio.

Quam diu namque coquis, tam diu etiam putrificas, & substantia putrefactioni fit obnoxia, instar frumenti, quod terræ injectum, per calorem Solis in ipsa terra conservatur, perque naturalem pluviæ primam putrescere necessum habet, antequam de eo novi aliquid crescat: Illud putrefactionem & solutionem appellarunt. Ita & tu quoque in Coctione sublimas: Correctionem siquidem substantiæ sublimationem & multiplicationem, quo simplices melius fallerent, nominarunt. Pari quoque modo etiam coagulas: Nam dum humiditas in naturam ignis commutatur, adeo ut igni queat resistere, neque aut consumitur, vel per fumum evanescit, id tunc coagulationem nominant. In coctione circulant Philosophi, in ea enim ignis cum aqua unitur, ne ignis omnino comburatur, veluti cottidie videmus, quod videlicet aqua res omneis, quam diu aqua in promptu est, ab incendio tueatur. Similiter & aqua in coctione ignis curam habet seque cum igne unit, ut omnino purus ignis fiat, & ita à veteribus circulatio vel conjunctio dicta fuit.

Et hac ratione vides, quomodo de simplici ista coctione tot nomina excogitaverint & tot falsa regimina, ad seducendos homines, instituerint. Illa diversimoda nomina vero unice huic substantiæ ideo imposuerunt, ne quisquam anima adverteret, quid tamen esset, quo ex (per divinam gratiam) tot eximie præstantesque res compara-

raren-

rarentur. Primo illud Merc. nostrum nuncupant, per quem nihil aliud intellexerunt, quam humiditatem, quæ paululum sese cum igne unire cœpit, & ita cum Merc. comparata fuit. Et sulphur nostrum quoque appellarunt, quod tamen aliud nihil est, quam ipse ignis, qui sub aqua, vel humiditate, occultus latitant, & ab aqua, ad summum ejus gradum quoque, coquitur. Præterea etiam illud Hyle, hoc est, rerum omnium principium, dictum ideo fuit, quod res omnes primum ex aqua & igne generentur. Ad alia nomina, Auripigmentum, Arsenicum, Marcasita &c quod attinet, illa non à Philosophis sed ab imperitis verberonibus & sophistis, qui ipsam veritatem ignorarunt, excogitata sunt. Missos itaque istiusmodi impostores impostero facito, & saltem naturam imiteris, quæ simplicem dumtaxat, coctionem requirit: & hoc modo nullus te decipiet.

Sin itaque nunc non a deo deceptus, & naturam paulo altius perpendere velis, absque omni dubio tum tibi facile revocabis in memoriam, quid illa materia sit ex qua creaturæ metallicæ progenerentur. Ante omnia tamen naturam metallicam, cur Sol, Luna, Venus, Mars, Iupiter, & Saturnus, metalla sint & qualis eorūdem origo fiet, recte cognoscere te oportet. Indubitato quoque nosse necessum habes, quod omnes res creatæ tria in Regna distributa sient, utpote vegetabilia, animalia, & mineralia, & quod tribus istis res omnes comprehensæ sient: Omnes namque herbæ, omnia ligna, & arbores vegetabiles nuncupantur: dein omnia viva animalia, aut quicquid sub carne & sanguine comprehensum est, animale: tandem etiam omnia metalla, & lapides, aliæque res, quæ nullam de se flammam edunt minerales sunt, atque sub natura minerali comprehenduntur.

Vides itaque, frater mi, quod res omnes in tres diversas Naturas divisæ, sub iisdemque complexæ sient. Etiam si vero in tria peculiaria Regna distributa sunt, nihilominus tamen omnia unum dumtaxat habent principium, à quo animantur, vel nascuntur: Per diversam siquidem coctionem prima ista materia tres in vias transmutatur, & juxta coctionis qualitatem, unica ista atque vulgaris substantia

diversas naturas largitur. Quocirca iterum, quemadmodum & antea, tibi fideliter consulo, ut nimirum omnes sophisticas Chimicorum sublimationes, coagulationes & putrefactiones, una cum ridiculis fabulis anilibus, quibus etiamnum hodie operam dant, deseras, & solummodo simplici naturalique coctioni rectarum verarumque substantiarum adhaereas, id quod, certo hoc tibi affirmo, ad veram naturarum substantiam ducet, atque comitabitur. Natura enim per nullam rem viamque aliam aut exaltatur vel corrigitur, nisi solummodo per naturalem Essentiarum coctionem. Est namque, frater mi, Essentia res præcipua, cujus gratia sponso choreas ducit (id est ex qua Totum pendet negotium.) Nihilominus sophistici Chimici tam rudes, rerumque imperiti sunt, ut illud stolido suo sensu comprehendere nequeant, sed de die in diem tot diversis, Naturæ contrariis, substantiis sese excruciant, quæ tamen ad artem minus sunt idoneæ, non secus ac si cornu, lignum, vel lapidem ferere conarer, & ex messe naturale frumentum sperarem: cum tamen fieri omnino nequeat ut ex omni generis substantiis, quotquot excogitari possint, solem & Lunam facere queat, sed ex sola naturarum Essentia, à qua res omnem originem suam sortiuntur, & postmodum per diversas coctiones in diversas substantias sese distribuunt. Et hoc modo res quælibet etiam peculiarem suam in naturis coctionem habet. Quocirca, si ad veram Chimicæ artem pervenire velimus, laborandum nobis est, non secus ac natura ipsa in terræ venis laborem suum perfecit.

Veteres, præterea, multorum colorem mentionem fecerunt, utpote nigri, albi citrini, denique rubri, viridis aliorumque colorum, quod tamen aliud nihil, quam mera impostura est, qua te seducunt, ut ad alias vias naturales te conferre, atque in ignorantia hærerere necessum habeas. Veterum enim quidam subtiles admodum fuerunt, & unice in eo ad laborarunt, ut sermones sententiaque suas tot verbis allegoricis exornare possent, quo plebei ipsorum intentiones non tam facile possent comprehendere.

Quam-

Quamobrem te iterum atque iterum, tamquam fidelis amicus, exhortor, ne te seduci patiaris, cum de nigro colore dicant, tu itidem nigram substantiam habere vel sumere necessum habeas, vel ut materia ipso in labore nigra, alba, & rubra fiat. Sed ideo nigri mentionem fecerunt, quod Essentia, primo sub initio, candente corporali aliquo cum igne sese misceat, quo facto liquor ab Essentia, nigri alicujus fumi instar separatur. Et illum nigrum fumum Veteres nigrum corvinum, essentiam vero corvinum caput appellarunt. Dictam itaque istam separationem probe te observare oportet: ex illa siquidem Veteres sapientes ansam occasionemque sumserunt, ut tres naturas, utpote vegetabiles, animales, & minerales inquisierint, & tantum ex ea didicerint, quod naturarum separatio nihil aliud, quam coctionis in natura defectus, exstiterit. Rem dein aliquando altius perpenderunt, quomodo videlicet istis essentiis à natura minus coctis per vulgarem ignem, modo naturali subveniri possit, ut essentia, quæ jam sunt comburibiles, earumque liquores (quos Veteres ex invidia, Mercurium nominarunt) qui nigri ab Essentia, separantur, arte perfici queant, ut Essentia per Liquorem à combustionem tutæ custoditæque maneat, & liquor sese ab Essentia non separet. Illud Veteres sulphur nostrum appellarunt. Post hanc namque præparationem Essentia non amplius vegetabilis neque animalis, sed Coctione: Mineralis Essentia facta est, & ideo sulphur dicitur: Essentia nihil est aliud, quam ignis aliquis elementaris, & liquor ejus, qui à combustionem custoditur, verus elementaris aer est, adeo ut, cum aer à natura calidus & humidus, ab invidis Mercurius appelletur. Aer siquidem naturam ignis in se complectitur, & iterum elementaris ignis naturam aeris in se habet, adeo ut, additione suorum similibus, vera conjunctio à duobus istis fieri oporteat. Illud corporales materiae sunt, utpote ignis, & aqua, quæ nobis sunt visibiles. Sunt autem corporalia ista elementa nihil aliud, quam essentia elementorum coadjutorium, quibus naturaliter ad summum eorundem gradum reduci poterunt. Et hæc gradatio recta veraque Alchimia, & præter illam

nulla est alia. Hodiernorum sophistarum ars pseudo-chimica in mera pecuniæ & temporis jactura consistit.

Neque, præterea cogites, ut fundamentalem aliquem intellectum ex Philosophorum sententiis comprehendere queas. Tales enim isti fuerunt, qui tibi externum saltim monstrant, & veram internamque essentiam occultant. Immo tibi fursur porrigunt, & de pura farina panes sibi pinsunt, quid nunc crasso de fursure facere possis, tuum est videre. Idem cum ipsorum sententiis comparatum est, & tibi vias præmonstrant, quas tamen ipsimet fugiunt. Quapropter iterum tibi consulo, ut à perniciosissimo isto fundamento tempestive fatis abstineas, alias pharmacopolas locupletabis, teque tuosque in extremam præcipitabis inopiam: immo per venenosos tuos nigros vapores sulphuris argentique vivi, & fœtorem Marcasitarum, Saliumque, circa quæ occupatus es, periculosos morbos tibi ipsi procurabis: omnis namque istiusmodi res veræ arti è diametro adversantur.

Summe, porro, mirandum est, quod omnis tam alti divini doni indagatores illi ingentes ejus rei causa labores subeant, & nihilominus tamen adeo indurati permaneant, atque in furiosa ista stultitia, cum tamen ipso facto videant quod eo nihil possint efficere, tam pertinaciter perseverent. Quid enim, obsecro, tot hominum millia, qui sese sublim. Solu. Coagul. Putrefact. Amalg. Circul. tantopere excruciarunt, effecerunt? Quid, quæso, cum aquis suis, metallorum solutione, sanguine, crine ovis, lacte, melle, saccharo, variis herbis in metallorum transmutatione, obtinuerunt? Res nullius pretij, ac nullas pene Quocirca à prioribus istis tibi exemplum sumito, cum ipso facto deprehendas, quod illi, multis nunc ab annis, frivolis suis Sophismatibus, ad veram rectamque Alchimiam, quantum ad correctionem, vel elementaris ignis exaltationem attinet, non pervenire potuerint, sine quo, proprio suo lumine & liquore à primo ad ultimum suum gradum, exaltatur atque corrigitur, quo etiam imperfecta metalla exaltantur, adeo ut eorundem ignis elementaris non perfecte per liquorem suum coquatur, neque conjungatur. Et ea ipsa
de

de causa ignis elementaris consistere nequit: Lique enim illius ab elementari isto igne, per vulgaris ignis calorem, separatur, & in albo quodam fumo evanescit. Viceversa ignis elementaris non evolat, sed penes terram remanet, & cum illa comburi necessarium habet eo, quod ipsius potestor in albo fumo evanuerit. Et fumus ille albedo ista est, qua de Veteres scripserunt, quod post nigredinem illa veniat. Unde etiam dicere sunt soliti: Nigrescere te primum oportet. antequam velis albescere. A nigredine siquidem nostrum capimus initium, & nigrum fumum transmutamus, non autem, ut nigrum istum fumum tua sumas pro materia, illumque album facere debeas, & illud siquidem impostura esset. Quamobrem vere tibi affirmo quod philosophorum dicta ægre ab illis intelligantur, qui in naturæ operatione non ex fundamento bene informati sunt: quam diu etiam tu ipse naturæ ignarus es, & quæ metallorum fiet metallitas, non recte compertum habeas, tam diu etiam ad veram Alchimiam pervenire minime poteris.

Non præterea, frater mi, ignoro, me scripto meo te neutiquam exhilaraturum sed multo potius cor tuum contristaturum esse, eo quod falsum sophisticum regimen tantopere pedibus conculcem, quo in tam altas radices egisti, ut te magnum ingensque mysterium scire autumes, cum tamen nihil scias: magna siquidem est stultitia, quæ non ad metallicarum naturarum correctionem, sed dumtaxat tonsoribus, balneatoribus, & ipsis quoque Medicis inseruit. Ipsis itaque istiusmodi lusum relinquant, qui quandoque aliquam ex eo utilitatem percipiunt: quemadmodum etiam Adamus à Bodenstein insignis istorum sophismatum magister fuit, qui, sub prætextu Theosophiæ, omnis generis raros libros conscripsit, & de Alchimia summopere gloriatus est, quasi rem exacte novisset, cum tamen à scopo longe aberraverit. Insignem illum sophisticam fuisse fateor: in omnibus siquidem suis actionibus de meris sophisticis regiminibus agit, quorum beneficio, & vulgaris ignis efficacia, præparaciones quasdam

quasdam adinvenit, quæ ad rem suam, Medicinam puta, ipsi infervierunt. Id quod tamen ad Alchimiam minime pertinet, sed illi omnino adversatur: hodierno namque adhuc die multi homines Bodensteinio veræ Alchimix cognitionem adtribuunt, & ipsum multa arcana scivisse, credunt: Sed, uti diximus, à scopo multum aberravit, rerum imperitis, & indoctis glaucoma objecit, quasi magna sub restalatarint, quæ tamen res apud rerum peritos certo fundamento caret: Sed veluti vulgare sonat proverbium, coram cæcis bene gladiandum est. Itaque etiam suo loco, id relinquo, cum Bodensteinius ille non amplius in vivis fiet, nec etiam calumniabor illum multum: *De mortuis & absentibus enim nil, nisi bonum.* Sed hoc de illo affirmatum volo, ipsum medicum, bonumque Sophistam fuisse; verum naturalem Alchimix artem, & Naturarum Secreta non rite intellexit, quemadmodum ipsius Scripta testantur: quamvis res me non adeo multum tangat, ut aliquem nimium extollam. Nullum mihi damnum detrimentumque inferent: Sed in simpliciorum hominum gratiam, qui ipsis confidunt, & nihilominus ab iisdem in præcipitium adducuntur, illa scribo, ut, à quibus sibi cavere debeant, norint, seductio enim ingens, ast veritas simplex est.

Sin itaque veritas tibi arrideat, tunc sophismata, una cum omnium illorum labore, quo hæcenus te fatigasti, postponere, & illum saltem perpendere te oportet, quo Natura fungitur, & quomodo ad Essentiam laboret. Id si feceris, minime tunc errabis, sed quicquid modo desideraveris, absque omni molestia spectabis, nec etiam multo labore & sumptibus indigebis. Simplici namque aliqua coctione tota res peragitur, adeo ut per coctionem istam fiat solutio & coagulatio corporum, atque adeo ipsa sublimatio & putrefactio eo ipso finiatur, veluti in sapientum scriptis videre est. Nonnulli tamen, loco simplicis veræque Essentix, alia aliquam Essentiam instituerunt, qua universum mundum deceperunt, multosque homines summo detrimento affecerunt. An autem recte beneque illi fecerint, id Deo, justo omnium judici, relinquo. Multo siquidem esset melius, ne tot scripta ede-

ederentur, quibus tot homines in mœrorem conjiciuntur, qui solis sophisticis istiusmodi processibus innituntur, quos in mendacibus istiusmodi Scriptis didicerunt, & ita turpiter decipiuntur. Nisi enim de Alchimia tot Scripta fuissent edita, neque etiamnum hodie à Naturæ imperitis tantum scriberetur, essent profectò tot hominum millia hodierno nostro tempore, qui, veram Artem investigare, eamque suapte comprehendere potuissent: cum jam, multis nunc ab annis, vix unus ad veritatem pervenire possit, eo, quod omnes ferme Philosophiæ amatores solummodo libris, & labore sophistico innitantur, putentque quod etiam Veteres tanto labore artem consequuti fuerint. Id quod tamen publice reprehendo, & rem sese ita habere, nego, cum ars vera istiusmodi titivillitio minime indigeat, quod hodierni laborantes utuntur: Veteres sapientes ipsi illam non ita administrarunt, licet aliquanto prolixius in libris suis, quo melius rerum imperitos fallerent, de illa scripserint. Quo æque non tam prudenter fecerunt, cum & ii, qui viam fortassis rectam ingressi sunt, in errorem conjici possent, nisi aliter per vivos Præceptores docerentur.

Verum enim vero cum & ipsis vivis Magistris certi sui limites præscripti sient, quam late, & cui videlicet arcanam istam artem revelare debeant, vel etiam possint, ne sigilli mysteriorum divinorum Corruptores fieri, & Philosophorum omnium maledictioni subjacere velint: iccirco melius ut, postpositis nunc libris omnibus, humanisque didascalis, sola Natura, ejusdemve mirabilis operatio, non solummodo in metallorum productione, sed etiam omnium terræ frugum progerminatione, consideraretur, atque circulatio sua tam æstivo, quam etiam hyemali tempore, vere, & autumno, de die, ac nocte, æstu, & calore assiduo ob oculos poneretur, & perpenderetur. Si namque tibi ex ipso fundamento notum esset, ex quibus & quo modo, Natura singula in aderetionem, florem, fructum, perfectionemque suam referret: tunc quoque haud ægre manus terræ germinibus adjiceres, & ex materia, qua natura in terræ cavernis ad diversa germina utitur, etiam & tuam intentionem in effectum, pro tuo lubitu, deduceres.

Quamobrem, mi frater, iterum atque iterum te nunc rogatum

volo, ne in malam, sed bonam partem, mihi interpreteris, quod pristinum, à te peractum, laborem, quem cottidie adhuc in Alchimia suscipere soles, omnino contemnam & rejiciam: in tui gratiam emolumentumque illud facio, cum me non lateat, quod nullus, in universo terrarum orbe, homo isto cum labore, circa quem tu occupatus es, aut aliquid efficere, vel ad veram metallorum transmutationem, quam affectas, pervenire queat. Abstineas itaque, inquam tibi pro superfluo, à labore isto, & mihi obtemperes, qui tibi veritatem præscribo, quam etiam coram Deo Ter Optimo Maximo tuebor, neque mihi necessum est, ut mundum novis mendaciis repleam, qui antea iisdem plus justo refertus est, idque à rerum imperitis, & naturalibus Naturæ cæcis hominibus, qui per falsos libros sese ita seduci passi sunt, & ad sophisticos labores sese contulerunt, eoque ipso omnia sua bona fortunæq; dilapidarunt, nec tamen ad veram artem cōducibile quiddam perficere potuerunt, sed multo potius in labyrintho quasi implicati remanserunt, & in artis veritate omnino desperarunt. Illi, præterea, homines ulterius progressi libros scribere inceperunt, non secus ac si rem perbelle intelligerent, vel forsitan magnum exinde emolumentum cepissent, unde etiam tandem in misellos decoctores redacti sunt. Tam diu enim solverunt, donec omneis ipsorum fortunæ atque bona liquefacta, & in favillas redacta fuerint: & tam diu quoque sublimarunt, donec oila & athena per fumarium evolarint, atque tam diu putrefecerunt, donec ipsorum vestimenta, ipsis etiam in corporibus, putrifacta fuerint, & tam diu denique calcinarunt, donec omnia eorum ligna & carbones in cineres commutati fuerint.

Ethæc, frater mi, ipsorum est utilitas & lucrum, quod magno labore & molestia consecuti sunt: Quapropter adhuc semel tibi exemplum sient, & abstineas, quæso, à labore isto sophistico: non enim recta via ad veram Alchimæ artem, aut ad veram metallorum transmutationem, est, sed solummodo, veluti & antea diximus, via ad sophisticata est, quibus tonsores balneatoresque medicamenta sua præparare, & lucellum exinde aliquod captare possunt. Deprehendis
insuper

insuper quot rerum imperiti homines ad Alchimiã sese conferant, utpote Sutores, Pelliones, Sartores, aliique, fidem qui fefellerunt, mercatores, cerevisiarii, qui magna imperitia, aliquot annis in carbonaria sese excruciant, & ad metallorum transmutationem nihil conducibile reperiunt: ideoque magnos sese medicos temere profitentur, atque sesquipedalibus gloriosisque verbis aureos montes, multorumque morborum curationes pollicentur, quos tamen ipsi minime intelligunt: imprudenter QUID pro QUO, VENA pro MEDICAMENTIS porrigunt, quibus multos homines ad orcum mittunt, & coram DEO illud excusare neutiquam poterunt, qui ipsos etiam, nisi in tempore abstinuerint, illos graviter visitaturus & puniturus est. Sed de his nunc satis, cum res ad me non multum spectet, sed à Politico Magistratu arrogantes gloriosaque focii suo tempore coercerentur. In tui admonitionem siquidem ista saltim scribo, ut videas, quam imperite atque imprudenter Medicinam illi tractent, quam non intelligunt. Idem quoque cum celebri arte Alchimia faciunt, quam inquirere quidem conantur, & tamen ne punctulum vel guttulam, quid metalla fient, & unde proveniant, intelligunt: quomodo igitur, quæso, miselli & rerum imperiti, homines isti boni aliquid efficient, id quod tamen est impossibile?

Quocirca tibi verè affirmit, quamdiu non Naturam metallicam ex ipso fundamento intellexeris, tam diu etiam fieri nequit, ut veram Alchimix artem intelligas, vel ad rectam, veram, naturalemque transmutationem pervenias: Intellectus siquidem omnium primo adfit: antequam res recte experiri velis: Omne enim, quod, sine intellectu, in via ad veram artem arripis, dolus & sophismata sunt, à quibus te fidelissime dehortatus sum, &, inter alia affirmavi, quod viæ ad seductionem multæ variæque, ad veram rectamque artem vero unica & solitaria fiet, ubi non multarum manuum labores & molestia requiruntur. Quamobrem, perdilecte amice & frater, summam, noctu interdumque, dabis, operam, ut naturam metallicam rectè discas cognoscere, & in ea tempus utiliter colloca,

tunc ad veram artem iam aptus es, & à te ipso discis, quid videlicet materia verusque labor sient, in quibus tuto confidere poteris, & simul videbis, quam multos inutiles labores sustinueris, ubi magna cœcitas, cui te ipsum implicasti, te in admirationem rapiet. Considerato itaque, & quidem summa diligentia, quid Natura fiet metallica, & quibus de causis metalla facta fuerint, æque enim illa, rerum creaturarum aliarum instar, originem suam fortiuntur.

Parem quoque in modum quemadmodum ex virili spermate in utero materno, coctionis beneficio, infans generatur, & ex ovo, per naturalem gallinarum incubationem pullus gallinaceus præparatur: ita quoque & metalla securam aliquam habent, ex qua nata sunt, substantiam. Non tamen ita, frater mi, ut intelligere, vel in suspitione hære, debeas, veluti falsi nebulones te docuerunt, quod Mercurius & Sulphur prima metallorum materia fiet: in terræ venis siquidem, ubi metalla crescunt, neque Mercurius neque sulphur inveniuntur, quod simpliciter ad seductionem aliquam effinxerunt, quemadmodum etiam ignem elementarem, sulphur dictum, & liquorem Mercurium. Similiter idem modo elementarem ignem Solem nostrum appellarunt, & liquorem nostram Lunam, atque eo ipso homines seduxerunt. Et spiritum, & animam quoque illum nominarunt. Ignem elementarem vero animam, & liquorem elementarem ideo spiritum vocarunt, quod res elementares sient invisibiles. Sic etiam anima & spiritus non aliter sese habent. Nam anima invisibilis ignis, & spiritus invisibilis humiditas est: Externum essentialem ignem & aquam ideo corpora appellarunt, quod visibiles & palpabiles istæ sient, ex quibus Laboratores metallica corpora subintelligunt, & alicui solvenda proponunt, id quod tamen falsum est. Ideo siquidem corpora dixerunt, quo visibilis hic ignis & aqua palpabiles sient, elementaris autem ignis spiritualis & invisibilis. Ne igitur à nasutulis istis Veteribus se seduci patiaris, subtiles namque sunt, & nisi tibi ab ipsis caveas, in laqueos nunc te conjiciunt, ad metallica corpora te remittunt, & tamen solummodo metallicam essentiam intelligunt.

Ad multifarias diversimodasque materias & substantias viam præmonstrant,

monstrant, cum tamen unica aliqua & vera via veritati sufficiat. Multas diversasque solutiones, coagulationes, sublimationes, calcinationes, & putrefactiones, quæ tamen omnibus nullius sunt momenti, & quibus Natura in terræ venis, in quibus metalla crescunt, non utitur. Reverenda namque Natura nihil agit amplius, quam ut elementarem ignem coquat, qui exaltatur & confirmatur per liquorem suum, quem jam de una in alteram Naturam commutat, per constantem aliquam coctionem, adeo ut, veluti antea dictum est, omnis res in tres naturas distributæ fuerint: & quamvis tres istæ naturæ corporaliter distinctæ fient, in vegetabilem videlicet, animale, & mineralem, nihilominus tamen elementares, vel, in occulto, una aliqua ex substantia ortæ sunt: Omnis unicam unam radicem habent, ex qua virescunt & crescunt, quam Veteres, seductionis ergo primam materiam vel Hyle appellarunt. Nihil autem est aliud, quam occultus ignis elementaris, cum liquore suo, quem etiam Veteres radicalem humorem nuncuparunt, & non imperite loquuti sunt: Liqueor enim omnium rerum creatarum radix est.

Quod autem ista humiditas, una cum igne suo, in diversas Naturas dividatur, id nullam aliam per viam fit, quam dumtaxat, veluti dictum est, per varias coctiones, quæ in natura fiunt: Una siquidem Natura magis cum elementari suo igne, per humiditatem suam, cocta est, quam altera, ex quibus Natura vegetabilis in coctione est minima, eo, quod illius essentia facile comburatur, & liquor etiam facillime, vulgari ignis beneficio, ab elementari igne separetur.†

Natura animalis in coctione priori non longe est dissimilis, cum ejusdem essentia itidem facile comburatur: ideoque natura mineralis in coctione suprema est, quod liquor metallicus magis meliusque per coctionem cum elementari univus fiet, quam duæ cæteræ istæ, antea dictæ, naturæ: Quamobrem etiam metalla vulgari igni melius resistunt, quam res creatæ, quæ sub vegetabili & animali natura comprehensæ sunt: quemadmodum videre est, quod in ignem posita metalla, non istiusmodi flammam quam ligna, edant, ejus enim essentia non ita cum liquore, quemadmodum metallica humiditas cum sua

essentia, cocta est, & conjunctio liquoris cum essentia non metallica, sed simpliciter vegetabilis, quæ in fumo nigro consumitur, exitit. postquam vero essentia per naturam in coctionem pervenerit, tunc non vegetabilis permansit, sed nunc metallica facta est, & nunc à vulgari igne in albo fumo consumitur, non secus ac, uti vides, imperfecta metalla, quando in igne liquefiunt, fumum de se album spargunt. Quemadmodum igitur vegetabilis essentia per naturalem coctionem purificatur, & ex nigro in album aliquem fumum commutatur: Pari etiam modo, & eadem sane de causa, Veteres Sapientes dixerunt: Nigrare primum te oportet, antequam dealbes: dein prius dealbes, priusquam rubrefacias. Rubrefactio autem intelligenda est, plenarie & perfecte facere, quemadmodum Sol & Luna, ambo ista præstantia metalla, per coctionem, perfecta reddita, illorum essentia cum liquore omnino unita, & simul omnia meri ignes reddita, atque à Veteribus rubrefactiones appellatæ fuerunt.

Et ea ipsa de causa, dilecte amice, atque frater, ne Veterum sat corrupte scripti libri te in errorem conjiciant, sed simpliciter metallicam naturam fundamentaliter cognoscere discito, & tunc Veterum sermones ac phrasas facillime intelliges, nec, cum ceteris Chemicis, hinc inde circumspicies, qui ex Veterum sententiis intelligunt, vel sibi saltim persuadent, quod substantia sumenda, quæ tam diu putrefacienda atque dissolvenda fiet, donec materia nigrescat: Quo facto eandem denuò abluendam, calcinandam, & elaborandam esse, donec nigredo evanescat, & albescere incipiat, ignisque tam longo itidem tempore augendus, ac tam diu calcinandum, laborandumve donec materia rubrescat, qui tamen omnino falsus, non Philosophicus, sed mere sophisticus labor est. Ita nunc omneis Veterum Philosophorum sententiæ pro ordine sophistico à rerum imperitiis habentur: id quod sane Veteres haud illibenter viderunt, & ea ipsa de causa a deo occulte scripserunt & locuti sunt, ut quisquam ipsorum veram mentem vix assequi potuerit. Omneis equidem ad metalla nos ablegant, & Mercurii atq; Sulphuris crebram mentionem faciunt, sed illa omnia saltem seductionis gratia. Et quamvis etiam metallica essentia vera

fiet materia, quam, per naturalem aliquam coctionem, ab infimo, ad summum atque gradum, exaltari oportet, & pro viris peritis, remque melius intelligentibus, haud sinistè dixerint: nihilominus tamen rerum ignaris illud est seductio, cum ex Veterum libris conjectando tantum assequuti fuerint, quod ex metallis sumi oporteat: dein vero tamdiu quis sese excruciare & laborare necessum habeat, donec ad perfectionem suam perveniat. Illud vero æque sophisticum, & in viis erroneis ambulare est. Metallica siquidem essentia à perfectis metallis absque damno minime separari potest, utpote, si per ignem separanda esset tunc liquor evolaret, & essentia, cum ipsa terra, comburetur. Sin etiam imperfectorum metallorum essentiam per aquas fortes, arsenicum, aquam vitæ, vel lixivium, separare conaretur, tunc essentia cum liquore suo, per peregrinam humiditatem, illud minime toleratura esset. sed corrumpetur: metallica enim natura peregrini nihil affectat, neque etiam illud sustinere potest, sed si forsitan aliquid peregrini cum metallico liquore sese jungat, tunc jam jam ex gradu suo recessit, ex metallica essentia evanuit, & in Sophisticum Ordinem collocata est: Id quod tibi summopere præcavendum erit.

Si præterea, metallicam quoque essentiam per ullam unicam viam à perfectis metallis separare volueris, id æque tibi foret impossibile: cum liquor cum elementari suo igne perfecte coctus, & per coctionem cum terra ita unitus fiet, ut neque ab igne, vel aqua, separari queat. Et licet quoque eandem essentiam per aquam sejungere conareris, nihilominus tamen essentia cum terra solveretur, & dein eadem in specie iterum coagularetur, in qua antea exstitit, nec ulla itidem humiditas cum perfectorum metallorum humiditate, vel liquore, conjungi potest, ut illis nocere, vel illa corrumpere posset, quemadmodum in perfectorum metallorum liquore, fieri solet. Minime igitur est necessarium, ut tantum desudes, teque tantopere excrucies, etiam si essentia cum suo liquore nulla in re coctioni vicinior, quam æque in metallis.

Unde etiam Veteres dixere, quod in nulla re sulphur esset, quam in metallis, & ideo liquor metallicum argentum vivum nuncupant

runt: Id quod sane parum interest, qualiacumque etiam illi nomina impertiant: nihil siquidem est aliud, quam extensa aquila, vel elementaris ignis cum elementari suo liquore, qui, uti dictum, cum suo igne per naturalem coctionem necessario conjungendus est, donec ambo indivisibiles fient. Liquor enim ignem à combustionem turatur, ut ambo constantes maneant, & in vulgari igne perseverent. Et illud Veteres Elixir nominarunt, id quod tantum est, quantum coctus aliquis ignis, in quo itidem bene loquuti sunt, eidemque rectum nomen indiderunt: per coctionem siquidem perficitur, & plane coquitur, quod antea adhuc crudum atque incoctum erat. Hoc omnino coctum illud est, quod imperfecta metalla frangit, & ideo denudat, quod coram igne consistere nequeant.

In coctione igitur operam adhibere te neutiquam pœniteat, cum omneis isti labores, circa quos Chimici occupati sunt, per solam simplicemque istam coctionem perficiantur: per coctionem purificatur, sublimatur, & solvitur, atque adeo res omneis per solam coctionem fiunt. Suadendum si tibi itaque, tunc etiam juvandus es, & omneis alias putrefactiones, solutiones, coagulationes, & calcinationes, vel sublimationes missas facito, nullum enim emolumentum, sed damnum pariunt, multosque in perniciem præcipitant: à qua tibi imposterum bene prospicere & cavere poteris, quum simplicem, ex fidei tamen corde profectam, meam informationem inscripserim, indubia spe fretus, te istam meam fidelem admonitionem, & quid porro etiam sumere debeas, quo opus perficere, & naturam in coctione commode sequi possis, bene intellecturum. Tibi namque clariorem manifestoremque, rectam quoque, simplicem, veracemque veritatem, absque ullis fabulis & parabolis, fideliter exposui, atque, ita me Deus juvet, bene fideliterque tecum sentio.

Nihilominus tamen legendo diligenter te inquirere, atque perpendere oportet, quid videlicet hæc tibi præscripserim. Neque tibi mirum moveat, quod te à communi erroneaque via omnino avocem: alia enim via incedere necessum habes, si ad naturalem veritatem pervenire vuleris. Quapropter DEUM TER OPT. MAX. suppliciter fideliterque orare te oportet, ut tibi verum Philosophicum spiritum largiri clementissime dignetur, qui te lumen nature recte cognoscere doceat, quo tandem ad desideratum exoptatumque finem pervenire queas.

GLORIA MVNDI,
Aliàs,
PARADYSI TABULA,

Hoc est:

VERA PRISCÆ SCIENTIÆ DESCRI-
PTIO, QUAM ADAM AB IPSO DEO DIDICIT:
NOE, ABRAHAM ET SALOMO, TAMQUAM SUMMORUM
divinorum donorum unum, usurparunt, omnes Sapientes, omnibus
temporibus, pro totius Mundi Thesauro habuerunt, &
solis piis post sese reliquerunt,

Nimirum

DE LAPIDE PHILOSOPHICO.

2. Pet. 3. v. 5.

*Verum nequitia ergo ignorare volunt, quod cælum olim etiam fueris
quodque terra ex: & in aqua, per Dei verbum constiteris.*

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

GLORIA MUNDI,

Alijs:

PARADYSI TABULA:

Hoc est,

*ELECTVS LIBER ARTIFICIOSVS, CV-
jus similis in terra neque experiri, vel inveniri nequit: qui ve-
ras vera Philosophiæ, ac simul Nobilissimæ Medicinæ & sum-
mæ Tincturæ, sententias, cum diversis alijs probatis arti-
bus, earumdemve necessarijs instru-
mentis, fideliter indicat.*

Unc, in nomine Dei, Omnipotentis Creatoris, & Ser-
vatoris, occulta Naturæ mysteria perficere aggre-
dior, quæ Naturæ à Deo implantata, & humano ge-
neri in agnitionem data sunt, ut hac ratione homines
agnoscant, quam mirabili modo res creentur, &
omnia terrenarum rerum genera nascantur: idque
in testimonium omnium Christianorum credentium hominum, &
solatium omnium ad afflictorum perturbatorumque cordium: Omnia
siquidem creata intereunt, & putrescunt, ut (quod futurum est) de-
nuo renouentur, multiplicentur, exhilarentur, & de suo semine genus
& speciem suam perficiant. Nam omne natum, siue creatum, quiete
caret, sed Natura cottidie operatur ad augendum multiplicandum-
ve id, ad quod in totius humani generis emolumentum creatum or-
dinatumque est. Quocirca heic discito, & Deum, ad consequendam
sapientiam, intelligentiam, rogato, ut tibi, ad artis hujus initium,

auxilium suum divinum largiatur, quo illud in ipsius laudem, correctionemque proximi tui, feliciter, cum divina sua benedictione, promovere, & perficere queas.

Sin igitur nunc sapientiam consequi, & à Deo impetrare velueris, tunc, instar miseri alicujus peccatoris, divinam illius benedictionem implora, ut divina ista dona tanto dignius accipere queas, non tamen ad superbiam, nec acceptam gratiam atque beneficium, quod tibi Deus non ex tuo merito, sed mera ex gratia largitus est, amittas, & gravissimam ipsius indignationem æternamque condemnationem incidas: Sed divinum benedictumque illud opus in Dei Omnipotentis nomine, ad commodum & servitium omnium piorum Christianorum, conservationem ædificationemque Christianæ Religionis, inchoato: esto eques, & pugil, sive fortis athleta contra infideles, neque in Consilio, & Communione impiorum hominum delectator, neque justo & indigenti contradicito: Sed extendito manum tuam, ad porrigendum panem tuum, cum bonitate, adeo ut post hanc vitam coronam æternæ lætitæ & beatitudinis impetrare valeas. Hic enim à Deo datus & benedictus thesaurus, donum, & gaza est supra omnes terrenos thesauros, quos nemo à Deo consequitur, nisi qui rebus in omnibus, humilem, probum, mansuetum, fidelemque sese exhibet, & divina præcepta, quantum equidem ex humanæ naturæ imbecillitate fieri potest, per Dei largitionem benedictionemque, servet: Deus namque, per spiritum suum, summum istum thesaurum nulli mortalium largitur, nisi simplicibus, benevolis, probisque hominibus, qui tam summa pretiosaque dona divina verè agnoscunt, & iisdem, contra ipsorum animarum salutem, atque beatitudinem minime abutuntur: Illud enim donum, uti dictum, omnes terrenos thesauros superat, S. Spiritus donum, & perfectum Dei beneficium est, quod à Patre luminis promanat: Et qui artem istam consequutus est, is sapientiam à Deo impetravit, & rogavit, quod non dumtaxat aurum, argentum, & mundi hujus gazas impetraverit, sed etiam plenariam valetudinem, vitam longævam, & quod multo magis est, ut ipsa veritate sese soletur, animam suam consoletur, verè eo ipso depingat, & præfigurct, salvificam acerbam

acerbam passionem & mortem Domini atque Servatoris nostri JESU CHRISTI, ejusdem descensum ad inferos, tertii diei clarificationem sanctissimæ resurrectionis, victoriæ & triumphi sui contra omnia peccata, mortem, Diabolum, & infernū, cujus victoriæ ergo etiam omne, quod spiritum habet, exultare, & exinde solatium capere debet.

Verum enimvero nunc tibi Jesu Christi exemplum præfigurabo, quomodo videlicet humanitas, & divinitas, tam mirabiliter inter se invicem incorporatæ conclusæque fuerint. Anima & corpus Christi, ac divinitas tam mirabili modo unitæ, & conjunctæ erant, ut etiam in æternum, nunc & semper, separari nequeant, nihilominus tamen Christum mori, & animam à corpore solutam esse, & die tertio, animam iterum cum corpore conjungi oportebat, ita ut corpus antea glorificaretur, & tam subtile redderetur, quantum anima ac spiritus, dum Christi corpus postulatum conceptumq; esset, atq; istam suam postulationem & nutrimentum ex nobilissimo D. Mariæ sanguine accepisset: & ideo Christus ab anima & spiritus à corpore cedere necessum habebant, ut ita corpus ad perfectionem suam perveniret: nihilominus tamen divinitas à corpore minime separata, sed cum corpore & anima Christi, una in essentia, ita unita erat, ut numquam à se invicem separari potuerit. Idcirco divinitas cum corpore Christi in sepulchro, & divinitas cum Christi anima in limbo Patrum fuit.

Et porro quoque observato, quod corpus & animam Christi separari oportuit, si alias corpus ad summam suam virtutem subtilitatemque pervenire voluerit: mortuo autem nunc Christo, & anima corpori illius iterum incorporata, tunc divina ita copulata fuit, ut in æternum, nunc & numquam separetur, & Christi anima corpusque una subtilitas facta est, per quam concepta sunt, utpote: Omnipotentia à Deo, cœlesti suo Patre, una cum Spiritu S. imperat super omnia, quæ in cœlo atque terra sunt, ab æterno in æternum perfecta est, cujus perfectionis causa, quam Christus Jesus, per passionem, mortem, resurrectionem, & ascensionem suam, à cœlesti suo Patre recuperavit, tanta perfectio, & dominans gloria exorta, quæ numquam, nunc & semper, cessatura est.

Quam-

Quamobrem, ô peccator homo, Deo Omnipotenti, pro ipsius gratia. & paterno, tibi exhibito beneficio, grates agito: heic enim de tanta glorificatione, quam Christus consequutus est, neutiquam dubites, multo minus desperes, eodem namque modo clarificaberis: iecirco etiam Christus JESUS primus extitit, & tibi, ad cœlestem suum Patrem, viam aperuit. Similiter autem & tu quoque, per multas angustias, tribulationes, atque anxietates hoc in mundo crucifigi oportet. Ut autem scias, quid, ad clarificationem novi purique alicujus corporis, æternæque gloriæ, pertineat: capropter bene considerare discito, quanta benivolentia & misericordia Deus miserum hominem tam paterne prosequatur: Certo namq; scias, quod omnia, ab eo provenientia, dona bona perfecta que sient. Cave itaque, ne tam summis donis, quæ sine jactura, ex mera gratia & misericordia, à Deo accipis, ad animæ tuæ perniciem, turpiter abutaris: sed in omnibus tuis actionibus, ama timeque Deum, Creatorem atque Servatorem tuum, absque intermissione, & tunc tibi ubique prospere succedent omnia, atque tandem operis tui initium, medium & finem, feliciter & cum gaudio, adsequeris. Curam itaque tuam tunc Deo committito, verbo illius fidito, & sancta præcepta ejus servato, tunc Deus tibi in omnibus aderit, operi tuo benedicet, & omnia tua damna atque incommoda paterne præcavebit: Ex divina enim illa arte te vere consolari, omnem egestatem antevertere, in omnibus tuis angustiiis recreare, omnibus egentibus succurrere; atque adeo tam tui ipsius, quam ominum etiam tuorum Christianorum credentium, gloriosæ resurrectionis solatium haurire poteris, adeo quod, ex hac terrena, mortali que vita, in æternum gaudium, gloriamque sempiternæ vitæ, ubi nulla erit corruptio, ingredi nos oporteat.

Quamobrem, si verus hujus artis amator, & diligens imitator esse volueris, iccirco scias quod illa primo nostro Parenti Adamo, in paradiso, post creationem illius, à Deo tradita fuerit: veridica namque est multarum rerum arcanarum, & mysteriorum, quæ tibi corporis vitæque tuæ vanitatem indicavit, idque iterum in æternæ tuæ salutis solatium: Deus siquidem Omnipotens tam mirabilia dona

Naturæ

Naturæ indidit, ut homō vix credere illud valeat : Nam beneplacitum habet in creaturis irrationabilibus, & quamlibet, juxta speciem suam, immarcescibilibus virtutibus viribusq; exornavit, quanto magis autem nobis, visu, auditu, ratione, & cogitationibus, miracula & mysteria divina cognoscenda dedit? Rogo igitur te in omnibus tuis actionibus prudenter agas, non properes, nec ulli mortalium arcana tua reveles, nisi ille fidelis amator, pius, syncerus, & misericors fiet, quemadmodum à Veteribus Philosophis idem factum est, qui artem & sapientiam hæcce, inspiratione spiritus S. agnoverunt, & possibilem illam esse credas, eorum gratia, qui credere nolunt, quod IESUS CHRISTUS, redemptor noster ab omnipotente Patre suo cœlesti exierit, & à purâ Mariâ virgine natus fuerit. Iuxta illud Deum, ob spiritus sui S. largitionem, rogato, ut te illuminet, intellectum tuum acuat, oculos tuos aperiat, ut interno corde agnoscere atque intelligere queas ingentem istam sapientiam, quæ in idonea ista arte latitat, & in æternum à nullo artifice in Scriptis suis exprimi potuit. Multa namque in Natura occultata sunt, quæ non omnia humano intellectu cōprehensa vel intellecta sunt. Esto itaque doctrinæ meæ morigerus & divinam gratiam clementiamq; implorato, tunc in Dei laudem, tui, proximique tui correctionem, lætum principium, felicemq; exoptatumque finem, hæc, & æternum consequeris. Insuper: Cibato famelicos: potato sitibundos: vestito nudos: consolato perturbatos: visitato ægros: & captivos: & habebis, quod desideraveris.

Robertus Vallensis Rugl.

*Spiritus est intus, subito talem accipe, namque
Non properans, corpus dividere arte potes.
Simpliciter feces terra disjunge vapore
Hoc factò, addatur frigida fontis aqua.
Tali conspergas has sedulitate frequenti,
Tunc verum Elixir totius artis habes.*

EXHORTATIO ET INFORMATIO

omneis artis huius amatores, qua in sese, tamquam in speculo, intueri poterunt, quid in fundamento artis usurpatum, & essentielle, an quoque possibile, nec ne, fiet, ut ad veram artem perveniantur, & quomodo cum ea res sese habeant.

QMneis & singulos, præsertim vero per dilectos meos liberos nunc heic, absq; omni fūco, fideliter volo admonitos, uti videlicet ab omnibus phantasmatibus abstineant, & eosdem, illarum rerum gratia, auxiliante divina gratia, diligenter informabo.

Primo, vos rogatos, & fideliter admonitos volo, ut cum primis vobis à vulgari plebeiorum Alchimia caveatis. Tantum siquidem expertus sum, ut memini velim consulere, ut operi isti manum admoveat, eo quod hæc ars adeo occultata fiet, ut nemo mortalium in terris illam reperire queat, nisi Sol & Luna congregiantur. Mei filij intelligitis nec ista, tunc ad veram artem pervenire poteritis, sin minus, numquam vobis ad illam dabitur accessio. Adhæc sciatis, quod non magis quam una res in toto mundo fiet, qua ex ars nostra conficitur: ea propter omnia particularia, pars cum parte coagulationes, augmentationes, & id genus alia, omnino falsæ, mentitæ, & perditæ res sunt: & si in arte laborare, solvere, coagulare, putrefacere, destillare, augmentare, albificare, corrumpere &c. omneisq; species præparare nosset, & tamen artem laboris, rectamq; rem ignorares, tunc numquam ad artem istam pervenires: ars enim ista tam est bona atque nobilis, ut nemo illius fiat particeps, nisi à Deo detur, vel à peritomagistro monstretur atque doceatur, & tantus thesaurus est, quem totus mundus persolvere nequit: Quamobrem, mei filij, ne vos seduci aut decipi patiamini ut artem laboretis, priusquam sciatis, quid illud fiet, in quo laborare velitis. Etiam si quoque rem rectam cognosceretis, & tamen præparationem illius ignoraretis, nihilominus tamen illius cognitio vobis est inutilis: res ista, præterea, in

universo terrarum orbe, in vel super terram, reperiri nequit, quamvis tamen inveniri queat nec in ullo aliquo metallo, terrenis, vel crescibilibus rebus, ita perceptibilis est: in nullo quoque argento vel auro est, sed est præparata, quam benefici, nec tamen melior fieri potest, quam quomodo à Deo per naturam creata est. Ad tincturam quoque præparari nequit, sed tincturam istam illi dari oportet, ideo ars nostra non de illa est, nec de ea egreditur, nam res est alia. In nullo, uti antea diximus, metallo est: Si enim in metallo aliquo esset, tunc haud immerito aut in Sole, vel Luna esset: cum autem Luna non bona sit, quomodo igitur, obsecro, aliquid de se boni parere poterit? Nec in Mercurio, aut sulphure aliquo, vel Sale, nullis in herbis, vel id genus aliis rebus est, quemadmodum illius rei postmodum certiores fietis. Hisce exhortationem nostram conclusam volumus, & nunc res ipsas enumerabimus.

*SEQUUNTUR NUNC ALIQUOT
lapidis nostri cognitiones.*

P R I M A.

SCias, mi fili, quod lapis noster lapis unus fiet, & haud immerito lapis appellari poterit: Lapis enim est, qui à Natura aliter nominari non potest, quam **LAPIS PHILOSOPHORUM**: nec aliud ei nomen competit, nomen illud siquidem cum natura convenit. Loquor ista, revera namque lapis est, nec unus quidem lapis est, sed, ob similitudinem, lapidem appellamus. Lapis enim ita comparatus est, ut quatuor in eo elementa lateant: quocirca etiam diversimoda nomina illi sunt indita, & varias simul species habet, & tamen saltim una res est, nec illi similis in terra reperitur. Unus lapis, & nullus lapis est, nec ullius lapidis speciem atque naturam habet, & tamen lapis est: Ignis est, & nullam ignis speciem & naturam habet, & tamen ignis est: Aer etiam est, nec ullius aeris formam naturamque habet, & tamen aer est. Aqua, nec aqua est, neque etiam aquæ speciem vel

naturam habet, & tamen aqua est. Terra est, nullamque terræ speciem vel naturam habet, nec tamen terra, sed res separata est.

*ALIA REVERENDI NOSTRI
lapidis cognitio.*

Philosophus senior inquit: Lapis noster sacra rupes nominatur, & quadrifariam digesta, vel significata est. Primo in terram: Secundo, in accretionem suam: Tertio, per ignem: Quarto per ignis flammam separata est. Si quis igitur solutionem, & salem, illius extrahere, & perfectam illius coagulationem norit, is Philosophorum arcana novit. Quocirca si sal albescat, & pingue appareat, tunc tingit. Tres sunt res in arcano Philosophorum, vel in arte nostra. Primo, transmutatio totius rei in sal unum est. Secundo, illud est, quod tria corpora subtilia incomprehensibilia reddantur: Tertio, totius solutionis repetitio totius rei. Mi fili, si res istas nosti, tunc diligenter laborato: Si autem non intelligis, tunc manum detrahe: non est enim magis, quam res una, etiam si centum librorum millia ea de re scripta fuerint, ideo quod ars ista istiusmodi thesaurus fiet, quem ipsi universus mundus compensare nequit, & tamen saltim res una est, qua ex ars laboratur. Ideo occulte scripta est, quamvis publice nominetur, & omnibus hominibus nota est. Si autem in mundo ad omnium manus perveniret, tunc nemo laboraturus, nec tanti etiam æstumaturus esset: Nec præterea ipse DEUS concedit, ut tantum bonum singuli habeant: quocirca etiam minime convenit, ut, absque occultando, nominetur, vel scribatur. Si igitur DEUS alicui gratiam illam dedit, is eam etiam intelligat: & revera illud mundo videtur impossibile, qui vero illud amant, illi pro hominibus nequam, & verberonibus plerumque æstumantur: quodque idem viri Doctissimi, utpote Doctores, & alij, reperire nequeant, in causa est, quod numquam ad rem istam intenti sient quamvis eamdem cottidie præ oculis suis habeant, nihilominus tamen illi fidem nullam tribuunt, quod videlicet
tantam.

tantam in se virtutem habeat: Iphis quoque nemo, illud persuaderè potest, dum naturam, intellectumque suum sequuntur: idcirco etiam illud, nimia præ sapientia, reperire non possunt, quum captum ipsorum transcendat, Dei opus fiet, & natura fiet, & per naturam operetur. Quocirca rerum imperiti permanent.

ALIA BENEDICTI NOSTRI

lapidis cognitio.

Philosophus Morienus ait, & lapidem nostrum aquam nūcupat, in quo sane nullum scripsit mendacium: ô aquam in acerba specie, quæ tu elementa conservas! ô naturam vicinitatis, quæ tu naturam solvis! ô naturam optumam, quæ tu naturam ipsam superas! ô naturam maxumam, quæ tu purificationem conjungis! ô flexibilem naturam, quæ tu naturam exaltas! cum lumine coronata & nata es, & quæ tu quatuor elementa in te ipsa conservas, & quinta essentia ex te orta est: illius simplices simplicitatis gaudent, quod natura concepta, accumulatio ante accumulationem, ignota hominum poposito, posito, quam vis ipsa tamen nebulam parias, & bona mater fies: nulla tu aliena ope indiges: idcirco natura naturam conservat, adeo ut natura ab opere naturæ non separetur: Facilis est res, facilis cognitio, & omnino vilis, multis tamen est miraculo: tua quoque solutio magna est exornatio, omnesque tui amatores supra nominantur. Et hoc valde arcanum, obscurumque est, atque unicuique videtur impossibile.

EXPLICATIO.

Misihi scito, quod lapis noster talis res fiet, ut non tantum de eo scribere possit, quantum in se habeat. Lapis enim est, & aqua per vaporem fit, & tamen nullus lapis est, & si in aquosam speciem à labore venerit, quando illum primo accipimus, vel adferimus, tunc aqua est instar aliarum fluviarum aquarum, à specie fluens & tenuis,

à natura tamen nulla illi aqua in toto mundo similis: Vnus siquidem dumtaxat fons in terra est, quo ex aqua ista adfertur: fons ille in Iudæa est: fons saluatoris, vel beatitudinis appellatur, & Philosophi magno labore, per singularem Dei gratiam nobilem illum fontem inveniunt, qui admodum in arcano loco situs est, magnumque effluxum habet, adeo ut illius aqua super totum mundum fluat, omnibus ille notus est, nemo tamen verum fundamentum novit, neque rationē, aut viam, quā quis ad fontem illum pervenire queat, pauci etiam aquæ illius scaturiginem norunt, viam in Iudæam, ad reperendum nobilem istum fontem, ignorant: & qui rectum fontem non novit, is numquam ad veram artem pervenit. Eapropter Philosophus ille bene exclamare potuit: ô aquam in amara acerbæque specie! Durum enim difficileque cuivis fit, ut fontem illum inveniat: Qui autem illum novit, is facile, absque omni sumptu, labore, & molestia illum reperire poterit. Aqua illa à natura sua amara atque acerba est, adeo ut eadem illa nemo frui queat: idcirco etiam parvus illius usus est: itaque Philosophus benedicere potuit: ô vilem ab omnibus æstumatam aquam, ob cuius vilitatem curvitatemque, à qua detinetur, nemo ad artem pervenire, vel ingentem ejusdem virtutem animadvertere potis est: omnia siquidem quatuor elementa in illa quasi occultata sunt: Idcirco naturam illa solvit, & conservat conjungitque ipsam, adeo ut nulla res in terra illud facere possit, quam quæ à Deo creata est: utque lapidis illius naturam speciemque, & quid ille fiet, cognoscere possis, eapropter observato, quod ille aquosa fiet species, & ex aqua lapis, ex lapide iterum aqua, atque tandem medicina exinde fiat: licet etiam lapidem, non vero illius præparationem noveris, tunc illius cognitio tibi nihil proderit, non secus ac si rectum laborem, nec tamen verum lapidem nosset, tunc sapientia tua nulla & amissa esset: idcirco Deum, pro ista experientia, & laudabimus, eidemque grates debitas persolvemus.

DE THESAURO ET TINCTURA.

Sitaque tantos in labore tuo progressus feceris, & rubrum consequutus fueris, sciendum tibi porro est, quod thesaurum habeas quem totus mundus persolvere non poterit. Illud namque omnia metalla in verum aurum transmutat, quod multo est melius quam illud, quod per præparationem Solis factum est: idcirco etiam in medicina omne reliquum aurum antecellit: omnia enim carnalia corpora sanat, si de illa tinctura pauperis grani magnitudo in vino imbibatur, & reliquæ ipsius virtutes non omneis commemorari poterunt. Sin itaque tincturam ad Lunam habere velis, tunc rubri quinque semuncias sumito, & quingentis semunciis Lunæ bene ustulatae injcito: Quæ tandem liquefacta, omnia tum ita tincturam & medicinam convertuntur. Illius tunc semunciam recipe, & quingentis semunciis Veneris, vel aliorum metallorum injice, id tum in veram Lunam commutatur: rubri vero quod nimium laborasti, unam partem ad mille partes Solis sumito, tunc id in tincturam atque medicinam convertitur: De illa iterum unam partem ad mille partes Veneris vel aliorum metallorum, addito, & tunc in verum Solem convertitur. Ad hæc autem nullum Solem, vel Lunam emere necessum habes: Primam siquidem adpositionem cum Drachma perficis, & eo magis magisque semper tingis.

Nosse quoque oportet, quod ad artem istam duæ dumtaxat res pertineant, unum quidem corpus, alterum vero spiritus, ex quibus unum constans, alterum fugax, sive inconstans est, quæ duo inter se invicem viceversa commutari, hoc est, corpus aqua, & aqua corpus fieri necessum habet: corpus dein iterum aqua in se ipso fit, & duo illa inter se invicem uniri oportet, siccum videlicet cum humido, adeo ut separari nequeant: Sin vero conjungenda sunt, tunc de re una illud fieri oportet: quælibet enim res nihil, quam propriam suam naturam, assumit. Ita quoque cum arte nostra comparatum est, ubi materia per naturam conjuncta, non de hominum manibus facta est. Illa in duas .

duas partes, quemadmodum infra facta mentio dividitur: Exempli gratia: Aquila est aqua, quæ detracta aqua est & tunc corpus, mortuum destructumque manet: Sin vivere nunc debeat, tunc illius spiritus eiterum addendus est, idque modo unico, quemadmodum vides quod aquilarum unam post alteram sensim iterum devoret: Sin reviviscat, tunc omnem suam impuritatem amittit, & purum novumque corpus reassumit, corpusque spiritusque numquam moriuntur, sed, semper constanterque permanent, veluti corpus & anima in die novissimo etiam facere debent.

*ALIA LAPIDIS NOSTRI
cognitio.*

SMigma sapientum, (Lapis) Sal & radix totius artis, & ad illam clavis est, quæ tam referat, quam etiam iterum claudit, id quod nemo neque aperire, vel claudere, potis est, nisi dicta ista clavis in promptu fiet: nemoque in mundo est, qui ad perfectum intellectum pervenire possit, nisi qui Sal agnoscit, & illius præparationem norit, quæ in commodo loco fit, qui humidus & calidus est, atque ubi illius humiditas resolvi possit, tunc ejusdem substantia perfecta manet. Hucusque dictum Gebri.

EXPLICATIO.

SCias quod illud Sal fiet, veluti Philosophus ille Geber loquitur, quamvis ab initio nullam Salis speciem habeat, nihilominus tamen Sal appellatur, & etiam Sal est, nigrum ferme ac foetidum, (in labore enim instar cruoris fit) & per diurnitatem albū, purum, clarumque redditur: & hoc est bonum nobileque Sal, per se ipsum vero impurum, & purum fit: Solvit, coagulatque se, hoc est, veluti Philosophus ait, seipsum referat clauditque: dum se coagulat, artem claudit: dum se solvit, artem referat, nullum enim Sal aliud illud facere potest, quam solum hocce Philosophorum: Sal & arbor fieri potest in humido commodoque aliquo loco, ubi veluti opinatur Philosophus

in

in B. M. ipsius humiditas sese resolvere possit. Quo innuit, quod calidum esse debeat, ut aqua sua exinde destillari possit, nec tamen calidius, quam vetus equi fimus esse possit.

LAPIDIS NOSTRI ALIA cognitio.

Alexander Magnus, Macedoniae Rex, ad nos, in Philosophia sua, ita ait: Sciatis ita, quod Salsiet ignis, atque siccitas: Ignis coagulat, ejusque natura, calida, sicca, ad fundum usque penetrans, & proprietas ejusdem est, ut albescat quod Sol, & Luna cum ignis vehementia, & illius temperantia, naturalis illius ignis, dum Sol rube dinem, & Luna albedinem corpora ad spiritualem naturam adigit, corporibusque omnem nigredinem & mala sulphura adimit. Illa cum re corpora calcionantur, & haud aliter, vel cum rebus aliis, justumque est Elixir ad album & rubrum, ipsumque fundamentum & radix rebus in omnibus, summum itidem bonum, quod Deus altissimus creavit, sola anima rationali excepta. Nullus enim, in toto terrarum Orbe, Lapis invenitur, qui majorem habeat efficaciam, quam æque hicce noster Lapis, & nullus terræ filius veram artem reperire potest, absque isto lapide. Benedictus Deus in cælo fiet, qui artem hanc in Sale creavit, omnesque res fluxibiles libenter transeunt: Quinta est essentia supra res omnes, & in creaturis omnibus. Summus DEUS à cælo non dumtaxat benedixit creaturis hac ratione, sed laus, præstantia, potentia, atque sapientia in Sale etiam cognoscendæ sunt: Qui solvere & coagulare potest, is arcana artis hujus bene novit. Sal autem reperitur in nobili quodam Sale, & in rebus omnibus: Quocirca veteres Philosophi illud vulgarem Lunam appellarunt: Omnes namque homines illius indigentes sunt: & si diti scere volueris, tunc præparato Sal ut dulce fiat: Si spiritus in illo coquantur, tunc exinde justificantur, & nullum aliud Sal tam constans est, quod animam magis figat, & non igne fugax fiet: Sal terræ est anima, omnes res siquidem coagulat, de media terra est, destructa terra,

& nulla res in terra est tincturæ similis. Sal n. fluxibile, sese, pro cuiusvis lubitu, tractari patitur, Rebis appellatur, lapis, Sal, unū corpus, & res vilis projectaque est, & tamen purificat corpora, eadem restituit, clavis ad universam artem, atque res omnes, quæ de terræ rebus singulis expetis, in illo inveniuntur, modo quod illius ingressum ignoretis, qui tam altus magnusque, & præ omnibus prudentibus sapientibusque occultatus est: Si corpora ingrediatur, tunc illa perfecte tingit. Quid igitur à Deo desideres, quam sal hoc cum ingressu suo.

Equidem adhuc majus in Sale isto miraculum animadvertitur: Licet enim homo 1000000. annos viveret, nihilominus tamen satis mirari & initium, quomodo id accidat, satis perpendere non posset, qua ratione videlicet tam nobilissimus thesaurus ex cinere uratur, & rursus in cinerem redigatur: In isto cinere est Sal, & quanto magis cinis uratur, tanto magis cineris præbet: Hoc observato, quod illud ex igne proveniat, & in ignem redeat, quod ex terra provenit. Et fateri omnes necessum habent, quod in Sale duo Sales sient, qui Mercurium occidunt: hic sermo subtilissimus, hoc est Sulphur, & radicosâ humiditas, nascitur in terra subtilissima, & exinde fit Philosophorum lapis, qui res omnes facit, dum Philosophi scribunt, & inquirunt, fieri ex una quadam re, una ex natura, & nullam rem peregrinam ad illam accedere. Illa nunc res omni tempore reperitur rebus in omnibus apud omnes homines in universo mundo, & in se quatuor elementa complectitur. O rem hac in arte facillimam, quod adeo stupidam & abjectam rem tot quærant homines, nec illam tamen pauci reperiant. Publice in libris invenitur, quod ars justa, & verax fiet in re, & sal, suumque ingressum præbeat. Pro quo beneficio & creatione Deo laus & gloria, in sempiterna secula. Multa insuper hac de re, juxta sapientiam dicta, qui multa de sale indignant, scribenda essent: Sed heic unicuique, quicquid legerit, suum relinquam iudicium, sed solummodo scribam de illius ingressu, fructu, vita, quomodo hortus aperiendus, & rosæ nobiles in agro suo conspiciendæ sient, qua ratione videlicet sese augeant, & milleplum fructum ferant, & cadaver iterum manifestum reddatur, adque immortalem

ralem vitam resuscitetur, ut imperfecta corpora ingredi, illa purificare, & ad plenariam perfectionem reducere atque intingere queat, quo tandem simul constantia permaneant.

Nunc de illius ingressu scribam, quatuor res relinquam, illumque (Lapidem) à tribus dumtaxat rebus nominabo: Lapidem vegetabilem, Animalem, Mineralem, & quemlibet in specie, eorundem operationem quoque, cum multis rebus aliis: tres etiam res nunc relinquam, & de una saltim retractabo, cui quatuor elementa insunt, quibus de vivimus, & exorti sumus. Illam rem unicam bene undique ferruminato observatoque alembico imposito, &, quemadmodum moris est, ita & tu quoque heic facito rebus in omnibus, quas sumere conaris ad amabilem istam artem, in qua reperitur, ac quomodo in Aquafort. invenitur, quæ itidem est terra remanens. Et tum satio in agro fieri potest, & ille Lapis Mineralis & Leo viridis appellatus est, qui sui ipsius spiritus tam multa devorat: & tum ipsius spiritui per alembicum vita redit, & cadaver in vitri fundo hæret, in quo duo adhuc elementa sunt, quæ ignis separare nequit, citius enim cinis comburetur in ipso igne, & eo ipso Sal fortius fit: terra tam diu calcinanda est, donec albescat, tunc terra libenter sese segregat & cum terra sua unit: Quodlibet enim sibi simile premit, quorum terra tam avide sitit ad id, quod vidisti, & scias quod vivificetur: frigidum humidum elementum illi potandum porrige, ut culmi latitudine terram regat, & per octiduum ita stare relinquito, ut bene inter se invicem uniantur. Tum eo te intentum esse oportet, quid nimirum ulterius tibi agendum fiet: plura siquidem hucusque tibi minime sum pollicitus. Sol & Luna, instar viri, & fæminæ, convenire necessum habent, alias ars perfecta fieri nequit. Omne is iccirco aliæ peregrinæ opiniones falsæ sunt & erroneæ: cogitate de vero hocce fundamento, Sal enim tale est, cujus pretium universus mundus persolvere non potest: nec ad tincturam præparatur, sed tinctura illi danda, nec in ullis metallis ars ista invenienda est.

*EX SENIORE, DE MATERIA, ET
forma, alia cognitio.*

Juxta Philosophum res naturales istæ sunt, quæ ex naturali origine, Materia, & forma videlicet, per naturam innatæ & operatæ sunt, quemadmodum lapis est de arbore, Materia & Forma, per naturam, aliter sunt, quam præprie natura: & quid de hisce duobus conjungitur, id naturaliter natura lapidis nostri appellatur. In prima sua parte Lunaria potenter provenit ex alba quadam coagulata terra, veluti Philosophus loquitur: videte nostrum Solem in alba nostra terra, instrumentum verò, quo ars nostra conjuncta, fit aqua bis, aut ter per B. M. rectificata, cujus vapor à pingui natura, & proximum nostri lapidis in hac pinguedine, est occultata substantia, & permeans pinguedo, ultimaque humani corporis consolatio: & hac cum aqua metallorum internus mercurius exuendus est. Concluditur ergo, quod lapis noster ex elementis duorum luminum fiat, appellaturque argentum nostrum vivum, & oleum incombustibile, anima & lumen corporum: mortuis & imperfectis corporibus siquidem unicum, æternum lumen & vitam largitur. Quocirca, mi fili, te diligenter oro, & obtestor, ut nostrum argentum vivum ex lapide nostro exprimas, idque magna cum intelligentia, & agilitate.

*PURIFICATIO TERRÆ A SV-
persua sua Terra.*

ANte dictam istam terram, vel materiam, imminuas, teras, vel calcines, ut ejus aquam & spiritum excipias. Illum tunc vitro includas, & vulgarem aquam vitæ superinfundas, ut trium, vel quatuor digitorum latitudine materiam supernatet: per horam dein calori admoveas, & per balneum destilles: feces postea iterum calcines, & cum aqua sua extrahas veluti antea fecisti, donec nihil amplius in terra reperias: Illam ad alterum laborem custodias: omnes quoque extractas istas aquas custodias, & per M. B. leni aliquo igne destilles, atque

atque in fundo cucurbitæ elegantem aliquam materiam reperies, lapidis Christallini instar, & ab omni terrenitate purificatam, quam terram nostram nuncupamus: terram istam vitreæ cucurbitæ immittas & in M. B. tam diu calcines, donec sicca, albaque fiat, & fluat. Et hac ratione hujus mundi thesaurum consequutus es. Hac in opinione omneis res terræ calcinantur, & purificantur: quilibet lapis, animalis, mineralis, & vegetabilis ante dictam istam terram tam facile ingreditur, proprio suo lacte & sudore cibatur: & quod quæris invenies, quando sal fixatum, vel constans, à Mercurio aut corpore nutritur: & tinctura est imperfectorum metallorum, materiam ejus siquidem exsiccat, & aliam assumit.

ALIA LAPIDIS NOSTRI cognitio.

MEi filii, scitote, quod lapis, quo ex ars nostra elaboratur, non terram terræ, sed antequam nascitur, tetigerit: Si enim terram tetigit, tunc ad artem nostram amplius nihil prodest, quamvis in primo suo partu per Solem & Lunam generatus, & de terra in accretione sua postulatus fiet: Primum namque suum partum in terra accepit, & tamen frangitur, destruitur, & mortificatur, sol vero filius temporato aliquo calore, per vaporem generatur, & denuo nascitur, cum vento in mare venit, illic jacet atque cum vento ex mari in terram venit, & cito iterum evanescit. Sin vero illum elaborare volueris, tunc cum illo ambulare, illumque in aere capere te oportet, antequam ad terram perveniat, alias evaporat: quamprimum vero ex mari in terram sese confert, tunc mox adesto, illumque vitro tuo includito, & cum illo labora, quemadmodum nosti, ut eundem recte agnoscas, cum vento, pluvia, & conitru venit, tunc illum probe observa, elabi enim tibi nequit. Et quamvis cottidie denuo nascatur, nihilominus tamen ab initio mundi ille fuit, quamprimum autem in terram cadit, tunc arti nostræ nihil amplius inservit.

*Nascitur ex nostra terra fecunda scatebra,
Vnde fluunt lapides eximitate duo.*

*Primus eò vadens Solis transcurrit ad Ortum,
Alter ad Occasum deproperanter abit.*

*Ex istis volitant Aquile duo, tradere flammis
Pergunt, in terram sic iterando cadunt.*

*Ambopennata fiunt, submergitur istis
Et Solcum Luna subditus amplius aver.*

Scias præterea, quod aquæ ex fonte promanent. Prima fluit versus Solis Orientem, & est spiritus: Secunda, versus Solis Occasum, & est corpus: & quamvis istæ pro duabus aquis habeantur, nihilominus tamen non magis, quam una clara, & admodum amara aqua est, adeo ut illa nemo frui queat: & pro tempore, aliarum, aquarum instar, clara & tam magna est, ut totum super mundum quandoque fluat, ad nihil attamen conducit, quam ad hanc artem: Sæpius tamen usurpatur ab illis, qui eadem indigent. Illum ignem sumito, & in illo lapidem nostrum invenies, & nullibi alias in universo terrarum orbe: Noris quoque quod ille omnibus hominibus, tam junioribus, quam adultis, sive Senioribus notus fiet in campis, pagis, urbibus, omnibus in montibus & rebus, quas Deus creavit, & nemo tamen illius curam habet: Divites, æque ac pauperes, illum habent, & sepissime, & à fœminis, & ancillis in viam projicitur, ut plurimum etiam circa illum occupatæ sunt: Similiter & liberi in plateis cum illo ludunt. Scitote etiam quod hæc res, post hominis animam, omnium fiet pretiosissima & nobilissima: elegantissima res in terris est: Reges & Principes depellere potest: omnium vilissima & abjectissima res in mundo est: ab omnibus excluditur, & rejicitur, lapis est, quem Salomonis architecti rejecerunt. Et quam abjecte spretus, naucique æstumatus, & à populo Israelitico rejectus fuit, nihilominus tamen, si elaboretur, bonus est, adeo ut totius mundi pretium superet: Vero namque lapidi angulari Christo, in natura & specie, (nobilissima divinitate, cui nulla res æqualis est, excepta) similis est, juxta humanitatem & naturam: Et quemadmodum Christus pro vilissimo abjectissimoque, hocce in mundo

mundo, à populo Israelitico fuit habitus rejectusve, nihilominus tamen tam erat bonus, quod illius pretium cœlum & terra persolvere non posset. Simili modo cum lapide nostro, & cum rebus, hoc in modo, naturalibus, comparatum est: Fons enim quo in lapis noster reperitur, fons naturæ appellatur. Quemadmodum enim per Naturam omneis res crescentes, per Solis calorem generantur: ita quoque Lapis noster per naturam nascitur, postquam generatus esset.

Accipe igitur hanc aquam in qua lapis noster est, qualicumque modo illam reperias, & haud aliter est: nihil illi detrahas, nec quiddam illi addas, cum propria enim sua natura præparare illam te oportet: dein aquam in alembico separa, humidumq; à sicco detrahe, tunc corpus solum in vitro remanet, & aqua in prosternium sese demittit: illam iterum conjungas quemadmodum nosti, & tunc laborem tuum perfecisti. Scias etiam quod aqua, in qua lapis noster est, concorditer quatuor elementis simili modo temperatus fiet: terram siquidem, oleum, & aquam in labore invenies, hoc est, corpus, spiritum, & animam utpote terra in fundo est corpus; oleum apud terram est anima, & aqua, de illo destillata, spiritus est. Illic duos colores principales reperies, album unum, rubrum alterum, hoc est, Solem, & Lunam, quemadmodum oleum ab initio laboris pro igne, tamquam pro Sole, & veluti aqua pro aere & Luna, aurum & argentum, etiam pro Sole & Luna, fuerunt habita: iccirco Sol & Luna junguntur. Sed de hisce satis. Lapidem igitur bene nosse discito, & si illum hac ex epistola nosse non poteris, tunc numquam illum cognosces. Hisce esto artis amator, & Deo omnipotenti in æternum commendatus. Datum, Actumque, à partu Virgineo, M. D. XXVI.

Ita scribunt Philosophi de duabus aquis, quæ tamen unica duntaxat aqua sunt, in qua lapidem invenis, & alias nullibi. Notabis etiam, quod terræ deest, id cœlum abunde largiri potest, neque hoc à natura est, quod nobis hæc impertit: ita etiam hocce nostro cum lapide comparatum, omnia arida & sicca corpora humida, omnia frigida corpora calida, & omnia impura corpora munda atque pura efficit, adeoque plus, quam scribere potero: nihilominus tamen lapis noster

noster non de omnibus hisce naturis est, quemadmodum perpetuo duraturum cœlum idem facit: omnis siquidem potentia illi impressa est, idque per Magistrum divina aliqua arte, ignisque beneficio & auxilio, quo potentia ista illi imprimitur, illumque complexa est. Est erga DEUM gratus omni tempore.

SOL ILLIUS PATER, LUNA
vero mater est.

SI duo isti spiritus sunt, tunc lapidem pariunt: Sol est sulphur, & Luna Mercurius, & exinde lapis sapientum conficitur, fac ab una parte sulphuris, & quatuor partibus Mercurii: Illud sulphur animam ei exprimit, ita detineto alterum calidum, siccumque sulphur frigidum humidumque Mercurium: recte me intelligas & observes, veluti ut iterum in aquam solvitur, quod aqua antea exstitit, ita etiam corpus solvitur in Mercurium, qui antea fuit Mercurius.

DE PRIMA MATERIA, VEL SEMINE
metallorum, quæ cuilibet semini inclusa est,
duo sunt: Vir & Uxor videlicet.

MEtalla res creatæ, & itidem terræ semina sunt, æque ac cætera herbarum semina: iccirco etiam in terra sua moveri illa oportet, in qua generant, fructusque ferunt, veluti etiam res creatæ aliæ: Nisi enim illud fieri debeat, tunc nullum metallum crevisset, & semen est metallum, quod ex terra liquefactum est: & si semen in terram jactum fiet, tunc æque accretionem suam habet, quam res crescentes aliæ: Quocirca nobis terra præparanda, prima scilicet materia, & semen nostrum in illam projiciendum est, & tunc fructus suos proferet, juxta speciem suam. Itaque ad generationem ex una unica re motus hic requiritur, h. e. ex prima materia, quod terra creavit, & non homo, id fiet lapis, & fixatum, sive constans, sive fugax, atque, versa vice, fiat fixatū. h. e. corpus fit spiritus, & spiritus corpus: & tum exinde medicina fit,

quæ

quæ se ex uno colore in alium transmutat: & quod in albo colore quæritur, illud fit album, & quod in rubro, rubrum. . Prima materia una fit res, quæ à rebus multis in primam suam materiam redacta est, per creationem Dei, & non ab hominum manibus facta: per solam siquidem naturam conjuncta, & in essentiam suam transmutata est. Illud tum sumimus, separamus, & iterum dein jungimus, propria sua aqua lavimus, ut albescat, & postmodum ut rubrum fiat: Et hoc tandem nostra terra est, qua in Solem, & Lunam nostram commode intuemur, purissimum factum est: Sol enim omnium metallorum pater, Luna vero mater est: ideo conjuncta ambo ista esse oportet, tamquam maritus, ejusque uxor, Sol. & Luna, alias partus nullus aderit: Unum solum siquidem generare, neque fructus proferre nequit, conjuncta, uti dictum, illa esse oportet, tam in rubro, quam in albo. Sol, veluti itidem dictum, pater, & Luna metallorum mater est. Et licet etiam mille libri ea de re scripti fuerint, nihilominus tamen saltem res una est, utpote prima materia: qua ex ars præparatur, in quam frumentum nostrum, Solem & Lunam videlicet, conjicimus, quæ juxta speciem suam fructus proferunt: Si metallis injiciatur, tunc in optimum transmutatur, Solem & Lunam nimirum. Id quod est verissimum. Deo gratias.

*ELEGANS VERÆ AR-
tis informatio.*

Iuxta Philosophorum sententiam nulla fit corporis solutio, absque coagulatione spiritus: Quamprimū enim spiritus in corpus trāsmutatur, tunc potentiam suam habet. Scias tamen quoniam spiritus adhuc fugax, & nondum fixatus sive constans est, ideo etiam operari nondum nequit: Si tamen fixatus fiet, tam cito etiam operatur. Cum illo itaque agendum est, tamquam Pistor cum pane agit: tunc à spiritu paululum sumito, illudque corpori tribuito, veluti pistor fermentum ad farinam confert, & tunc fermentum totam substantiam in fermentum convertit. Idem quoque facit noster spiritus, hoc est,

Ff
fer-

fermentum nostrum. Et ita continuo fermentandum est, donec universa substantia fermentetur: Ita spiritus corpus purificat, ut fiat spiritus, & ita illa duo in unum transmutentur: atque hac ratione omnes res quibus iniiciuntur, suam in naturam transmutant: Id verum est. Et duo ista leni quodam igne uniri oportet, idque assidue leni calore, non calidius, ac gallina ovis incubat. Illud tum in M. B. ponito, quod non nimis calidum neque nimis frigidum est: Siccum & humidum vero à se invicem separari, rursumque conjungi, atque uniri necessum habent quæ tum nobis Mercurium in purum aurum argentumque commutant. Nullam igitur amplius egestatem pati vos oportet, sed Deo pro donis suis gratias laudesque dicere debetis, quæ sane multis occultata sunt. Deus namque prudentibus artem hanc ideo revelavit: ut altissimum ejus nomen & gloria agnoscantur, & proximus in angustiis suis eo ipso sublevetur: Duabus namque de causis Principalibus Deus hominem creavit ut nimirum per istam suam creaturam coleretur, celebraretur, & illa proximo, tempore necessitatis, subveniret. Quocirca bene tibi prospicito, ne commissum tibi talentum suffossum maneat, sed fœnerare cum eo in honorem Dei, & emolumentum proximi: Omnis enim homo homini in auxilium datus est, ut ille hac ratione sublevetur, & plerumque Deus hominem, per alios homines consolatur: Exempla ejus rei, in ipsa SS. Scriptura, habemus in Iosepho. Abacuco, Susanna, & aliis.

SEQVITUR NUNC TESTAMENTUM meum, quod vobis, per dilectis meis filiis, ex intimis cordis mei penetrabilibus, descripsi.

MEi artis hujus amatores, pedilecti mei filii, & Liberi meæ familiaræ, vobis, inquam, doctrinæ, admonitionis, experientiæ, & informationis gratia, hocce meum Testamentum, ex charitate, conscriptum volo, ut quilibet sciat testimonia artis hujus veritatis, & à quibus vobis cavere, quid sumere, & quomodo laborare debeatis, atque quo pacto omnes Philosophorum sententias intelligere queatis.

Quem-

Quemadmodum enim Deus omnipotens res omneis ex siccitate, & humiditate creavit: ita quoque hæc nostra ars per divinam illius gratiam, nascetur. Si quis igitur nunc primordium & cursum naturæ novit, is intellectum artis nostræ jam habet. Qui vero illud ignorat, illi ars ista videtur impossibilis, quamvis tam fiet facilis veluti pinferere & cerevisiam coquere. Ita, juxta SS. Scripturæ testimonium, fuit ab initio, ubi Deus per divinam suam providentiam, cælum & terram, secundum sapientiam, fieri voluit: nihil autem in promptu erat, quod singulare aliquod nomen haberet, quam unica dumtaxat materia: illa non erat sicca, neque humida: non erat terra, non aer, non ignis, non lux, neque etiam tenebræ, sed una materia, vaporum vel nebulæ similis, ut neque videri, aut tangi potuerit: illa vocabatur Hyle, sive prima materia: Ubi enim res denuo ex nihilo fieri debet, tunc illud nihilum uniri: & rem unam fieri oportet, ex re unica palpabilis materia, & ex palpabili materia unum corpus, cui, viva anima datur, à qua, per Dei gratiam, speciem sibi similem suam sortitur. Ita etiam notandum est, dum Deus materiam fieri curavit, tunc illa erat sicca, & humide coarctata. Sin igitur ex ea humidi aliquid crescere debuisset, tunc à sicco illud separari oportuit, utpote ignis pro se, & terra etiam pro se: terra quoque aqua conspergi necessum habuit, si aliquid humidi ex ea crescere debuit: absque humiditate enim crescere nihil potest. Simili quoque modo in aqua nihil crescit, nisi terra adsit, in qua consistat. Si itaque aqua terram irrorare debet, tunc materiam illic adesse oportet, quæ aquam supernatet. Exempli gratia, ventus creaturis aquam largitur: nisi enim ille spiraret, vel esset, tunc aqua ipsi subvenire nequiret, aqua etiam una vice terram inundando in mare recurreret, ubi omneis aquæ recursum influxumque suum habent, & inde numquam revertuntur. Omneis terram inhabitantes, quoque, præ siccitate, & ariditate, perire atque cõtabescere cogerentur. Quapropter unum elementum, absque alterius adminiculo, fructus nullos proferre potis est, nulla etiam res adesset, quæ ventum cogeret, atque ad laborandum impelleret, alias enim semper quiesceret: Itaque ignis in promptu est, qui illum ad laborem motumque cogit & impellit,

quemadmodum vides, si aquam ad ignem coquis, tunc fumus illic egreditur, qui aer est, cum aqua coagulatus aer fiet, & aer ab aqua, per calorem Solis, suamumat originem: Sol enim splendorem suum per aquam largitur, aquamque calefacit, adeo ut vapor illic sese conspicuum faciat. Ille tum ventus fit, & propter aeris copiam, humiditas, & pluvia existunt, adeo ut ars & aer iterum in aquam, vel pluviam convertantur aut coagulentur, atque per pluviam in terram incidunt, quo de omnis fructus suum crescere, Euripi, omnesque adeo aquæ aliæ fluentia sua accipiunt, & mare ingrediuntur, non secus ac homo, qui etiam pro parvo mundo habetur, utpote dum omnis venæ ex aliquo vapore, mediante calore, ducuntur, implentur, atque in vesicam sese immittunt, & unum alterum persequitur.

Pari quoque modo cum lapide nostro comparatum est, qui cotidie ab aere per vaporem aliquem à Sole & Luna generatur, & per fluentia mareque Erythræum: in Euripos naturæ in Iudæa illabitur, ubi illum adferre nos oportet: quem si capimus, tunc illum manibus pedibusque truncamus, & tandem etiam caput ipsi avellimus: Quo factò, illum ad rubrum ducimus, & si quid nigredinis in illo reperimus, illud una cum intestinis & fœtore abijcimus: Si purificatus est, tunc illius partes sumimus, easdem iterum jungimus, & tunc Rex noster reviviscit, numquam moritur, & adeo clarificatus & subtilis factus est, ut omnia dura corpora pertranseat & seipso illa subtiliora reddat. Porro scias, dum Deus omnipotens Adamum formavit, & in Paradysum locavit, tunc duo ipsi præmonstravit, idque verbis sequentibus: Ecce Adam heic duo sunt, fixatum, sive constans unum, fugax alterum: eorundem occultam virtutem omnibus tuis filiis non reveles.

Mi frater terra fixata, aqua fugax est, quemadmodum vides, si res aliqua comburatur, tunc inconstans avolat, & constans jacere manet, ut cineres: Si aquam adfundas, tunc exinde fit lixivium, nam cinerum efficacia in aquam transit: Si nunc lixivium clarifices, in alenum mittas, & ad ignem evaporare sinis, tunc materiam in fundo reperis, quæ ante fuit in lixivio, hoc est, Sal materiæ, qua de cinisustus est

est & Sal haud immerito lapis Philosophorum appellari possit, postquam ille nostro lapidi similis videtur, sed illud ad artem nostram nihil facit; Hæc enim ideo à me scripta sunt, quo melius lapidem nostrum cognoscere disceres. Materia enim, qua in lapis noster, lixivium est, non tamen hominum manibus, ex cinere, & aqua, sed, per Dei ordinationem & creationem, per naturam conjunctus, atque quatuor elementis similis temperatus est, omnia, quæ habere debet, habet, nulla re indiget, nec quicquam ei detrahatur, sed nos illum sumimus. & laboramus, quomodo est, & requiritur, ideo quod lixivio fiet similis. Lixivium igitur ideo posui, ut ad verum intellectum pervenire posses: & quando materiam, quo in lapis noster est, sumis & in alembico in Mariæ balneum immittis, atque destillas, tunc aqua sursum in antisternium sese demittit, & Sal, quod pro terra habetur, in fundo hæret, atque ita siccat, tuncque humidum à sicco separasti, & corpus tum tenuiter terito, illud B.M. imposito, & tam diu in calore relinquito, donec solvatur: Quo facto aquam suam ipsi iterum potandam præbeto, omnia lente, & successivo tempore, donec clarescat: Seipsum siquidem coagulat, solvit, & purificat: destillata aqua enim est spiritus, qui corpori vitam suam confert, quæ unica illius animadvertito: A qua ventus, & ventus vita est, tuque vides quod ventus vivat, & vita est anima: Idcirco in isto labore aquam & oleum invenis, oleum tamen semper penes corpus remanet, & quasi combustus sanguis est: dein, cum corpore in calore, juxta temporis longitudinem, purificatur, quemadmodum hac in re semper edoctus fuisti: Idcirco integram, tibi præscriptam summam, ad finem hujus Tractatus usque, pro Testamento datam, teque, atque adeo vos singulos, fideliter admonitos volo, ut cumprimis caveatis, ne hac in arte quicquam attenteris, nisi prius res bene intelligatis, quas vobis præscripsi. Nulla enim res in toto terrarum orbe est, qua ex ars elaboratur, nisi res hæc unica: Illam qui ignorat, numquam ad artem pervenit: Unica siquidem res est quæ non ex montibus, vel terræ cavernis eruitur utpote Sol, Luna, Sulphur, Sal &c. Sed quomodo illam DEUS creavit. Illud omne nihil est, sed hoc res est, quod ex nimium ealiginoso

aere publice ad lucem venit, & quamprimum de terra sua decidit, tumultuatur, & sese manifesto facit conspicuum, quam cito etiam terram tetigerit, tam cito quoque iterum evanescit, nec umquam rursus videtur, vel invenitur, sed in aere, antequam lapsu suo terram tangat, capitur, & elaboratur, veluti antea undique ferme scripsi. Et quamvis ab initio diversa nomina illi tribuerim, nihilominus tamen ita appellatur: utque ad verum fundamentum pervenias, tunc nomen illius tibi denuo inculcabo, illumque primo HYLE, hoc est, rerum omnium principium, appellabo, nominatur quoque Sanctus unicus, intellige ex repugnantibus elementis, quæ in illo sunt, lapis Philosophorum, Solis, metallorum, servus fugitivus, æreus lapis, Thirnius lapis, Magnesia, sive corporalis lapis, Marccasites, Lapis gemmæ, Lapis liberorum, aureus lapis, origo rerum mundanarum, Xelis quoque, per inversionem Silex, Xidar, eadem inversione, radix, Petra, Atrop, per inversionem porta, & quotquot etiam alia nomina habet, tamen unica saltim res est: Cumque res vulgaris fiet, eapropter vos omnes fideliter admonitos volo, ut à cæteris Sophisticis technis omnibus vobis sedulo caveatis, vere enim Alchimiſtæ illi nominari poterunt, cum OMNEIS male miscuerint & errarint, & ad Scopum minime collimaverint. In causa fuit quod nec lapidem nostrum, neque virtutem, neque præparationem illius recte cognoverint.

O filii mei, memento hujus mei Testamenti, quod ex fidei corde, & condolentia, errantium laboratorum gratia, & charitatis ergo scripti & largitus sua quamvis jure illud occultandum esset: Eximia tamen condolentia, quam erga artis illius discipulos gero, cogit me quasi ut illud amplius occultare nequeam. Rogo igitur, per passionem Domini & Servatoris nostri Iesu Christi, ut dictum istud meum Testamentum imperitis, indignis, impiisque hominibus nequam communicetur, ne justum Dei judicium nos forsitan cum furore obruat & corripiat, atque tandem in æternum æternæ condemnationis barathrum conjiciat, id quod tamen idem Deus noster clementissimus clementissime præcavere ne dedignetur.

Nec equidem res levis momenti est, si quis, quid Hyle fiet, affirmare

mare velit. Est igitur (Hyle) prima materia, *sal Philosophorum, Azoth, & semen omnium metallorum*, quod è corpore Magnesiæ & Lunariæ extrahitur.

Hyle est rerum omnium principium, & ab initio fuit materia: illa non erat humida, nec sicca, non terra, non aqua, non erat lucida, neq; etiam tenebrosa, sed confusa erat commixtio, quæ est HYLE.

SEQVITUR NUNC ALTERA *hujus libri, pars.*

Primo sciendum est, postquam Deus omnipotens ab initio, primum nostrum genitorem Adamum, una cum omnibus cœlestibus terrenisque corporibus, in Paradisum collocasset, & de fructu arboris scientiæ Boni & Mali sub æternæ mortis pœna, vesci prohibuisset, quod illo tempore, antequam Adam divinum præceptum transgressus esset, homo nulla profus re adhuc indiguerit, eo quod immortalis adhuc esset: Quamprimum vero à prohibito fructu, participasset, illico etiam omnium mundi rerum indigens factus est, dum jussu divino, per Angelum ex Paradyso in exiliū, immundum, huncce mundum fugatus & nihil nisi egestatem: calamitatem, morbum, tribulationem anxietatemque, & tandem etiam amaram acerbamq; mortem portavit. Sin autem divino præcepto morigerus fuisset, tunc tempus suum, unum videlicet annorum mille, in Paradyso vixisset, atque tum exinde in cœlum sublatus fuisset, quemadmodum etiam omnes sui generis homines. Verum ob inobedientiam suam, Dei inclementiam erge se, posterosque suos, atque adeo omnes totius terrarum orbis creaturas, concitavit, qui omnis generis morbis ipsum, subinde visitavit; attamen, tamquam clemens & misericors DEUS, iterum medicinam, & id genus alias res nobilissimas, pro miserorum hominum diversi modis defectibus, ex mera gratia & clementia creavit, quibus sese miseri isti mortales quandoque à morbis sublevare & famem corporisque necessitatem, aliasque calamitates & angustias propellere possent, quemadmodum

etiam manifesta luce clarius, quod corporali cibo potuque homo conservetur.

Dum igitur nunc homo, omnis generis oneribus, miseriis, & angustiis, ob innatum Adamo & Evæ peccatum originale, onustus fiet, idcirco etiam pater noster Adamus unus annorum mille vivendo adsequi non potuit, licet mille artes, quibus tum à Deo dotatus erat, pro sapientia sua novisset. Nisi vero rerum virtutes, herbas, & medicinam cognovisset (veluti per Dei gratiam cognovit.) Non quadringentis, multo minus nongentis annis, & ultra, victitasset. Cum autem postremo per suam medicinam arte sese diutius sustinere non potuisset: eapropter filium suum Seth ante Paradysum, ad vitæ lignum adferendum, misit, quod illic etiam non corporali, sed spiritali modo natus est. Ultimo oleum misericordiæ petiit, quo factò, ipsi per Angelum jussu divino impetrandi illius olei promissio facta & mox Olivarum nuclei missi fuerunt, quos dein Seth, à patris sui morte, post in Patriam reditum, ad parentis sui tumulum plantavit, ex quibus postmodum benedictum S. Crucis lignum crevit, in quo Dominus & servator noster Iesus Christus miseros nos homines, per mortem atque passionem suam ab æterna morte omnibusque peccatis liberavit. qui Christus, in S. sua humanitate ipse arbor & lignum vitæ fuit, nobisque nobilissimum fructum olei misericordiæ, tamquam clemens, bonus & misericors Deus adquisivit, quo Pater noster Adam, atque adeo universum genus humanum (qui modo fidem & confidentiam suam in Christi digitos collocat, Deoque pro acceptis beneficiis gratus est) ad vitam æternam pervenire poterit. Cum itaque per Adæ lapsum tantæ miseriæ, ineffabiles morbi, tam ipsis hominibus, quam etiam pecoribus, circa omneis terræ fructus existerint: eapropter iterum per bona dona, & divinam permissionem Dei omnipotentis, medicinæ, remedia, Elixir, & Tincturæ repertæ, & cogitatæ sunt, non dumtaxat ad humana, sed etiam impura terrena metallica corpora purificanda, ex quibus omnibus medicinis una alteram semper antecellit, quemadmodum Sol splendore suo omneis cæteras stellas longe superat: Quapropter multi homines, ab Adami tempore, ad
quartam

quartam **I**narchiam usque, longo tempore, unica ista Nobilissima Medicina, lapideque benedicto, vitam suam bona salubrique in valetudine factam tectamque conservarunt, & à morte præservarunt. Illi aut qui tâta divina dona, præ cæteris, aliquanto melius cognoverunt, illorum, inquam, quidam trecentos annos vixerunt, nonnulli quadringentos, aliqui quingentos, utpote Adam, & quidam ex illius filius, nongentos veluti Mathusalem, Noa, & ultra aliquid ejusdem liberi, utpote Bacham, Ilrehur, Kalix, Hermes, Geber, Albanus, Ortulanus, Morienus, Alexander in Macedonia, Anaxagoras, Pythagoras, & plures adhuc alii, qui nobilem istam benedicti lapidis medicinam habuerunt, usurparunt, & summo sub silentio adservarunt, nec indignis revelarunt, qui ad malitiam suam illa abuterentur, quemadmodum Deus omnibus temporibus, petulantibus, audacibus, malis, improbisque hominibus semper viam præcludere novit. Ne idcirco mireris quod Deus omnipotens tam nobilem artem mundo largitus fiet, quam non dumtaxat Corpora Animalia sanare sed & metallorum corpora purificare, figere, & in nobilissimum Solem & Lunam transmutare potest, idque adhuc magis, & facilius fieri poterit, quam animalia carnalium corporum: & tum manifesto verum est, quemadmodum ex tribus hisce partibus mei libelli, quem GLORIAM MUNDI inscripsi, satis superque intelligere & discere poteris, quemadmodum etiam, juxta hujus meæ doctrinæ informationem, quam in dictis istis meis opusculis descripsi, ipso facto perficere, & comprobare poteris, sin alias doctrinam meam sequi velis, quam tibi, absque ullo dolo, ex Christiana charitate, & condolentia, præscripsi & tradidi. Cave autem ne talentum tuum absconditum maneat, sed, ad miserorum indigentium solatium ædificationem Christianarum Scholarum & Ecclesiarum, atque ad Dei laudem gloriamque, usurpari queat, ne divina æternæ condemnationis ira animam tuam obruat: id quod tamen Deus clementissime avertere, nosque in verbo suo conservare dignetur.

AD LECTOREM.

NE, peramice Lector, diu detinearis, sed opinionem fundamentumque meum quam commodissime & certissime intelligere possis, nec lectio forsitan tibi molesta atque tædiosa fiet: idcirco summa diligentia observes, quæ ab initio, medio, & fine hujus mei-opusculi, tibi revelavi, & nominavi, lectio siquidem ista tibi nullum tædium, sed gaudium excitabit. Cum itaq; mihi Deus omnipotens, cujus sanctissimum nomen omnib. temporibus celebrare, eidemque grates debitas persolvere obligatus sum per divinam suam gratiam, res istas, nobilis veræque istius artis magisterium, intelligentiam, atque experientiam concesserit, nihilominus tamen fraterna ex charitate veraque fidelitate moveor, ut nobilissimum istum thesaurum, quem per Dei gratiam, multifariis sumptibus, & molestiis, consequutus sum, in lucem proferam, ut hac ratione calumniatorum sensus corrigantur, tu ab aliis, minus necessariis, sumptibus tibi cavere possis, & ne ego quoque, tamquam falsus, invidiosus, malivolus, & avarus homo deprehendar. Itaque nobilem huncce thesaurum, & locupletissimum Dei donum apud me mori, aut rubigine obduci, & putrescere nolo, præsertim tam ineffabile consolatoriumque arcanum, quod Deus ipse coluit, roseo sanguine suo profudit, in materiali suo tempore consperit, & ne rerum imperitis insipientibusque reveletur, mandavit: quocirca etiam nobilis hæc medicina haud immerito oleum misericordiae appellari poterit, idq; multis sane de causis, quas intellectus tuus tibi ipsi sumministrabit. Minime igitur necessum, ut plura ea de re nunc loquar, aut scribam, juxta decentem modum, prout requiritur, explicabo, docebo, & revelabo, ut nemo, qui imposterum laboraturus est, in Philosophia amplius errare vel seduci queat, sed multo potius certum, verum, & hilarem accessum ad artis hujus operationem habere possit.

Itaque possessor & Communicator ego hujus libri, per Christianam charitatem, Vos fideliter admonitos & rogatos volo, ut hancce meam **TABULAM PARADYSIACAM, GLORIA MUNDI** inscriptam, contra omneis fastuosos, injustos
 misero-

miserorum hominum oppressores, elatos, nasutos, irrisores, contemptores, calumniatores, & id genus alios impios homines defendere, coram illis occultare, & ad ipsorum manus pervenire ne patiamini, idque sub pœna æterni crutiatus, & animarum vestrarum condemnationis, quod iudicium Deus contra transgressores istos jam ante tulit. Id vobis summopere curæ cordique fiet: præsertim autem tabulam istam meam veris amatoribus, indigentibus, piis, probis, beneficisque hominibus, qui istiusmodi Dei dona pro merito, venerantur reveletis & communicetis, atque qui ista dona Dei & recte usurpare, & recte occultare possunt. Sin vero hic meus liber ad impiorum manus perveniret, nihilominus tamen illos Deus cœcitate & stultitia percussurus esset, ne illam intelligere, vel comprehendere, multo minus laborare & ad utilitatem referre possent: ita Deus impios præcipitare, eorum demve nequitiam cohibere novit, quemadmodum etiam Rex David in Psalmo suo ait:

Hos est tua manutenes,

Horumque cogitatus &c.

Ita, mei filij doctrinam observetis, & tunc heic temporaliter in valetudine & lætitia vitam transigetis, & dein vobis Dominus sempiternum gaudium largietur. Id quod faxit SS. Trinitas, Deus pater, filius, & spiritus sanctus.

VERAE ARTIS INFORMATIO.

OMnibus artis hujus amatoribus notum facio, quod Philosophi veritatem, & mendacium, uno sub dicto complectantur: veritatem videlicet ipsorum liberis, & discipulis: mendacium vero stupidis, rerum imperitis, & insipientibus, qui mendacium ad veritatem referunt, & econtra: Philosophi enim numquam in mendacio deprehensi sunt. Et qua de causa: Res artis nostræ recte appellarunt, & laborem vere indicarunt, insipientes autem scripturam non intellexerunt, & res incertas acceperunt, utpote dum operantes aquas

sumere debebant, ibi pyritem, sulphur, sal, metallum, diversasque alias materias sumpserunt, in quibus nulla est operatio, & ex officinis tamen res caræ, sed in labore nullius omnino sunt pretij. Nostra vero materia ex nulla officina emitur, in illa tamen cottidie invenitur, & institores in plateas projiciunt. Sufficit itaque ut gratias reperiantur: Sed materia nostri lapidis omnibus iis rebus, quibus in artifices laborant, comparatur: Noster siquidem lapis est, sal nostrum, Mercurius noster, ærugo, halonitrum, salmiacum, Mars, sulphur, & infinita id genus alia, non tamen ex sylvestribus campestribusque montibus malleis, aliisque instrumentis, effossa: Sed solummodo nostris ex montibus, & fontibus, lapis noster eruitur: in Salis-fonte nostro Sal nostrum reperitur; ex nostra terra nostrum metallum, Mercurius, & sulphur funditur, & non ex sylvestribus, peregrinis, campestribusque montibus quæ omnia artifices non intelligunt, nec credere, nec comprehendere possunt; Dominus enim ipsis sensus obscuravit, & obturavit, qua de re res istas aliter, quam fieri oportebat, usurparunt, & ad scopum minime collimarunt, nihilominus tamen in contratio isto sensu perrexerunt, pertinacibusque suis capitibus obsecundarunt: utpote dum leniter destillare debebant, ibi forti igne sublimarunt, aquas fortes ustularunt, & operationem naturæ, ejusdemque res illico combusserunt, & in nihilum redegerunt. Dum etiam solvere debuerunt, illic coagularunt, & iterum, tamquam rerum imperiti, rem etiam imperite tractarunt, inque dubium inciderunt, mendacibusque verbis artem non veram, sed falsam esse, dictitarunt, in quo tamen ipsi merito mentiuntur; propria namque ipsorum ignorãtia turpiter ipsos decepit, id quod propriæ ipsorum obscuræ caliginosæ astutiæ impudandum est, dum, juxta obscurum ipsorum intellectum, verba aliter, quam sonabant, interpretati sunt. Exempli gratia dum Philosophi de calcionando (quod illi terere appellant) verba fecerunt, tunc imperiti Philosophastri illi comburere intellexerunt, & res omnino in cineres redegerunt, adeo ut nihil ex iisdem confici potuerit. Quanto etiam Philosophi solvunt, vel in aquam transmutant, tunc nasutuli isti forti aqua naturam combusserunt, & eadem aqua, quæ nullam in

se operationem habet, combusta corpora solverunt: id quod tamen in seipso, & in natura sua propria, & nō per peregrinam aliquam additionem fieri oportet, atque id genus ridiculas ineptias multas ediderunt. Quæ ad artem nostram collatæ sunt instar caliginosi foraminis, respectu alicujus crystalli. Itaque etiam omnes insipientes manere necessum habent, & ad artem istam numquam perveniunt. Postquam igitur tam imprudenter, minusque Philosophice multum philosophati fuerint, & tamen nihil invenerint, tunc ipsis ars non vera & impossibilis videtur: tunc calumniari atque convitari incipiunt. Adhæc si quis contrarium, artemque veram esse, dicat, tunc illum mendacij arguunt, dicentes: Si ars ista in terris esset, tunc diu illam invenissemus præ cæteris omnibus, tantum sapientiæ & intellectus enim habemus, tantos in studiis progressus fecimus, multa legimus, & laboravimus, & tamen nihil unquam invenimus aut deprehendimus: Hinc de sua stultitia, & magna sapientia nimium gloriantur, & tamē ingentes suas aures a finibus non tangunt, nec omnes vitæ suæ dies artis nostræ materiam cognoverunt: nihilominus tamen cottidie circa illam sedulo occupati sunt, habent illam præ oculis suis, & licet omnes mundi divitias impenderent, nihilominus tamen, juxta caliginosum nasutulum ipsorum sensum, illam non inveniunt & ita divinorum donorum calumniatores, & convitatores manere coguntur. Omnes idcirco, & unumquemque etiam in specie, fideliter volo admonitos, si rerum operationem non intelligant, nostræ naturæ materiam ex fundamento non cognoscant, ipsiusque præparationem, ab initio, usque ad finem non noscant, ut tum manum ab opere amovere debeant, ni, uti cæteris factum stulti & calumniatores fieri malint. Quilibet itaque hujus libri possessor bene in animum sibi inducat, & intelligat, quid ab initio, medio & fine hujus Tractatus scripserim: & tum, Lector, sies certior, num ars vera, vel falsa fiet, quidve sumere, præparare, usurpare, & imponere debeas, ut absque omni periculo, ad veram artem pervenires, heic intelliges: quibus taceto, animum tuum placato, & nemo aliquid de tua intentione experietur: time deniq; Dominum, qui omnium tuorum votorum te compotem redditurus est.

*SEQVITVR NVNC PROPRIA
mea sententia, & dictum Philo-
sophicum.*

FUNDAMENTALIS Epilogi loco præfationis, & libri, atque hætenus à me significatæ informationis, & antequam ad hoc Philosophiæ initium transcendam, primo bene fundatam meam sententiam, ut quilibet libri hujus possessor eo citius ad turbam infra scriptorum Philosophorum pervenire queat, declarabo. Si vero istam meam sententiam non sufficienter percipere & intelligere poterit, tunc subsequens Philosophus consulat, ubi illa mea sententia, cum rebus ante commemoratis singulis, sufficienter explicatur.

Cum itaque benedictam veramque artem norim, & materiam naturamque, quantum sane Dominus concessit, agnoverim: idcirco eamdem tibi ex condolentia hocce cum libro satis dilucide communicavi, atque non stylo Cancellistico, & verbis sesquipedalibus, sed recte & simpliciter, modo & specie simplici in lucem protuli. Quocirca quilibet admodum præmeditate eo citius animadvertat, & legat, ac tum bene sententiam meam intelliget. Verum certus sum, multos conficiis & calumniis me necaturos esse, cum ars nondum, à condito mundo, ita plane manifestata fiet, quam ego illam nunc publici juris feci, quæ omnibus mundi hujus sapientibus, & nasutulis occultata est: & qui librum huncce meum legerint, illis inquam, mirè in ipsorum auribus tinniet. Concludo orationem meam ad ipsum sententiæ meæ initium accedens.

Filij & discipuli hujus artis, ex Christiana charitate & fidelitate vobis notum facio, quam vere nunc arma & operationes lapidis nostri reperire intelligereque scire potestis & debetis: Sciatis igitur, quod lapis Philosophorum, nostris in arboribus, etiam in arboribus pomariis in aere, omnibus in creaturis, animalibus, omnibus rebus crescentibus, quæ vegetabilitatem habent, crescens, & non crescens, in operatione sua reperiatur. Per ascensionem enim suam, si à

Sole & Luna in destillatione sua commoveatur, omnibus crescentibus animatisque rebus unicuique peculiarem speciem, naturam, & per divinam gratiam, efficaciam & virtutem suam largitur, quemadmodum etiam floribus omnem formam, sive ille niger, rubeus, fulcus, cæsius, viridis, fulvus, albus, & cujuscunque etiam coloris fiet, confert, omnibus itidem metallis & mineralis: omnia illa, inquam, elegantiam formamque suam à virtute lapidis nostri sortiuntur, cum conjunctione Solis & Lunæ: Sol siquidem pater, & Luna lapidis hujus mater est: ideo nostri liberi Sol & Luna, & operationem etiam Solis & Lunæ habent. Et hæc tota lapidis nostri est proprietas, juxta quam illum cognoscere poteritis. Sin igitur nunc hanc operationem, formam & essentiam illius lapidis scitis, tunc bene beati, & veri artifices estis: Sin autem illud non intelligitis, & operationem, naturam, ac præparationem ejusdem ignoratis, tunc vobis nihil dixi, sed à labore rerum istarum cavetote, id fidele meum consilium, si initium, medium & finem ignoretis.

Sciatis, & animadvertatis etiam præterea, quamprimum semen rerum crescentium, utpote tritici, frumenti, hordei, & id genus aliorum fructuum, in accretione sua, operatione nostri lapidis, per maturitatem Solis & Lunæ, ex terra in altum, tamquam in aerem, ascenderit, & maturum factum fuerit, & eo ipso iterum fructus proferre debeat, quod tunc, inquam, in naturale suum præparatum solum feminari oporteat: antea tamen ager bene aratus, & stercoreatus fiet, in quo fimus putrescere necessum habet: Terra namque finem consumit, non secus ac homines cibos, subtile à crasso separat, animam rei crescentis adtrahit, veluti terra nutrimentum suum accipit, & semini restituit, quod jam in terram rursus feminatum est, quemadmodum nutrix infantes cum uberibus suis lactat, per efficaciam accepti cibi sui: Et hoc modo terra bonum à malo segregat, & alias res crescentes cibatur (UNIUS ENIM DESTRUCTIO, ALTERIUS EST GENERATIO) æq; in hac arte, quā in hoc natura, atque modo humiditas alimenta sua ex terra capit, veluti infans lac à matre, vel nutrice sua. Quapropter terra sustētatrix vel nutrix omniū rerum

rerum crescentium, si Sol & Luna, tamquam pater & mater, sicut humidi: quocirca illam stercoreari, arari, occari, inverti, & subtilem idoneamque reddi oportet, ut injectum frumentum præ lolo crescere, nec ab eodem supprimi vel impediri possit: Frumentum vel semen siquidem per destillationem Solis & Lunæ humiditatis, è terra exortum est, capropter etiam in terram suam idoneam seminari, & per Solem & Lunam ad fructum moveri necessum habet, si alias generare & fructum proferre debeat: Sol enim Pater, & Luna mater est rerum omnium crescentium.

Ita & simili quoque modo nostro ex frumento, atque nostro in solo Lapis noster crescit per destillationem Solis, & Lunæ: tunc ex terra in accretione sua in altum sese ad tollit, veluti in aerem & radicem suam in terra conservat. Verum etiam aliter de eo quis loqui posset, quasi radicem suam in aere habeat, & caput in terra: Idem tamen & unum id est, nullum errorem parit: Nam quod sursum, idem quod deorsum est. Nihilominus tamen quemadmodum nobilissimi flores, rosæ, arborum, herbarumque flores, quæ ex terra crescunt. in altum sese elevarunt, & fructum protulerunt: simili quoque modo nostrum frumentum sursum elevatur, & florescit, maturos suos fructus profert, tritatur, è paleis purgatur, & iterum in idoneam suam terram mittitur, quæ tamen antea bene stercoreata, occata, & præparata est. Quamprimû autem in naturale, ac idoneum suum pervenerit, atq; rore aut pluvia, cæli humiditate irroratur, atq; conspergitur, ac simul per calorē Solis & Lunæ movetur, tunc generat & fructus, quemlibet juxta singularem suam speciem, similem illi, quo terra nostra seminata est, profert. Et hæc negotio, vel Satio, in utrisque nostra artis est indicium, utpote de prima Satione usque ad alteram. Sol & Luna namque nostrum est frumentum, quod solo nostro immittimus, verum in principio, ut spiritus & anima: atque tum quales pater & mater fuerint, & tales quoque liberi futuri sunt. Quamobrem, mei filij, amatores, imitatoresque hujus artis, scitis nunc quid noster Lapis, nostra terra, nostrum frumentum, nostra farina, nostrum fermentum, noster finus, nostra ærugo, Sol, & Luna sicut, tunc universum intel-

intelligitis magisterium, & merito, præ cæteris cæcis dolosisque Alchimistis omnibus, exultare atque gloriari poteritis: pro quo igitur laudamus & gratias debitas persoluimus Creatori creaturarum omnium, per Christum Dominum nostrum. AMEN.

*SEQVITVR NVNC DE ORI-
gine metallorum.*

Flli mihi hæc tibi significabo & monstrabo metallorum originem, unde videlicet primordium & speciem suam sortita fuerint. Dein ex ipso fundamento percipies, quemadmodum nimirum metalla, ita in omni forma & specie etiam ars nostra sese ordinat: quomodo autem illud formam atque essentiam habeat, id, pro tenui ingenij intellectusque mei modulo, quantumque gratiæ Deus mihi clementissime largitus est, proponam & docebo. Quo melius citiusque vero, Lector, ad ipsum veræ artis fundamentum pervenire possis, idcirco visibile, mutabile, vel immutabile habes, utpote: animalia, arbores, herbas, lapides, metalla & mineralia, quæ ad nullam rem manualementis operationisque perfectionem pervenire poterunt, nisi per sola elementa ignis, ope naturæ, veluti publice vides, si Sol ad semen inclinet tunc omnes fructus erumpunt: Crescunt tum flores & herbæ, singulæ juxta suam speciem genusque: & quanto magis res crescentes de die in diem in accretione sua augmentantur: pari modo & cum ipsis metallis comparatum est, quoniam in naturalibus suis lapidibus in montium terra quam diu consistunt, tam diu etiam perfectam suam adcretionem habent à quatuor elementis ignis, à Solis Lunæque splendore: Terra siquidem splendorem Solis in se concipit, & ab eo æque tam bene, quam vulgaribus in campis, calefiunt dein de calore isto vapor vel spiritus in terra exoritur, qui sursum sese elevat in altum, & secum etiam celerrima elementa fumit, id quod haud immerito quintum elementum nominari posset: Est namque Quinta essentia, tamquam subtilissima à quatuor elementis separata: & ex vapore humiditas existit, & è superiori montium avolare

Hh nititur,

nititur, sed montium fastigia lapidibus præmunita sunt, ut vapor ille exinde queat egredi, si namque ad superiores lapides pertingit, tunc deorsum rursus descendere necessum habet, impulsus namque temperatusque Solis æstus, à quo vapor ille exortus est, eo vaporem iterum adigit ut aut descendat, vel decidat: in descendendo autem vapor in humiditatem aliquam trasmutatur, fit sulphur & Mercurius, cujus utriusque pars aliqua retro manet, & quod fugax est, sursum deorsumque descendit, & per multiplicem istam ascensionem & descensionem illæ, tandem successu temporis figuntur: atque in metalla transmutantur, quæ dein tam arcte terræ & lapidibus adhærent, ut per fortem ignis fusionem inde elicienda sint, & quanto magis montes crassiores lapides, aut terras habent, ita quoque metalla comparata sunt: Si enim solum subtile, & lapides ejusdem generis sient, tunc etiam subtilis vapor exinde egreditur & subtile fit sulphur & Mercurius: quæ duo si pura mundaque, per temperatum calorem sursum deorsumque agitata, & fixa sient, tunc metalla itidem munda puraque, & constantia sient. Sin vero montes grossis lapidibus, & pari terra, mixti sient, tunc etiam Sulphur & Mercurius per grossitatem istam impediuntur adeo ut ad perfectam operationem pervenire nequeant: Idcirco etiam metalla diverso more modoque transmutantur. & quodlibet quidem juxta suam speciem: utpote veluti campi arbor quælibet proprium suum odorem, saporem, & speciem habet: ita etiam mons quilibet peculiare suum æs in se crescens habet, ex naturalium illorum lapidibus, non secus ac frondes arborum, omnium rerum adcretio fieri solent: idque juxta operationem Planetarum cœli: quo viciniore namque montes Planetis adjacet, tanto magis in iisdem metalla crescunt, & fumum saporemque suum exinde fortiuntur: Sin vero montes Solem versus siti sient, & tam eorundem lapides, quam terræ subtiles sient, tunc metalla omnia in aurum transmutantur: Sin etiam Lunæ, tamquam Lunæ, ad operationem suam viciniore adiaceant, tunc metalla in argentum convertuntur. Omnia namque metalla istam in se proprietatem habent, ut tandem in Solem & Lunam transmutentur, per longam Solis

& Lunæ operationem: Sol enim pater, & Luna mater metallorum omniumque rerum crescentium est. Vides enim quod aurum, Solis instar, splendeat, & argentum, veluti Luna. Quamobrem liberi parentibus existunt similes: & ideo omnes res metallicæ, in crescendo, juxta suam speciem transmutantur, & nihilominus tamen Solis & Lunæ proprietatem in se complectuntur: nihil enim amplius deest, quam ignis, cujus paucitate laborant, quemadmodum vides, dum Sol, adventante hyeme retrogreditur, tunc campi flores moriuntur, folia cadunt de arboribus, omnes herbæ marcescunt, elementum namque ab iisdem recedit propter frigiditatem, præ qua nihil potest crescere, & præ nimio calore res & naturæ fructus marcescunt: Duo itaque ista, utpote Sol & Luna, simul conjunctimque operari necessarium habent, adeo quod Sol calefacit, illud Luna frigefacit: & quod Luna plus justo frigefacit, illud Sol recalefacit: Quocirca diversimodas res crescentes ignis, hoc est, Solis splendoris sustentant, & eo ipso perfectæ fiunt, quælibet, juxta suam speciem. Imperfecta vero metalla nondum matura facta sunt, ideo quod per adcretionem suam imperfecta sient.

Quamobrem, per singularem Dei creatoris gratiam, summa nobilisque ista ars inventa est, cujus beneficio ignis naturalis tam in arte, quam in natura præparari potest, qui in momento omnia imperfecta corpora & metalla figere potis est, quod Sol etiam mille annis perficere nequit. Ita quoque eadem illa materia omnes res crescentes, quamlibet secundum suam speciem, curare vel sanare potest, si ipsis adjungatur: Materia nostri operis siquidem, tamquam ars nostra, à quatuor elementis conjungitur, unanimiterque unitur, atque copulatur, adeo ut numquam separari queant: Quocirca hæc unica res discordantia elementa placat in omni generis metallis, rebusque crescentibus, easdemque reddit unanimes: adeo ut omnis illarum morbus ab illis avolet, omnium enim rerum morbus & in constantia non aliunde venit, quam quod elementum unum alteri imperet, unumque alterum obprimat, unde homines tum ægrotant, & metalla sunt impura atque inconstantia, in eaque de causa,

rubigine obducta, facillime, in igne, aere & terra pereunt. Quamprimum vero benedicta nostra Medicina accefferit, illico elementa purificantur, & amice iterum conjunguntur: Ita namque corpora metallica durantur, carnalia quoque, & crescentia corpora sana fiunt, & ab omnibus suis morbis curantur, exceptis gemmis, lapillisque pretiosis, qui singuli ab ipforum inconstantia originem fortiuntur, & ad perfectionem suam revertuntur.

Scias præterea quod etiam omnis generis lapides è sulphure existant, & à fugace Mercurio, Sole & Luna itidem, generentur: Quod verò in metalla redigi nequeant, id grossitiei, eorumdem imputandum est. Sciatis quoque, quod crescentes, sive vegetabiles, res omneis, utpote gramina & frondes à sulphure & Mercurio generentur, idque per calorem Solis & Lunæ: Sol & Luna enim est Mercurius in materia, utpote: Sol calidus, & siccus, Luna vero calida & humida est: Nam in terra ignis occultatus, calidus, & siccus est, atque in illo igne aer habitat, qui est calidus & humidus. Quapropter duæ partes principales cernuntur, utpote humidum, & siccum, hoc est, Terra, Ventus, & Aqua, in quibus mercurius conjungitur, qui calidus & humidus est. Mercurius, sulphur, in materia, & res omneis adcretionem suam habent ab humido & sicco, atque siccum humidumque à calore solis movetur, adeo ut destilletur & sublimetur, atque res omneis fieri oporteat, quælibet juxta suam speciem. Et hac ratione Mercurius noster lapis est, qui à sicco & humido temperatur: Sed Mercurius in neutro est: ad laborem huncce siquidem non est conducibilis: Noster namque Mercurius fixatus atque constans, sed sylvestris in tabernis fugax est: Eapropter hunc negligito, & proprium nostrum Mercurium sumito, quo de omnia humana & subtilia originem adcretionemq; suam omneisq; flores odorem colorēq; suum fortiuntur, hoc est, calidum & siccum cum Sole & Luna mixtum, & ex quatuor elementis simul temperatum, quibus res omneis vegetabiles nutriuntur. Res autem ista per vaporem aliquem tam sylvestribus, quam campestribus in montibus existit, per calorem solis: ex vapore isto fit humiditas, ex humiditate sulphur, & Mercurius, & ex duobus istis fit metallum.

Juxta

Juxta puritatem suam, & promotionem metallorum Sol & Luna splendor est, quem spiritus, adtrahit & concoquit, non secus ac homo cibum, atque subtile duorum istorum splendorem terram iis rebus manducandum præbet, quemadmodum nutrix lac infantibus. Et hoc modo metalla in terra, à temporibus, ad tempora, nutriuntur, donec perfectam suam ætatem adsequantur. Idem quoque fit in nostra arte, quæ à calido & humido conjungitur, & calore copulatur: quæ materia vapore per calorem & humiditatem generata, hoc est, in sulphur commutata est, quo in igne & aqua lapis noster invenitur, & alias nullibi: Vapores enim secum sursum sumunt etiam subtilissimam terram, subtilissimum ignem, subtilissimam aquam, & subtilissimum aerem, & ita subtilissimis elementis similes temperati sunt, Hoc. n. prima materia appellatur, tamquam cujuslibet rei principium & materia separatur tamquam terra & aqua, quo duo per temperatum calorem iterum conjunguntur, non secus ac sylvestris Mercurius in montibus, à celeri terra, & subtili aqua per temperatum calorem conjungitur, in Mercurium transmutatur, & successu longi temporis in metallum convertitur.

Simili quoque modo ars nostra ordinatur, & haud secus: Cum autem videas, quod materia, à vapore generata, in duas partes, in terram, & aquam videlicet, sese segregari patiatur, & terra inibi oculo tenus reperiatur, facile idcirco intelligis, quod ars quatuor elementis similiter temperata fiet. Subtilis humidaque terra siquidem nondum sese sursum elevavit, & nihilominus tamen in segregatione, fixata, siue constans, invenitur, atque in conjunctione iterata fixatus exinde fit Mercurius: Sylvestris vero Mercurius fugax est, terra namque, una cum aqua, ab igne avolat: ideo arti nostræ non inseruit. Scias præterea, quod vapor in montibus verus fiet Mercurius: Ubi siquidem fumum habet in montibus, ibi etiam congregatur, & si calore destruat, ita ut sursum deorsumque descendere, nec hoc modo operari non valeat, tunc in terra remanet. & talis est Mercurius, quem nemo separare potest: Unum namque ubi manet, ibi remanet etiam & alterum, veluti volans Mercurius idem facit, ubi unum manet, ibi quoque & alterum manet.

Et commemorato hocce modo satis nunc superque instructus es, unde nimirum metalla originem suam fortiuntur, quid Mercurius fiet, & quomodo in metallum transmutetur. Et hoc modo sermonem meum nunc concludam, & in altero hujus libri Tractatu, plura explicabo, ut sufficienter ad ipsum fundamentum pervenire possis. Ne itaque mireris, quod omnia metalla in Solem & Lunam transmutari, atque omnia carnalia corpora ab omni morbo liberari atque curari possint: in ipsa siquidem rei experientia, Deum, per ejusdem gratiam summopere laudare & celebrare volumus.

*NUNC TE DOCEBO, QVO MODO VI-
delicet ignem & aquam facere debeas, qua in Mercurio
preparatur ad veram Tincturam, al-
bam, aut rubram.*

Recipito ignem, vel calcem vivam, qua de Philosophi loquuntur, quod in arboribus crescat, in quo (igne) Deus ipse ardet amore divino: In eo Mercurium purifices & occides ad artem istam, intellige vulgari cum Mercurio, quem in aquam, vel ignem fixare velis: sed ille Mercurius, qui in ista aqua, vel igne, occultatus latitat, inibi à se ipso fixatur. Item, Naturalis Magister ait ad artem hanc de igne, Mercurium putrefaciendum, clarificandum, coagulandum, & fixandum in igne indelebili, vel vivo, quo in Deus ipse ardeat, sed cum sole in amore divino, ad solatium omnium hominum: & absque isto igne ars numquam perfici poterit. Item, ignis Philosophorum quem occultatum occlusumque illi habent, dum scribunt, quod nemo ipsorum verba intelligat: itaque in errorem incidunt, multique sæpe numero in paupertate moriuntur, eo quod Philosophorum istum ignem non agnoscant. Item, ignis nobilissimus ignis est, quem Deus in terra creavit, millenas enim virtutes habet: Ad hæc respondet didascalus quod DEUS tantam virtutem efficaciamque tribuerit, & tam dignus, ut divinitas ipsa cum hoc igne commixta fiet: Et iste ignis purificat, tamquam purgatorium in inferno, omneisque homines

homines ab eodem confortantur. Ne vobis itaque mirum moveat, quod ignis ille fixet clarificetque Mercurium, & in eo omnes fœditates fordesque commutet. Item, Philosophi hunc ignem primo vivum appellant, in laudem gloriamque Dei omnipotentis, qui se ipsum sese in vivam aquam miscet, neque in divino igne unitur.

Item, ignis varia habet nomina: Magnates enim dicunt esse vinum adustum: Philosophi autem triplicia illi nomina conferunt, quemadmodum tribus personis Trinitatis, DEUS PATER, DEUS FILIUS, ET DEUS SPIRITUS SANCTUS, Corpus, Anima, Ignis, spiritus sanctus.

Item, Philosophi inquirunt: Ignis est ignis, & simul aqua, unicus caloris & frigoris, humiditatis & siccitatis, & nemo ignem potest extinguere neque in gratia imminuere quam ipse. Porro didascalus aliquis ait: Ignis est inextinguibilis, quo de omnes Philosophi loquuntur, quod continuo ardeat, & in omnibus metallorum animabus purificet, tingat, in iisdem omnes impuritates comburat, & Mercurium cum Sole tam celerem faciat, inter Solem & Mercurium, ut tum Mercurium cum Sole conjungat, adeo ut omnes tres, una res fiant, quas nemo separaturus fiet.

Item SS. Doctores inquirunt: Pari modo, quo in hisce trib. sese ununt, Deus pater, Deus filius, & Deus spiritus sanctus, SS. Trinitas in tres personas, & tamen unicus verus Deus remanet: ita quoque ignis unit hasce tres res: utpote corpus, spiritum, & animam, hoc est, Solem, Mercurium, & Animam. Item, ignis alit dividitque animam, hoc est metallum, quod duo ista conjungit, ut omnia tria unum fiant, & æternum conjunctim maneat, quemadmodum Ignis Deum, homines, & sanguinẽ conjungit: & veluti ignis augetur, & supra omnes mūdōs ardet: ita vere hæc tinctura augetur, & hic ignis omnia metalla ingreditur, adeo quod una pars, ducentas partes, in tertia trecentas, in quarta quadringentas partes in nobilissima metalla commutet.

Item, Philosophi hunc ignem spiritus S. ignem apellant, tanta equidem dignitate, ut quemadmodum ignis in Deo in veram carnem sanguinemque transmutata erat, & nihilominus indissolubilis

æternum,

æternum manet: ita vere in hoc igne Sol, Luna, Mercurius in veram Tincturam transmutatur, quæ constans manet omnibus in probationibus, qui perpetuo durat, & in æternum duraturus: atque tincturus est, sed & in Mercurio. Simili modo, quemadmodum Deus sancta sua carne multos enormes peccatores cibatur: ita quoque Tinctura omnia grossa crassaque metalla tingit in Mercurio, quamvis, veluti peccator impura fiet: id autem tincturæ nihil nocet, bonum, æque quam malum, tingit, & cum SS. Sacramento comparatur, quod nullum peccatorem excludit, quam impurus etiam ille fiet. Et hoc modo satis dilucide te docui, cum differentia attamen, quam ingentem, sanctamque virtutem videlicet ignis iste in se complectatur, ex quo tibi artes præparare poteris; absque hoc enim igne nemo ad artem hanc pervenit.

Item, Philosophus ait: In igni hoc invisibili artis mysterium inclusum est, quemadmodum tribus in personis Deus Pater, Filius, & Spiritus S. in una essentia vere conclusus est. Hoc in igne recta veraque ars tribus in rebus manuariis consistit, & tamen omnes tres sunt invisibiles, & incomprehensibiles, instar Spiritus S. Quæ de causa Philosophi ignem istum excitarunt, ignemque Spiritus S. appellarunt: Sine tribus istis rebus manuariis ars numquam perfici poterit. Prima, de tribus istis rebus, ignis est: altera, aqua: Tertia, terra: quæ omnes una in essentia sunt invisibiles instar SS. Triunitatis, & per omnes res perfectas operatur in hac arte, veluti Spiritus S. qui est invisibilis, & incomprehensibilis nihilominus tamen omnes res virtuosas omnibus in operibus operatur.

*NUNC QVOQUE DOCEBO, QVO MO-
do tres iste res in arte operentur, & cum omnibus
tribus simul incipiam.*

Sapiens ille Magister Plato inquit: Quilibet arator, qui bonum seminare vult frumentum, is primo necessum habet bonum agrum, bene aratum, beneque stercoreatum, qui ager valde
bonus

bonus, & antequam frumentum eidem injiciatur, ab omni zizania bene purificatus fiet: dein, ante segetem, frumentum quoque purum esse oportet: Hanc ad rem arator quoque humiditate indiget, per pluviam, qua de frumentum putrescat, & iterum reviviscat: postea igne frumentum opus habet, hoc est, Solis calore, ut ad maturitatem suam perveniat. Idem etiam in nostra arte requiritur: Primum res tuas, vel semen, præpara, quod ferere volueris, hoc est, tuam materiam puram facias, quemadmodum te docui, & subsequens Turba etiam docet. Dein bona terra opus habes, cui Mercurius & Sol tuus inferendi sunt, quæ ab omni impuritate bene purificata fiet, absque purificata namque tua terra, nulla seges fructum proferre potis est: Quocirca ait Philosophus: Seminate segetem in fœcundum agrum, qui per ignem vivum præparatus est, tunc fructus fert multiplices.

Item, hoc in igni res omnes conclusæ sunt, non secus ac ardens Spiritus S. ignis à cœlo descendebat, & pertransiit cœlum & terram, humectavitque purificavitq; omnes creaturas fœcunditate, quamlibet, juxta suam speciem, & Naturam.

URINA PUERORUM QUID SIT?

HEic vobis veram communicabo informationem, de Urina puerorum, & Philosophorum. Scias, quod spiritus è metallis extrahatur, hoc est, Urina puerorum: Sperma namque metallorum est, & origo metallorum: Certo scitote, quod absque spermate ars in æternum non reperiatur, absque illo enim nulla fit Tinctura, neque alba, neque rubra, & vere ex Sole & Luna extracta: Nam sulphur & Mercurius ex auro rubra, ex argento alba: Et hic est Mercurius ex Sole & Luna, qui omnem Mercurium in imperfectis metallis fixat, & vulgarem quoque Mercurium constantem reddit: Mercurius enim est Sol, & Luna semen metallorum, atque Mercurius imperfectorum corporum, cum Mercurio aurum & argentum conjungitur atque copulatur unam infixationem, & tum altam tincturam

habes , quam pro arcano thesauro conservabis. Dioscorides, de hac Urina puerorum vel Philosophorum elegantem scripsit sermonem, quem primam materiam metallorum appellat.

MERCVRIVS PHILOSOPHORVM QVID?

Mercurius aliud nihil est , quam aqua & Sal : Quæ duo elementa tam longo tempore simul in naturali calore concocta sunt , & duo ista conjungit atque coagulat : Quo factò , id tum sicca aqua appellatur, quæ non est humida, neque humectat, & Mercurius nuncupatur , loquor autem heic non de Mercurio crudo, sed de Mercurio, quo stellæ de firmamento in terram operantur unum corpus, quod vix est comprehensibile : Philosophi enim dicunt de quinto elemento : Hæc est virtus rerum vegetabilium omnium , & suprema efficacia maturitatem perfectionemque efficit : altera & infima Q. E. quæ in terra est, & partim corporalis facta est in ipsa, semen auget & multiplicat, quod juxta suam speciem, comprehendit , & ex terra ita crescit : Et tum suprema Quinta Essentia infimæ venit auxilio , quæ terræ grossitiem amovet, dictumque istud semen maturum reddit: Nam malas humiditates ex Quinta Essentia terræ exsiccat, hoc est, Mercurius & Q. E. Cæli, hoc est Sulphur Aeris : Ideo dicunt Philosophi: Sulphur est induratio Mercurii , & hoc quidem vere ita se habet : Illa, præterea , uxor & maritus est , & heic in terra multos liberos generant. Qui homo illud non intuetur? Sin enim forsitan existumas, quod veritatem tibi reticere velim, absit inquam, illud, cujus rei nunc tibi exemplum propono: Vulgare habes sulphur, quod vulgarem coagulat Mercurium , quemadmodum illud heic, & aliis in rebus vides: Sulphur enim venenosum, & Mercurius lethalis est. Quomodo igitur boni aliquid extraheres, quod alteri subvenire deberet, quod non bene possibile: ambo siquidem ad perfectionem auxilio indigent. Vere autem tibi dico: Si fixatum nostrum sulphur conjunxisti cum sublimato nostro Mercurio, & ambo in ignem collocata sunt, tunc illius Mercurii particula Mercurium Crudum

Crudum conspergito, tunc transmutatur, fit, & manet perfectus. Nunc ad priora verba te convertas, nunc de Q. E. terræ, & Q. E. stellarum: manifesto vides, quod Q. E. operationem suam in hyeme, dum terra conclusa est cum frigore, habeat: & Q. E. stellarum in terra tempore æstivo: tunc suprema Quinta Essentia extrahit infimam, & hoc modo generationem multiplicationemq; uniuscujusque, juxta speciem suam, perficiunt: Ita quoque ambas Q. E. Cœli, atque terræ in aquam propellere, & in illa conservare poteris: dum autem Q. E. in terra est, id in multiplicibus coloribus contrarii splendoris Solis cognoscis, quemadmodum cernis in Iride, dum Sol per pluviam splendet: una namque ex parte vides colores, ex altera circulos: atque istius celeritatis experiendæ efficacia in arte destillationis consistit, suoque loco in hoc libro satis superque explicatur, & describitur. Nullus enim lapis, nullum animal, neque herba est, quæ non duas. Q. E. supream infimæque efficaciam habeant: In istis enim totum Magisterium consistit, ex quibus lapis sapientum conficitur. Hermes, in Smaragdina sua tabula, ita inquit: Benedictus noster lapis, qui de bono est, animamque habet, de terra sursum in cœlum ascendit, & à cœlo in terram usque se demisit, & in suprema, infimaq; potestatem suam exerit: Virtus illius in aere est, conjungitur Mercurio, itaque ejus Pater Sol, mater vero Luna est: ventus in utero suo illum gestavit, ipsiusque sustentatrix terra est, hoc verum, sine mendacio verum & certissimum, quod inferius est, id est, quod superius est, Illudque naturalis est permixtio, hoc est, Lapis, & non lapis, constans, & fugax est, hoc est, corpus & spiritus, qui est calx & anima, estque maritus & marita, Rex, & Regina. Et hæc de multis aliis verbis & parabolis dicta sunt.

COMPOSITIO.

Albertus de conjunctione Lapidis ita ait: Tam velox vel vulgaris conjunctio fieri nequit, nullam per viam grossarum rerum, solummodo prius solvuntur in aquam, dein simul miscentur, & ad lo-

cum calidum collocantur, ubi per naturalem calorem idoneo in tempore uniuntur: Elixir enim & duæ solutiones cōjungendæ sunt, utpote de Elixir tres partes, & à contracto corpore unam partem: Id coagulat & solvit iterum: Idque tam crebro repetas, donec res una facta fiet, absque ulla transmutatione. Illud omne bonitate Mercurialis nostræ aquæ perficitur: cum illa siquidem corpus solvitur. Aqua est purificans, conjungens, solvens, album, rubrumque faciens. Aristoteles de illa sic inquit: Quod hæc aqua fiet Mercurius & contracta terra, in quam Hermes semen suum injicere jubet, Solem vel Lunam, ut Senior loquitur, volunt extrahere divinam aquam sulphuris & Mercurii, à Sole & Luna, quæ est ignis, calefaciens, & ferens cum suo igni, hoc est Mercurius, & illic est aqua, quæ non humectat: quem Mercurium illi coluerunt, amarunt, & usurparunt, idque ad finem vitæ suæ, virtutem enim ipsius agnoverunt.

TRACTATUS TERTIUS DE *turba Philosophorum.*

Illos omnes, de verbo ad verbum, cum omnibus punctis & articulis in specie explicabo, ut Lectores singuli omne illud, quod Philosophi scriptitant, persentiscant, & eo citius securiusque ad laborem accessionem facere possint. Hisce laudate Dominum, illiusque divinam gratiam mihi exoptate, quo melius inchoatum meum propositum absolvam. Ne igitur, mi Lector, diutius detinearis, sed ad verum intellectum hujus nostræ artis pervenire possis, tam bene quam parati isti Philosophi: iccirco scias nunc, quod Deus omnipotens ipse hanc artem primo nostro patri Adamo in Paradyso primum tradiderit. Quamprimum enim illum creasset, & in Paradisum collocasset, tunc eidem hancce artem dedit, ita inquit: Adam, ecce heic duæ sunt res, quæ sursum, fugax, & quæ deorsum, fixatum est: & in hisce duobus omne mysterium occultatum latitat: Illud probe observato, & hanc in eo latentem virtutem atque efficaciam ne filiis, nec posteris tuis quidem communicato: Illa duo, præterea

præterea, una cum omnibus sub cælo creaturis ibi inservient & obedient, omnemque virtutem & præstantiam totius mundi tibi subjiciam: Iccirco cum mundo comparatus, & minor Mundus appellatus est.

DICTVM ABELIS.

II. **A**Bel, Adami filius, in principio suo ita scripsit: Postquam Deus patrem nostrum Adamum creasset, & in Paradysum collocasset, omnes res, herbas, montes, lapides, animalia, quæ non nominata, patri nostro Adamo subjecit, ut omnium rerum esset Dominus: Unde natura ansam arripuit quod homo mons omnium montium, lapis omnium lapidum, arbor omnium arborum, radix omnium radicum, & terra omnium terrarum esse debeat, atque etiam ita nominari, & pro iisdem haberi poterit: quod enim omnes res in homine conservantur, id ei Deus largitus est.

III. **SETH**, Adami filius, ita describit: Scitote, liberi, quoties, & quantum aceti in arte coquitur, & in cineres redigitur, tantum totiesque etiam extrahit, & corpus album facit: Id si bene coquatis, & nigredine sua illud privetis, tunc illud in lapidem transmutatur, qui tam diu lapis albus appellatur, donec confringitur: tunc solvite illum in aqua oris bene temperata, & sciatis, quod res tota albedo fiet, quam rubedo sequitur, artemque totam solummodo fieri per acetum acerrimum, Dei potentiam, atque perfectionem operis.

IV. **ISINDRUS**, suo in principio, ita depingit: Ingens admodum aer est, ideo quod aer rem corrigit, si crassus, vel tenuis, calidus aut humidus fiet. Aeris namque crassities inde existit, quando Sol occidat, vel convertatur, aut elevetur, hoc est, calidum aut frigidum, & est siccitas, & tenuitas, hyememque æstatemque denotat.

V. **ANAXAGORAS**, ita scribit: Ajo quod rerum omnium Principium Deus fiet, & ipsius bonitas: Quocirca Dei lenitas etiam sub terra regnat, crassities rerum omnium, & sub terra crassities: à creatione sese repræsentat lenitas, & synceritas, sub terra crassities: lenitas autem non cernitur nisi in ipso corpore.

VI. SENIOR, ALIAS PANDOLPHUS, ait: Notum facio posteris, quod aeris tenuitas, sive mollities fiet in aqua, & ab aliis non separatur: atque ni solum succum esset in terra, tunc nulla illic remaneret humiditas.

VII. ARISTEUS breviter ita inquit: Terram rotundam, nec simpliciter rectam esse scito. Si enim terra ubique recta planaque esset, tunc sol ubique, & undique in momento splenderet.

VIII. PYTHAGORAS nobis ita scribit: Notato quid fiet, quod tangitur, & non cernitur, & non cognoscit, quod cognoscitur, & tamen non videtur, solum cælum & terra est: quod non cognoscitur, illud est in mundo, & integritas in sensibus, utpote in visu, auditu, olfactu, gustu & tactu. In visu cognoscitur differentia albi & nigri: in auditu cognoscitur integritas boni & mali: Similiter & in olfactu bonus odor: in gustu amarum & dulce: in tractu grossities & subtilitas cognoscuntur.

IX. ARISTEUS, in tabula secunda, indicat corpus, quod vobis monstravi, illud in tenuia, sive mollia folia redigit, illique aquam nostram marinam superinfundit, hoc est, aquam vitæ, & in leni igni illud tam diu coquit, donec illius nigredo evanescat, atque coquendo, potando, terendo, purificando illud tam diu fatigat donec albescat, & rubescat.

X. PARMENIDES: Scitote quod Philosophi de multis aquis scripserint, multis itidem de lapillis, & metallis, vosque decipere voluerint, dum autem quæritis: itaque edico vobis omnibus: Qui vos artem quæritis relinquite Solem, Lunam, Saturnum, Venerem, præ nostro ære, vel nostra terra. Eccur ita? Omne nullius est naturæ.

XI. LUCAS. Sumite vivam aquam à Luna, illamque nostrum juxta morem consuetudinemque coagulate. An non me animadvertitis, quod dicam, juxta nostram consuetudinem? jam ante coagulata est. Hoc vobis præcipio ut vivam aquam à Luna sumatis, & ad terram nostram trahatis, tam diu donec albescat, & nostra fiet Magnesia, & tunc lætantur naturæ naturarum.

XII. ETHEL

XII. **ETHEL.** Coquite nostrum lapidem tamdiu donec splendeat veluti fulgurans marmor: tunc magnus & arcanus lapis fit: Sulphur siquidem sulphuri est additum, proprietatisque suæ conservans.

XIII. **PYTHAGORAS:** Damus vobis regimen de rebus illis, ut aquam suam bibat, tamquam ignis Lunæ, quem præparasti. Illius calcis aqua nostra, quæ coquit, ac potat, quam diu propriam suam aquam & humiditatem bibit, donec albescat.

XIV. **PHILETUS:** Philosophiæ filii sciatis: Fundamentum, cuius causa multi ad inopiam rediguntur, non magis quam una res est fortis naturæ apud Philosophos: Et illa res, quæ apud omnes insipientes abjectissima est, à nobis Philosophis, in magno pretio habetur. Ah vos dementes, rerumque imperitos stultos! Quam ignari tamen hujus artis estis, ut etiam præ stultitia moriamini. Rem illam si scitis, juro tum vobis in ipsa rei veritate, si Reges, Principes, & Proceres illam scirent, numquam illa ad vos pertingeret. Res illa apud nos Philosophos vocatur acetum acerrimum, & absque illo aceto fieri nihil potest, neque nigredo, albedo, neque tinctura, id probe vobis notandum observandumque est.

XV. **MATHUSALEM:** Cum aere, vapore, & spiritu vulgarem haberemus Mercurium in tam bonam gratamque Lunam, quemadmodum à natura mineralium, absque calore esse poterit.

XVI. **SIXION:** Vos Philosophiæ filii: ad laborem illum album rubrumque faciendum, sciatis, quod res nulla rubra fieri queat, nisi ante alba facta fuerit: quocirca tres istæ naturæ, non amplius est quam album & rubrum, sumatis igitur nostrum Saturnum, & coquite illum in aqua viva tam diu, donec albescat, crassus fiat, & sese coagulet, tam diu donec rubescat, tunc habetis rubrum plumbum, quo de Philosophi scriptitarunt, & absque hoc plumbo in labore nostro nihil fieri potest.

XVII. **MUNDINUS,** Scitote artis hujus imitatores, quod Philosophi varia de Gummiis suis in libris scripserint, nihil tamen illud est aliud, quam viva & constans aqua, quæ ex nobilis ille lapis conficitur. Ad quam multi Gummi illud quærunt, & nusquam tamen inve-

niant

niunt vel cognoscunt. Do vobis cognitionem illius gummi, & illius, quod in illo latet, mysterium. Scitote igitur quod gummi melius fiet, quam Sol & Luna: Quocirca à Philosophis in magno honore atque pretio habetur, quamvis tamen vili pretio ematur, & inquirunt: Cavete ne gummi nostrum pereat: sed in libris suis illud nomine suo non exprimunt, ut gummi nostrum insipientibus occultum maneat: contra illud enim est voluntas Domini, juxta mandatum divinum Adámo factum.

XVIII. DARDANIUS, Scitote, filii, quod Philosophi vivam manentemque aquam sæpius sumant. Adhortor autem vos, ne prius artem hanc inchoetis, donec potentiam & efficaciam in viva ista aqua cognoscatis: Qui enim illam non novit, nec præparationem, aut regimen illius scit, is manum ab opere detrahat. Nam absque manente aqua in hac arte nihil perficitur: Illius enim potentia & efficacia spiritalis sanguis est, quem Philosophi vivam aquam appellarunt. Transmutate nunc illam in corpus & spiritum, atque tunc, per Dei gratiam, conversum spiritum in sanguine, hoc est, spiritum in corpore.

XIX. PYTHAGORAS, in libro suo secundo, ita ait: Philosophi aliquoties nominarunt, &, manentem aquam albam & rubram faciendam, scripserunt, variosque modos indicarunt, & nihilominus tamen in veritate clanculum inter se convenerunt, in accumulacione, ponderibus, mensuris, & etiam in suo regimine, & clanculum ita loquuntur: vulgare equidem dictum est: Lapis, & non lapis est, nec lapidis speciem vel naturam habet, & tamen lapis est. Nonnulli ipsi nomen indiderunt de loco, in quo reperitur: alii vero de colore illi nomen tribuunt.

XX. NEOPHIDES, Præcipio vobis, ut sumatis quod honestum, & arcanum hoc est, Magnesium albam. Et cavete, ne lapidem illum sumatis nisi purum & clarum: tunc in aquosum suum vas istum collocate, & tam diu leniter coquite, donec nigrescat, & ulterius illum coquite, donec iterum albescat, & porro, donec rubescat, quemlibetque laborem quadraginta diebus perficite, unumque post alterum. Quo peracto, Deus vobis lapidis monstrat principium, qui Aetites, omnibusque hominibus notus est.

XXI. THEOPHILUS, Sumito albam Magnesium, hoc est, argentum vivum, cum Luna mixtum: illud tam diu terito, donec tenuis aqua fiat; coquito dein illam donec quadraginta dies transeant, tunc fiet flos Solis in splendore suo. Os vitri vero bene obserabitis, & quadraginta diebus coquetis, tunc elegantem aquam invenitis, quam itidem tam diu coquite, donec nigredo illius transeat, & assidue coquite donec naturam suam protuleritis, & nulla amplius contaminatio manifesta, sed pura fiet, tunc odorifera erit, coque illam proprio suo regimine.

XXII. BÆLUS, Præcipio vobis ut sumatis Mercurium, qui est Magnes Lunæ, illumque cum corpore suo tam diu coquite donec mollis, tenuis, & aquæ fluviali similis fiat: tunc illum, veluti ante dictum, tam diu coquas, donec omnis humiditas coagulata fiet, & tum lapis fiat.

XXIII. BASAN, Ducite fulvum ad Balneum, cum uxore sua, post matrimonium, & balneum nimis calidum ne faciatis, ne ambo sensibus suis priventur: balneum itaque lene efficit idque tam diu, donec corpus viri & uxoris una res fiat: tunc illi sudorem suum conferte, conspergite illum iterum, & in quietem suam iterum collocare: cavete vero ne nimio æstu illum abigatis. Honorate nunc Regem, illiusque conjugem, illosque non comburite. Ecce illud? Nescitis, quando illis indigeatis, qui Regem, illiusque conjugem meliores reddant: Coquite illos tam diu, donec nigrescant, dein albescant, & rubescant. Si illud intelligitis, ô felices tum vos artifices! Sin minus, illud tum ignorantia vestra imputandum est: quocirca non Philosophiam, sed crassam vestram imperitiam redarguite.

XXIV. ARISTOTELES. Scitote vos discipuli: Philosophi lapidem nostrum quandoque terram, aliquando aquam appellant. Omneis res terrenæ in regimine, & labore, peraguntur, observa naturam in labore, in humiditate est aqua, dein lapis, dein terra Philosophiæ, quam in frumentum suum seminant, id crescens in altum facit, quodlibet juxta suam speciem.

XXV. AGODIAS, Coquite nostram terram, ut caput fiat:

conterite illud ut pulvis fiat incomprehensibiliter, & iterum in vas suum collocato: Dein humecta illud in se ipso, tam diu donec conjunctim maneat, intueri illud bene: Si aqua in) (redigatur, tunc tere diligenter, & coquas, nisi illud in aquam redigere possitis, tunc aquam invenire non potestis. Requiritur igitur ita ut corpus igni moveatur, & in aquam redigatur. Non itaque est, quemadmodum nonnulli autumant, qui hoc audiunt, pluviam esse aquam, vel aliam aquam: Sin vero libri nostri legendo revideantur, tunc manens aqua est, quæ sine suo corpore esse nequit, qua solutum fuit, quod sine manente aqua omnino non esse, neque operari poterit.

XXVI SIRETUS: In nostra arte multa requiruntur, illud solum nostra terra est, nostra aqua, nostra terra nigra, alba, & rubra ut fiat, idque multis coloribus, qui in illa sese manifestant: Omnes res fiunt per manentem vivamque nostram aquam. Cur ita? Philosophi veri nullam rem aliam usurparunt, quam aquam vitæ, in qua totum arcanum opus hæret, in propria natura, per multa opera, utpote coquere, calefacere, destillare, assare, sublimare, siccare, humectare, album & rubrum facere. Hæc, & alia adhuc plura alia, nihil est amplius, quam unum opus & regimen.

XXVII. MOSINUS, Philosophi multis verbis, viis que artem loquuti sunt & nominarunt: aliquando duobus, quantoque tribus, quatuor, vel quinque verbis: in quibus multi errant, qui non intelligunt nostram Scripturam: Quare? Compositio nostra est in tribus, utpote in duplici, albo & rubro, sulphure, in constante aqua, quæ appellatur aqua permanens.

XXVIII. PLATO, Competit vobis, ut hac cum aqua corpora solvatis, ne comburantur: lavetur cum aqua viri tam diu, donec omnis ejus nigredo evanescat, & alba tinctura fiat.

XXIX. ORFULUS, Primo materiam coquas leni coctione, ne plus incalescat, quam ova sub incubantibus gallinis, ne ipsius humiditas comburatur, & spiritus terræ nostræ destruat: ad hæc ut vas tenaciter occludatur, adeo ut terra corpus nostrum confringat, & spiritus ejus exinde extrahatur, qua de re multi loquuti sunt: ita ar-

gentum

gentum vivum ex flore nostræ terræ tractum, ut putarint, aquam nostri ignis, & igniter venosam, à rebus duabus extractam, & in acetum nostrum redactam: attamen loquantur de rebus omnibus, aut de multis rebus, nihilominus tamen non magis, quam res una est, quam aqua permanens, quæ nostrum est acetum.

XXX. BATHON, Si materia lapidis nostri cognoscitur, & coctionis regimen, atque in coloribus suis, qui sese manifestant, quasi dicat, quod tam multa nomina, quot colores habet, & in prima coctione putrefactio appellatur, illic noster lapis nascitur plane niger: & si illum ita nigrum invenias, tunc scias, clavem ad artem in promptu esse, in qua album & rubrum omnino occultum consistit: tunc inquit Philosophi quod in seipsum sese dissolvat, in seipsum coagulet, occidit, & fit vivum in seipso, seipsum nigrum facit, album & rubrum in Christiana charitate, & fundamentali veritate.

XXXI. BLODIUS, Accipe lapidem, qui locis reperitur omnibus, & appellatur Rebis, atque in duobus crescit montibus, & saltem illum recentem, sumite cum proprio suo sanguine, & illius augmentatio est in cute, etiam in carne, cibusque illius est in sanguine, atque in aere habitat, sumas igitur de eo quantum volueris, & adducito illum ad Balneum.

XXXII. LEA, Vaticinatrix, brevibus verbis nobis ita scribit: Tu Nathan scias, quod flos auri fit lapis: Quocirca illum aliquot diebus affato, donec fiat instar fulgurantis marmoris.

XXXIII. ALKIUS, Omnibus diebus montes præ vobis intuemini, hoc est, virum & uxorem, ite ergo ad ipsorum foveas, & excavate ipsorum terram, antequam transeat.

XXXIV. BONELLUS, Omneis artis hujus Imitatores, ex charitate & fidelitate vobis dico: Relinquitte multorum operum labores, nostra namque res unica res est, atque viva permanensque aqua appellatur. Cur illud? Qui ex multis verbis errat, is experietur, à quibus sibi cavere debeat.

XXXV. HIERONYMUS, Ofores artem nostram destruxerunt, & multis cum verbis depravarunt, totumque adeo opus veneno

infecerunt, & dicunt de nummis nostræ terræ, & Solem vel aurum de nummis nostris faciendi, quod multis verbis nominarunt. Sumo igitur res istas ad salendum, solvendum, sublimandum, crescendum, terendum, in acetum, & album sulphur redigendum, igneum vaporem secure sufficienterque coquendum, coagulandum, in rubrum sulphur transmutandum, quæ omnia ipso aspectu non magis quam una res est, utpote primum in albo sulphure incomburebilibiter, & indestructibiliter.

XXXVI. HERMES: Ni terram nostræ rei in igni non bene converteritis, tunc acetum nostrum non ascendit.

XXXVII. PYTHAGORAS, in quarta sua tabula, Quam mirabiliter sapiens est communio Philosophorum in differentia, dum loquuti sunt, dum dicunt quod ex vilissimo abjectissimoque ad lapillum pretiosum purificaverint: Et si privati rem istam vilissimam, tam parvam naucique æstumatam cognoscerent & scirent, tunc pro magnis haberent mendaciis: Sin vero rei vilissimæ virtutem efficaciamque nossent, tunc nobilissimam rem minime contemnerent. Quamobrem Deus illam præ istis subpressit, ut otiores, vel indigeni, impiique homines nequam, ad confirmandam suam malitiam non cognoscerent.

XXXVIII. HAGIENUS, Lapis noster omnibus montibus comparatur, omnibus arboribus, omnibus herbis & animalibus, reperitur apud omnes homines, multiplicis est coloris, quatuor elementa in se complectitur, & minor mundus appellatus est. Gaudete igitur vos imperiti, qui uno cum lapide, una cum terra, & sulphure debetis, cum alumine, calce, halo nitro, &c. cum veritate vestra, & viæ quæsitioe, omnibus diebus quærere & nihil invenire: an non enim cottidie montes præ oculis vestris cernitis, ubi lapides habere vel consequi poteritis. Gaudete igitur, inquam, monstrabo vobis locum in quo invenietis. Primus (locus) reperitur in summitate duorum montium: alter, in quodam monte: tertius, ad viam in stercore: quartus, in arboribus, & aere, cujus liquor est Sol & Luna, Mercurius Saturnus, & Jupiter, atque dumtaxat vas unum est, unus labor, unus finis, & unum intermedium.

XXXIX. MORIENES : Scitote quod res nostra non amplius cōveniat cum humana natura, quam ulla res in creatione, ideo quod natum post putrefactionem, & transmutationem, accreverit: Et si tibi non putresceret, tunc nihil exinde fieri posset: omnisque laboris magisterium, dum primo consuetudo sese in eo non repræsentat, frustra est & nullius pretii. Scias itaque, postquam res omneis videris, & publice cognoveris, tunc tibi adhuc impossibile ut ad artem hanc pervenias, donec Sol & Luna conveniant, & res una fiant tamquam corpus, quod soli DEO notum est.

XL. TABULA SMARAGDINA, Verum est absque omni mendacio, & omnium verissimum est illud, quod sursum est, est quoque quod deorsum est, ad perficienda miracula alicujus rei: & veluti res omneis ab uno lapide, ita etiam res omneis natæ sunt ex communi aliqua massa, quæ in se omnia quatuor elementa complectitur, quæ à Deo creata sunt: & inter illa miracula lapis iste natus est de massa, Pater ejus Sol, & mater Luna est, ventus gerit illum in utero suo, nutrix illius est terra. Heic est Pater totius mundi, potentia ipsius integra: Si in terram transmutatur, tunc terra ab igni separat subtilissimum à duro idque leniter, & magno artificio: & tunc de terra lapis in cælum ascendit, & à cælo iterum in terram descendit, superioremque inferioremque potentiam virtutemque assumit. Quo facto gloriam claritatemque totius mundi habes: quocirca à te aufugiet omnis egestas, & tenebræ, superat enim Mercurium, qui est subtilis, & omnia firmá duraque corpóra penetrat: ita cum mundo comparatum est, ita Hermes ego appellatus sum, habens tres partes Philosophiæ totius mundi.

XLI. LEPRINUS ait: Extrahi lapidem oportet à duplici natura, antequam Elixir ex eo conficiatur, hoc est fixatum in una essentia, & ex una itidem materia, quam Deus ad id creavit, & absque illa materia nemo ad artem pervenire potest: ambæ istæ partes purificari necessum habent, antequam iterum jungantur: & si vulgare corpus in alterum transmutetur, utpote fixatum in fugax, ex quo medicina fit, & omnia imperfecta corpora hoc condimentum, potio, vel sal sana & perfecta reddit, sive id sale fiat in materia, tanquam infimum, quod

fixatum, & supremum, quod constans est, & ab igni recedit. Duo ista ita arcte conjungenda sunt, ut illa dein nemo separare queat, nec ab igni consumi possint: adeo ut sal potentiam rebus habeat in omnibus, quicquid etiam illud in universo mundo fiet.

XLII. LAMECH, Lapis Philosophorum, in illo sunt prima elementa, & ultimi colores rerum mineralium, calx, anima, spiritus, corpus, & simul etiam fixatum, Lapis iste, quo insunt omnia Zibeth dicitur, & naturalis operatio imperfectum reliquit.

XLIII. SOCRATES, Misterium rei cujuslibet est vita, hoc est: aqua, aqua enim solvit corpus in spiritum, & à mortuis excitat vivum aliquem spiritum. Mi fili Practicam meam ne contempseris: breviter namque tibi omne revelavi, quod tibi necessum est, nec ulla re alia indiges.

XLIV. ALEXANDER, Minime necessum est, ut bonum, malorum causa, occultatum manere debeat. Deus enim super omnia regnat, juxta divinam suam voluntatem. Notato igitur, quod Sal, ex lapide, suam sumat originem ex Mercurio, & omnibus cæteris est præstantius: & hoc illud est, quod quærimus: omnia siquidem arcana nostra in se complectitur. Sed de hisce satis. Rerum peritis in scripto nostro satis revelavimus, & imperitis omnino nihil: Mercurius enim lapis noster est, qui à sicco & humido conjunctim temperatur, atque per temperatū calorem ita copulatur, adeo ut numquam à se invicem divelli queant. Hæc sufficiant, nam & parva etiam sapientia sufficit.

XLV. SENIOR præcipit, quod ex cinere Sal faciendum fiet, & per diversos labores, & tunc converti in Mercurium Philosophorum: Nostrum namque magisterium ex aqua nostra fit, nec ulla re alia indiget.

XLVI. ROSARIUS Lapis, & non lapis est, est Lapis Aquilæ, quo ex quis loquitur, quo de Arrius verba facit, notusque lapis, cujus in ventre lapis est, & si movetur, vel dissolvitur, tunc ipsius aqua erumpit, quæ in illo coagulata erat: ita lapis extractus spiritus est de indestructibili nostro corpore, tenens Mercurium, hoc est, aquam fluxibilem in corpore, hoc est, terra firma, cum retentione naturæ. Idque apertè satis dictum est.

XLVII. PAMPHILUS, Notato, nam Sal Gemmæ est, quod in ipsius ventre est, & una cum aqua scandit supra alembicum, & à se invicem separatur, atque per naturalem calorem iterum conjungitur, & in unum redigitur, fitque vere spiritus, & corpus, quemadmodum Rex Alexander testatur.

XLVIII. DEMOCRITES, Ars nostra à sicca humidaque re conjuncta, & per calorem iterum copulata est, qui per vaporem, vel calorem, divisus, & in humiditatem, tamquam in aquam, commutatus est, qua in aqua lapis noster invenitur: Vapor enim in subtilissimã terram etiam subtilissimum aerem secum rapit, & hac ratione etiam subtilissimis elementis similis temperatus est, atque prima materia appellatur, & materia separatur, utpote in terram, & aquam, atque terra oculo tenus illic reperitur: Intelligis igitur, quod vapor quatuor elementis similis temperatus fiet, subtilisq; & fugax terra simul ascendit, & in separatione fixata invenitur, in copulatione vero fixatus exinde fit Mercurius. Nos Philosophi siquidem summe celebramus omnipotentem Creatorem, quod illum ejusdemque miracula agnovimus, ipsiusq; fructum ad vitæ nostræ finem usque perceperimus.

XLIX. SIROS: Corpus Philosophorum calcinatum appellatur æterna aqua, quæ coagulat nostrum Mercurium perpetua cum coagulatione: & si corpus purificatum & solutum est, tunc tanta existit cõmixtio, vel cõjunctio, quam nullus umquam ignis separare poterit.

L. NOHA vir ille Dei in sua tabula ita scribit: Mi liberi & fratres scitote, quod nullus amplius lapis in mundo reperiat, qui plus in se virtutis habeat, quam hic lapis: nemo mortalium in mundo veram artem invenire potest, sine hoc lapide. Benedictus sit Deus de cœlo, qui naturam creavit in Sale, immo in Sale Gemmæ.

LI. MENALDES: E rebus naturalibus omnibus ignis Philosophiæ extrahi potest, qui quinta pars essentiæ nominatur: & illa natura & species est, ut in terra fiet, & in aqua, & in aere, & in igni: nullã præterea causam corruptionis vel cõtrariam aliquam qualitatem habet.

LII. HERMES, in secundo sua tabula, ita scribit: Cinerem in secundo elemento dissolvite & coagulate in lapidem, & hoc septies fiet:

fiet: Quemadmodum enim Naeman ex Syria sese septies in Jordane lavabat, & exinde tam bene purgabatur à lepra sua, tamquam alius homo purus, ita quoque in hac arte nostra idem faciendum est, utpote: calcionando, & solvendo, & tunc materies colores suos adsequuntur, eo altius, & altius Item aquæ simul omnia quatuor elementa occultata sunt, & hoc est draco, qui caudam, h. e. fortitudinem suam devorat, terra devorat aquam suam.

LIII. NUNDINUS, expresse ita scribit: triplicem esse ignem, in quo opus Philosophiæ comprehensum fiet, nempe: igneum elementum: aquæ igneum elementum aeris: & igneum elementum terræ est. Et certè in his Ars consistit.

LIV. ANANIAS, Scitote vos Naturæ indagatores, quod ignis anima cujuslibet rei fiet, & Deus ipse ignis est & anima. Si igitur nunc anima in corpore unita est, vel unietur, tunc corpus absque igni moritur: cætera namque elementa nullam omnino operationem habent, excepto igni: Itaque ignis tam sanctus venerabilisque est, quod Dei æterna sapientia seipsam cum illo in SS. Trinitatem sempiternæ gloriæ vixerit, pro quo Deo æternas grates persolvimus.

LV. BONIDUS, In fonte naturæ ars nostra invenitur, & nullibi alias in terra, & lapis noster, quem cognoscimus, est ignis, & crevit in igni, nec tamen combustus est in igni.

LVI. ROSINUS, Duo in duobus occultata sunt, & solummodo lapidem nostrum denotant: in terra ignis, & in aqua aer est, atque non sunt nisi duo extrema, scilicet extremum terræ, & extremum aque: Nam Mercurius noster lapis est, qui à sicco simul & humido simul temperatur: aridus & humidus vero est Mercurius sua in natura, omneisque res ad cretionem suam habent à sicco & humido.

COM. BERNHARDUS.

LVII. GEBER, Invenire non potuimus permanentem, vel constantem rem in igni, quam solam viscosam humiditatem naturalem, quæ est radix omnium metallorum, Ad venerabilem lapidem nihil
amplius

amplius requiritur quam Mercuriales substantiæ, per artem bene purificatæ, penetrantes, tingentes, in igni perseverantes, consistentes in acie ignis, seipsas non derelinqentes in Monarchiis, sed seipsas in Mercuriali sua essentia conservantes. Hoc res est, quæ sese in fundamento radicis cum metallis unit, illorum imperfectam formam confringit, illaque aliam in formam reducit, juxta virtutem Elixir, vel Medicinæ.

LVIII. AROS, Nostra Medicina ex duabus rebus, & una essentia, facta est. De unitate Mercurialis, fixata, & non fixata, spiritualis, corporalis, frigida, humida, calida, sicca, & ab aliis rebus sese conficere non potis est,

LIX. ARNOLDUS, Omnis tua intentio fiet ad coquendam dirigendamque Mercurialem substantiam, juxta dignitatem dignabitur corpora &c.

LX. ALPHIDIUS, Transmutato naturam, & invenies, quod quæris, hoc verum est: Nam in nostro Magisterio primum de grosso tenerum, hoc est, de corpore spiritum: dein ab humido siccū, hoc est, ab aqua terram: & ita transmutamus & perficimus veram naturam, à corporali spiritualem, & à spirituali corporalem, veluti dictum, ut infimum in summum, & summum in infimum convertatur, hoc est, spiritus fit corpus, & corpus fit spiritus.

LXI. BERNHARDUS, Media nihil sunt aliud quam coagulatus Mercurius: & prima materia nihil est aliud, quam duplicatus Mercurius. Nostra enim Medicina ex duabus rebus facta est, fixata, & minus fixata, spirituali, & corporali, frigida & humida, calida & sicca. Item Mercurius in triplici aliquo vase coqui debet, ut siccitas ignis agentis convertat in vaporosam humiditatem, olei circumdantis materiam, & ignis non digerit materiam nostram, sed calor ejus alteratur in siccitatem, idque verus ignis est.

LXII. STEPHANUS, De metallis: Metalla sunt terrena corpora, & in aqua generantur: aqua ex lapide vaporem extrahit, & ex humiditate terræ, per Solis operationem, Deus aurum crescere & congregari permittit: ita terra & aqua ad metallicū corpus uniuntur &c.

LXIII. GUIDO BONATUS de Q. E. breviter ita scribit, ut mundissimum de quatuor elementis, hoc est, Q. E. quæ in se continet omnia quatuor elementa, hoc est, prima Materia, ubi Deus omnes res creavit, & adhuc creat, & hæc Massa, fol. 34. confusa est natura uniuscujusque rei, quicquid etiam illa fiet, nihilominus tamen natura fit in rebus omnibus, & appellatur Hyle, cujus supra facta mentio.

LXIV. ALRIDOS, Uniuscujusque rei, quicquid etiam in terra fiet, virtus, efficacia, & præstans operatio occultata jacet in sua Q. E. sive illa fiet calidæ, frigidæ, humidæ, vel siccæ Nature & Complexionis: & in Q. E. uniuscujusque rei postulat iterum præstantissimus, & omnium nobilissimus olfactus, qui est, aut umquam excogitari poterit: Ideo enim summa perfectio necessaria est.

LXV. LONGINUS laborem nobis describit ita: Da operam ut vas tuum assidue conclusum fiet, & parem calorem habeat. Et porro, Hæc aqua conficitur in sicco cinere, occluso vase, & tam diu coquitur, donec duo unum fiant: Et si in horum uno mixta fient, tunc corpus in spiritum redactum est: Dein hic ignis fortificandus est, donec fixatum in fixatum corpus in suo calore & natura retineat, & scias quod postea millies millies tingat.

LXVI. HERMES, in secretis suis, ait: Scitote quod lapis noster apud ignobile vulgus ingratus fiet, quem tamen nos Philosophi diligimus: Et si Proceres scirent, quantum videlicet auri confici possit cum particula Solis, & nostri lapidis, tunc lapidem ex territorii suis numquam avehi paterentur.

Philosophi gaudent, sunt corpora quando soluta,

Nam emplastrum hoc binas conficitur per aquas:

Omnes ex laeso depellit corpore morbos,

Sive sit humanum, sive metalliferum.

Et per nostram artem uno in mense absolvimus, quod natura etiam mille annorum spacio perficere nequit: à purificatione enim partes jungimus, tunc perpetuo conjunctæ manent, & nunquam separari possunt.

LXVII. NERO, Scitote Mercurium nostrum esse siccum & humidum.

midum, & cum Sole ac Luna conjunctum : Et hoc est, Sol, & Luna, in natura est Mercurius frigidus & humidus, sulphur calidum & siccum, atque ambo, una in re, in natura propagatæ sunt.

*SEQUITUR NUNC VERA EXPLICATIO
quorundam, supra commemoratorum, dictorum Philosophico-
rum, de verbis, ad verba, ad omnia puncta & arti-
culos istarum opinionum.*

Quo melius, benevole Lector, intelligere possis, quid, & quo Philosophi, obscuris, & allegoricis suis sententiis, respexerint, qui omnes supra dicti Philosophi veri Philosophi fuerunt, & hanc artem & sciverunt & usurparunt : quorum licet multo plureis, ab Adami temporibus, fuerint, nihilominus tamen non omnes ad manus meas pervenerunt: Fieri in super nequit, ut heic singulos perstringam, & sufficit, quod artis veritas & fundamentum in dictis istis doceatur atque explicetur, quorum minimus etiam esset sufficiens. Quod autem tam multos ordine produxerim, id, tui emolumenti causa factum est, ut eo doctius informareris, eo securius laborares, & ut à jactura pecuniæ, inutilibusque sumptibus, tibi sedulo caveres. Quocirca, ex Christiana charitate, veram hanc Philosophiam, meo intellectu, & quantum DEUS mihi concessit, declaravi & explicui, & rogo quemlibet artis peritum, qui illam, veluti ego, laboravit, ut me, sicubi forsitan scribendo verbis erraverim, non contemnere, sed errata corrigere velit, idque ex fidei corde, quemadmodum & à me factum, & neminem temere seducat, fallatque, ut Dei nomen glori- ficetur, & proximi utilitas promoveatur: Sensum, & opinionem meam vero mihi non immutabis, scio enim quid scripserim, & quod divina fuerit veritas.

EXPLICATIO DICTI ADAMI.

Postquam DEUS omnipotens primum nostrum parentem Adamum creasset, & in Paradisum collocasset, tunc inibi ipsi

duas res præmonstravit, utpote terram, & aquam. Terra fixata, & constans, aqua fugax & inconstans est. In duobus istis omnis generis res, quas Deus creavit, occultatæ sunt, utpote: in aqua habitat aer, & in terra, per creationem & ordinationem Dei, ut in terra habitantes lapides, ignis: & ex quatuor istis elementis omnes res exoriuntur in cælo, atque terra, per creationem, & ordinationem Dei, utpote: in terra habitant ignis, lapides, æra, Sal, Mercurius, & omnis generis metalla: In aqua, & in aere omnis generis viva, visibilia, & res essentielles, videlicet: animalia, aves, pisces, caro, sanguis, ossa, ligna, arbores, flores, folia, & id genus alia: atque singulis istis rebus DEUS unicuique, virtutem, efficaciam, operationemque suam adtribuit, quodque omnes Adamo subiectæ essent, ipsum iisdem Dominum præposuit, ut rebus illis omnibus, ad corporis sui sustentationem atque sanitatem, uteretur. Rebus in istis expresse videre est, quomodo nimirum singulæ cum humana natura conveniant, dum homo rerum potentiam, per coactionem cibi, in se sumit, quæ cum hominis natura uniuntur, & convenire quasi necessum habent: ex quibus bene intelligis quod rerum omnium agnitio in hominibus occultata fiet, juxta sapientiam, intellectum, & rationem. Ut hoc ita fiet, tunc observa quomodo scriptum fit in Genesi cap. x.

In primo mundi anno, die sexto, qui erat XV. dies Martii, DEUS creavit primum hominem Adamum, de genere rubræ terræ, in agro prope Damascum, virum statura eleganti, juxta Dei imaginem: & cum creatus esset, tunc nudus stabat coram Domino, elevatisq; manibus ei gratias agebat, inquires: ô Domine manus tuæ me effinxerunt: itaque esto mei memor impostherum, quod me formaveris, & me vestieris cum carne, & cum ossibus corroboraris: Concede mihi vitam & misericordiam.

Hisce sic dictis DEUS Adamum magna dotavit sapientia, ut, sine omnibus magistris, ex sola efficacia originalis justitiæ, perfecte norit, atque sciverit septem artes liberales, cognitionem omnium animalium, herbarum, lapidum metallorum, mineraliumque. Et, quod adhuc magis est, clarum intellectum habuit de SS. Trinitate, &

Christi

Christi adventu in carne. Et Adamus erat Dominus, Rex, & Imperator omnium aliarum creaturarum, quæ, per Angelum, jussu divino, ad eum adducebantur, ut cuilibet nomen suum imponeret, juxta voluntatem sui Creatoris. Ita omnes creaturæ Adamum Dominum suum agnoscebant, ut homini proprietas & virtus rerum omnium revelaretur. Cum igitur primus noster pater Adam sapientiam, una cum rerum omnium cognitione acceperit, iccirco exacte naturam, illius originem, finemque observavit, cum primis vero Dei verbum (dum Dominus ad illum diceret: quo de sumptus es, in illud reverteris) sedulo perpendit: inspexit insuper divisionem, & destructionem, Generationem & corruptionem omnium rerum, quo ex videlicet illæ originem finemque suam sortiantur: utpote ex sicco & humido ortum suum habent, & in siccum humidumque illas iterum transmutari oportet: atque res istas, ille (Adamus) penes sese omnes probe cognovit, præsertim materiam, quæ prima dicitur. Qui enim novit quomodo res omnes iterum in primam suam materiam transmutentur, is interrogatione amplius non indiget: nam mox ab initio talis rerum omnium materia fuit, dum Deus cælum & terram crearet, tamquam ex sicco & humido, Et ex istiusmodi materiebus fit res una, quæ antea non existit, nimirum nova terra, ignis, aqua, aer, Sol, Luna, Stellæ, omnes simul novæ.

Et quemadmodum ab initio res omnes novæ creatæ sunt: ita quoque cum arte nostra comparatum est, quæ sese ita omni in forma, modo, & specie, ordinat, & haud secus. Nullum igitur omnino mirum est, quod Deus omnipotens Adamo interdixerit, ne videlicet res prohibitas, quæ in duobus, sicco, & humido, adservabantur, præ omnibus suis filiis occultaret: nihilominus tamen illud Adamus filio suo Seth, permissu tamè divino, revelavit. Abel vero artem ex profunda, quam Deus ipsi concesserat, sapientia & intellectu didicit, per naturæ experientiam, cognovit, eamdemque faginæ tabulæ inscripsit: Similiter & idem ille Abel Scripturam omnium primus invenit, & excogitavit: novit quoque futuris in temporibus mundi, per diluvium, interitum, quæ omnia ligneis tabulis inscripsit, & lapideæ columnæ inclusit,

quæ longo post tempore à populi Israelitici liberis, à diluvio, inventa fuit. Itaque ars illa ab initio mundi, ad hodiernum usque diem, occultata fuit, atque etiam, ad mundi finem usque occultata manebit, nec ita communis fiet. Quocirca singuli, hoc dictum, ejusdemque explicationem probe observent, cum primis vero divinum verbum, quod Deus cum Adamo loquutus est sedulo perpendant & tunc totum nobilis artis istius mysterium iisdem revelabitur. Omnis enim artis nostræ occultatio in hisce manifestatur.

EXPLICATIO DICTI ABELIS.

Dictum hocce ferme seipsum explicat, quodque etiam sufficienter in DEI verbis, & Adami sententia, declaratum est. Pro meo tamen iudicio & scientia ad illud ita respondeo, quod homo in se omnes vires habeat illarum rerum, quemadmodum ejus rei sententia illa testis est, dum homo pro parvo mundo æstumatur, atque etiam omnino cum mundo comparatur, ossa enim illius sub cute latentia saxosis cum montibus comparantur: cum illis namque corpus corroboratum est, non secus ac terra lapidibus, & caro pro terra æstumatur, atque venæ magnæ pro magnis fluentis, parvæ vero pro exiguis fluviis, qui in magnos sese exonerant. Vesica mare est, in qua tam magni, quam exigui etiam fluvii, pariter congregantur: Crinis, herbis crescentibus: Ungues in manibus & pedibus, & quod tam in: quam extrinsecus in homine deprehenditur, omnia juxta suam speciem, cum mundo comparantur. Intrinsecum hominis quoque, utpote: Cor. pulmo, jecur, & id genus alia mentium metallis sunt similia: Hi vero crines radices sunt, quæ suas radices in aere, & caput in terra, tamquam in carne, habent, in qua suas vires & adcretionem fortiuntur: quemadmodum etiam Philosophi inquirunt, quod radix suorum mineralium in aere, & eorumdem caput in terra fiet. Illud siquidem, quod per destillationem ascendit, fugax est: in eo pedes suos habet in aere, quodque subtus in fundo hæret fixatum, & caput illius in terra est: Pedes enim caput gestant, & caput pedes regit. Quocirca unum absque altero esse nequit, si alias operationem suam

suam habere debeat. Itaque homo inversa aliqua cum arbore comparatur: radices suas enim, crines videlicet, in aere habet, reliquæ vero arbores crines, hoc est, radices suas in terra habent.

Simili quoque modo cum lapide nostro comparatum est: eapropter etiam Philosophi bene affirmare possunt, quod caput suum in terra, & radicem in aere habeant. Simile itidem ab Euripis petere poteris: aqua siquidem, quæ stridens fluit radix suorum mineralium, & aquæ liquor caput, atque in terra est. Quæ similitudo duplicem intellectum habet: primo, ubi materia lapidis nostri invenitur: Secundo, separationem & iteratam conjunctionem lapidis subintelligendam porrigit. Si enim lapis noster in alembico sursum sese elevaverit, tunc radicem suam in aere habet, qui, si ad virtutem radicemq; suam redire voluerit, iterum in terram suam reduci necesse est, & tunc caput suum in terra, perfectamque potentiam habet. Et hoc modo, respectu dictorum istorum, pro parvo mundo æstumari, & merito pro eodem haberi poterit: Quod enim ille mons montium, quo ex æs nostrum desumimus, appelletur, illud ita intelligendum est, postquam labor noster pro parvo mundo censeatur, dummodo non degeneret, & veluti mundus creatus est. Illud namque prima est materia, sive rerum omnium origo, qua de res novæ singulæ præparantur. Scito enim quod prima fiet materia, dum aliquid ubique in terram defosam fiet, id putrescit, quemadmodum cibus in homine coquitur, & in putrefactione grossum à subtili sese separat, tamquam faëtor à puro, & purum prima est materia, quod per putredinem separatum est. Si hæc intelligis, tunc veram artem habes. Illas tamen res assiduo te penes custodito, nec margaritam porcis projicito: ars enim illa à rerum imperitis habetur pro ludibrio: illius periti vero illam non immerito magnificiunt atque venerantur.

DICTI SETH, ADAMI FILII

Explicatio.

Philosophus Seth inquit: Quantum aceti coquitur, & in cineres immutatur: Quo tantum destillatæ æquæ subintelligit, quam nos sperma appellamus, si illa, per diurnam coctionem, in corpus conver-

convertatur, quod ille cineres vocat, tantum nigredinis è corpore extrahit, quod tam diu laves, donec albefcat : abstracta siquidem aqua, mediante cōtinuâ coctione, in corpus sese transmutat, & omnis generis in labore elevatur, quæ fœtorem nigredinemque à terra propellant. Scias autem terra nisi esset, tunc spiritus coagulari neutiquam posset, nullum enim aliud habet receptaculum, in quo sese continere posset, quemadmodum etiam in re nulla alia coagulari, quam in proprio suo spiritu coagulari & obligari potest. Quocirca spiritus proprium suum corpus purificat, quemadmodum Seth Philosophus ait, & corpus facit candidum. Porro vere ait idem ille Philosophus: Si illud bene coquatis, & nigredine sua privetis, tunc in lapidem convertitur, qui albus lapidis nummus appellatur. Quo innuere vult Philosophus, quod illud bene, decore, tarde, neque nimium calide coquendum fiet, & tunc, successu temporis, commutatur in corpus, quod in igni constans permanet, & lapis nuncupatur : Constans enim, uti dictum est, albumque colorem, & candidissimum quidem, fortitur, nummusq; appellatur : Cujus causa hæc est: Qui nummum habet, pro quo quis cerevisiam panemque sibi comparare potest, is, quicquid desiderat, pro isto pretio consequitur, utpote sanitatem, sapientiam, longævam vitam, Solem, Lunam, gemmas, Uniones &c. Itaque haud immerito nummus nominatur, & omnia, quæ pro aliis nummis, adeoque totius mundi divitiis, comparari nequeunt, ea, inquam, omnia, hocce pro nummo adquiruntur. Nuncupatur quoque nummus ideo, quod ab ipsis Philosophis cudatur: sua enim signa, vel imagines, eidem ipsi impresserunt, non secus ac Reges & Principes monetas suas signari curant. Iccirco etiam NUMMUS PHILOSOPHORUM vocatur, propria enim ipsorum est pecunia, & propria, ab ipsis cusa, moneta.

Præterea dum Philosophus ait: Coquite tam diu lapidem donec confringat, & solvite illum in aqua Lunæ bene temperata. Illo innuit: Lapidem in seipso tam diu coquendum esse, donec in aquam convertatur, hoc est, solvatur. Id quod per seipsum fit : Corpus namque vocatur Luna, quamprimum in aquam commutatum fiet, & abstractus spiritus

spiritus, tamquam destillata aqua, Sol appellatur: Elementum aeris siquidem illic occultatum est, sed corpus in propria sua aqua confringi oportet, utpote in seipso dissolui. Et hoc est in aqua Lunæ &c. quæ bene temperata fiet, hoc est, naturalis aliquis calor in seipso laborat, & in aquam transmutatur: & tunc corpus solvisti, duasque aquas habes, destillatum videlicet spiritum, & solutum corpus. Duæ istæ aquæ leni lentaque coctione conjunguntur atque uniuntur: utpote destillatus spiritus in coagulatione fit corpus in solutione fit spiritus, fixatum fit fugax, & fugax fit fixatum, in solutione & coagulatione, atque in candidissimum colorem convertitur, quem rubrum sequitur. Quo significare vult Philosophus: Album & rubrum una in aqua elaboratur: & si album præparatum est, tunc in rubrum commutatur: rubrum namque sub albo occultatum est, rubrumque album sequitur, non secus ac album nigrum sequitur, in quo tota ars consistit. Hisce tandem concludit Philosophus, & ait: Hæc ars solummodo fit cum summo aceto, à potestate divina, & operis perfectione: Innuens artem dumtaxat una ex re elaborari, quæ cum acerrimo aceto comparatur, per rorem Philosophiæ colligitur, & præparatur, quod acetum, per divinam gratiam, operisque perfectionem, institutum est, utpote per præparationem ex aceto commutatur in summum bonum, cœli, atque terræ, quod bonum etiam ab universo terrarum orbe, ejusdemque omnibus Regibus & Principibus nunquam persolvi poterit.

EXPLICATIO DICTI ISINDRI.

Proh Deum immortalem, quam mirabili modo Philosophi hanc rem occultarunt: adeo ut multo esset melius, quod à scribendo omnino cessavissent: Multos enim id ad extremam inopiam redegit, nec paucos etiam adhuc cottidie in summam paupertatem præcipitat præsertim omnes eos, qui imprudenter, & sine ullo intellectu, laborant, nec vel initium, medium, neque finem, immo nequidem po-

steriorem, vel anteriorem partem rerum istarum norunt. Verum Philosophi vere recteque scribunt. Quis illud autem intelligat sive comprehendat, qui rerum istarum fundamentum ignorat: nemo mortalium equidem, etiamsi esses Doctor Doctorum, & Lux Mundi, nihilominus tamen heic omnino cæcus esset. Idcirco scripserunt, id quod tantum est, ac si non scripsissent. Posteris enim suis tantum bonum voverunt, ac simul etiam inviderunt: quemadmodum videre poteris in arcanis istis ipsorum sententiis, cum primis vero Isidri, dum inquit: Plane magnus est aer, eo quod aer rem corrigit, si tenuis, vel crassius, calidus, aut frigidus fiat. Quo innuit Philosophus: Dum id cum aqua ascendit, tunc aer calidus est, nam ignis aer gestant nostrum lapidem veluti occultus ignis in eo occultatus, & aqua, quæ de terra ascendit, illa in ascensione sua aer, & tenuis facta est, & in descensione sua, in aquam sese demittit, & ignis illic habitat, atque si in vitrum detur, tunc terra corrigitur, ignem enim secum in terram abducit; ignis siquidem anima, & Luna spiritus est. Itaque aer ingens est, aquam enim & ignem secum transportat, omnibusque rebus confert, & tum in se ipso frigescit: Res enim aquam ab aere desumpserunt. Aer ille tunc crassus fit, quando cum igni ad corpus transmutatur, & ita aer rem in sua crassitie corrigit: Lapidem enim nostrum tam egerit, quam ingerit, & tam in ascensione, quam descensione sua illum corrigit. Pari itidem modo aer omnis hujus mundi res crescentes, sive vegetabiles corrigit, exinde cibum suum porrigit, aquam, & ignem siquidem ipsis confert, à quibus sustentantur, quemadmodum oculatus testis ipse es, quod nubes portet, & in rorem pluviamque reducat, quo in rore, vel pluvia ignis occultatus est, quem è terra, & splendore Solis, in ascensione sua, concepit, omnibus rebus cibi loco confert. Et quamvis Solis & Lunæ splendores præter modum subtiles, agiles, & incomprehensibiles fient: nihilominus tamen nostri Solis & Lunæ splendores multo celeriores subtilioresque sunt, quam res vegetabiles in adcretionem suam in se sumpserunt: Terra enim Solis & Lunæ splendores concoquit, resque vegetabiles subtilissimè sustentant; & Solis & Lunæ splendores omnis, quæ etiamnum vi-

vunt , creaturas alimentant : per coctionem splendorem suum concipiunt , à quo vitam suam consequuntur. Quamobrem aer admodum magnus est, magna enim, per omnipotentis Dei gratiam opera operatur.

Dum,porro,Philosophus ait:Si aer crassus fit, utpote si Sol aberret,vel immutetur,& crassities fit,dum sese extollit: Eo significat: Si destillata aqua,quæ pro Sole,vel pro igni, sumitur , ad corpus in vitrum datum fiet,atque unum in corpus trasmutetur: tunc Sol labitur,& in terram sese demittit: Quo facto aer crassus fit,nam cum terra conjunctus est:& si Sol iterum exaltetur, tunc aer fit tenuis, hoc est,dumaqua per alembicum è terra extrahitur, tunc simul ignis sursum tendit,hoc est, Sol exaltatur,& tunc aer tenuis. Cumque,porro,ait: Illud quoque calidum & frigidum, & crassities, & tenuitas, sive mollities est, eo ipso innuit Philosophus: Sol calidus, Luna frigida est: Terra namque pro Luna æstumatur, si soluta fiet, & aqua, in qua ignis, pro Sole est: atque duo ista uniri, & conjungi oportet, adeo ut amplius separari nequeant. Et si hoc modo unitæ sunt, illico tum etiam elementa omnibus in metallis uniuntur, quibus injiciuntur, in perfectam puritatem, & sanitatem, tam metallica, quam carnalia quoque corpora. Dum tandem Philosophus concludit, & ait, quod crassities, & tenuitas, æstatem hyememque denotent, eo significat Philosophus, quod ars nostra in crassitie, & tenuitate consistat. Duo ista temperato aliquo calore conjungi oportet, non tamen nimis calide, neque etiam nimis frigide, ne natura comburatur, hoc est, hyems, & æstas: & quando ista duo conveniunt, tunc temperatus calor exinde existit, tamquam in naturali aliquo balneo: & temperati istiusmodi calores Solem & Lunam conferunt: Quocirca Isindrus noster hanc proposuit parabolam, quæ, per divinam gratiam, recte à me explicata est, sin modo mentem meam prudenter observaveris.

EXPLICATIO DICTI ANAXAGORÆ.

Deus ab initio rerum omnium est. Id verum, Deus namque lumen est, tamquam ignis: Idcirco Deus in Essentia sua cum igni comparatur: Ignis enim principium est omnium vegetabilium visibiliumque rerum. Idem sese res cum nostra arte habent: Principium enim ignis est: calor impellit naturam ut operari incipiat, & in operatione ista manifestant sese Corpus, Spiritus, & Anima, hoc est, tamquam terra & aqua: utpote terra est corpus, oleum est anima, aqua est spiritus, idque fit per lenitatem, & bonitatem divinam, absque illa siquidem Natura omnino nihil perficere nequit, quemadmodum Philosophus ipse ait: Dei lenitas regit res omnes: & sub terræ crassitie, post creationem, revelant sese lenitas & integritas, sub terræ crassitie: Ubi innuit Philosophus: Si terra ab aqua (sub inchoatione, quæ pro creatione appellatur) separata, atque in oleum & aquam in seipsa soluta est, tunc oleum est integritas, & aqua lenitas: aqua enim oleo, & corpori animam largitur, & nihil amplius assumit, quam ei à cælo, hoc est, ab aqua impertitur, & aqua sub oleo, oleumque sub terra manifestata sunt. Ignis enim subtilis, subtilibus cum aquis, de terra sursum ascendit, & in terra occultatus est, oleum vero à terra sub labore non elevatur, sed solummodo ignis, aqua & aer, una cum oleo, & terra, per proprium suum spiritum purificantur: Quocirca oleum in corpore est integritas, & Spiritus lenitas, corpusque coangustatur. Et quamvis spiritus prima in operatione à corpore descendat, (corpori namque vitam restituit, quamvis oleum sincerum sit, & semper penes corpus remaneat) nihilominus tamen ipsi auxilio esse non potest sine spiritu, sed corpus, uti dictum, patitur vim, & angustias; vi namque solvitur & purificatur. Et dum Philosophus ait, sub terræ crassitie, quamvis lenitas non cernatur, nisi in corpore, innuit: Terræ crassities in tenuem materiam, utpote in aquam, & oleum, transmutatur; & tunc lenitas in corpore cernitur. Corpus enim tam est lene sive molle, ut etiam in aquam, aut oleum convertatur, quamvis antea omnino siccum erat. Idcirco in terra oleum con-

spici-

spicitur, quod est pinguedo, vivum, vita vero aquæ est, hoc est, ignis, aer, & aqua, utpote tria elementa, conjunctim. Separato igitur nunc non amplius, quã solam aquã, quæ corpori potanda porrigitur, tunc in vitam suam restituitur. Et quamvis tria ista elementa è terra ascenderint, nihilominus tamen virtus penes corpus remanet, veluti vides, dum, per solutionem, in oleum & aquam transmutatum est; Sed oleum absque spiritu operari nequit, ne quidem spiritus ipse, sine oleo, & corpore, fructus proferre potis est: itaque conjungi illa oportet, & tunc omneis lenitas & integritas in corpore cernitur, quando in album, & rubrum transmutatur.

DECLARATIO SENTENTIÆ

Pythagoræ.

Philosophus interrogat, quid fiet id, quod tangatur, & tamen non videatur. Eo significare vult Philosophus: Una res est artis nostræ, quæ ex arte nostra præparatur; & res una est, quæ tangitur, & non cernitur. Id ita intelligendum est, palpatur, sed non conspicitur, nec operatio ejus nota est: Qui autem illud novit, & tamen operationem ejus ignorat, is numquam ad artem pervenit. Non enim in universo mundo res amplius est, quam una, qua ex ars conficitur, & elaboratur. Et res ista ex caliginoso quodam loco proficiscitur, ubi numquam cernitur, nec operationes, & virtutes ejus à nemine agnoscuntur, quam à solis artis hujus sapientibus. Similiter, & in ipsa materia magnum mysterium occultatum est, utpote aer, & ignis, hoc est, Sol, Luna, & Stellæ: id in ea occultatum est, & tamen est invisibile, veluti Philosophus inquit: Quod non cernitur, nec cognoscitur, solum cœlum est. Quod autem tangitur, & non conspicitur, terra est. Quo innuit Philosophus: Terra est crassities, vel corpus, quæ in materiæ fundo reperitur, quodque in materia sese accumulavit, id palpari, & cognosci potest. Et dum philosophus porro ait: Quod inter cœlum terramque fiet, quod non cognoscatur, hoc est, in mundo. Eo significat Philosophus: Materia nostri lapidis in

mundo reperitur, utpote in parvo mundo, & non in Sylvestribus Saxosis montibus, vel in terra, sed inter cœlum terramque, in aere, tamquam in minori mundo. Dumque ulterius ait : In eo insunt sensus, & integritas, utpote : Olfactus, Gustus, Auditus, Tactus. Eo innuere vult Philosophus : In hominibus est integritas, utpote integra anima, & sensus: Homo enim tria ista cognoscere, tangere, sentire, & intelligere potest. Eo ipso quoque nobis dat indicium, ubi videlicet lapis noster reperiatur, utpote: per visum, auditum, olfactum, gustum, & tactum. Per visum, dum materia lapidis crassa, tenuis, & clara est, atque ordinario modo agere potest, utque sciatis, quando niger, albus, & ruber fiet, vel erit, &c. Per olfactum malus odor cognoscitur præ bono, utpote quando à fœtore suo separatum, & inclarissimam purissimamque speciem transmutata est. Per gustum, quando ab acerbitate & amaritudine sua ad nobilem suavemque gustum pervenit. Per tactum, an Lapis durus, mollis, maturus, aut grossus, vel subtilis fiet: id quod in hac arte fieri, & sensus, atque intellectus adhiberi oportet, ut unum, præ altero, cognoscatur, videlicet terra, & aqua, nigrum, album, & rubrum, utpote destillando, putrefaciendo, solvendo, coagulando, imbibendo, fermentando, & tingendo. Et hac ratione per sensus semper unam præ altero, cognoscitur. Noster enim sensus, à sensibus suam habet originem, & quilibet labor intra dies quadraginta sex perficitur.

ENODATIO DICTI ARISTEI.

Sumite corpus: quod mōstravi vobis, illudque in tenuia folia redigite: Innuens summas terram, quæ materiei nostræ fundo adhæsit, & sicca facta est, quæ nunc sese repræsentat, & tamen antea nondum conspecta, neque cognita fuit: Sed nunc est aqua & terra. Id monstrare est. Terra namque manifestata, atque duas in partes, terram & aquam videlicet, divisa est. Terra ista sumatur, vitro includatur, & balneo calido imponatur, ut in calore isto, vel coctione, seipsa solvat, in seipsa, in aqua: Idà Philosopho, in tenuia folia redigere, appel-

appellatur. Corpus enim, quod ita factum est, Philosophi Lapidem Philosophorum appellant, utpote Lapis foliorum, quo de Philosophus loquutus est. Adde de aqua nostra marina, & dein, Hæc est aqua vitæ. Eo significat Philosophus: Si terra in aquam soluta est, tunc ei aqua nostra marina potanda porrigenda est, ut cum illa sese misceret, aqua enim antea de illa destillata est: hæc aqua vitæ est, nam anima & spiritus corporis, in illa occultata sunt, aqua nostri maris nuncupatur, & nomen suum à natura sortita est, nam ex invisibili occulto mari: Philosophorum, tamquam ex mari parvi mundi, desumptum est: Labor namque noster heic parvus mundus nominatur, itaque nostri maris aqua est: Et si hæc aqua corpori addatur, & cum illa coquatur, purificetur, teratur, inbibatur &c. tunc corpus per diurnam coctionem purificatur, atque ex nigerrimo fœtidissimo colore, in candidissimum benevolentissimumque colorem transmutatur, aqua vero corpori isti addita, omnis ista in fermentum coagulatur, cum corpore conjungitur, & in constantem Lapidem Philosophorum refertur: illo nunc utere ad honorem Dei, utilitatemque proximi.

EXPOSITIO DICTI PARMENIDIS.

SCitote, odiosi malivolique Philosophi de multis aquis loquuntur, de multis itidem metallis, lapidibus &c. Idque ideo, quod vos decipere conarentur. Illo vult Philosophus, Quod nobis illa ideo occultaverint, ne illa omnia omnibus manifestarentur hominibus. Nam qui ita, & secundum literam istam, laborare voluerint, (quamvis Philosophi recte vereque scripserint) seipos illi decipient, eo, quod laborare volunt, & tamen fundamento vel scientia artis destituti sunt: & culpa Philosophorum non est, sed propria laborantiū ignorantia. Philosophi enim scripserunt de lapidibus, & sunt Lapides, & quidem montibus nostris effossi. Scribunt illi de metallis, tunc metalla sunt aquæ, sed ex nostro ære liquefacta. Scribunt de aquis, tunc sunt aquæ, sed ex nostro fonte & mari haustæ. Scribunt de sulphure,

tunc

tunc sulphur album, vel rubrum est, sed ex nostro aere separatum. Scribunt de Sale, tunc etiam est Sal, sed ex nostris salinis ablatum. Illud namque noster Sol est, nostra ærugo, halonitrum, Alkail nostrum Auripigmentum, Arsenicum, venenum nostrum, medicina nostra, & id genus similia. Licet etiam omneis totius terrarum orbis res nominarent, nihilominus tamen est nostra res, & quotquot etiam illi nomina impertiant, tamen saltim res unica est. Quocirca Philosophi recte scribunt. sed ij, qui quærunt, & tamen non inveniunt, intelligere id nequeunt; operationem quoque illius rei ignorant: eapropter dicunt Philosophi; Relinquitte Solem, Lunam, Venerem, pro nostro aere: Eo dicat Philosophus: In omnibus metallis, & terrenis rebus nondum taxat nostro est in ære: & dum Philosophus cõcludit, & inquit: Omnis labor est naturæ, & tamen fit natura. Hoc qui bene intelligit, is beatus est artifex, & Deo grates debitas persolvat.

EXPLICATIO DICII LVCÆ.

ACcipe aquam vivam de Luna: quo significat Philosophus aquam vivam. Illa in duas partes distribuitur. Primum namque aqua destillata pro Luna æstumatur; Sol enim, tamquam ignis, in ea occultatus est, & est pater rerum omnium: Idcirco cum viro comparatur, idque ideo, quod Sol in aqua est: Itaque aqua viva appellatur; Vita namque mortui corporis in aqua occultatum est. Secundo illam Philosophus aquam de Luna nominat. Observa igitur vocabulum Lunæ, Sol enim pater, & Luna mater est. Utrunque igitur exinde intelligere poteris tamquam virum & fœminam: Corpus namque sumitur pro Luna, & illa mater hac in arte est, ac destillata aqua, quam pro viro censemus, à terra sursum ascendit, ideo etiam pro Luna nominatur, Lunæ enim aqua est, tamquam aqua corporis, quæ pro Luna habetur; E corpore siquidem egressa est, itaque etiam illam iterum ingredi oportet, si alias ars perficienda fiet. Quapropter illud bene de viro, vel de Luna significare necessum habes; Sol enim vir, & Luna uxor est; Terra Luna, & aqua Sol est, quemadmodum factis ex hoc

hoc libro informatus es: ubique enim benedictum est.

Dumque præterea, Philosophus inquit: Coagulate illud. pro more nostro, vel consuetudine, quasi non animadvertatis, quod dicam pro nostra consuetudine: Innuens, corpori spiritum suum ad potandum præbeamus, idque unice vel sensim, ut videlicet tam diu bibat de spiritu, veluti de aqua, donec vitam suam recuperet, sanitatemque & robur adquirat, idque per calorem temperatum, quemadmodum cibus in stomacho concoquitur, & tamquam fructus ad crescendo in naturali sua statione, Nostra enim consuetudo, quod edamus, bibamus, & in temperato calore vivamus: & eo ipso corpus nostrum conservatur, & foetor atque excrementa successu temporis hominem deserunt. Juxta eandem illam consuetudinem concoctionemque etiam nigredo & foetor in labore à corpore secedit. Innuit quoque ulterius Philosophus, dum inquit: An non animadvertitis dum inquam: pro consuetudine nostra: quasi dicat: Homo loquitur, ut homo: itaque hominem parabolice introducit, quod nostra opera cum humana natura convenient, & juxta hominum consuetudinem elaboratur. Non secus enim comparatur, veluti Philosophus ipse ait: Omne jam ante coagulatum est: quo innuit, quod lapidis nostri materia, vel ex qua ars nostra conficitur, jam ante coagulata, per operationem naturæ, & à quatuor elementis conjuncta fiet, per creationem & ordinationem Dei. Jam ante enim habet, quod habere debeat, nihil dandum, neque aliquid ei adimendum est: Sed in propria sua natura separatur, & iterum conjungitur, quemadmodum in præparatione ista doceris. Et cum Philosophus porro ait: Præcipio vobis, ut sumatis aquam vitæ, quæ à Luna descendit, & illam terræ nostræ conferte, tam diu donec albescat. Eo ipso intelligit Philosophus: Si aqua & terra à se invicem separatæ sunt, tunc siccum corpus nostra terra est, & abstracta aqua, est aqua Lunæ, & appellatur aqua vitæ, veluti antea dictum est. Id tam sæpe crebroque fieri debet ad fundendo, siccando, terendo, coagulando &c. donec corpus in coctione albescat, tunc nostra est conglutinatio, quæ constans est veluti Philosophus ait, & tunc est nostra Magnesia, atque lætatur

natura naturarum. Ita ab illius spiritu, & corpore, res una facta, sunt enim unum, & ab una re separata, & iterum in rem unam redacta, idcirco una natura, ob alteram, lætatur.

EXPOSITIO DICTI ETHELII.

INquit ille: Coquite tam diu nostrum lapidem, donec splendeat instar fulgurantis alicujus marmoris, tunc fit magnus, & lapis arcanus: Sulphur enim sulphuri additum, ob proprietatem suam in se conservans, ubi subintelligit: Si lapis noster nunc separatus fiet, tamquam humidum à sicco, tunc siccum in fundamento pro nostro lapide sumitur, & niger, instar corui, est: Ille coquendus cum sua aqua, quæ ab eo separata est, tam diu donec nigredo ejus transeat, & albefcat, instar candidi splendentis alicujus marmoris: Atque tunc est arcanus lapis, qui, per Dei gratiam, in coctione, in Mercurium fixatum trāsmutatus est. Porro arcanus ille lapis, ob sequentes duas causas. Una est: quod in arcano quodam loco reperitur, de quo nemo sibi cavet, ut in tam re vili adeo magna virtus, mysterium, & sūmus thesaurus occultatus fiet, ut nemo id per rationem suam, absque aliquo præceptore, & magistri alicujus institutione, vel singulari DEI dono invenire queat. Quocirca jure Philosophus affirmare potest: **ARCANUS LAPIS EST.** Dumque ulterius ait: Sulphur sulphuri conjunctum est, ob proprietatem suam in se conservans, illic intelligit Philosophus: Quando materia separata est, utpote spiritus seorsim, & corpus etiam seorsim, tunc tamen separata est: Et quamvis ibi duæ adsint materiæ, nihilominus tamen saltim una est materia, & iterum unum in corpus transmutatur: Infimum siquidem, tamquam corpus, est sulphur, & supremum, spiritus, etiam est sulphur: Atque dum spiritus ad corpus accedit, tunc unum sulphur venit ad alterum, hoc est, sulphur sulphuri conjunctum, & illius est proprietas: Utpote, spiritus pertinet ad corpus, & corpus pertinet ad spiritum: Alterum namque altero carere nequit. Idcirco duo ista sulphura in natura occultata sunt, tam album, quam rubrum, & album sulphur in corpo-

re nigro, rubrum vero sub albo occultatum est: Sique spiritus corpori addatur ordine, de temporibus ad tempora, dum omnino sese in corpus coagulavit, & tunc sulphur sulphuri additum, & omnino perfectum est. Nulla res peregrina illic intervenit, & hæc est illius proprietas. Quocirca nihil assumit, quam proprium suum spiritum, Corpus enim animam corporis in se conservavit, & quod è corpore extractum est, id semper unice eidem restitui oportet. Itaque nulla res magis illi tam grata, & accepta est, quam anima sua propria, proprium suum corpus, hoc est, propria sua natura, quem in finem Philosophus ait: Si id ita accumulatum est: Spiritus videlicet corpori, sulphur sulphuri, terra aquæ, & omnino album factum fiet, tunc corpus spiritum in se detinebit, nec avolabit, ut iterum à se invicem separari possint, Et hoc modo terram Philosophorum, candidissime purificatam, habes, in quam frumentum nostrum seminamus, ut infinitum, fructum proferat.

EXPLICATIO DICTI

Pythagoræ.

HAud immerito mireris, ob terra mirabiliaque Philosophorum dicta: quam multipliciter enim videlicet rem istam descripserunt, tamen in re ista unica omnino conveniunt, omnia siquidem illorum dicta unã ad rem respiciunt: Si modo recte observaveris, & certo veritatem deprehendes. Nam ubi dicit Philosophus: Damus vobis regimen de rebus istis, quod aqua fiet, sicca, tamquam aqua Lunæ, quam præparasti, illic autumat Philosophus; Quando artem istam elaborare velimus, tunc proprie, juxta intellectum nostrum, nos conformare debeamus: in quo si erremus, & ad scopum minime collimemus, tunc illos merito, tamquam impostores, culpæ poterimus: regimen enim publice tradunt: Sin vero non collimetis, tunc saltim propriæ astutiæ, vel stultitiæ vestræ ad describendum est, dum scripturam, juxta insana irrequietaque vestra capita, aliter interpretemini, quã illa sonat. Porro dũ Philosophus ait, quod propriã

suam aquam bibat; eo innuit, quando siccum à humido separatum est, tunc abstracta aqua corporis recta aqua, & aqua Lunæ est, quam tu præparasti per putrefactionem, & destillationem. Abstracta siquidem illa aqua pro viro sumitur, & terra, tanquam corpus, pro uxore. Si igitur nunc in se ipsum aqua fuerit, tunc aquam à viro, ad aquam uxoris unice transportabis, ut in matrimonio tum sese conjungant. Quo facto corpus propriam præparatamque suam aquam bibit, à temporibus, ad tempora, & semper fit purius, numquam tamen bibit amplius, donec supra omnem modum fiat candidum; Et illud tum nostra calx appellatur, & aquam nostræ calcis corpori adfunde, atque in naturali calore illud siccari cura; id quod tam cerebro fiat, donec sese coloret, & reddatur candidissimum, & tunc ad album præparatum est propriamque suam humiditatem imbibit. Sin vero illud ad rubrum referre coneris, tunc illud iterum solvas, & coagules, non secus, ac cum albo etiam à te factum fuit, omni in forma, nec aliter. Et hoc, amen, amen, vere verum, simplex, ac rectum est, juxta rectum laborem Philosophicum.

SMARAGDINÆ HERMETIS

tabula declaratio.

DUm igitur Hermes ait: Ars vera est & verissima, eo significat: Ars recte à Philosophis tradita, sed insipientes scripturam aliter interpretantur, quam sonat, & aliud sumunt, quam sumere debent. Cum igitur errent, tunc, artem, non veram esse, & sese à Philosophis, qui mendacia scripserint, deceptos esse, inquiunt, artemque ipsam non veram, sed falsam, esse dicunt: laborantes itaque etiam eum ipsa arte nauici æstumantur atque contemnuntur. Sed nemini tamen culpa imputanda est, quam insipientibus stultis, qui Scripturam non intelligunt. Si enim artem vere inspexissent, cum intellectu legissent, seque juxta illam conformassent, & non stupida ipsorum capita, propriumque intellectum suum, sequuti fuissent, tunc

à Scopo neutiquam aberrassent: Dum vero errant, id ipsorum culpa fit, non philosophorum, qui veram veritatem scriptitarunt, & ars ipsa vera, nec falsa est. Et dum præterea ait: Quod sursum est, id quoque est, quod deorsum est: Eo materiam lapidis nostri significat, quæ res est ab initio nostri operis, & quod res una dividatur duas in partes, utpote in terram, & aquam: tunc insurgens illa aqua fugax, & terra, quæ in fundo hæret, fixata est. Sin vero iterum conjuncta fuerit, tunc corpus fit spiritus, & spiritus fit corpus, utpote terra fit fugax, commutatur enim in aquam, & aqua transmutatur in corpus, fit fixata. Nam, quemadmodum Philosophi loquuntur, quando corpora spiritus, & spiritus corpora fiunt, tunc in arte adstuc nihil habetis, idque ideo, quod duo ista, utpote quod sursum ascendit, cum eo, quod deorsum descendit, jungantur, uniantur atque unum corpus fiant. Idcirco Philosophus ait, quod sursum est, id quoque est quod deorsum est: quo rem unam unamque essentiam significat, quæ miraculorum unius rei est perfectio, hoc est, Materia non est amplius, quum res unica, separata, atque adeo arte iterum conjuncta ut numquam separetur, sed tantam virtutem operationemque pariat, ut in unico etiam momento præstet, quod sol mille quoque annis præstare nequeat, ô rem miraculosam, vilem tamen, & ab omnibus rejectam! Et cum porro ait: (Cum res omnes ab uno fient, idcirco res omnes etiam ab uno natæ sunt, juxta ordinationem suam, h. e. per creationem omnipotentis considerantis Dei, exiitque à communi aliqua massa, quæ in sese omnia quatuor elementa complectitur, quæ à Deo creata sunt, & inter miracula lapis è massa natus est) eo vult Hermes Philosophus, omnes res ab una re, utpote prima essentia, natas esse, atque etiamnum hodie prima de materia nascuntur, h. e. unica massa, uniuscujusque rei enim natura est, unique tam bene, quam alteri est addita, & dum dies singuli in primam suam materiam transmutantur, tunc illico communis massa, prima videlicet materia, in promptu est, qua in omnia quatuor elementa à Deo ordine per divinam illius considerationem ita creata sunt. Quod autem ad creationem suam habere debet, id per distillationem Solis & Lunæ

fieri oportet: Sol & Luna naturalis temperatusque calor est, quæ a deo massam agit & impellit ut operari, & quodlibet, juxta suam speciem, augmentare oporteat. Anima, vel sustentatrix vero terra est, h. e. terra assumit splendorem Solis & Lunæ, tamquam temperatum calorem, eundemque liberis porrigit, ipsosque sustentat veluti nutrix infantes lactat. Et ita Sol pater, Luna vero mater est, terra sustentatrix, & massa etiam à Deo per singularem præmeditationem creata, in qua materia est: Quique illam sumere & præparare debet, is merito sibi gratuletur & gaudeat, à Sole & Luna siquidem per vaporem aliquem separatur, & illo in loco congregatur, ubi reperitur. Dumque præterea Hermes Philosophus ait: Ventus illum in utero gerit: Sustentatrix illius terra, illius vero totius terrarum orbis pater est. Si in terram transmutatur, tunc potentia illius est integra: qui innuere vult Philosophus: Quando materia nostri lapidis separatur, tunc ventus illum gerit in utero suo, veluti aer materiam transportat tamquã aqua, in qua ignis, tamquam lapidis anima, occultatus latitat, & ignis totius mundi pater est. Innuit ibi Hermes materiam, quæ ascendit, quæ in fundo, remanet, totus mundus est, quemadmodum etiam Philosophi loquuntur: Labor noster parvus mundus est. Idcirco Hermes ignem totius mundi patrem esse putat: Ignis namque Sol nostræ artis est, & aer, Luna, & duo ista, una cum aqua, de toto mundo, utpote de tota substantia, ascenderunt, & terra sustentatrix lapis est, hoc est quando terra splendorem Solis & Lunæ assumit tunc novum aliquod corpus nascitur, quemadmodum novus fœtus in utero materno: & terra Solem & Lunam in se recipit & concoquit, fœtidique suo cibum porrigit de die, in diem, eo magis magisque, idque tam diu, donec fortis potensque fiat, & tunc fœtorem nigredinemque abjiciunt, & de colore uno in alterum convertuntur: ac Sol & Luna, tamquam ignis & aer, in qua, fructum terramque promoveant, hoc est, cibate illos tam diu, donec ad maturitatem ætatemque suam perveniant, & filia nostra appellata est atque fructus noster lapis est, qui de Sole & Luna denuo nascitur, veluti bene percipere poteris, quod spiritus, tamquam ascendens aqua indies in corpus transmutetur, &

corpus

corpus denuo nascitur, atque crescit, & augetur veluti foetus in utero materno. Atque hac ratione lapis de massa nascitur, & qui omnia quatuor elementa in se complectitur, utpote de duabus partibus, corpore & spiritu videlicet, naturaliter nascitur: quocirca ventus illum in ventre suo portat, lapidem namque de terra sursum in caelum gestavit eundemque iterum de caelo in terram portat, & hoc modo lapis è supernis, atque ex caelo, & inferius de terra sumit spiritum atque regeneratus fructus fit, non secus ac omneis cæteri foetus in utero materno generant, & omneis creaturæ fructus pariunt, ita etiam aer, vel ventus, lapidem nostrum parit, non vero secus. Cumque porro Hermes ajat: Vis, sive potentia illius integra, si in terram transmutetur, eo ipso putat, quamprimum spiritus in corpus transmutetur, quod tum vim potentiamque suam habeat: animadvertes enim cum spiritus adhuc fugax, & non fixatus, sive constans factus fiet, tunc in momento omne, quod operari debet, operatur, & si eo pervenire debeat, tunc cum illo agendum est, veluti pistor cum pane agit: Paululum namque de spiritu sumitur, & corpori, tamquam pistor fermentum farinæ tribuit, traditur, & tunc fermentum illud totam substantiam in fermentum transmutat, idem quoque & noster spiritus hoc est, fermentum nostrum, agit, atque totam substantiam, hoc est, corpus, suam in substantiam transmutat, & ita indefinenter fermentandus est, donec tota massa in unum fermentum redeat. Hoc siquidem modo corpus spiritum fermentat, ut etiam unum corpus fiat, & spiritus fermentat corpus, ut quoque unus reddatur spiritus: dumque ista duo inter se invicem transmutantur, eodem etiam modo res omneis transmutantur, quomodo injiciantur.

Dumque idem ille Philosophus porro dicit: separa terram ab aqua, subtile à duro, idque leniter, & magna cum arte, & tunc lapis à terra in caelum ascendit, ac iterum de caelo in terram descendit, & potentiam suam è supernis, & ab inferiori loco, accipit: quo facto gloriam, & claritatem totius mundi habes. Quocirca à te omnis egestas, morbi, & languores recedent, subtilem namque vincit Mercuriū,

& omnia

& omnia dura firmaque corpora à condito mundo penetrat. Eo ipso autem idem ille Hermes innuit; Si videlicet quis laborem inchoare velit, tunc humidum à sicco separandum esse, veluti aquam à terra: ignis enim de aqua ascendit sursum, & corpus replet, si illi conferatur. Et hoc ignem à terra separare est, tamquam subtile à duro, aqua subtile, & terra, veluti corpus, durum robustumque est: Id vero magna arte leni erque faciundum, h. e. in Philosophorum firmo, vel Balneo. i. e. tarde, inque temperato aliquo calore, neque celeriter, non nimis calide, neque etiam nimium frigide, & tunc lapis sursum in cœlum ascendit, videlicet in Alembicum, & ex eo iterum de cœlo in terram: h. e. corpus à se invicem separatur, & rursus conjungitur, quemadmodum antea à me dictum est, quod spiritus & corpus una res fieri oporteat, id quod fit in leni aliqua coctione, assiduo tamen in calore, non calidus quam gallina ovis suis incubat, & pullos suos excludit: quo facto tum gloriam claritatemque totius mundi habes. Et hæc est hujus materiæ præparatio in vase, quod pro toto mundo æstumatur, veluti hic noster Philosophus inquit, quod nimirum hic labor minor Mundus appelletur. Idque si hoc modo præparatum fiet, tunc gloriam lætitiæque hujus habes mysterij, quam nullus homo in terra habet, neque etiam habere potest. Intelliges quoque quomodo mundus ab initio creatus fiet, id in hocce labore intelligere & discere poteris: adhæc omneis morbos & metalla, humanumque corpus propellere potis es, nec ampliorem egestatem pati audebis, omneisque bonas complexiones, hujus artis beneficio, per divinam gratiam, omni in intelligentia, & sapientia, habebis & agnosces. Materia namque Mercurium in purum aurum argentumque commutat, omniaque dura firmaque corpora penetrat, qualia sunt lapilli pretiosi & metalla. Et quid, obsecro, nobilius, à Deo, tibi exoptares, quam hoc donum pro quo etiam totius mundi opes non rogare, deberes. Quocirca Hermes bene de se affirmare, & gloriari potest: *Vocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes totius mundi sapientia.*

ALIVD OPVSCVLVM CVM PRI-
ori correspondens, lectuque
perutile.

PRÆFATIO.

HAud immerito omneis mirari possent, quod Philosophi, in honorem pretiosissimæ & divinæ hujus artis, quæ SECRETUM PHILOSOPHORUM dicitur, tot occulta allegoricaque dicta invenerint, ut hoc modo illa indignis minime revelaretur, id quod tamen nihil fructuosi apud arcanorum istorum discipulos operatur, cum eo ipso ad occultandam veritatem intenti fuerint. Et dum insipientes ipsorum Scripta legunt, atque audiunt, quantæ videlicet divitiæ, virtutes, & efficacias ars nostra parere possit, tunc jucū dum suavissimumque sonitum auribus suis percipiunt, adeo ut existiment sese foliis aureis insidere, cæloque meras chordas adfixas esse, unde etiam magna ars & desiderium exoritur, ut, mox ipsos Doctores futuros, sibi persuadeant, & magna miracula edere conantur, nec tamen se errare sentiunt, vel quod Philosophi ipsos decipiant, multo minus sciunt sapientes mox ab initio artis hujus fundamenta occultasse, & veritatem saltim ipsorum liberis per parabolas, & similitudines explicasse: fieri quoque haud potest, ut homo, quam diu etiam in perturbato hocce immundo mundo vivat, sensum opinionemque omnium Philosophorum explorare, multo minus ipsorum libros scriptaque cum judicio perlegere possit; multo magis vero impossibile est, ut quis ex libris & scriptis istis sufficiens fundamentum atque desiderium plenarium haurire queat, nisi Deus omnipotens ex singulari gratia, & commiseratione intellectum suum aperiat, ut videlicet naturæ proprietatem agnoscat, qua ex de Philosophorum scriptis & dictis judicare valeat; Sola siquidem natura est, quæ omnia operatur per artem in nostro Magisterio, & sola, inquam, illa rectem rei cognitionem

tionem confert, qua ex noſtram artem præparamus. Sic namque Baſon ait: Caveto ne peregrini aliquid admisceas, talis ſiquidem natura eſt, quæ res omneis ſuperat. Et Bond. rem iſtam ita explicat, atque aquam illam nuncupat, inquiens, quod integrum negotium, ejus demve totum regimen unice per aquam fiat, quæ à lapide proveniat. Et Alphidius lapidem ſapientum in ſe quatuor naturas habere aſſeverat, quamlibet in propria ſua eſſentia, & ſpecie, diverſimodo viſibilique modo atque illa virtus & efficacia in nullo alio terræ eſt lapide. Idcirco Regius Philoſophus Haly ait: An nullum alium agnoſcis, qui cum lapide comparari poſſit, qui potentiam iſta perficiendi habeat? Ad quæ Morienes ita reſpondet: Nullum, ait, alium agnovi lapidem, qui cum lapide comparari queat, neque tantam potentiam operationēq; habeat, in ſe enim quatuor elemēta viſibiliter complectitur, idcirco etiam mundo, eiufdemque creaturis additur, nec ullus in ſuper Lapis in univerſo mundo repetiri poterit, qui cum illo operatione & natura, comparari poſſit. Quamobrem ſi quis rem aliam, vel alium etiam lapidem, quam huncce Magiſteri ſupradictum lapidem ſumpſerit, illius opus perit, quemadmodum etiam vetus ille Philoſophus Arros loquitur: Lapis, inquit, ad laborem noſtrum minime aptus, & idoneus eſt, donec ab eo craſſa terra ſeparetur. Similiter & Morienes ait: Niſi corpus à ſua craſſitie bene purgaveris, tunc ſpiritus cum eo conjungi uniri que nequit: quamprimum vero à craſſa ſua natura purificatum eſt, tunc ſpiritus ſeſe eidem adſociat, & cum eodem ſeſe exhilarat, ambo namque ſubtiles & puri à craſſa ſua natura facti ſunt. Et Aſcanius in Turba: Spiritus cum impuris corporibus minime uniuntur: Sin vero corpora bene concocta & purificata fuerint, & ſpiritus illis ſeſe adjunxerit, tum in momento magna miracula ſeſe repræſentant: illic namque omneis, qui in mundo ſunt, colores apparent, & corpus imperfectum conſtante fermenti colore tingitur, fermentum ſiquidem illius eſt anima, & ſpiritus ſimul cum anima conjunguntur & copulantur cum ipſo corpore, ac etiam illico cum corpore, in fermenti colorem tranſmutantur atque ex iſdem fit res una. Quem in finem vere dicunt

eunt Philosophi, cum obscuris tamen verbis, quod mariti uxorisque fiet conjunctio, hoc est, corporis, & spiritus, ut hac ratione ab illis ambobus foetus nascatur, quales enim parentes, tales plerumque etiam illorum sunt liberi: Nam homo generat hominem, & ex metallis generantur metalla, & quodlibet simile quærit etiam sui simile.

Itaque quilibet rerum Nobilissimæque hujus artis imperitus naturam imitari debet: quemadmodum etiam æque necessarium est, ut naturam rei cognoscat, ars enim naturam sequi debet. Multa tamen reperiuntur artifices, qui neque intelligere, neque etiam animadvertere volunt, sine ratione laborantes, & in cogitationibus suis confusi sunt, ignorantes an ipsorum ars naturæ imitatrix fiet, nec ne, quam tamen corrigere & augere conantur: Quibus de celeberrimus ille Philosophus Arnoldus ait, quod videlicet ad artem accedant, veluti asinus ad præsepe, qui nescit quo rostrum suum extendat: ita similiter & illi ignorant, circa quæ occupati sicut, multo minus naturæ principium, nec quomodo illam, cum arte sua, imitari debeant, sciunt. Conantur equidem naturæ opera perficere, sed, absoluto nunc opere, bene vident quid nimirum inveniant. Verum itaque est Proverbium: Qui segnis est ad evolvendos libros, is etiam dignus esse nequit ut res artis præparet, cum nullum fiet dubium, divinam illam artem verum habere naturarum principium: Æris siquidem natura vera corpora in terra efficit, quædam perfecta, utpote aurum & argentum, quædam imperfecta Venerem videlicet, Martem, Saturnum, & Jovem, prout Planetarum cursus laborat & influit. Qui giture magisterium nostrum perficere voluerit, vel nobilissimæ illius artis particeps fieri desiderat, is nosse necessum habet, quo ex semine ista metallorum corpora per naturam in terra generentur, quod semen ex natura desumimus, illudque per artē purificamus atque præparamus, ut exinde multo nobilius & præstantius accipiamus, ut brevi tempore impura imperfectaque hominum metallorumque corpora pura & perfecta reddere valeamus. Illud vero semen è perfectis, puris, maturisque corporibus extrahere nos oportet, si ad exoptatū finē pervenire velimus atque debeamus.

Quo melius & citius igitur omnis nobilis hujus artis indagator ad naturæ cognitionem pervenire possit: Idcirco sequentem Tractatum, de principio naturæ, creatione & generatione hominum adposui, quem discipulus, & imitator nostri magisterij bene pellegere, considerare, animoque diligenter evolvere & revolvere debet, quo facto à recta via minime tunc aberrabit.

TIMOR DOMINI INITIVM.

Sapientia.

OMneis equidem sapientes, & delecti præstantesque Philosophi nullum non moverunt lapidem, quin Deum omnipotentem omnium primo ex mirabilibus suis Creaturis cognoscerent, quantum quidem ex humana ratione fieri potuit: Id quod tamen nullo alio medio ac via efficere, vel explorare potuerunt, quam quod omnium rerum naturalium initium summo studio consideraverint, ex quo etiam Deum diligentissime agnoverunt. In rebus namque istis naturalibus omnipotentiam creatoris, & quam magnam virtutem operationemque, potentiam & Secreta naturæ indidisset: vere perceperunt. Qua de causa etiam sedulo eo adlaborarunt, quomodo nimirum illa mysteria magna prudentia, in humani generis emolumentum, luce publica donare possent. Itaque etiam omnium primo rerum naturalium principium, cum primis vero primi hominis ortum, ejusdemque mortem & interitum manifestarunt, hunc in modum dicentes:

Postquam Deus omnipotens mox ab initio ex subtili liquore: vel insensibili nebula, cujus species non humida, nec sicca, non frigida, neque calida, sed subtilis quidam vapor, qui etiam non lucidus, neque caliginosus, sed confusum chaos fuit, quemadmodum Philosophi volunt, quod Deus in primam materiam, h. e. in aquam commutaverit, dein à se invicem separaverit, & partem unam duram fieri jusserit, h. e. terram, & hoc est elementum terræ & aquæ. Postea Deus elementum aquæ divisit, acrem illic creavit, & ex elemento terræ

terræ ignem fieri curavit, hoc est, elementum ignis. Et ideo etiam-
num hodie videre est, quod videlicet in primis istis duobus elemen-
tis, terra & aqua scilicet duo ultima elementa occultata sient, quæ
sunt ignis & aer: in terra siquidem ignis est, & in aqua aer conservatur,
quemadmodum cottidiana experientia illud satis superque testatur.
Et hoc modo DEUS Pater etiam firmamentem, Solem, Lunam, &
Stellas creavit, & quælibet suum in ordinem quamprimum colloca-
vit. Dein æternus Creator animal ad propriam suam imaginem
creavit, illudque ex humida aliqua terra formavit: quo innuitur,
quod majorem partem de terra, (in qua ignis conservatus erat) sum-
pserit, illamque aqua (in qua aer conclusus detinebatur) humectarit,
& hominem ex illa formaverit. Ideo dicitur quod homo quatuor
ex elementis creatus, & parvus mundus appellatus fiet. Postquam
autem DEUS commemorato modo hominem satis perfectum, & se-
cundum ipsius imaginem conformasset, instar cadaveris tunc ibi ja-
cuit, & scriptum exstat, quod illum DEUS erexerit vivumque spiri-
tum ejusdem naribus inspiraverit, unde etiam æternus DEUS homi-
nem, procul omni dubio Adam nominavit. Pari quoque modo
DEUS omnipotens quatuor ex elementis omnia elementa, inter
cælum terramque degentia, quemadmodum etiam & omnia vege-
tabilia, atque mineralia creavit, & crescere jussit. Et tantum de
prima creatione, qua peracta Deus omnipotens hominem Adamum
in Paradysum, quem propriis manibus plantaverat, transtulit: qui tot
multis elegantissimis, mirabilibus, gratissimisque floribus, fructibus,
radicibus, herbis, frondibus & gramine exornatus erat, in quo homo
Adam omne cordis sui desiderium lætitiæque explevit, Deique
creatoris sui omnipotentiam exinde satis superque intellexit, nomen
illius laudibus extulit, celebravit, honoravit, & oculis suis illic vere
conspexit, quid cor ejus desideraret: nulla siquidem re tum indiguit,
& tam omnium animalium, quam reliquarum etiam Dei creatura-
rum factus est Dominus. Quocirca æternus creator sanctis suis
angelis mandavit, ut omnia animalia ad Adamum ducerent, ut ipsum
pro Domino suo agnoscerent, & vicissim Adamus singulis peculiaribus
sua

sua nomina tribuerit, ut hac ratione quodlibet ab altero rite separaret.

Cum igitur Deus omnipotens paradysum suum tam elegantissime, uti diximus, exornasset, atque in illo omnia animalia, una cum ipsorum Domino, Adamo, sese pascere, alere, par pari simul ambulare (excepto Adamo; qui solus incessit,) conspexisset, & procul omni dubio singula animalia Adamus accessisset, (quæ tamen ad illius conspectum, præ nimia formidine, aufugerunt, neque ullam illius societatem expectavit) idcirco Deus æternus Pater Gen. I. dixit: Non est bonum hominem esse solum &c. & profundo somno hominem Adamum corripuit, costamque ex illius corpore, non procul à corde, desumpsit, & proceram, elegantemque ex illa costa uxorem condidit, quam ipsi proposuit, & dein Adamum evigilare curavit, qua conspecta protinus, per divinam gratiam, illam cognovit, & dixit, ut scimus, &c. Deus vere foeminam istam Evam appellavit, illamque Adamo in matrimonium tradidit, ut eam protegeret, illaque vicissim Adamo obedientiam præstaret, dein corporis fructibus illos dotavit, idque sequentibus verbis: CRESCITE, ET MULTIPLICAMINI, &c.

DE ADAMI GLORIA ET

præstantia.

ET Deus omnipotens ipsis paradysum suum mille annis inhabitandum concessit, quorum posterius omnes etiam mille annos, cum omni præstantia & gloria, in eodem isto Paradiso traducerent, & dein cum corpore & anima in cælum, æternamque vitam, reciperentur, idque eo, quod homo tum temporis omnino purus castusque ab omnipotente Creatore formatus, & nulla in ipso fragilitas conspecta nullisque febribus & morbis subjectus fuerit, & in summa nullos omnino nævos in se habuerit, sed totus perfectus Deo creatori suo gratus acceptusque existerit, qui illum secundum imaginem suam creavit, omnesque fructus Paradysi, ut de iis, una cum omnibus suis posteris, vesceretur, solam cognitionis arborem perpetuam ipsi interdixit,

dixit, ne fructus illius commederet, idque sub æternæ mortis pœna, & tam corporis, quam animæ condemnatione: qui tamen, à diabolo seductus, postquam de fructu prohibito commedisset, in momento omnium rerum indigens factus est, miserum, nudumque suum corpus cognovit, & post arbores, Scriptura teste, sese abscondidit, quoniam æterni Dei pœnam jam erat promeritus, nunc quoque, ex divina comminatione, mors æterna, hominisque corporis & animæ pernicies subsequuta fuisset, nisi æterni Dei filius, Dominus & Servator noster Jesus Christus Satisfactionem promisisset, in eademve consensisset. Itaque Deus omnipotens hominem gravi jugo castigavit, quod factum erat de miseria, calamitate, tribulatione, egestate, & morbo, sub quo acerba mors dependet: illud Deus omnipotens Adami collo injecit, & simul cum illo, eundem ex Paradyso eiecit, agroque maledixit, ne impofterum suapte fructus suos profert, sed meram dumtaxat zizaniam. Cumque Adamus, jussu divino, per Angelum nunc ex Paradyso in horridum incultumque mundum propulsus, fodiendo, agrumque colendo, sese sustentare, atque in sudore vultus panem suum manducare necessum habuisset, atque, præterea, multas calamitates, cum cura & anxietate, sustinuisset, id impatienter ferens Adamus iram Dei serio perpendit, atque transgressiones suas multis cum lacrumis deploravit, Deoque suppliciter factus illius gratiam & clementiam imploravit, summoque studio, & absque ulla intermissione illius opem invocavit. Quo facto Deus paternum suum cor mitigavit, iramque remittendo misericordiae suæ ita memor factus est, ut hominem ab injecto antea jugo iterum liberaverit: Centrum, jugo isti adpensum, vero, mors nimirum temporalis, ipsum semper subsequutum, & tandem eundem vicit atque interemit.

Verum enimvero Deus non dumtaxat Adamo pœnam mitigavit, & tribulationis jugum ipsi deposuit, verum etiam media sumministravit, quibus impofterum sese contra iminentes calamitates tribulationesque tueri posset. Quocirca eidem illi Adamo, instinctu spiritus sancti naturarum proprietates revelatę fuerunt, ut plenariam

earundem cognitionem habuerit, & remedia, medicinas, curationesque ex herbis, lapidibus, & metallis præparare noverit, quibus tædium suum sublevaret, morbos à se propelleret, & denique indigens suum corpus in mediocri valetudine integrum ad vitæ suæ ultimum finem usque conservaret, qui tamen nemini, nisi soli Deo, notus est. Quamvis vero primus noster pater Adamus perfectam sapientiam intelligentiamque habuerit, & naturarum proprietates, veluti antea diximus, intellexerit, nihilominus tamen summum naturarum mysterium ipsum latuit. Quocirca Deus aliquando in Paradysum illum ad se accersivit, ipsique modo dictum illud mysterium (quod nunc Secretum Philosophorum appellatur, & solis Sapientum filiiis notum est) divino suo ore ipse revelavit, idque verbis subsequen-
tibus:

Euge, Adam, duæ heic sunt res, una fixata, sive constans, altera infixata sive inconstans & fugax est. Quam magna vero virtus, & vires in iisdem lateant, id omnibus tuis filiis minime revelabis, nihil siquidem, absque singulari causa, à me creatum est. Idque, pro informatione tua, te latere nolui. Postquam igitur Adamus ab ipso Deo illud intellexisset, eapropter, præ filiis suis, in occulto semper habuit, tandem tamen à Deo impetravit, ut illud, ante vitæ suæ finem, filio suo Seth manifestarit, & præparationem lapidis ipsi præmonstraverit. Et nisi miser iste homo Adamus, summum illud mysterium naturæ novisset, nec lapidem Philosophorum habuisset, non certe trecentos, multo minus nongentos, plus ultra, annos vixisset: Semper enim Anxius, & à commissis suis peccatis iraque divina in conscientia sua agitatus fuit, ut nocturnis diurnisque temporibus maledictionem Dei perpenderit, idque non saltim sui, sed omnium suorum posterorum, atque adeo totius mundi causa, qui omnes per ipsum condemnati, & æternæ morti obnoxij fuissent. Quamobrem non immerito quis miretur, quod Adamus, post lapsum, etiam unico dumtaxat anno superstes esse potuerit, adeo ut exinde admiranda Dei, cœlestis nostri Patris, bonitas, & clementia, haud immerito colligatur, Nisi etiam Adamus, uti dictum, Medicinam, vel Tincturam
lapi-

lapidis, habuisset, fieri tunc non potuisset, ut, (humano more loquimur tantas anxietates, miserias, tribulationes, cordolia, infortunia, morbos, atque calamitates, alias sustinuisset. Contra omneis tamen istiusmodi casus Medicinam istam usurpavit, eadem formam suam membraque integris viribus conservavit, naturam suam exhilaravit, cor corroboravit, tristem animum recreavit, miseriam, tribulationem, anxietatemque quodammodo iterum mitigavit, mortale nunc suum corpus contra omneis morbos tutatus est, & in summa, ex omnibus suis miseriis & angustiis, illius beneficio, sese, ad extremam vitæ suæ horam usque, eripuit.

Et denique cum Adam, medicinam ipsum non amplius exhilarare, cognovisset, & in ægritudine sua, nullam operationem, vel vitæ suæ ulteriorem recreationem, percepisset: eapropter vitæ suæ finem mortemque sedulo perpedit, & finito nunc temporis sui curriculo, à curatione abstinuit, & Dei gratiam imploravit, missoque filio suo Seth (cui omnia arcana concrediderat) ante Paradysum lignum vitæ sibi dari petiit, id quod tamen ipsi tum denegatum fuit. Reversus igitur Seth ad patrem denegationem istam Ange'li ipsi indicavit. Mœstus igitur Adamus, morbumque suum remittere nolle animadvertens, nunc morti vicinus, filium suum Seth denuo ad Paradysum, ablegavit, ut exinde oleum misericordiæ rogaret, illudque ad se deferret, sed interim pie Adamus exspiravit. Veniens autem Seth ad Paradysum de misericordiæ oleo sollicitavit, sed jussu divino, oleæ granula ab Angelo reportavit, quæ, domum reversus, parentis sui sepulchro implantavit, & tandem ex modo dictis istis granulis lignum crevit, in quo Dominus noster Jesus Christus, pro miseris nobis hominibus peccatoribus, acerbam mortem passus est. Licet etiam Adamo oleum illud, corporali modo datum non fuerit, lignoque vitæ in temporalis hacce vita frui non potuerit: nihilominus tamen Deus omnipotens ipsum, à morte sua, beavit, atque oleo misericordiæ irrigavit, id quod tantum est, Deum æternum ipsi nunc omnia sua peccata, ex mera gratia & misericordia, condonasse, nec etiam in æternum amplius illorum recordaturum esse.

Secundo Deus omnipotens etiam spiritali modo Adamo lignum, vel panem, vitæ manducandum porrexit, illumque aqua vitæ potavit. ut in æternum nunc ipsum nulla amplius fames sitisque premi debeat: nunc primum siquidem ad summam gloriam & præstantiam pervenit, nec in æternum itidem nulla calamitas, utpote fames, sitis, æstus, frigus, & id genus alia adversa accidentia ipsi amplius metuenda sunt, quibus tamen nos miseri homines in temporali hacce vita sumus obnoxij: In summa in omnem æternitatem ipsi nulla mors timenda, sed nunc coram Deo recte clarificatus, perfectus, sanctus & justus est. Cogitemus, & recte perpendamus igitur, quod nullū præstantius, occultius, & sanctius Secretum humano generi à Deo umquam datum fuerit, quod humana ratione comprehendi queat, quam æque commemoratum illud misericordiæ oleum, & lignum vitæ, quod nobis ad animæ nostræ salutem æternamque beatitudinē inseruit, id quod etiam, præ cæertis Secretis omnibus, celebrandum laudandumque est. Simili quoque modo nullum præstantius, occultius, & sanctius arcanum hominibus à Deo umquam datum: quo homo in pertubato hocce mundo indigens suum corpus ab omnibus morbis & infirmitatibus tutum præstare, atque in omni miseria & anxietate sese erigere & recreare valeat, quam, post Deum, unico isto medio, quod est Secretum Philosophorum, vel Medicina Sapientum. Quocirca etiam quivis prudens atque sapiens homo nihil aliud desiderare, vel conscientiam suam amplius onerare debet, quam ut duobus istis commemoratis punctis pro virili potiat: omnium primo autem ad DEUM, ipsiusque gratiam sese convertat, in quo summum præcipuumque Secretum situm est: eo ipso enim internus homo, anima videlicet, in perpetua gloria conservatur, qua de nunc, pro tenuitate atque simplicitate mea, pauca attigi.

Et hic rectus sapientum fons, & nulla res amplius in terris est, quæ eum illo comparari possit, quam unica quædam æterna res, quo quis mortale corpus, in misera hacce miseriarum valle, ab accidentali morbo tutum præstare, ab omni egestate liberare, clarum, purum per-

perfectumque, ad finem usque, conservare, præ omnibus malis accidentalibus casibus custodire, adhæc imperfecta metallica corpora, perfecte atque in aurum melius commutare, quam natura in terra coquere potest. Cum ita illud summum in mundo secretum fiet, quod haud inconcinne cum creatione comparatur: idcirco hancce, de creatione, informationē sicco heic pede præterire nolui.

Nunc vero ex Philosophiæ fundamento meum consensum, pro Philosophorum more, breviter indicabo, quod æque cum creatione & generatione hominum cōvenit, cujus rei omnes Philosophi testimonium perhibere necessum habent. Quocirca, in nomine SS. individuae Triados, & in emolumentum omnium credentium Christianorum, mysteria Philosophorū & hinc inde dispersos sermones explicabo. Et primum quidem ita: Postquam in creationis regimini perceperitis Deum (exornato nunc omnis generis germinibus, herbis, radicibus, floribus, frondibus, gramine, tamquam vegetabilibus, animalibus, & mineralibus itidem, Paradyso suo) æternum creatorem beneplacitum in eo habuisse, iisdemque omnibus ita bene dixisse, ut singula, quodlibet quidem juxta speciem suam, semen fructumque suum proferre necessum habuerint, solo homine Adamo excepto, qui (id nostra est materia) de se solo nullum omnino fructum generare poterat, & si natura cursum suum etiam in illo absolvere debuisset, ut & ipse quoque familiam suam propagare potuisset, tunc iterum ab illo separari, eidemque iterum addi oportuit, videlicet Eva illius, veluti antea indicatum fuit, quodque nihil aliud denotat, quam si Materia nostra adhuc crassa est & integra, tunc tam diu nullum proferre fructum potest, donec illa dividatur, & crassum à subtili, vel aqua à terra separetur: aqua vero pro Eva, vel spiritu, & terra pro Adamo, aut corpore æstumatur. Et quemadmodum mas in partu tam diu est mortuus, donec cum fœmina concumbat: tam diu quoque terra est morrua, donec, si vitam consequi velit, aqua illi addatur, qua de terra, vel corpus, vitam suam iterum adipiscitur. Idque idem est, de quo Hermes antiquissimus ille Philosophus loquitur, mortuum scilicet iterum vivificari, & infirmū sanū fieri oportet.

Necessum igitur est, ut corpus & animam conjungas, & ita inferius sursum convertitur, hoc est, Corpus fit spiritus, & spiritus fit corpus. Id tamen non ita intelligendum, quod spiritus suapte in corpus, & corpus sua sponte in spiritum convertantur, sed conjungi ambo necessum habent, ut spiritus, tamquam aqua, corpus, veluti terram, solvat, hoc est, resuscitet, & vicissim corpus spiritum, tamquam aquam, adtrahat, seseque tam diu uniant, donec una Massa fiat: hoc est, terra ab aqua emollitur, & aqua à terræ siccitate induratur, veluti pueruli, in plateis ludentes, testantur, qui, sumpto sicco pulvere, illum cum aqua conspergunt, pulvemque, vel amalga, ex illo conficiunt: unde etiam Philosophi inquirunt, laborem nostrum puerulorum lusum esse, quo in mors unius est vita alterius: vel induratio unius emollit alterum, nihilque est aliud, quam corpus & spiritus, quæ duo unius ejusdemque naturæ, & una de matre sunt. Quem in finem Philosophus Hermes ita loquitur, vel exclamat potius: ô naturam fortem, vincentem, transcendentem, & naturam exhilarantem: aqua namque fortissima est Natura, quæ transcendit, & fixam in corpore naturam excitat, hoc est, lætificat, qua de re dein plura audietis (moram non ægre feratis) Quemadmodum igitur dictum quod Adam, hoc est, corpus absque Eva in partu fiet mortuus hoc est, asque spiritu: Quocirca exinde notandum est, quando aqua de materia nostra destillata fiet, quod tunc corpus in fundo alembici mortuum & ægrum in partu suo fiet, ideo quod illi spiritus, vel anima subtracta, & de eo egressa est, corpus quoque omnino nigrum, venenosum, & lethale est, quemadmodum à Philosophis describitur. Sin quis igitur corpus iterum resuscitare, & à nigredine & fœtore suo purificare velit, ut ad generationem aptum idoneumque fiat, tunc extractus sudor (anima) ipsi restituendus est, hoc est, spiritus Eva sua, ut corpus animam complectatur, & in illa, ut concipiat, operetur. Senior ait, quod supremus fumus ad infimum fumum reduci debeat, & divina aqua est rex de cælo descendens, reductor animæ ad corpus suum est, quod demum à morte sua vivificat. Bene vero notetis quod in corpore sal fixum, sive constans, occultatum fiet, illud in eo conclusum

sum est, non secus ac sperma masculinum in Adamo occultatum erat, quod spiritus, tamquam Eva, attrahit. & prægnans fit, quod tantum dictum est, sperma corporis, quod sal fixum dictum est, per propriam suam aquam, quæ de illo separata fuit, è corpore extrahitur, ut etiam subtile & fugax fiat, & cum spiritu in cælum ascendat, atque tunc fixatum fugax factum, vel mortuum resuscitatum, &, veluti dictum, confessâ natura exhilarata est, atque à spiritu suo vitam recipit: Idcirco etiam à Philosophis viva aqua à viro nuncupatur, nam à corpore, tamquam viro extrahitur: Eo sine Lucas Philosophus præcipit, ut videlicet sumatur, &. juxta naturæ consuetudinem coquatur. Alii Philosophi corpus nigrum solum appellant, idque sequentibus de causis, quod sal fixum, veluti fructus, in corpore invisibiliter occultatum est: Alij nigrum coruum nuncupant, in quo alba columba occultata latitet, & aquam, è corpore destillatam, vocant lac virginis, quo alba ista columba ex nigro corvo elicienda fiet: aliisque multis nominibus à Philosophis res ista appellatur, quemadmodum ipsorum scripta illud satis superque testantur, plura idcirco, ea de re, ut dicantur minime necessium est.

Et comémoratum in modum aqua à corpore amplectitus, & sperma corporis, hoc est, Sal fixum, operatur in aquam ut exinde concipiat & prægnâs fiat, aqua enim solvit corpus, & in destillando particulam de sale fixo secum per alembicum ducit, atque per destillationis repetitionem, aqua iterum atque iterum crassior fieri incipit. Quocirca in repetitione sive reiteratione multum certe situm est, à Philosophis quoque laudatur, qui dicunt, ne labor iste alicui crearet molestiam. Hermes, ea de re, sic loquitur: Eum viderem quod aqua sensim crassior, & durior fieri, inciperet, gaudebam, certo enim sciebam, ut invenirem, quod quærebam, & consequerem, quod desiderabam. Aqua igitur corpori affundenda cumque eo digerenda, ut corpus solvatur, & iterum detrahenda, ut corpus coaguletur: atque hoc modo corpus bene teritur, & per lotionem purificatur: id quod sæpius fieri oportet, atque quidem tam diu affundendo, & detrahendo, donec omne suum sal, vel potentia, atque efficacia

e corpore extracta fiet: idque ex eo cognoscitur, si aqua alba & crassa, atque in frigiditate coagulata, instar glaciei, dura fiat, in caliditate vero, veluti Butyrum, liquefeat, & nihil amplius a corpore solvat, tum remanens corpus removendum, superflua enim pars materiei est: Unde etiam Philosophi dicunt: In præparatione removeamus, quod superfluum in eo reperitur, & de re unica nostrum efficiamus magisterium, ubi alias nihil aut addimus, vel etiam detrahimus, nisi, uti dictum est, superfluum: abundanter namque habet, quid habere debet, & aqua, quæ alba foliataque terra a Philosophis appellatur, sumi, & Mercurio vivo injici possit, & tunc in bonum constansque argentum transmutatur. Sed multo altius nobiliusque quiddam hac in aqua occultatum est, quod, absque omni cura & molestia, extrahi poterit: Si enim eo res redeat tunc nemo amplius dubitet, quod desiderium suum non consequatur: aqua enim crescit, & ad crescit, tamquam infans in utero materno, Quemadmodum enim infans primo in vase matricis crescit, in forma veluti sperma aliquandiu crescit, & deinde in carnem & sanguinem transmutatur, hoc est, in crassiorem materiam, postea siquidem membra primum formantur: ita etiam & hæc aqua crescit: primum, in albo suo colore, dein a naturali calore movetur, ut indies crescat ulterius, & se ex uno calore in alterum commutet, non secus ac infans, a naturali calore matris suæ, in carnem & sanguinem transmutatur. Dein si materia rubescere incipiat, tunc magnum conspicitur gaudium, intellige quando infans membra vitamque fortitur, tunc videndum quid fieri debeat. Itaque hoc mysterium in natura occultatum est, & per naturam progressum suum habet.

Atque commemorato modo, de conjunctione viri & fœminæ, nunc docui, hoc est, corporis & spiritus, de imprægnatione aquæ, & finis est primæ combinationis, & albedo materiæ ex nigredine, hoc est, ex corpore, extracta; nec amplius heic requiritur, nisi mora, & patientia quemadmodum Morienus ea de re loquitur. Hæc coagulata aqua recta alba foliataque terra est, in quam nos Philosophus aurum argentumque nostrum seminare jubet, ut centum fructuum
millia

millia ferant, & clara Fontina, cujus Comes Trevisanus mentionem facit, in quam Rex ad lavandum ingreditur, qui si in balneo sedeat, tunc nullus minister ad illum ingrediatur, sed Regis vestimenta interim custodiat, donec Rex totam Fontinam exsiccavit, & tunc rex omnibus suos ministros Dominos faciet, ut potentia, potestate, & Domino robore & virtute itidem ipsi Regi similes futuri fient, dum prima vice Fontinam ingressus est. Verum enimvero Rex nunc triplici dignitate magis, quam antea, exornatus est: triplex enim diadema gerit in capite, & carbunculi amethystizontis colorem æquantia, vestimenta gestat, sub quibus indusium puritatis, & vinculo justitiæ est circumdatus, atque tam honorificentissimus Rex vitæ est, cujus dominum nemo mortalium in terris ex cogitare potis est. Quocirca ad latus illi locanda est pura castaque sponsa, quæ ex ipsius semine procreata fiet, ut illam agnoscat, & in illam operetur, ut à duobus illis multi liberi nobiles gignantur. Rubedo in albedine occultata & conservata est, quæ non extrahenda, sed leniter coquenda est, donec perfectam rubedinem consequitur. De ista albedine Turbaita loquitur: Si vos scrutatores post nigredinem inveniatis albedinem, tunc certi estote, quod post albedinem rubedo sequatur: rubedo enim in albedine occultata est, quæ non extrahenda, sed, donec rubescat, leniter coquenda est.

Quæ nunc dicta sufficiant.

HERMES.

SCITU NECESSARIA EST COGNITIO Principij tam naturalium, quam artificiosarum, rerum. Qui enim verum ignorat Principium, is quoque & finem minime adsequitur.

DILECTIO DEI, ET PROXIMI SVI
omnis sapientiæ est perfectio.

DILIGERE DEUM SAPIENTIA SUMMA, & tempus possessio nostra.

CVI NVNC SVMMA GLORIA &c.

F I N I S.

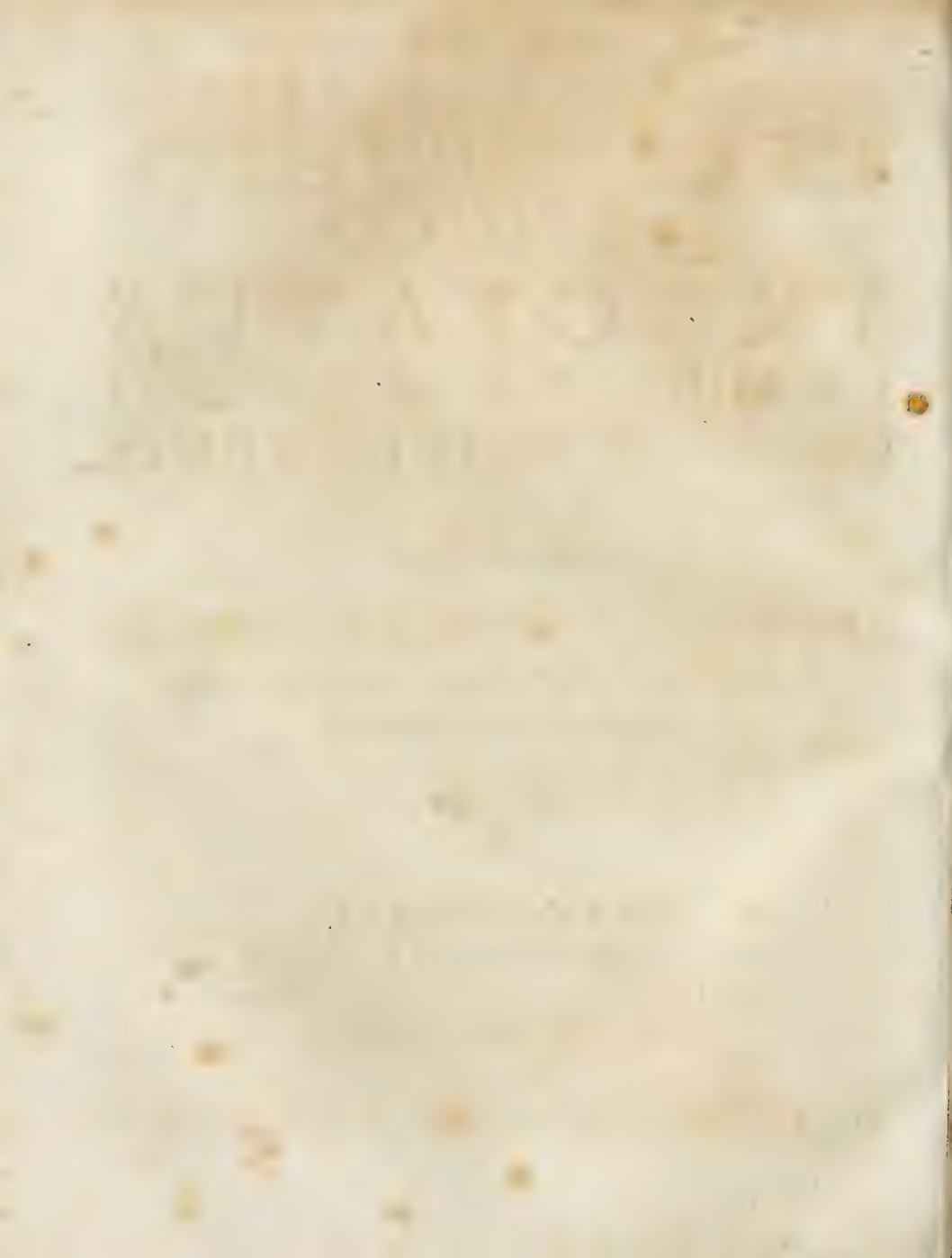
DE LAPIDE PHILO-
SOPHICO
TRACTATUS
EXIMIUS, A GERMANICO
QUODAM PHILOSOPHO,
A. C. M CCCC XXIII. SUBSEQUEN-
TE TITULO FACTUS ET
CONSCRIPTUS.

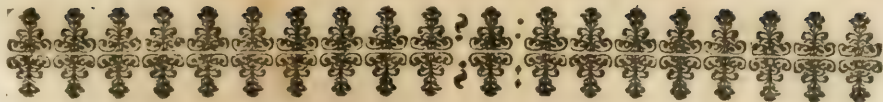
*VERA PHILOSOPHIÆ DOCTRINA
de generatione Metallorum, veraque illorum
origine, luce publice donata.*

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

Anno M DC LXXVII.

CAPUT I.

Quum omneis res temporales originem, statum, es-
 sentiamque suam ex terra fortiantur juxta ordi-
 nem temporis, quas cœlorum influentiæ, astro-
 rum, Planetarumque, quales sunt Sol, Luna, &
 cæteri, ac quatuor qualitates elementorum tam
 in: quam etiam externe absque ulla intermissione
 commovent, eo ipso producuntur omnium
 crescentium, durantium, generantiumque rerum singulę peculiare-
 que species in propria sua substantia, quemadmodum illud ab initio
 creationis ab Altissimo, hoc est, à Deo creatum constitutumque est.
 Itcirco nemo contradicere poterit, quod videlicet metalla suam ori-
 ginem ex terra fortiantur, in una singulari & propria materia collecta
 confluerint ex quatuor qualitatibus, vel proprietatibus quatuor
 elementorum, cum impressione metallicarum virium, vel spirituum,
 & in sua Universalitate, ab influentiis astrorum & planetarum, ad id
 inservientia: quemadmodum illud egregie describunt naturales Do-
 ctiores, præsertim vero Aristoteles lib. 4. Meteor. dum ait: quod ar-
 gentum vivum communis omnium metallorum fiet materia. Ve-
 rum, profecto sciendum est: In natura primum est Materia, qua de
 jam dictum est, in unum accumulata quatuor ex elementis, idque so-
 lummodo juxta cognitionem & proprietates naturæ, quæ materia à
 Philosophis appellatur Mercurius, vel argentum vivum: imperfe-
 ctum tamen adhuc est, ob sulphuream superfluamque terrestrita-
 tem, quæ nimium sæculenta, limosa, & comburibilis est: & ob super-
 fluam itidem aquositate, quo omnia in unum collecta sunt ex qua-
 tuor elementis, per operationem supremorum planetarum. Et istius-
 modi Materia à sulphurea calidissima terra, & aquosa substantia
mixta

mixta est, ut etiam, dicta ista ex causa, non inconcinne à Philosophis imperfectum sulphur appellari possit.

Quum vero Natura omni tempore ad summum pervenire allaboret, & ad illum finem, ad quem à rerum omnium Creatore ordinata est: iccirco etiam minime cessat, ut videlicet in imperfectam materiam reducendi occultum, cum hinc inde volutione quatuor qualitatum omnium quatuor elementorum donec operationes suas perficiat: & accidentali æstu Solis, naturalique calore ante dicta ista materia movetur, una cum sulphureitate, adeo ut exurgat in meatibus, & terræ venis in vapore & fumo. Sin igitur nunc istiusmodi vapor, vel fumus non erumpere possit, sed conclusus fiet: nihilominus tamen sæpius penetrare necessum habet limosas terrenasque aliquas pinguedines, & impuras sulphureitates, quæ sunt in archivenis terræ: & quanto magis autem ista Materia superfluitatum, peregrinarumque impuratum, adtrahit, tanto magis etiam impura fit. Et hoc etiam in causa est, quod tam diversos colores lucretur, qui saltim excogitari possunt, antequam ad puritatem propriumque suum colorem perveniat.

Natura siquidem iis in finibus optumam operationem habet metalla & mineras perficiendi, ubi efficaces, sulphurei, & Mercuriales spiritus & vapores, vel fumi in unum conclusi sunt: & quælibet qualitas quatuor elementorum peculiarem suam habet operationem & immutationem in congregatione terræ aut materiæ ex illis, ob externum æstum Solis, terræque sulphuræ, quæ in illis operantur. Quocirca Materia ista sæpissime resolvitur, & coagulatur, quatenus aut magis pura, vel impura ascendit, ad quod sane multum temporis, nec pauci anni requiruntur. Nec naturæ est impossibile, quod omnia etiam metalla aufugiant, antequam ista Materia ad summum, hoc est, aurum perveniat: Idque ex eo bene liquet, quod plura æra, vel metalla, in una minera, vel terræ vena, reperiantur: quod sane ita velim intelligas: In ascensione sulphureorum Mercurialiumque istorum vaporum à præcedente Materia commiscentur, & per coctionem uniuntur: & sin sulphurei isti spiritus terreni, crassi & impuri,

puri, ætus Solis vel minere, vero nimis fiet efficax, materia, antequam à crassitie sua purificetur, atq; separetur, tunc cum crassa ista sulphureitate indurescit, & in sulphur naturæ redigitur, quod ad metalla pertinet: & si tandem argentum vivum induratum fiet, tuac informatur cum forma unius ex metallis, si ista accumulatio & congelatio inserviat per influentiam alicujus Planetæ, qui in congelatione ista præ cæteris penetrat cum proprietate sua in mixtis qualitatibus: Natura siquidem primo operationem suam perficit in conjunctione, vel unitione quatuor elementorum, qua ex Materia, vel corpus exoritur, quod tum absque omni medio, cum forma informatur, quæ ad mixtionem istam pertinet, juxta influentiam unius ex Planetis. Quælibet namque influentia peculiarem suam habet operationem in qualitatibus elementorum, ex quibus dein etiam propria forma sequitur. Ita sunt cuprum, stannum, plumbum, ferrum & argentum vivum: quamvis multa descripta reperiantur, quomodo eorundem mixtio esse debeat, nunc ab impuro sulphure, nunc ab impuro infirmoque argento vivo, ad quodlibet metallum singularis sua forma, & genus: nihilominus tamen mixtio ista Naturæ non est incognita: quocirca uniuscujusque metalli generationem, cum primis imperfectorum in specie non descripturus sum. Verum, ut ut fiet, natura nihilominus non desistit in imperfecta ista metalla operandi, dum adhuc in terra conclusa sunt, donec summum optimumque finem adprehendat, qui ipsi à Deo deputatus est, in metallis istis separandi impurum à bono argento vivo, atque à puro suo sulphure, donec ad aurum penetret.

Sin autem istiusmodi vapores pure & clare, cum interna, subtili, pura, candidaque terra elevetur, absque mixtione crassarum, terrenarum, sulphurearumque limositatum, atque vapores isti vi erumpant, nec bene conclusi fient, antequam in naturæ sulphur indurati fuerint, & calorem vel in excessu vel defectu habuerint, tunc argentum vivum manent, nec ullum ex illis fit metallum.

Sin vero purum istiusmodi argentum vivum elevetur sine crassa aliqua commixtione in pura aliqua minera, tunc in purum, album-

que naturæ sulphur induratur, post exiguum calorē, quod ad argentum pertinet, dummodo etiam cum forma argenti informetur, quo ex itidem aurum fieri potest, quam ex aliis metallis, nisi æstu suo destituatur, vel naturalis operatio illi non adimatur. Sin autem virtus majoris naturalis caloris ad argentum istud vivum accedat, antequam ad finem suum formatum fiet, in formam argenti scilicet, adeo ut in purum rubrumque Naturæ sulphur redigatur, tunc citius ex eo aurum, quam argentum fit, & in eo manet perpetuo, quam finis fiet, ad quem natura laborando tendit.

Argentum vivum, cujus modo mentionem fecimus, omnium metallorum mater est, ob frigiditatem humiditatemque suam: & si purum, atque ab omni superfluitate separatum fiet, tunc nulla amplius crassities eidem commisceri potest, adeo ut iterum in imperfectum aliquod metallum retro redigatur. Natura namque non retro laborat, nec etiam est materia, quæ ad impuram aliquam formam spectat, qualia imperfecta metalla sunt. Sed sulphur omnium metallorum pater est, ob æstum siccitatemque suam: Juxta istam differentiam observetur, quod argentum vivum in subsequente capite describatur.

CAPVT II.

ESt itaque omnibus in metallis verus Mercurius, rectumque sulphur, æque tam in imperfectis, quam perfectis metallis: Saltim contaminatus & impurus factus est in imperfectis metallis, & quæ sola perfecta maturatione destituuntur. Et ex iisdem causis ad aurum argentumque redigi possunt, h. e. ut ab aurea, vel argentea natura, quæ in illis est, separetur impuritas, qua cum inquinata fuerant, & forma auri, vel argenti iisdem ingeratur. Ideo enim à natura avulsa sunt, quod sublata effossa sient ex naturalibus meatibus, mineris, & terræ venis: iccirco etiam nullam amplius operationem in se habere possunt, quasi adhuc sub terra latitarent: nihilominus tamen, quantum quidem in ipsis est, perfici cupiunt.

Ad naturalem istam proprietatem etiam Veritatis spiritus, qui omnem

omnem veritatem artemque Philosophos docuit, istis imperfectis metallis formam vel medicinam faciendi monstravit, qua omnis eorundem impuritas removeri possit, & perfecta natura, vel Mercurius in ipsis occultus in aurum, vel argentum, perpetuus & constans formatus, quam in aeris terra factus fuerit.

CAPUT III.

IN præscripto isto capite formæ, vel Medicinæ alicujus facta mentio, qua imperfecta metalla impuritatem à perfecto Mercurio separare, & cum ista forma auri, vel argenti, in perfecta metalla redigi possint: nunc tempus monet ut etiam de forma & Medicina arte faciunda aliquid in medium proferamus.

Omneis Philosophorum libros eo refertos deprehendo, dum dicunt, artem Alchimisticam, vel suam artem, solam esse in auro, argento, & argento vivo, si illa ad originem suam reducta fuerint, quam fortassis ante aliquot annorum millia, & antequam metalla facta fient. Naturalis siquidem labor semper procedit, non autem retrocedit. Quocirca etiam varii modi tentantur, utpote: dissolutione in aquis fortibus, & amalgatione auri vel argenti vivi, aut argenti, & argenti vivi, illaque ad principium suum reducta esse autumant. Verum in ipsa rei veritate longe à scopo aberratum est. Si enim aquæ immergatur, vel quis aquam ex illis distillat, aut si argentum vivum ex illis sublimatur, vel eidem fumum permittit, tunc metallum totum iterum reperitur, quomodo illud fuit impositum. Nihil itaque est, quod singularis ista forma eidem inferatur, quum non prima forma naturam & speciem in metallo destruat in proprietate sua, quomodo bene demonstrat Aristoteles, inquiens: quod metalla non immutentur, nisi in priorem suam materiam reducta fuerint.

CAPUT IV.

EX dicta ista præcedentis capitis causa invenire licet, quod ars Alchimistica non fiet in auro, argento, vel argento vivo. Quod vero

vero libri & loquutiones Philoſophorum non, præ mendaciis, curentur: iccirco in ſequentē Scripto videre eſt, quomodo videlicet intelligendum fiet: Ars noſtra in auro, argento, & argento vivo eſt: Ut autem heic præteream, atque in primo ulterius loquar, & demonſtrem, quod ars non fiet in argento vivo, aliisque imperfectis metallis ex ipſis producendi primum Philoſophorum initium vel rectum perfectumque Mercurium, qui in iſtis impure ſulphure occultatus & coagulatus eſt, tali videlicet modo, quomodo paullo ante diximus, per fortes aquas, & amalgationes, vel alio in modo, quo una ex parte purificari, & alium in ſplendorem redigi poſſint.

Neutiquam vero recta eſt ſubſtanta prima originis, aut Mercurii, iccirco fruſtra ars in metallis quæritur: Ubi ſimul obſerves, an commiſceantur metallorum duo, tria, vel quatuor, & ſimul fluere permittantur: nihilominus tamen alterum alteri opem ferre nequit, quæ illi origini, ejuſdemque perfectioni inſerviret, quatenus quodlibet alterius auxilio indiget. Et licet etiam auro imperfectum aliquod metallum addatur, nihilominus tamen aurum conſtantem ſuam perfectionem minime deſerit: Ipſi enim nihil de eſt, nec ſuperflui quiddam penes ſe habet, ut imperfecto metallo aliquid communicare poſſet: Et licet id etiam eſſet, ut imperfecta metalla virtutem illius aſſumerent, nihilominus tamen in conſtans atque culpabile fieret. Fruſtra igitur iſta forma & Medicina in metallis quæritur, quæ perfecto, in metallis concluſo, Mercurio operam ſuam commodaret.

CAPUT V.

Porro etiam in Philoſophorum libris ſcriptum legitur, argentum vivum, & ſulphur eſſe omnium metallorum originem: Quocirca multi, & omnes ferme Chymici, dum manifeſto nomen argenti vivi reperiunt, illud vulgare argentum vivum eſſe autumant, quod tamen nullo modo eſſe poeſt: Imperfectum enim metallum, & quaſi à principio exortum eſt, quo de alia metalla facta ſunt: quamvis pauca de illius generatione ſcripta ſient, idq; ideo, quod nomen ſulphuris,
vel

vel Mercurii, usurpetur à Philosophis, supra ipsorum rectum perfectorum metallorum initium. Et nisi ille nullum metallum esset, tunc etiam inter metalla nihil reperiretur, quod responderet influentiæ Planetæ Mercurii, utpote aurum Soli, argentum Lunæ, & ita quodlibet, juxta proprietatem suam, planetæ suo, à quo proprietatem suam accepit. Quum enim unum metallum fiet, ea propter etiam & cætera metalla originem suam de eo minime consequi possent, multo minus eorundem perfectio per eundem, vel ab illo sortiri potuisset, cum tamen perfectus illius Mercurius abundantia in eo scateat, tam bene, quam etiam in cæteris. Multo adhuc minus illud fieri poterit cum commixtione sulphuris, quod tamen contra impuritatem, & imperfectionem metallorum est de superflua sulphureitate: id facile aliquis tueri potest: Nam cui metallo sulphur admiscetur, illud multo, quam erat antea, fit impurius, & fortassis una in parte, vel etiam omnino destruitur.

CAPUT VI.

IN Scriptis suis Philosophi adhuc ulterius asseverant, argentum vivum, vel Mercurium esse spiritum metallicæ naturæ & proprietatis ad accumulatum ex quatuor elementis per Planetarum influentiam, operationemque Naturæ in terra: & ex eo fieri potest aurum, argentum, vel aliud septem metallorum, quatenus ipsi in coctione sua aut puri, vel impuri admiscetur, juxta Planetæ alicujus proprietatem, qui tum in naturali ista coctione per influentiam suam cæteros pererrumpit, quo de supra facta mentio.

Quocirca insipientes Chymici dicunt: Spiritum istum esse argentum vivum, quod plerumque omnes norint homines ex rebus illis, quod sese cum omnibus metallis commisceat, quodque molle, & fugax fiet. Sed & heic à vero nimis aberrant. Nam cur ideo nullum metallum esset, quum fugax fiet? Simili quoque modo, eadem de causa, stannum, plumbum, & cætera, nulla metalla essent, quum etiam forti in tentatione ignis non permaneant, quamvis unum altero fiet constantius. An etiam, eamdem ob causam metallorum origo

esset, quod facile cum cæteris commisceatur: tunc quoque & e-
 tprum esset æquius illorum initium, quum tamen cum argento, vel
 auro mixtum constantius apud illos permaneat, quam argentum vi-
 vum, eo, quod liquefactionem & malleum admittat. Sed & ideo
 nulla finalis compositio facta est, quum à se invicem iterum separari
 possint: multo minus per commixtionem argenti vivi, quum multo
 facilius à metallis sese seungi patiatur, quam nullum reliquorum om-
 nium. Solummodo autem fit ista **Unitio**, vel mixtio metallorum,
 ex sua origine, in qua conveniunt. Nunc vero manifestum est, quod
 sæpius triplicia, vel plura etiam, metalla commixta reperiantur, in ve-
 rum judicium, quod in principio suo res una sient, & saltim ad sum-
 mum, hoc est, aurum per naturam in peculiari sua Minera reducta
 fuerint, nisi natura fuisset detenta à crassa, sulphurea, arsenicali, & ter-
 rena impuritate, quæ apud metalla reperitur, si metalla exinde purifi-
 centur, liquefiunt, multique fœtores, sordes, recrementa ab iis-
 dem defæcentur, idque ab uno magis, quam ab altero. Et si Natura in
 operatione sua non abbreviata fuisset, per effossionem perfectæ matu-
 ritatis, aut si operans æstus, metallicæ vires & vapores supra dictæ ma-
 teriæ, nimis tempestive ebullierunt per terræ venas: quocirca etiam
 ista in forma permanere coguntur, quam arripuerunt, & nunc non
 amplius, per Naturæ operationem ad summum, hoc est, aurum, pe-
 netrarunt, quum ab ista operatione nunc avulsa sient. Iccirco ibi
 incipiamus, ubi natura cessare necessum habuit, impurum absterga-
 mus, id quod etiam ipsa Natura fecisset, si conclusio montium, vel
 metallorum, & venæ terræ similiter arte conclusæ fuissent, nec per-
 rumpere potuissent impuram sulphureitatem absterfissent, Mate-
 riam vel originem maturassent, & coxissent, juxta rectam divisio-
 nem, & mensuram juxta longitudinem idonei temporis, quæ ad ope-
 rationem suam pertinere videbantur: & tunc ex illis nullum aliud
 metallum, nisi aurum factum fuisset: Natura siquidem in illa opera-
 ri non desistit, dum adhuc sub terra latitant: nihil insuper ipsis quo-
 que decidit, quam aqua, quæ apud illa superflua reperitur, & impuri-
 tas, cujus gratia auri formam non queunt per naturam adprehen-
 dere,

dere, nisi ista impuritas probe separata fuerit: qua de tamen in capite secundo non pauca adtigimus.

CAPVT VII.

QUum itaque finalis ista unio metallorum, vel eorundem perfectio in ista commixtione non quærenda, dum undique ipsorum origo, primaque Materia, per naturalem congelationem, propriamque formam, conclusa est, unumque alterum solvere non possit, quam quantum res quælibet admittit, siue pura, siue impura fiet, tunc in specie sua permanere discupit, quatenus illam natura cõplexa est, nisi à contrario supereminentiore destruat, quum metalla omnia unius communisque sient originis, tamquam ab uno patre, & matre nata, atque solummodo per accidens alterius cuiusdam formæ, vel speciei, separata, non autem in prima materia. Et, ea ipsa de causa, omnium ipsorum prima Materia vel Origo, una res est, quæ, per naturæ operationem, per fluxum coaluit, quæ semper purissimam formam desiderat, quam ex propria sua, naturalique pro conditione, habere debeat. Et hæc est auri forma, summum & optimum, quod ad Metallicam naturam spectat. Si itaque pura istiusmodi forma, quæ per artem, mediate natura, præparari potest, imperfectis metallis addatur, tunc impurum imperfectorum metallorum superatur. Non enim impurum, sed pura materia illi est similis: Prima siquidem est forma ad quam Materia ista facta fuit: Iccirco par cum pari, tempore incomprehensibili, coniungitur, impurum separant, quasi dicant: An tu venisti, quod meum est, & quod ad me spectat: Si quis autem exinde arguere conetur, quod forma ista aurum esse debeat, quod vulgo notum est: id nihil est: licet proprium corpus fiet metallorum, ex vulgariis materialium metallis, & forma auri, per naturam unita, & formam illius extendere nequit, ad informanda aliarum materiæ metallæ. Illorum enim non plura sunt, quam saltim eorundem propria materia, quam illa arripuit, qua de informat, ad quam extensa est, & non ulterius ad totam commu-

nem omnium metallorum materiam. Et hac ipsa de causa forma ista per artem præparata multo melior digniorque habenda est quam aurum, quanto præstantior est, & vulgarem istam omnium metallorum materiam ad aurum informare poterit.

CAPVT VIII.

EX ordine nunc commemoratis rebus naturalibus quilibet, rectæ veritatis Alchymistæ ignarus, sententias & loquutiones Philosophorum pro fabulis, & mendaciis, immo pro impossibilitate quadam habere posset. Eapropter, veluti supra tibi promisi, explicabo tibi, quomodo videlicet ars fiet in argento vivo, auro, & argento. Item in argento vivo & sulphure, atq; qua ratione eorundem Mercurius fiet spiritus. Exordior itaq; ab argento vivo, vereque tibi affirmo, quod omnia, quæ de argento vivo scripta reperis, non de communi argento intelligere debeas, quod metallorum unum est, sed ad illud, quod omnium metallorum origo, & sua in Natura, nullum omnino metallum est: Metallicæ quidem naturæ & proprietatis est, per influentiam Planetarum ex quatuor elementis in unum redactorum. Si enim metallum esset, tunc forsitan non esse potest origo metallorum. Res ita, argentum vivum commune, longe est alia. Neque nimis calidum, neque nimis frigidum, neque nimis humidum, neque nimis siccum, sed pari ratione simul temperatum est. Et quando argentum vivum perfectè maturum est, & calor externus accedit, qui in illo operatur, tunc incomburibiliter invisibiliterque avolat, iccirco etiam in ipsa rei veritate à Philosophis spiritus appellatur. Nominari quoque posset anima, quum pernix, vel agile, attamen essentialè fiet.

Vocatur, præterea, etiam corpus, dum comprehensibile, & visibile est: Si enim externum frigus ei accedit, tunc, præ frigore isto, in manens corpus congelatur, & tria illa, Spiritus, Anima, & Corpus in eo sunt nunice, res unica, & omnium quatuor elementorum proprietates in se continent. Si enim extrinsecus humidum fiet & frigidum, tunc appellatur aqua, vel argentum vivum: ob internum suum calorem vero aer nuncupatur: Sin extrinsecus calidum siccumque adpareat,

pareat, tunc ignis vel ſulphur: ob internum frigus autem, terra nominatur. Et hac ratione argentum vivum, & ſulphur omnium metallorum una ſunt origo: non tamen ita intelligatur, quod ſulphur ſingillatim, vel eodem modo argentum vivum ſumendum fiet, quæ ſunt vulgaria, & in unum commiſceatur. Nihil iſtud eſt. Argentum vivum & ſulphur, quo de Philoſophi loquuntur, per naturam miſcendo accumulatum eſt, & expreſſum, primo in ſpeciem formamque argenti vivi, quæ humida & aquoſa eſt: Secundo, per aſſiduam coctionem in ſpeciem & formam ſulphuris redigitur, quæ ſicca eſt & ignea.

CAPUT IX

SIn autem ſolummodo heic de Philoſophorum argento vivo & ſulphure loqui velim, quæ potentiam formamque omnibus metallis tribuunt, tunc ſane omneis apud omneis Scriptores aliud ſcriptum nihil deprehendo, quam argentum vivum, gravem limoſamque eſſe aquam, cum ſubtili admodum alba terra mixtam, fortiſſimaque commixtione tam diu coctam, donec humiditas cum ſiccitate, parem naturalem in Unionem, ſeſe commutaverit, unum in corpus ſimul conflaverit, & ope accidentalis frigoris, quatuor Elementares proprietates ſimiliter temperatæ, unam in ſubſtantiam formatæ coagulatæque fuerint. Et hæc eſt omnium perfectorum Chymicorum materia, ſi per coctionem idonei caloris perfecta fiat, & purificetur, ſuperflua viſcoſa terrena ſulphureitas ſeparetur, una cum ſupervacanea comburibili argenti vivi aquoſitate, adeo ut una ſola, clara, pura, æternaque ſubſtantia ex duplici iſta ſubſtantia, proprietate ſulphuris, & argenti vivi fiat, in ſe habens omnium puriſſimum argentum vivum, & ſulphur. In arte, operatio Naturæ eſt perſimilis, quam obrem recte vereque Philoſophi loquuti ſunt: Ars noſtra, inquiunt, eſt in argento vivo, auro, & argento: Eorumdem ſiquidem initium ſimile eſt argento vivo: intellige in ſpecie, dum natura in eo elaborare incipit, & commutat in matellum, quod in naturali lenique ſuo calore ſublimavit & purificavit invenis rupium vel metallorum per purum

aliquem vaporem, quemadmodum supra dictum est. Illi nunc adponimus aurum & argentum, illudque ideo; quod nusquam invenimus, neque aliter habere possimus in unica aliqua re in terra vires metallicas, quæ potentiam habent ad unicum argenti vivi sulphur excitandum, per quam coagulatur, quam saltim in auro & argento. Si enim extra terram fiet, tunc etiam influentiam viresque auri & argenti habere nequit, neque etiam easdem lucrari potest absque auro & argento: per naturalem aliquam artem etiam fieri nequit, ut Philosophorum argentum vivum præparetur, & ad finem suum deducatur, ut constans fiat, sine auro & argento: Arti namque est impossibile, ut, per coctionem, absque auro & argento, finem terminumque consequatur, qui ab auro & argento illi destinatus est. Arti enim deest naturalis Minera, in quam sese naturales Influentiæ, ad aurum argentumque, in terra occultarunt. Itaque, necessitate coacti, aurum argentumque sumere necessum habemus. In illis siquidem reëtas influentiarum, ad id inservientium, vires invenimus.

Sciendum tamen est, quod argenti isti vivo primum adponere cogamur argentum, quod fugax fiet, nec magnum calorem tolerare queat. Argentum itidem habet potentiam, ut innatum sulphur dicti istius argenti vivi excitet, per quod coagulatur in formam & Medicinam argenti faciendi: idque fit leni admodum calore, dum ipsi primo aurum additur. Aurum siquidem multo majorē calorem desiderat: ac si ei aurum, ante argentum, adponatur, tunc etiam, juxta proprietatem suam, æstum requireret, & argentum vivum in rubrum aliquod sulphur commutaretur, quod non fluxum, utileque esset arti, vel Medicinæ auri faciendi: adimeretur namque illi radicalis, sua humiditas; esset quoque contra artis proprietatem, si quis prius finem, hoc est, sulphur rubrum Philosophorum auro figere conaretur, quam album cum argento, quod absque omni medio ex argento vivo fieri debeat, quodque albedo rubedinem necessario antecedere necessum habeat, quum rubedo, ante albedinem, totius operis fiet destructio.

CAPUT X.

ANte præscriptum Philosophorum argentum vivum non ideo est illa forma (qua de dictum est) imperfectorum metallorum. Nisi enim addantur aurum & argentum, tunc primo est solummodo in sua essentia, & prima origine, neque habet vires Metallicas, spiritus, colorem, & indurationem auri atque argenti metallis tribuendi, quamvis illius naturalis proprietatis fiet: Eandem tamen nondum operative habet, nisi corroboretur matureturque in ipsa coctione additamento, & argenti. Exempli gratia: Prima metallorum origo, tam in Natura, quam etiam in arte, similis est aquæ: & si crocum cum aqua commisceas, tunc unum cum altero commiscetur, & aqua croci colorem fortitur atque si modo dicta ista colorata aqua alteri alicui aquæ commisceatur, tunc & illi eundem colorem adtribuit, quem à croco antea acceperat. Sin itaque prima origo, vel argentum vivum non tingatur auro & argento, fixumq; reddatur cum constante eorundem efficacia, tunc etiam nullum colorem communicare, neque sese cum aqua, vel origine, imperfectorum metallorum commiscere poterit. Juxta proprietatem enim suam est spiritus & fugax, & si imperfectis metallis adponatur, tunc originem vel aquam eorundem assumere nequit, quæ una ex parte permanens & constans est, ob suum sulphur, quod illam coagulavit. Sin vero origo fixa facta fuerit cum additamento auri & argenti, tunc permanens æternaque aqua est: quæ si cum imperfectis metallis commisceatur, tunc eorundem originem & aquam assumit, atque sic inter se invicem commiscentur: tunc necessario comburibile & impurum, ignis beneficio, ab illis recedere cogitur. Et quanto minus origo, vel aqua ista, aut Philosophorum argentum vivum, constantem, permanentemque potentiam, sine additamento auri & argenti lucratur: tanto minus etiam aurum & argentum solvitur, & ad primam originem perducitur, quo de supra cap. 4. dictum, absque commixtione argenti vivi, vel Mercurialis aqua, qua de etiam supra facta mentio, Et in eo verum est dictum, quod Haly Philosophus loquitur:
Spiritus,

Spiritus, inquit, non coagulatur, intellige argentum vivum, niſi corpus prius diſſolvatur, puta aurum & argentum; atque in eo tempus non eſt indifferens. Tum enim aurum & argentum ſpirituale fluxumque factum eſt, & extendi poteſt ad communem omnium metallorum materiam, quatenus Metallicæ vires & ſpiritus argenti vivi eo altius magis magiſque cum eo coagulati & uniti ſunt: idque unum, abſque altero, perficere nequit, veluti etiam ſupra, cap. 5. innuimus. Et quamvis forti in igne fluat, nihilominus tamen primum corpus, (Nota) ſi iterum refrigeſcat, neque commutatum eſt in conſiſtentem ſpiritualemq; eſſentiam: neque itidem unitum eſt illo cum medio, quam crocus cum aqua, ſi aliam aquam largiri debet. Itaque nulla vera ars in Alchymia eſt, quam ſolummodo in argento vivo: & profecto in argento vivo omnis ſupra dictæ formæ potentia conſiſtit: Quo ſi quis careat, ille quoque ſeminea virtute auri & argenti carere neceſſum habeat, qua de in terra preſcunt.

EPILOGUS.

Satis ſuperque dictum eſt, quid videlicet argentum vivum, vel Somnium metallorum origo fiet, quo ſine nullum metallum, tam in natura, quam in arte, perfectum fieri poteſt. Verum nondum tamen notum eſt, ubi quærendum, & inveniendum illud fiet. Illud autem Philoſophi ſummo ſtudio celant, & occultant, adeo ut multis ex millibus ne unus quidem à Deo eligatur, ut cognoſcat modum quærendi illius argenti vivi Philoſophici. Et quamvis multi multa de illo ſcriptitent: nihilominus tamen ſingularem aliquem reperio Philoſophum, qui de eo ſic inquit: Deum ab initio creaviſſe terram planam, ſimplicem, pinguem, atque admodum frugiferam, abſque ſilice, arena, lapidibus, vallibus & montibus: ſed, per Planetarum influentiam, & Nature operationem, terram nunc commutatam eſſe in varias formas, extrinſecus quidem duris à lapidibus, altis montibus, & profundis vallibus: Intrinſecus vero rebus raris, & coloribus, quales ſunt æra ſeptem metallorum eorumdemve originum: & iſdem cum rebus terram omnino ex prima ſua forma emiſſaſſe, idque factum eſſe ſubſequentes ob cauſas.

Primo

Primo, quod terra crassa, magna, profunda, lata, & ampla creata fuerit: iccirco etiam per cottidianam æstus Solis operationem in ea factum esse ebullientem, ferventem, vaporosumque calorem, qui universam terram, ad abyssum usque, penetraverit. Terra siquidem in se ipsa frigida, & non absque interna humiditate aquæ est, & exinde penetrantem Solis æstum excitasse fortem fumum, vel vaporem nubilosum, & aereum, qui omneis terræ inclusi fuerint: successu temporis illorum multos factos esse, & denique adeo fortes, quod illos terra diutius in se cōtinere non potuerit postquam naturaliter sursum penetrare voluerint, & denique in illis terræ locis, ubi eorum multi congregati fuerint, partem telluris accumularunt, unam quidem partem huc, alteram aliam in locum, atque hac ratione multos monticulos, colles, profundasque valles excitarunt, illis potissimum in finibus, ubi tales montes collesque facti sunt, ibi quoque & terram æstu, frigore, & humiditate coctam, elixam, mixtam, temperatamque fuisse, ubi simul optimum æs, vel metallum inveniri. Ubi vero terra plana fiet, ibi istiusmodi fumi, & vapores minime tales tumulos excitarunt, præsertim locis lutosis, pinguibus, & viscosis: iccirco humiditatem è supernis terram penetrasse, qua de iterum mollem factam, & massarum instar, firmiter simul cohæsisse, quæ tandem, per Solis æstus expressionem, longe tempore post, eo magis magisque firmata, indurata, cocta, & tandem in durissimas lapideas rupes commutata fuerit. Quæ autem terra adhuc frugalis, mollis, tenuisque fuerit, vel ubi arena parva, vel glareæ, aut lapilli, instar uvarum coherentium, remanserint: illam terram, nimia præ pinguedine, nimis macilentam fuisse, & paucam humiditatem habuisse: quocirca etiam non sufficienter simul coqui potuisse, atque hac ratione, minus ad tritum legumen, aut farinaceam, non sufficienter humectatam massam permanisse. Nulla enim terra in lapides convertitur, nisi ex pingui viscosaque aliqua terra, & humiditate bene commixta fiet. Post aquæ expressionem enim, æstusque solaris, pinguedo terram continere necessarium habet, alias mollis fragilisque permanet, & à se invicem iterum avelleretur: Quodque non perfecte durum factum fuerit, id adhuc

hodierno nostro tempore, per assiduam naturæ operationem, solisque æstum in duros firmosque lapides converti posse. In terra insuper supra dicti fumi & vapores, qui prima vice sese dediderunt, ex quatuor elementorum qualitatibus, tenaciter includuntur, atque per naturam influentialque Solis, aliorumque Planetarum, eorumdemve operationes coquuntur. Si, porro, aquosos illa humores apprehendit cum pura, subtili, terrenaque aliqua substantia, tunc Philosophorum argentum vivum operatur: Sin vero ad igneam terrenamque duritiem redigatur, tunc Philosophorum sulphur operatur. Et, profecto, præmissus modo sermo iste nobis, quærendi, inveniendique argenti vivi, vel artis nostræ originis, viam promonstrat: & quamvis argentum illud vivum in æris fodinis, copiose reperiatur, nihilominus tamen à perpauca hominibus cognoscitur: Non est argentum, vel aurum, aut vulgare argentum vivum, nec ullum metallorum reliquorum vel sulphuris, aut atramentum futorium &c. Sed Philosophus ait: Vaporosa est substantia ex quatuor elementis, aquosa, atque pura: Et licet apud omnia metalla reperiatur, nihilominus tamen apud imperfecta immaturum est. Idcirco certissime in illo aere, ubi aurum & argentum invenire licet, quærendum est. Cumque porro dicat: Si hoc argentum vivum ad duritiem suam redigatur, tunc esse illud Philosophorum sulphur, idque haud aliter, quam per aurum & argentum, fieri potest, quæ apprehendit, & simul sublimatur, atque coagulatur, idque per naturalem suam coctionem assiduam, à Solis æstu, & in propria sua Minera.

O Pater Cœlestis, monstra hoc argentum vivum
omnibus iis dumtaxat, quos jubes viam
tuam ingredi.

F I N I S.

De

LAPIDE PHILOSOPHICO

PER BREVE OPUS- CULUM,

QUOD AB IGNOTO ALIQUO GER-
manico Philosopho, pene ante ducentos annos,
conscriptum & LIBER ALZE nuncupatum fuit,
nunc vero in lucem editum.

FRANCOFURTI
Apud HERMANNUM à SANDE.

Anno M DC LXXVII.

*LIBER ALZE, QUOD HUIUS OPV-
sculi nomen est, initium.*

I quis interrogare volet de ordine, heic qui tangitur, cur videlicet reverendissima ALZE Medicinæ non anteponi debeat, sed primo Luna, dein Sol, & alii Planetæ, cum quibusdam aliis, veluti sequitur, & vice tertia Medicinæ Lex, ut hoc modo dubio satisfiat, in tali modo, quum finis verus dignior fiet, quam principium: atque quoniam res istæ album, rubrumque faciant, nec rubrum fieri potest, nisi album præcedat: & tunc ita ait Simon Philosophus: Scitote, nisi lapidem album facere velitis, quod rubrum facere non possitis: Et per rubrum cæteri Planetæ uniuntur, & Medicina incustodita incedit, nisi Ordo iste cum albo & rubro observetur: adeo ut primo ponatur Luna, & fiat, cum albo, Elixir, quod est album Lunæ ad album Mercurii ex corporibus venit ad rubrum: Quo de artis hujus Philosophi loquuntur, quod rubrum in albo occultatum jaceat, illudque tam diu extrahere non audent, donec omnino rubrum fiat. Ita, vice secunda, agi poterit cum Sole, & à Sole Medicina perficitur, absque aliorum Planetarum adminiculo. Ex quo colligere potes, cur videlicet Medicina ultimo ponatur, adeo ut à Patre procedat Filius, & ab illis duobus Spiritus Sanctus.

Qui igitur nunc aures ad audiendum habet, is audiat, & spectabilem percipiat Philosophiam in libro, Turba Philosophorū dicto, ubi legitur: Scitote, quod nulla vera Tinctura fiat, nisi ex ære nostro. Quo de nos, cū explicatione aliorum Philosophorum, sensus nostros ad æs nostrum collocare cogitamus, nostramque conjunctionem, quæ aqua & Mercurius appellatur: quod ait Eximicus: quod ex elementis nihil fructuosi fiat, absque conjunctione & regimine.

Lucas album æs nominat, variisque nominibus ab aliis Philosophis insignitur, idque variorum colorum ergo, quos sub ipso labore fertur: atque etiam ideo, quod invidi impiique ees coram hominibus occultant, eoque homines decipere possint, quemadmodum Hermogenes ait: Et Pythagoras inquit: Licet illi multa nomina tribuantur, tamen aliud nihil est, quam vera res & unica idque per naturæ suæ transgressionem. Invidi insuper, illud nomine omnium corporum indigentant, utpote nummum, plumbum, cuprum &c. quoniam colores habet, & Elixir fit. Similiter & Lucas ait: Multis rebus non opus habetis, sed solummodo re unica. Diamedes, & Basan inquit: Cavete, ne ad rem unicam peregrinum quiddam adducatis: Metallo-
 rum namque natura est res unica, quæ res omneis alias antecellit, & superat. Ita totum opus, & ejusdem regimen nihil aliud fit, quam aqua, hoc est, unum cum hac re, quod aquam corrigit: alias nihil fit, quod quæritis: Synon ait: Percipite, posteri, quod sulphur, & æs ex una re fiet, & in quatuor mutatur. Lucas ait: Æs album tam diu coquit, donec seipsum generet. Ita conjunctum perfectum fit in omnibus quatuor elementis: Item, quod illud monstret, cum generatione, vitam & animam. Ita omni tempore res una & sola est, & non multæ, aut plureis: atque res fit ex tribus utpote: de anima, corpore, & spiritu, infusionem vero Vegetabilitatem nomino: Homo ex eo est, & hoc est vita illius post Deum. Ita æs ab humiditate spiritū accipit, à quo vires suas recipit, &, instar aliarū rerum, augetur. Ad hæc loquuntur Philosophi: Si æs sæpius occæatur in coctione sua, tunc melius fit quam antea: & si æs corpus habet & animam, hominis instar. Itaque corpus unum alterum non penetrat, sed natura animæ, quæ agilis est, corpus penetrat & tingit. Anima, in eo occultata, appellatur sulphur, & in quatuor corporibus occultata est. Quatuor corpora mas & masculus nominantur, & liquefactionem absq; aqua denotant, & aqua fit ex nostro ere. Arisleus inquit: Observate aquam quæ ex eo exiit, hoc est, aqua permanens: Recipe humiditatem, quam à se rejicit: Ita dicunt alii Philosophi: Sume aquam cum ejus fociis, & exsicceetur cum illo vapore, qui illi similis & in sua aqua coaguletur.

Aqua

Aqua ista etiam venenum nuncupatur, & similis est alicui partui & vitæ, ideo quod fiet anima, & à multis rebus extracta. Illius siquidem Tinctura illarum rerum vita est, ad quas ingreditur, corporibusque damnum, à quibus trahitur: Illius potentia spiritalis sanguis est, qui si cum corporibus teratur, tunc illa transmutat in spiritum, atque in unum transmutantur atque commiscentur. Corpus illud spiritum ad se trahit, & vicissim spiritus Corpus in tingente aliquo spiritu, quemadmodum sanguis. Omne siquidem quod habet spiritum, illud habet quoque & sanguinem, veluti Philosophi loquuntur. Si itaque venenum corpus penetret, tunc ipsi immutabilem colorem præbet, & tunc corpus animam numquam à se divelli patitur. Si enim fugiens tergum obvertit, & fuganti illum fit obvius, tunc fuga ipsius evanuit. Et exinde sequitur veritas, quod natura sui simile apprehenderit, tamquam amicum, & inter se invicem coalescunt: & ex mixto Saturno nobilissimus color existit, qui non commutatur, nec ignem fugit, non secus ac anima in corporis interiores partes transit, corpusque retinet, & tingit. Quum etiam illa ipsa aqua frigidæ naturæ fiet, à superfluo igne tum cavendum erit: ille hostis est frigoris, si prima ipsius humiditas facta fuerit, quemadmodum ait Fictus Philosophus.

Et mas vocatur spiritus, & Agens, quod haberi nequit, nisi ex fluente corpore. Idque ita intelligatur de humiditate, quomodo sequitur: nimirum quæ fit, quam diu duo conjugati legitimo modo copulantur, usque ad album. Scire cupis ultra quando corpus fluat in ipsa coctione? Audite, quid Bonellus dicat: Si videtis nigredinem in aqua natantem, tunc corpus admodum fluxibile factum est.

Ante dicta ista duo, corpus, nimirum, & spiritus, habent etiam tertium, hæc ipsorum res est, & corpus nominatur: Vocatur quoque rotunda aliqua nubes, mors itidem, nigredo, utpote tenebræ & umbra, plumbum cinereum, vel æs, aereum & subtile, ab eo quod ab illo nascitur, & perficitur, & nuncupatur aurum, quod in corpore Magnesiæ occultatum fuerat. De eo dicitur: Extrahito de splendore umbram illius. Et idem illud est, quo de multi loquuti sunt. Tria sunt:
quæ

quæ verum æs conjungunt, upote: Corpus, Anima, & spiritus. Iccirco haud immerito cum ovo aliquo comparatur, ac etiam ita nuncupatur: Quemadmodum enim ex tribus, ex quibus ovum conjunctum est, pullus nascitur: ita quoque Alchymia nascitur ex supra dictis istis tribus, id quod in Turba multi Philosophi testantur. Mas, vel aqua, etiam appellatur natura: Aqua enim est natura, quæ elementa in corporibus, cum ipsorum regimine superant, & tamen iterum copulat, atque in unum reducit. De aqua ait Fictes: ô naturam hujus rei, quomodo illa transmutat corpus in aliquem spiritum! ô mirabilem admodum naturam! Quomodo venit, & adparebit sola, res omneis vincit, & est præstans, amarum, acerbumque acetum, quod aurum ad spiritum merum redigit. Absque isto aceto nihil ferri potest, neque rubrum, neque nigrum, vel album. Et scitote, quando cum corporibus commiscetur, tunc corpus commutat in aliquem spiritum, idque igne quodam cœlesti, & Tinctura immutabili, quæ nequit destrui &c. Scitote quod, ad originem commixtionis, pura justificataque elementa in levi quodam igne colligantur, fortis tamen ignis tam diu præcaveatur, donec elementa in unum reducantur, seque interea in leni quodam igne sequantur & complectantur. Scitote etiam quod unum alterum comburat atque consumat, & unum, vice versa, alterum confortet, atque, apud ignem perseverare doceat. Elementa quoque, diligenter cocta, lætantur, & in peregrinam aliquam naturam transmutantur, ideo quod adfluxum, tamquam caput, & influxibile est humiditas, crassum siccumque corpus est spiritus: tingens vero spiritus fortis apud ignem athleta est. Iccirco dicunt Philosophi: Inverte elementa, tunc, quod quærīs, invenis. Elementorum inversio autem est humidum siccum facere, fugax fixum: & vir cogit conjunctum, ut se ipsum pariat. Multi dissectiones istas inquireunt, & nonnulli reperiunt quidem dissectiones, quæ tamen ignis necessitatem tolerare nequeunt. In illo siquidem pauciores fiunt. Nostræ autem dissectiones, quæ ex venerabili lapide conficiuntur, majus ignis onus tolerant, & numquam ab illo ad paucitatē rediguntur: Cum igne siquidem sustentantur, quum nulla mater infantem suum occidat,

occidat. quem tamen alimentavit. Unicæ itidem res sunt, quæ, tam in: quam etiam extrinsecus, rubrum albumque faciunt. Primum, tardo lentoque aliquo igne, idque bonitatis suæ fit initium, veluti Philosophi loquuntur. Si illum nunc natum videas, tunc observes quod albedo in corpore nigredinis occultata conservetur. atque tum albedinem à nigredine abstrahere necessum habes. Sin itaque album adpareat, memento tunc, quod rubrum in albo occultatum latitet. Quo'animadverso extractionem illius intermittas, & coctionem inchoes, donec omnino rubrum fiat. Nec mireris, quod æs nostrum à Philosophis variis nominum generibus insigniatur, utpote Anima, spiritus, & Corpus. Appellatur namque sæpenumero fratres, &, quum matrimonio conjunctis æquiparentur, conjugales Socij, inquit Geber; Aliquando solummodo appellatur spiritus, vel dumtaxat corpus. Observandum igitur, nisi illorum quodlibet in aquam commutetur, tunc opus minime perficitur. Quocirca ignis flamma corpus penes se tolerare, & debilitare necessum habet, donec omne in aquam convertatur. Illa vero non nubium aqua, veluti insipientes loquuntur, sed, juxta Philosophos (quos legisse debent) permanens aqua esse debet, quæ tamen absque suo corpore permanens esse nequit: Ita ait Hermogenes: Sumite occultum spiritum, neque illum ideo vilipendite, quod cum fratre suo magnam exerceat potentiam, Idque rectam Tincturam adfert, si cum socio per omnia unitus fiet. Nominatur quoque acerbissimum acetum, quo elui debet, donec crassum fiat: Idque nihil est aliud, quam labor muliebris, & Lusus puerilis, veluti Socrates ait. Arcanum siquidem istius operis à viro & fœmina proficiscitur, & maritus ab uxore tingibilem suum sortitur spiritum. Sin itaque vir & uxor nunc conveniant, tunc fœmina non fit fugax: Et si conjunctio transmutetur in rubrum, tunc de eo fit thesaurus mundi, veluti Synon ait; Si aqua transit in corpus, tunc illud primo in terram, dein vero in pulverem & cinerem commutat.

Tunc labor evanuit, & lapis à natura sua in se Tincturam habet in corpore Magnesiæ. Quem in finem Philosophi dicunt: Fili, ex-
Tt trahe

trahe è splendore umbram suam. Itaque labore indigemus, & exercitatio nobis est utilis, veluti videmus, quod infantes primum modico lacte, adultiores vero facti majore cibo nutriantur: Ita etiam cum hujus lapidis labore comparatum est.

Nam Geber inquit: Adde ad id laborem, ut Tinctura fiat melior, magis quidem, quam illi natura tradidit, ut deinde fieri queat Elixir. Et hoc modo circa Medicinam est: alias Alchimia nihil est aliud, quam ars, quæ illi inservit, ut nimirum essentia 7. Planetarum, vel metallorum, corrigantur, quæ præservat cujuslibet forma post naturalem peractionem. Est insuper Alchimia occultatum aliquod regimen, quod ex Philosophorum manibus accipimus, quasi ad id prompti nati que liberi. Dein & aliæ Alchimia explanationes sunt, antequam ad laborem lapidis nostri perveniamus. **Observe:** Qui artem istam quærit, is caveat, ne in magnos errores incidat, eo, quod Philosophi lapidi nostro multa nomina indederint, idque ideo, quod varios colores repræsentet, quotquot etiam quis excogitare posset, quemadmodum antea scriptum est: & ea quoque de causa, quoniam de quatuor elementis præparatur. Lapis sua aqua teratur, ut totam humiditatem imbibat, & potentiam suamumat apud certamen ignis, in eoque tam bene, donec pulvis fiat, instar combusti sanguinis, & naturam ignis superat. Lapidem istum quærunt Reges, nec tamen illum inveniunt, sed saltim illi, quibus à Deo datur, & publice pro pecunia venditur, id si hominibus innotesceret, illud mendacium esse dicerent: Et si potentiam suam scirent, tunc illum non contemnerent: Idcirco Deus coram mundo occultavit: & qui in eo laborare nititur, is prius cogitet, quo fundamento niti velit, ne in cassum laboret, & tempus sumptusque perdat. Nos saltim nostro de lapide loquamur, qui lenem ignem desiderat: & si aliquot dierum intervallo moriatur, quemadmodum homo in sepulchro suo, tunc illi à Deo spiritus ipsius restituitur, morbum ejus tollit, illumque purificat.

Dein in pulverem comburitur, qui bene miscendus, & humiditate potandus est, adeo ut fiat instar combusti sanguinis. **Hermes**

ait.

ait: ô qualem naturam cœlestis veritatis! ô quam fortem naturam, quæ aliam naturam vincit, seque cum illa exhilarat. Et illud spirituale est cui à Deo traditur, quod natura ipsi tribuere nequit: Quocirca illam honoremus: nihil siquidem in natura tam est nobile, quam vera Tinctura, cui nihil est simile: & si cum corporibus suis fluida fiat, tunc summum opus profert. Tinctura enim illa superat, quæ illi commiscetur, & tingit illa suo cū labore: Et quæ extrinsecus alba facit, illa & intrinsecus quoque omnino alba sunt, primo leni quodam igne, si cum nostro lapide laborare velit. Uno namque opere, & via, una cum re, unaque missione totum opus peragitur, omnisque puritas est unica. Illud percipe juxta sententias Philosophorum, quomodo videlicet opus, dividatur, ut pateat terere, coquere & iterum ita: nec tibi id molestiam tædiumque aliquod adferat.

Dein, diviso ita opere, tunc misceto, coquito, affato, calefacito, albificato illud: Et illorum nomina permulta sunt, quæ tamen uni subjacent regimini: Et si Philosophi scirent, quod una dumtaxat coctio sufficeret, tunc tot multifaria dicta non usurparent. Postea dumtaxat unus labor est, & nemo ad utilitatis fruitionem pervenire potest, nisi diligentissimo cum laboris regimine, nec absque divina permissione comprehenditur. Ne idcirco laboris impatientes sitis, & regimen nunc secunda, nunc tertia vice, donec Rex coronetur, & tunc ingentem mercedem reportabitis. Interrogate dein, quam carus noster fiet lapis, si illum pauper, æque quam dives, habeat.

Quocirca multi in egestatem redacti sunt, quum, quod Philosophi honorant, illud insipientes contemnant: Et adiuro vos: Si illum Reges & Principes noscerent, nemo nostrum illum unquam consequeretur. Unum saltim vas ad totum opus laboremque requiritur, quod lapideum fiet, nec ignem exhorrescat.

Ita æris nostri pondus à corpore comprehendendum est, quod dumtaxat purum, crudum, hilare, & rectum fiet, instar viri cœli, quemadmodum Philosopho loquuntur. Vas alembico imponendum, ubi flammæ aliud ad vas reverberant. Apud vas ignis adsit, & bene obseratur, ut hac ratione Socium suum penes se retinere possit, eundemque albedinem suam accendere permittat, veluti Lucas ait.

Nostro enim vasi imposito, æri ignis addatur, quum ex elementis absque permixtione & regimine, nihil fiat, ideo quod nascatur ex sanguine. Sin itaque vir & fœmina, intra quadraginta noctium spacium, convenerint: tunc mittitur semen cum humiditate, & calore, ipsique Deus ad calefactionem multum sanguinis largitus est: quod semen si ad fœtum nascatur, tunc primum pauco lacte, modicum apud ignem, sustentatur: & quando adultius illud fit, tanto fortius etiam corroboratur. Ita opus sequendum est, & absque igne nihil fit: Præ nimio autem ignis fervore, tunc comburitur: Ignis igitur modicus fiet, instar caloris solis. Idque fiat sub vacuo aliquo vase paucis cum prunis: dein eo magis magisque, donec alembicus bene exsiccet, & aquositas in opere adpareat: aqua tamen Sola sufficit, quæ res omnes coagulat, & figit, quemadmodum Democritus ait. Nominatur quoque spiritus à spiritu, sulphur à sulphure, Argentum vivum ab argento vivo. Appellatur etiam vapor, ille enim socium illius penes se retinet. Ita opus nostrum nihil est aliud: quam terra, & vapor: & si de duobus loquor, tunc cogito de quatuor, quæ omnia una re indigent, qua Natura, omnem naturam vincens, extrahitur. Natura namque, suam ob naturam, sese exhilarat, & Natura vincit naturam, & naturam in se retinet, & tamen una alteri non adversatur, sed una alteram in se complectitur, qua alteram antecellit, & aquam Philosophi purificantem aquam nuncupant.

Prima glaciæ aquæ pars universale purificat à corruptione, & liquefactio in igne sæpius renovari debet, dum prima nigredo fit. Dein altera nigredo supervenit & tunc cogita quod rubedo, post albedinem ex nigredine extrahatur. Nigredo enim medium est inter fugax & non fugax, & paci bina ista restituit. Idcirco operis clavis absque nigredine revelari nequit: Et quam diu nigredo durat, fœmina imperat, donec albedo accedat: & id prima lapidis nostri potentia appellatur, optimumque acetum dicitur, quo de loquuntur: Acetum est aqua, quæ introducit colores in quodlibet metallum, & in lapides influxibiles. Caveto autem ne acetum in fimum commutes, quo de Avicenna ait Naturalis æstus, in humida corpora

pora operans, primo adfert nigredinem : dein nigredinem detrahit: tertio albificat, quemadmodum in calce videre est. Et ita res omneis in opere nostro prima vice nigræ, dein albæ, fieri, & denique in pulverem redigi necessum habent. Postremo pulveri anima restituenda est, idque forti igne: atque tum ignis nascetur, quem sua conjuge dignabimini, ne tamen comburetis illum: Sed ambos tam diu coquite, donec nigrescant, dein albæ, tertio rubræ, & denique bonum venenum fiant, idque omne fit divisione aquarum. Divisis itaque nunc aquis, tunc materiam & vaporem coquito, ut coaguletur, & albus lapis fiat, & tunc aquæ divisæ sunt. Dein sequitur aliqua mortificatio, hoc est, exsiccatio, & etiam nubes, vel fumus appellatur. Fumus suis cum fecibus melius coagulatus, vivus fit albus, & album æs afflato, ut se ipsum pariat. Sin itaque nigredo evanescat, tunc spiritus restituitur, spiritus vero non moritur (neutrum enim corrumpitur) sed corpus & animam vivificat. Et quo melius æs nostrum purificatur, & coquitur, eo crassius fit, & in lapidem redigitur, dein confringitur, & forti in igne assandum est, ut fiat instar combusti sanguinis: Si tum corporibus adponatur, illa in aurum tinguntur, & tunc Philosophi de eo, tamquam aliqua radice loquuntur: Sumite omni Tincturæ suam potentiam, & ad radicem res omneis stabiliuntur: Idcirco loquuntur Philosophi: Qui hac in arte naturam cognoscit, is laborem tam diu toletet, donec Deus ipsius desiderio satisficiat. Notandum porro est: Quod corpus sine terra degit, & Tincturam sumit, illud, fratre suo, majores vires habet. Omne siquidem, quod cum illo miscetur, illud superat, & ad colorem suum reducit, veluti Sapientes dictitant. Siccus ignis tingit, aer confirmat, aqua alba nigredinem abluit à corporibus, terra consistit, & Tincturam recipit. Coctionem vero Philosophi diversimoda sub specie complexi sunt. Observabis tamen Hermetem, dum inquit: Quod toties renovandum fiet, donec in conspectu adpareat. Obverte quod isse modus totius operis fiet stabilitio: dein in diversimodos colores transmutatur, absque tamen rubedine, quæ postremus finis est. Nec errabis etiam: postquam album factum fuerit: Aucto enim regimine & pul-

verifato, tunc jam est apud rubedinem. Ante dicta aqua omnia transmutat corpora in spiritum, etiam crassa corpora, quæ non istiusmodi naturam habet, illaque tam diu mordet, donec à natura comprehendantur. Scitote, nisi corpora tam diu imposueritis, donec moriantur, & ipsorum anima extrahatur, tunc iisdem nullum omnino corpus tingere poteritis: nihil enim tingit, nisi & antea tinctam fuerit. Si corpus fluxu fiat, & comburatur, tunc ad generatorem suum sese flectit & subtilis Magnesia fit aerea, & ad terram vertitur, quæ illam spiritualem facit & vivificat. Ante omnia vero scias, quod laboris species primum nigra fiat, dein coloris citrei, tertio rubra, sed non rectæ rubedinis, sed sæpius fit coloris Citrei, & dein iterum rubescit: Adque omne fit antequam recta albedo accedat, colores vero, ante albedinem, ne multum cures, minime enim constantes sunt.

Ex hisce colligere nunc potes, quod opus nostrum ab auro proveniat, quod in Magnesia occultatum, & ex uno sulphure à sulphure, & à Mercurio ex Mercurio factum est, sitque res una. Hoc noster lapis est, atque una in via, unoque in labore fit. Omnis itaque falsi Chymici insipientes decipere intermittant, præsertim cum multiplici sublimatione & destillatione, & dicunt quod falsum est. Taceant & illi, dicentes quod opus nostrum à Basilisci pulvere proveniat. Scias tempus laboris, & quum annus quatuor partes divisus fiet, opus hoc in hyeme inchoandum est, quæ humida est: & tum humiditatem extrahamus usque ad Ver, quod virefcit, ut tunc nobis etiam colores leni quodam in igne sub labore adpareant. Dein ad æstatem progredimur, & tunc opus forti igne pulverisandum est: Ultimo ad autumnum accedimus, & tunc, fructibus maturefcentibus, ad nobilem operis rubedinem pervenimus. Nec motus stellarum, Planetarumque curandi sunt, quemadmodum in quibusdam libris lectitavi. Nostra siquidem veritas corporalis quædam res est, in qua, quem quærimus, spiritus latitat, cum quo tingimus, & vitrum facimus ut malleum patiat, & à Chrystallis carbunculos. Hæc Elixir nostri particula, instar guttæ pluviatilis, mille tingit partes, adeo ut omnia prospere succedant.

Et denique de summa medicina aliquid etiam dicemus : Cumque homo Nobilissima Creatura fiet, in cujus gratiam commodumque omneis res cætera à DEO creatæ fuerint, adeo ut nulla res terrena cum illa comparari possit: Idcirco, ut florentem ætatem suam conservare, omneis morbos à se depellere, futurosque præcavere queat, summo studio prospiciendum supra omneis mundi divitias. Nostum enim Elixir omneis Medicinarum præparationes Hippocratis, Avicennæ, &c. antecellit, & publice lepram curat : Conficiendum enim est à nostro spiritu potabile Antidotum. Et quemadmodum corpora metallorum apud ignem in ordinem rediguntur, purificantur & sanantur: ita quoque multo magis homini naturalis illius calor restituitur, renovatur, omneisque morbi ab eodem repelluntur, futuri que præcaventur. Nec quidam homines nesciunt, quod Gentiles aurum limari, adamantibusque conficere curent, ut sanitatem suam conservent, nec florentem formam amittant.

O quam potentissime autem hocce aurum quod in Magnesia latitat, & bene purificatum, spiritualeq; factum est, majores vires habere poterit! Quo subtilior enim Medicina est, tanto majorem operationem viresque habet, quemadmodum omneis Medici illud minime ignorant. Quid igitur nunc dicam amplius; Omneis enim istæ res, quas fideliter hæc commemoravi, ipse vidi, audivi, didici, & tandem laborando perfeci.

Cumque ipse ita agerem, istamque veritatem agnoscerem & deprehenderem, tunc horrenda mihi accidebant à cohabitatoribus meis, in quorum medio consistebam, & ferme de opere desperassem, ob remoram injicientes cogitationes quasdam. Itaque alteri operis istius absolvendi curam demandabam, qui mihi amicus erat, illumque fideliter instituebam, ut opus tandem ad fructuosum finem perducerentur. Pro quo Deus benedictus in sempiterna secula. AMEN.

F I N I S.

LAM-●

LAMBSPRINCK

NOBILIS GERMANI PHILOSOPHI
ANTIQUI LIBELLVS

De

LAPIDE PHILOSOPHICO,
*E Germanico versu Latinè redditus, per Nicolaum
Barnardum Delphinatē Medicum, hujus
scientiæ studiosissimum.*

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

P R Æ F A T I O.

Lamsprinck vocor, natus ex nobili familia,
 Et hoc stemma gero cum laude & jure.

Philosophiam legi, & bene intellexi.
 Eruditione Præceptorum fundamentum attigi,

Quod mihi Deus ex gratia sua largitus est
 Dans mihi spiritum cum intellectu.
 Ideo sum factus auctor hujus libri
 Et deduxi in hunc observabilem ordinem
 Ut intelligant pauperes & divites
 Certe in terris non reperitur ipsi similis,
 In quo mei (Deo sit laus) non sum oblitus.
 Assecutus enim sum verū fundamentum & veritatem
 Igitur hunc librum in silentio servate,
 Et non pœniteat hunc sapius legere.
 Sic veritatem discetis, & accipietis,
 Et hoc donum Dei magnum in bonum vertetis.
 O Deus pater, qui es in omnibus initium & finis,
 Rogamus te propter D. nostrum Christum Jesum,
 Ut illumines sensus rationis & cogitationes nostras,
 Ut te laudemus, celebremus sine intermissione,
 Et hunc librum secundū voluntatē tuam absolvamus:
 Simulque omnia in bonum velis dirigere,
 Nosque conservare in tua immensā misericordia.
 Hoc faxit sancta tua majestas pro sua immensā cle-
 mentia.

Auxilio divino enumerabo vobis hanc artem,
 Nihilque in veritate tecta vos celabo.
 Postquam me recte & bene intellexeritis
 Tandem erroris vestri liberi eritis.
 Nam nihil plus est, quam unum
 In quo omnia latent.

Ideo animum ne deijcite.

Coquere enim, tempus & patientia vobis sunt neces-
saria,

Si vultis nobilissimis fructibus uti,

Non pœniteat vos temporis & laboris,

Nam semina & metalla vobis semper modice co-
quenda sunt

De die in diem & aliquot septimanas,

Tunc in hac unica vili re

Totum opus Philosophiæ invenietis & perficietis,

Quod quidem omnibus hominibus adeo impossibi-
le videtur,

Cum sit adeo facilis & vilis labor.

Quod si aliis monstraremus, & in lucem proferremus,
Irrideremur à viris, fœminis & pueris.

Ideo estote modesti & secreti,

Tunc eritis in pace & sine cura,

Nempe erga Deum & proximum

Qui dat artem, & vult eam celari,

Nunc Præfationem omittemus,

Et veram describere incipiemus,

Et thymis, figuris vere & plane,

Sine nugis, sine mendaciis in lucem dabimus

Gratias agendo Creatori omnis creaturæ.

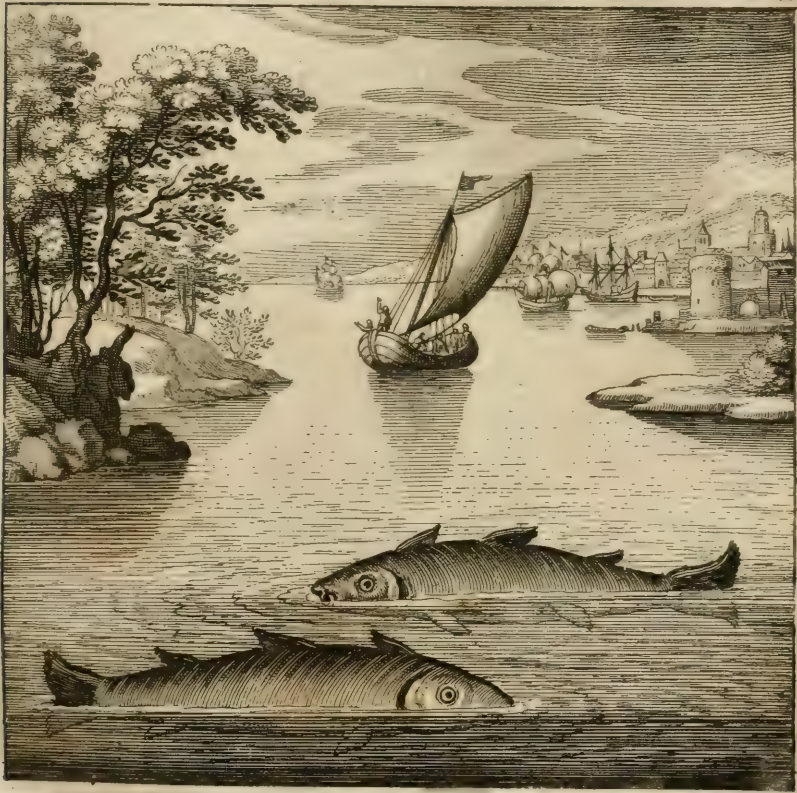
Et jam sequitur Prima figura.

Philosophi in genere dicunt,
 Duos pisces in nostro mari esse,
 Sine omni carne & ossibus.
 Hi in propria aqua coquantur.
 Tunc immensum ex his mare fiet,
 Quod nullus homo eloqui poterit,
 Hoc est Philosophorum decretum:
 Duo pisces sunt tantum unum, hoc verum,
 Tamen sunt duo & nihilominus unum
 Corpus, Spiritus & Anima.
 Nunc certè vobis sic dico,
 Coquite simul hæc tria,
 Ut sit maximum mare.
 Postea vobis significabitur
 Quando magnum incrementum habueritis.
 Ideo coquite sulphur cum sulphure benè,
 Nec multa verba ea de refacite
 Tace & reconde hæc tuo magno commodo,
 Ita eris liber ab omni pauperie.
 Os tuum adeo compefice.
 Sic tuus labor nulli innotescet.

Animadvertite & recte intelligite
Pisces duos in nostro mari natare.

PRIMA FIGURA.

Mare est Corpus, duo Pisces sunt?
Spiritus & Anima.

Philosophus in praesenti ait
 Feram esse in Sylva,
 Nigredine prorsus obductam,
 Cui si quis caput amputabit,
 Tunc penitus nigredinem amittet,
 Et candidissimum colorem eliget.
 Cupitis hujus verum intellectum,
 Nigredo nominatur caput cornu.
 Quamprimum haec evanuerit,
 Mox apparet albus color.
 Hoc tum demum vocatur, capite spoliatum
 Cum nigra nebula perierit, credite mihi,
 Hoc igitur dono Philosophi
 Ex animo gaudent,
 Celant summa cum diligentia,
 Ut nullus stultus haec sciat.
 Tamen Filiis suis bono animo
 Nonnihil scribendo retegunt,
 Nempe quibus à Deo datum.
 Hi, hac ratione hoc petiuntur dono
 Ideo nulli hac de re dicendum,
 Siquidem Deus haec celari vult.

Hic celeriter animadvertite
Nigram feram in sylva.

SECUNDA FIGURA.

PUTREFACTIO.

Philosophi dicunt strenuè,
 Duo animalia esse in hac sylva;
 Unum laudabile, formosum & alacre:
 Magnus & robustus cervus.
 Aliud unicornu, monstrat Philosophus,
 Hac duo in sylva latent omnino,
 Sed beatus vir dicitur,
 Qui hac irretiet & capiet,
 Magistri nobis claris verbis
 Significant hic, & in omnibus locis:
 Hac duo animalia in sylvis vagari.
 (Tamen sylvam rem unam intellige)
 Quod si ad fundamentum respiciamus,
 Tunc sylva corporis nomen accipiet.
 Tum etiam certè & rectè invenietur,
 Unicornu esse Spiritum omni hora;
 Cervus verò nullum aliud nomen cupit
 Quam Anima: Quod nomen ipsi nemo subripit.
 Nunc etiam justum est, ut magister vocetur,
 Qui ea arte ducet & frenet
 In sylvam ducere & deducere
 Vt simul coacta maneant
 Huic rectè à nobis adjudicabitur
 Illum affecutum esse auream carnem
 Et ut triumphet ubique.
 Imo ipsi magno Augusto imperitet.

Deinceps sine cura scitote
In sylva cervum & unicornu latere,

TERTIA FIGVRA.

In Corpore est Anima & Spiritus.

Fideliter nos Philosophi docent
 Duos leones ambulare robustos
 Nempe masculum, & feminam, in valle tenebrosa & horrida
 Latereque & artis esse, ut capi possint
 Horrida, crudelifacie & imagine
 Celeres, effrenes & prorsus feroces,
 Quos, qui sapientia & astutia
 Irretire, frenare & asseruare noverit,
 In eandemque sylvam cogere poterit,
 Huic merito & jure ascribetur
 Eum adeptum esse coronam & gloriam longe præ aliis,
 Imò & laudem præripuisse sapientibus hujus temporis.

Est summum portentum
Ex duobus leonibus unum fieri.

QUARTA FIGVRA.

Spiritus & Anima sunt conjungendi & redigendi
ad corpus suum.

Alexander ex Persia scribit
 Lupum & canem in hac argilla esse
 Educatos, tamen à Philosopho nobis indicatur,
 Vtrumque unam habere originem,
 Lupum scilicet ab Oriente provenire,
 Canem verò ab Occidente ortum suum trahere.
 Hi sunt invidia pleni,
 Rabiosi, furibundi & prorsus amentes,
 Vnus alterum vita privat,
 Et ex his maximum venenum oritur.
 Sed cum denuò vita potiuntur,
 Tunc reuera de se præbent
 Summam medicinam, & nobilissimam Theriacam
 Qualis unquam in terra haberi potest,
 Quæ recreavit sapientes cuiusvis temporis,
 Qui Deo gratias agunt eumque laudant.

Lupus & Canis sunt in una domo
Postremo tamen ex his unum fit.

QVINTA FIGURA.

Morificatio, & albificatio, corporis conjunctique
cum Anima & Spiritu imbibitio

HOrrendus Draco sylvam incolit
 Summè venenosus, huic nihil deest:
 Cum videt radios Solis, & lucidum ignem
 Tunc diffundit suum venenum & volat tam monstrosè
 Ut nullum vivens animal ante illud subsistat,
 Ut neque Basiliscus ipse ei par sit
 Qui illum sapienter occidere norit,
 Hic evadet ex omnibus periculis,
 Omnes venæ & colores in ejus morte augentur.
 Et sit ex suo veneno summa medicina.
 Suum venenum subito consumit,
 Devorat enim propriam venenatam caudam.
 Hæc omnia in se ipso perficere cogitur.
 Et laudabile balsamum inde ex illo fluit,
 Hos vires tandem conspicient,
 Et mirè omnes sapientes super his gaudebunt.

Hoc verè est magnum miraculum & cita fraus,
In venenoso Dracone summam medicinam inesse.

SEXTA FIGVRA.

Mercurius rectè & chymicè præcipitatus vel sublimatus, in
sua propria Aqua resolutus & rursus coa-
gulatus.

Nidus in sylva reperitur
 In quo Hermes suos pullos habet,
 Unus semper conatur volatum,
 Alter in nido manere gaudet,
 Et alter alterum non dimittit.
 Infimus, supremum sic tenet
 Ut simul in nido manere cogantur:
 Tanquam vir in domo cum sua Coniuge,
 Coniugio archèssimè copulati.
 Hinc gaudemus omni hora
 Quod aquilam fœminam hoc via tenuerimus.
 Propterea Deum Patrem ut feliciter hoc oremus.

Duæ aves in sylva nominantur,
Cùm tamen saltem una intelligatur.

SEPTIMA FIGURA.

Mercurius sæpius sublimatus, tandem figitur, ut non amplius au-
fugere & avolare per vim ignis possit: Toties enim sublima-
tio reiteranda, quo usque fixus fiat.

Reperitur in India amœnissima Sylva,
 In qua duæ aves sunt colligatæ:
 Vna est colore albisimo, altera rubro,
 Hæ se invicem mordendo interimunt,
 Vna alteram devorat, & consumit;
 Vtraque tamen in albas columbas transmutantur.
 Ex columba nova nascitur Phœnix,
 Quæ nigredinem, fœtorem & mortem dimisit,
 Ut sic novam vitam resumpsit.
 Hæc vis ipsi à Deo data,
 Ut in posterum æternum vivat, & nunquam moriatur,
 Acquisivit nobis divitias, & vitam incolumes;
 Ut hoc magna miracula edamus
 Ut nobis veri Philosophi manifestè describunt.

Duæ aves sunt nobiles & magni pretii,
Corpus & Spiritus, alterum consumit.

OCTAVA FIGURA.

Corpus iterum ponatur pro digestionem in *finum* equinum vel balneum, superfuso suo aere vel spiritu à corpore olim subtracto. Corpus factum est per operationem album, Spiritus verò ruber arte. Entium opus tendit ad perfectionem, præparaturque sic Lapis Philosophorum.

Nunc audite mirabile factum,
 Magna enim vos docebo,
 Qualiter Rex se super omne genus efferat,
 Et audite quid nobilis sylvarum dominus dicat,
 Hostes meos omnes super arvi & vici,
 Venenosumque draconem pedibus meis subegi,
 Sum Rex eximius & dives in terris,
 Me nemo superior natus
 Nec artibus, nec natura
 Ab omni vivente creatura:
 Omnia enim facio qua homo cupit,
 Do potestatem, salutem durabilem,
 Insuper & aurum, argentum, gemmas, pretiososque lapillos,
 Omnemque medicinam maximam & minimam.
 Inprimis enim eram genere ignobili,
 Antequam tam sublimi loco natus & constitutus essem.
 Et quod ad tantum fastigium devenerim,
 Hoc mihi Dei & naturæ beneficio datum est,
 Quodque ex pessimo sit factum optimum,
 Et ad tantum gradum eVectum sit
 Nempe ad statum regium,
 Hinc mihi Hermes nomen sylvarum domini tribuit.

Dominus sylvarum potitus est suo regno,
Et ab infimo ad supremum gradum conscendit.

NONA FIGVRA.

*Si fortuna volet, fies ex Rhetore Consul.
Si volet hac eadem, fies ex Consule Rhetor.
Intellige primum Gradum Tincturæ verè apparuisse.*

OMnes fabula hæc nobis narrant,
 Ut salamandra oriatur ex igne,
 In quo suum habeat cibum & vitam.
 Quæ ipsi naturæ dedit:
 Habitat autem in monte profundo,
 Ante quem multi ignes inceduntur
 Vnus altero minor,
 In quo se Salamandra lavat,
 Tertius major, quartus clarissimus omnium:
 Hos omnes Salamandra lustrat & in ipsis mundatur:
 Hinc ad suam properat forveam
 Et in ipso itinere capitur & confoditur,
 Ita ut moriatur & vitam cum sanguine emittat.
 Hoc quidem ipsi undiquaque in bonum cedit,
 Vitam perennem suo sanguine lucratur,
 Nec ullam mortem post hæc perire potest.
 Sic sanguis ipseus pretiosissima est medicina in terris,
 Et ipsi par non reperitur,
 Omnem enim morbum sanguis ejus propellit
 In omnibus metallis corporibusq; animalium & hominum.
 Hinc Sapientes suam hauserunt Scientiam.
 Et per hoc ad cælestem donum pervenerunt,
 Quod Lapis Philosophorum dicitur,
 Cui totius Orbis vires sunt indita.
 Hæc nobis Philosophi mera ex benevolentia donant
 Ut eorum perpetuo reminiscamur,

Salamandra vivit in igne,
Ignisque hanc mutavit in optimum colorem.

DECIMA FIGURA.

Reiteratio, gradatio & melioratio Tincturæ, vel Lapidis
Philosophorum: Augmentatio potius
intelligatur.

Senex Pater ex Israel venit,
 Qui habet unicum tantum filium
 Quem diligit ex toto corde:
 Huic prescribit dolorem cum dolore
 Ac si ductor filium unicum ducere
 Quocumque locorum cuperet aut vellet.
 Ductor dixit filio his verbis,
 Veni huc, ducam te ad omnia loca,
 In summum altissimi montis cacumen,
 Ut discas omnes mundi scientias,
 Ut magnitudinem mundi & maris perspicias,
 Et inde magnam voluptatem capias,
 Ad summum enim te proveham,
 Et usque ad altissimas cœli fores.
 Filius verbis ductoris paruit,
 Cum illeque simul ascendit.
 Thronum cœlestum inspexit,
 Qui erat supra modum splendidus.
 His igitur omnibus visis,
 Cum gemitibus patris sui memor,
 Misertus est magnæ miseriæ Patris,
 Ideo ad sinum ejus reverti constituit.

Pater, Filius, cum ductore sibi sunt juncti manibus,
Corpus, Spiritus & Anima, hic subintelligitur,

UNDECIMA FIGURA.

Hic Filius ductori dicit,
 Ad Patrem meum descendam;
 Sine me enim nec esse, nec vivere potest:
 Me ingeminat crebroque vocat.
 Ductor ad Filium dixit,
 Non te solum dimittam.
 Duxi te è sinu Patris;
 Igitur te reducam.
 Ut & rursus gaudeat, & vivat,
 Ipsique dabimus hanc vim,
 Surrexerunt igitur sine mora ambo,
 Aedesque Patris repetierunt.
 Pater venientem Filium cum vidisset,
 Intenta voce clamavit, dicens.

Alius mons Indiæ in vase jacet,
Quem Spiritus & Anima, utpote filius & dux, con-
scenderunt.

DVODECIMA FIGVRA.

Zc 3

O Filij.

O Fili te absente mortuus eram,
Simulque in magnum discrimen vitæ veneram.
Te præsentem revivisco,
Tuus enim reditus hoc mihi confert gaudium.
Cum verò domum patris ingrederetur filius,
Hunc Pater manibus amplexatur,
Præ nimioque gaudio hunc deglutivit,
Idque proprio sui ipsius ore.
Pater hic præ nimia visudat.

Hic Pater devorat Filium:
Anima & Spiritus è corpore promanant.

DECIMATERTIA FIGURA.

Hic

Hic sudat Pater propter Filium.
 Simulque Deum intimo corde precatur,
 In cuius manu erant omnia,
 Qui creat & creavit cuncta,
 Ut filium suum ex corpore denuo educat,
 Eumque pristina sua vita donet,
 Deus precibus annuit,
 Patremque decumbere & dormire jubet.
 Qui cum dormiret,
 Dimittit Deus cœlitus pluviam
 In terras per sydera lucida.
 Hæc pluvia frugifera & argentea erat,
 Corpus Patris rigavit & emollivit.
 Fuva nos Deus tandem
 Ut gratiam tuam assequamur.

Hic vehementer sudat Pater,
Oleum & recta Tinctura Philosophorum ex eo pro-
manat

DECIMAQUARTA FIGURA.

Aaa

Hic

Hic dormiens Pater
 Totus in Limpidam mutatur aquam,
 Et hujus aquæ virtute
 Bonum conficitur solum,
 Simulque novus Pater fortis & pulcher
 Quique facit novum Filium,
 Hic in Patre semper manet,
 Et Pater in Filio:
 Sic in rebus diversis
 Innumerales proferunt fructus,
 Qui nullo tempore pereunt,
 Nec ulla morte intereunt,
 Sed gratia Dei semper manent
 Simulque in magnifico regno triumphant
 Pater, cum Filio una in sede resident,
 Senisque magistri facies
 In medio apparet,
 Pallio sanguineo vestitus.

REGI SECVLORVM INVISIBILI , IMMORTALI,
 soli Deo sit laus & gloria in secula,
 Amen.

Hic

Hic Pater & Filius in unum sunt copulati,
Ut simul in æternum manent.

DECIMA QVINTA FIGVRA.

TRIPUS AUREUS,

HOC EST,

TRES TRACTATUS

CHYMICI SELECTISSIMI,

Nempe

- I. BASILII VALENTINI, BENEDICTINI ORDINIS monachi, Germani, PRACTICA una cum 12. clavibus & appendice, ex Germanico;
- II. THOMÆ NORTONI, ANGLI PHILOSOPHI CREDE MIHI seu ORDINALE, ante annos 140. ab autore scriptum, nunc ex Anglicano manuscripto in Latinum translatum, phrasi ejusque authoris ut & sententia retenta;
- III. CREMERI CUIUSDAM ABBATIS WEST-monasteriensis Angli Testamentum, hactenus nondum publicatum, nunc in diversarum nationum gratiam editi, & figuris cupio affabre incisis ornatu operâ & studio

MICHAELIS MAIERI, Phil. & Med. D. Com. P. &c.

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

V I R O

Inter Medicos Hippocraticos doctissimo, inter doctissimos humanissimo, hoc est, vere sincero, probò & polito à virtute, ab eruditione, à genuina animi Nobilitate,

**DN. JOANNI HARTMAN-
NO BEYERO, D.M.**

Inclytæ, IMPERIALIS REIPUBLICÆ Mœno-Franco-
furtensis Physico ordinario, excellentissimo, diverforum Germaniæ
Principum in re medica ministranda & sanitate tuenda
da Consiliario selectissimo, experientissimo-
moque, D.D.D.

MICHAEL MAIERUS, Phil. & Med. Doct.
*Comes Palatinus, Eques, Exempt. P. C. C. olim Cas.
Maj. Medicus Aulicus.*

Dum litigii, vir excellentissime, quod Dogmaticis Medicis est cum Hermeticis seu Vulcano addictis, subit memoria, ac forte in animo erat hos ternos Authores Medicinæ Hermeticæ absolutissimos, nempe Basilium Valentinum, Germanum Benedictini ordinis Monachum, Nortonum & Cremerum, Anglos, ex sua quosque lingua vernacula latinitati donatos in publicum edere, ut tam exteri quam inquilini haberent eorum oracula sibi communia, non solum TRIPODIS AVREI titulo eos indigetare visum est, sed quoque Delphicæ Plæbados responsum Ionibus, cum in quadam re dubia consuleretur, datum occurrit in hunc modum:

Μὴ πρότερον λήξει νεῖκος μερόπων καὶ Ἴωνων,
 Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν ἠΰφαισος βάλε πονίῳ
 Ἐν πόλιος πέμψετε, καὶ εἰς δόμον ἀνδρῶν ἵκνται,
 Ὃς δεδάκε τὰ ἴοντα, τὰ ἑσόμενα, πρὸ ἰόντα.

Hoc est,

*Non prius hac Meropum, lis & desisset Ionum,
 Quam Tripodem, quem Vulcanus projecit in aquor
 Aureum, ab urbe viri mittatis in illius aedes,
 Qui novit qua sunt, venturaque quaque fuerunt.*

Hac enim ratione litem dictam inter Dogmaticos & Hermeticos finiri posse existimavi, si hos Authores, tanquam VULCANI TRIPODA, Medico inter utrosque spectatissimo muneris vice obferrem & consecrarem: cum vero talem & tantum virum, de quo Homericum illud, Ἴντρος γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἀλλῶν, merito usurpari posset, per totam Germaniam quærerem & animo indagarem, en nullum alium huic intentioni magis accommodatum, quam te (nihil do auribus, fama omnium attestante unanimi) hic Francofurti ad Mœnum in summa Germaniæ, ne dicam Europæ, quasi specula positum, ad quem velut alterum Hippocratem, multorum Principum & Magnatum vota & desideria inclinant, invenire licuit. Accipe itaque vir omnium ut eruditissime, sic humanissime hunc aureolum Tripodem, sive tractatus ternos à Vulcano Hermetico elaboratos, tanquam donarium debitum sapientissimo & discretissimo, nulli ex vulgaribus appropinquatum, & hinc meum in te affectum, magis quam rei oblate precium æstima: Nullum enim mihi dubium est, quin hoc nomine tam Dogmaticis, quam Hermeticis quibuscunque pergratum opus futurum sit adeo, ut lite, veluti antiquitus illi Meropes & Iones, deposita, concordia amicitix fœdera inituri sint: quod si obtinuero laborem qualemcunque impensum fuisse hisce vertendis in communem omnibus Europæis linguam, hoc est, latialem, non pœnitebit: Quomocunque sit, me tui amantem redamare non superfluges, qui in omnes ex æquo, præsertim literatos nunquam non es effusus. Vale. Dabam Francofurti ad Mœnum; Mensè Januarii, anno 1618.

PRACTICA
CUM DUODECIM CLAVI-
BUS ET APPENDICE,

De

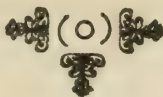
MAGNO LAPIDE
ANTIQUORUM SA.
PIENTUM,

Scripta & relicta

à

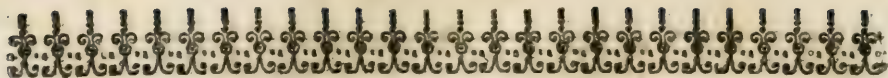
BASILIO VALENTINO
Germ. Benedictini Ordinis
Monacho.

Tractatus Primus.

FRANCOFURTI
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

EPIGRAMMA IN BASILII

Practicam scriptum

à

M. M.

Non tantas Pactolus opes, non aurifer Hebrus:
 Voluit arenosis tanta metallâ vadis:
 Quanta Valentinus libro diffundit in uno,
 INDICE, quæ gazis sunt potiora tuis.
 Namque ex Hesperio fructus tulit arboris horto,
 Quis bene Germanos ille beavit agros.
 Duxit & ex Colchis aurati velleris agnum,
 Quod fuit haud parvi grande laboris opus.
 Hæc, ubi succubuit mortali lege, reliquit:
 Nobis, Basilica quo frueremur ope:
 Quod mireris, habes hic, quodque imiteris, at imo
 Ni fundo quæras, forsan inanis eris:
 Omnia sunt unum, variis quæ dissona verbis,
 Consona sed rebus, noster hic author habet:
 Hæc tibi sufficiant, operis nec plurima quæras
 Instrumenta, sat est, hoc tibi si innotuit.

PRÆFATIO FRATRIS BA-
SILII VALENTINI BE-
NEDICTINI ORDINIS DE
MAGNO LAPIDE ANTIQVO-
RUM SAPIENTUM.

Postquam humani quid passus sum timoris, ince-
pi considerare ex naturæ simplicitate miseras
hujus mundi, & descevi mecum penitus delicta
à primis nostris parentibus commissa, & quod
pœnitentiæ locus in terris nullus esset, sed homines
indies pejores fierent, quodque pœnitentiam non agentibus æter-
næ impenderent pœnæ absque fine imperscrutabiliter duraturæ;
Ideoque acceleravi, quoad potui, malo me subtrahere, mundoq;
valedicere, & me Deo, ut famulum, addicare:

Cumque jam aliquamdiu in ordine meo vixissem, & illud
temporis spatium, quod post absolutionem pensi mihi ipsi ado-
randum impositi reliquum foret, nollem frustra absumi, ne cogi-
tationes meæ per otium novis peccatis causam præberent, con-
stitui apud me naturam rimari, perq; anatomiam ejus arcana
indagare, quod post æterna illa in temporalibus summum repe-
ri; & postquam multos libros in monasterio nostro à Philosophis
longe ante me scriptos, qui & ipsi naturam studendo & inda-
gando

gando assequuti fuerant, in venerim, animum hoc mihi lubentior rem addidit, ad discendum ea, quæ ipsi sciuerant; & quamvis difficile id mihi contigerit, tamen cum omne in initio graue, in fine facilius sit, Deus, quoque, quem sedulo oravi, ut viderem, quæ alii ante me viderant, concessit.

In conuentu nostro collegam habui, quem nephriticus à calculo dolor vexabat, ita ut sæpe ager decumberet; Hic medicos multos ad se vocauerat, at à nullo presentaneam opem sentiens, Deo vitam mancipauit, ab omni humano auxilio derelictus.

Ium ego institui anatomiam herbarum, distillaui eas, sal extraxi & quintam essentiam; verum nullam ex omnibus inuenire potui, quæ fratrem illum ab effectu suo liberaret, licet per multas tentarim: Nam non erant in suo gradu adeo efficaces, ut huic malo mēderentur: Et sic nullum vegetabile offendi, quod non sex annorum spatio attigeram.

Hinc acriori mentis indagine cogitationes meas intendi circa hoc negotium considerando, mecumque inii etiam ea addiscere scientiaq; assequi fundamentali, quæ Creator in metalla & mineras terra abdiderat; Ac quo magis quærerem, eo plus inueni: plus enim semper ex altero se deducebat ritus; Et Deus fortunam mihi concessit, ut multa experirer, ac oculi mei viderent etiam illa, quæ natura mineralibus & metallis infuderat, adeo diuersa, ut ignavis captu sit difficillimum.

Inter ea omnia incidi in minerale, quod ex multis coloribus compositum & in arte maxima efficacia est. huic spiritualementiam extraxi, eaque fratrem meum agrum paucis diebus pri-

stina

stinae sanitati restitui: Nam hic spiritus a deo fortis erat, ut spiritum fratris mei corroborare potuerit, qui horas suas quotidie pro me oravit, donec mortuus sit: supererat autem diu, postquam cōvaluerat: Ejus quoque meaeque preces tantum valuerunt, ut Creator & mihi aperuerit, & propter meam diligentiam demonstrarit etiam illud, quod prudentibus, uti se vocant, absconditum manet.

Atque ita hoc tractatu Lapidem Antiquorum ad sanitatem & consolationem hominum in hac miseriarum valle cœlitus nobis, ut terrenorum summum thesaurum, concessum, indicare, & quantum mihi licitum, aperire volui, veluti tute leges, non pro mea, sed posterorum utilitate scribens; postquam cognitionem ex scriptis multorum expertissimorum virorum consecutus fuerim, ita, ut & tu ex mea doctrina, Philosophiæ addicta, qua brevissima verbis at proluxa sensu, petram, cui veritas innotatur, cum præmio temporali ac aternitatis voto assequi possis. Amen,

De

MAGNO LAPIDE ANTIQUORUM SA.

pientum Fr. Basilii Valen-
tini Benedictini Ordinis.

N præfatione mea, amice optime & artis cupide, sperem feci, me tibi aliisque naturæ proprietates addiscendi studio flagrantibus, artesque penitus inquirentibus, lapidem angularem & petram, quoad mihi superne concessum fuerit, indicaturum, unde antecessores nostri & antiqui, lapidem suum, quem ab Altissimo acceperant, ad sanitatem & commoditatem hujus terrenæ vitæ usurpandum, confecerint: Ut proinde promissis meis satisfaciam, nec te diu sophisticis erroribus in ambages seducam, sed ex fundamento fontem omnium beneficiorum aperiam, teneas verba mea sequentia & bene perpendas, si modo artes cognoscendi desiderio adficeris; si quidem multum loquentiæ facere nequeas; nec id meæ intentionis est; cum minimum inde addisci possit, sed delector brevibus verbis, quæ rei fundamentum continent.

Sciatis igitur, per paucos ad possessionem hujus domini pervenire, quamvis quam plurimi in lapide nostro ædificando sint occupati: Veram enim scientiam & ejus impetrationem Creator non communem, sed saltem quibusdam, qui mendacia averfentur & veritatem amplectantur, artique cum gemitibus cordis addicti eam diligentissime inquirent, concessam voluit, in primis illis, qui Deum absque simulatione amant, ideoque orant.

Quo-

Quocirca dico tibi in veritate, si magnum nostrum & antiquum lapidem facere conaris, ut doctrinæ meæ sis addictus, præque omnibus rebus Creatorem omnis creaturæ ores, quo tibi gratiam & benedictionem suam ad id concedat; & si peccaris, confitere & fac bonum, cogitaque ex proposito, te pravum non amplius, at probum fore: ut cor tuum ad omne bonum illustretur; & recordare, cum ad honorem eveheris, ut pauperibus & egentibus succurras, eos ex miseriis liberares, manuque tua munifica reficias, quo majorem benedictionem à Domino impetres, sedemque in cælo per fidei confirmationem assequaris.

Nec despicias, amice mi, neve contemnas veridica scripta eorum, qui lapidem ante nos habuerunt: Nam post Dei patefactionem, ex iis habeo; Atque ea lectio multiplicetur & sæpissime repetatur, ne fundamentum excidat, & veritas, instar lucernæ extingatur.

Posthæc nec obliviscaris tui diligentissimi laboris, semper inquirendo authorum scripta; At ne animum teneas volubilem, verum ferre eam petram præfixam, in qua omnes sapientes unanimiter concordent: Nam variæ mentis homo sæpius haud veram incedit viam, seque ipse in errores præcipitat, nec à mutabilis animi viris diu duraturæ extruuntur ædes.

Cum quoque lapis noster antiquissimus non ex combustibilibus rebus oriatur, quia ipse præ omni ignis periculo tutus sit hinc desinas illum quærere, in iis, quibus inesse aut reperiri naturæ non est concessum; ut si diceretur, esse opus vegetabile, quod esse nequit; quamvis vegetatio quædam ipsi adsit.

Nam nota, si ita foret cum nostro lapide, quemadmodum cum alia herba, facillime combureretur, ita ut nihil remaneret nisi sal quoddam; Et quamvis illi, qui ante me fuerunt, de lapide vegetabili plurima scripserint, tamen scias, amice mi, id facile difficile tibi conceptu futurum; Cum enim lapis noster vegetet, seque augmentet, ideo ipsum vegetabilium appellarunt.

Porro scias, bruta animalia augmentationem sui nullam producere, nisi id fiat in natura sua simili: Ideoque non opus habes verum lapidem.

pidem quærere aut tibi conficiendum præsumere, nisi ex suo proprio femine, ex quo noster lapis à principio factus est: Unde percipias & intelligas, mi amice, ne & animalis animam ad hujus inquisitionem eligas: Nam caro & sanguis, quemadmodum ea à Creatore animantibus data & concessa sunt, ad animantia spectat, ex quibus Deus illa composuit, ita ut animal inde factum sit: Verum noster lapis ab antiquissimis ad me hæreditario translatus, venit & ortus est ex duabus & una re, quæ tertium abditum tenent: Hæc est purissima veritas & recte dictum: Nam mas & fœmina ab antiquis pro uno corpore accepta sunt, non considerando extrinsecus quo ad visum, sed ob amoris implantati & in naturæ operatione à principio infusi gratiam, pro uno cognoscendo, & quemadmodum hi duo sua spermata propagare & augmentare possunt, ita & sperma materiæ, ex qua lapis noster factus est, supplantari & augeri potest.

Quod si nunc verus nostræ artis amator es, hunc sermonem magnificas & sapienter considerabis, ne cum aliis Sophistis cœcis in foream ab inimico paratam cadas ac delabaris.

Ut autem scias, amice mi, unde semen ejusmodi proveniat, ex te ipso quæras, ad quid lapidem nostrum deducere coneris, tum manifestum tibi fiet, quod ex nulla re, nisi ex metallica quadam radice, unde & ipsa metalla à Creatore generari ordinata sunt, profluat, quod quomodo fiat, notes.

Principio cum spiritus ferebatur super aquas, & omnia tenebris adhuc obtecta erant, tum Deus omnipotens & æternus, cujus initiū absque termino, cujusque sapientia ab æterno fuit, ex imperscrutabili suo consilio, creavit cœlum & terram, omniaque iis contenta, visibilia & invisibilia, quomodocunque vocentur, ex nihilo; Omnia enim Deus fecit ex nihilo: Quomodo autem hæc creatio preciosissima contigerit, de eo jam non philosophabor; tum sacræ literæ & fides de eo judicent.

In tali creatione Creator cuilibet naturæ, ne ad interitum & detrimentum tenderet, peculiare semen indidit, ut eo augmentatio fieret, quod homines & animantia, herbæ & metalla conservarentur; nec
homini

homini licitum est, Deique ordinationi adversum, novum semen pro libitu suo producere, verum saltem propagatio & augmentatio concessa est: Semen enim creare ipse Creator sibi soli reservatum voluit; alias possibile foret homini, Creatorem agere, quod esse nequit, ac præpotentiæ altissimi proprium est.

Jam scias de hoc semine à metallis generato in hunc modum: quod cœlestis influenza per Dei nutum & ordinationem superne descendat & se commisceat cum astralibus proprietatibus. Quando jam hæc conjunctio contingit, tum hæc duo pariunt terrestrem substantiam, tanquam tertium, quod est principium nostri seminis, suæ primæ originis, qua proavos suæ generationis demonstrare possit: Ex quibus ternis oriuntur & proveniunt elementa, utpote aqua, aer & terra, quæ porro per ignem subterraneum operantur, donec quid perfectum producant, quod Hermes & omnes ante me, quia prætere nihil invenire possumus ab initio magisterii, tria prima principia appellarunt: Et inventa sunt, Anima intrinseca, Spiritus impalpabilis, & corporea visibilisque essentia:

Cum jam hæc tria simul cohabitant, progrediuntur copulatione, successu temporis, per Vulcanum in palpabilem substantiam, nempe in argentum vivum, sulphur & sal. Quæ tria si per commixtionem in suam indurationem & coagulationem deducantur, prout natura multipliciter operatur, tum fit inde perfectum corpus, sicut natura requirit, ejusque semen à Creatore electum & ordinatum est. Qui jam nostri operis fontem indagare tibi præsumis & artis bravium per certamen cupidum obtinere speras, edico tibi per æternum CREATOREM, hanc esse veritatem omnis veritatis; Quod si metallica anima, metallicus spiritus, & metallica forma corporis adsit, etiam metallicum argentum vivum, metallicum sulphur & metallicum sal inde sequi debeant, quæ necessario nihil aliud, quam perfectum corpus metallicum præbere possunt.

Si jam intelligere nolis, quod te intelligere deceat, philosophiæ addictus haud eris, aut Deus à te prohibebit.

Dico itaq; sic breviter, tibi non possibile fore cum utilitate meram

in forma metallica consequi, nisi prædicta tria principia absque defectu in unum conjunxeris: Tum præterea intelligas, quod animalia terræ ex carne & sanguine sint composita, æque ut homo, habentque vivificum spiritum & flatum sibi inditum, quem possideant æque ut homo, verum rationali anima destituuntur, qua homo præ cæteris animantibus præditus est: Iecirco cum bruta vitam morte commutant, penitus actum est cum iis, nec quicquam spei de ipsis in æternum permanet: Homo autem, si vitam per temporalem mortem Creatori suo obserat, vivit superstes anima, cumque clarificatus fuerit, anima in corpus ejus clarificatum reversa ibidem habitabit, ita ut corpus, anima & spiritus una congregentur, cœlestemque clarificationem suam demonstrare valeant, quæ in omnem æternitatem nunquam separari poterunt, &c.

Quapropter homo ratione animæ suæ pro fixa cognoscitur creatura, siquidem (licet extrinsece considerando moriatur) in æternum victurus est: Mors enim hominis est solummodo clarificatio, ut ita per certos gradus à Deo ordinatos à peccato obnoxiiis liberetur & in meliorem locum transponatur, quod brutis non contingit: Ideo pro non fixis creaturis habentur: Post interitum enim suum nulla resurrectione frui poterunt, cum rationali careant anima, pro qua unicus & verus Mediator Dei Filius passus sanguinem suum profudit:

Spiritus quidem morari potest in quodam corpore, at non præterea sequitur, illum fore fixum, quamvis corpus cum spiritu conveniat, ac spiritus cum corpore neutiquam rixetur: Destituuntur enim utraque forti illo, quod corpus & spiritum vinciat & confirmet, atque præ omnibus periculis tueatur & defendat, nempe pretiosissima, nobili & fixa anima: Nam ubi anima penitus deficit, ibi nulla redemptionis spes superest: Res enim absque anima imperfecta est, idque unum est ex maximis arcanis, quod sapienti & inquisitioni operam danti scire conveniat: Atque conscientia mea non passa est hoc silentio præterire, sed patefacere illis, qui fundamentum omnis sapientiæ amant: Hinc diligentissime sis meo intentus sermoni, quod spiritus in metallis delitescentes inæquales sint, unus alio volatilior aut fixior: quemadmodū

& eorum anima & corpora inæqualia sunt, & quodcunque metallum omnia tria fixitatis dona conjuncta in se habeat, huic robur illud obtigit, quo ignem tolerare, omnesque inimicos suos superare possit, idque in uno sole reperitur: Luna fixum habet mercurium apud se, ideo in igne non tam cito evolat, velut reliqua imperfecta metalla, sed expectat examen suum in igne & comprobatur id clarissime per victoriam suam, cum voracissimus Saturnus nihil prædæ ex illa obtinere possit.

Amori deditissima Venus abundantiori colore vestita & præoccupata est, ejusque corpus fere totum mera tinctura est, non ab ãlimilis colorì, qui in optimo metallo quoque visitur, ac propter abundantiam coloris in rubedinem se extendit: Quia vero corpus ejus leprosum sit, tinctura illa firma permanens subjectum in imperfecto corpore habere nequit, at cogitur una cum corpore interire: Quando enim corpus morte extinguitur, nec anima manere potest, sed recedere & avolare compellitur: siquidem habitatio destructa & igne absumpta sit: Unde locum non inveniat, nec ibi morari possit: In corpore autem fixo lubens habitat cum perseverantia:

Sal fixum bellicoso Marti durum, constans & crassum corpus addidit & reliquit, unde generositas animi ejus demonstratur, atque huic duci bellico vix quicquam detrahi potest: Corpus enim ejus durum adeo, quod vix vulnerari queat: Si vero strenua virtus ejus cum Lunæ fixitate ac Veneris pulchritudine mixtione & concordantia spiritaliter jungatur, satis suavis adhuc Musica concinnari potest, per quam aliquod claves suo dignentur honore, ut e genus pane, si in superiore gradum scalæ ascenderit, particulariter frui possit: Nam phlegmatica qualitas aut humida natura Lunæ cum ardenti Veneris sanguine exiccati & nigredo eius magna per Sal Martis corrigi debet.

Nec vero necesse est, semen tuum in Elementis quærere: Eo usque enim retro nostrum sperma non remotum est; verum propinquior locus est, ubi nostrum semen certam suam habitationem & hospitium obtineat, adeo ut si solummodo Mercurium, sulfur & sal (intellige philosophorum) eo usque rectifices, quo ex anima ejus, spiritu & corpore inseparabilis quædam conjunctio contingat, quæ in omne ævum se

ab invicem separari non sinat, nec disligari possit, tum amoris vinculum perfecte firmatum est, atque domicilium coronationis satis superque pręparatum.

Atque scias, hoc nihil aliud esse, quam liquorosam clavem, cęlesti proprietati comparandam ac aquam siccam substantię terrestri ad dictam, quę omnia sunt una res, ex tribus, duobus & uno orta est prognata: Quod si hoc attingere valeas, magisterium jam victor obtines: Tum conjunge sponsam & sponsum inter se, ut sese carne & sanguine pascant, nutriant, suoque semine infinite propagent:

Et quamvis tibi ex amore quid amplius aperirem, attamen Creator prohibuit: quocirca dedecabit me de hisce clarius loqui, ne donum Altissimi in abusum veniat, atque ego multorum delictorum perpetratorum causa existam, ita ut iram divinam in me excitem, cumque aliis in æternas pœnas abjiciat:

Si vero, amice mi, neque id clarum satis est cognitu, tum in practicam te meam deducam, quomodo ego antiquorũ lapidem illum Dei auxilio perfecерim; quam bene consideres, ac duodecim meas claves diligenti & crebra repetitione perlustres: atque ita procedas, quemadmodum hic te doceo & figurato modo fundamentaliter instruo.

Recipe partem aliquam optimi & fini auri, idque separa per ea media, quę natura artis amantibus hominibus concessit ab invicem, veluti Anatomicus humanum cadaver dividit, perq; id corporis humani interiora scrutatur: atque fac ex auro tuo retrorsum id, quod ante fuerat: Tum reperies semen, principium, medium atque finem: Unde nostrum aurum, ejusque uxor facta sunt, nempe ex penetrante subtili spiritu atque pura, casta & immaculata anima, nec non astrali sale & balsamo: quę post eorum conjunctionem nihil aliud sunt, quam mercurialis liquor: Eaque ipsa aqua ad proprium suum Deum Mercurium in scholam deducebatur, qui aquam eam examinabat, cumque legitimam & absque fūco reperisset, amicitiam ejus inibat, inque matrimonium sibi ipsam conjunxit: atque sic ex utrisque oleum incombustibile factum est: Mercurius enim adeo superbus redditus, ut vix seipsum agnosceret: Pennas suas aquilinas projecit, & ipse caudam

dam Draconis lubricam devoravit, adque prælium Martem provocavit:

Tum Mars equites suos coegit, inque mandatis dedit, ut Mercurius includeretur carceri, cui Vulcanus, ut licitor, adjudicatus est eo usque, donec à fœmineo sexu liberaretur.

Postquam hæc popularibus rumusculis passim increbrescerent, ceteri quoque Planetæ convenerunt habitoque consilio, quid factu opus esset impofterum deliberarunt, ut sapienter procederetur: Tum Saturnus primus in ordine acriori oratione in hunc modum proloqui exorsus est:

Ego Saturnus Planetarum summus in firmamento protektor hisce præ vobis Dominis omnibus, me inter vos inutilissimū & vilissimum esse, infirmi & corruptibilis corporis, nigri coloris, multarum afflictionum injuriis in hac miseriarum valle obnoxium, at tamen omnium vestrum probatorem: Non enim permanentem habeo permansionem, atque mecum mei similem rapio: Cujus meæ miserix nulli caussa imputanda est, nisi inconstanti Mercurio, qui mihi sua incuria & negligentia hoc malum infixit: Quapropter oro vos Dominos pariter, vindictam hujusce de eo sumere, & cum custodia jam sit traditus, penitus ipsum occidere, & ad putrefactionem usque ibi detinere, donec ne gutta ejus sanguinis agnoscatur amplius.

Cum sic Saturnus orationem suam finivisset, en fuscus Jupiter progreditur & sermoni suo cum genuum inflectione, sceptrique reverentia singulari initium facit, laudans Saturni collegæ sui postulata, mandatque se prosequuturum omnes, qui harum rerum executionem non adjuverint: atque sic finem imposuit.

Post hunc Mars accessit gladio denudato, mire coloribus inter distincto, instar speculi igniti, diversis & insolitis radiis micante, atque hic gladium Vulcano licitori obtulit, ut omnia illa à Dominis imperata prosequeretur, & cum Mercurium interfecisset, ejus ossa penitus igne combureret: In quibus Vulcanus, ut licitor, se morigerum præstitit.

Interea dum licitor officio suo fungitur, pulchra & præ candore
Ccc 3 fulgens

fulgens fœmina in longa argentei coloris veste, multis aquis intertextata, advenit, quæ cum agnosceretur, inventa est Luna, Solis uxor: Hęc prona decedit in faciem, multisque lachrymis & gemitibus quære-bunda oravit, conjugem suum Solem ex carcere, in quem Mercurii dolo & potentia perfide intrusus esset, ubi adhuc & ex Planetarum aliorum mandato detineretur, emitti: Verum Vulcanus penitus abnegavit: Ipsi enim interdictum erat: At perseverans in suo proposito sententiæ latæ executionem gnæviter vilit, donec tandem Domina Venus adesset in veste summe rubra, viridi intertexta pulcherrima facie, facundissimo jucundissimoque sermone & lepidissimo gestu, flores odoratissimos ferens in manu, qui humanos oculos sui aspectu colorum varietate mirifice reficerent & delectarent: Hęc Chaldæo idiomate intercessit apud Judicem Vulcanum pro liberatione, eique in mentem revocavit, redemptionem per fœmineum sexum futuram: At illius aures erant clausæ.

Interim, dum hi duo ita colloquuntur, cœlum se aperuit, atque exinde animal potens cum multis pullorum millibus exivit, abigens & pellens licetorem: Id fauces suas late aperuit, ac Venerem pretiosissimam, suam adjutricem, devoravit, exclamans simul clara voce: Ex fœminis natus sum, ac semen meum fœminæ copiose propagarunt, atque eo terram locupletarunt: Ejus anima meæ addicta est, ideoque me ejus sanguine pascam & nutriam: Cumque hęc animal clare dixisset, in conclave quoddam se contulit, januamque post se observavit: Pulli autem omnes sequebantur post ordinem, atque longe majore cibo egebant, quam prius: bibebantque de priori oleo incombustibili: atque cibum ac potum facillime digerebant, & fiebant multo plures pulli, quam prius, idque toties accidit, donec totum ipsi replevissent mundum.

Cum hęc omnia ita contigissent, conveniebant multi ejus regionis viri, qui docti, inque literis periti omni studio contendebant inter se omnium horum actorum & sermonum expositionem acquirere, quo maxima ex parte meliori eorum intellectu fruerentur: Verum nullus ex illis id effectum dare potuit: Non enim erant ejusdem sententiæ,

tiæ, donec visum est prodire virum quendam magnæ senectutis, capillis & barba album, instar nivis, vestitum purpura à vertice usque ad pedes: in capite coronam gestavit, in qua pretiosissimus carbunculus radiabat: circa corporis medium præcinctus erat cingulo vitæ: nudis incedebat pedibus, & loquebatur singulari quodam spiritu, qui in eo occultus erat, ac sermo ejus penetrabat intima corporis, ita ut anima ex corde id sentiret: Hic vir ascendebat in suggestum & congregatos adhortabatur populos, ut silentium tenerent, seque diligentissime audirent: sese enim superne missum adesse, qui eis prædicta scripta aperiret, & per philosophicum sermonem patefaceret.

Cumque jam omnes quieti adstarent, incepit in hunc modum:

Expergiscere ô homo, & contemplare lumen, ne tenebræ te seducant: Dii fortunæ & dii majorum gentium patefacerunt mihi in profundo somno: ô quam beatus homo est, qui deos agnoscit, quam mirabilia operentur: Et felix ille est, cui oculi aperiuntur, ut lumen videat, quod ante obscurum fuerat:

Duæ stellæ homini à Diis concessæ sunt ad ducendum eum ad magnam sapientiam, quas spectata, ô homo, firmiter, & sequere splendorem earum, cum in iis sapientia inveniatur.

Phoenix avis de meridie potenti feræ de oriente Cor ex pectore eruit: Fac feræ de oriente alas, quemadmodum aut de meridie, ut æquales fiant: Nam animal de oriente pelle sua leonina spoliari debet, ejusque alæ evanescere, atque tum simul ingredi magnum Oceani salum, cumq; pulchritudine iterum egredi: Mergere spiritus tuos instabiles in profundum fontem, cui aqua nunquam deficiat, ut pares fiant matri suæ, quæ inibi latet, & ex tribus in mundum exorta est.

Ungaria primo me genuit, cælum & stellæ tenent me, atque terra nubit me, & quamvis mori cogar & sepeliri, tamen Vulcanus me secundo parit: Ideoque Ungaria mihi patria est, & mater mea totum includit mundum.

Cum hæc audita forent ab hominibus tum præsentibus, sic porro elocutus est:

Quod

Quod est superius, fac inferius: & quod visibile, invisibile, palpabile impalpabile, & fac ut iterum ut ex inferiori superius, ex invisibili visibile, ex impalpabili palpabile fiat: Hæc est tota pars penitus perfecta absque ullo defectu aut diminutione: at in qua mors & vita, interitus & resurrectio habitet, est rotunda sphaera, qua Dea fortunæ curram suum impellit, & viris Dei donum sapientiæ impertit: proprio autem suo nomine secundum temporalem intellectum vocatur omnia in omnibus: super æterna summus ille Arbiter ac iudex existit.

Quisquis jam scire desideret, quid omnia in omnibus sit, ille faciat terræ amplissimas alas, eamque valde urgeat, ut ipsa se attollat, perq; aerem volans in supremam summi cœli regionem sese elevet: Tum combure alas ejus igne fortissimo, ut terra in mare rubrum præceps decidat, ibique suffocetur: ac igne & aere exicca aquam, ut inde iterum terra fiat: Tum inquam, habes omnia in omnibus:

Quod si hoc invenire nequeas, in te ipsum inquiras & respicias circum circa in rebus omnibus, quæ reperiuntur per mundum: Tum omnia in omnibus inuenies, quod est vis attrahens omnium metallicarum & mineralium rerum ex sale & sulfure ortarum, ac bis ex Mercurio progenitarum: Plus, (inquam) me non decebit de eo, quod est omnia in omnibus, dicere, cum omnia in omnibus compræhensa sint.

Hic affatis porro dicebat; ô viri amici, si auditione sapientiam ex mea voce percepistis, ex quo & quomodo magnum lapidem antiquorum philosophorum reperire debeatis, qui leprosa & imperfecta metalla curat, iisque novam generationem aperit, ac homines in sanitate conservat, inque longam ætatem adducit, meque hucusque sua cœlesti vi & operatione confirmavit, ut sponte mea mori desiderem, hujus vitæ pertæsus.

Deus pro sua gratia ac sapientia, quam clementer mihi longo tempore impertivit, laudandus per omnia secula, Amen.

Atque ita præ eorum oculis evanuit:

Hoc sermone finito, singuli in suum se conferebant locum, unde venerant, dies noctesque de his cogitantes ac laborantes, prout cuilibet ingenii bonitas contigerat, &c.

Nunc sequuntur duodecim Claves

FRATRIS BASILII VALENTINI BE-
nedictini ordinis, quibus ostia ad antiquissimum la-
pidem antecessorum nostrorum aperiuntur & arcanis-
simus fons omnis sanitatis re-
cluditur.

PRIMA CLAVIS.

Amicus meus sciat, omnes res impuras & maculatas ad nostrum opus indignas esse: Nam earum leprofitas nihil adjuventi præstare poterit nostro operi: at bonum per impurum impeditur.

Omnes merces venales ex fodinis suo valent precio, cum vero falsificatio iis accedat, in idoneæ fiunt; Sunt enim fucò depravatæ, nec ejusdem, ut prius, sunt operationis,

Ac quemadmodum medicus interiora corporis purgat & purificat per media medicamentorum suorum, omnesque fordes inde expellit: Ita & nostra corpora purificari & purgari debent ab omni sua impuritate, ut in nostra generatione perfectio operari possit: Magistri nostri purum, immaculatum requirunt corpus, quod nulla macula aut peregrini commixtione adulteratum sit: Alieni enim additio est nostrorum metallorum leprositās.

Diadema regis sit ex auro puro, & casta sponsa ipsi conjugio copuletur:

Quapropter si per nostra corpora operari velis, accipe gryseum, avidissimum lupum, qui ratione sui nominis bellicoso Marti subiectus, origine autem nativitatis senis Saturni filius est, qui in vallibus & montibus mundi reperitur, fame acerrima occupatus, ac projice ipsi corpus regis, ut inde sibi alimentum habeat, & cum regem devorarit, fac magnum ignem, in quem mitte lupum ad comburendum penitus, tum Rex iterum liberabitur: Cumque hoc ter factum fuerit, tum Leo superavit lupum, nec quicquam in eo amplius consumendum inveniet: Atque sic corpus nostrum principio nostri operis est idoneum.

Ac scias, hanc solam esse viam rectam ac legitimam ad corpora nostra purganda: Nam Leo sese purificat sanguine lupi, ac sanguinis ejus tinctura mirifice lætatur tinctura Leonis: siquidem amborum illorum sanguis affinitate quadam propinquitatis invicem conjunctus est: Cumque Leo satiatus sit, spiritus ejus fortior factus est, quam prius, oculique ejus splendore magno radiant, instar Solis: Ac interior ejus essentia plurimum valet ac utilis est ad omnia, ad quæ requiritur: Et cum ita præparatus fuerit, gratias ipsi agunt hominum filii gravissimis morbis caducis aliisque affectibus vexati Decem illi viri leprosi prosequuntur ipsum ac desiderant bibere de sanguine ejus animam, omnesque qui malo afficiuntur, gaudent penitus ejus spiritu.

Nam quicumque ex hoc aureo fonte bibit, sentit renovationem quandam suæ naturæ, mali ablationem, conformationem sanguinis, corroborationem cordis ac perfectam sanitatem omnium membrorum

sive interius, sive exterius in corpore compræhensorum. Omnes enim nervos & poros aperit, ut malum abigi ac bonum ejus locum quiete obtinere possit.

Verum amicus meus diligentissime perspiciat, ut fons vitæ purus & clarus inveniatur: Non enim aquæ peregrinæ cum nostro fonte permisceri debent, ne abortus fiat, & ex salubri pisce serpens prorepat: Et si quoque per media acrimonia adjuncta fuerit, per quam corpus nostrum dissolutum sit, fac ut omne corrosivum abluatur: Nulla enim acrimonia utilis est ad prohibendos morbos internos: siquidem acre cum destructione penetret & ita plus morborum pariat: At noster fons sit absque omni veneno, quamvis venenum veneno pelli debeat.

Cum arbor quædam inialubres ac ingratos fert fructus, abscinditur circa truncum, atque ei alia fructus species inseritur: tum germen se conjungit cum trunco, ita ut ex trunco & radice cum suo surculo bona arbor proveniat, quæ ad nutum sui infitoris salubres & placitos ferat fructus.

Sex loca peragrat rex in firmamento cælesti at in septimo sedem suam figit: Nam palatium regium inibi tapetibus aureis ornatum est: Si jam intelligis, quæ dico, tum hac clave primam seram aperuisti ac pessuli obstaculum removisti: Quod si vero necdum lumen in his perspicias, nec vitrea perspicilla quicquam proderunt, nec oculi naturales adjuvabunt, ut ultimum reperias, quod in initio tibi defuit: Tum nec plura de hac clave dicam, quemadmodum Lucius Papirius me docuit.

II. C L A V I S.

IN aulis magnatum & potentium reperiuntur varia genera potus, quorum tamen vix ullum alteri odore, calore ac sapore simile est: Nam præparatio illorum est multiplex: nihilominus omnia bibuntur, cum singula ad suum usum ordinata & ad œconomiam necessaria sint.

Cum sol radios suos emittit: perque nubes spargit, vulgo dicitur, solem attrahere aquas ac pluvias instare, idque si sæpe contingat, sæcundum reddit annum.

Ad palatium pretiosissimum exædificandum varii & diversi opifices & mechanici manus suas adhibent & laborant, antequam ornatissimum ac perfectum palatium vocari possit: quod enim requiritur lapideum, ligneum fieri nequit.

Per quotidianos maris sævientis cursus ac recursus, qui ex sympathia quadam superne ex cœlorum influenza contingentes causantur, multæ magnæque divitiæ terris accedunt: Nam quotiescunque refertuntur, hominibus aliquid boni secum adferunt. Virgo

Virgo nuptum elocanda, prius varietate vestium pretiosissimarum splendide exornatur, ut sponso suo placeat, & sui inspectione amoris incendium in eo penitus excitet: Cum vero sponsa suo conjugii carnalia ritu copulanda est, diversitas omnis vestium tollitur, nec quicquam sponsa retinet, nisi illud, quod sibi à Creatore in nativitate concessum est,

Eodem modo cum noster sponso Apollo cum sponsa sua Diana, nuptias celebraturus est, prius quoque ipsis varia vestimenta præparantur, eorumque capita & corpora aquis optime lavuntur, quas aquas tu per diversos distillandi modos addiscere debes, cum sint valde inæquales, aliæ magnæ, aliæ exiguæ, pro ut earum necessitas requirit, quemadmodum de variis potus generibus dixi: Ac scias, cum humiditas terræ ascendit & nebula elevatur, in superiori parte congelatur, & sua gravitate deorsum cadit, qua ratione terræ ablata humiditas restituitur; idque terram reficit, nutrit & alit, ut folia & gramina inde enasci possint: Idcirco nonnullæ præparationes tuarum aquarum distillando sæpius repeti debent, ut id, quod à terra abstractum est, ipsi sæpissime reddas ac iterum abstrahas, velut Maris Eurypus terram sæpe relinquit ac rursus obregit, donec ad certam metam perveniat.

Cum ita hoc modo Palatium Regis variis manuum opificiis præparatum & exornatum fuerit, ac mare vitreum suum cursum absolverit, palatiumque bonis repleverit, tum tuto Rex ingredi, suamque sedem inibi ponere poterit.

Verum, amice mi, notes hoc imprimis, ut sponso cum sua sponsa nudus cum nuda jungatur: ideoque omnes res præparatæ ad vestium ornatum & pulchritudinem faciei spectantes iterum removeri debent, quo nudi sepulchrum possideant, pro ut nudi nati sunt, nec eorum semen peregrini commixtione corrumpatur:

Pro conclusione hujus sermonis dico tibi in omni veritate, quod preciosissima aqua, qua sponsi balneum fieri debet, ex duobus pugilibus (intellige, ex duabus contrariis materiis) prudenter magna cura conficiatur, ut adversarius unus alium propellat, adque pugnam habiles.

habiles fiant, ac bravium obtineant: Non enim utile est Aquilæ, nidum suum in alpibus ponere: Nam pulli ejus præ frigore nivis in summitate montium morerentur:

Quod si vero aquilæ draconem frigidum, qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terræ speluncis prorepat, addas, amboque in infernalem fellam ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum spiritum volatilem eliciet, qui suo magno calore aquilæ pennas comburet, ac sudorificum balneum excitabit, adeo ut nix in summis montibus colliquefcet & aqua fiat, quo minerale balneū bene præparetur ac regi fortunam ac sanitatem tribuat.

III. C L A V I S.

Peraquam ignis extingui & penitus tolli potest: Et si multum aquæ in exiguum fundatur ignem, tum ignis aquæ succumbere cogitur, ipsique Dominium victoriæ concedere: Ita & nostrum igneum fulfur per aquam ad artem præparatam superari & vinci debet si modo post aquæ discessum ignea vita nostri sulphurei vaporis trium-

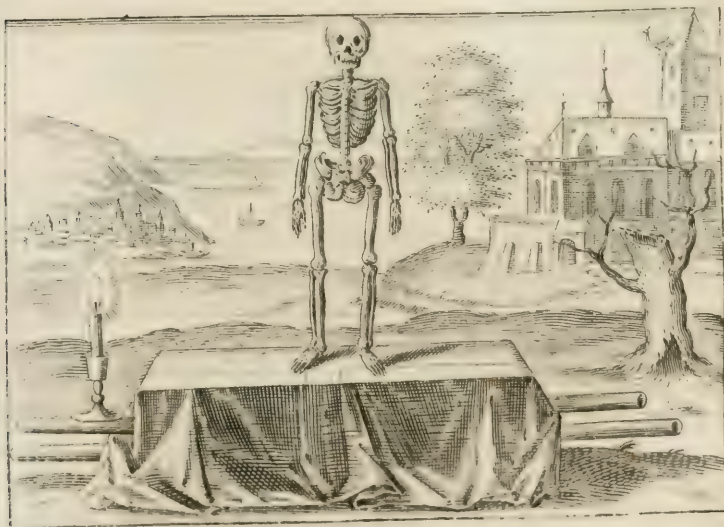
triumphare debeat & victoriam iterum obtinere: Nullus autem triumphus contingere in hoc proposito potest, nisi Rex aquæ suæ fortē vim & potentiam addiderit, eique sui coloris proprii clavem addicarit; ut per eam destruat & invisibilis fiat, verum hac vice ejus visibilis forma redire debet, cum diminutione tamē simplicis suæ essentia ac emendatione sui status.

Pictor in albo flavum, & in flavo rubeum ac omnino purpureum colorem pingere potest: & quamvis omnes adhuc colores adsint, tamen ultimus in gradu suo summus, prævalet: Idem in nostro magisterio contingere debet: cumque id factum, tum lumen omnis sapientia pro oculis habes, quod in tenebris splendet, licet non ardeat: Nam nostrum sulphur non urit, & nihilominus longe lateque emicat: nec quicquam colorat, nisi præparatum sit, suoque colore coloratum, quo & post colorare valeat imbecilla & imperfecta metalla: Non autem concessum est illi sulphuri colorare, nisi color iste cum magna perseverantia ipsi abdicatus sit: Nam imbecillius superare nequit, sed fortius obtinet Dominiū in imbecillius, & debile cogitur robusto cedere; Idcirco pro hoc sermone conclusionem sequentem & sententiam retine, parvum alteri parvo subvenire nequit, nec opem præstare in operando, & res combustibilis alteram rem combustibilem defendere non potest, ne & ipsa comburatur: si itaque defensor adesse debet, qui juvamentum combustibili præstet, idque defendat, tum defensor ipse plus potentia habebit, quam ille, cujus defensionem sibi sumit, ac imprimis ipse in sua substantia incombustibilis necessario existet: Ita & qui nostrum incombustibile sulfur omnium sapientum præparare velit, primo consideret apud se, ut sulphur nostrum quærat in eo, in quo incombustibile est, quod fieri nequit, nisi mare salsum corpus absorpserit, ac iterum ex se rejecerit: Tum exaltes ipsum in suo gradu ut omnes cæli alias stellas claritate sua longe antecedit, inque sua essentia: adeo sanguine abundet, instar Pelicani, cum se in pectore vulnerarit, tum absque defectioe sui corporis, multos pullos educare & sanguine suo enutrire possit: Illa est Rosa nostrorum magistrorum, colore tyrio.

& rubeus' fanguis draconis, à multis descriptus, pallium quoque purpureum summe foliatum in nostra arte, quo Regina salutis operitur, & quo omnia metalla elegantia calore refici possunt:

Hoc pallium honorificū serves bene, una cum astrali sale, quod cæleste hoc sulfur consequitur, ne adversū quid illi accedat, & de volatilitate avis ipsi concedas, quantum sufficiat, tum Gallus devorabit vulpem, & post in aqua suffocabit, perque ignem resuscitatus à vulpe iterum devorabitur, ut par pari referatur.

IV. C L A V I S.

OMnis caro ex terra exorta corrumpenda & in terram iterum redigenda erit, ceu prius terra fuit, tum sal terrenum dat novam generationem per cælestem resuscitationem: Ubi enim prius terra non fuit, ibi resurrectio sequi nequit in nostro opere: Nam in terra est naturæ balsamum & sal illorum, qui inquisiverunt cognitionem omnium rerum.

In extremo iudicio mundi, per ignem mundus iudicabitur, ut quod prius à magistro ex nihilo factum, rursus per ignem redigatur in cinerem, ex quo cinere Phœnix tandem pullos suos produceret: Nam in eiusmodi cinere latet verus & genuinus tartarus, qui solvi debet, & post solutionem ejus, sera fortissima conclavis regii aperiri potest.

Novum cœlum ac terra formabitur post combustionem, & novus homo longe splendidius lucebit, quam ante in primo mundo vixit, qui clarificatus erit:

Cum cinis & arena per ignem bene maturentur & excoquantur, tum vitrarius inde vitrum conficit, quod post in igne semper perdurat, & in colore pellucido lapidi simile nec cinere amplius agnoscitur, idque ignaro magnum mysterium est, experto autem nullo modo, quia ipsi perscientiam & crebram experientiam opificii rationem obtinet.

Ex lapidibus opifex quoque calcem ustione parat, ut utilis sit labori, antequam vero per ignem præparetur, lapis est, & non pro calce ad laborem adhiberi potest, per ignem vero lapis is maturatur, & ab igne gradum summe calidum acquirit, adeoque potens fit, ut igneo calcis spiritu, si ad perfectionem suam perductus sit, vix quicquam comparari queat.

- Quælibet res si in cineres comburatur, per artem de se præbet sal suum, quod si in ejus anatomia sulfur & Mercurium separatim servare possis, & suo sal iterum restituere, juxta sufficientiam artis, tum iterum inde fieri poterit ignis beneficio, id, quod ante ejus destructionem seu anatomiam fuerat, quod prudentes hujus mundi stultitiam vocant, proque pugnis reputant, appellantes id novum creatum, quod peccatori à Deo non concessum est, at nec ipsi intelligunt, quod creatum illud ante fuerat, & artifex saltem per semen naturæ augmentationem ejus & magisterium comprobet.

Quicumque artifex cinerem non habet, nec sal ad nostram artem conficere potest, nam absque sale nostrum opus corporeum fieri nequit: coagulationem enim omnium rerum solummodo sal operatur.

Quemadmodum sal omnium rerum sustentaculum est , easque præ putredine conservat, ita & sal nostrorum magistrorum , metalla tutatur, ne in nihilum prorsus redigantur & corrumpantur , quo minus inde aliquid iterum fiat , nisi forte Balsamus eorum intereat, & in corporatus satis spiritus è natura recedat , tum corpus esset omnino mortuum, & nihil cum fructu aliquo inde confici posset, quia spiritus metallici decessissent, & per naturalem sui interitum reliquissent habitationem nudam & vacuum, in quam nulla vita reducenda esset.

Nota autè hoc, artis studiose, quod sal ex cinere plurimum valeat, inque eo multæ virtutes lateant: veruntamen ipsum sal inutile est, nisi interius ejus conversum & exterius reductum sit. Nam solus est spiritus, qui dat vires & vitam : nudum corpus adhuc nihil præstat: si sci- veris illum reperire, habebis sal Philosophorum, & oleum incombu- stibile verissime, de quo ante me multa scripta sunt.

*Quamvis sopherum plurimi
Me quaritarint anxii,
Pauci tamen vires meas
Considerarunt abditas.*

V. CLAVIS.

Vivifica vis terræ omnia producit, quæ ex ea proveniunt, & quicunque dicit, terram esse vitæ expertem, veritati contrarium statuit. Nam mortuum vivo alteri nihil suppeditare potest, & incrementum apud mortuum deficit, quia spiritus vitæ avolavit: Idcirco spiritus est vita & anima terræ, qui in ea habitat, & à cœlesti & sydereo in terrestre operatur: Nam omnes herbæ, arbores & radices, atque omnia metalla & mineralia, vires suas, incrementum & nutrimentum ex spiritu terræ accipiunt. quia spiritus est vita, qui ab astris nutritur, & deinceps alimentum omnibus vegetabilibus concedit, & veluti mater factum in utero abscondit & apud se enubit. Ita & terra mineralia, in ejus gremio submersa, per spiritum suum, superne acceptum fovet:

Quapropter terra per se vires illas non dat, sed vivificus spiritus, qui in illa existit, & si terra suo destitueretur spiritu, foret mortua, nec nutrimentum præberet amplius: siquidem ejus sulphuri aut pinguedini spiritus, qui vim vivificam conservat & omnia crescentia per nutrimentum producit, deficeret,

Duo spiritus contrarii una cohabitare possunt, ac non facile conveniunt: cum enim pluvius pyrius incenditur, duo illi spiritus, ex quibus pulvis ille compositus est, cum maximo crepitu & impetu ab invicem fugiunt, & volant in auras, ut nemo dignoscere possit aut dicere quorsum profugerint, nisi ab experientia cognitum fuisset, quales spiritus & in qua substantia extitissent:

Ex quibus scias, nisi studiose artis, vitam solummodo esse verum spiritum: atque ita omne quod vulgus ignarum pro mortuo reputat, iterum in imperceptibilem, visibilem & spiritualem vitam reducendum, inque ea conservandum fore, si modo vita cum vita operari debeat, qui spiritus se pascunt & nutriunt cœlesti, & sunt à cœlesti, elementari & terrestri substantia procreati, quæ materia informis appellatur.

Et quemadmodum ferrum suum habet magnetem, qui id mirifico & invisibili amore allicit, ita & nostrum aurum quoque magnetem habet, qui magnes est prima materia magni lapidis, si hos meos sermones percipis, præ toto mundo dives & beatus es.

Adhuc unam declarationem in hoc capite tibi exponam, cum homo in speculum inspicit, reflexio ipsius imaginem causatur, quæ si manibus attingatur, nihil palpabile ibidem invenitur, nisi speculum, in quod homo respexit. Ita etiam ex hac materia spiritus visibilis educendus est, qui tamen impalpabilis est: Ille idem spiritus, inquam, est radix vitæ nostrorum corporum, & Mercurius Philosophorum, unde liquorosa aqua paratur in nostra arte, quam tu in sua compositione iterum materialem efficere, & per certa media, ab infimo ad summum gradum in perfectissimam medicinam reducere debeas: Nam nostrum initium est obferatum & palpabile corpus, medium spiritus fugitivus, & aqua aurea absque omni conversione, ex qua nostri magistri vitam suam acceperunt, finis autem est fixissima medicina humanorum & metallicorum corporum, quam potius angelis, quam hominibus scire, concessum est, licet & ejusmodi homines talē adepti sint, qui precibus ex corde profectis eam à Deo impetrant, & erga ipsum & egenos homines grati sunt.

Pro conclusione horum, dico certissime, quod labor unus ex alio proveniat; nam nostra materia in principio operis nostri optime & summe purificata esse debet, deinde soluta & destructa, penitusque corrupta & in pulverem & cineres redacta: Cum id omne factum est, tum præpara inde spiritum volatilem, album instar nivis, & album spiritum volatilem, rubrum instar sanguinis, qui duo spiritus tertium in se continent, & sunt tamen unicus spiritus, suntque ii tres spiritus, qui vitam conservant & augent; eos conjunge, da ipsis, quicquid de cibo & potu naturaliter necessum sit, & contine eos in thalamo caloris usque ad perfectionem nativitatis: tum videbis & experieris, quid Creator & Natura tibi concefferint. Et scias, me ore meo hucusque nullam patefactionem ejusmodi fecisse; ac Deus plus efficacix & mirabilitatis in natura posuit, quam multa hominum millia credere possint. Mihi autem sigillum impressum est, ut & alii post me mirabilia scribere valeant, quæ naturalia à Creatore concessa, at pro innaturalibus ab insipientibus habentur: Nam naturale primum suum initium à supernaturali sumit, & nihilominus omne simul nil nisi naturale reperitur.

VI. C L A V I S.

MAs absque ſæmina pro dimidiato habetur corpore, & ſæmina absque viro ſimiliter dimidii corporis vicem obtinet: nam ſinguli per ſe nullum fructum edere poſſunt: Cum vero conjugali ſœdere conjuncti vivunt, corpus perfectum eſt, & per ſemen eorum augmentatio ſequi poteſt.

Cum nimium ſeminis in agrum proijcitur, ager ſuperfluitate laborat, ne maturus ſequi poſſit fructus; ſi vero diminutius ſit ſemen, fructus rarioſe & lolium ejus loco ſucceſcit, quo nec ſit utilitas ulla conſequutura.

Si quis conſcientiam ſuam non peccato onerare velit in venundandis mercibus, proximo ſuo juſtam menſuram præſtet; atque ulnas & pondera legitima ſuppeditet, quo maledictionem fugiat, & apud pauperes ſacrificium laudis paret.

In magnis aquis facile quis ſuffocari poteſt, & aquæ parvæ non difficulter calore ſolis exiccantur, ut nullius reſpectu ſint

Idcirco ad obtinendam optatam metam, certa menſura in com-

mixtione philosophiæ liquorosæ substantiæ, observanda erit, ne majus minorem portionem superet & opprimat, quo generatio prohibeatur, & ne minus præ majori nimis imbecillum sit, quo & æquale Dominium exercere possit: Nam pluvix fructibus inutiles sunt, & siccitates nimix nullam perfectionem veram producant; Quocirca si Neptunus balneum suum legitime præparavit, aquam permanentem bene ponderes, sedulaque cura consideres, ne quid nimis aut minus illi facias.

Duplex igneus mas uno candido cygno pasci debet, qui invicem se interiment, ac iterum ad vitam restituent: Et aer quatuor mundi partium tres quartas ignei viri inclusi occupabit, ut cantus cygnorum exaudiri possit, ad modos valedicendi Musicos exprimendum. Tum affatus Cygnus cibus erit regi, & igneus rex jucundam vocem Reginæ valde amabit & præ magno amore amplectetur, seque ea satiabit, donec ambo evanescant, & in unum corpus coaleant.

Vulgo dicitur, quod bini tertium superare & prosternare possint, præsertim si spaciis fati sit malitiã suã exercendi; Ad hoc scias, ex vero fundamento, quod geminus ventus venire debeat, vulturinus dictus, ac deinde simplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuose spirabunt, quorũ motione cessante, ita ut ex aere facta sit aqua, audacter confides, quod ex spirituali corporale fiet, & quod numerus per quatuor anni partes, in quarto cælo, postquam septem planetæ imperium suum exercuerint, dominabitur, ac in infima habitatione palatii cursum suum perficiet, summumque examen expectabit, tumque bini illi emissi tertium superarunt & absumpserunt.

In hoc ipso nostri magisterii scientia est per necessaria: Nam divisio & compositio ut recte fiant necesse est, si modo ars divitiis parere, ac bilant non per in æqualia pondera falsificari debeat; Estque hæc rupes nostræ intentionis, quod tu hoc caput per cælum artificiale, per aerem & terram, cum vera aqua & perceptibili igne, in positione legitimi ponderis absque ullo defectu, finire tenearis, veluti vere tibi dixi.

VII. CLAVIS.

Naturalis calor conservat vitam hominis: Nam si naturalis calor decesserit, vita finem sortitur:

Naturalis ignis, si temperate usurpetur, defendit præ frigore, superfluitas autem ejus destructionem causatur: Non est necessarium solem corporaliter cum sua substantia attingere terram, verum sufficit, si à longinquo per radios, qui per reflexionem, cum in terram incidunt, fortiores fiunt, vim suam exerat: Nam per ista media satis habet efficacix officium suum peragere, & per concoctionem omnia maturare: Per aeris enim distantiam radii solares in temperiem quandam adducuntur, ut ita ignis medio aeris, velut aer ignis medio operari queat.

Terra absque aqua nil producere potest, & vicissim aqua absque terra nihil excitare: Quemadmodum jam terra & aqua una alterius ope indiget ad fructus generandos, ita nullo modo ignis aere & aer igne carere potest: Nam ignis absque aere vitam non habet, & aer absque igne calorem & succitatem suam præstare nequit.

Vitis

Vitis in ultima sua maturatione radiis & calore solis magis opus habet, quam in initio veris. Etsi sol in autumnno operationem suam bene exerit, vitis succum suum melius & fortius exhibere solet, quam si defectu caloris radii solares ipsi defuerint.

In hyeme vulgus omnia mortua esse existimat, quia frigus terram constrinxit, ne quid inde excrescere queat: quam primum vero ver sese offert, ut frigus ascensione solis diminuatur, omnia in vitam revocantur, arbores & herbæ vegetant, & reptilia animalcula, quæ gelidam hyemem fugerant, ex speluncis & specubus terræ prorepunt, omnia vegetabilia novum de se spargunt odorem, eorumque præstans operatio per pulchros, amabiles & varios florum colores indicatur: atque sic æstas operando procedit, uti ex ejusmodi flosculis cujuslibet generis fructus ferat, pro quibus merito Creatori, qui tali ordinationi metam per naturam præfixit, gratias agere debes.

Ita annus post annum operatur, donec mundus ab Architecto suo iterum destruat, & illi, qui terram obsident, per glorificationem Dei exaltentur: tum omnis terrestris natura operari desinet, & cælestis æterna ejus vice habitabit.

Cum Sol in bruma procul à nobis cursum suum peragit, altã nivem liquefacere nequit, si vero propius nobis in æstate accedat, aer ignitior & fortior fit, ut nix colliquefcens in aquam decidat, seque destruat: Debile enim fortiori cedere cogitur, & fortius debili dominatur.

Ita quoque in hoc magisterio ignis regimen observari debet, ne humidus liquor justo citius exsiccet, ac terra sapientum nimis cito colliquefiat & solvatur; Alias ex piscibus salubribus in aquis tuis scorpiones generes: Verum si laboris tui verus director esse desideras, tum sume spirituales aquas, cui spiritus in initio, incumberebat, & conclude ostium munitionis præ ea: Cælestis enim urbs ab eo tempore à terrestribus hostibus obsidebitur. Atque cælum tuum per tria munimenta & mænia fortiter custodiri debet, ne aditus ullus, præterquam unus, isque custodiis optime munitus sit; Tum, ubi omnia illa perfecta sunt, incende lumẽ sapiëntiæ, & quære eo Grossum deperditum, tantum illuminationis da, quantum sufficiat; Nam scias, quod reptilia animan-

animantia & vermes in terra frigida & humida morentur, ratione sue qualitatatis: Hominis autem habitatio est supra terram in temperata & complexa proprietate ordinata: Angelici vero spiritus cum non habeant terrestre, sed Angelicum corpus, nec carni peccatis pollutæ, ut homo, sint obnoxii, superiori ponuntur gradu, ut ignem & frigus pariter in suprema & infima regione, absque ullo impedimento tolerare possint. Et postquam homo clarificatus fuerit, cœlestibus spiritibus in hoc æquabitur: Deus autem cœlum & terram gubernat, & operatur omnia in omnibus. Quod si nostræ animæ recte prospicimus, tum & nos denique filii & hæredes Dei efficiemur, ad id peragendum, quod jam nobis impossibile, verum hoc fieri nequit, nisi omnis aqua exiccetur, & cœlum & terra cum cunctis hominibus per ignem judicentur.

VIII. CLAVIS.

Omnis caro sive humana, sive animalium sui augmentationem aut propagationem nullam producere potest, nisi id fiat principio

pio per putrefactionem: semen quoque agri & omne, quod vegetabilibus subiectum est & appropriatum, augmentari nequit, nisi putrefactione: Multa insuper animalcula & vermes vita donantur, ita ut ex mera putrefactione vivificam vim & operationem consequantur, quod præ omnibus miraculis merito ut miraculum agnoscendum erit; verum natura hoc ipsum concessit, cum eiusmodi vivifica augmentatio & inspiratio vitæ ut plurimum in terra reperiatur, & per alia elementa spiritali semine ea ratione exitetur.

Hoc exemplis demonstrandum, novit uxor rusticæ optime: Nam gallinam nullam ad rem familiarem educare potest, nisi id fiat putrefactione ovi, ex quo pullus generatur.

Si panis in mel incidat, in eo nascuntur formicæ, quod quoque singulare naturæ miraculum est præ aliis. Agricola animadvertit etiam, quod ex putrida carne vermiculi oriantur in hominibus, equis, aliorumque animalium corporibus, quemadmodum etiam in nucibus, pomis, pyris, & eiusmodi araneæ, vermes, & si quid præterea sit, ac quis varia genera & species vermium enumerare potest, quæ ex sola putrefactione procedunt.

In herbis idem videre est, quod diversa herbarum genera, ut urticæ & eiusmodi plura in iis proveniant locis, ut herba talis nunquam crevit, aut semen ejus decidit: solummodo ex putrefactione, causa ejus est, quod terra ad istos fructus iis locis sit deposita & quasi imprægnata, quod à proprietate sydereæ ipsi superne influxit: ut ita semen spiritaliter in ea produxerit: quod semen in terra se ipsum putrefecit, & per operationem & adjumentum elementorum, corporalem materiam generavit, secundum speciem naturæ: Ita astra una cum Elementis possunt novum aliquod sperma excitare, quod nunquam ante fuerat: & postea per succedentem putrefactionem augmentari poterit: Homini autem tantum non est concessum, ut novum sperma exciter: Nam operatio elementorum & syderum essentia non est in ejus potestate ad formandum: Ita & crescunt varia genera herbarum saltem ex putrefactione, quia vero agricola hæc pro consuetis habet, nec amplius considerat, nec causam ejus scientiæ sibi imaginari

imaginari potest, apud vulgum consuetudinis vicem obtinet: Tu autem, cui plura quam vulgari alicui, scire conveniat, sermones & sententias ampliores percipiendo, causas ad fundamenta addiscas, per quod ex quo vivificatio resuscitationis & generationis ex ejusmodi putrefactione proveniat: non cognoscendo id ut consuetudinem, sed ut naturæ indagator: cum in summa omnis vita per putrefactionem oriatur & causetur:

Quodlibet elementum per se habet suam corruptionem & vicissim generationem: Nam artis cupidus hujus certior factus sit, & ex superabundante fundamento cognoscat, ut in uno quoque Elemento cætera tria delitescere: Nam aer habet ignem, aquam & terram in sese, quod incredibile videri posset, cum tamen sit ipsa veritas. Ita & ignis, aerem, aquam & terram in se continet, alias nihil generaret. Et aqua particeps est terræ, aeris & ignis, alias nihil sequi posset in generatione, non considerato eo, quod quodlibet Elementum seorsim sit, cum ea nihilominus permixta sint: Hoc per destillationem in separatione Elementorum omne reperitur.

Et ut hoc tibi per legitimam probam ostendam ne ignarus dicas, mea prolata esse, mera verba & nequam vera, prædico tibi, cui naturæ separatio indaganda convenit & Elementorum divisio cognoscenda proposita est, quod in distillatione terræ, primo aer omnium facillime transit, post quem continuatione certa, aquæ Elementum præcedit: Ignis in aere latet, quia uterque sunt spiritualis essentiæ, & se invicem mirabiliter amant, Terra in fundo remanet, in qua est sal preciositatis,

In distillatione aquæ, aer & ignis primo progreditur, post aqua & corpus terræ in fundo manet. Elementum ignis, si invisibilem substantiam redigatur per extractionem ignis, aquæ & terræ quodlibet per se elici potest: similiter aer in reliquis tribus Elementis habitat: Nullum enim eorum aere carere potest: Terra nihil est, nec quicquam producere potest absque aere, in ignis non ardet, nec habet vitam absque aere, Aqua nullum fructum generare potest sine aere: Porro nec aer quicquam consumere nec humiditatem exiccare potest,

nisi fiat calore naturali: Cum itaque fervor & calor in aere reperia-
tuur, Elementum ignis utique in aere erit: Nam omne quod calidum
& siccum igneæ substantiæ addictum est quocirca unum Elementum
altero carere nequit, sed cōmixtio quatuor Elementorum semper in
generatione omnium rerum invenitur: & qui contrarium statuit, nul-
lo modo arcana naturæ intelligit, nec eorum proprietates indagavit:

Nam scire te oportet, si quid per putrefactionem nasci debeat, ut
hoc modo eveniat, neesse est: Terra per occultam & inclusam hu-
miditatem in corruptionem aut destructionem quandam reducitur,
quod est initium putrefactionis: nam absque humiditate, utpo-
te Elemento aquæ, nulla vera putrefactio fieri potest: si jam generatio
quædam ex putrefactione consequi debeat, per calidam propieta-
tem ceu Elementum ignis, neessum est ut accendatur & educatur:
Nam sine naturali calore nullus ortus fieri potest: quod si generatum
vivificum statum & motum assumere debeat, absque aere id accidere
nequit: si enim aer ad hoc non una operaretur, suumq; munus exere-
ret, tum primum compositum & substantia, unde generatio procede-
ret, in sese suffocaretur & interiret, propter aeris defectum: Quapro-
pter clare reperitur, & fundamentaliter demonstratur, nullum perfe-
cte generatum quatuor Elementorum ministerio destitui posse, &
quod semper unum Elementum in alio suam operationem & vitam
ostendat, atque ita per putrefactionem manifestet: Nam absque illa
hoc tempore & in posterum nihil in lucem editur: & quod id verum
sit, nempe, quod ad quamcunque vivam & perfectam generationem
& resuscitationem omnia quatuor Elementa necessaria sint, scito,
quod cum Adam primus homo ex terræ gleba à summo Creatore
formatus esset, nondum sese exerebat vitæ alicujus perceptibilis mo-
tus, donec ipse Deus spiritum inspiraret: tum terræ gleba vivifica vi-
donabatur; In terra erat sal, id est corpus: aer inspiratus erat Mercuri-
us, Spiritus; per hanc inspirationem dabat ipsi aer genuinum & tem-
peratum calorem, qui erat sulphur, id est ignis, Tum movebat sese &
manifestabat Adam tali motu, quod ipsi anima vivifica infusa esset.
Nam ignis sine aere esse nequit, & vicissim nullus aer absque igne:

Aqua

Aqua terræ erat incorporata; cum necessario simul, si modo vita sequi debeat, in æquali mixtionis concordantia, existant.

Ita Adam primo ex terra, aqua, aere & igne, ex anima, spiritu & corpore, ac denique ex Mercurio, sulfure & sale, eductus, compositus & generatus est.

Eodem modo Eva prima fœmina, omnium nostrum mater, eorundem est particeps: cum ipsa ex Adamo prognata sit: Atque ita Eva ex Adamo orta & ædificata est, quod bene notes: Et ut iterum ad putrefactionem redeam, inquisitor magisterii & deditus Philosophiæ sciat, quod pari ratione, nullum metallicum semen operari possit, aut sese augmentate, nisi hoc semen metallicum per sese solummodo absque ulla peregrini additione aut permixtione ad perfectam putrefactionem redactum sit: quemadmodum nulla vegetabilium & animalium semina, ut declaratum & dictum est, absque putrefactione augmentationem producere possunt: Ita & intellige de metallis, quæ putrefactio beneficio Elementorum perfectam suam operationem consequi debet, non quod Elementa sint ipsum semen, ut ante satis patefactum est, sed quod metallicum semen, quod per cœlestem, sydeream & elementarem essentiam exortum & in corporeum quid deductum est, per Elementa porro in talem putrefactionem & corruptionem promovendum sit.

Nota etiam hoc, quod vivum spiritum volatilem habeat apud se: Nam in ejus distillatione spiritus primo procedit, & phlegma post: quam primum vero per diuturniorem calorem in acetum reducatur, spiritus ejus non adeo volatilis est, ut prius; Nam in distillatione aceti primo aqua seu aquositas exit, & spiritus ultimo: Et quamvis eadem materia sit præ oculis, quæ prius in vase fuerat, attamen longe aliam proprietatem habet, cum non amplius vinum, sed per putrefactionem caloris continui transmutatum & acetum factum sit: Et omne, quod cum vino, aut ejus spiritu extrahitur & circulatur, longe aliam habet proprietatem & operationem, quam illud, quod cum aceto elicitor: Nam si vitrum Antimonii cum vino aut spiritu vini extrahatur, multas provocat sedes, ac vomitiones: cum sit adhuc venenum,

& ejus venositas nondum sit deleta aut extincta, si vero vitrum Antimonii cum bono distillato aceto extrahatur, pulchram dat extractionem alti coloris; Tum aceto per balneum Mariæ abstracto, & flavo pulvere, qui remanet per repetitas distillationes aquæ communis, bene abluto, ut omnis acetositas recedat, dulcis habetur pulvis, qui nullas sedes amplius concitet, sed pulcherrima medicina sit ad utendum, quæ multum præstet cum admiratione, & merito miraculum Medicinæ haberi debeat.

Hic pulvis mirabilis resolvitur loco humido in liquorem, qui absque omni dolore in Chirurgia multum quoque præstet, de quo satis.

Atque hoc præcipuum caput est pro conclusione hujus sermonis notandum: cœlestis creatura generata, cujus vita per astra conservatur, & per quatuor Elementa nutritur, interie debet, atque post putrefieri; quod si fiat, astra per Elementorum Media, quibus id incumbit, corpora putrefacta rursus vita donabunt, ut iterum cœleste quid, quod in suprema firmamenti regione habitationem suam habebit, inde fiat: si id perfectum sit, videbis, quod terrestre à cœlesti cum corpore & vita assumptum, & terrestre corpus in cœlestem substantiam reductum sit.

IX. CLAVIS.

Summus planetarum cœlestium Saturnus vocatus in magisterio nostro vilissimæ autoritatis est: nihilominus præcipua est clavis totius artis, at in infimo gradu positus, & minimæ æstimationis in arte nostra habetur, quamvis etiam per celerẽ volatum in supremam summitatem supra omnia luminaria se elevarit, attamen pennarum ejus refectione ad infimam omnium illuminationem reducendus & per corruptionem in emendationem promovendus erit, quo nigrum in album, & album in rubrum commutetur, ac per cursum rotius mundi colorum cæteri quoque planetæ transeant, usque ad superabundantem Regis triumphantis proprium colorem: Atq; sic dico, etiam si Saturnus præ toto mundo vilissimus videatur, tamen eam vim & efficaciam in se habet, quod, si preciosa ejus essentia, quæ est extra modum insensibilis frigiditas, incurrens, igneum corpus metallicum reducatur, ei currens vivacitas adimi possit, adq; tale tractabile corpus redigi, quale Saturnus ipse est, verum longe majoris constantiæ: quæ
permuta-

permutatio ex Mercurio, sulfure & sale suam originem, principium & finem sortitur. Hoc multis difficile intellectu videbitur, pro ut est, verum cum materia sit vilis, oportet ut intellectus sit acutus & altus, quo inæquales status in mundo maneant ad Dominos à servis discernendos.

Ex Saturno multiplices colores proveniunt : qui per præparationem & artem conficiuntur, ut niger, cineritius, albus, flavus, & rubeus, & præter hos qui mixti hinc oriuntur colores. Ita & materia omnium sapientum varios colores pertransibit, antequam magnus ille lapis ad certam perfectionis metam exaltetur : Nam quotiescunque Igni nova porta intromissionis aperiatur, toties hinc nova forma & species vestium pro præmio conceditur, donec egenus ipse divitias acquirat, & alterius mutuo dato non indigeat :

Cum generosa Venus regnum suum possidet, & pro consuetudine aulae Regiæ officia rite distribuit, apparet magnifico splendore, ac Musica ipsi speciosum vexillum, rubei coloris, præfert, in quo picta est Charitas vestibus viridibus pulcherrima, aulaeque ejus Saturnus magister præfectus est, qui cum officium suum peragit, Astronomia ei nigrum vexillum præfert, in quo Fides depicta cernitur flavo & rubeo vestitu.

Jupiter cum suo sceptro munus Marecalli obit, eique Rhetorica vexillum cineritii coloris gestat, cui Spes coloribus splendidis ornatissima appicta est.

Mars res bellicas omnes callet, & imperium gerit igneo quodam æstu; ac Geometria ipsi præterdit velum sanguineum, quo Fortitudo rubeo panno vestita visitur : Mercurius vices Cancellarii tenet, eiq; Arithmetica vexillum omnium colorum præfert, cui Temperantia appicta est coloribus mirificis.

Sol est vicarius regni, & Grammatica ei flavum vexillum præfert, in quo Justitia depicta est aureo vestitu : qui vicarius, etsi in suo regno plus potestatis habeat, tamen Venus Regina ipsum splendore suo superabundantissimo excæcavit & vicit.

Luna quoque tam apparet, & Dialectica ipsi argenteum & splendens

dens velum præfert, cui prudentia cœlestino colore appicta fuit: Ac quoniam Lunæ maritus mortuus sit, officium ipsa ad se transtulit, ne in posterum reginam Venerem dominari permittat: Nam rationes æconomix gratia cum ea contraxit, tum Cancellarius ipsi subveniet, novum imperium instituat, atque ipsi ambo in Reginam dominentur, intellige, quod unus Planeta alium de sua dominatione, officio, possessione, & potentia depellere & removeere debeat, donec optimi illorum summum occupent imperium, cumque optimo firmissimoq; colore primæ suæ matri appropriato, ex nativa constantia, amore & consanguinitate victoriam obtineant: nam antiquus mundus transit, & novus ejus vice acquisitus est, ac planeta unus alium spiritualiter consumpsit, ut saltem fortissimi aliorum nutrimento remanserint, duo ac tres per unum solum superati.

Pro ultima conclusione ex omnibus hisce percipias, quod producere debeas cœlestem libram, arietem, taurum, cancrum, scorpionem, & capricornum; ab altera parte libræ ponas geminos, sagittarium, aquarium, pisces, & virginem, tum fac ut aureus leo virgini in gremium insiliat, atque sic illa pars libræ superabit, atque alteri parti in pondere prævalebit: sine tum ut duodecim signa cœli cum pleiadi-bus in oppositum proveniant, atque sic post omnium mundi colorum absolutionem denique conjunctio & unio fiet, ut maximum in minimum, & minimum in maximum coincidat.

Si staret totius mundi natura

Solummodo in una figura

Nec per artem aliud quid fieret,

Nil mirum tum reperiretur orbe,

Nec natura esset demonstranda,

Pro quo Deus sit summe laudandus.

X. CLAVIS.

IN nostro lapide per me, & longe ante me elaborato, continentur omnia Elementa, omnes minerales & metallicæ formæ, imo omnes qualitates & proprietates totius mundi: Nam in eo reperiri debet maximus & fortissimus calor: siquidem per ejus magnum internum ignem frigidum Saturni corpus calescit, atque ea incensione in optimum aurum commutatur: In ipso quoque offendi debet maximum frigus, cum ejus conjunctione fervidior Veneris gradus temperetur, ac vivus Mercurius coaguletur, atque pari ratione sui induratione in optimum, fixum aurum vertatur: causa ejus est, quod omnes hæ proprietates materiæ nostræ magni lapides per naturam infusæ sint, quæ proprietates per gradus ignis excoquantur & maturantur, donec summam perfectionem acceperint. quod prius fieri nequit, quam Mons Ætna in Sicilia ab incendio suo extinctus sit, ac nullum frigus amplius in summis montibus hyperboreis reperiat, qui locus etiam Filictum dici potest,

Omnes

Omnes arborei fructus si ante maturationem decerpantur, inutilis sunt & præcoces, nec iis commode uti licet: sic nisi figulus sua opera per ignem fatis urat & excoquat, usui inidonea sunt, quia non satis ab igne maturata existunt.

Ita & circa nostrum Elixir respiciendum & diligenter considerandum est, quo justum ipsi tempus tribuatur, nec ante illud ipsius bonitati quid detrahatur, ne falsitatis nomine incusari, ac pro indigno æstimari possit: Nam si flores decerpantur facile innotescit, nullum fructum hinc crescere posse: Idcirco festinatio non convenit magisterio: Nam qui nimis festinat, raro quicquam boni in hac arte præstat, sed festinando plus corrumpitur, quam perficitur.

Quapropter veritatis inquisitor ne desiderio nimio se seduci patiatur, ante tempus quid eximere ac decerpere, ne pomum ipsi excidat, & nil, quam caulis in manu relinquatur: Nam in veritate, si lapis noster non sat maturetur, nec quid maturum operari poterit.

In balneo materia solvitur & per putrefactionem unitur: In cinere flores producit: per arenam omnes superflue humiditates exiccantur: Flamma vero ignis viva profert exactam maturationem cum fixitate: non quod Balneo Mariæ, fimo equino, cinere aut arena successive opus sit aut utendum, sed ut gradus & ignis regimen ea ratione perficiantur: Nam lapis fit in furno vacuo, triplicis munitionis, firmiter obseratus, inclusus, continuo igne coctus, donec omnes nebule & vapores evanescant, ac vestis honorum cum splendore maximo appareat, & in uno loco, infimi cœli, commoretur & in cursu sistatur, cumque brachia Regis sursum elevari jam nequeunt, dominiū mundi occupatum est: Nam Rex æternæ fixitatis factus est, nullum ipsi periculum in posterum nocebit: Cum insuperabilis evaserit. Ad hæc dico hoc modo: Cum tua terra in propria sua aqua soluta fuerit, exicca aquam per ignem debitum omnino, atque tum aer novam vitam inspirabit & cum hæc vita incorporata fuerit, habebis materiam, quam marito nihil aliud habere potest, quam magnus lapis mundi, qui humana & metullica corpora penetrat, ut spiritus, estque universalis medicina absque defectu: Nam expellit

malum, & conservat bonum, estque emendatio; ut malum cum bono corrigatur: Color ejus à pellucido rubore declinat ad purpureum, à rubini ad Granati colorem, & in pondere est potens & gravissimus.

Quicumque hunc lapidem adeptus fuerit, summo Creatori omnis creaturæ gratias agat, pro ejusmodi cœlesti balsamo, eumque oret pro se suoque proximo, ut eo utatur ad temporalis hujus vitæ sustentationem, in hac miseriarum valle, & in altero mundo posthac æterna beatitudine fruatur.

Deus pro inenarrabili suo dono ac gratia summe sit celebrandus in secula, Amen.

XL CLAVIS.

UNdecimam clavem de augmentatione nostri magni lapidis tibi per parabolam proferam & patefaciam hoc modo.

Habitabat versus orientem Eques Aurattis, Oipheus appellatus, qui divitiis valde abundabat & omnibus bonis excellebat; Hic propriam suam ac germanam sororem, Euridicem, in uxorem elegerat & duxe-

& duxerat. Cum vero nullam prolem ex ea susciperet, idque peccatis imputaret, quod sororem pro conjugate haberet, assiduus precibus apud Deum summum contendit, ac votis institit, ut sibi gratiam impertiretur, orationique suæ locum concederet.

Cumque aliquando somno profundo obrutus & sepultus esset, per somnium quidam vir alatus, Phœbus vocatus, ad ipsum accedens, pedes ejus, qui valde calebant, tetigit, & dixit: Postquam tu nobilis Heros multa regna & provincias, multaque oppida & regiones perlustraris, ac in vasto orcano multa pericula pettuleris, in bello tantum exantlaris ut in equestrem ordinem adscitus fueris, præque omnibus id dignitatis merueris, cum in duellis & torneamentis multas hastas fregeris, ac sæpenumero gratiam à venerabili gynæceò obtinueris, hinc pater à cælo mihi in mandatis dedit, ut tibi indicarem quod preces tuæ locum apud sese invenerint: Idcirco sumere debes sanguinem ex tuo dextro latere, & sanguinem ex sinistro latere tuæ uxoris, atque sanguinem, qui patri ac matri tuæ in ipso corde occultus fuit, naturali jure saltem duplex, & nihilominus unus sanguis: hoc conjunge simul, & fac iterum, ut ingrediantur globum septem Magistrorum sapientiæ, unde conclusi: tum genitus potentissimus nutritur sua carne, & reficitur suo sanguine honoris, quod si hoc rite feceris, numerosam prolem & hæredes de tuo corpore genitos relinques: verum scias, quod ultimum semen in octava temporis mutatione, vel ut tuum primum semen, ex quo ab initio factus es, cursum suum absolvet: si hoc sæpius facias, ac semper de novo incipias, videbis natos natorum, quod magnus mundus ex generatione minoris penitus repleatur, quod Creatoris cœlestis regnum abundanter possideri queat.

Cum hoc finitum erat; Phœbus iterum avolavit, & eques ille ex somno excitatus è lecto surrexit, cumque hæc omnia, ut imperata erant, prosequeretur, non solum in omni suo proposito bonum successum experiebatur, sed Deus etiam ipsi ejusque conjugati liberos multos largiebatur, qui porro per sui Patris testamentum memorabile nomen possederunt, & honos equestris dignitatis apud eam familiam cum divitiis continue perduravit.

Quod

Quod si nunc, doctrinæ fili, circumspectus es, non indiges interpretatione alia, si vero intellectus tibi defuerint, ne mihi hoc imputes, at tuæ imperitiæ: Nam prohibitum mihi est, hanc feram aperire amplius, id observare tenor, eique morem gerere: Cui vero Omnipotens concedere velit, illi satis perspicuo & clare scriptum est, atque etiam clarius, quam sit credibile: Nam totum actum figurate & pro more Philosophico descripsi, quemadmodum & antecessores mei fecerunt, atque etiam iis clarius; Nihil enim occultavi; Quod si glaucam ab oculis removeris, reperies illud, quod multi quæsierunt & pauci invenerunt: Nam materia penitus suo nomine expressa & principium, ut & medium cum fine indicatum est.

XII. C L A V I S.

PUgil, qui gladio suo nescit uti, ei nec utilis est: Nam exercitium utilitatis ejus non vere didicit: Cum alius, qui gladii magis calleret usum, quam ille, contra eum in pugnam descendit, inidoneus ab alio male mulctatur: Qui vero palæstræ magisterium probe percepit, bravio potitur.

Ita

Ita qui tincturam quandam ex Dei omnipotentis gratia consecutus est, & nescit eam in usum producere, illi eodē modo accidit quemadmodum de pugili narratum est, qui gladio suo nequaquam uti novit: Cum vero hæc duodecima & ultima earum clavium ad libri mei absolutionem habeatur, non ego te ulteriori parabolico aut figurato sermone detinebo, sed absque omni defectu hanc clavem tincturæ absolutissimo & vero processu aperiam, ideoque meæ doctrinæ, ut sequitur, sis attentus:

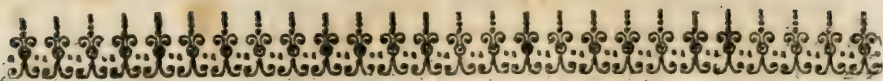
Dum medicina & lapis omnium Sapientum ex vero lacte virginis factus & perfecte præparatus sit, sume ejus unam partem, optimi & purissimi auri per Antimonium fusi & purgati, partes tres, idque redige in lamellas tenuissimas, quoad possibile sit, mitte has simul in tigelum, in quo metalla liquefieri solent, primo da ignem lentum per duodecim horas, deinde in liquefactione stet tres dies ac noctes continue; tum purgatum aurum ac lapis mera medicina facta sunt, subtilissimæ, spiritualis & penetrantis proprietatis: Nam absque fermento auri lapis operari nequit aut vim tingendi exerere: Nimis enim subtilis est ac penetrabilis, si vero cum sui simili fermento fermentetur & conjungatur, tum Tinctura præparata ingressum accepit in alia operandi: Accipe deinde fermenti præparati partem unam, in mille partes liquefacti metalli si tingere velis, tum scias per summam veritatem ac fidem, quod solum illud in bonum & fixum aurum permutabitur: Nam corpus unum apprehendit aliud, licet non sibi simile sit, nihilominus per vim & potentiam ipsi adjunctam, cogitur eidem assimilari, cum simile à simili originem ducat.

Quicumque hoc utitur medio, illi patefiet omnis certitudo, vestibula palatii in sine exitum futurum habent, atque hæc subtilitas nulli creaturæ comparanda est; Nam omnia in omnibus, pro ut naturali modo & origine in hoc mundo sub sole fieri potest, possidet.

O principium primi principii respice finem,

O finis ultimi finis intuere principium.

Et medium vobis commendatum sit fideliter, tum Deus Pater, Filius & Spiritus sanctus vobis dabit, quicquid spiritu, anima & corpore requisitum habeatis.

De
PRIMA MATERIA LAPIDIS
Philosophici.

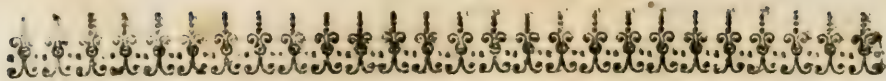
Lapis invenitur, qui non carus est,
 Ex quo extrahitur volatilis ignis,
 Unde lapis ipse, factus est,
 Ex albo & rubeo compositus,
 Est lapis, attamen haud lapis,
 In ipso solum natura operatur,
 Qui fons ex eo profluit,
 Fixum patrem suum submergit,
 Absorbens illum cum corpore vitaeque
 Donec reddatur illi anima,
 Et mater volatilis ipsi similis
 Fiat in suo regno,
 Ipse quidem virtute & potentia
 Accepit majora robora,
 Solem aetate superat
 Mater sua volatilis preparata,
 Per Vulcanum sic est antea
 Pater ex spiritu editus.
 Corpus, anima & spiritus in duobus existit,
 Ex quibus tota res procedit:
 Procedit ex uno & est res una,
 Volatile & fixum simul colliga,
 Sunt duo & tria, & saltem unum,
 Si non intelligis, nihil obtines:

*Adam in balneo residebat,
In quo Venus sui similem reperiēbat,
Quod preparaverat senex Draco,
Cum vires suas amitteret,
Nil est, inquit Philosophus,
Quam geminus Mercurius.
Nil amplius dicam, nominatum est,
Beatus qui vere percepit,
Queras in eo, nec defatigeris,
Exitus acta probat.*

Ihh

BRE-

BREVIS APPENDIX ET PERSPICUA RE-
petitio aut iteratio Fr. Basilii Valentini, Benedict. Ord.
in librum suum de magno Lapide antiquissimorum.

EGO Basilii Valentinus, Frater Benedictini Ordinis, libellum quendam jam ante scripsi, & velut antiqui, more Philosophico patefeci, quomodo thesaurus antiquissimus acquiri debeat, quo veri sapientes vitam suam in longius ævum protaxerunt.

Et quamvis prout conscientia mea coram Summo in cœlis attestari debet, cui omnia arcana in abdito sunt manifesta, nihil falsi scripserim, sed veritatem ipsam exposuerim, ita ut intelligentes nullo amplius lumine egerent, (Nam Theorica mea ipsi præscripta, quæ per practicam duodecim clavium confirmata & approbata est, satis superque esset) nihilominus inquietudo insomniorum me eo adegit, per varias cogitationes, ut præscriptum meum libellum per breviorem viam demonstrandum mihi sumerem, atque hoc quasi medio incensum lumen purgarem, quo quilibet amator quæsitæ sapientiæ eo plus splendoris & claritatis ad desiderium suum complendum habeat: Et quamvis multi existimabunt, nimis clare apertum esse, atque ideo multorum peccatorum onera in me recipisse, quilibet tamen sciat, quod illis, qui duræ cervicis sunt, satis difficile erit, invenire hoc, quod quærunt: Electis vero clarum ac facile: Quapropter, mi veritatis sectator ausculta meæ orationi, tum veram viam ad artem invenies.

Nihil autem amplius scripsi, nisi quod post mortem meam ac resurrectionem carnis meæ ipse attestari velim.

Breviorem vero viam ex consequenti narratione fideliter & simpliciter percipies: Mei enim sermones in simplicitate & nullis verborum phaleris fundantur.

Mentionem feci & indicavi, quod omnes res ex tribus essentiis factæ

facta & composita fiat, nempe ex Mercurio, sulfure & sale, idque verum est, quod docui.

Ad hoc autem scias, quod lapis conficiatur ex uno, duobus, tribus, quatuor & quinque: Ex quinque, hoc est, quinta essentia suae substantiae: Ex quatuor, quibus intelliguntur quatuor Elementa: Ex tribus, ea sunt tria principia rerum: Ex duobus, Namque est duplex Mercurialis substantia: Ex uno: id est Ens primum omnium rerum, quod ex verbo primae creationis, fiat, profluxit.

Multi vero animo anōpites ex omnibus his sermonibus fieri possent, ad fundamentum habendum & intelligentiam perceptionis consequendae: ideoque primo brevissime dicam de Mercurio, secundo de sulfure, tertio de sale; Nam haec sunt essentiae nostrae materiae lapidis.

In initio scias, quod nullum argentum vivum vulgi sit utile, sed nostrum argentum vivum sit ex optimo metallo per artem spagyricam, purum, subtile, clarum, splendens, instar fonticuli, pellucidum, modo Cristalli, absque ulla sorditie: Hinc fac aquam sive oleum combustibile: Nam Mercurius principio fuit aqua, velut omnes Sapientes meae huic sententiae & doctrinae astipulantur.

In hoc oleo Mercurii solve proprium Mercurium, ex quo ipsa aqua facta sit, & praecipita eundem Mercurium cum proprio suo oleo, tum habetur duplex Mercurialis substantia: scias autem, quod aurum tuum prius in singulari quadam aqua, secunda mea clave expressa, post sui purificationem primae clavis, solvi & in calcem subtilem reduci debeat, veluti in quarta clave, habetur, atque tum ejusmodi calx per spiritum salis sublimetur ac iterum praecipitetur, perque reverberationem in subtilem pulverem redigatur; tum proprium ejus sulfur in suam substantiam facilius ingredi poterit, cumque ea amicari: Nam mirabiliter se invicem diligunt: Atque sic habes duas substantias in uno, & vocatur Mercurius sapientum, & est saltem unica substantia, id est, primum fermentum,

Fr. Basilii Valentini
Nunc sequitur de Sulphure.

Mercurium tuum quæras in simili metallo: Deinde, cum metallum per purificationem & destructionem prioris ♂ & reverberationem, absque ullo corrosivo scias è corpore suo elicere; quæ media tacitis annotavi, in tertiâ quoque clave commemoravi: Illum Mercurium post hæc solves in proprio suo sanguine, ex quo ante ejus fixationem ipse factus est, secundum pondus suum in sexta clave indicatum, tum verum leonem sanguine viridis leonis nutritivisti & solvististi: Nam fixus sanguis rubei leonis factus est ex non fixo sanguine viridis leonis, ideoque sunt unius naturæ: & non fixus sanguis volatilem iterum facit fixum, ac fixusque vicissim volatilem fixat, prout ante ejus solutionem fuerat: Deinde in leni calore simul fove, donec ☿ totum solutum sit, tum habes secundum fermentum, sulfur fixum cum non fixo nutriendo, ut omnes Philosophi mecum testantur: Hoc postea spiritu vini sublimatur rubeum instar sanguinis, & vocatur aurum potabile, in quo nulla reductio alicujus corporis reperitur.

Sententiam quoque meam dabo.

De Sale Philosophorum.

Sal facit fixum & volatile, prout in suum statum ordinatur & præparatur. Nam spiritus ex sale tartari, si per se absque additione extrahatur, per resolutionem & putrefactionem omnia metalla volatilia efficit, eaque resolvit in verum Mercurium vivum seu currentem: ut practicæ mez doctrinæ habent.

Saltartari per se figit firmissime, præsertim: si fervor calcis vivæ illi incorporetur: Utraque enim hæc figendi singularem gradum obtinent.

Ita & sal vegetabile vini & figit & volatile efficit secundam diversam præparationem, prout ejus usus exigit, quod certe arcanum naturæ, & miraculum Philosophicæ artis est.

Homo si aliquandiu vinum bibat, & ex ejus urina sal clarum efficiatur, id volatile est, & reliquas res fixas volatiles facit, secumque per
alembi-

alembicum elevat: non autem figit: Et quamvis nil nisi vinum homo biberit, ex cujus urina sal illud confectum sit, nihilominus aliam proprietatem habet, quam sal tartari seu ex fœce vini: Nam transmutatio quædam in humano corpore facta est, ita ut ex vegetabili, hoc est, ex spiritu vini animalis spiritus salis factus sit; quemadmodum & equi ex avena, fæno & ejusmodi, cum virium suarum corroboratione, mutationem suscipiant, corpore pinguescant, & carnem inde progignant: Item apes ex preciosissimo florum & herbarum mel conficit.

Ita & de aliis intelligendum: clarius, & causa consistit solummodo in putrefactione, unde talis separatio & transmutatio originem suam ducat,

Communis sâs spiritus, qui peculiari modo ultimæ meæ declarationis extrahitur, aurum & argentum, si ei exigua quantitas de spiritu draconis adjiciatur, facit volatile, dissolvit, & una secum in alembicum evehit, quemadmodum etiam aquila cum draconis spiritu, qui in petrosis locis degit, efficit, cum vero quid cum sale, priusquam spiritus de corpore ejus separetur, fundatur, multo magis figit, quam volatilitatem præstat.

Hoc insuper dico, si spiritus communis salis cum spiritu vini uniatur, & tertia vice simul distilletur, quod dulcescat, suamque acrimoniam deponat. Hic præparatus spiritus non solvit aurum corporaliter, sed si in præparatam auri calcem infundatur, extrahit summum ejus colorem & rubedinem: quæ si recte fiat, lunam albam ac puram in talem colorem reducit, qualis ejus corporis fuerit, unde ante deductus est. Pristinum quoque corpus suo colore per amorem illecebrosæ Veneris iterum donari poterit, cum ex ejus origine & statu, nec non sanguine exortum sit, de quo jam non est amplius disputandi locus.

Notes autem, quod si spiritus sâs quoque lunam destruat, & in spiritualem essentiam redigat, secundum meam instructionem: unde postea luna potabilis præparari potest: qui spiritus lunæ spiritui solis appropriatur, ut mas & fœmina, per copulationem & conjunctionem spiritus Mercurii aut ejus olei.

Spiritus latet in Mercurio, colorem quæras in sulfure, & coagulationem in sale, tum habes ternas res, quæ perfectum quid iterum generare poterunt, hoc est, spiritus in auro cum suo proprio oleo fermentatur, sulphur in preciosæ Veneris proprietate abundanter invenitur, quod incendit sanguinem fixum, ex ipso prognatum, spiritus ex sale Philosophico dat victoriam ad duritiem, quamvis spiritus tartari & spiritus urinæ una cum vero aceto multum possint; Nam spiritus aceri frigidus est, & spiritus calcis vivæ intense calidus, ideoque pro adversis naturis habentur veluti & inveniuntur: Jam non secundum solitam philosophicam consuetudinem locutus sum; verum non me decebit amplius cuiquam narrare, quomodo ostia interius obserata sint.

Hoc pro valedictione fideliter dico: Quære materiam tuam in metallica substantia: Fac inde Mercurium, quem fermenta cum Mercurio, quoddam sulphur, quod fermentum cum proprio suo sulphure, & cum sale reduc in ordinem; distilla simul, conjunge omnia secundum sua pondera, tum unum quid eveniet, quod ex uno ante quoque ortum est: id ipsum coagula & fige per continuum calorem; deinde augmenta & fermenta adhuc tertia vice per doctrinam mearum duarum ultimarum clavium, tum habebis & reperies finem & terminum tui desiderii: Tincturæ usum sine parabola duodecima clavivis per certum processum absolute tradit,

Deo gratias.

Pro finali appendice vero tibi narrare cogor, quod ex nigro Saturno & beneficio Jove spiritus quoque extrahi possit, qui post in vere dulce oleum, ceu sui nobilissimum, reducitur, quæ medicina currentem communem Mercurium vivacitate sua particulariter firmissime spoliare eumque emendare poterit, ut
in libro meo quoque docetur.

Additio

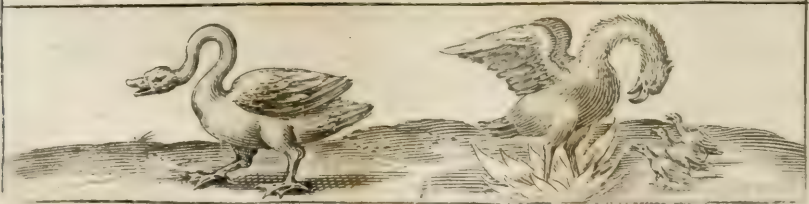
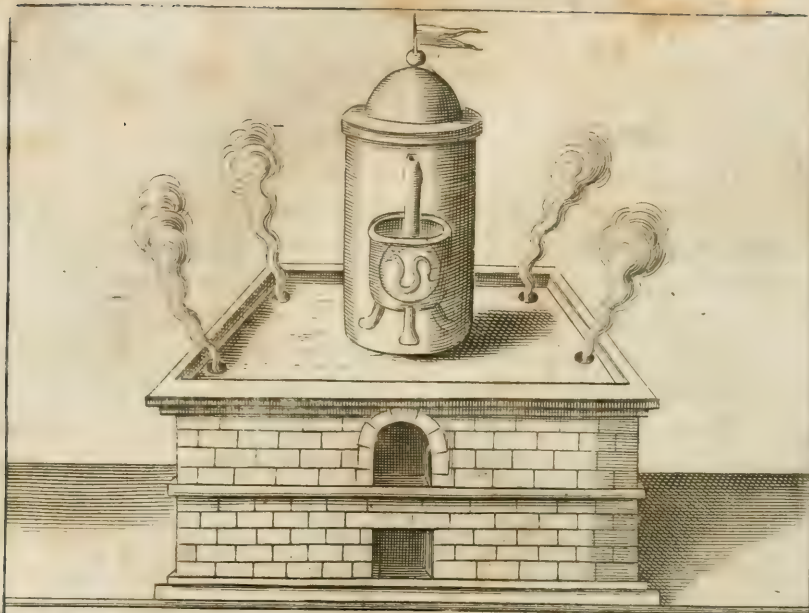
Additio.

Cum jam materiam hoc modo adeptus es nihil aliud post quam ignem cures, quomodo ejus regimen observes; In hoc enim summa rei sita est & finis operis: Nam noster ignis, communis est ignis & noster furnus communis furnus est: Ac quamvis qui ante me fuerunt, scripturæ reliquerint, quod noster ignis non sit communis, tamen in veritate dico tibi, quod omnia arcana pro suo more celaverint: Cum materia sit vilis, & opus exiguum, quod per regimen ignis solummodo adjuvatur & manifestum sit.

Ignis lampadis cum spiritu vini inutilis est. Ad hæc incredibilis sumptus eo impenditur: Fimus equinus perditio est, ac materia perfectis gradibus ignis absolvi nequit.

Multi & varii furni non conveniunt: Nam in nostro triplici furno solummodo gradus ignis proportionabiliter observantur; Quapropter ne te loquax Sophista multis furnis seducat in errorem: siquidem vilis est noster furnus, vilis est noster ignis, & vilis est nostra materia, atque vitrum circumferentiæ terræ assimilatur: Ulteriori documento ignis ejus regiminis & furni non indiges. Nam qui materiam habet, ipse sibi furnum inveniet, qui farinam habet, ipse sibi furnum inveniet, qui farinam habet, quoque furnum panificii reperire potest, ne de panis coëctione valde sit sollicitus.

Peculiare libros hæc de re non opus est scribere, dummodo regimen caloribus observes, quo inter frigidum & calidum distinguere scias, si hoc attingas, opus peregisti, ac artem ad finem produxisti, pro quo Creator omnis naturæ sit laudandus in secula, AMEN.

THOMÆ NORTONI
ANGLI

TRACTATUS CHYMICUS

Dictus

C R E D E M I H I

Sive

ORDINALE.

Tractatus secundus.

FRANCOFURTI

Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

EPIGRAMMA M. M. IN NORTONI
Tractatum Chymicum,

NILVS ut effuso vicinas gurgite terras
Mergit & emissas undique fundit aquas:
Fructiferumque trahit prae pingui uligine limum,
Quo post ventura spes bona messis erit,
Sic quoque Nortonus lato se limite pandit,
Nobile Natura dum patefecit opus.
Immenso sese spacio distendit, ut agros
Fœcundet Chymicos, Artificesque beet.
Si fueris fœlix, sub tanto vortice piscem
Captabis, stomacho quo satiare tuo.
Sin minus, ille tuam precioso dogmate mentem
Instruet, ut votum certus habere queas.
Non Hermetis opes libro monstrantur in uno,
Forte dat hic, fallax arte quod ille negat.

THOMÆ NORTONI
TRACTATUS
CREDE MIHI SEU ORDINALE.

PRÆFATIO I. AUTHORIS IPSIUS.

Liber iste Clericis monstrat scientiam,
 Liber iste Laicis auget inscitiam,
 Liber honoris iuvans per copiam,
 Et liber pauperum fugans inopiam,
 Liber fiducia est & veritatis,
 Regibus consilium, doctrina Prælati,
 Et liber utilis viris beatis,
 Vivere qui cupiunt absque peccatis,
 Liber secretus, liber Doni DE I,
 Electis semita viris bonæ spei,
 Valens constantibus firmæ fidei,
 Nec non credentibus verbis oris mei.
 Quærunt Alchymiam falsi quoque recti,
 Falsi sine numero, sed hi sunt ejecti,
 Et cupiditatibus (hei) tot sunt infecti,
 Quod inter mille millia vix sunt tres electi.
 Isti ad scientiam multi sunt vocati,
 Nobiles & pauperes, inscii, literati,
 Qui nolunt labores neque tempus pati,
 Ideo non perficient, quia sunt ingrati.
 Liber artis filios docet iste satis,
 Quibus hæc percipere Deus dedit gratis,

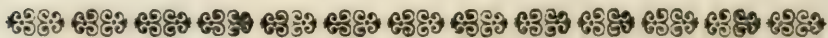
Verficulis propheticis quatuor his credatis,
Omnia dat gratis Divinæ fons pietatis.

Hæc nobilis scientia est tantum illis data,
Qui diligunt justitiam mente cum beata,
Dolosis & raptoribus sed est denegata,
Propter peccata tardantur munera grata.

Sæpe Reges Angliæ decorasset hæc res
Firma si in Domino fuisset eorum spes,
Ille sed qui capiet per hanc rem honores,
Antiquos mores mutabit in meliores.

Iste cumque venerit, regnum reformabit,
Virtutibus & moribus & exemplum dabit
Sempiternum regibus, plebs tunc jubilabit,
Et mutuo se diligens laudes Deo dabit.

O Rex hæc facturus, Deum regem ora,
Et ejus auxilium pro re hac implora,
Tunc regi justo fulgenti menti decora
Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.

PRÆFATIO II.

In honorem DEI Vnius, TRINI in Personis,
*Hic liber est factus, ut indocti viderent
Doctique, post meam obitum:*

Quo omnes imperiti, qui conantur

Quarere per Alchymiam magnas opes,

Inveniant bona consilia, antequam opus id incipiant:

Nihilominus Eruditi magna secreta quoque hic discant:

Verum omnes indocti causam habebunt hic timoris,

Ut sibi caveant à falsis delusionibus

Operum multiplicatorum, eorumque conclusionibus.

*At ideo famam pra mundo non desidero,
 Nisi vestras ad Deum preces, nomine meo non expresso:
 Ne quis in hoc inquirat aut animadvertat,
 Sed sapienter consideret flores hujus libri:
 Si quemcunque hominum statum
 Respiciatis, quamplurimos invenietis,
 Qui mentem Alchymiae adjiciant
 Saltem desiderio lucri & divitiarum:
 Vt pote Papa Cardinalibus magnarum dignitatum
 Archiepiscopi & Episcopi summorum graduum,
 Abbates & Priores religiosi
 Cum Monachis, Eremitis & Presbyteris variis:
 Et Reges cum Principibus, Dominisque alti sanguinis.
 Nam quilibet status desiderat de ejus bonis
 Mercatores, & qui circa ignem opera tractant
 Ex avaritia ejus opus desiderant:
 Et opifices ex vulgo nolunt ab ea excludi,
 Illi enim aequae, ac Domini, amant hanc artem:
 Ut Aurifabri, quos magis excusamus,
 Quia visio ipsorum artis inducit eos ad credendum.
 At mirum est, quod textores hoc opere participent,
 Murarii, coriarii, pauperculique presbyteri,
 Pictores & vitriarii ab ea cessare nolunt.
 Imo & refectores rerum fabrilium sese exaltare cupiunt
 Magna cum praesumptione: quibus talis color
 Convenit, qui dat tincturam vitris.
 At multi operarii decepti sunt
 Credendo nimis subito, admittendum in fumum suas opes
 Et quamvis damna dolorem iis excitent,
 Tamen continua spe se recreant,
 Promittentes sibi optimum exitum:
 De multis hujusmodi dicere novi verum,
 Qui per totum hac spe se oblectam vitam
 Donec evadant pauperes & egeni:*

*N*elius equidem fuisset illis, desuisse
*I*n tempore: quia nihil prater vexationem inveniunt.

*N*am certe qui non est valde eruditus,
*V*ilior est, quam quod hoc opere praecipuari debeat:

*C*rede mihi, non est res parvi momenti
*C*ognoscere omnia secreta ad hanc respectantia mineram,
*E*st namque valde profunda Philosophia
*S*ubtilis scientia, sacra Alchymia.

*D*e qua intendo hic scribere;

*Q*uamvis forte non adeo curiose:

*N*am is, qui velit communiter populum docere,
*I*n ejus gratiam uti debet simplici & communi lingua:

*E*t quamvis stylo plano & humili sit utendum,
*N*ullus vir candidus putet sibi id despiciendum:

*O*mnes, quicumque scribunt de hoc opere
*L*ibros suos valde obscuros aliis reddunt

*P*oeticis figmentis: parabolis & metaphoris,
*Q*uod descenditibus primum molestia & difficultatis creat,

*N*am si in practica id contentur experiri,
*O*mnes impensas perdunt, ut quotidie patescit:

*H*ermes, Rhasis, Geber & Avicenna,
*M*erlinus, Hortulanus, Democritus & Morienus,

*B*aconus & Raymundus, cum multis aliis
*T*ecte sub velamento scribunt, sic & Aristoteles:

*N*am quaecunque illi hac de re tradiderunt,
*E*orum causa obscuriores multos seduxerunt,

*A*vulgo & doctis & sic ab omnibus
*C*elantur artem, ne quisquam inveniat

*M*edio eorum librorum, quamvis pulchras rationes addiderint.
*Q*uibus illi in desperationem deducuntur.

*A*tamen Anaxagoras omnium rectius scripsit
*I*n libro suo de conversione naturali,

*E*x antiquis Philosophis, quos unquam reperii,

Ille optime hujus scientia fundamentum aperit,
 Unde Aristoteles ipsi valde inimicus
 Carpit eum absque causa
 In multis locis, prout probare potero,
 Hac intentione, ne quis eum sequeretur.
 Nam ipse erat abundans doctrina & amore,
 Deus anima ejus benedicat superius:
 Ac illis, qui inimicitia serunt semina,
 Deus condonet malefacta,
 Quemadmodum monachus ille quantum edebat librum
 Mille receptarum, ex malitia & vexatione,
 Qui in multis locis descriptus
 Innumeros decepit & circumduxit,
 Multosque ad inopiam redegit,
 Exque veris & probatis viris falsarios effecit:
 Quapropter misericordia quadam egor
 Ad monstrandum veritatem in paucis & simplicibus verbis
 Ita ut à falsis doctrinis averti poteritis,
 Si huic libro mihi que fidem adhibueritis:
 Dimittite receptarum vestra volumina,
 Nam ejusmodi sunt deceptionum plena,
 Nec fidatis illis, at hoc observetis bene
 Quod nihil sit scriptum nisi ex proprietate causa:
 Unde Practica multum aberrat,
 Vbi cognitio causa non praecepsit,
 Quocirca prudenter in mente hoc teneas,
 Quod nil opereris, nisi cur & quomodo cognitum habeas,
 Ille etiam, qui in hac arte, progressum facere cupit,
 Opus habet ut falsitatem omnem fugiat
 Nam veritas ipse Deus est, qui hanc artem monstrat,
 Ideo falsitati nunquam vos dabitis:
 At constanter in animo vobis maneat, fixum,
 Nullo modo adulterina metalla procurare,

Sicut illi, qui querunt albificationes aut citrinationes,
 Quae pati nequeant omnes Examinationes,
 Quibus falsum argentum conficiunt, prout norunt,
 Aut nummos, ad decipiendum homines:
 Verum Deus providit, ne quis in hac arte benedicta
 Quicquam speret, qui falsarius unquam fuerit.
 Gratiam ut habeat à Deo necessum est, qui hanc artem inquirere velit,
 Ideo debet esse justitiae veritatisque amans:
 Nec vero quis nimium se in animo vexet,
 Qui propter externa desideria hanc artem exoptet:
 Atque is, qui intentione sua frui velit,
 Ut satus sit dives, convenit:
 Diversis viis ne sese dedat operationum,
 Sed solummodo sequatur hujus libri ordinem,
 Qui vocatur Alchymia ORDINALE,
 Et CREDE MIHI, columna perpetua,
 Nam, veluti Ordinale presbyteris ostendit
 Ministerium dierum, quos observare tenentur,
 Ita, ex omnibus Alchymia inordinatis libris
 Effectus hic secundum ordinem ponuntur:
 Quapropter hic liber pro Alchymia modo
 Est incomparabilis precii,
 Cujus veritas nunquam poterit reprobari,
 Quamvis humili forma sit compositus.
 Ac veluti ego artem hanc obtinui ex divina gratia,
 Sic eam vobis obfero in septem capitulis,
 Adeo plene, quam ex conscientia mihi licitum.
 Ex nutu severi ludicis in extremo die:
 Primum caput omnes docebit ex aequo,
 Quinam hanc scientiam assequi poterit ex populo:
 Et cur vera Alchymia scientia
 Ab antiquis vocata sit benedicta & sacra.
 In secundo capitulo monstrabuntur
 Inania gaudia circa hanc & pericula:

Tertium caput in cujusdam amorem

Fideliter aperiet lapidis materiam,

Quem Arabes Elixir appellant,

Hoc unde sit, ibi intelligetis:

Quartum caput ostendet majus opus,

Molesti laboris, inconueniens doctis,

In quo currunt varia diuerticula

Multis cum periculis & erroribus plena:

Quintum caput de subtili est opere,

Quod Deus solummodo pro erudito disposuit,

Verum perpauci doctorum id comprehendunt,

Hinc haud multis hac scientia appropriatur,

Sextum caput est de proportione & conuenientia

Natura inferioris cum caeli sphaera superiore,

Cujus vera cognitio multum promouet eruditos

Et adiuuentum iis praestat in nostro mirabili opere.

Septimum caput vere vobis demonstrabit

Varia regimina vestrorum ignium.

Nunc DOMINE Deus ducas me & iuues,

Nam ad rem jamjam producere cupio:

Singulos exorando, qui in hunc inciderint librum,

Vt in mente preces pro anima mea dicere velint;

Et ne quis meliori aut viliori

Mutet meam scriptionem, timore diuina maledictionis:

Vbi enim sententia cui viva non apparebunt

Ibi prudentiores ipsi sibi inuenient;

Et si quaedam syllaba fuerint mutata,

Reddere potuerunt inutilem hunc librum:

Quapropter ne uni aut alteri confidas lectioni,

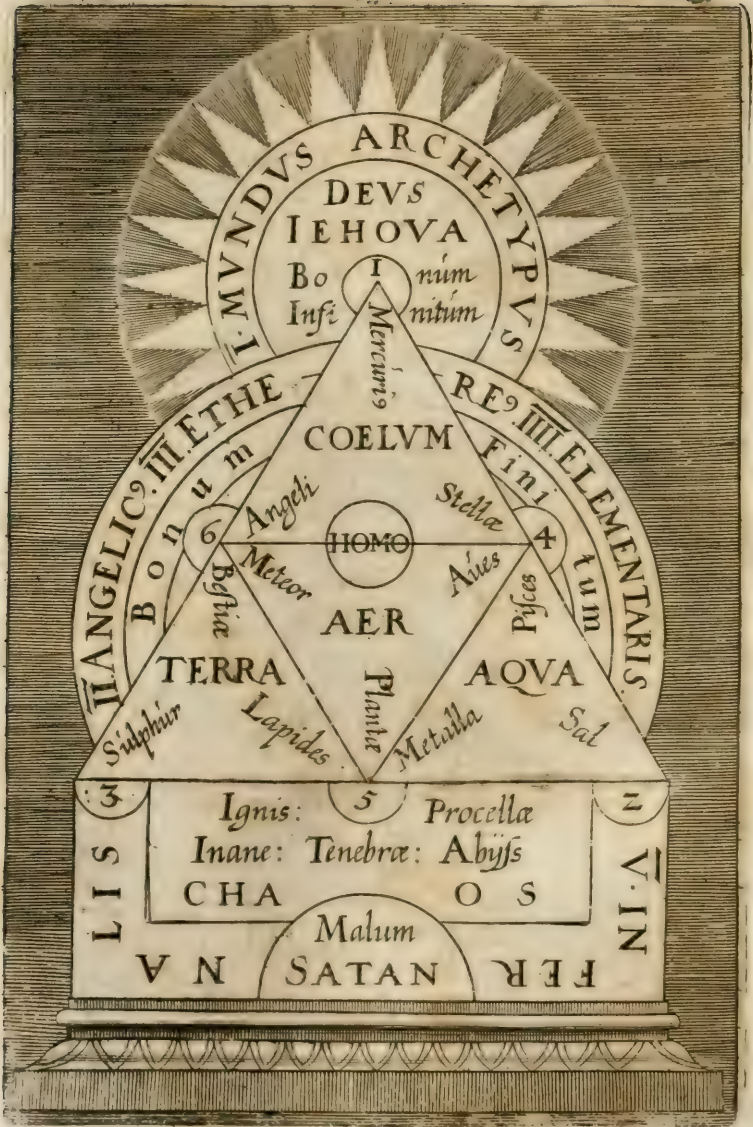
At vigesies desiderat iterari:

Nam continet magni ponderis sententias,

Licet parum Eloquentia praeseferat:

Verum optimum erit, quod fieri à vobis conuenit,

Nempe ut legatis quamplures libros, & post hunc cum illis.

Capitulum primum.

Magisterium valde admirabile & Archimagisterium
Est Tinctura sacræ Alchymix,
Scientia mira secretæ Philosophix,
Singulare donum & gratia omnipotentis Dei,
Quod nunquam, labore manuum ab homine inventum fuit,
At solummodo revelatione & doctrina aliorum
Nunquam hoc venditum aut emptum est precio
Ulli, qui id quæsierit:
Verum datum est Dei gratia solummodo viro digno
Perfectum magno sumptu, longo labore & tempore
Subvenit alicui in necessitatibus,
Tollit vanam gloriam, spem & timorem
Submouet ambitionem, violentiam & excessum,
Mitigat adversitates, ne quem opprimant,
Quicumque ejus perfectam habuerit cognitionem
Fugiendo extrema mediocritate est contentus.
Quidam dedignantur hanc artem vocare sacram
Et hoc modo subjiciunt,
Dicentes, quod maledicti hanc scientiam sibi acquirant
Quibus Deus nihil boni conferre velit:
Nam eorum voluntaria & falsa infidelitas
Non admittit ut possideant id, quod boni sit causa,
Ad hæc nullam aliam rem conficit
Nisi saltem aurum aut argentum ad pecuniam, pocula aut annulos
Quæ à sapientibus probatæ & inventæ sunt
Res minus virtuosæ ex omnibus supra terram:
Hinc concludunt istius farinae homines

Negantque hanc scientiam quoad effectum esse sacram.

Ad ea nos referimus & protestamur, ut novimus,
 Quod hæc scientia nunquam alicui fuerit tradita,
 Nisi omni ex parte probatissimo per multum temporis,
 An dignus sit ut hanc recipiat gratiam,
 Ratione ejus veritatis, virtutis & absolutæ intelligentiæ,
 Ex quibus si quid ei defuerit, nunquam habebit.

Ita nemo hanc artem potuit assequi,
 Nisi à Deo quis missus fuerit, à quo institueretur:
 Res enim adeo est honoranda & rara,
 Ut necessario alteri tradenda sit oretenus,
 Sic ut oporteat, etiamsi voluntas adsit paratissima,
 Eam recipere sub sacratissimo & summo juramento,
 Quod, ut nos recusamus magnas dignitates & famam,
 Eodem modo ipse easdem recusare velit,
 Et quod nunquam adeo audax sit futurus,
 Ut hoc secretum proprio filio insinuare præsumat,
 Nam propinquitas sanguinis aut affinitas
 Non recipienda est ad hanc dignitatem,
 Si sanguis, prout sanguis non participat
 At saltem virtus hac potitur arte,
 Ideo secrete inquiratis & videatis
 Omnes mores & virtutes, nec non habilitatem
 Ejus personæ, quæ sit apta ad hanc discendam scientiam,
 Et eadem ratione astringatis ipsum stricto juramento,
 Ne quisquam hanc artem post se relinquat,
 Cum dignum & probatum virum invenire possit,
 Si ætas ei ingravescat, aut molesta sit,
 Unum quidem docere eam potest, at non plures:
 Nam oportet hanc scientiam secretam semper manere,
 Causa est hæc, prout animadvertis,
 Quod si improbus hanc artem sciret,
 Multum inde periculi Christiano orbi contingeret,

Inflatus enim ille superbia suis hæreditatibus removeret
Legitimos Dominos, qui aliis imperant :
Cujus rei periculum & pœna
Immineret illi qui artem docuisset :
Si itaque propter suspicionem tantæ elationis & superbiæ.
Sibi cavere debet, qui hanc scientiam velit tradere,
Hinc nullus tam præclarum assequetur donum ,
Nisi is, qui virtutibus valde excellat.

Quod si illi ipsi purent, contra possidentes , negare
Hanc scientiam sacram, veluti prædictum fuit,
Nec videri benedictam ex effectibus,
Secundum ordinem suum tamen sancta est :
Siquidem nemo eam invenire queat,
Nisi ex gratia divina , unde sacri apparet generis :
Si quoque opus est & labor divinus
Ex vili cupro facere aurum & argentum finum :
Nullus ejusmodi mutationem reperiet suis meditationibus
Ex diversis rebus , quas Deus creavit.
Nam quæ Deus conjunxit, homo non disjunget
Nisi ipsius gratiosus consensus plenarie adfuerit
Ope hujus scientiæ, quam Dominus noster summus
Concessit his, quos ille diligit,
Unde antiqui Philosophi non inconvenienter
Vocarunt hanc sacram Alchymiam,
Idcirco nemo tam temerarius erit,
Ut tantum Dei munus benedictum abjiciat,
Si modo consideret, quod Deus omnipotens
Hanc scientiam à magnis celaverit doctoribus,
Et dederit eam perpaucis ex sua misericordia,
Qui sint fideles, veraces & humiles :
Et veluti saltem sunt planetæ septem
In tanta multitudine stellarum cœli,
Ita inter miliones millionum hominum

Vix septem ad hanc scientiam perveniunt
 Unde indocti vos addiscitis & videtis,
 Quomodo multi doctores magnæ authoritatis
 Cum variis inquisitoribus aliis hanc artem indagare conati sunt,
 Quorum tamen labor tetendit in nihilum,
 Et quamvis sumptus impenderint, tamen nil invenerunt,
 A proposito enim suo semper deciderunt,
 Et sic desperantes cessarunt ab hac arte
 Dicendo tum, non esse hanc veracem,
 Nisi fictas fabulas: quovis eundo,
 Et rem falsam, naucique proclamaverunt.
 Tales sibi nimium videntur attribuere,
 Illi putant suam sapientiam fore tantam, ut hanc artem reperiret,
 Verum de eorum calumniis & verbis injuriosis
 Nos equidem ne tantillum curamus,
 Nam ejusmodi non sunt invitati ad nostrum convivium,
 Qui se sapientes existimant, cum ne minimum facere norint.
 Quamvis hi ipsi non curent eam proficere
 Nihilominus Alchymix scientia verax permanet.
 Et liceat quidam elati ex doctis id negent,
 Attamen quilibet sapiens consideret,
 Quod ille, qui veritatem ejus nunquam viderit,
 Nullum testimonium legitime reddere valeat,
 Esset enim res admiranda & inaudita,
 Quod quidam, qui nunquam visum habuisset ad pingendum
 Aut cæcus à nativitate quomodo posset certificari
 Ut scriberet aut optime imagines depingeret:
 D. Pauli (Lond:) turrin, permagnum foret dubium,
 Ab illis doctis, superbis, posse ædificari.
 Forte enim contingeret eos ipsos succumbere,
 Antequam sapienter loco removissent,
 Quocirca tales procul absunt ab eo,
 Quod invenirent rem omnium secretissimam;

Hinc quilibet sua utatur fortuna,
Et ejusmodi doctos remittat ad suam propriam ignorantiam.
Nunc vos, qui hanc scientiam quæretis,
Discatis discernere falsos à veris,
Omnes investigatores veri artis Alchymix
Sint eruditi in prima philosophia,
Alias omnis illis perdetur labor,
Prout ei, qui aquam haurit cribro,
Veri indagatores quærunt per se soli.
Spe præconcepta inveniendi nostrum delectabilem Lapidem
Idque ideo, nolunt ut quis alius damnum patiat,ur,
Omnes illi propriis utuntur sumptibus,
Sic dum expensas semper adhibere non detrectant,
Suas consumunt opes & cistas vacuas reddunt;
Magna cum patientia ipsi progrediuntur,
Sperantes solummodo in Dei auxilium:
Falsarii discurrunt ex oppidis in oppida
Ut plurimum vilioribus pannis obsiti,
Semper inquirendo diligenti cura,
Quam captent, prædam falsa deceptione,
A pejerando hi non desistunt.
Dicentes, quod possint argentum augmentare:
Nil frequentius quam perjuriam illis,
Dum affirmant se posse multiplicare
Aurum & argentum, atque hac ratione
Promissis suis arrident avaris;
Quorum mentem ad se facile inclinant,
Tum Deceptio & avaritia optime conjunctæ sunt:
Verum post non longo tempore
Multiplicator eum decipit
Magnificis suis promissis & juramentis falsis
Avarus ad inopiam redigitur,

Nisi forte confestim sibi caveat
 A multiplicatoris deceptionibus,
 De quibus quamplurima possem referre,
 Sed non audeo, ne eos stimulem,
 Qui ad male agendum sunt dispositi.
 Nam multum damni hinc exoriri posset:
 Quocirca consulo vobis & demonstro
 Ejusmodi, qui tale officium offerunt:
 Quod si illi scientiam eam haberent absque dubio
 Nulli unquam ostenderent.
 Cum illi promittunt multiplicationem
 Proponunt sibi agere nequitiam,
 Bonæque voluntatis aliorum bona deprædari,
 Quid de ejusmodi sodalibus dicam?
 Tales falsarii quocunque sese conferant.
 Puniri deberent, nec tot ta'esque forent:
 In naturam mendacia falsa congerunt;
 Nam metalla non multiplicantur,
 De hac sententia quilibet sit certus,
 Quod natura plus artis ostendat,
 Nihil multiplicat, (ut authores dicunt)
 Nisi una ex his duabus viis:
 Aut putredine, quam vocant putrefactionem,
 Aut alia, velut animantia, per propagationem,
 Propagatio in metallis esse nequit,
 At in nostro lapide multum illi simile videbitis,
 Putrefactio destruere & corrumpere debet,
 At id fiet in loco convenienti:
 Metalla generantur intra terram;
 Nam supra terram ærugo apparet in illis,
 Et ita supra terram est corruptio
 Metallorum & longo tempore destructio,
 Ex quibus nulla causa adest in hoc casu,

At ſupra terram non ſunt in ſuo loco,
Loca autem naturæ contraria adverſantur,
Veluti piſces extra aquam extinguntur,
Et homo cum volucris & beſtiis in aere degit,
Ita lapides & metalla ſub terra generantur:
Medici & Apothecarii non deſiderant
Quære aquarum rivos in collibus ſiccis.
Nam Deus ordinavit ex ſua ſapientia & gratia
Omnes res crefcere naturaliter in ſuis locis;
Contra hanc doctrinam quidam opponunt,
Et aſſerunt metalla multiplicari:
Argenti enim, plumbi, ſtanni & æris
Venæ quædam ſunt ditiores, aliæ minus,
Quam diverſitatem naturæ non admitteret,
Si metalla non multiplicarentur nec crefcerent,
Quocirca dicunt hanc rationem demonſtrare
Quomodo ſub terra augeantur & crefcant illa,
Cur itaque non ſupra terram in vaſis bene diſpoſitis
Ad præſervandum ea ab igne, aqua & aere?
Ad hæc reſpondemus, hanc rationem eſſe inanem,
Cum non ſit perfecta ſimilitudo:
Nam cauſa efficiens metallorum invenitur
Solummodo virtus mineralis,
Quæ in quælibet terra non adeſt,
At ſaltem in certis locis & ſelectis fundis,
Quibus ſphæra cœleſtis
Immittit ſuos radios directe quotannis,
Et prout materia ibi tum eſt diſpoſita,
Tale quoque metallum formabitur:
Pauca terræ ſunt apta ad eam generationem,
Quomodo igitur ſupra terram poſſit eſſe eorum multiplicatio?
Ita omnes percipiunt, qui prudentes ſunt,
Quomodo aquæ congelatæ, ſeu glacies ſe habeat

Antequam indurata fuerit,
 Quædam in locis copiosior, quædam paucior,
 Ut aquæ in tossis & torrentibus
 Fuit exigua quantitas, cum rigere cepit;
 At aquæ in lacubus majores habent venas
 Propter copiam materiæ in iis congelatæ,
 Propterea dicere, non bene conveniret,
 Quod ideo hinc multiplicari possit ipsa glacies:
 Ita quamvis metallorum fuerint venæ plures aut pauciores,
 Non probat, quod producant plus, quam ante fuerint,
 Ita credere vos oportet absque ullo dubio,
 Quod ingredientia omnia redigenda ad simplicitatem,
 Et compositio discernenda sit, ut animadvertitis:
 Nam in multiplicatione herbarum veluti natura providit
 Ut singula secundum semina sua differrent,
 Scorsim stipites & folia, quæ virtualiter illis insunt,
 In actum deduci non possunt, ut notentur oculis:
 At metalla manent in sua integra compositione,
 Cum ab aquis fortibus dissolvuntur:
 Idcirco siquidem glacies simplicitati sit propinquior
 Quam metalla, nec tamen augeri possit,
 Certe credere vos oportet, (ut antea dixi)
 Quod ex una uncia argenti plus fieri nequeat.
 Ad hæc nihil multiplicari reperietis,
 Nisi sit vegetabile aut sensitivum genus,
 Cum metalla saltem sint Elementativa
 Nec habeant semina, nec sensum corporis:
 Ergo concludimus, omnes multiplicatores cessare debere,
 Nam metallum semel generatum nunquam accrescit:
 Nihilominus unum metallum transmutatum invenimus
 In aliud metalli genus
 Propter materiæ propinquitatem, quæ in ipsis erat,
 Veluti cognitum est inter ferrum & æs,

At facere verum argentum & aurum nihil potest,
 Nisi solummodo Philosophorum Medicina.
 Ideo opera ejusmodi, quæ multiplicatores usurpant,
 Docti omnes reprobant & extreme fugiunt,
 At sacra Chymia merito honoranda est,
 Quæ tractat de preciosa Medicina
 Tali, quæ fere facit aurum & argentum purum,
 De quo exempli vice testimonium
 Extat in quadam civitate Cathalonix,
 Quod Raymundus Lullius nobilis, veluti supponitur,
 Fecit in septem imaginibus ad monstrandam veritatem,
 Tres fuere ex argento bono in forma matronarum,
 Quatuor ex auro habitu virili,
 In quarum vestium margine literæ apparuerunt,
 Significantes sententiam hanc, quæ sequitur.

Ex solea equina veteri (una inquit) qui ferrum,

☽ ex ♂ 1.

At nunc sum argentum purissimum :

☉ ex ♂ 2.

Ego eram, alia dicit, ferrum ex minera desumptum,

Sed jam sum aurum perfectum & finum,

Olim fui cuprum ex veteri cupa

☽ ex ♀ 3.

Nunc sum argentea tota, inquit scemina :

Quarta ait, eram cuprum in loco vili generatum,

☉ ex ♀ 4.

At nunc sum aurum perfectum factum Dei nutu,

Quinta dicit, fui argentum purum & finum,

☉ ex ☽ 5.

Sed nunc excellens aurum melius quam prius :

Sexta, canna plumbea ducentis fere annis fui,

☽ ex ♀ 6.

Et jam optimum argentum omnibus appereo,

Septima inquit, ego plumbum ex auro factum ut monstrum, ♀ ex ☉ 7.

Sed certe sorores meæ, quam ego, sunt propiores.

Hæc scientia, ut quidam volunt, dicta est

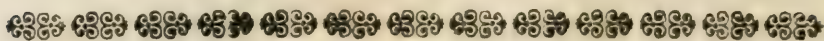
Olim ab Alchymo rege percelebris famæ :

Qui princeps gloriosus animo generoso

Et virtute præstans hanc artem indagare speravit,
 Scrutatus naturam vir ille doctissimus
 Extorsione omiſſa quæſiuit & invenit illam,
 Rex Hermes quoque idem fecit,
 Qui fuit vir eruditione celeberrimus:
 In quadripartitis ſuis aſtologiæ
 Artis medicæ & hujus Alchymix,
 Nec non magiæ naturalis,
 Veluti quatuor ſcientiis in natura exiſtentibus,
 Ac ibi, inquit ille, beatus haberetur,
 Qui res novit vere, prout ſunt,
 Et beatus eſt is, qui debite probat
 Illud quod ad ſcientiam ſpectat:
 Nam ex opinione ſua quamplurimi
 Decipiuntur, in iis, quæ non cognoverunt:
 (Vetus eſt proverbium) quod in magno acervo imaginationis
 Non ſit exiguus ſcientia manipulus,
 Cum probatione debita & diſcretionem ſufficiente
 Sapientes quoque quotidie multa addiſcunt.
 Per ſcientiam homines ſeiſos noſcunt & res quaſlibet,
 Homo enim beſtia eſt & pejor abſque ſcientia:
 At vix ulla cupidine quis ducitur
 Scientiæ, cujus nil ipſe tenet:
 Et defectus eruditionis audaces & feros
 Sufficiens autem ſcientia reddit humanos,
 Nobiles nunc ſolent deſpicere
 Eos qui ſcire deſiderant.
 Sed Reges antiquo tempore
 Ordinantur (veluti auctores multi tradunt)
 Quod ſeptem ſcientias liberales diſceret
 Nemo, niſi nobili liberalis ingenio.
 Et qui illis deditus eſſet, liberrime
 In ſtudiis ſuis vitam ageret:

Hinc antiqui eas vocaverunt
Septem scientias liberales
Nam qui vellet eas addiscere perfecte & bene
Oportuit eum libertate certa gaudere.
Ab aliis operibus mundanis abstinere
Qui leges saltem humanas percepturus est,
Multo magis se mundo abdicabit,
Qui multas scientias addiscere velit.
Et hac ex causa satis videtur,
Cur eruditi viri sint despecti.
At excellens ejus memoria non cessabit,
Qui rerum cognitione semper accrescit.
Amans scientiæ, justitiæ & gratiæ
Multis in locis repudiatur.
Sed in aulam qui portat quocunque modo
Utile seu munus, eo prævalet tempore.
Quapropter hæc scientia aliæque gratiæ plurimæ
Sunt perditæ & amissæ ab omnibus.
Porro memento ejus, quod dico,
Nonnulli eam appetunt in vita sua,
Avaritia & scientia discordi sunt genere,
Qui desiderat lucrum, hanc artem non inveniet.
Sed ille qui amat scientiam pro ejus dignitate
Indagare utramque potest sælici ingenio:
De hoc capitulo non opus est plura tradere,
Nam hic apparet, quales eam attingere possint,
Hoc est, solummodo fidelis,
Et qui est constans animo ad investigandum,
Non ambiciosus, nec ab aliis quid mutuari coactus,
Qui sit patiens, nec nimium properet,
Quique in Deum firmiter confidat,
Et scientiæ omnino adhæreat;
Et cum omnibus his qui vitam agat integerrimam,

Falsitatem detestetur & à peccatis abhorreat,
 Tales sunt apti ut ad hanc scientiam perveniant,
 At capitulum sequens est de gaudio & dolore.

Capitulum secundum.

IN Normandia vixit nuper monachus quidam,
 Qui decepit quamplurimos cujuscunque status,
 Hic postquam in phantasia
 Præconceperat, se hanc artem perfecte scire,
 Tanta lætitia perfusus est,
 Ut furere pene inciperet,
 De cujus præpostero gaudio, (licet non diu durarit)
 Exempli gratia hunc apologum narrabo:
 Monachus iste Franciam pervagatus erat,
 Ut apostata desideriiis suis indulgendo:
 Et post in hoc regnum venit
 Cupiens cuique persuadere,
 Se totius Alchymix fundamentum plenarie callere,
 Quod in libro quodam Receptarum repererat;
 Idcirco animum omnino induxit suum
 Præclara quædam facta ac nobiles actus post se relinquere
 Unde nomen ejus foret immortale,
 Et fama in hac regione maneret perpetua:
 Atque hinc sæpe speculabatur, unde inciperet
 Tantas divitias absumere, quas inventurus esset:
 Et semper cogitabat, En hoc novi,
 Ubi reperiam quendam virum fidelem,
 Qui voluntati meæ morem gereret,
 Et propositum meum in actum ducere juvaret,
 Tum facerem, ut in planitie

Salisburgensi gloriose extruerentur
Quindecim Abbatia in exiguo tempore,
Ita ut singulae singulis miliaribus ab invicem distarent,
Hac de causa hic monachus ad me accedens
Fiducia ea, quam dicebat de me referri;
Mentem suam jam dictam mihi aperiebat,
Et orabat ut sibi consilio adesset:
Ego ante imaginem sancti Jacobi promisi,
Me nolle ejus nomen patefacere,
Nihilominus scribere mihi licitum est absque vitio
De ejus desiderio tam inani.
Cum magnam mihi suam scientiam mihi aperuisset,
Dicebat sibi nihil deesse
Nisi opportunam occasionem
Ad laborandum in Regis commodum
Et impetrandum licentiam ab ejus senatu
Et Dominis mediate,
Ad coemendum agros pro antedictis Abbatibus
Nam pro expensis se satis facturum:
Verum multum adhuc dubitavit,
Quomodo, à quibus & ubi emendae essent terrae:
Cum de tam magno ejus opere audissem,
Explorare volui quam peritus esset in literis
Et quantum eruditionis haberet scholasticae,
Sed in his fatuus saltem inventus est:
Nihilominus sustinui & secreta me gessi,
Ut plus ejus desiderii cognoscerem:
Tum dicebam, rem esse adeo leviculam
Ut Regi aperiri non debeat:
At si proba esset non conveniens,
Ipsam pro stulta fabula accepturam:
Monachus respondit, quod in igne teneret.
Rem, quae suam voluntatem complere posset:

De qua veritatem intra 40. dies
 Me cogniturum certissime :
 Tum retuli, me non urgere amplius
 Sed 40. dies (dixi) expectaturum :
 Quod tempus ubi advenerat,
 Ipsius monachi scientia evanuerat,
 Tum omnes ejus Abbatix & concepta
 In rem nihili redierant;
 Et veluti venerat, sic abiit
 Non absque magno animi pudore :
 Nam paulo post, brevi tempore
 Multos bonæ voluntatis viros decepit,
 Et deinde repetiit Franciam ;
 Ecce quam miserabilis hæc fuit permutatio,
 Quod quindecim Abbatix religiosæ
 Hoc modo deberent confundi.
 Res mira fuit quod ipse putarit,
 Et omnem suam mentem intenderit
 Abbatias extruere & detraxerit
 Sub obedientia vivere :
 At velut apostata circumvagatus est
 Ut benedictam hanc scientiam indagaret :
 Verum veluti superius hoc libro scripsi,
 Nullus deceptor huic scientiæ sit intentus.
 Aliud quoque exemplum memorandum est
 De quodam qui speravit eque bene hanc rem facere,
 Ac Raymundus Lullius, aut Bacon monachus,
 Unde sese vocitavit sanctum Petrum,
 Fuit minister parvi oppidi,
 Non procul à civitate Londinensi,
 Qui videbatur aliis exiguam
 Prædicandi habere scientiam :

Certus putabat hanc artem reperire,
Et nomen voluit ſuum hinc celebrari,
Ratione pontis imaginatione concepti
Supra Tameſin faciendi pro commodo tranſeuntium,
Quo fieret publica quædam utilitas
Ceſſura toti regioni circum circa:
Verum ad opus ejuſmodi perficiendum,
Nihil ejus voluntati ſufficere potuit.
Quocirca ſublimem a deo erigere voluit
Pontem, ut omnibus admirationi futurus eſſet,
Cum turribus deauratis lucentibus inſtar auri,
Quæ res magnifica videretur ſpectatoribus:
Tum sæpe commemorabat de novo
Quam magna fama ſequutura eſſet,
Si pontem a deo illuſtrem faceret,
Ut noctu perlucere late poſſit,
Atque ſic continuo perdurarer,
Tum omnes eum celebraturi eſſent:
At in animo ejus variæ dubitationes exortæ ſunt,
Quomodo hoc opus perficeret,
Putavit quidem lampadas igne incenſas
Satisfacturas huic ſuo deſiderio:
Ideo lampadas ea intentione
Sufficenter ordinandas ſtatuit.
At iterum veritus eſt valde
Quod poſt mortem ſuam,
Alii hoc lumen miniſtrare recuſaturi eſſent,
Et reditus aliis rebus impenſuri,
Hinc cogitabat ſælitem eum,
Qui ſciret cui tuto conſideret,
Denique præſumpſit lumen illud apponere
Ponti, quod noctu reluceret,
Ex carbunculis gemmis, pro miraculo,

Cum duplici reflexione subtus & superius :
 Interim novæ imaginationes animum ejus vexabant,
 Ubi carbunculi essent reperiendi,
 Ac ubi sapientes viri ac fideles offendendi,
 Qui pro ejus intentione inquirerent
 Per mundum ubicunque
 Copiam carbunculorum :
 Hac de causa adeo se macerabat,
 Ut maciem fere contraheret,
 At cum putaret sic firmissime
 Se tantæ artis possessorem fore,
 Postquam annus jam finitus esset,
 Ars omnis ejus, viresque defecerant,
 Nam ubi vitrum suum extraxerat,
 Nil materiæ continuit pro auro vel ære,
 Tum iratus & fere furore percitus fuit,
 Suas enim opes perdiderat,
 Atque hoc modo vitam transegit,
 Quid amplius de eo referam ?
 At ut laici doctique in scholis
 Agnoscant res horum fatuorum,
 Meminerint exemplorum eorum ubicunque sint,
 Eo enim animo sunt quam plurimi alii :
 Ipsi leviter credunt omnes conclusiones,
 Quamvis sint falsæ illusiones,
 Si saltem in libris scriptis reperiant,
 Existimant verum præ mentis levitate,
 Tam facilis & temeraria confidentia,
 Causatur pauperiem & frustraneas expensas,
 De spe hujus artis vanum surgit gaudium,
 Spes enim inanis stulti est paradifus,
 Veri autem filii artis confitentur
 Deum, sine quo omnia fallunt :

Nam veluti non habent scientiæ initium,
Ita absque eo non sortiuntur finem bonum,
Confiteor Altissime nullus ista capit,
Licet prius didicit, absque te nil sapit.
Nam tanta stat gratia te Deum semper apud,
Perficere sicut capere, nam finis es & caput.
Veluti nunc de gaudio hujus artis audivistis,
Ira nunc de dolore circa eam percipietis,
Quamvis contrarium desiderio
Illius, qui hac arte delectatur.

Prima cura est, agnoscere animo
Quam multi hanc quærant, pauci vero inveniant,
Et quod nemo hanc scientiam adipisci possit,
Nisi doceatur, antequam incipiat,
Vere doctus est & intellectu puro,
Qui per doctrinam alterius eam apprehendere potest,
Varias diversitates ut cognoscat necessum est,
Qui secreta naturæ opera indagare contendat,
At institutio non adeo certa est,
Quin contingat aliquem post eam errare posse,
Veluti omnes qui nunc è vivis discesserunt,
Errarunt antequam lapidem nostrum invenerint,
Sive primo seu sequenti tempore,
Omnes errant, donec vera practica accedat,
Nullus autem aberrat magis in calore & frigore,
Quam artifex temerarius & audax,
Nam nemo citius opus nostrum perdit,
Quam is, qui id complere præsumit.
At ille qui rem perfecturus est,
Sit providus & cautus in operando,
Præ omnibus enim curis hæc est gravissima,
Ut si quis in uno errarit, de novo iterum incipiat,
Certe curas permultas habiturus est

Qui hanc artem adipisci desiderat,
 Sæpe voluntatem suam permutabit
 Rebus novis, quas cognoverit,
 Consilia ejus sæpe erunt irrita,
 A quo infortunio nunquam securus fiet,
 Et sæpe animus ejus vacillabit
 Novis opinionibus, dolore afflictus,
 Atque ita continuabit in phantasiis,
 Ut mira res sit, si eam attingat,
 Quin curas versabitis acerrimas
 In hac arte qualescunque fueritis,
 De molestiis plus vobis aperiam
 Quod desiderium vestrum refrenabit,
 Magna est cura, ut sapientes tradunt,
 Cognoscere ubi perfectus sit artifex:
 Et quamvis incidatis in eum, qui vos doceat,
 Varias tamen molestias & curas habebitis,
 Nam si mens tua virtuti sit dedita,
 Diabolus ut noceat allaborabit,
 Tribus modis offendere te præsumet
 Festinatione, desperatione & deceptione,
 Propter opera virtutis, quæ facturus sis,
 Si ad hanc scientiam perveneris,
 Primum jam dictum periculum est festinatio,
 Quæ multum destruit & corrumpit,
 Omnes authores qui de hac arte scribunt
 Festinationem dicunt esse ex diabolo,
 Exiguus ille liber de philosophorum turba
 Inquit, omnis festinatio ex parte diaboli est,
 Idcirco ille rem maturabit,
 Qui procedet lento gradu,
 Juxta proverbium veritatem cognoscetis,
 Quod quo quis magis festinet, eo lentior futurus sit,

Nam qui properat, opus non perficiet
Interdum nec in mense, nec aliquando in anno,
Et in hac arte semper erit verum,
Quod festinans nunquam carebit querelis,
De celeritate quoque estote certi,
Quod à veritate eos præcipitabit,
Diabolus non habet subtiliores modos,
Quam ut celeritate vos circumveniat,
Idcirco sæpenumero præsumet
Per hanc vos in errores seducere,
Ipse gratiam ubique inveniet,
Qui festinationi semper se opponet,
Semper, dico, nam in momento temporis
Festinatio destruere potest omnia vestra opera,
Ideo ab omni festinatione cave,
Tanquam ipsa prorsus sit diabolica,
Ratio mea non sufficit, ut debet,
Festinantiam reprobare,
Quam plurimi se involverunt magnis curis,
Quia festinantiam admiserint,
Sed semper ad finem properarunt,
Quod ex Sathanæ tentatione accidit,
Nil amplius de festinantia modo,
Sed beatus est patientiam habens,
Cum vero festinatione inimicus non prævalet,
Tum desperatione mentem vestram fatigabit,
Et sæpe hanc sententiam vobis ingerit,
Quam multi id quærant, quam pauci inveniant,
Iique longe te sapientiores,
Quæ igitur certitudo tibi supererit,
Ipse instigabit, ut quoque dubites
An magister tuus habuerit, nec ne,
Et quod forte evenerit,

Ut partem, non totum, te docuerit,
 Eiusmodi incertitudinem movebit,
 Ad dubitationem mentis tuæ ingerendam,
 Et sic labores tuos recompensabit
 Cum tali diffidentia & desperatione,
 Contra assultus eiusmodi nil iuvabit,
 Nisi confidentia sola virtus,
 Ad quam ipsa ratio accedat,
 Nec causa remanebit timoris,
 Si prudenter in animum revocabitis
 Virtuosos mores, quos reperitis
 In vestro Magistro & Doctore,
 Nec opus erit, ut desperetis,
 Si circumstantias omnes considerabitis,
 An ex amore vel dubio vos docuerit,
 Et num ipsa motio ab illo inceperit,
 Nam tali viro difficile est confidere,
 Qui enim vobis eam rem profert, magis indiget
 Vestri, quam vos illius,
 Hoc modo certitudinem habebitis
 Priusquam opus vestrum incipietis,
 Cum talem obtinueritis fiduciam
 A desperatione securi eritis :
 At quis eiusmodi magistrum reperiet,
 Ceum eius fuit, non habebit causas, cur dubitet,
 Qui vere erat nobilis & laude dignus,
 Amabat iustitiam & abhorrebat à fraude,
 Secretorum tenax, cum alii clamarent,
 Noluit agnosci eorum sciens,
 Si quando alii disserent de rosæ coloribus,
 Nil ipse addidit tacite se gerens.
 Ad quem longo tempore me recepi,
 Sed ille me strictis observabat modis,

Ut agnosceret meam dispositionem
Diversis probationibus, sciretque conditionem,
Cumque reperiret in me certam fidelitatem,
Magnamque spem, quam conceperam,
Tandem ejus gratiam ex Dei nutu
Obtinui, quæ ad me inclinata fuit,
Unde paulo post ipse cogitarit,
Quod ulterius dilationem pati non deberem,
Variæ meæ literæ affectusque mei cordis
Moverant ejus animum mihi que addicarant,
Quocirca calamum sumere non recusavit,
Sed iterum mihi rescripsit, prout sequitur:
Amice fidelis & frater amantissime,
Respondere tibi cogor, non est futurus alter,
Tempus adest, quo hanc gratiam à me captes,
Pro magno præmio & solatio tuo,
Tua persona & firma ejus confidentia,
Tua virtus probata, ejusque sapientia,
Tua veracitas, amor, ac perseverantia,
Animusque constans, desideriiis suis fruetur,
Ideo necessum est, ut intra per breve tempus
Colloquamur invicem ore tenus:
Si scribere deberem, juramentum meum solverem,
Hinc conveniamus necessario,
Et cum ad fueris, hæredem artis
Te faciam atque ex his terris discedam,
Tu eris & frater & hæres mihi
Hujus tam magni secreti, de quo docti desperant:
Quocirca age gratias Deo pro hoc nuncio,
Nam melius est, quam ferre aliquot coronas,
Proxime post sanctos suos Deus hos elegit,
Qui hanc habent artem, qua ipse fit honorandus,
Nil magis ad te scribam in præfenti,

Sed quamprimum ad me equitare velis,
 His literis acceptis, mox properavi
 Ad magistrum meum per centum millia & amplius,
 Ubi quadraginta dies continuando
 Didici omnia secreta alchymix,
 Quamvis philosophiam ante intellexeram
 Velut alius quispiam in hoc regno,
 Nihilominus fatui, qui hanc scientiam quærunt,
 Existimant quod 40 diebus perfici queat,
 Sed inter 40. dierum opus, animadvertitis,
 Et 40. dierum doctrinam, multum differentix,
 Tum obscura dubia mihi apparebant clara,
 Ubi inveni referata vincula naturæ.
 Causæ rei tam mirabiles videbantur mihi adeo certæ
 Et ita rationabiles ut desperare non potuerim:
 Si vos cum magistro vestro sic convenietis,
 Nos de vobis nullum concipimus dubium.

Tertium impedimentum deceptionem vocamus,
 Inter alia adversus me pessimum:
 Idque dictum est de servis, qui attendant
 In opus vestrum, quidam enim norunt multum deceptionis,
 Et quidam sunt negligentes, alii ad ignem obdormiunt,
 Quidam sunt pravæ voluntatis, qui vobis nocebunt,
 Quidam sunt fatui, alii nimis audaces,
 Alii doctrinæ sunt inobedientes,
 Quidam habent digito, rerum alienarum retractivos,
 Qui tractant res nefarias, valde nocivas,
 Quidam sunt ebriosi, leves, & aliis intenti,
 Cave tibi ab hisce si velis esse absque damno,
 Fideles sunt stulti, prudentes falsi,
 Unus me lædit ut & alter obest,
 Nam cum opera mea bene præpararam,
 Tales abstulerunt mihi que nihil reliquerunt,

Tum revolvens apud me sumptus, tempus & labores,
Quos de novo incipiendo perferre deberem,
Tristato corde mox valedixi,
Non appetens magis Alchymiaë:
At quomodo hoc eo tempore evenerit
Pauci id crederent ratione vera,
Quamvis vel decem personæ attestari
Queant, quo infortunio laborarim:
Quod vix ab hominibus solis contigerit
Absque diaboli ope, ut ipsi narrare possent:
Faciebam quoque Elixir vitæ,
Mecumque sentiebat mercatoris uxor,
Quintam essentiam etiam comparabam.
Cum multis aliis secretis,
Quæ nequissimi homines mihi auferébant,
Magno meo dolore & tristitia,
Ut in hoc mundo nil aliud dici possit,
Nisi lætitiã quamcunque curis esse permixtam:
De curis parum adhuc restat dicendum,
Quod convenit in mente reservari:
Id accidit viro benedicto,
De quo veritatem ipse referre queo.

Thomas Dawltonus vir bonus

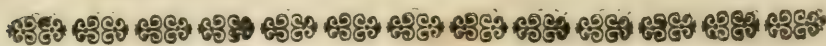
Deo nocte dieque inserviens
De rubea medicina magnam habuit copiam,
Quo vix alius ex Anglis plus obtinuit,
Satelles quidam regi Eduardo à Servitio existens,
Cui nomen erat Thomas Harbard,
Hunc Dawltonum vi extraxit
Ex Abbatia Comitatus Glocestriæ,
Et coram Rege constituit,
Ubi Delvis tum præsens aderat:
Nam Williãmi Delvis Davltonus scriba fuerat,

Delvis de Daultoni opere narraverat :
 Delvis quoque servus erat fidelis
 Ipsi Eduardo Regi sæpe astans :
 Delvis ibi retulit, quod intra horam
 Daultonus sibi fecerat mille libras Starlingenses,
 Auri tam boni, quam Regales nummi,
 Spacio dimidiæ diei, vel adhuc minori,
 In cujus rei testimonium Delvis in Biblia jurabat,
 Tum Daultonus respiciens ad Delvin
 Dicebat, ô Delvis pejerasti ante,
 Ideoque sollicitum te esse deceret,
 Nullam, inquit ille, ob causam modo distans,
 Uti Deus novit, quem Judas prodidit,
 At semel (inquit Delvis) juravi tibi,
 Quod à me non esset manifestandus,
 Sed id servare non teneor (ut autumo)
 Pro Regis commodo & hujus regni,
 Tum Daultonus respondit modestissime
 Hæc responsio perjurium non excusat,
 Quomodo Rex ipse tibi confideret ?
 Qui sis confessus eo præsentem perjurium ?
 Sed ego, inquit Daultonus ad Maj: Regiam,
 Sæpe sollicitus variis in locis
 Propter hanc medicinam, animoque indolui,
 Ideo jam cogitavi ne amplius molestaret,
 Nam in ea Abbatia, ubi comprehensus fui,
 Projeci illam in publicum lacum,
 Currentem ad fluvium, qui fluxu & refluxu maris movetur
 Et sic ibi tantum divitiarum perditum,
 Quantum inservivisset ad Terram sanctam recuperandam
 Viginti millium exercitui pro reditu,
 Diu propter amorem Dei id servavi,
 Ut subvenirem Regi, qui eam expeditionem assumeret:

Heu Daultone, tum Rex dicebat,
Stultum fuit tantam rem perdidisse;
Et voluit, ut id Daultonus de novo faceret,
Daultonus respondit, hoc fieri non posse,
Cur non? inquit Rex, quomodo id nactus?
Ipse referebat quod à Canonico Lichfeldensi acceperat,
Cujus opera Daultonus diligenter servaverat
Per multos annos, donec ille obierit,
Propter quod servitium, dixit, hoc spatio
Canonicus sibi dederat, quicquid ejus haberet.
Rex Daultono quatuor marcas donavit
Licentiamque abeundi mox quo vellet,
Tum Rex ex animo tristis fuit,
Quod Daultonum ante non cognoverat.
Et sic sæpe accidere solet pro certo,
Quod tyranni regi sint propinquissimi,
Nam Harbardus Daultonum comprehensum
Abduxit in Stepnei, ibique detinuit,
Ministri Harbaradi pecuniam abstulerunt,
Daultono quam Rex ante dederat,
Et post Harbardus Daultonum inde portavit longius
Ad castrum quoddam Comitatus Glocestriæ,
Ibi Daultonus diu captivus detentus fuit,
Cui Harbardus maximas injurias inferebat, ¹
Inde eum in carceres strictiones
Trojam deduxit, ubi post quatuor annos
Illum morti adduxit:
Daultonus ad moriendum obediens
Benedictus, inquit, sic Domine Ihesu
Videor nimis diu à te abfuisse,
Scientiam tu mihi dedisti magna cautione,
Quam tenui absque insolentia,
Ei nullum unquam inveni aptum

Qui mihi mortuo hæres succederet,
 Ideo dulcissime Domine, nunc cogor
 Id tuum donum iterum tibi resignare:
 Et tum devotissimas preces fundens
 Subridens, inquit, fac nunc quod cupis:
 Cum Harbardus videret eum ita ad mortem paratum,
 Lachrymæ deciderunt ejus oculis.
 Nam neque carcer, nec mors prævalere potuit,
 Ad hanc inquirendam artem, nec dolosus astus,
 Nunc dimittatur, tum Harbardus inquit,
 Non enim oberit aut proderit post hac alicui,
 At cum Daultonus surgeret de loco
 Circumspexit tristi vultu
 Abiitque pressus angustiis,
 Nec desideravit annum supervivere.
 Hæc illi injuria accidit, ut narravi,
 Per homines infernum non timentes.
 Harbardus non diu post obiit,
 Et Delvis in Teukesburia decollatus fuit,
 Hoc modo magna molestia, veluti videtis,
 Hanc artem comitatur in quolibet gradu,
 Hic ipse rex sua intentione frustratur,
 Quia Harbardus erat insolens & violentus,
 Dum virum adeo nobilem superbus oppresserit,
 Et velati maleficum captivum duxerit,
 Cum tamen lenitate, patientia & gratia
 Multum solatii inde evenisset,
 Non solum regi, ut intelligitis,
 Sed quoque toti Reipublicæ hujus regni,
 At non mirandum est, quod gratia non accedat,
 Nam peccata regnant ubique in hac regione,
 Ecce hic gratia perfecta præsto fuit,
 Ad tollendas taxas & vectigalia à populis,

Unde multum boni & charitatis contigisset
 Inter viros equestres, Sacerdotes & communem plebem,
 Hic observare licet quod vitiosa violentia
 Acquirere nunquam possit sapientiam.
 Nam vitia & virtutes res sunt contrariæ,
 Hinc vitiis dediti eam possidere nequeunt,
 Si vitiosi possent hanc scientiam indagare,
 Multum violentiæ hinc aliis inferrent,
 Et in ambitione sua indies accrescerent,
 Pejorisque conditionis, quam ante fierent.
 Nunc hoc capitulum de gaudio & dolore finitum est,
 Quod caput sequitur materiam nostri lapidis manifestat.

Capitulum tertium.

TOnsilus in igne laboraverat
 Sexaginta annos & amplius ad obtinendum desiderium,
 Brianus alius fuit cum Howltono in occidentali parte
 Semper occupatus, practicam exercendo,
 Attamen hanc nobilem scientiam non invenerunt,
 Quia nec materiam nec artis radicem noverant,
 Sed illegitime procedentes semper id quæsierunt
 Donec vitam & bona sua protuderant;
 Multum sumptus, damni & angustia passii sunt
 Inter sua Recepta, quæ operabantur,
 Tum Tonsilus coram me conquestus est
 Cum lachrymis, dicens quod corde doleret,
 Quia consumpserat potiore partem suæ vitæ partem
 In falsis receptis & in vilibus materiis
 In herbis, gummis, radicibus & gramine,
 Quorum varia recensabat genera,

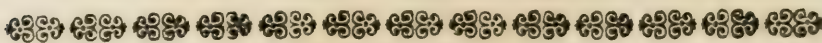
Ut Coronopum, Selandinam & Mezerion,
 Veruinam, Lunariam & mortagon
 In capillis, ovis, in excrementis & urina,
 In antimonio, arsenico, in melle, cera & vino,
 In calce viva, Sandiver, & vitriolo
 In marchasitis, tutia & singulis mineralibus,
 In amalgamatis, albationibus & citrinationibus,
 Omnia ad nihilum redacta sunt in ejus operationibus,
 Nam non considerabat, quid intenderet
 Securus de proportione naturæ,
 Posthæc omnia nihil putabat melius,
 Quam in sanguine humano operari,
 Donec ego dicerem, quod sanguis in fenum corrumpere
 Ignibus fortissimis & destrueretur.
 Ex amore Christi tum dixit, me doce,
 Qualis esse lapidis substantia esse debeat.
 Tonfile, ego inquam, Quid tibi prodesset
 Adeo seni? ideo ab hac re cessa,
 Et incumbere precibus, quia tempus id postulat:
 Nam si scires materiam nostri lapidis,
 Antequam perficeres eam, ætate occumberes,
 Ne hoc cures bone Magister, ipse retulit,
 Satis mihi solatii contingeret
 Si cognoscerem saltem materiam
 Illius lapidis, tamdiu à me quæsit:
 Tonfile, dicebam, non est res parva,
 De qua certior fieri desideras,
 Nam multi authores scribunt de illo dubio,
 At nullus ex iis id clare demonstrat,
 Ipsi enim auctores de hac arte scribentes
 Orarunt Deum (teste Democrito)
 Ut subito ex hoc mundo auferret
 Illorum animas, qui hac de re libros scripturi essent,

Multi enim sunt veriti ex iis
Ne plus quam deceat, de hac scientia traderent,
Quilibet illorum saltem unum aut duo puncta docuit.
Unde agnosci possit certissime à sociis,
Quod illis æqualis esset
Siquidem unus eorum alium intelligit,
Ita scripserunt, non ut omnes instruerent,
At ut sese manifestarent secreto dicendi genere,
Idcirco ne sis contentus ut unum saltem librum legas,
Sed varios authores perlustres,
Liber librum aperit, ut vir doctus Arnoldus asserit,
Velut & Anaxagoras de eodem opere testatur,
Qui enim defes ad legendum varios libros extiterit,
Ille ad practicam inutilis censebitur.
At Tonsile, velut Eieemosynam id non offeram
Alicui aperiendo (quod nunquam ante hac factum)
Per modum responſionis tibi dabo solatium,
Si prudenter me interrogaveris
Bone Magister, ipse tum dicebat, me certe doce,
Nam materia fit Sol & Mercurius?
Aut vero Sol & Luna,
Aut an tres illi simul fumendi sint?
An solus Sol, an solus Mercurius,
An vero sulphur cum iis fit materia nostri lapidis:
Seu num sal armoniacum conveniat,
Vel alia mineralia ad conficiendum lapidem:
Hic sunt, ego inquam, Tonsile, variæ quæstiones
Prudenter institutæ non absque astutia?
Non autem adhuc nominasti, nisi in genere,
Nam oportet te partem ex omnibus sumere
Diverſo tempore, prout arti inserviunt,
Variæ res adjuvant quidem nostrum lapidem,
Licet duo sint materialia, unusque fit lapis,

Inter quæ est hæc differentia,
 Velut inter matrem & sobolem accidit,
 Aliam quoque diversitatem observabis inter ea,
 Velut est inter marem & fœminam,
 Hæc duo genera tibi omne præstabunt servitium
 Ad album quoque opus, si sapiens fueris,
 Unum ex hisce lapidem invenies,
 Nam patitur ignem, ut lapides solent,
 Sed non est lapis in tactu vel visu,
 Verum subtilis terra purpurea, rubra, nec lucida,
 Et cum separata est & præparata,
 Tum nominamus id nostrum lythargirium,
 Primo purpureum, rubrum & post subalbum,
 Atque tum vocatur electa nostra marchasita,
 Una uncia ejus superat quinquaginta libras,
 Non venditur per Christianum orbem,
 At qui eo indiget, cogetur
 Ut curet fieri, aut ipse præparet.
 Sed hæc gratia magna in eo opere apparet,
 Quod fieri possit semel nec deinde amplius,
 Antiqui Authores vocant eam rem vilis precii,
 Nam nihili æstimantur in mercatura,
 Nemo qui inveniet, tollere id curabit
 Magis quam unam unciam luti
 Nullus vult credere, quod sit magni precii,
 Nullus itaque agnoscit id, nisi valde prudens,
 Hic aperui ego mirabile secretum,
 Quod nunquam factum est per totum orbem.
 Alium adhuc lapidem, Tonsile habere oportet,
 Aut alias perdes tuum præcipuum materiale,
 Qui lapis est valde pulcher & clarus,
 Lapis in mercatura, lapis in visu,

Lapis resplendens cum perspicuitate,
Existens mirifica diaphanitate,
Precium unius uncix convenienter
Est viginti solidorum, vel circiter:
Nomen ejus est Magnesia, pauci eam norunt,
Invenitur tam in summis, quam in imis locis.
Plato agnovit ejus proprietatem vocavitque nomen,
Et Chawcerus inquit, quod Dytanos appelletur,
In Canonci sermone dicitur quid sit hoc modo,
At quid ignotum per magis ignotius.
Hoc est, quid illud existat
Nisi quid incognitum magis incognito appellatum
Nihilominus Tonfile, jam vere docebo,
Quid sit Magnesia in nostra lingua,
Magnum quid mirabile in latino dicitur,
Æs est pecunia, scientia sed ars,
Id est, quod sit res hujusmodi
In qua sit multum divinæ scientiæ,
Nunc agnoscis, quid est magnesia,
Res æris, in qua latet scientia divinaque mira,
Hos duos lapides, Tonfile, assumes
Pro materialibus ad Elixir elaborandum,
Quamvis prima vice non sint plures materiæ,
Tamen variæ res adjuvant, ut ante narravi,
Hoc secretum ante hoc tempus
Non adeo manifestatum fuit, quod tibi habeto,
Orabo Deum, ne tibi pro crimine imputerur,
Vereor enim, ne calamus meus plus justo aperuerit,
Nam etsi pauci percipiant hanc sententiam,
Attamen subtiliores inter doctos plus nimio habent evidentia,
Multi enim eruditi sunt adeo excellenti ingenio,
Ut si hoc haberent fundamentum, artem indagarent,
Cum Deus velit, ne quis eam inveniat

Nisi ipsi solummodo, qui sit virtuosa mente:
 Ideo antiqui authores celarunt cum ratione
 Materiam nostri lapidis, quæ hic aperta est,
 Alia materialia accipere non teneris,
 Nisi hæc bina, ad album faciendum lapidem,
 Excepto sale armoniaco cum sulfuris genere,
 Quod ex metallis educitur,
 Hæc duo sufficiunt ad implendum tuum desiderium,
 Præter hæc alia ignem fugiunt,
 Sulphur comburitur & mutat suum colorem,
 Sed nostrum Lythargyrium semper perdurat,
 Ne cum metallo aut argento vivo incipias
 Ad faciendum Elixir, ut intentione fruaris,
 At si destruxeris totam ejus compositionem,
 Quædam ex componentibus te adjuvabunt,
 Sed illud nihil aliud est. hoc atque illud
 Quam saltem Magnesia & Lythargyrium, ipsius frater.

Capitulum quartum.

DE magno opere non subterfugiam,
 Licet sit secretum, largissime tradere,
 Ut veritatem vobis aperiam unice attendam,
 Quatenus mihi concessum sit Dei mandato,
 Ego vobis viam monstrabo tanquam ductor,
 Eo modo, quo inveniatis vestrum propositum,
 Si consideretis, quomodo partes hujus operis
 Sint confusæ ab antiquis authoribus:
 Velut ante dicebam, magistri hujus artis
 Quilibet saltem unam declarabant partem,
 Ideo quamvis satis perceperitis eas ad lubitum,

Non tamen ordinare valetis, ut debetis,
Arnoldus in ſcriptis ſuis teſtatur,
Quod finale ſecretum ſit, agnoſcere rem illam,
In qua opus noſtrum ſit fundatum,
Et quomodo puræ naturæ & ſimplices ſint inveniendæ,
In libro ejus, qui incipit, Multifarie,
Inquit, materiæ noſtræ fundamentales duorum ſunt generum,
At quomodo eæ reperiantur, præterit omnino,
Nomina illarum proxime præcedente capite habetis,
Frater Baconus plus de eo puncto aperit,
Dum inquit, Divide partes omnes
In Elementa propinqua, de eo ſitis cauti,
Sed imprudentes ita non operantur:
At pertinaciter procedunt, tamquam fere furioſi,
Ad materiam diviſibilem plus addentes,
Ita cum putent ſe producturos flores,
Nihil aliud agunt, quam quod multiplicent errores,
Ibi Baconus ratiocinatur, ut & alii ejuſmodi,
Et timet, ne plus juſto aperiat:
Avicenna in Porta ſcribebat, ſi meminertis,
Quomodo progredi debeatis ad perfectionem obtinendam,
Veraciter docendo, prout veritas ſe habet,
Comedas, ut bibas, & bibas ut comedas:
Et intermedio tempore ſudore perfundatur,
Rafis aliquatenus hæc declarans dicit,
Non tamen comedat res feſtinanter,
Sed pedetentim conſumat ſuum alimentum,
De quo Propheta facit quoque mentionem,
Si modo reſpexeritis ad ejus intentionem,
„ Viſitaſti terram & inebriaſti eam,
„ Multiplicaſti locupletare eam,
„ Terram fructiferam in ſalſuginem,
„ Et terram ſine aqua in exitus aquarum,

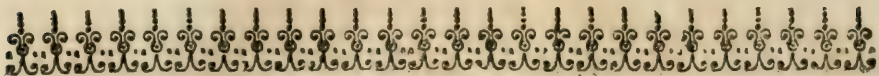
Si habuerit copiam cibi & potus,
 Necessum est vigilare, tum cum foret dormiendum,
 Nam labor est in vigiliis & magna diligentia
 Et nutriri debet preciosis elementis,
 Ideo omnes pauperes abstineant, inquit Arnoldus,
 Nam hæc ars est pro divitibus hujus mundi,
 Confidite ejus verbis vos pauperes quotquot estis,
 Ipse enim sum testis, quod ita esse verum invenietis,
 Esto longanimis & suavis, inquit ille,
 Nan. festinantes finem nunquam videbunt,
 Diuturnitas purificationis materiæ infectæ
 Decipit quamplures, qui id non credunt,
 Idcirco pauperes ne præsumatis
 Hæc indagare mira sed in tempore cessate,
 Excessus quadrantis unius horæ
 Destruere totum potest, hinc divitiæ succurrunt :
 „ Is primum pro quo & ultimum pro quo non,
 Ad cognoscendum lapidis nostri lentam elixationem,
 Donec non magis elixetur, ne desinas,
 Attamen longa continuatio non dat incrementum,
 Cogites quod aqua velit ebullire,
 Sed butyrum elixetur, velut & oleum :
 Et sic lenta coctione consumas,
 Non ebulliendo, quod fit festinanter :
 Propter dubia periculis variorum,
 Et propter superegressionem nostri lapidis :
 Inter magna opera omnium est gravissimum
 Ut clarificemus nostra media mineralia :
 Extremitates variæ bene sunt perfectæ
 Absque multis mediis prudenter quæsitis,
 Et singula media oportet fieri pura,
 Si opus vestrum absolvi debeat,
 Nam impura & pura (ex carnali affectu)

Valde inter se adversantur, & sic maturum & immaturum,
Fixum fixo per se adhærebit,
Et volatile volatili genere trahetur,
Et ubicunque amplius est concordia,
Natura trahet, quod alibi foret ante:
Hoc magnum opus in suo genere impurum est,
Et plenum periculi id invenietis,
Nullius prudentia tanta esse poterit,
Ut non interdum aberret in illo
Tam bene doctus, quam laicus,
De quo Anaxagorus hoc modo inquit:
Nemo prima fronte reperitur discretus:
Et quondam vii um sapientem dicere audiui,
Quod hoc tempore in Cataloignia
Magnesia cum aliis mineralibus
Vendatur, si saltem inquirere curetis:
Ut ita manus delicati viri
Non sint inquinandæ tam vili opere:
Et longe citius opus vestrum, ut existimo,
Ita inciperet & finiri posset:
Nam si deberetis omnia facere, ut ego novi,
Defatigati essetis, priusquam opus aggredere mini:
Philosophorum opus non incipit
Priusquam omnes res sint puræ extus & intus,
Nos qui quærimus tincturam valde speciosam,
Oportet demere omnes res viles & vitiosas,
Ex variis mediis quodlibet suam habet proprietatem
Ad officium suum præstandum, secundum suum gradum,
Ex iis, quibus nostræ res aluntur,
Quædam prodesse poterunt, quædam obesse,
Nostri Pharmacopæi ignorant ista præparare,
Et nos eos docere subterfugimus,
Cujus rei causa non est alia,

Quam quod adulterarent ea (ad decipiendum homines)
 Potius, quam ut omnibus viribus incumberent
 Curarentque veritatem obtinere :
 Mos illorum est (unde ex animo doleo)
 Plurima appetere & pauca pro iis præstare :
 Qui velit verum habere opus, ne parcat labori
 Nec expensis, quamvis oculos inaniat,
 Et in magno opere omnium longissime abest,
 Qui quotidie desideret ejus finem reperire :
 Si grande opus cum omnibus circumstantiis
 Perfici posset tribus annis, res fortunata foret :
 Nam ille qui illud semel finire poterit,
 Nunquam necessum habebit id de novo incipere :
 Si medicinam suam sapienter augmentare noverit,
 Illud enim magisterium est omnis nostrę intentionis,
 Non opus est nominare hic mineralia,
 Nam Albertus clare de omnibus scribit.
 Multum tradere possem de naturis minerarum,
 Quod in hoc magno opere foret frustraneum :
 In hoc enim grandi opere nihil invenietis
 Nisi manuum labores vocatos Mechanicos,
 Ubi in centenis modis & pluribus
 Aberrare poteritis, quocunque incedetis,
 Idcirco credite, quicquid antiqui authores tradunt,
 Absque experientia nihil rectum fieri posse,
 Considerate omnes circumstantias & curate
 Observare uniformitatem in omnibus requisitis :
 Utere uno vasis modo in materia & forma,
 Cave à commixtione, ne quid infortunii accidat,
 Centum errores magis speciales
 Præcavere poteris hac admonitione generali,
 Et hæc doctrina erit sufficiens
 Illi, qui practicę prudenter insistit,

Si famuli vestri sint probi & fideles,
Non pigebit vos vestri operis,
Idcirco si expertes omnis timoris eritis,
In magno opere, sequere meum consilium,
Nunquam ad id uxoratos admittetis,
Mox enim se fessos dicent, ut ipse narrare novi,
Nullum itaque conduceris
Nisi certa mercede, quodcunque feceritis,
Non in menses, quomodocunque poteritis,
Nec in septimanas, sed in singulas dies :
Et ut merces vestra illis ardeat
Magis, quam alibi impetranda,
Et ne cogantur propter mercedem expectare,
Sed ut satisfactio æris ipsis sit in promptu,
Nam hoc eos excitabit ad amorem & metum,
Ut ad opera sibi commissa sint attentiores,
Quo existiment, quod dimittendi mox forent
Si negligentes vel uno die existerent :
Uxorati non ita convenient
Pro hoc opere, quos ideo fugias :
Si hoc cognovissem & fecissem antea,
Multas injuriarum molestias declinassetem,
In hoc quoque opere oportet adesse libertatem
Sine impedimentis quocunque in gradu,
Cum multo solatio ad curas relevandas
Continui laboris, qui cessare nequit.
Alias angustia propter labores & melancholiam
Possent esse causa destructionis tui operis,
Non necessarium est plura nunc ostendere,
Nam antiqui authores reliqua jam ante tradiderunt,
Et quod requisitum sit ab iis intermissum,
Hic liber absque ullo demonstrat dubio,
Idcirco exiguus hic libellus ORDINALE

Est Alchymia, omnium complementum,
 Capitulum sequens convenit pro clerico
 Ostendens consilia pro subtili opere.

Capitulum quintum.

BRiseus cum monetat mutaret,
 Quamplurimis damno, multis gaudio extitit,
 Et veluti diversis ea mutatio visa est
 Res nova & rarissima,
 Sic eo tempore quid miri contigit,
 Quod ad hanc spectarit scientiam,
 Cum tres magistri artis hujusmodi
 In uno decumberent lecto prope Leadenhal,
 Qui haberent Elixir perfectum album & rubeum,
 Mirabile est tales ternos uno jacere lecto,
 Atque hoc spacio decem dierum,
 Siquidem vix inveniuntur in millione hominum,
 Ex ducatu Lotharingæ, velut accepi,
 Unus eorum fuit, secundus ex medio Angliæ,
 Sub cruce circa finem trium Comitatum
 Tertius natus erat ætate minimus:
 Qui ex nativitatibus figura à doctis iudicatus est
 Exornaturus Anglicanam terram,
 Posset quis totum peragrarè mundum,
 Et tales magistros tres non reperire,
 Duo ex illis discessuri, sed junior permanens est
 Multum boni in hac regione aliquando factururus,
 Sed peccata principum morabuntur
 Id boni, quod ipse præstiturus esset.
 Senior magister de eo vaticinatus est

Et dixit,

Et dixit, quod passurus esset multum injuriæ
Ab iis qui grati erga eum esse deberent,
Et multa alia hic enarrabat,
Quæ exinde vera inventa sunt,
Et nonnulla adhuc eventura
Ex quibus unum est certissimum, dicebat ille,
Post multas molestias magnum futurum est gaudium,
In singulis quartis hujus regionis
Quod omnes probi percipient,
Junior quæsit, quando id eventurum,
Senior respondit, postquam visum foret
Sanctam crucem honorari nocte dieque,
In terra Dei & in terra Luminis,
Quod convenienti tempore continget,
Sed diu dilatatum absque causa est,
Cum id inceperit, notes bene hanc rem,
Hæc scientia aperietur Regi,
Et longe plures gratiæ
Quam hic à nobis enarrari poterunt,
Gratia illi regi tum aderit
Cum mores antiquos emendaverit,
Ipse in secreto investigabit
Hanc scientiam obscuro sermone:
Et inter solitarios seu monachos
Ea de re semper fiet certior,
Ita Rex Calid eam quæsit apud multos,
Donec inciderit in Morienum,
Qui opem tulit Calidi in sua necessitate,
Virtus enim ejus ad hoc incitavit:
Sed nunc de hac materia tacebimus,
Et de subtili opere trademus.
Necessum est, ut sit eruditus,
Qui velit percipere subtile opus.

Oportet eum cognoscere primam philosophiam,
 Si confidat Alchymiam inquirere,
 Et primo vos intelligere debetis
 Qui huic operi intenti estis,
 Cum metalla vestra per præparationem
 Sint facta habilia ad generationem,
 Tum divisione separanda erunt
 In quatuor Elementa, si lucrari desideretis,
 Quod si perficere nequeatis,
 Ite & discite ab Hortulano,
 Qui ea de re suum fecit librum,
 Quomodo vinum sit dividendum in 4. Elementa,
 Et præterea vos scire decet
 Effectus quatuor qualitatum,
 Quæ dicuntur, caliditas, frigiditas, humiditas & siccitas,
 Unde omnes res sunt compositæ,
 Et quia præcipue in hac arte appetatis
 Habere colorem in igne perseverantem
 Sciatis, antequam illum obtineatis,
 Quomodo quilibet color generetur,
 Nam omnis color, qui nominari potest,
 Hic apparebit, antequam albedo aderit,
 Ad hæc vultis habere in opere
 Facilem liquefactionem instar ceræ aut gummi,
 Alias non intraret, nec penetraret
 In metalla, testantibus authoribus,
 Sic desideratis quoque habere fixum & fluxibile,
 Cum coloris copia, quocunque modo.
 Hæc tria contraria conjuncta ut fiant
 In uno subjecto, magnum est secretum,
 Nihilominus ille, qui valet ingenio,
 In hoc capite id invenire poterit.
 Et primo, ut dem vobis brevem doctrinam,

De prædictis quatuor qualitatibus primis,
Calor & frigiditas sunt qualitates activæ:
Humiditas & siccitas vero passivæ:
Nam hæc patiuntur semper illas,
Ut lapides cum fiunt calx & aqua glacies,
Unde facillime judicare poteritis,
Nihil generatum est, nisi calore aut frigore,
Attamen passivæ habent aliquid activitatis,
Veluti in mechanicis operibus quotidie videmus,
In panis & cerevisiæ coctione & aliis opificiis
Humiditas operatur & siccitas.
Aristoteles in physicis, multique alii
Dicunt, ab actionibus procedit speculatio,
Referunt quod practica sit radix & initium
Speculationis & omnis scientiæ.
Nam proprietates rerum quarumlibet
Perceptæ fuerunt per earum operationes:
Veluti per colores urinarum audemus
Pronunciare de calore vel frigore,
Per istas quatuor qualitates primas
Indagamus colores successu temporis;
De quibus certi esse non possumus
Nisi in substantia valde pura.
Multum doctrinæ inde capietis,
Si sciatis, quomodo colores quotidie generentur,
Color est extremitas cujusque corporis clari,
Clara substantia bene terminata hic est materia,
Si caliditas dominetur in materia sicca,
Color albus aderit ibi certissime,
Veluti apparet ad oculum ex ossibus combustis,
Et in calce viva ex lapidibus facta,
Ubi frigiditas agit in materia humida & clara,
Albedo apparebit in ea operatione,

Ut constat in glacie & frigore induratis,
 Causa ejus declarata est jam ante in philosophia,
 Sed hic non de communi philosophia loquor,
 Verum per exempla, ut tradam Alchymiam,
 Unum per aliud percipi potest,
 Veluti soboles agnoscitur ex sua matre,
 Si caliditas in materia humida & crassa
 Agat, niger inde color generabitur,
 Quod si exemplum ejus desideretis,
 Observate cum virida ligna igni apposueritis,
 Cum frigiditas operatur in materia crassa & sicca,
 Niger erit color, cujus rei ratio est,
 Talis materia est compacta & valde crassa,
 Cum frigore constringente, vitæ inimico,
 Crassities facit obscuritatem, & lucis privationem,
 Si color privetur, nigredo apparebit.
 Ideo semper hujus memor esto,
 Quod clara materia sit materia albedinis,
 Causa efficiens potest esse varia,
 Nam interdum est caliditas, interdum frigiditas,
 Sed albedo & nigredo (ut omnes norunt)
 Sunt colores contrarii in extremitatibus,
 Hinc opus vestrum cum nigredine incipiet,
 Si finis esse debeat albedinis perfectio,
 Intermedius color, ceu philosophi tradunt,
 Est rubeus inter nigrum & album,
 Nihilominus firmiter mihi crede,
 Rubeus est ultimus in opere Alchymix,
 Dicunt quoque in sua doctrina,
 Quod hi duo colores, rufus & citrinus:
 Sint intermedii inter album & rubeum.
 Et quod viridis & plumbeus color
 Inter rubeum & nigrum intercedat,

Incar-natus color est ex materia valde pura
Medici in urinis habent colores novemdecim,
In album & nigrum, ut ipsi tradunt,
Ex quibus color subalbus unus est,
Similis colori lapidis Onichini,
De eo colore Magnesia videtur,
Sed magnesia splendet cum puritate,
In nostro subtili opere Alchymia
Omnes occurrent colores, qui unquam habentur,
Centum & plures certissime,
Quam in urina sunt animadversi,
In quibus omnibus coloribus esse nequit,
Quin lapis noster contineatur secundum omnes gradus,
In omni compositione operum, quæ fiunt,
Et in omni compositione, qui mente concipitur,
Quotquot ibi colores sese offerunt,
Tot graduationes prudenter institues,
Et si non omnes graduationes cognoveris,
Ex Raymundo illas discas in arte ejus generali,
Gilbertus Rymerus scripsit juxta suam inventionem
De 17. proportionibus, at illæ non sufficiunt
In hac scientia quam nunquam invenire potuit,
Quamvis in medicina fuerit valde eruditus,
Cum excellentia naturæ humanæ
Sæpe superet medicinas medicorum,
Et sic honoret non raro suam artem
Cum sua medicamenta forte sunt inania,
At ita non se habet in medicina minerarum,
Ea enim ars excedit omnes alias generationes,
Et solum existit hominis sapientia,
Veluti per experientiam prudentes testari possunt,
Et ita alchymia verum fundamentum
Est in compositione ratione prudentis graduationis,

Caloris & frigoris, aut humiditatis & siccitatis,
 Cognoscendo, quod aliæ qualitates per eas generentur
 Ut pote durities & lenitas, gravitas & levitas,
 Asperitas & lævitas, per certa pondera,
 Cum numero & mensura sapienter indagata,
 In quibus ternis existit omne à Deo confectum,
 Nam Deus fecit omnia & disposuit certe
 In numeris, ponderibus & mensuris,
 Quos numeros si mutuaveritis,
 Naturæ injuriam facitis,
 Ideo Anaxagoras inquit, cave bene,
 Ne ad conjunctionem procedas,
 Antequam pondera plenarie cognoveris
 Omnium componentium, quæ hic requiruntur,
 Baconus dicit, quod antiqui nihil celaverint,
 Nisi solummodo proportiones, quas non docuerunt,
 Nam nullus authorum est, nec rex, nec princeps
 Scribens de hac scientia cum aliis congruit
 In proportionibus, quas si scire velitis,
 Raymundus cum Bacono & Alberto docebit,
 Cum Anaxagora seniore, ex his quatuor
 Habebitis perfectam cognitionem, at non ex uno omnem,
 Et si jungetis 4. qualitates ad unam intentionem,
 Tum oportet conjungere singula Elementa,
 Ut aquam & terram secundum vestrum desiderium,
 Bene composita cum aere & igne,
 Sciendo, quod in activitate sit dignior
 Secundus & tertius quorumlibet graduum,
 Quartus & primus excludi nequeunt,
 Nam utilis est & maxime usurpandus,
 Et optime extendere potest suam multiplicationem,
 In quo existit virtus generationis,
 Atque hoc est terrestris Lithargyrium nostri lapidis,

Absque eo nulla erit generatio,
Nec nostræ tincturæ fixatio,
Nam nihil est fixum, nisi terra sola,
Cætera omnia Elementa sunt volatilia,
Ignis, aer & aqua, ut quotidie videtis,
At ignis est causa extensibilitatis,
Et facit materiam esse permiscibilem,
Ac clarus splendor in pulchro colore
Fit magis ex genere aërio,
Et aer quoque si fuerit condensatus
Facit res levis liquefactionis,
Veluti est cera, & butyrum & omne gummi,
Exiguus calor ea omnia liquefacit,
Aqua purgat cum ablutione,
Et res mortificatas causatur revivere,
De multiplicatione ignis nil miri videtur,
Quæ multiplicatione terræ inferior est,
Nam terra generat herbas quotidie novas,
Absque numero idcirco verum est,
Quod terra tam sit admiranda, quam ignis,
Quamvis una scintilla in immensum se multiplicet,
Si tota ditio foret repleta lino,
Tum vana scintilla mirabiliter in eo cresceret,
Ignis & terra solummodo se multiplicant,
Et illæ sunt causæ multiplicationis nostri lapidis,
De hac terra Albertus magnus meminit
In mineralibus quod Lythargyrium sit optimum
Pro Elixire albo, ibique recenset illud,
Quod quoque in libro carminum demonstratur:
Nunc ad conjunctionem accedamus;
Et quædam consilia de ea adferamus,
I. Conjunge Elementa tua grammaticaliter
Cum omnibus suis regulis convenienter,

Quæ regulæ ad adjuvandum eruditos
 Sunt præcipua instrumenta in hoc opere,
 Nam nihil magis sibi contrariatur,
 Quam esse fixum & volatile:
 Omnes Grammatici Angliæ & Franciæ
 Ignorant docere vos hanc concordantiam:
 Hoc ORDINALE eam tradit, ut videbitis
 In Physica, libro de Arbore.

2. Conjunge ea quoque Rhetoricæ modo
 Cum naturis ornatis & purificatis,
 Postquam tinctura vestra debeat esse pura & pulchra,
 Accipe puram terram, aquam, ignem & aerem,
3. Logica via, quando cunque sit,
 Misce vera genera, non sophistica,
 Quorum ignorantia adduxit multos doctos
 Ut omnem suum laborem & opus perderent,
4. Junge ea invicem quoque arithmetice,
 Per numeros subtiles proportionales,
 De quo parum adhuc fuit cognitum,
 Cum Boetius scriberet, Tu numeris Elementa ligas,
5. Conjunge tua Elementa Musice
 Duas ob causas, unam propter melodiam,
 Quæ suos concentus placitos habeat,
 Cum verum effectum ejus inveneris,
 Et sic compone, ut Diapason
 Cum Diapente & Diatesseron,
 Cum hypate, hypaton & Likanos mese,
 Cum regulis, quæ sunt in Musica,
 Cum proportionibus causantibus harmoniam,
 Quibus valde similes proportionales sunt in Alchymia,
 Nempe pro magnis numeris actu positis,
 Sed pro secretis numeris intellectualibus
 Oportet ut inquiratis, velut ante dixi,

Ex Raymondi & Baconi doctrina,
Baconus tradit ea obscure in tribus suis epistolis.
Et Raymondus melius in Arte generali:
Multi existimant, cum ista legunt,
Quod intelligant, at revera falluntur.
6. Cum Astrologia jungit quoque Elementa,
Ut prosperentur eorum operationes quæcunque,
Quæ simplex genus, rude & inexpertum
Prudenter ducunt, donec inveniatur finis,
Cum tempore illa obediunt
Supra naturas formatas stellarum influentia,
7. Et scientia per sepectiva multum præbet evidentia
Omnibus in hac arte nobili laborantibus,
Et ita quam plures scientia alia faciunt
8. Velut præcipue illa de pleno & vacuo,
Sed magistra inter scientias omnes habenda,
9. Ad servendum huic arti, est magia naturalis,
Cum quatuor Elementa sapienter composita fuerint,
Et singula in suo gradu ordinata,
Tum ex variis gradibus & digestionibus
Colores apparebunt usque ad perfectionem,
Tunc enim intrinsecus operatur calor naturalis,
Qui in nostra substantia saltem est intellectualiter,
Visui non patens, nec manibus palpandus,
Ejus operatio paucis rarisque est cognita,
Et cum hic calor naturalis movebitur
Per externum calorem artificialem,
Tum natura excitata operari non desinet,
Ad varias diversitates graduum producendas:
Quæ est una causa, ut ex ratione animadvertitis,
Quod in opere nostro tot appareant colores,
Idcirco causatur in hac arte multum dubii
Ignorantia caloris intrinseci & extrinseci:

Ad sciendum, quomodo uterque hic calor congruere debeat,
 Et uter eorum in operando prædominari,
 Digestiones in hoc opere valde conveniunt
 Digestionibus rerum animatarum,
 Et præ cæteris (ut certe testificari possum)
 Magis assimilantur coctioni in homine:
 Ideo Morienus dicebat, lapis noster in generatione
 Valde est similis creationi hominis:
 In quo, inquit Raymundus quatuor omnes gradus
 Complexionum quatuor invenire licet,
 Idque actu, quod non poteritis reperire
 Inter alias creaturas in alio genere,
 Hinc inter creata hæc duo solummodo
 Vocantur Microcosmus, Homo & noster lapis:

Nunc de digestionem ad nutritionem
 Perfecte cognoscendam opus est accedere,
 Humor est solidus, constans cum siccitate,
 Fortiter mixtus in suis gradibus,
 In opposito passiva debite mixta
 Generantur calore intrinseco & extrinseco,
 Ita nihil aliud est nostra digestio,
 Nisi ex humore substantiali creata perfectio,
 Oro vos, ô laici, ut me excusetis,
 Quamvis ad hujusmodi verba non sitis assuefacti,
 Oportet me iis uti, quia omnes authores affirmant,
 Quod quælibet scientia suos proprios habeat terminos.
 Digestio interdum magis augmentatur
 Externo frigore, ut quotannis videre potestis,
 Quomodo in hyeme homines plus cibi capiant,
 Quam æstate, cum calor eorum sit intensior,
 Nam frigus tum cogit calorem intrinsecus fugere
 Et magis conjungit, ut fiat fortior,
 Cujus virtus & potentia major est

Ad digestionem perficiendam, quam antea,
Sed præcipuum nostrum Digerens pro hac intentione
Est virtualis calor materiæ digerentis,
Nihilominus calor rei digestibilis
Adjuvat digestionem, ejusque operationem,
Febrilis calor nihil digerit,
Radii solares juvare possunt & causari destructionem,
Vinum digestum plus habet caloris naturalis,
Quam recens mustum, cujus calor est accidentalis,
Coagulatio non est forma substantialis,
Sed saltem passio rei materialis,
Adhæc vos scire oportet, cum colores apparent,
Quod si præcipuum agens in ea materia,
Interdum enim calor est, interdum frigus,
Et aliquando humiditas, aliquando siccitas,
Ad cognoscendum principale agens semper
Requirit indagacionem subtili ratione,
Quod non perceptum est, nisi à magistris paucis,
Nam non notant, quomodo colores orientur,
Principale agens qualitatuum quatuor
Potentiam regalem obtinet & prædominatur,
Ut reliqua ad suum genus convertat,
De qua conversione Anaxagoras tradit
In libro suo de conversione naturali,
Cujus causas speciales Raymundus adducit,
Non est res ludicra aut levis docere,
Quomodo vestrum principale agens debeat discerni,
Quod tradam vobis per quatuor signa,
Ut per colorem, saporem, odorem & liquorem.
Et primo per colorem, quo intentioni vestræ serviat,
Ut principale agens agnoscatis,
Respicite in vas vestrum, qui color magis apparet
Tum illud, quod hunc causatur est principale:

Pro eo tempore, cujus insolentiam mitigare poteritis,
 Per hanc doctrinam, si furere incipiat,
 Quod perficietis, si bene cognoveritis
 Causas colorum omnium, qui occurrent,
 Hos ego hic tradam brevissime
 Per causas suas, ne opus sit alibi eas quærere :
 Albedo producitur ex varia materia clara,
 In alia re terminata, prout hic quoque invenitur,
 Nigredo est, cum partes corporis obscuri
 Cum Crassitie opprimit claritatem subjecti,
 Aut fit ex combusta terrestreitate,
 Sed ex ea combustione magna durities sequitur,
 Ac per commixtionem obscuri, clari & puri
 Generantur omnes intermedii colores,
 Quælibet res clara, perspicua & pulchra
 Oritur ex materia aquæ & aeris,
 Quam pura terra apprehendit,
 Talis quæ claritatem ejus non tollat,
 Et si in ejusmodi claritate & perspicuitate
 Non videatis colores speciales,
 De quibus audacte judicare poteritis,
 Quia causa earum rerum fuerit intense frigida,
 Veluti in Cristallo, berillo, aliisque plurimis,
 Diversitatem inter ea scire debetis :
 Cristallus habet aquam ad aerem declinantem,
 Inde est clare, speciosa & pulchra :
 At si declinet magis versus aquam,
 Est obscurior, ut berillus, vel glacies congelata,
 Sed si materia tendat ad siccitatem,
 Obscuritas cum duritie nascitur,
 Ut apparet in adamante lapide,
 Et in pluribus ejusmodi aliis :
 Splendoris, qualis est in Magnesia,

Lux est causa in materia clara,
Quæ superinducta est in aqueum vaporem,
Antea calore incensa certissime;
Nunc post claritatem & colores extremos
De mediis coloribus non nihil addam:
Rubini color est de tenui fumo ortus
In claro corpore, qui tum causatur,
Cum in eo corpore dominatur copia lucis,
Nam ejus plus vel minus facit plus vel minus splendere,
Sic Amethystus rubinum sequitur dignitate,
In minori claritate & majori obscuritate,
Et Calcedonius micante substantia
Sequitur berillum in gradibus variis,
Viridis, ut Smaragdus, est ex aqua pura,
Cum terrestri materia combusta mixta,
Et quo clarioris substantiæ terra fuerit,
Et clarioris viriditatis color apparebit,
Fuscus est ex claritate terminata
Infusa ex crassa fumositare congregata,
Ex aqua & terra productus,
Cui adest claritudo aeris,
Lividus vel plumbeus color generatur
Ex partibus aqueis & terrestribus,
Et ubi hæ partes sunt frigida & crassa,
Ibi plus ejus coloris visitur,
Ut apparet in inveterato plumbo,
Et in hominibus morti propinquis,
Hic color vocatus lividitas,
In lividis inimicis frequens,
Naturalem calorem & sanguinem movere
Ad cor, ad confortandum illud,
Et derelinquit faciem frigidam & siccam,
Quia calor & sanguis inde recesserunt:

Qqq 3

Similiter

Similiter cum febres sunt in extremitate,
 Ungues manuum isto colore conspiciuntur,
 Saphyri color ex oriente cæruleus
 Cœlesti sphaeræ non absimilis,
 Longe pulchrior est ad visum livido,
 Quia plus in eo est aeris, aquæ & lucis,
 Quam in livido colore & multis modis
 Hinc talis color preciosior æstimatur,
 Quam alii cærulei, qui quo sint obscuriores,
 Eo minus habent aeris & plus terebritatis,
 Argentum in lazurinum facile adduci potest,
 Cujus ratio est, perspicuitas,
 Quæ in argento existit, producta ab aere,
 Ideo ad cœlestem colorem tendit:
 Et copia argenti vivi, quæ in eo est,
 Causatur in argento splendorem,
 Subtilis terra, pura aqua cum claritate aeris
 Efficat illum splendorem in argento vivo,
 Citrinus color, flavus ut est in auro.
 Est color placitus, quibusdam valde gratus,
 Generatus ex valida & forti digestionem,
 Nam humor in eo habet fortem decoctionem,
 Talis color per calorem generatur,
 Velut est in melle, urina, lixivio & felle,
 Fulvor in auro producitur (ut vere dico)
 Expura & subtili materia bene terminata,
 Perspicuitate condensata; nam aqua purior
 Quo fuerit condensata, eo magis splendet.
 Causa enim ejus non est alia,
 Quam humiditas terminata, ut doctiores statuunt,
 Ita ut sit quoque polibilis,
 Quia aer nullas figuras recipit:
 Nam aer per se non terminatur,

Sic causam perspicui in aqua agnoscetis :
Albus & rubeus bene mixti & puri
Generant puichrum colorem citrinum,
Ita diversa commixtio Elementorum
Facit diversos colores pro diversa intentione,
Cum variis digestionibus & variis gradibus,
Omnes colores tacti sunt pro oculis.
Elementorum colores proprios notabitis,
Unde de coloribus melius judicabitis,
Medici dicunt de herbis quibusdam,
Quod sint exterius frigida & calida intus in radice,
Si exemplum hac de re expetitis,
Considerate operationem nobilium violarum,
Communis philosophia causam hanc aperit,
Quod frigida sit intus & rubea extus rosa,
Anaxagoras dicit in sua conversione naturali,
Intrinsicum & extrinsicum in omni re esse contrarium,
Quod verum est, exceptis iis rebus, quæ sunt
Ex parva compositione simplicitati proximæ :
Ut est scammonium & laureola laxativa,
Quæ non nutriunt ut vegetabilia,
Memento, quomodo in qualibet re mixta,
Semper unum elementum regnare desiderat,
Qui insolens appetitus & vitiosus
Cogit homines, ut sint tam ambitiosi,
Quod Deus optime disponere novit,
Dum pro peccatoribus bene providerit,
Omnes efferos appetitus ad æqualitatem reduci,
Cum Requiem æternam ecclesia canit,
Tum omnes ambitiosæ cogitationes
Apparebunt in nihilum redactæ,
Domini & mendici tunc evadent
In sarcophago omnino æquales,

Principale vestrum agens ita tractabitis
 Si ultra æqualitatem tetenderit,
 Ideo Aristoteles inquit, componite lapidem vestrum
 Æqualiter, ne in eo sit repugnantia,
 Nec ulla divisio, cum proceditis,
 Cavete de eo, quia valde necessum sit,
 Et cum contigerit, ut videatis
 Omnes colores simul, qui numerati sunt,
 Tum permittite naturam sua operatione
 Pro libitu suo instituere generationem,
 Ut ita inter tot tamque varios colores
 Natura ostendat unum principalem,
 Talem qui ad propositum tuum vergat,
 Correspondens elemento vestri desiderii,
 Hoc modo ex coloribus providebitis,
 Quid vos in opere dirigere debeat,
 Quamplurima alia de coloribus possem scribere,
 Sed hæc promissis meis satisfacient,
 Quatenus colores vestro inservient proposito,
 Ad agnoscendum principale vestrum agens,
 Sed multi ex doctis mirabuntur, ut patet,
 Tam varios colores in lapide nostro
 Ante perfectam albedinem & claram,
 Immutabilemque apparituros,
 Considerando paucitatem ingredientium,
 Quibus respondebo ad placitum eorum,
 Et tradam veritatem illius magni dubii,
 Per genus magnesiæ, isti colores eveniunt,
 Cujus natura est convertibilis
 Ad quamcunque proportionem & gradum,
 Veluti Cristallus ad ejus subjectum existit,
 Nam cujuscunque rei, quæ est in terris,
 Si Cristallum ei supponatis,

Colorem repræsentat, hinc desine mirari,
Ideo Hermes inquit nec falso nec inuide,
Ad perpetranda miracula rei unius,
Deus ita ordinavit, Rex Hermes ait,
Ut mira fiant de re unica,
Communes Philosophi hinc reperire nequeunt,
Virtutem nostri lapidis, captum eorum excedentem
Odor quoque intentioni vestræ proderit,
Ad sciendum prædominans Elementum,
Et una cum colore erit pro testimonio,
Quo principale agens indagetis,
Et vos qui odore doceri vultis
Principale agens ut discernatis,
Velut album & nigrum sunt extrema colorum,
Ita suave & fœtidum inter odores existunt,
Sed cum pisces ex visu non cognoscant
Intermedios colores, quia ipsorum oculi
Careant palpebris, ad claudendum eos,
Sic nec medii odores adoratu,
Percipientur à vobis, & hæc est ratio,
Quia nares patent, ut piscium oculi,
Ideo medii odores non certissime
Captantur naribus, ceu medii colores oculis videntur:
Gravis odor non est (ut docti sentiunt)
Medius odor, sed saltem minus færens,
Atqui scribebant in suis libris
De sua experientia (quæ mihi non est cognita)
Quod si misceatis suavem & redolentem odorem,
Æqualiter cum fœtente, ad probandum vestram intentionem,
Suavis odore percipitur, non autem fætidus,
Causam ejus rei cognoscere poteritis,
Omnes res suaves habent plus puritatis,
Et magis sunt spirituales, quam fætidæ:

Idcirco in aere sunt magis penetrativæ
 Et magis extensibiles, & sic quoque vitæ
 Magis acceptabiles, seu amicæ naturæ
 Et hinc magis receptæ quod est certum,
 Odor est fumosus vapor, calore resolutus
 Ex substantia quadam si dore visibili,
 Qui in aerem libere intrat,
 Et mutat aerem, vestrumque odoratum,
 Veluti sapor ciborum mutat vestrum gustatum
 Et quemadmodum soni afficiunt auditum
 Et colores afficiunt vestrum visum,
 Ita odor mutat odoratum sua potentia,
 Si causam odorum, scire desideretis,
 Quatuor res ad eos requiruntur,
 Primo, quod subtilis materia sit obediens
 Operationi caloris, ut referat
 Per fumum similitudinem ejus rei,
 De qua fumus ille evaporat,
 Et ut propaget fumum eum purum,
 Sed retinebit eundem fortius,
 Et sic materiæ crassæ non obediunt
 Caloris operationi, ut patet in nostro lapide,
 Calor efficit odorem, frigus impedit.
 Quia simeta in æstu magis tætent, quam hyeme,
 Odores grati generantur
 Ex pura substantia & vaporosa,
 Ut apparet in ambra, nardo & myrrha,
 Quæ res fœmineo sexui in primis placent,
 Sed ex substantia pura cum mediocri calore
 Proveniunt temperati odores, ut in violis,
 Ex mediocri calore & substantia impura
 Fit odor ingratus, ut alœes & sulphuris,
 At cum naturalis calor diminuitur,

Tum inde gravis odor exoritur,
Veluti olet piscis inveteratus,
Ubi naturalis calor putret & odor fætet,
Fætor est vapor & resolutus fumus
Rerum, quæ sunt malæ complexionis,
Et cum humor saltem corrumpitur,
Ita ut substantia non destruat,ur,
Inde saltem gravis odor spirabit,
At non omnino færens eo modo,
Fætoris putidi vero causa existit
Solummodo corruptio ipsius substantiæ,
Et cum mala substantia putrefiet,
Horribilis odor inde generabitur,
Veluti draconum & hominum cadavera putrida
Odore causari possent pestilentiam,
Non est salubre, olfacere carbones
Extinctos, ex fætoze vel equa abortire potest,
Quando qualitates conveniunt rei alicujus
Cum natura vestra tum bonus odor non deerit,
Sed cum substantia vestro generi fuerit contraria,
Tum odorem ingratum repræsentabit,
Pisces amant suaves odozes, veluti constat,
Non appetunt escam putidam, velut novam,
Omne quod participat bono odore,
Habet naturalem calorem sibi convenientem,
Quamvis Camphora, rosæ & res aliæ frigidæ
Habeant suaves odozes, tamen auctores scribunt,
Quod in calore virtualiter id sit inclusum
Cum puritate substantiæ, unde ita olent,
Hanc veterum opinionem aliis instillate,
Quod bonus odor non sit alteri contrarius
Sed ita non fit cum fætido odore,
Nam odor allii putorem fimi tollit:

De odoribus hæc doctrina sufficit
 Pro ut in Alchymia vestræ intentioni servierit;
 Quo opera vestra hinc intelligatis,
 Quando res ad putrefactionem tendant.
 Per odores quoque cognoscetis
 Subtilitatem & crassitiam materiæ discernere,
 De media etiam substantia cognitionem habebitis,
 Quæ ostentat corruptionem caloris naturalis,
 Et cognitionem diversitatum tenebitis
 Cum humor sit corruptus & cum substantia,
 Sed nostra substantia facta fuerat valde pura,
 Et est conservata virtute minerali,
 Ne inde fætorem percepturi sitis,
 Quamvis putrescat in suo proprio genere.
 Tertium signum & testimonium,
 Quo intelligatis vestrum principale agens,
 Sapor vocatur, gustatus oris,
 Qui semper causa est diminutionis
 Substantiæ illius rei,
 De qua gustare præsumitis,
 Sapor iudex longe certior foret,
 Quam color aut odor, sæpius probandus,
 Si non adeo sapor esset periculosus,
 Dum lapis noster est in opere,
 Nam nocet & sanitati & vitæ,
 Tam est res penetrativa
 Res omnes subtiles superat,
 Et solidas res subito penetrat.
 Hinc est periculum, nec conveniens,
 Multum vel sæpe de eo gustare,
 Confortat metalla, ut novimus,
 Sed nocivus omni hominum generi est,
 Donec perfecta rubedo accedat,

Quæ in igne semper duratura est,
Quidam de plebe vilis, hunc arti inserviens,
Gustavit de lapide albo particulam,
Existimans eo se revelatum iri
Ab omni ægritudine & dolore,
Unde miser ille subito fuit
Conjectus in fortem paralyfin,
Quem magister meus magna fælicitate
Curavit cum Bezoare minerali,
Idcirco quamvis justatus communiter
Sit optimus judex quocunque tempore,
Tamen gustatus ejus est abominabilis,
Nec sapor hic quicquam proderit,
Nihilominus de quibusdam partibus separatis
Gustatio fieri commode posset,
Ante conjunctionem factam experiendo,
Num operatio rite peracta esset, vel non,
Quomodocunque sit, sapiens satis noverit
Colore & odore intentionem suam perficere,
Nam multi judicant de vino bono
Ex colore & odore, cum purum sit
At de novo vino invenitur in genere
Gustatus verus judex præ omnibus,
Odoratus enim habet saltem unum organum,
Nihil discernens nisi res fumosas,
Sed gustatus habet organa sex absque dubio,
Ad percipiendum qualitates intus & exterius,
Quæ natura ordinavit contra pericula,
Ad securitatem rerum vitam habentium,
Simia judicat de suo cibo ex odoratu,
Homines & psitaci confidunt gustui,
Nam multæ res boni sunt odoris,
Quæ tamen gustui non conveniunt

Quia sunt abominales, nimis acidæ,
 Nimis acres, amaræ vel alias horridæ,
 Seu venenosæ, corro dentes seu nimis fortes,
 In his gustatus iudex non admittitur,
 Auctores antiqui olim retulerunt,
 Quod sapores essent novem,
 Quos discere poteritis exiguo tempore,
 Ut saporem acrem, unctuosum & acetosum,
 Qui tres subtilem materiam significant,
 Et alii tres mediocres materias testantur,
 Ut mordens, falsus & aquosus,
 Reliqui tres ex crassa substantia procedunt,
 Ut sapor amarus, subacidus & dulcis,
 Hi novem inveniuntur multis in locis,
 Quinque ex illis generantur cum calore,
 Unctuosus, acris, falsus, amarus & dulcis,
 Sed reliqui quatuor numero
 Facti sunt ex frigore, veluti est acetosus,
 Acidus vocatus sapor ponticus,
 Et subacidus qui dicitur stipticus,
 Aquosus quoque doctus insipidus
 Cum frigiditate generari effectualiter,
 Sapor ex duabus rebus concipitur,
 Diversæ substantiæ & diversæ complexionis,
 Ex caliditate & humiditate in secundo gradu
 Cum substantia crassa dulcis sapor provenit,
 Idem gradus ejusdem complexionis
 Cum mediocri substantia mixtus
 Unctuosum saporem producit,
 At ubi est calor & siccitas simul
 Cum mediocri substantia in secundo gradu
 Inde sapor sequitur necessario falsus,
 Cum res in tertio gradu calida & sicca fuerit

Cum substantia crassa, inde fit amarities,
Sed in quarto gaudu materia calida & sicca
Cum subtili substantia generat acridinem,
Ita quinque sapes, ut antea dixi,
Producuntur à calore, nec plures,
Ex frigore & siccitate in secundo gradu
Cum subtili materia acetositas oritur,
Veluti ex vultu hominum animadvertitis,
Cum gustant poma immatura,
Eadem complexio in eodem gradu
In re mediocris substantiæ,
Progenet, veluti facile æstimabitis,
Mordens sapor, qualis est in rosa,
Sed acidus & subacidus, & minus acidus hi tres
Fiunt ex frigiditate & siccitate in diverso gradu,
Et frigiditas & humiditas in primo gradu
Aquosum saporem semper generant,
Veluti apparet in albuminibus ovorum
Et facie candida fæmellarum,
Nam tales sunt frigidæ & humidæ,
Et habet multum superfluitatis,
Ideo vitorum sunt minus appetentes
Isaac dicit, sapes esse saltem septem,
Quia acidus & subacidus sit unus, sed inæqualis
In complexione, unius radice,
Et insipidus foret saporis privatio,
Inveniuntur quoque sapes compositi,
Ut dulcis acor & alii quamplures,
Ita ex saporibus homines indicabunt
Diversas substantias, complexiones, gradus quoscunque
Et si dubitetis gustatu experiri,
Ad alia testimonia accedatis,
Veluti in medicina non credendum urinæ

Soli, sed quoque in testem vocandus est
 Pulsus manuum prudenti consideratione,
 Sex res non naturales corporis humani
 Habentes respectum insimul,
 Ad septem res illas naturales,
 Caveat sibi, si securus esse velit,
 A tribus rebus contra naturam,
 Hæc octodecim fundamentaliter teneat,
 Ignarus medicus est ea præterientis,
 Ita ab ignorantia eritis tuti
 Et ægros à morbis relevabitis,
 Sic si hanc scientiam velitis indagare
 Operationibus, ad has respicite circumstantias,
 Prudentet considerando hæc 4. testimonia,
 Tria sunt tradita, quartum est liquor:
 Liquor est solatium hujus operis,
 Liquor erudito dat evidentiam,
 Per illum necendi sua Elementa,
 Atque etiam solvendi pro sua intentione,
 Liquor conjungit marem & fæminam,
 Et facit res mortuas ad vitam redire,
 Liquor purgat per ablutionem,
 Liquor nostri lapidis est præcipuum nutrimentum,
 Absque liquore alimentum non est bonum
 Liquor vehit alimenta omnia
 Ad singulas partes humani corporis
 Et sic idem facit apud nos in Alchymia,
 At considerare vos oportet puritatem
 Omnium vestrorum liquorum & quantitatem
 Et quam crassi sint vel tenues,
 Alias parum lucri facietis,
 Sed non, ut medici meminerunt
 Quia elixir est res secundæ intentionis,

Ideo plus miri naturalis inuenietis
In ejus operatione, quam in omni alio genere,
Medici dicunt, quo urinæ sint crassiores,
Eo plus significant humiditatis,
Multiliquores requiruntur
Ad nostrum lapidem pro ejus appetitu,
In libro Turbæ Arisleus refert,
Quod aer in aqua secrete sit inclusus,
Quæ tollat terram acria sua potentia,
Pythagoras inquit, quod benedictum id foret,
Aristoteles astute verba ejus ponit,
Dicendo, cum habueris aquam ab aere
Plato sapientissime loquutus est
Et vocavit illud stillam roris Madii,
Quod appropriate de Alchymia dictum est,
Sed communes authores primæ philosophiæ
Inquiunt, Aer condensatus redit in pluviam
Et aqua rarefacta in aerem revertitur,
Aliqui dicunt, quod Mayus sit initium anni,
Ut sumatur aqua facta ex aere,
Quidam dicunt talis aqua de cœlo descendit,
Donec Sol ingrediatur Scorpionem,
Alii dicunt, quod omnes liquores sint fugiendi,
Quos frigus inficiat, nec sint usurpandi,
Causa, cur ita, ut narrant antiqui authores,
Est quod activitas eorum sit frenata frigore,
Quidam Philosophi dicunt, quod sumere debeatis
Lac pro liquore ad faciendum Elixir,
Alius ait pro sua intentione,
Quod nullus liquor pro complemento sufficiat,
Ut aqua ex lythargyrio, quæ sit utilis
Cum aqua Azoch, ut lac fiat virginis,
Sed Democritus ait, quod optimus liquor sit

Ad faciendum Elixir, Aqua permanens,
 Cujus naturalis virtus & proprietas sit
 Ignem tollerare, nec inde fugere,
 Rupescissa inquit, quod præcipuus liquor
 Sit aqua vitæ pro Elixiris opere
 Quia ea sit spiritualis & reviviscens,
 Res mortuas revocans ad vitam,
 Existens quinta essentia rerum,
 De qua Aristoteles scribens,
 In libro suo de secretis ita dicit:
 Quod omnis perfectio sit in quinario,
 Rupescissa vocat optimum omnium liquorem,
 Nam facit crassas materias spirituales,
 Sed apud Pythagoram invenietis
 Aquam nostram vitæ alteris generis,
 Ipse inquit, quod sit vivificans in hac sententia,
 Fac fugiens fixum & fixum fugiens,
 Eo enim modo forti coactione
 Fixæ materiæ fiunt facilis liquefactionis,
 Alii dicunt, quod nullus liquor superet
 Liquorem congelationis amantem,
 Ideo talis optime reperiri posset
 Prope Islandiam, in tali terra,
 Quam Oceanus circum ambiat,
 Ubi tales liquores facile occurrant,
 De alio liquore alii sapientes dicunt,
 Qui sit frigidior quam aqua fontis,
 Magis gelidus non gustatur liquor,
 Attamen nunquam consumitur aut diminuitur,
 Quamvis sit semper in opere occupatus,
 Nunquam tamen in copia deficiet,
 Qui à Democrito vocatur
 Lux umbra carens aqua orientalis,

Hermes inquit, nulla aqua tam est necessaria
Quam aqua crudi mercurii,
Nam illa, dicit vir doctissimus,
Locum tenebit aquæ in nostro opere,
Nunc discitis omnes, quotquot hanc scientiam quæritis,
Quod per hos liquores lapis noster perficiendus sit,
Liquor est res mobilis
Substantiæ liquidæ & instabilis,
Omnes ejusmodi res sequuntur motus Lunæ
Magis quam res stabiles aliæ,
Idque apparet cuicumque clerico
In operatione albi operis,
Liquores lauant & purificant
Tam extremitates quam intermedia,
Deus creavit liquorem ad hominis usum
Ad purificandum res impuras in ædibus,
Liquor absque dubio educit
Res abditas corporum exterius,
Ut lotrices evidenter comprobant,
Cum ex cinere suum faciunt lixivium
Liquor confortat radices graminis,
Et arborum, quæ exiccatae fuerant,
Nam liquores naturales restaurant
Humores antea perditos,
Liquores dividunt qualitates seorsim,
Resolvendo substantias in atomos admirabiles,
Liquores quoque in unum cogunt
Multas res, ut fiant noster lapis
Liquor juvat ad fluxum & motum,
Diversas res: & hinc animadvertitis,
Quomodo liquor investigandus sit
Ex rebus variis quæ in terra existunt,
Quidam per incisionem, velut Terebinthina

Et quidam expressione, ut musta & vina,
 Aliqui contritione, veluti oleum,
 Quidam distillatione, quemadmodum aquæ fiunt,
 Aliqui combustione, ut colophonia,
 Et quidam per aquam, ut fæminæ faciunt lixivium,
 Quidam aliis viis producuntur,
 Et per naturalem operationem fiunt,
 Ut urina, sudor, lac & sanguis,
 Ac coagulum ad caseos faciendos utile,
 Per tot modos & adhuc plures
 Liquores quærimus pro nostro lapide,
 Quilibet ex illis vult adhærere
 Illi, quod tangit magis minusque,
 Sed argentum vivum quamvis fluxibile sit,
 Tamen nulli rei adhærebit,
 Nisi met illis cujuscunque generis,
 Quia ibi invenit sororem vel fratrem,
 Mixtum ex subtili terra relinquit ea,
 Nec adhæret illis, quæ tangit,
 Omnes isti liquores enarrati.
 Continent 4. Elementa æque, ut istud,
 Ut lac continet serum, butyrum & caseum,
 Et ita singula ex his omnibus:
 Quæ quatuor Elementa separari possunt
 Et iterum conjungi, ad vestrum lucrum,
 Sed longe prudentius hæc investigantur,
 Quam caseus, butyrum & serum fiunt,
 Ex omnibus liquoribus, qui sunt in nostro lapide,
 Non est simplex, nisi aqua sola,
 De singulis quoque liquoribus nostri lapidis
 Cognoscatis complexionem & gradum,
 Et tum cum liquoribus separabitis
 Principale agens de suo statu,

Si ipsum fuerit permanens & durable
In variis modis superfluitatis,
Ut si qualitas prædominans sit siccitas,
Emendabitur eam humoribus humidis
Iam magis, jam minus prout necessum videbitis,
Et sic in omnibus qualitatibus procedetis,
Eoque modo ordinabitur pro vestro nutu
Principale agens ad vestrum propositum implendum,
Ex qua cognitione diversitatis, contrarietatis & convenientiæ
Cognoscetis, quæ qualitas prædominari debeat,
Liquores vestri vel sunt addendi vel subtrahendi
Ad æqualitatem faciendam magno ingenio,
Sed ne credatis, rem ullam existere
Calidam & humidam simul in uno gradu,
Nam omnes, qui putant ejusmodi binas qualitates esse,
Decipiuntur sua opinione, ubicunque sint,
Communes scholæ, quæ ita docent, non sunt veræ,
Mitte hanc opinionem & novam addisce,
Omnes antiqui decepti inveniuntur,
Dum in uno gradu duas qualitates posuerunt,
Aut ita dixerunt, ne inquirentes reperirent
Secretam mixtionem ex Elementorum genere,
Idcirco qui non novit graduationes,
Non potest esse perfectus in nostris operationibus,
Nam in propriis suis numeris Deus fecit omnia,
Absque veris numeris nemo bene cantabit,
Qui errat in numeris in ipso cantu errabit,
Qui errat nobiscum, naturæ infert injuriam,
Considerate quoque naturam medii,
Cum in tertio gradu fuerit depuratum,
Quo purius erit vestrum medium,
Eo major perfectio inde orietur,
Media complectuntur magnam partem

Virtutum quæ sunt in hac arte,
 Nam principale non potest reddere influxum
 Ad finalem terminum, nec ille refluxum
 Ad suum principale, absque succursu
 Mediorum, quæ extremitates contineant prædictas,
 Nam veluti per medium alti spiritus
 Anima connexa est humano corpori,
 Ex quibus tribus spiritibus unus vocatur vitalis,
 Alter dicitur spiritus naturalis,
 Tertius est spiritus animalis,
 Et ubi hi morentur, nunc audietis,
 Spiritus vitalis in corde habitat,
 Spiritus naturalis (ut authores testantur)
 In Epate existere perhibetur,
 Sed spiritus animalis in cerebro,
 Et quamdiu hi tres spiritus
 In homine sanitatem continuant,
 Tam diu anima absque ulla repugnantia
 In corpore manet, vitaque sana est,
 Sed quando hi spiritus in homine remanere nequeunt,
 Tum anima quoque inde discedit,
 Ideo in opere nostro, ut authores statuunt,
 Debent esse corpus, anima & spiritus,
 In opere quoque nostro oportet
 Ut medium nostrum cum quolibet genere conveniat,
 Utriusque extremitatis cum sapientia inventæ,
 Alias totum opus in nihilum redigeretur,
 Nam natura prudens non potest operatione
 Rem aliquam complere ad nutum,
 Et ita incedere inter extremitates,
 At si primo per omnes gradus tendat
 Cujusque medii, hoc est verum & legitimum
 Hinc natura varia media ordinat,

Nunc post hæc omnia scire vos oportet
Septem circulationes cujusque Elementi;
Quæ convenient cum numero septem planetarum,
Quos nemo cognovit, nisi ex gratia cælesti,
Et philosophi magni ingenii
Dicunt, quod circulationes debeant esse novem
Securius est illos sequi in opere,
Nihilominus septem nobis sufficerent
Per inventiones novas nuper inventas,
A recentioribus philosophis, quorum opera sunt vera,
Sed pro circulationibus Elementorum
Quidam docti putant satis fore pro sua intentione,
Si ab igne ordine descendant
Ad aerem, nec se errare,
Si hinc ad aquam procedant,
Atque inde ad terram, cum opus fuerit,
Et hoc modo observato ordine
A summis ad inferiora tendant,
Quorum verborum hanc rationem existimant,
Quia aer est cibus ignis repertus,
Sed, crede mihi, talis circulatio
Et saltem quædam rectificatio,
Quæ magis separationi inserviat
Et correctioni, quam transmutationi.
At tamen verum est, quod ignis appetitus
Sit in primis operari in terra,
Tanquam in præcipuo suo materiali fomite,
Quia ignis cum terra maxime omnium consentit,
Ideo, quod siccitas dependeat à calore,
Sed aer cum suo genere magis humidus est,
Quam vis ignis absque aere non operetur,
Cum elementa inter se sint connexa vinculis,
Per Dei manum, ne ab invicem discedant

Ullo ingenio vel virtute artis humanæ,
 Veluti in tubis aquarum exemplum videtis,
 Ubi aqua gravis ascendit post aerem,
 De quo causam rationabilem non percipitis,
 Nisi connexionem elementorum in suo genere,
 Sed nostra circulatio ab igne summo incipit
 Et finitur cum aqua ipsi maxime contraria:
 Alia circulatio cum aere incipiens
 Finitur cum sub contratio, cohærent terra & ignis,
 Ab igne versus terram, hinc ad aquam puram
 Inde ad aerem, atque hinc per medium
 Progredimur ad terram, & mox ad ignem,
 Per has circulationes opus rubeum perficitur:
 Aliæ circulationes potius albedini conveniunt,
 Quæ propter eam hic enarratæ sunt,
 Quælibet circulatio suum proprium habet tempus,
 Pro ratione suæ difficultatis,
 Nam ut unus planetarum gravior est
 Altero & in cursu tardior,
 Ita quædam circulationes, quas docti peragunt,
 Requiritur spacium triginta hebdomadam,
 Aliæ circulationes minus habent temporis,
 Veluti planetarum alius alio est levior,
 Sed tempus unius est, quo ascendat alius,
 Ad 26, septimas extensum experimento,
 Post omnes grossas preparationes ante factas,
 Et circumstantias intellectas,
 Quarum ignorantia quam plures decepit,
 Cogens eos cessare, ubi sapientes inceperunt,
 Vulgares alii, qui hanc scientiam quæ siverunt,
 Putarunt, quod 40. diebus hic confici possit,
 Non cognoscunt illi res naturæ & artis
 Habere tempus proprium pro cujuscunque modo,

Veluti apparet in hac similitudine,
Elephas, quia sit animal magnum & rude
Fætum fert duobus annis,
Et est quinquaginta annorum antequam generet,
Anaxagoras inquit in sua consideratione
Quod metalla habeant pro sui generatione
Mille annos, Hinc statuit
Ejus respectu nostrum opus saltem esse unius diei:
Ita oportet operari vos subtili ingenio
Cum videritis terram surgere super aquam,
Nam ut aquam sustinet terra, quam premimus,
Ita in opere hujus lapidis contingit,
Hinc fontis scaturigines levi motu
Prudenter instituetis sæpenumero,
Ut aquæ possint leviter fluere,
Quia fluxus violenti sunt periculosi,
Præterea prodest in Alchymia
Cognoscere septem aquas in effectum,
Quæ sunt traditæ à diversis,
Cum sint communes, quas quærere oportet,
Nec desideretis hunc librum omnia docere,
Quia hic est saltem Ordinale,
Per has aquas existimant quidam
Emendare se posse omnes defectus metallici generis,
Putant quoque Elementorum quatuor
Per has se inventuros effectus
Nam præsupponunt cum confidentia
Quod omnes virtutes requisitæ iis contineantur,
Et ad mollificandum metalla duriora
Ac indurandum alia nimis mollia,
Vel ad putrefaciendum vel reddendum ea malleabilia,
Pro cuiusque convenientia & aptitudine,
Ejusmodi liquores cognoscere valde prodest,

Alias lapis noster nutriri non poterit,
 Auctores fama celeberrimi
 Vocant lapidem nostrum Microcosmum,
 Nam ejus compositio abique dubio
 Apparet persimilis mundo, cui insistimus,
 Ex calido, ex frigido, humiditate & siccitate,
 Ex duro & molli, ex levi & gravi,
 Ex aspero & levi, & ex rebus fixis
 Miscetur cum volatilibus & fluxilibus,
 Et ex omni genere contrario in unum reducitur,
 Compositum ex instituto Dei glorioso,
 Unde in metallis fiat transmutatio,
 Non solum in colore, sed in transsubstantiatione,
 In qua oportet vos scire illud.
 Quomodo omnis virtus Elementorum transmutantium
 In transmutatum prædominari debeat,
 Antequam substantia transmutetur,
 Omnesque partes ejus transmutatæ debent converti
 In Elementa transmutantia gradatim impressa,
 Ita ut res tertia elementa ex iis omnibus
 Illius conditionis semper permaneat,
 Ut vere habeat ab uno illorum
 Substantiam, ab altero virtutem,
 Puer ubi natus est potest edere & flere,
 Noster lapis in nativitate sua potest colorare abundanter,
 Post tres annos puer incedit & loquitur,
 Tum noster lapis adhuc magis colorabit,
 Unum in mille ejus tinctura procedit
 Metallorum bene ablutorum, veluti ipse testis sum,
 Firmiter credite & confidenter cogitate,
 Quod argentum tam bonum faciat, quam minera producit,
 Et ita lapis noster augmentabitur & accrescet
 In quantitate & qualitate in infinitum,

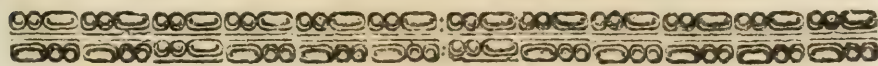
Atque inde ejus incrementum & augmentatio
Assimilatur homini in crescendo & creatione,
Attamen unum veritatis punctum hic ponam,
Quod quibusdam displicere possit,
Cum primum feceritis nostrum lapidem,
Eo tempore de lucro cogitatis,
Quod si tum cessare animum inducatis,
Manibus vacuis inde abibitis,
Expensæ adeo fuerunt magnæ
Quæ huic adhibentur operi,
Sed ad primum augmentum ex omnibus
Dividite vestrum lapidem
In duas partes æqualiter
Cum subtili balance & non ad visum,
Unam pro rubeo, alteram pro albo,
Ad tenendum utrumque pro vestro commodo,
Tum primo lucrum incipit exoriri,
Sed postea, si sapueritis
Ad singulas augmentationes continuas
Utilitas proveniet commodissime,
In hoc nostro opere albo
Veluti quoque in rubeo lapide,
Inde dicit Maria soror Aaronis,
Vita est brevis & scientia longa,
Nihilominus valde retardat senectutem,
Cum semel sit perfectum forti animo,
Sed quidam, quamvis docti fuerint,
Reliquerunt opus suum ex inconstantia,
Postquam majores labores præterierant,
Quia non cognoverunt quod ultimo
Generetur lucrum & utilitas,
Quam appetiverunt illi in principio,
Hinc video, quod necessarium sit

Verum dicere, quando vos lucrum captabitis:
 Nam cum ego obiero ex hac mortalitate
 Hoc testimonium superstes remanebit,
 Qua de causa non subterfugio
 Veritatem hujus artis declarare,
 Quoad mihi liceat, ne male accuser,
 Quod Dei præcepta neglexerim:
 Hoc modo finitur nostrum album opus
 Satis declaratum viro intelligenti,
 Post hæc omnia quodam tempore
 Audivi dicentem magistrum meum,
 Quod per multi patientes & sapientes
 Invenerint nostrum album & lapidem experimentando,
 Veluti fuissent vere instituti,
 Magno cum labore & acceperint,
 Sed pauci, dicebat, aut vix unus
 In quindecim regnis habet nostrum rubrum lapidem,
 Eoque dicto conjecit oculos
 In me respiciens immobiliter,
 Propter sua verba me vidit tristem,
 Respondi ego, Heu mihi quid faciam?
 Nam supra omnes res terrenas
 Appeto & amo scientiam,
 Et quia lapis rubeus præservando
 Sit res preciosa producens mihi vitam,
 Lapis rubeus, inquam, mihi fuerit gratior
 Quam totius mundi aurum
 Tum dixit ille, quod ætate forem junior,
 Corpore agilis, ad insolentiam adhuc proclivis,
 Vix ætatis viginti octo annorum,
 Et quod Philosophi tales non haberent coævus
 Hoc responsum molestum tum mihi reddidit,
 Donec senior fueris dicebat, esse non poterit,

Eheu inquam, bone magister, sis memor,
Quamvis corpus sit mihi agile & juvenile,
Fac mei probationem, & inuenies
Satis ætatis in mente appariturum,
Nihil addidit ipse eo tempore,
Et sic se sustinuit aliquamdiu,
Post hæc subito miris modis
Tentavit me, ut mos est philosophorum,
Quod omne narrare nimis longum foret,
Et evulgare id non sine injuria possem,
Nam seruari debet pro secreto
Hui, cui scientia hæc continget,
Attamen ultimo successu temporis
Ille me amore dignatus est ex divina gratia,
Ut ita veram doctrinam acceperim
Conficiendi hanc rubram medicinam,
Quam inquirere velle esset frustraneum,
Antequam alba medicina perfecte sit confecta,
Habent quoque utræque medicinæ in principio
Unum modum vasis & operationis
Tam pro albo quam rubeo,
Donec omnes res vivæ fuerint mortificatæ,
Tum vasa & forma operationis
Mutari debent in materia, figura & gradu,
Sed cor in me palpitat & manus tremunt,
Quando scribo de hac re rarissima,
Hermes sententiam veram olim protulit,
Dicens, Ignis & Azoth tibi sufficiunt:
Expofitor Hermetis & Aristoteles simul
In eo adjuncto opere rem miram declarat,
Inquiens quod Albertus Magnus Ordinis prædicatorum,
Et Baconus minorita, quoque monachus,
Non lapidis rubei habuerint considerationem

Ad augendum cum multiplicatione,
 Expositor ille hoc satis cognoverat,
 Quemadmodum magister meus mihi vere ostendit,
 Quamvis nunquam probaverim
 Opus rubeum ante hunc diem :
 Causa apparet in hoc libro superius,
 Cum spoliatus essem, nil desideravi amplius,
 Attamen eo usque me intromisi
 Ut secretum vobis pandere non desinam.
 Enarrando tales, qui ausi sunt
 Tam grande secretum aperire aliis,
 Ipsi dicunt, quod intra albedinem
 Cælata sit rubedo nostri lapidis delectabilis,
 Quæ possit vi forti ignis alicujus
 Educi, ut appareat secundum nostrum desiderium,
 Pandophilus in turba ait, mente secura
 Est ejus umbra in vera tinctura,
 Maria id confirmat fide oculata,
 Quod in ipsa albedine est rubedo occultata,
 Liber laudabilis ab Hermete factus
 De rubeo opere loquitur hoc versu,
 Candida tunc rubeo jacet uxor nupta marito,
 Hoc est, si caute respexeritis,
 Tum pulchra & candida fœmina est
 Copulata rubeo viro,
 Unde facile intelligere poteritis
 Cum lapis vester albus tolerabit calorem
 Et manebit in igne ut sanguis, rubeus,
 Tum conjugium est perfectum & bonum,
 Et facile hoc tempus agnoscetis,
 Quomodo semen masculinum
 Operando obtinuit victoriam,
 Supra menstrualia preciosissime,

Eaque bene convertit ad suum genus,
Veluti ab experientia vobis patebit,
Considerando substantiam embryonis,
Nam tunc completus est noster lapis,
Quem sapientes dicunt nutriri debere
Proprio suo veneno, quousque sufficiat,
Tum ibitis quocunque libuerit,
Nam omnes sumptus vestros ille recompensabit,
Hoc modo finitur subtile opus cum requisitis suis,
Non necessum est, nec possum, nec volo, plus ostendere.

Capitulum sextum.

R Espectu materiae concordantiarum
Considerabitis non esse variationem,
Inter eas res, quae convenire debent,
Nam ex variatione oriri posset discordia,
Unde labor vester frustra foret impensus,
Quicumque nostrum opus incepturus est,
Quinque regulas seu concordantias tenere debet,
Prima regula est ut observet,
Nam mens ejus cum opere consentiat,
Quod praedominari oportet praeter omnibus,
Alias omnes labores vestros frustrabitur,
Secunda regula necessaria est ad cognoscendum
Discrimen inter hanc artem & ejus artifices,
Tertia vestrae intentioni inserviet,
Cum opus convenit cum instrumentis,
Quarta concordantia bene inquiri debet
Quo ad locum, ubi perfici optime queat:

Quinta

Quinta est de concordantia & sympathia
 Inter vestrum opus & sphaeram caelestem:
 De his quinque regulis hic tradituri sumus,
 Incipiendo à prima inueniemus,
 Quod vere pauci magnates sint constantes animo,
 Quia illi sunt praecipites, & opus longum est,
 Volunt ut vos naturæ violentiam faciatis
 Quidam novitij sunt adeo celeres ac ignis,
 Post anni dimidium illi nihil desiderant,
 Et quidam in septimana vix completa
 Mutabunt mentem, quidam in die:
 Et per mensem firmiter credunt,
 Sequenti mense vero totam artem reprobabunt,
 Multo melius esset pro iis cessare,
 Quam artem hanc velle indagare,
 Tales muscæ volent, quo velint,
 Et tales verba prius addiscere elaborent,
 Sequentes sententiam huiusmodi facerrimam,
 „Attingens à fine usque ad finem fortiter
 „Disponens omnia suaviter:
 Omnes parum prudentes & mente mutabiles
 Necessario variari contingit,
 Et quidam cuicumque fidem adhibent,
 Quod opibus illos exuit:
 Cuique fabulæ sibi narrare solent
 Assentiri & antiqua relinquere:
 Sed quidam Domini sunt animo constantes
 Iique apti sunt ad finiendum illud:
 Talis quicumque fuerit in hoc opere,
 Sive laicus sive clericus,
 Seu dives, eques, abbas aut dominus
 Cum hac arte maxime convenit:

Secunda concordantia cum hac arte est,
Cum habiles invenitis ministros,
Nullus famulus huic intentioni infervit,
Nisi sit sobrius, prudens & diligens,
Fidelis vigilans & meticolosus,
Tenax linguæ nec vitiosus corpore,
Purus manibus, in atrectando curiosus,
Non inobediens, nec præsumptuosus,
Tales ministri vestro operi intenti
Servabunt illud ab omni injuria,
Sed ne confidite ejusmodi duos aut tres
Sufficere vobis ad finem operis:
Si materia vestra sit quantitate mediocris,
Tum octo tales servi convenient,
Sed ad quantitatem exiguam sufficient
Quatuor ad omnia peragendum:
Quorum pars dimidia operabitur,
Quando pars altera dormit aut est in Ecclesia,
Nam ex hac arte nihil boni habebitis,
Nisi ministretur ei tam nocte quam die:
Cum continuatione, excepto sacro sabbato,
A vespera numerando ad vesperam sequentem,
Et dum operantur, oportet eos cavere
Omnem nequitiam, alias hoc verum continget,
Quod tantum infortunii interveniet,
Ut corrumpant partem sui operis,
Ideo omnes ministri debent esse masculi,
Vel etiam omnes sint fœminæ,
Ne simul in opere adhibeantur,
Licet quidam ex illis ex vestris sint cognatis
Tamen necessum est eos quid habere solatii
Ad labores eorum magnos remittendos,
Nam nihil magis futurum est utile,

Uuu

Quam

Quam hæc una concordantia,
 Tertia regula est per multis obscura
 Ad ordinandum instrumenta huic operi necessaria,
 Veluti singula capitula habent diversas intentiones,
 Ita quoque requirunt diversa instrumenta,
 Tam in materia, quam in forma,
 In concordia ne casus superveniat,
 Veluti opera divisionum & separationum,
 Parva poscunt vascula ad suam operationem,
 Sed vasa lata pro circulatione,
 Et longa pro præcipitatione,
 Et brevia & longa faciunt pro sublimatione,
 Sed angusta vasa & satis alta
 Correctioni magis appropriantur,
 Quædam vasa fiunt ex plumbo,
 Et quædam ex luto seu vivo seu mortuo,
 Lutum mortuum ea res vocatur,
 Quæ sustinuit magnam perdurationem,
 Tale mixtum cum pulvere & luto crudo
 Ignem tolerabit, nec in eo deficiet,
 Sed alia luti genera in igne non manebunt,
 Quæ pro vasis accipere non desiderabis,
 Alia vasa fiunt ex lapidibus
 In igne mansura, sed pauca vel nulla
 Apud operarios nunc inveniuntur,
 In aliqua regione totius Angliæ,
 Quæ nihil aquæ imbibant
 Et tamen in igne sicca perseverent,
 Ejusmodi lapidea vasa pro nostra intentione
 Futura essent preciosa instrumenta,
 Omnia alia vasa fiunt ex vitro,
 Ne materia spiritualis exeat
 Ex cinere, & silice in hac regione ejusmodi

Fiunt, sed alibi ex lapillis,
Ex nostris vitris genus optimum
Matutina frustra solent exhibere,
Quæ fuerunt cinis pridie
Et tulerunt ignem per noctem & amplius,
Durius species vocatur freton,
Ex vitrorum fracturis id evenit,
Tinctura smaltorum vitriariorum
Non penetrabit illud, ut referunt,
Per hanc doctrina eligendo
Assumeris quodcunque volueritis pro vestro usu,
Sed quoad figuram generis vasorum
Quilibet pro arbitrio suo eam sequitur,
Optima forma vasis est, ut patet,
Quæ convenit cum vase naturæ,
Et figura, quæque respondeat quantitati
Omnibusque aliis circumstantiis materiæ,
Et hoc tradit optime Albertus Magnus
In libro suo de mineralibus,
Hac de re secretum manifestatum est
A magistro meo, dum hoc modo
Inquit, si Deus non dedisset nobis vas,
Nihil dedisset, atque illud est vitrum,
Instrumenta plura sunt necessaria,
Veluti fornaces habentur convenientes,
Auctores antiqui invenerunt pro hac arte
Furnum specialem ad omnes usus,
Quilibet pro suo ingenio alios,
Sed quam plures ex illis sunt inutiles,
Alii sunt nimis lati, alii nimis longi,
Multi ex iis naturæ non conveniunt,
Idcirco quidam furni possunt usurpari
Sed quam plures ex iis debent non admitti,

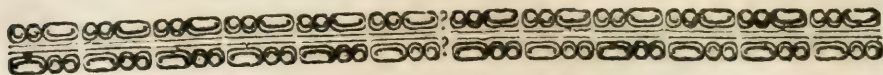
Nam facti sunt saltem singulari inventione
 A talibus, qui videbantur, nec erant sapientes,
 Formam magis commendabilem ex omnibus
 In hoc libro descriptam reperietis,
 Quidam furnus à me inventus fuit nuper,
 Qualis antiquis non fuit cognitus,
 Cujus secreta potentia studio inquisita
 Magnoque sumptu producta fuit,
 In eo uno eodemque tempore fieri possunt
 Sexaginta opera, fere nullis expensis,
 Nec majoribus, quam quæ uni operi adhibentur,
 Hinc certe magna ejus est utilitas,
 Sexaginta diversos gradus habebitis
 Pro totidem operibus & singulis diversum calorem
 In eo furno pro implendo vestro desiderio,
 Ita ut tamen exiguo igne hæc omnia fiant,
 Qui saltem pedem in latitudine exæquet,
 Et tamen quodlibet eorum 60. spaciosum ei æquale est,
 Plura proposita ibi possunt perfici,
 Quia ibi erit calor quicumque expetitur,
 De hoc instrumento non omnes cognitionem habent,
 Atque ideo in pictura non fuit adjectum,
 Alius furnus poterit inservire sexaginta
 Vitris & adhuc longe pluribus,
 Quorum singula æqualem sentiant calorem,
 Veluti ex pictura facile percipietis,
 Deinde alia adhuc fornax ad operandum
 A me inventa est per imaginationem,
 Quæ optime inserviat separationi
 Dividentium & exaltationi,
 Et disjunctioni, quæ vocatur divisio,
 Nec non correctioni quæ dicitur ablutio,
 Et aliquando conveniet desiccationi,

Et optime facit ad præparationem,
Et ita pro sex rebus prodeſſe poteſt,
Et tamen ſimul & ſemel pro omnibus,
Hæc eſt res nova, quæ non debet
Exprimi pictura, ut omnes videant,
Alius furnus appingi poteſt
Magis periculofus, quam omnes alii;
Factus pro Magnefia, de quo antiqui tradiderunt,
Quod manu tangi nequeat & linteolum tamen,
In ejus medio poſitum non comburatur,
Præ timore flammæ ex lignis ſurgentis,
Quam ſubtilem fornacem cum ipſe reperiſſem,
Multa admiranda in eo perfeçi.
Nunc convenit narrare hoc tempore
Cujus gradus ſint in dubium vocandi,
In quo Magnefiæ materia præcioſa
Viva ſervari poſſit, ne tota pereat,
De cujus graduationibus ut ſitis certi,
Conſiderate veſtra regiſtra, & hoc notetis,
Quo plura ſint regiſtra, eo minorem eſſe calorem,
Per varia regiſtra, varios gradus facietis,
Qui novit virtutem & genus operationum
Cujusque furni, ille veritatem invenire poterit,
Et è contra qui ea ignoraverit,
Omnia ejus opera caſualiter procedent,
Nemo erit ſecurus, ſe intentionem ſuam habiturum,
Abſque convenientiâ artis & instrumentorum,
Plura alia instrumenta erunt requiſita,
Quam in hoc capitulo recensentur,
Quæ ordinabitis ſubtili ingenio,
Et probabitis antea, ſi prudentes fueritis,
Quarta regula valde eſt notabilis,
Inter hanc artem & locum, qui ſit aptus,

Quædam loca oportet semper esse sicca,
 Ab ære libera aut temperata luce,
 In quibus radii solares nulli splendeant,
 At pro quibusdam locis verum est,
 Quod non nimium lucis habere possint,
 Quædam loca necessario debent esse humida & frigida,
 Pro quibusdam operibus, ut authores tradunt,
 Sed in nostris operationibus ubicunque
 Ventus nocebit quocunque modo :
 Ideo pro singulis operum speciebus
 Oportet vos rationabiliter locum eligere,
 Philosophi dicunt pro suo ingenio
 Quod fieri debeat intra seras novem,
 Astrologi tradunt, singularem esse gratiam
 Invenire locum operationi idoneum,
 Nam multæ res mira producant,
 Quibusdam in locis & non in aliis,
 Sed contraria admiranda ex una re
 In contrariis locis generantur sæpissime,
 Cujus nulla alia causa apparet,
 Nisi loca contraria quo ad spheram cælestem,
 Et ubi locus terræ aliis fuerit contrarius,
 Illi consentiens obedire forte reperitur,
 De quo magna evidentia & testimonium clarum
 In magnete lapide facile occurrit,
 Cujus septentrionale punctum huc convertitur,
 Quod versus austrum pellit aciculas,
 Ideo sapientes hanc artem inquirendo
 Repererunt quædam loca ei apta, quædam inepta,
 Certe ejusmodi loca, ubi luxuries dominatur,
 Pro hac arte extreme detestanda sunt,
 Quinta regula à doctis sat cognita est,
 Inter spheram cælestem & subtile nostrum opus,

Nihil supra terram habet plus simplicitatis,
Quan elementa nostri lapidis,
Idcirco quando ea sunt in operatione,
Maxime obedunt constellationi,
Unde concordia valde amicabilis
Est in directo & fixo Ascendente,
Quod est commune signum pro hac operatione,
Pro multitudine ipsius reiterationis,
Fac ut sit fœlix Ascendens tuum prædominans,
Et à malis aspectibus ipsum reservetur,
Quod si impediatur vel necessario inficiatur,
Causetur ut habeat bonum aspectum,
Pro albo opere fac fortunatam Lunam,
Ut sit domina quartæ domus,
Nam hic est Theſaurus absconditus ab antiquis,
Sic in domo sexta sit pro ministris operis,
Serva omnes eas à magnis impedimentis,
Velut est in picturis, aut ad istam intentionem,
Dummodo vestra Nativitas non prætendat infectionem,
Contrariam respectu hujus electionis,
Virtus motoris orbis est formalis,
Virtus octavæ spheræ est ei instrumentalis,
Cum signis & figuris suis aspectivis,
Planetæ virtus est propria & specialis,
Virtus Elementorum hic est materialis,
Virtus infusa ex omnibus his resultat,
Prima assimilatur operatoris ingenio,
Secunda vero ejus manibus par est,
Tertia instrumento bono æqualis est,
Reliqua rei similis est, quæ conficitur,
Fac ut omnia præmissa cum omnibus consentiant,
Et tuum merito fies magnus dominus,
Hoc modo Elixir (cujus fecimus mentionem)

Generatur res secundæ intentionis,
 Ne confidas Geomantiæ, superstitioni arti,
 Nam Deus rationem addidit, quæ alibi est posita,
 Ne credas astrologo ulli, & dico, quare,
 Quia ars ea est secreta, velut Alchymia,
 Alterum illud vetitum est & omnino reprobatura
 A sanctis viris & Dei ecclesia,
 Ne fidas, nec ames Negromantiam,
 Nam proprium est diaboli, mentiri,
 Crede huic doctrinæ eamque desidera,
 At nunc à me discas Regimen ignis.

Capitulum septimum.

Perfectum magistrum eum agnoscatis,
 Qui sciat regimen ignis, ejusque gradus,
 Nihil desiderium vestrum poterit impedire,
 Nisi ignorantia caloribus & ignis,
 A multis authoribus reperitis scriptum,
 ☉ Totum consistit in ignis regimine,
 Ideo in omnibus capitulis procedetis
 Ita ne calor magis minusque operetur,
 In quo multi ex Gebri coquis
 Decepti sunt, licet docti ex libris,
 1. Ejusmodi calor, quo porci vel anseres deplumantur.
 In hac arte convenit pro decoctione,
 Pro mediis mineralibus hic calor est aptus
 Ad lythargyrium sudore perfundendum,
 2. Talis calor qui subtilia lintea exiccat
 In 30. operationibus inservit nostro aeri:

At pro divisione usurpabitis hunc calorem,
Quo coqui utuntur ad carniū affationem,

3. Idem calor cum circulari igne
Pro separatione dividendium requiritur,

4. Sed pro circulationibus Elementorum
Ignis candens vobis erit accommodatus,

Qui ignis semper maneat æqualis

Quocunque minuto & simul perpetuus,

Nam nunquam deficere, nec increfcere debet

Iste ignis quamvis nec unquam cesset,

Studeas sapienter & respicias circum circa,

Ut talem investigare possis ignem,

Et in eo igne non debet esse humiditas,

Quam manus tangat aut oculus videat,

5. Ignis humidus adhuc alius est

Et tamen videtur oppositum in adjecto,

Talis ignis separat certo tempore

Materias adhærentes vasis lateribus,

Multo plures res idem calor efficit,

Sæpe quæ sunt crassa, facit tenuia,

Philosophus prudenter de hoc calore

Afferit, quod summus ejus gradus futurus sit

Ut causetur & generet tam æqualem siccitatem,

Velut sit de sicco calore in primo gradu,

6. Alius ignis est desiccationis

Pro materiis, quæ imbibitæ sunt liquoribus,

7. Alius est ignis conservationis,

Quia omnes res exiccantur per hujus operationem,

8. Pro Magnesia facit ignis effusionis,

Plenus periculi & illusionis,

Non solum periculi, quod contingat operi,

Sed etiam magistro nocere possit,

Quod semel receptum perimeret,

Ideo ordina ut respires salubriter,
 Provideas ori, auribus, oculis & naribus,
 Nam decies pejus quam venenum,
 Quidam hinc multum damni passi sunt,
 Qui hanc cautionem antea non acceperint.

9. Ignis corrodens in hac arte seruit,
 Ad Elementa propinqua sapienter dividenda,
 In uno momento excessus opus vestrum perit,
 Et uno momento defectus non erit sufficiens,
 Qui certus erit ad verum gradum inveniendum
 Magister magnus in igne futurus est,
 Difficile est cognoscere ejus potentiam,
 Nulla est probatio nisi per visum,
 Ideo omnes in eo exprimendo errant,
 Ejus calor addiscitur sumptu & experientia,
 De hoc calore in specie Annaxagoras dixit,
 Nemo prima fronte reperitur discretus,

10. Alius calor est magnæ coactionis
 Pro mineralibus, quæ sunt duræ liquefactionis,
 Hic calor non potest nimis esse fortis,
 Quamvis diutissime sit continuatus,

11. Alius est calor calcinationis
 Pro impuris metallis, eorumque præparatione
 Qui non comburat ea nec liquefaciat,
 Alias enim facile dissiparentur:

12. Duodecimus est calor sublimationis
 Omnium spirituum mineralium,

13. Ultimus calor ex his omnibus præcipuus est,
 Cum ad projectionem lapis vester propinquet,
 Utus facit artificem, nil amplius est dicendum,
 Nisi quod qui erret, necessaria denuo incipiat,
 Jam docui vos quaslibet res suo nomine,
 Velut alius alium docet viam ad quandam urbem,

Per omnes pagos, aquas, pontes & clivos,
Ut prudentes iter suum bene perficiant,
Sic vir doctus per hanc doctrinam reperiet
Scientiam illam, si subtili sit ingenio,
Omnes alii hinc se stultos agnoscent
Ne immisceant se illi, qui paululum habent eruditionis,
Nam hic est apex mundanæ scientiæ,
Ad quem attingere nec papa nec rex valeat,
Per suos honores, nec magna sua consilia,
At saltem per virtutem & gratiam, ut auctores tradunt,
Hic lapis preciosus inveniri nec perfici potest,
Nisi cum summa devotione sit quæsitus,
Prædicti authores una cum hoc meo libro
De Alchymia omnem veram doctrinam demonstrant,
Si complebitis illorum sententias omnes
Non per opinionem, sed hoc Ordinale,
Nam in hoc Ordinali à vobis omne tollo dubium,
Nil hic nisi recte positum, nec quid omissum est,
Hoc die hæc doctrina ita tradita
Magis mihi placuit, quam mille librarum summa,
Trecentæ libræ non præ ea placerent mihi
Si hoc capitulum foret omissum,
Ne vero miremini vos Domini aut amici
Quod tam nobilis scientia, veluti hæc indigetatur,
Hic sit exposita in Anglicano sermone rudi,
Nam hoc factum est multitudo
Populi rudis instituatur, æquivalent
Decem millia laicorum decem viris doctis,
Unde quotannis magnæ divitiæ in hac regione
Leviter perduntur, veluti prudentes intelligunt,
Et quamplures alii cujuscunque status

Quotidie rediguntur ad summam paupertatem,
Definite laici, definite, nec semper fitis fatui,
Melius est vobis desinere tarde, quam nunquam,
Omnes, quibus placuit hunc perlustrare librum,
Pro anima mea oret, proque vivis & mortuis,
Anno Christi 1477.
Hoc opus inceptum est, Deo sit gloria.

TESTAMENTUM CREMERI,

ABBATIS WESTMONASTE-
RIENSIS, ANGLI, ORDI-
NIS BENEDICTINI

TRACTATUS TERTIUS.

FRANCOFURTI,
Apud HERMANNUM à SANDE.

M DC LXXVII.

Tetrastichon M. M.

A *Vt mens Authoris, vel certe est litera fallax,
Inde tibi caveas, anguis ubique latet
Hunc ne despicias plano sermonelocutum,
Forte sub umbroso tegmine vera tegit.*

TESTAMENTUM CREMERI,

*Abbatis Westmonasteriensis, Angli, Ordinis
Benedictini.*

Alchimix hæc est perfectio & veritas ratione perspicua explicata vocabula omnia ipsius artis prætermittens, quod hujus disciplinæ omnibus professoribus fuit impedimento non mediocri. Et ego hujus artis facultatisque veluti sectator studiosus mirandum in modum fui retardatus re obscure mihi in multis variisque codicibus explanata, quos legi exercuique suis per spatium triginta annorum instructionibus ad meum magnum sumptum, detrimentumque laboris mei. Quantoque magis legi, tanto magis erravi, usque dum in Italiam divina providentia me contulerim, ubi Deo optimo maximo visum fuerit, me in sodalitium unius viri non minus dignitate, quam omni genere eruditionis præditi, Raymundi nomine destimare, in cujus sodalitate diu remoratus sum, sicque favorem in conspectu hujus boni viri nactus sum quod ille aliquam partem hujus tanti mysterii aperuerit, propterea illum multis precibus ita tractavi, quod mecum in hanc insulem veniret, mecumque duos annos manserit. In cujus temporis tractu, sum absolute totum opus consecutus. Posteaque hunc virum egregium in conspectu inclitissimi Regis Edovardi deduxi, à quo merita dignitate recipitur & omni humanitate tractatur, ibique multis promissis, pactis, conditionibusque à rege inductus, erat contentus Regem promissione divina sua arte divitem facere.

Hac

Hac solummodo conditione , ut rex in propria persona adversus Turcas, inimicos Dei, bellum gereret impenderetque super domum Domini, minimeque in superbia aut bello gerendo adversus Christianos: sed (proh dolor) hoc promissum erat irritum à rege violentumque, tum ille vir pius in spiritibus penetralibusque cordis sui afflictus hinc trans mare lamentabili miserabilique more aufugit, quod cor meum urit non medio ceter: secumque esse quotidie in corpore effragito, nam ejus quotidianæ vitæ, aspectus, morumque integritas facile obstinatos peccatores ad pœnitentiam deduceret.

Ego (beatissime Raymunde) pro te Deo optimo maximo preces effundam, similiterque fratres mei.

Omnis sapientia à Deo est, & cum illo semper finit, & est ante æternum. Quicumque diligit sapientiam, apud ipsum quærat, & ab ipso petat, quia ipse dabit affluentiam, & non reprobabit. Aliquando enim altitudo & profunditas omnis scientiæ & thesaurus sapientiæ est hominibus à Deo datus, quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia, & sine ejus voluntate nihil potest fieri. In primo die sermonis mei, invoco ejus auxilium, qui est fons & origo omnium bonorum ut ipse suam per benignitatem dignetur, per veritatem scientiam meam augere, ut per gratiam Spiritus sancti meæ doctrinæ lumen (quod in tenebris latuit) manifestare velit, & errantes in semitam veritatis ducat, quod præstare dignetur, qui sedet in excelsis, qui cuncta disponit & regit in secula seculorum Amen.

IN PRINCIPIO ERAT VERBUM, &c.
ad plenam gratiæ & veritatis.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus,
benedicere & sanctificare digneris istum ignem,
quem nos indigni per invocationem unigeniti filii
tui Domini nostri Jesu Christi, benedicere præsumi-
mus, tu clementissime Deus cum tua benedictione
sanctifica, & ad profectum humani generis perveni-
re concede, per unum Dominum nostrum Jesum
Christum.

*Inventor rutili dux bone luminis,
Qui certis vicibus tempora dividis,
Merso sole Chaos ingruit horridum,
Lumen redde tuis Christe fidelibus.*

*Quamvis innumero Sydere texeris,
Lunarique solum Lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina nos tamen
Monstras saxigeno semine querere.*

*Tu lux vera oculis, lux quoque sensibus,
 Intus tu speculum, tu speculum foris,
 Lumen quod famulans adfero, suscipe
 Tinctum pacifica Chrismate virginis.*

*Per Christum Genitum summe Pater tuum,
 In quo visibilis stat tibi gloria,
 Qui noster Dominus, qui tuus unicus
 Spirans de Patrio corde paraclitus.*

*Per quem splendor, honor, lux, sapientia,
 Majestas, bonitas & pietas tua
 Regnum continuat Numine triplici
 Texens perpetuis secula seculis, Amen.*

AQUA VIVA APPELLATA QUÆ TOTI ARTIS
 nostræ operi vitam præbet.

Accipe tres uncias tartari boni vini clareti, fortis & puri : hisque ℥. quinq; Petroleii duas uncias sulphuris vivi duas ℥. Arsenici citrini, tres ℥. Rabufeni, duas ℥. carbonū salicis, misceto & distillato hæc omnia in balneo Neptuni, in vitro, cujus guttur bene obstipatum esse oportet: Receptorium erit uno cubito altum, bene obstruatum, ne spiritus aut fumus evanescat, & quando illud vides distillare pallido colore, tum ne amplius capias. superiorem partem stillatorii donec frigeſcat demas: quod in quatuor diebus conficitur: Odorem ejus devitato; nam periculosus est: Hæc aqua conservanda in vitro forti crassoque diligenter occluso, exercendaq; prout in sequentibus assignatur.

ALTERA AQUA EST DISTILLANDA
bis ex urina juvenis octodecim annorum non polluti;
si modo pollutus fuerit, opus vitam non
est habiturum.

Caput Secundum.

Assumito aquam Juvenis inpolluti post primum somnum tribus aut 4. noctibus aut diutius, ita ut efficiantur tres sextarii, & sic fundito per singulas noctes in poculum lapideum undique obstipatum, tumque fæces inde assumito, tum ex purissima tenuissimaque parte ejusdem accipe mensuram unius sextarii: duas urnas Aceti vini fortissimi; duas $\frac{3}{4}$ calcis vivæ, semiunciam aquæ viventis, quemadmodum in capitulo primo mentionem fecimus, & in ollam terreã in funde, & super eam alembicum sive stillatorium bene luto obstructum pone, stetque unum diem, & noctem unam priusque ignem substruas, cave ne nimio calore afficias, sicque quinque vel sex dies, totidemque noctes sine intermissione distillando, sic manet guttatim, receptorium vestrum vitreum, ne spiritus aut fumus ejusdem egrediatur studiose materia lutosa luta & deluta & cum liquor distillat aut defluit, cæruleus aut pallidus, ne amplius ab illo abstrahendum est.

Caput tertium.

Sumite scoriam ferri clarissimi, duri, & sine oculis octo uncias ejusdem in tribus aut quatuor partibus illasque vehementer in igne carbonario ligneo constructo calefacito, illamque extingue in aqua virginis,

virginis, quæ in secundo capit. depingitur? non in tota aqua sed quanta potest sufficere. Item cape tres uncias de matre stagni, parumque calefac in igne, illumque in aqua supradiçta extingue, quanta necessaria videbitur. Tum scoriam stannumque super lapidem marmoreum mole & contunde, & cum frigescit, magno cum labore magnaque sedulitate pinsato & fove, nutrimentumque præbe illa aqua, quæ in secundo capitulo expressa est, infunde in vitrum arcti gutturis, ita ut signetur forcipibus ardentissimis, ut consuetudo postulat, hoc vitrum abscondatur, at ita in Octobre obsignatum in lacuna ad unius ulnæ altitudinem cumulatam, ita ut nulla humiditas ad illud percurrere possit, & in medio illius cistam ponito, cujus asseres sive materia lignea quantitatem duorum cubitorum undique sive ex omni parte continebunt, in cistamque mitte simum equinum nuper factum, in cujus medium inseratur hoc vitrum obsignatum & proxime vitrum sit series calcis vivæ, quæ nondum fuit, aqua aspersa. Sit cistæ operculum, quod aliquando auferas superiore parte terræ, simul & operculum, verumque si operculum, sit viride annon, ne intueare illud ullo tempore nisi plena luna, quo tempore erit varii coloris usque dum fixum fuerit, & obdurescat, tumque descendet, inferioremque partem vitri sive profundum petet, eritque admodum nigrum steterq; in lacuna duodecim septimanas tum possis tollere & ad vigesimum diem Martii conservare, tumque illud iterum retunde, sicut postea perscriptum est.

Caput Quartum.

Circa decimam quintam diem Martii cape tres $\frac{5}{8}$. Argenti vivi, eique adde semiunciam aquæ viventis, & pone argentum vivum quinque dies per galerum sive filtrum, quo d fuit expurgatum lixivio ex pulvere Orini confecto, galero sive filtro interim arido facto, duo pondera plumbi liquefacito, illud in ollam infunde & quando illud liquefactum fuerit, in illud rotundum lignum gracile tenuisque ad inferiorem

feriorem partem immitte, & cum plumbum fuerit calidum (& tamen fixum) tolle lignum & in ejus vice Argentum vivum indito & cum frigidum fuerit è foramine demitte, & cum fixum erit, tumque super marmor posito illudque multo cum oleo pinfa, contere, contunde, dum modo illud minus calefcatur, tum pone, illudque in tres partes divide, sitque unaquæque pars sola & per se & in terrenam pilam divisa, quæ ex fumo exoritur, qua homines ad sedandum sanguinem utuntur. Et cum in pila fuit octo dies, tum demes ipsas quæ in vitro obfignato, tumque illas pariter contere, illasque cum aqua de aceto, urinaque virginis facta enutrito, sic illas mola contunde, donec ad similitudinem pastæ mollis fiat: hoc facto, in longum vitrum infundito, superiorem partem delutato, illasque corio sive pergamina, aut membrana usque dum obdurescat, constringito, tumque vitrum in Cista lignea includito, in quo prunas Juniperi inesse oportet, vigesimamque partem liinaturæ ferri, aliorumque carbonum quercus, se d illæ quidem perpaucæ erunt, & ut calorem ignis intelligas, unam particulam aridæ chartæ intrude, etsi accendatur, tamen non debet esse nimium calidum, sed si comburit, tenues quisquilias, quæ ex albo ligno incidunt, tum est nimium calidus propter opus; tum ore aperto stabit, donec eam temperiem sive calorem moderatum assequatur, ut albas quisquilias cremare non possit, tum vitrum in medium prunarum inferere modiceque unum cochlear aquæ viventis, in primo capitulo expressæ, in superficie primum asperge, esto quarta pars vitri usque ad supremam partem nudata, ita ut operculum auferas summa celeritatem in plena luna, videque quo pacto opus successerit: In omni tempore, cū aperueris, uno cochlearia aquæ viventis, asperge, aliquando nigri, albi, coloris esse videbis, aliis quidem temporibus, diversorum colorum, donec consolidetur aut fixum fuerit, tumque vult esse coloris rubri, tenebrosi admodumque falsum & ponderosum, non amplius ad superiorem partem vitri despumabit, aut fluet, & cum ita fuit tractatum à vigesimo quinto die Martii usque ad quadraginta septimanarum consummationem, tum vitrum, circiter id tempus, propter duritiem dirumpet, & uni-

versam domum dulcissimis suavissimisque odoribus implebit, tumque plenæ erunt ipsius nativitatis dies à primo die in arca sive in cista duplici altera in altera inclusa, ut ab interiere cista expellatur, aer, conservandum est.

Caput Quintum.

Accipe octo libras purissimi mollissimique plumbi, duas libras puri stanni, illudque in poculo luteo bene operto (ut antescrbitur) liquefacito tumque illud pone in igne ligneo, illudque molli ventulo tres horas suffla, tum aufer spumã metalli scorix, dummodum sit purum & perspicuum, tum iniice quartam partem unius uncix pulveris veri de lapide rubro pure contusam, illamque pariter virga ferrea diligenter circumvolve, donec metalla sunt rubicũda, tum poculum operi stetque septuaginta & duas horas, & in tribus ultimis horis molli flatu iterum suffla, & cum liquidum fuerit & non fixum, poteris in quãcunq; velis formam commutare, ita perspicue ante oculos tuos positam consumationem totius operis habes: Igitur omnem gloriam, & honorem Deo, à quo omnia bona dona procedunt, age, Amen.

RATIO EFFICIENDI POCULUM LUTEUM in quo metallum liquefiat ut ignem sustinere possit.

Caput sextum.

Assumito tascanium sive lutum quod est elaboratum, & temperatum, quemadmodum figuli suum lutum sive tascaneum assolent efficere, & secundum decimam partem fimi equini misceto & cum poculum fabricatur, & dimidium siccatur, junge lutum, limaturas æris rubri, sive calderii, tenuiter limatas pulveremque rubri arsenici, citrini, & cum poculum profus exsiccatur, omnem inferiorem partem poculi Aphronitro per duodecim horas dissoluto, in aqua primo capite expressa, in vasculo aut poculo duplo, illine:

RATIO CONFICIENDI LUTUM.

Lutum vestrum facito ut receptorium tuum occlusum serves, vitrumque tuum obstruas, & partem superiorem, ejusdem propter opera quadragesimarum, ut sequuntur de bitumine sive de calce viva, mastiche, & albumine ovorum diligenter contrita, cum exiguo bolo armeniaco illud facito.

Diligenter cura, ut petroleum tuum sit splendidū, purum & flavum, si non ita se habet, imperfectum est.

Item cura quod Rabsenum vestrum sit rubrum candidumque juxta colorem Vermilii.

Fratribus meis charissimis in hac monasticali, & professione, & vita, Alexandro, Richardo, quibus imperium, ut hæc regulas (in nomine beatissimæ Trinitatis) descriptas observent, summaque diligentia & cura custodiant;

In primis jubeo, ut hoc divinum opus nulli humanarum rerum avido aut nequissimo facinore contaminato manifestent, aut alteri cuilibet, præterquam Abbati, & Priori, qui in hoc domicilio impostum successerit, & hoc nec antequam quidem claves, ærarii nostri sibi in custodiam committantur, tumque jusjurandum ex eis capies de sacrosanctissimis Evangelistis, ne patefaciant hoc mysterium potenti cuiquam aut nobilissimo viro, neque quibusvis inferioribus fratribus hujus domus.

Præterea impero, ne quis vestrum hoc opus exerceat in hac domo nostra nisi in penuriam aut ruinam aliquam labatur, quod quidem impossibile fieri vobis & mihi videtur, propterea quod tantum thesaurum (quod vos non latet) reliqui, proptereaque mandatum vobis do, quod vos, qui in supremo dignitatis gradu in hac domo estis collocati, videlicet Abbas, Prior, gravissimique seniores, ut aliquis vestrum renovet hoc meum opus, exercitiumque rescriptione quotiescunque numerus sexaginta annorum finiatur; Num illud hoc meum opus conservabit ut quam rectissime possit intelligi: Et quoniam ratio scribendi literas per characteres variantur, rescriptio de integro est via tutissima conservandi operis nostri, ut integrum & inviolatum successoribus nostris relinquatur.

Item

Item Jubeo, ut hoc quod vobis revelavi, quod est sanguis draconis rubri, ne cuiquam indicetis, quid id est, nec quantitatem, nec quando in opus nostrum immittatur, neque tempus, neque manifestabitis ulli hominum præterquam ipsis personis solis supra constitutis: Omnia hæc mea imperia mandataque vobis denunciata jubes vos integra retinere, custodire & observare, in nomine patris & Filii & Spiritus sancti, quemadmodum vos vultis mihi respondere in die judicii coram tribunali sede Iesu Christi, ubi nos omnes stabimus supremum judicium accepturi, & quicumque hoc meum mandatum non observaverit, ejus nomen è libro vitæ abradatur.

Magnesia est scoria ferri, cum opus nigrum videatur, per corvum nigrum, aut vulturem intelligatur Lac virginis vel os Ceti; cum videbitur rubrum, ruber Leo significatur. Quando est cæruleum, cæruleus Leo significatur. Quando est omnium colorum, tum iris appellatur. Reliqua vero vocabula peregrina, & prorsus incognita omitto: nempe quod ipsorum numerus est pene infinitus, illa igitur (sicco pede quod ajunt) prætereo.

Propterea quod vana sunt & solummodo facta ad perturbandum vulgum & à simplice plebe hoc mysterium ad occultandum: igitur si quis viderit hos libros hisce vocabulis aut titulis refertos, nullam iis adhibeatis fidem, nam ad obscurandam hanc scientiam solummodo excogitata, & inventa sunt omnia.

Rabusena est materia quædam rubra & terra proveniens cum aqua, quæ à mineralibus dimanare solet, maxime perfici debet in mense Julii in vitro in solaribus radiis posito per spatium 26. dierum.

F I N I S.

NOVUM

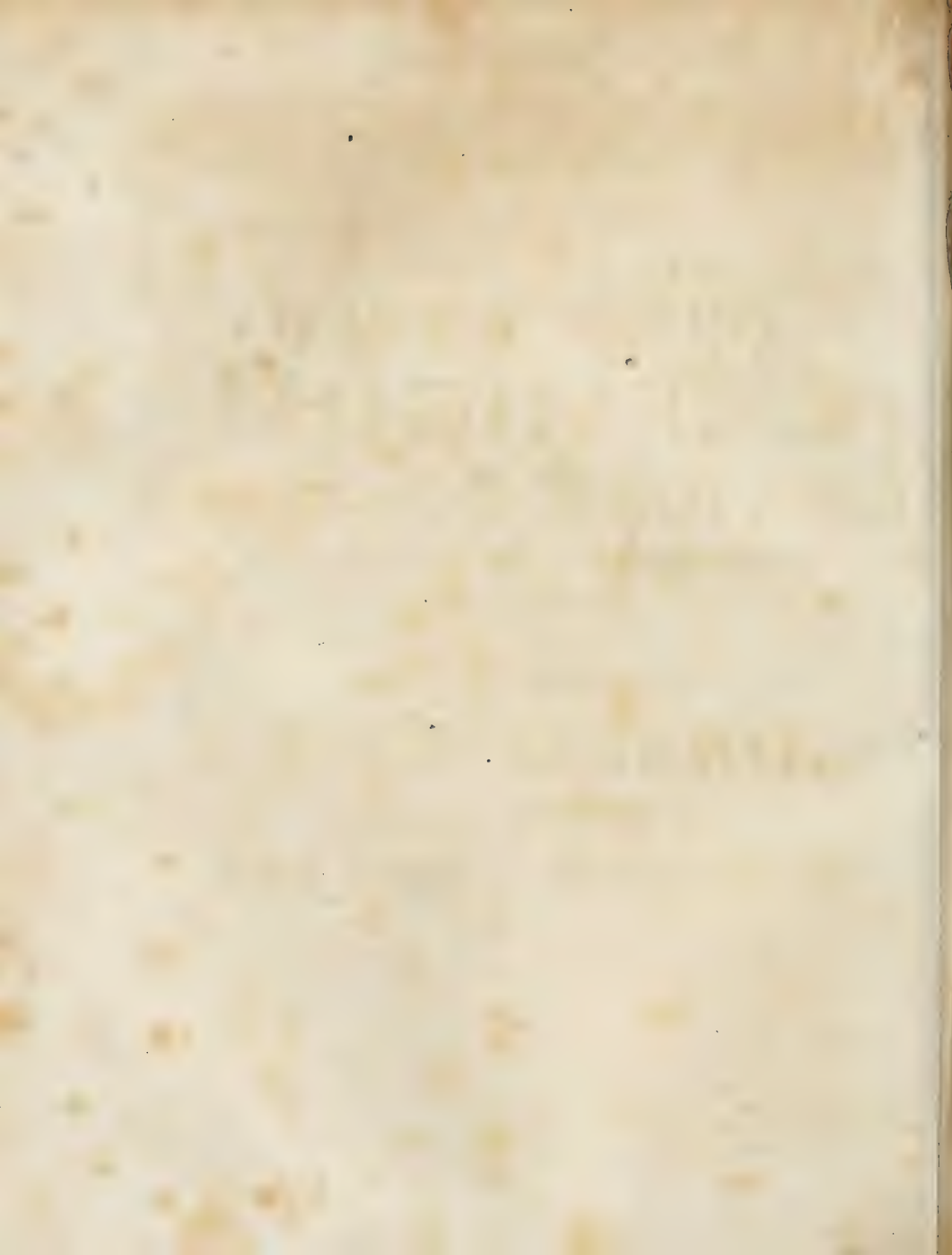
NOVUM LUMEN
CHEMICUM,
E NATURÆ FONTE ET
MANUALI EXPERIENTIA
depromptum.

Cui accessit Tractatus

DE SULPHURE.

AUCTORIS *Anagramma,*

DIVI LESCHI GENVS AMO.

PRÆFATIO.

Omnibus *CHEMICÆ* artis Inquisitoribus Genuinis videlicet Hermetis Filiis, Author salutem & benedictionem à Deo præcatur.

CUM mecum perpenderem, Candide LECTOR, multos adulterinos Libros, falsaque, (ut vocant) Alchemistarum Recepta, Impostorum fraude & avaritia composita, in quibus ne scintilla quidem veritatis elucet, inter naturalium occultarumque artium indagatores versari; quibus & quàm plurimi decepti sunt, & adhuc decipiuntur: nihil me utilius facturum existimaui, quàm si Talentum à Patre luminum mihi concreditum, cum filiis & hæredibus scientiæ commune haberem. Ut & posteri animadvertèrent non solum prioribus seculis, verùm etiam hoc nostro, singularem illam Dei benedictionem Philosophicam quibusdam hominibus non fuisse denegatam. Nomen meum certis de causis publicare non consultum visum est, dum non mihi laudem quero, sed Philosophiæ amatoribus prodesse studeo. Ideo prodesse vanam gloriæ cupiditatem relinquo illis qui malunt VIDERI quàm ESSERE. Quæ hinc in veritatis Philosophicæ indubitata attestacionem scribo, paucis comprehensa, à Manuali experientia mihi ab Altissimo concessa, deprompta sunt: ut ii qui in hac laudatissima scientia, prima & realia posuerunt fundamenta,

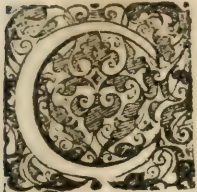
hac cohortatione, pulcherrimarum rerum exercitationem non deserant: Et sic à scelerata Fumivendulorum turba, cui dulce est decipere, tuti sint. Non sunt somnia, ut ignarum vulgus loquitur, nec inania otiosorum hominum commenta, ut stulti et insipientes, qui artem vident. Veritas est ipsissima Philosophica; quam, ut veritatis amator, in veritatis Chemicæ, immeritò proclamata, subsidium et confirmationem, occultare aut silentio involuere, non debui nec potui. Quamvis hisce malignis temporibus (ubi virtus et vitium æquiparantur) propter sæculi indignitatem hominumque ingratitude[m] et infidelitatem (ne quid de Philosophorū maledictionibus loquar) in publicum prodire, maximopere pertimescat. Possem adducere Chemicæ hujus veritatis testes, autores videlicet gravissimos, juxta unanimem venerandæ Antiquitatis in tot diversis Nationibus consensum: At quæ experimento oculari videntur probatione non indigent. Viderunt illam sine veste DIANAM hisce elapsis annis (sciens loquor) multi et suprema et infima sortis homines. Et licet reperiantur quidam male ferati, qui aut ex invidia, aut malitia, aut metu detectionis imposturarum suarum, clamitent auro suam animam posse extrahi, et pomposa ac vana ostentationis delusione, alieno reddi corpori; non sine temporis, laborum ac sumptuum jactura et detrimento: sciant pro certo Hermetis Filij, ejusmodi animarum, ut loquuntur, sive ab Auro, sive à Luna (quacunque via vulgari Alchemistica) extractionem, meram esse persuasionem; quod quidem à multis non creditur, sed tandem per experientiam, unicam et solam veritatis magistram; cum damno verificatur. E Contrà,

qui (via Philosophica) hoc sine fraude & suco præstare possit, ut vel minimum metallum, siue cum lucro, siue sine lucro, realiter colore Solis vel Lunæ in omnibus examinibus requisitis permanenter tingat: illum jure affirmare possum habere fores Naturæ apertas, ad ulteriora & altiora arcana investiganda, & cum DEI benedictione acquirenda. Porro præsentem hos Tractatus, mea experientia conscriptos, scientiæ filiis offero: ut dum omni cogitatione motuque animi in Naturæ oculis operationibus inquirendis versantur, inde rerum veritatem, ipsamque Naturam perspiciant & cognoscant: in qua Re sola totius sanctissima Artis Philosophicæ perfectio consistit, modo via Regia, quam Natura in omnibus operationibus præscribit, progrediantur. Ideo hic Candidum lectorem admonitum velim, ut scripta mea non tam ex verborum cortice quàm è Naturæ viribus intelligat; ne postea tempus, laborem, & sumptum frustra expensum deploret. Consideret Sophorum hanc esse scientiam, non imperitorum: Et longè alium esse Philosophorum sensum, quàm ut eum percipiant, vel Thrasones gloriosi, vel literati irrisores, aut contra conscientiam vitiosi (qui dum virtutibus emergere non possunt, sceleribus & honestorum virorum calumniis id moluntur,) vel imperiti circumforanei, qui suis de albatioribus & rubefactionibus, cum indignissima laudatissima scientiæ Chemicæ diffamatione, uniuersum ferè mundum deceperunt. Deienim Donum est; si quidem ad eam non nisi solâ Dei intellectum illuminantis gratiâ, per patientem & religiosam humilitatem perueniri possit (aut per ocularem præceptoris demonstrationem:) Quapropter à Deo experti alienos meritò à secretis suis procul abigit.

Quod reliquum est, filios artis unicè rogo ut meum benè de ipsis merendi studium animo grato accipiant: Et cum OCCULTUM fecerint MANIFESTUM, atque Dei nutu, constanti labore in optatum portum Philosophicum appulerint, Philosophico more omnes indignos ab hac arte excludant: amorisque erga proximum egenum in timore Dei (postposita vana ostentatione,) memores, Optimo-ter-Maximo pro speciali hoc munere sine abusu, in tacito Et piè gaudenti sinu, sempiternas gratitudinis laudes decantent.

Simplicitas Veritatis sigillum.

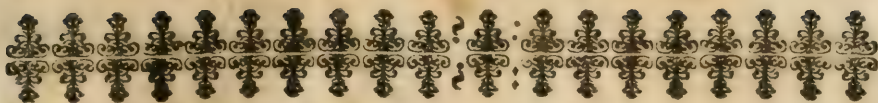

UM à PRÆFATIONE hac spatii aliquid inanis superesset, eique implendo ut vacarem rogabundus instaret Typographus : *Arnaldi* VILLANOVANI Testamentum brevius, à me olim sequentibus versiculis exarratum, in mentem mihi venit. Hoc tibi LECTOR hic communicare non indignum visum est : quippe in quo desiderata verborum elegantia ab expressorum in ejus generis scriptis optabiliore integritate suppleatur.

TESTAMENTUM ARNALDI
DE VILLANOVA.

T Raditur his olim mentem signasse supremam
 Nostræ gentis honos Arnaldus Villanovanus.
 Et terra exoritur, viresque acquirit in igne
 Perfectas celebris veterum lapis ille Sophorum.
 Limpidus tunc horis bis senis nutriat humor,
 Donec distentis turgentior undique membris;
 Expositusque loco sicco modicèque calenti,
 Horarum quoque bis senarum tempore, sensim
 Expurget sese nimio externòque vapore,
 Duratisque etiam solide scat partibus intus.
 De lapide expressum meliori virgineum lac
 Confestim vitreo clausum servatur in ovo,
 Pullifico inque dies mirè variatur ab igne:
 Dum varii in fixo cessent candore colores.
 Excipit hunc tandem crescentis viribus ignis
 Purpureus, completi operis virtutis & index.

NAO.

TRACTATUS PRIMUS

De

N A T U R A,

*Quidnam ea sit, & quales ejus debeant esse
Scrutatores.*

Ulti Sapientes, Doctissimique Viri ante complura Sæcula, imò (Hermete teste) ante diluuium, multa scripserunt de conficiendo lapide Philosophorum; & tot nobis reliquerunt scripta, ut nisi Natura in dies operaretur credibilia nobis, vix jam aliquis verum existimaret esse NATURAM: quia superioribus sæculis non tot inventores rerum fuerunt; Nec etiam antecessores nostri aliud quicquam considerarunt præter Naturam ipsam, & Naturæ possibilitatē. Et quamvis illi in simplici tantum Naturæ via manserint, ea tamen invenerunt quæ nos nunc in tot rebus versantes, vix nostris ingeniis potuissimus imaginari. Hoc fit quia nobis Natura, & Genèratio rerum in orbe, jam vilis simplexque videtur. Et ideo ingenia nostra, non ad res cognitatas, sed ad talia quæ non vel vix fieri possunt, intendimus: quapropter ita etiam nobis succedit facilius excogitare res subtiles, & quas ipsi Philosophi nescirent imaginari, possumus, quam ad verum Naturæ cursum, & Philosophorum sensum pervenire. Et sic Natura hominum comparata est, ut ea quæ scit negligat, alia semper quærat; multo magis ingenia humana quibus Natura subdita est. Exempli gratiâ; vides quemlibet artificem cum jam ad summam artificii sui perfectionem pervenerit, alia quærit, aut eo abutitur, aut plane definit. Ita etiam generosa Natura semper agit usque in ipsum Iliadum,

hoc est, Terminum ultimum, postea cessat. Nam indita est Naturæ permissio quædam ab initio, ut per cursum integrum possit ad meliora venire, & requiem habere plenariam, ad quam omni cōnatu tendit, & gaudet suo fine, non aliter ut Formica senio, cui in senectute Natura creat alas. Ita nimirum & nostra ingenia eousque progressa sunt, præsertim in Arte Philosophica, seu lapidis praxi, ut jam ferè in ipsum Iliadum pervenerimus. Nam Ars Chemiæ ejusmodi subtilitates nunc invenit, ut vix majores possint reperiri; & eatenus differt à veterum Philosophorum Arte, prout Faber Horologiorum à simplici Fabro Ferrario: Et licet ambo tractent Ferrum, nihilominus neuter sciret alterius labores, quamvis ambo sint in sua arte Magistri. Si hoc revivisceret ipse Philosophorum pater Hermes, & subtilis ingenii Geber, cum profundissimo RAYMUNDO LULLIO, non pro Philosophis, sed potius pro discipulis à nostris Chemistis haberentur: Nescirent tot hodie usitatas destillationes, tot circulationes, tot calcinationes, & tot alia innumera-bilia alia Artistarum opera, quæ ex illorum scriptis hujus sæculi homines invenerunt & excogitarunt. Unicum tantum nobis deest, ut id sciamus quod ipsi fecerunt, lapidem videlicet Philosophorum seu Tincturam Physicam. Nos dum illam quærimus alia invenimus: & nisi ita usitata esset procreatio humana, & natura in eo suum jus teneret, jam vix non deviamus. Sed, ut revertar ad propositum, promisi in hoc primo Tractatu Naturam explicare; ne nos à simplici via vera, vana deflectat imaginatio. NATURAM igitur dico Unam; veram, simplicem, integram in suo esse, quam DEUS ante secula fecit, & spiritum ei inclusit: scito autem Naturæ Terminum esse DEUM, qui & Naturæ principium est; siquidem nullum finitur initium nisi in eo in quo incipit. Dixi unicam esse tantum, per quam Deus omnia facit: non quod Deus sine illa operari nesciret, (si quidem ipse Naturam fecit, & omnipotens est;) sed ita sibi placuit, & fecit. Res omnes ex illa Natura unica proveniunt; nec est in orbe aliquid extra Naturam: Et quamvis aliquando abortus fiant; hoc non est naturæ, sed vel artificis vel loci vitium. Natura hæc divisa est

est in loca quatuor, in quibus hæc omnia operatur quæ apparent & in umbra sunt, siquidem res potius in umbra sunt quam ut verè appareant. Mutatur in mare & foemina, & Mercurio assimilatur, quia se jungit variis locis; & secundùm terræ loca bona vel mala res producit; licèt non sint loca mala in Terra, prout nobis videtur. Qualitates autem sunt tantùm quatuor, & hæc omnibus insunt rebus, neque concordant; semper una excedit aliam. Natura autem non est visibilis, licèt visibiliter agat; nam est spiritus volatilis, qui in corporibus suum agit officium: locum & sedem suam habet in voluntate Divina. Nobis hoc loco ad nil aliud ipsa prodest, nisi ut ejus loca sciamus, quæ sint ipsi conventiora vel propinquiora; hoc est, ut sciamus conjungere rei rem, secundùm Naturam ne misceatur lignum homini, aut Bos vel animal metallo; sed quodlibet agat in suum simile: & tunc etiam Natura suum præstabit officium. Locus Naturæ non est alius quam, ut suprà dictum, in velle Dei.

SCRUTATORES Naturæ tales esse debent qualis est ipsa Natura, veraces, simplices, patientes, constantes &c. & quod maximum, pii, Deum timentes, proximo non nocentes. Postea diligenter considerent num propositum suum cum Natura concordet; an sit possibile ab exemplis discant apparentibus, ex quibus videlicet rebus quid fiat, quomodo, & in quali vase Natura operetur. Nam si simpliciter aliquid vis facere, sicut ipsa facit Natura, sequere Naturam: sin verò præstantius quid moliris quam Natura, id animadvertere in quo, & per quid molioratur, & semper in suo id fiat simili. Exempli gratiâ, si cupis metallum (quæ est nostra intentio) ulterius quam Natura fecit, in virtute promovere; Naturam accipere oportet Metallicam, & hoc in mare & foemina, aliàs nil efficies: Si enim intendis ex herbis creare Metallum, laborabis in vanum; sicuti ex
cane vel bestia lignum non
produces.

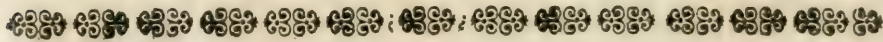
TRACTATUS SECUNDUS.

De Operatione Naturæ in nostro proposito
& Spermate.

NATURAM jam dixi esse veram, unicam, ubique apparentem, continuam, quæ cognoscitur ex rebus productis, lignis videlicet herbis, &c. Dixi etiam scrutatorem Naturæ esse oportere veracem, simplicem, patientem, constantem, unicæ saltem rei, animum applicantem, &c. Nunc de Naturæ actu incipiendum. Sicuti Natura in Dei velle est, & Deus creavit illam, vel imposuit omni imaginationi; ita Natura fecit sibi semen, hoc est, velle suum in Elementis. Illa est quidem una, & tamen res profert diversas; sed nihil operatur sine spermate: quidquid sperma vult operatur Natura, nam est instar Artificis alicujus instrumentum. Sperma igitur uniuscujusque rei melius & utilius est Artifici quàm Natura ipsa: Nam è Natura sine spermate efficies tantum quantum sine igne, auro vel argento Aurifaber, aut sine grano & semine agricola. Habito spermate Natura præsto aderit, sive ad malum, sive ad bonum. Operatur illa in spermate ut DEUS in libero hominis arbitrio: & hoc est magnum miraculum, quòd Natura obedit spermati, non coacta, sed propria sponte; sicuti & Deus omnia concedit quæ Homo vult, non coactus, sed ex proprio velle: Ideo homini dedit liberum arbitrium, sive ad malum, sive ad bonum. Sperma igitur est Elixir cujusque rei, vel quinta essentia, seu perfectissima rei decoctio & digestio, vel sulphuris Balsamum, quod idem est quod Humidum radicale in Metallis. Magnus quidem hîc de hoc spermate posset institui sermo, sed nos tantùm ad propositum in Arte Chemica tendimus. Quatuor elementa generant sperma, voluntate DEI & imaginatione Naturæ: Quemadmodum enim viri sperma habet centrum, seu vas sui feminis in renibus; ita quatuor elementa
motu

motu indefinente (quodlibet secundum suam qualitatem) projiciunt sperma in terræ centrum, ubi digeritur, & per motum emititur foras. Centrum verò terræ est quidam locus vacuus ubi nil quiescere potest : in Excentrum (ut ita loquar) seu centri marginem & circumferentiam quatuor Elementa suas projiciunt qualitates. Sicuti vir suum emittit semen in uterum mulieris; in quo nil manet de semine, sed postquam debitam matrix accepit portionem, cæterum ejicit foras : similiter accidit in centro terræ ut vis Magnetica partis alicujus loci rem ad se attrahat convenientem sibi ad pariendum aliquid; cæterum ejicitur foras in lapides & alia excrementa. Nam omnes res ex eo fonte habent originem, nec quicquam in toto mundo nascitur nisi per hunc fontem. Exempli gratia; Habeatur in aliqua mensa plana vasculum aquæ, quod locetur in mensæ medium, & circumcirca ponantur res variæ, & colores varii, item sal, &c. quodque separatim : effundatur postea aqua in medium; videbis illam aquam hinc inde diffluere, & dum rivulus unus attinget colorem rubeum rubefiet ab illo, si ad salem salis saporem mutuabitur, & sic de cæteris. Aqua enim loca non mutat, sed locorum diversitas mutat aquam. Similimodo è centro terræ semen vel sperma à quatuor elementis in centrum projectum ad varia loca transit, & secundum loci Naturam naturatur res : si pervenit ad locum terræ & aquæ purum fit res pura. Semen & sperma omnium rerum est unicum, & tamen varias res generat, uti è sequenti apparet exemplo. Viri semen est semen nobile, & saltem ad generationem hominis est creatum; nihilominus si vir abutatur eo, quod est in ejus libero arbitrio, nascitur abortus : Nam si, contra gravissimas Dei inhibitiones, vir iniret vaccam, aut aliam bestiam, facilè conciperet bestia viri semen, quia Natura non est nisi una; & tunc non nasceretur Homo, sed bestia & abortus; siquidem locum non invenit semen sibi competentem. Tali inhumana & detestanda commixtione virorum cum bestiis variæ bestię producerentur hominibus similes. Ita enim fit, si sperma intrat centrum nascitur quod inde nasci debebat;

sed cum jam in locum venit & concepit, non amplius mutat formam : verum dum adhuc in centro sperma est, æquè facillè ex illo spermate produci potest arbor quàm metallum, tam citò herba quàm lapis, ut unius pretiosior altero, secundum puritatem loci. Sed quomodo Elementa sperma generent nunc nobis dicendum est, & hoc modo fit. Elementa sunt quatuor, duo sunt gravia & duo sunt levia, duo sicca duo humida, sed unum maximè siccum & alterum maximè humidum, sunt masculina & fœminina &c. Horum quodlibet per se est promptissimum ad producendum res sibi similes in sphaera sua, & ita voluit Altissimus: Hæc quatuor non quiescunt, sed semper invicem agunt; & quodlibet per se emittit suum subtile, ac in centro conveniunt: In centro verò est Archæus, Naturæ servus, qui ea spermata miscendo ejecit foras. Quomodo autem fiat; * in Epilogo horum duodecim Tractatum copiosius videre est. * p. 51.

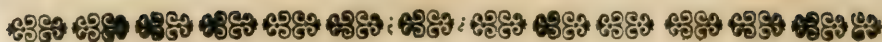

TRACTATUS TERTIUS

De Vera Metallorum materia.

Prima Metallorum materia duplex est, sed una sine altera metallum non creat. Prima & principalis est humidumaëris caliditate mixtum; hanc Philosophi Mercurium nominarunt, qui radiis Solis & Lunæ gubernatur in mari philosophico: Secunda est terræ caliditas sicca, quam vocarunt sulphur. Sed quia omnes veri Philosophi hanc maximè occultaverunt, nos paulò lucidiùs illam explicabimus; pondus præsertim, quo ignorato omnia destruantur. Inde fit ut multi ex re bona producant abortus: sunt enim, qui totum corpus pro materia seu semine vel spermate sumunt, alii frustum & hi omnes à recto declinant tramite. Exempli gratiâ; si quis viri pedem & mulieris acciperet manum, & vellet ex

let ex hac commistione creare hominem, non esset possibile. Est enim in quolibet corpore centrum & locus, vel seminis seu spermatis punctum, & semper 8200. pars, etiam in ipso grano tritici; & hoc aliter esse non potest: Nam non totum granum vel corpus vertitur in semen, sed tantum est in corpore scintilla aliqua necessaria, quæ à suo corpore custoditur ab omni excessivo calore & frigore, &c. Si habes aures & sensus, hîc animadvertite & securus eris, non tantum ab illis qui locum spermatis ignorant, totumque granum in semen reducere nituntur; verum etiam ab his omnibus qui in solutione metallorum versantur vana, & metalla per totum solvere volunt, & postea ex illorum commixtione mutua, novum creent metallum. At hi, si Naturæ processum considerarent, viderent rem se habere longè aliter: Nam nullum metallum est tam purum quod non habeat & suas impuritates, unum tamen altero pauciores vel plures. Sed tu, amice Lector, primum observabis Naturæ punctum, ut suprâ dictum, & satis habes: sed hanc tibi habeto cautelam, ne in metallis vulgi illud quæras punctum, in quibus non est. Nam hæc metalla præsertim aurum vulgi, mortua sunt; sed nostra sunt viva, spiritum habentia, quæ omnino sumenda sunt: scito enim metallorum vitam esse ignem, dum adhuc in suis mineris sunt, & mortem etiam ignem, fusionis videlicet. Prima verò metallorum materia est humiditas quædam mixta aëre calido; & est in forma aquæ pinguis, adhærentis unicuique rei puræ vel impuræ; in uno loco tamen abundantius quàm in altero, quod fit quia terra est in uno loco magis aperta & porosa, vim attractivam habens, quàm in altero. Provenit aliquando per se in lucem induta veste aliqua, præsertim in locis ubi non habet adhærere alicui; cognoscitur ita, quia res omnis ex tribus principiis est composita: In materia verò metallorum unica tantum sine conjunctione, exceptâ veste vel ejus umbrâ; scilicet sulphure, &c.

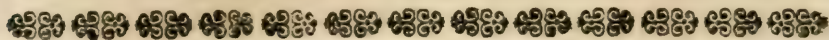
TRACTATUS QUARTUS.

*Quomodo metalla in terræ visceribus
generantur.*

Producantur metalla hoc modo : postquam quatuor Elementa virtutes suas projecerunt in terræ centrum, Archæus distillando sublimat calore motûs perpetui in terræ superficiem : Est enim terra porosa, & ventus stillando per poros terræ resolvitur in aquam, ex qua res nascuntur omnes. Sciat ergo doctrinæ filii sperma metallorum diversum non esse à spermate rerum omnium, scilicet vaporem humidum : ideò frustra quærunt Artistæ metallorum reductionem in materiam primam, quæ tantùm vapor est. Philosophi non talem intellexerunt materiam primam, sed tantùm materiam secundam, sicuti Bernardus Trevisanus optimè disputat, quamvis non ita lucidè, quia de quatuor Elementis loquitur nihilominus id dicere voluit, & solummodo cum filiis locutus est. Ego verò ut clariùs Theoricam detegerem, omnes hîc præcavere monere volui, ut tot solutiones, tot circulationes, tot calcinationes ac reiterationes sinerent; nam frustra id quæritur in re dura cum per se mollis ubique sit : Non prima, sed secunda tantùm quæratur materia, talis nimirum quæ simul ac concepta est, in aliam mutari formam non potest. At si quæras quomodo metallum in talem reduçatur materiam sequor in eo Philosophorum intentionem : Hoc tantùm præ cæteris volo, ut filii artis intelligant sensum scriptorum non syllabas, & ubi Natura desinit, in metallicis videlicet coram oculis nostris perfectis corporibus, ibi arti esse incipiendum. Sed ut ad propositum revertar (siquidem hîc non est intentio nostra de solo lapide,) agamus nunc de materia metallorum. Paulò antè dixi Res omnes nasci ex aëre liquido vel vapore, quem

quem Elementa perpetuo motu in viscera terræ stillant : hunc postquam Naturæ Archæus accepit, per poros sublimat, & unicuique loco sua sagacitate tribuit (sicuti in præcedentibus retulimus,) sic locorum varietate res etiam proveniunt & nascuntur variæ. Sunt qui opinentur Saturnum habere aliud semen, aurum quoque aliud, & sic consequenter metalla reliqua : sed vana sunt ista ; unicum tantum est semen, idem in Saturno quod in auro invenitur, idem in Luna quod in Marte ; sed locus terræ diversus fuit, si me rectè intelligis ; quamvis in Luna Natura citiùs quàm in Sole deficiat, & sic de aliis. Quando enim ex terræ centro sublimatur vapor ille, transit per loca vel frigida vel calida : Si igitur transit vapor per loca calida & pura, ubi pinguedo sulphuris parietibus adhæret vapor ille, quem Philosophi Mercurium Philosophorum dixerunt, accomodat se & jungitur illi pinguedini, quam postea secum sublimat ; & tunc fit unctuositas, relicto nomine vaporis accipit nomen pinguedinis ; quæ postea veniens sublimando ad loca alia, quæ jam vapor antecessens purgavit, ubi est terra subtilis, pura : & humida, implet poros ejus & jungitur illi ; & sic fit Sol : si verò pinguedo illa venit ad loca impura, frigida, fit Saturnus : si verò talis terra pura sit & mixta sulphuri, fit Venus, &c. Quò enim magis depuratus locus est, eò pulchriora reddit metalla : nam sciendum est quòd ille vapor continuè egreditur ex centro ad superficiem, eundo purgat loca. Inde fit quòd hodiè reperiantur mineræ in locis ubi ante mille annos nullæ fuerunt ; nam progressu suo semper subtiliat crudum impurum, purum successivè secum trahens : Et hæc est reiteratio, & circulatio Naturæ ; tamdiu sublimatur, res novas producendo, donec locus depuratur optimè ; & quò magis depuratur, eò etiam nobiliores res producit. Hæc verò, cum aer frigidus terram constringit, congelatur etiam ille unctuosus vapor ; qui postea, redeunte vere, unà cum terra & aqua miscetur ; & fit Magnesia trahens ad se sibi similem Mercurium aeris, qui dat vitam omnibus rebus, per radios Solis, Lunæ & stellarum, & sic gramen, flores & similia profert : Natura enim

ne momentum temporis oriatur. Metalla verò sic procreantur, longa destillatione purgatur terra, postea accessu pinguedinis ea generantur: alio modo non proveniunt, sicuti quorundam, Philosophorum scripta finistre interpretantium, vana opinio est.

TRACTATUS QUINTUS

De generatione lapidum omnis generis.

Lapidis materia est eadem quæ & aliarum rerum; & secundùm locorum puritatem hoc modo nascuntur. Quando quatuor Elementa suum vaporem stillant in terræ centrum, & Archæus Naturæ eundem ejicit & sublimat; hic, dum transit per loca porosque terræ, trahit secum omnem terræ impuritatem usque in superficiem, quem postea congelat aër (nam quod aër creat purus, aer congelat crudus, quia aer in aerem habet ingressum & se jungunt invicem, nam natura Naturâ lætatur :) & sic fiunt petrae & montes lapidei, secundùm magnos & parvos poros. Et quo majores terræ pori, eò etiam meliùs purgatur locus: dum enim per tale respiraculum major caliditas, & aquæ major quantitas transit, eò citiùs depuratur terra; & sic postea in ejusmodi locis commodiùs metalla nascuntur. Sicuti & ipsa testatur experientia, ut aurum non alibi nisi in montibus queratur & reperiatur, quod in planitie, nisi rarò, fieri nequit: nam sæpissimè talia loca humida sunt, non vapore, sed aqua Elementalì, quæ ad se trahit vaporem illum, & ita sese amplectuntur ut non faciliè separentur; postea Sol cœli digerens illam facit argillam pinguem, qua figili utuntur. In locis verò ubi est arena grossa, & vapor non habet secum pinguedinem vel sulphur, herbas & gramen in pratis creat. Sunt & alii lapides pretiosi, ut Adamas, Rubinus, Smaragdus, & reliquæ gemmæ: generantur omnes hoc modo.

Quan-

Quando vapor Naturæ per se sublimatur, sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt Adamantes; & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa, quia pinguedo non permetteret ista. Sciendum enim est quod spiritus aquæ facillimè sublimatur calore facili; sed oleum seu pinguedo non nisi magno elevatur calore, & in loca calida: etiamsi enim ex centro progrediatur, levi congelatur frigore, & sic subsistit; vapor verò ad loca debita ascendit, & congelatur in aqua pura in lapides granulatum. Quomodo verò ingemmis colores fiant; sciendum est illud ratione sulphuris in hunc modum fieri: si sulphuris pinguedo congelatur, motu illo perpetuo postea spiritus aquæ transeundo digerit & purificat illud vi salis, donec colore digesto rubeo vel albo coloretur, qui color tendens ad meliora cum illo spiritu, quia subtiliatus est tot reiteratis distillationibus, elevatur: spiritus postea habet potentiam intrandi res imperfectas, & sic introducit colorem, qui postea jungitur illi aquæ tunc partim congelatæ, & sic implet poros ejus, & fixatur cum ea fixatione inseparabili. Congelatur enim omnis aqua calore si est sine spiritu, congelatur frigore si habet spiritum; sed qui scit congelare aquam calido, & spiritum cum ea jungere, certe rem inveniet millelies pretiosiores auro & omni re. Efficiat igitur ut separetur spiritus ab aqua, ut putrescat, & appareat granum; postea rejectis fæcibus reducat spiritum ex alto in aquam, & faciat conjungere simul: Illa enim conjunctio generabit ramum dissimilem forma parentibus.

TRACTATUS SEXTUS.

De Secunda Materia, & putrefactione

rerum.

DIximus de prima materia rerum, & quomodo nascuntur res ex Natura sine semine, hoc est, quomodo Natura ab

Elementis accipit materiam ex qua generat semen : Nunc verò de femine, & rebus generatis ex femine, sermonem instituemus. Omnis res habens semen multiplicatur in eo, sed absque Naturæ auxilio non fit : semen enim nihil aliud est quàm aer congelatus in aliquo corpore, seu vapor humidus ; & nisi hic resolvatur calido etiam vapore, nullius est usus. Sciant ergo investigatores artis quid semen fit, ne quærant rem quæ non est : & sciant illud esse triplex, quod ex quatuor elementis productum est. Primum est MINERALE, de quo hoc loco sermo est ; alterum VEGETABILE ; Tertium ANIMALE. MINERALE semen à Philosophis cognoscitur : VEGETABILE commune ac vulgare est, ut videmus in fructibus : ANIMALE ex imaginatione cognoscitur. Vegetabile nobis ostendit quomodo natura creat illud ex quatuor Elementis. Sciendum enim est quod hyems est putrefactionis causa, siquidem spiritus vitales in arboribus congelat : & quando hi calore Solis (in quo est vis magnetica omnis humiditatis attractiva) resolvuntur ; tunc calor naturæ, per motum excitatus, pellit ad circumferentiam vaporem aquæ subtilem, qui poros arboris aperit, & guttas stillare facit, semper purum ab impuro separando. Præcedit tamen interdum purum impurum ; purum stat & congelatur in flores, impurum abit in folia, grossum & spissum in corticem ; arbores cortex manet fixus, folia cadunt frigore vel calore, quando obstruuntur pori ejus : flores congelantur in tali colore qualis est ipsi calor, & adferunt fructum & semen (veluti pomum in quo sperma est, ex quo nascitur arbor ; sed in illo spermate est semen vel granum intrinsecè, ex quo etiam absque spermate nascitur arbor ; nam multiplicatio fit non in spermate, sed in femine.) Sic oculari-ter videmus Naturam creare ex quatuor elementis semen, ne nos in hoc frustra occuparemur ; nam quod creatum est creatore non indiget. Hoc exempli loco lectorem admonuisse sufficiat ; sed ad propositum Minerale redeo. Semen Minerale vel Metallorum creat Natura in visceribus terræ : propterea non creditur tale semen esse in rerum Natura, quia invisibile est. At non est mirum quod

quod ignari dubitent, siquidem id quod præ oculis est non percipiatur ab illis; multò minùs istud quod invisibiliter absconditum est: sed verissimum est quod superius non est nisi ut istud quod est inferius, & vice versa id quod nascitur supra, nascitur ex eodem fonte sicut illud quod infra in terræ visceribus. Et quam prærogativam vegetabilia præ metallis habent, ut DEUS illis semen inderet, & hæc immeritò excluderet? Nonne ejusdem dignitatis metalla apud DEUM cujus & arbores? Hoc pro certo statuatur, nihil sine semine crescere: ubi enim nullum est semen, res est mortua. Necessè est ergo ut, vel quatuor elementa creent semen metallorum, vel ea producant sine semine: si absque semine producuntur, tunc perfecta fieri non possunt; siquidem res omnes sine semine imperfecta est, ratione compositi: qui hanc indubitata veritati fidem non adhibet, non est dignus ut naturæ secreta scrutetur; nil enim in orbe nascitur quod semine destituatur. Semen metallorum verè & realiter ipsis est inditum: generatio autem ejus ita fit. Quatuor elementa in prima operatione naturæ stillant, per Archæum Naturæ, in terræ centrum vaporem aquæ ponderosum, qui est metallorum semen, & dicitur Mercurius propter ejus fluxibilitatem, & uniuscujusque rei conjunctionem, non propter essentiam, assimilatur sulphuri propter internum calorem; & post congelationem est humidum radicale. Et quamvis corpus metallorum ex Mercurio fit procreatum, quod de Mercurio Philosophorum intelligi debet, tamen hi non sunt audiendi qui putant Mercurium vulgi semen esse metallorum, & ita corpus loco seminis accipiunt: non considerantes quòd & dictus vulgi Mercurius suum in se habeat semen. Errores omnium horum è sequenti patebunt exemplo. Manifestum est quòd homines habeant semen in quo multiplicantur: Hominis corpus Mercurius est; sed semen occultum est in corpore, & ratione corporis quantitas in corpore exigua: qui igitur hominem generare vult, non Mercurius, qui corpus est, sed semen vapor aquæ congelatus accipiatur. Sic in regeneratione metallorum sinistrè proceditur à vulgaribus Chemicis: Corpora me-

callica solvant, sive Mercurium, sive aurum, sive Saturnum, sive Lunam, & corrodunt illa aquis fortibus, & aliis rebus heterogeniis ad veram artem non requisitis; postea conjungunt; nescientes quòd ex corpore humano dissecto non generatur homo; quia corruptio corporis, & seminis destructio hoc pacto præcessit. Unaquæque res in mare & fœmina multiplicatur, ut in tractatu de duplici materia mentionem feci: Divisio sexus nil creat vel producit, sed debita illius conjunctio profert novam formam: Semina vel spermata ergo, non corpora, sunt accipienda: & ergo marem vivum & fœminam vivam; hos conjunge simul ut inter se imaginentur sperma ad procreandum suæ Naturæ fructum. Primam etiam materiam nemo mortalium credat se facere posse: Prima materia hominis terra est, & nemo hominum ex illa hominem creare potest solus Deus hoc scit; at è materia secunda, quæ jam creata est, si in locum debitum posita fuerit, facile Natura operante generabitur id, cujus formæ semen est. Artifex hic nil facit nisi ut sciat subtile à spisso separare, & in vas imponere debitum. Nam hoc considerandum est, prout res incipitur ita finitur: ex uno fiunt duo, ex duobus unum, & non ulterius. Unus est Deus; ex hoc uno Deo filius est genitus: Unus dedit duo, duo unum dederunt Spiritum Sanctum ab utroque procedentem: sic factus est mundus, & sic erit finis ejus. Considera priora quatuor puncta exactissime: habes in illis Patrem, Patrem & filium, ultimò SS. habes quatuor Elementa: habes quatuor luminaria, duo Cœlestia, duo Centralia: Nil amplius est, fuit, & erit, quàm in hac figura patet; si deberem omnia mysteria hinc elicienda consignare, magnum oriretur volumen: Redeo ad propositum, & tibi dico verum, fili mi, non creatur ex uno unum, quia hoc solius Dei est proprium: sufficiat te posse ex duobus creare unum tibi utile. Scias ergo sperma multiplicativum esse materiam secundam, & non primam:

Prima enim materia rerum non videtur, occulta est in natura,
vel in Elementis; secunda verò interdum filii

doctrinæ apparet.

TRACTATUS SEPTIMUS.

De virtute Secunda materia.

SED ut facilius possis comprehendere qualis sit hæc secunda materia, virtutes ex quibus illam cognosces describam tibi. Ac primum scias quod Natura in tria Regna divisa est; Duo sunt Regna, quorum quodlibet per se stare potest, etsi alia duo non essent: est regnum Minerale, Vegetabile, & Animale. Minerale per se subsistere potest, etsi nullus hominum in mundo esset, nec arbor, vel verba. Vegetabile itidem, etiamsi nullum metallum, nec animal esset, per se stare potest: hæc duo sunt ex uno per unum creata. Tertium verò ex dictis duobus vitam habet, sine quibus esse non posset, & est nobilius ac præstantius quam duo prædicta, sicuti etiam postremum est inter illa, & dominatur eis: quia semper in tertio virtus finitur, & in secundo multiplicatur. Viden in vegetabili Regno? Prima materia est Herba vel Arbor, quam tu creare nescis, Natura hoc solummodo facit: In hoc regno secunda materia est semen quod tu vides: in hoc multiplicatur, Herba vel Arbor. In Regno Animali prima materia est Bestia vel Homo, quem tu creare nescis: sed secundam materiam sperma tu nosti, in quo multiplicatur. In Regno minerali metallum ut creare nescis, & si gloriaris vanus es & mendax, Natura hoc fecit: & quamvis haberes primam materiam secundum Philosophos, illud sal centrale, tamen sine auro multiplicare impossibile tibi foret: semen autem metallorum vegetabile filii tantum doctrinæ noverunt. In vegetabilibus semen apparet extra, Renes digestionis ejus est aer calidus. In animalibus semen apparet intus & extrà, renes digestionis ejus sunt renes viri. Aqua in mineralibus semen est in centro cordis eorum & vita: Renes digestionis ejus est ignis.

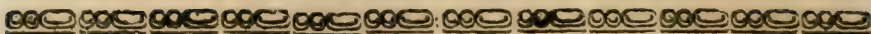
Vegeta.

Vegetabilis feminis receptaculum est terra : Animalis feminis receptaculum est matrix foeminae : Aquae, mineralis feminis, receptaculum est aer. Et ea sunt seminum receptacula, quae sunt congelationes corporum : ea est digestio quae solutio : ea putrefactio quae destructio. Virtus autem cujusque feminis est unicuique rei in suo Regno se conjungere, quia subtile est, & nihil aliud quam aer, qui pinguedine in aqua congelatur : cognoscitur ita, quia non miscet se extra suum Regnum naturaliter alicui rei : non solvitur sed congelatur, quia solutione non indiget, sed congelatione. Necesse est ergo ut pori corporum aperiantur, ut emittatur sperma in cujus centro semen jacet quod aer est : illud quando in matricem venit debitam, congelatur & congelat quod reperit purum, vel impurum puro mixtum. Quamdiu in corpore semen est vivit corpus, quando totum consumitur corpus moritur, omnia autem corpora post emissionem seminis debilitantur. Experientia etiam testatur homines Veneri nimium indulgentes debiliores fieri, ut arbores nimios fructus ferentes fieri postea steriles. Semen igitur, ut jam multoties repetitum est, res est invisibilis, sed sperma est visibile, & ferè est anima vivens, non invenitur in rebus mortuis : Elicitur dupliciter, suaviter & cum violentia. Sed, quia hic de virtute ejus saltem sermo est, dico quod nil sine semine nascatur, virtute feminis fiunt omnia : & sciant artis filii in arboribus amputatis frustra semen quaeri, quod solummodo in viridibus reperitur.

TRACTATUS OCTAVUS,

*Quomodo per artem operatur natura
in Semine.*

OMNE semen per se nullius momenti est, si non ponatur, vel ab arte, vel à Natura in matricem debitam. Et licet semen per se nobilius sit omni creatura, tamen matrix ejus est vita, quæ facit putrescere sperma vel granum, & puri puncti congelationem causatur, insuper calore corporis sui illud nutrit & crescere facit; & hoc fit in omnibus supradictis tribus naturæ regnis, & fit naturaliter, per menses, annos, & tempora. Sagax verò ars illa est, quæ in regno minerali & vegetabili aliquid abbreviare potest, sed non in animali: in minerali solummodo perficit hoc quod natura non potest, propter aerem crudum sua violentia implevit poros corporis cujusque, non in visceribus, sed in superficie terræ, ut antea in præcedentibus capitulis dixi. Sed ut facilius intelligatur hoc, adhuc adjungere volui, quòd Elementa certanter inter se projiciunt in centrum terræ, quasi in renes, semen suum: centrum verò per motum emittit illud in matricem: matrices verò sunt innumerabiles; quot loca tot matrices, una purior altera, & sic in infinitum ferè. Scias ergo quòd pura matrix purum dabit foetum in suo simili: Exempli gratiâ, in animalibus sunt matrices hominum, vaccarum, equorum, canum, &c. sic in minerali & vegetabili sunt metalla, lapides, salia: nam salia in hisce duobus regnis sunt consideranda, & loca eorum, secundum magis vel minus.

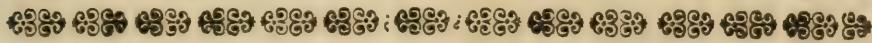

TRACTATUS NONUS.

*De Commixtione Metallorum, vel de eliciendo
semine Metallico.*

DIximus de Natura, de Arte, de corpore, & de spermate ac femine: jam ad praxin descendamus, quomodo videlicet metalla commisceri debeant, & qualis eorum sit inter se correspondentia. Scias ergo mulierem non discrepare à viro, ex eodem semine & in una matrice ambo nascuntur, nihil defuit præter digestionem, & ut matrix purior est in sanguine & sale: sic Luna ex eodem semine cum Sole, & eadem matrice: sed matrix magis habuit de aqua quàm de sanguine digesto, secundùm tempus Lunæ cœlestis. Ut verò eò faciliùs tibi imaginari possis quomodo metalla cœant, ut emittant & recipiant semen, intuere cœlum & planetarum sphæras: vides quòd Saturnus supremus sit, cui succedit Jupiter, huic Mars, postea Sol, quem sequitur Venus, hanc Mercurius, ultimo loco Luna statuitur. Considera jam quòd planetarum virtutes non ascendant, sed descendant: dedit hoc & ipsa experientia quòd ex Venere non fit Mars, sed ex Marte fit Venus, utpotè una sphæra inferior: sic etiam Jupiter facilè transmutatur in Mercurium, quia Jupiter secundus à Firmamento, & Mercurius secundus à terra: Saturnus primus à cœlo, Luna prima à terra: Sol miscet se omnibus, sed nunquam per inferiores melioratur. Non autem te lateat magnam esse correspondentiam inter Saturnum & Lunam, quorum in medio Sol constitutus est: sicuti inter Jovem & Mercurium, in quorum medio Sol etiam consistit: Eodem planè modo inter Martem & Venerem, qui duo Solem etiam habent intermedium. Noverunt Chemicæ ferrum in cuprum seu Venerem sine Sole mutare: noverunt etiam è Jove facere Mercurium: sunt & aliqui qui è Saturno confi-
ciunt

ciunt Lunam : sed si scirent his mutationibus Solis administrare naturam, certe rem omni thesauro invenirent pretiosiore. Propterea dico non ignorandum esse quæ metalla invicem sint conjungenda, & quorum natura nature correspondeat. Propterea unum datur metallum quod habet potentiam alia cõsumendi, est n. fere ut aquæ reorum, & fere mater: unica tantum res, humidum radicale, Solis videlicet & Lunæ, resistit ei, & melioratur per illud : sed, ut detegam, Chalybs vocatur. Si undecies coit aurum cum eo, emittit suum semen, & debilitatur fere ad mortem usque: cõcipit Chalybs, & generat filium patre clariorem; postea cum semen jam nati imponitur in suam matricem, purgat illam, & facit millesies aptiorem ad pariendum optimos fructus. Est & alius Chalybs qui assimilatur huic, per se à natura creatur, qui scit ex radiis solis (mirabili vi & virtute) elicere illud quod tot homines quæsierunt, & operis nostri principium est.

TRACTATUS X.

De Generatione Supernaturali filii Solis.

TRACTAVIMUS de rebus quas Natura creat, & quas DEUS creavit; ut scrutatores artis eò faciliùs possibilitatem nature intelligerent. Sed, ne diutiùs differam: modum ac artem conficiendi lapidis Philosophorum aggredior. Lapis Philosophorum seu tinctura nihil aliud est quàm Aurum in supremum gradum digestum: nam Aurum vulgi est sicuti herba sine semine, quando maturefcit producit semen; sic aurum quando maturefcit, dat semen seu tincturam. Sed quæret aliquis quare aurum vel aliud metallum non producat semen: ratio redditur talis, quia non potest esse maturum, propter aeris cruditatem non habet sufficientem calorem: & contingit in quibusdam locis ut reperiat aurum purum

quod natura voluit perficere, sed impedita fuit ab aere crudo. Exempligratiâ, videmus quod Pomorum Arantiorum arbores in Polonia crescant instar aliarum arborum; In Italia & alibi, ubi est illarum solum nativum, dant & ferunt fructus, quia sufficientem habent calorem; in his verò frigidioribus locis minimè, ubi enim maturefcere deberent, desinunt, quia frigore opprimuntur; & sic nunquam à Natura hisce locis habentur earum fructus: sed si aliquando juvetur natura suaviter & cum ingenio, tunc ars jam perficit quod natura non potuisset. Idem planè in metallis accidit: Aurum potest dare fructum & semen, in quo se multiplicat, industriâ sagacis artificis, qui scit naturam promovere; sed si absque natura id velit tentare, errabit. Nam non solum in hac arte, sed & in omni re, nihil possumus quàm Naturam juvare; & hoc non alio medio quàm igne seu calore. Sed cum hoc fieri non possit, siquidem in congelato corpore metallico non appareant spiritus, oportet ut prius solvatur corpus, & pori ejus aperiantur, quò natura operari possit. Qualis autem illa debeat esse solutio, hic lectorem admonitum velim, duplicem esse solutionem, licet multæ sint aliæ solutiones, at inutiles; una tantum est vera naturalis, secunda est violenta sub qua aliæ comprehenduntur omnes. Naturalis ejusmodi est, ut poricorporis aperiantur in aqua nostra, quo digestum emittatur semen, & matrici suæ imponatur: Aqua verò nostra, aqua est cœlestis, non mad' faciens manus, non vulgi sed ferè pluvialis: Corpus est aurum quod semen dat: Luna nostra est (non argentum vulgi) quæ recipit semen auri. Regitur postea igne nostro continuo, per menses septem, & interdum decem, donec aqua nostra consumat tres, & relinquat unum; & hoc in duplo. Postea nutritur lacte terræ, vel pinguedine ejus quæ nascitur in uberibus terræ, & regitur vel conservatur à putrefactione sale Naturæ. Et sic generatur ille infans secundæ generationis.

Nunc à Theorica ad praxin
accedamus.

TRACTATUS XI.

*De Praxi & confectione lapidis seu tincturae
per artem.*

PER tot capita sparsa est oratio de rebus per exempla, ut eo facilius intelligatur praxis, quæ fieri debet naturam imitando in hunc modum.

℞. Terræ nostræ per XI. gradus XI. grana, auri nostri & non vulgaris granum I. Lunæ nostræ non vulgaris granum II. sed hoc admonitus sis, ne accipias aurum & argentum vulgi, nam hæc sunt mortua, accipe nostra quæ sunt viva: postea pone in ignem nostrum, & fiet inde liquor siccus; primum resolvetur terra in aquam quæ Mercurius Philosophorum dicitur, & alia aqua resolvet illa corpora Solis & Lunæ, & consumet ea ut non remaneat nisi pars decima cum una parte, & hoc erit humidum radicale metallicum. Postea ℞. aquam salis nitri de terra nostra, in qua est rivulus & unda viva si ad genuam foderis foveam, accipe igitur ex illa aquam, sed claram accipe, huic impone illud humidum radicale, & impone igni putrefactionis & generationis, non tali ut in prima operatione fecisti: rege omnia magno cum ingenio, donec colores appareant instar caudæ Pavonis, rege digerendo, nec te tædeat, donec cessent colores, & unus per totum appareat color viridis, & sic de cæteris: & quando videbis in fundo cineres bruni coloris, & aquam ferè rubram, aperito vas, madefacito pennam, inunge ferrum aliquod, si tingat habeto in promptu aquam, de qua postea erit sermo. & infunde tantum ejus aquæ quantum aeris intravit crudi, iterum coquito priori igne donec iterum tingat. Hucusque pervenit mea experientia, non plus possum, non plus inveni. Aqua verò illa debet esse menstruum nundi, ex sphaera Lunæ, toties rectificatum quod possit calcinare Solem: Hic tibi volui omnia detegere,

& si sensum meum interdum non syllabam intelliges, cuncta revelavi, præsertim in opere primo & secundo. De igne verò adhuc dicendum restat. Primus ignis seu primæ operationis est ignis unius gradus, continuus; qui materiam circumdat: secundus est ignis naturalis, qui materiam digerit & figit: dico tibi veritatem quod patefeci Ignis regimen, si naturam intelligis: de vase adhuc restat loquendum. Vas Naturæ esse debet, & sufficiunt duo: Primi operis vas rotundum fieri debet: In secundo verò paulò minus vitrum instar phiolæ vel ovi. Sed per omnia scito Naturæ ignem esse unicum, quicquid operatur diversum locorum distantia efficit, Vas item Naturæ unicum, sed nos propter abbreviationem binis utimur: materia una, sed ex duabus substantiis. Si igitur animum intendis ad res creandas, considera primum res creatas: has utpote observantes oculis tuis si non potes assequi, multò minus res creandas quas producere cupis. Scito enim te nihil creare posse, quod solius Dei proprium est: sed res occultas in umbra latentes facere apparentes, & umbram ab illis tollere, hoc Philosopho intelligenti à Deo per naturam concessum est. Considera obsecro simplicem nubis aquam: Ecquis unquam crederet illam in se continere omnia quæ mundus habet, lapides duros, salia, aerem, terram ignem, cum tamen simplex per se appareat aqua? Quid dicam de terra, quæ in se continet aquam, ignem, salia, aerem, & per se nuda terra videtur? O mirabilem naturam! quæ novit ex aqua in terra fructus producere mirabiles, & ex aere illis suppeditare vitam. Hæc omnia fiunt, & vulgarium hominum oculi ista non vident, sed oculi intellectus & imaginationis percipiunt, visu vero, verissimo: oculi enim sapientum naturam vident aliter quàm oculi communes. Exempli gratiâ, oculi vulgi vident Solem esse calidum, oculi verò Philosophorum è contra vident Solem potius esse frigidum; sed motus ejus calidos: Actus enim & effectus ejus per distantiam locorum deprehenduntur. Ignis naturæ unus & idem cum ipso est: sicut enim Sol inter sphæras Planetarum centrum est, & ex hoc centro cœli deorsum calorem motu suo spargit, sic in centro terræ Sol terræ est,

est, qui motu suo perpetuo calorem vel radios sursum ad terræ superficiem pellit. Is calor intrinsecus multò efficacior est hoc igne elementalī, sed temperatur terrena aqua, quæ de die in diem poros terræ penetrat illamque refrigerat: sic Solem cœlestem & ejus calorem temperat aer qui de die in diem circumvolat orbem: & nisi hoc esset, calore tali res omnes consumerentur, nec quicquam nasceretur. Sicuti enim ignis ille invisibilis seu calor centralis omnia consumeret si non intercederet aqua, sic Solis calor omnia destrueret sine intermediante aere. Sed quomodo hæc Elementa inter se agant brevibus dicam. In centro terræ est Sol centralis, qui motu suo vel sui firmamenti dat calorem magnum, qui extendit se usque ad terræ superficiem. Ille calor causatur aerem hunc in modum: Aeris matrix aqua est, quæ parit filios suæ naturæ, sed dissimiles, & multò subtiliores, nam ubi aquæ introitus est denegatus aer intrat: quando itaque ille calor centralis, qui perpetuus est, agit, facit distillare aquam & calefieri, & sic illa aqua vi caloris vertitur in aerem, atque hoc pacto erumpit ad superficiem terræ, quia se includi non patitur: ubi postea refrigit resolvitur in aquam. In oppositis locis interim etiam fit ut non solum aer, verum etiam aqua exeat, sicuti apparet dum nigræ nubes violentia in aerem attolluntur: cujus rei tibi sit hoc exemplum domesticum. Facias in olla fervere aquam, videbis igne lento lentos vapores, & ventos: Igne vehementiori apparebunt nebulæ crassiores. Eodem planè modo calor operatur centralis, subtilem aquam in aerem elevat, quod spissum est ex sale vel pinguedine distribuit terræ, unde res variæ nascuntur, residuum saxa & petræ fiunt. Possent aliquis objicere, si ita se res haberet, tunc continuò id fieri deberet, cum tamen sæpe nullus sentiatur ventus, Respondeo, si non violenter in vas distillatorium infunditur aqua non fit ventus, nam parum aquæ parvum excitat ventum: vides non semper fieri tonitrua, etiamsi pluvia sit & ventus, sed tantum quando vi aeris aqua turbida fertur ad spheram ignis, nam ignis non patitur aquam. Habes ante oculos exemplum, dum in calidam fornacem effundis aquam frigidam, unde tonitrua

trua excitantur. Sed quare non uniformiter aqua intret in illa loca & cavitates, ratio est quòd multa sunt ejusmodi vasa & loca, pellit interdum una concavitas, ventis, aquam à se ad aliquot dies & menses, donec iterum fiat aquæ repercussio: ut videmus in mari, cujus fluctus aliquando multa milliaria agitantur, antequam repercussionem, ut regrediantur, offendant, sed ad rem nostram. Dico ignem vel calorem esse causam motus aeris, & vitam omnium rerum: & terra est horum omnium nutritrix, vel receptaculum. Sed si non esset aqua quæ refrigerat terram & aerem nostrum, tunc terra exsiccaretur, propter has duas rationes, nimirum ob motus centralis & solis cœlestis calorem: nihilominus contingit hoc in aliquibus locis, quando pori terræ obstruuntur, ut humidum penetrare non possit, tunc per correspondentiam solis cœlestis & centralis (quia vim habent inter se magneticam) accenditur terra à Sole: sicque etiam aliquando cadet gravis orbita mundi. Fac igitur ut operatio talis in terra nostra sit: ut calor centralis aquam possit mutare in aerem, ut in planitiem mundi egrediatur, & residuum, ut dixi, per poros terræ spargat, & tunc in opposito aer vertetur in aquam multò subtiliorem quàm fuit prima: & hoc sic fiet, si feni nostro aurum & argentum deglutire dabis, ut ipse consumat illa, & tandem ille etiam moriturus comburatur, cineres ejus spargantur in aquam, coquito eam donec satis est, & habes medicinam curandi lepram. Hoc saltem animadvertite, ne frigidum pro calido, vel calidum pro frigido accipias, naturas naturis misce, si aliquid est quod contrarium naturæ (siquidem una tibi est necessaria) separa illud, ut natura naturæ similis sit, hoc fac igne non manu, & scito si non sequeris naturam vana esse omnia: & hic tibi dixi per sanctum Deum quod pater filio debet: qui habet aures audiat, & qui habet sensus animum advertat.

TRACTATUS XII.

De Lapide, & ejus virtute.

IN præcedentibus sufficienter dictum fuit de productione rerum naturalium, de Elementis, & de materia prima & materia secunda, de corporibus & feminibus, de usu & virtute eorum : Conscripti etiam praxin conficiendi lapidem Philosophorum: de ejus verò virtute tantum quantum mihi natura concessit , & experientia patefecit, nunc revelabo. Sed, ut prius adhuc summatim & brevibus verbis comprehendam omnium horum tractatum argumentum , ut Deum timens lector mentem meam assequatur & sensum meum , ita se res habet. De veritate artis si quis dubitat, legat copiosa Philosophorum antiquissimorum ratione & Experientia verificata scripta, quibus ut fide dignis, in sua arte fides non deroganda est : qui verò illis fidem non adhibet, tunc contra principia negantem non esse disputandum novimus: Surdi enim & muti loqui non possunt. Quam enim prærogativam in hoc mundo res omnes haberent præ metallis? Cur hæc sola per denegationem feminis immeritò à summi Creatoris universali multiplicationis benedictione excludemus, quam sacrae literæ affirmant omnibus rebus creatis statim à condito mundo inditam & impertitam fuisse? si verò semen habent , quis tam fatuus est qui non credat in suo semine illa posse multiplicari? In natura sua ars Chemicæ vera est, vera etiam natura, sed rarò verus artifex : Una natura, ars una, sed multi artifices. Quod autem natura creat res ex elementis, generat eas per velle Dei ex materia prima, quam solus Deus scit: natura creat res illasque multiplicat ex secunda materia quam Philosophi sciunt. Nil fit in mundo sine velle Dei & naturæ. Elementum enim quodlibet in sua sphaera est, sed unum absque altero esse non potest, unum ex alio vivit, & tamen conjuncta non conveniunt: sed aqua est omnium elementorum dignior, quia mater est omnium rerum: hanc supernatat spiritus ignis. Causante igne a-

Dddd

qua

qua fit materia prima, certatione videlicet ignis cum aqua; & sic generantur venti vel vapores apti ut congelentur cum terra, per aerem crudum qui ab initio separatus fuit ab illa. Et hoc fit sine cessatione, motu perpetuo; quia ignis sive calor non excitatur aliter nisi motu: quod facillè videre est apud fabrum ferrarium ferrum lima comminuentem, quod eatenus motu vehementiori incalescit ac si igne incanduisset. Motus ergo causat calorem, calor movet aquam, aquæ motus causat aerem omnium viventium vitam. Crescunt igitur res hunc in modum, ut supra dixi, ex aqua videlicet: nam ex illius vapore subtiliori, res subtiles, leves proveniunt; ex oleo verò ejusdem, graves & majoris pretii; ex sale autem res prioribus longè pulchriores. Quia autem Natura interdum impeditur ne res puras producere possit; si quidem vapor, pinguedo, sal maculantur, & miscent se terræ locis: propterea docuit nos experientia purum ab impuro separare. Ideo si velis ut natura melioretur in actu solve corpus quod vis, & illud quod naturæ accessit heterogeneum separa, purga, conjunge pura puris, cocta coctis, cruda crudis, secundum naturæ pondus non materiæ. Nam scito quod sal nitri centrale non accipit plus de terra nisi quantum opus habet, sive sit pura sive impura: Aquæ verò pinguedo alitet se habet, nam nunquam habetur pura; ars purgat illam per duplicem calorem, & denuo conjungit illam.

EPILOGUS SEU CONCLUSIO *horum duodecim tractatum.*

Conscripsi, amice lector, præcedentes duodecim Tractatus in gratiam filiorum artis, ut antequam manum adhiberent operi, naturæ operationem haberent cognitam, quomodo videlicet illa operando res producat; ne sine clavibus portam ingrederentur, & cribro aquam haurirent; frustra enim laborat ille qui sine cogni-
mâ

tionem naturæ manus ad labores porrigit. In hac sanctâ & verissimâ scientiâ, in nocturnis versatur tenebris cui sol non lucet, in densa umbra est cui de nocte non apparet luna. Habet natura lumen proprium, quod nostris oculis non est pervium, umbra naturæ oculis nostris corpus est: sed si quem lumen naturæ irradiat, illi confestim nebula de oculis tollitur; & sine impedimento potest conspiciere punctum magnetis nostri correspondentis utrique centro radiorum, solis videlicet & terræ: eo usque enim naturæ lumen penetrat & interna patefacit; cujus rei tale tibi sit exemplum. Induatur veste uniformi adolescens duodecim annorum & puella ejusdem ætatis; si juxta se locentur, nemo cognoscet quis masculus, quæ fæmella sit; oculi enim nostri penetrare non possunt, ideò decipit nos noster visus, & falsa pro veris accipit: sed cum vestibus sublatis denudantur, ut ita appareant quales natura eos formavit, facile uterque in suo dignoscitur sexu. Simili planè modo noster intellectus facit umbræ naturæ umbram; Nam corpus nudum in homine est feminis naturæ umbra: sicuti igitur vestimentis tegitur corpus humanum, etiam tegitur corpore natura humana, quam sibi Deus reservavit tegendam & detegendam. Posses hîc prolixè & Philosophicè differere de hominis dignitate, creatione ejus, & generatione: Sed cum ejusmodi non sint hujus loci; silentio prætereunda sunt; de vita ejus solummodo paucis agam. Creatus homo de terra, ex aere vivit: est enim in aere occultus vitæ cibus, quem nos rorem de nocte, de die aquam vocamus rarefactam, cujus spiritus invisibilis congelatus melior est quam terra universa. O sancta & admirabilis Natura quæ filios doctrinæ errare non permittis, sicuti in vita humana in dies demonstras! Porro in hisce duodecim Tractatibus tot rationes naturales in medium attuli, ut eo facilius cupiens & Deum timens lector intelligere possit ea omnia quæ oculis meis, Deo benedicente, vidi, manibus feci propriis sine ulla sophisticationis fraude: sine Lumine enim & cognitione naturæ impossibile est hanc assequi artem, nisi singulari revelatione divina alicui contingat,

vel per secretam amici demonstrationem. Res est vilis & pretiosissima, quam aliquoties descriptam nunc denuo repeto. & æris partes X. Auri vivi vel lunæ vivæ partem I; hæc omnia impone vasi tuo; coque aërem hunc in primis ut sit aqua, & postea non aqua: si hoc ignoras, & aërem coquere nescis, procul omni dubio errabis; siquidem hæc est veterum Philosophorum materia. Id enim accipere debes quod est, sed non videtur donec artifici placeat; est aqua roris nostri, ex aqua extrahitur sal petraë Philosophorum, quo omnes res crescunt & nutriuntur: Matrix ejus est centrum solis vel lunæ tam cælestis quam terrestris: & ut apertius dicam, Magnes est noster, quem in præcedentibus, chalybem esse dixi: Aer generat magnetem, magnes verò generat vel facit apparere aerem nostrum. Sanctè tibi veritatem hic manifestavi, roga Deum ut cæpta tua secundet: Et sic hoc loco habebis verissimam explicationem Hermetis asseverantis Patrem ejus esse solem, matrem verò lunam, & quòd ventus portaverit illum in ventre suo: nimirum sal Alkali, quod Philosophi Sal Armoniacum & vegetabile nominarunt, occultatum in ventre magnesiæ. Operatio ejus talis est, ut solvas congelatum aerem, in quo solves auri decimam partem; hoc sigilla & igne nostro labora, donec aer vertatur in pulveres; & apparebunt, habito mundi sale, colores varii. Descripsissem integrum processum in hisce Tractatibus; sed quia ille, unà cum multiplicatione, in Lullii & aliorum verorum Philosophorum libris sufficienter continetur; propterea satis mihi fuit tantum de materia primâ & secundâ tractare; quod candidè factum est, nec arbitreris ullum mortalium me luculentius illud præstitisse; siquidem id non è multis libris, sed ex mearum manuum labore & propria experientia feci. Si igitur vel non credis veritati, noli meum librum, sed te ipsum accusare; & crede Deum tibi hoc secretum nolle revelare; hunc igitur precibus fatiga, & multoties reiteratis lectionibus hunc libellum evolve, præsertim horum XII. Tractatum Epilogum: considerando semper naturæ possibilitatem, & elementorum actiones, & quodnam sit in illis præcipuum, & præsertim in rarefactione aquæ vel aeris, ita enim creati sunt cœli & totus mundus: hoc

tibi sicut Pater filio significare volui. Nemireris quòd tot Tractatus scripserim, non mea causa factum est, cum libris non egeam, sed ut multos qui in vanis rebus laborant monerem ne frustra sumptus exponerent. Potuissent quidem omnia paucissimis comprehendi lineis, inò verbis; sed per rationes & exempla volui te ad naturæ cognitionem deducere; ut ante omnia scires quid quærere deberes, an primam vel secundam materiam: Haberes etiam patefactam naturam, ejusque lumen & umbram. Noli moveri quod aliquando contradictoria in meis Tractatibus, more Philosophorum usitato, tibi occurrant; opus habes illis si intelligis, non reperitur rosa sine spinis. Perpende diligenter quod suprà dixi, quomodo videlicet quatuor elementa stillent in centrum terræ humidum radicale, & quomodo sol terrenus centralis motu suo producat & sublimet, illud ad terræ superficiem. Dixi etiam solem cœlestem habere correspondentiam cum sole centrali: nam sol cœlestis & luna peculiarem habent vim & virtutem stillandi per radios suos in terram: calor enim calori, sal salii facilè jungitur. Et sicuti sol centralis habet suum mare, & aquam crudam perceptibilem; sic sol cœlestis habet etiam suum mare & aquam subtilem & imperceptibilem: In superficie terræ radii radiis junguntur, & producant flores, & omnia. Propterea quando pluvia fit, accipit ex aere illam vim vitæ, & conjungit illam cum sale nitro terræ, (quia sal nitri terræ est instar calcinati Tartari, sua siccitate aerem ad se trahens; qui aer in eo resolvitur in aquam: Talem vim attrahendi habet ille sal nitri terræ, qui etiam aer fuit, & est conjunctus pinguedini terræ) & quo radii solares copiosius tunc feriunt, eò major salis nitri quantitas fit, & per consequens major frumenti copia crescit, & hoc de die in diem fit. Tantum de correspondentia rerum inter se, & efficacia solis & lunæ & stellarum innuere volui ignorantibus; nam scientes non indigent hac instructione. Versatur subjectum nostrum toti mundo ob oculos & non cognoscitur. O cœlum nostrum! O aqua nostra! & Mercurius noster! O sal nitri nostrum in mari mundi versans! O vegetabile nostrum! O sulphur nostrum fixum & volatile! O caput mortuum, seu, fæ-

ces maris nostri! Aqua manus non madefaciens, sine qua nemo mortalium vivere potest, & sine qua nil nascitur & generatur in toto orbe! Et hæc sunt aviculæ Hermetis epitheta, quæ nunquam quiescit; vilissima est, nemo eâ carere potest: & sic habes rem omni mundo pretiosiore[m] detectam, quam planè dico nil aliud esse quàm aquam nostram ponticam, quæ in sole & luna congelatur, & extrahitur è sole & luna, chalybe nostro, artificio Philosophico, miris modis, per prudentem artis filium. Consilium meum non erat propter rationes in præfatione commemoratas, hunc librum publicare; attamen vicit me de liberalibus & Philosophicis ingeniis promerendi cupiditas; ut iis qui me norunt animum ostenderem bonum; simul illis qui artem callent manifestarem me illis parem esse & socium, eorumque notitiam appetere. Non dubito multos bonæ conscientiæ & voluntatis homines illud donum Dei clanculum possidere; hi meo admoniti exemplo, & meis periculis cautiore[s] & providentiores facti, Harpocratis sibi commendatum habeant silentium: quotiescunque enim me magnatibus detegere volui, semper aut in damnum, aut periculum mihi cessit. Hoc scripto me adeptis filiis Hermeticis patefacio, & ignorantes ac errantes instruo, ac in viam veram reduco. Credant scientiæ hæredes se nunquam habituros meliorem viam cui insistant quam quæ ipsis hîc demonstrata est; omnia enim aperte dixi: Extractionem saltem nostri salis Armoniaci vel Mercurii Philosophici ex aquâ nostrâ pontica, ejusque tantum usum non ita aperte revelavi, quia à magistro naturæ non habui ulteriorem loquendi licentiam; & hoc solus Deus revelare debet, qui novit hominum corda & animos, quem si diligenter oraveris, per reiteratam hujus libri lectionem poterit tibi intellectum tuum aperire. Vas, ut supra dictum, unicum est à principio usque ad finem, vel ad summum duo sufficiunt vasa: ignis etiam continuus in utroque opere; quo nomine legant errantes Tractatum x. & xi. Si in terrâ materiâ operatus fueris nil efficies hanc tractant hi qui extra hoc unicum sal nostrum quod Mercurius est, laborant in herbis,

animalibus, lapidibus, & mineris, excepto sole & luna nostra quæ obducta est sphaera Saturni. Et qui optatum desiderat finem, sciat conversionem elementorum, & lævia facere ponderosa, & Spiritus; tunc non laborabit in re extranea: ignis est regimen, quicquid fit igne fit; ut sufficienter in præcedentibus, & hîc conclusionis loco, satis dictum est. Vale lector benevole, & hisce per experientiam meam verificatis laboribus diu, ad nominis Divini gloriam, animæ tuæ salutem, proximique commodum, perfruere.

AD FILIOS VERITATIS.
PRÆFATIO IN ÆNIGMA
Philosophicum.

Iam vobis, filii scientiæ, è scaturigine universalis fontis detexi omnia, ut nil sit amplius residuum. Nam in præcedentibus meis Tractatibus naturam per exempla sufficienter explicui: Theoriam & praxin quantum fas fuit manifestavi. Sed ne quis de Lacinismo conqueri possit, quod aliquid omiserim, totam artem ænigmatice adhuc vobis describam, ut videatis quousque Dei ductu pervenerim. Infiniti sunt libri de hac arte tractantes, vix in ullo reperietis veritatem eatenus vobis patefactam: quod hanc ob causam præstare volui, quia cum multis philosophorum scripta se bene intelligere putantibus sermonem contuli; sed deprehendi illos eadem scripta longè subtilius explicare quam natura, quæ simplex est, requirebat: imo omnia mea dicta veridica, ipsis semper alta sapientibus videbantur nimium vilia & incredibilia. Aliquoties accidit ut quibusdam de verbo ad verbum artem insinuarem sed nequam assequi potuerunt, non credentes aquam in mari nostro esse, & tamen Philosophi videri volebant. Cum ergo verba mea ore tenus dicta non potuerint intelligere, non timeo (ut alii Philosophi timuerunt) ut quis tam facile concipere possit, Donum est, Dei dico. Verum quidem est, si in studio Chémico requiretetur subtilis ingenii

ingenii perspicacitas, & res ejusmodi esset ut ab oculis vulgi posset conspici; sat is apta vidi illorum ingenia ad indaganda talia: sed vobis dico ut sitis simplices, & non nimium prudentes, donec arcanum inveneritis, quo habito necessario aderit prudentia, tunc vobis non dederit libros infinitos scribendi facilitas: quod longè facilius erit illi qui in centro est, & rem videt, quam huic qui in circumferentia ambulat, & nil præter auditum habet. Omnium rerum materiam secundam lucidissimè descriptam habetis: sed hâc vobis commendo cautelam, quod si ad arcanum hoc pervenire volueritis, scitote quod in primis Deus orandus, postea proximus amandus sit: denique nolite vobis res adeò subtiles imaginari, de quibus natura nil scit, sed manete, manete inquam in via naturæ simplici; quia in simplicitate rem citius palpare, eandem in subtilitate videre poteritis: nolite in lectione meorum scriptorum semper inhærere syllabis, sed legendo utique considerate naturam, & ejusdem possibilitatem. Antequam vero ad opus vos accingatis, imaginemini diligenter quid quærat, & quis sit intentionis vestræ scopus ac finis: nam multò melius est cerebro & imaginatione prius discere quam manu & sumptibus. Et hoc vobis dico, quod opus est rem quærere aliquam, quæ occulta est, ex qua fit (miro modo) talis humiditas quæ aurum sine violentia seu strepitu solvit, imo ita suaviter & naturaliter sicuti glacies aquæ calidæ beneficio liquefcit: si hoc invenistis, habetis rem ex aqua aurum à natura productum est: & quamvis somnia metalla, & res omnes ex illa ortum habeant, nil tamen ita amicus ei sicut aurum; nam aliis rebus adhæret impuritas, auro autem nulla, propterea instar matris est ipsi. Et sic finaliter concludo; si hisce meis scriptis & admonitionibus cauti esse non vultis, habetote me, bene de vobis mereri cupientem excusatum? feci fideliter quantum licuit, sicut bonæ conscientiæ virum decet. Si quæritis quis sim, Cosmopolita sum: si me nostis, & boni ac honesti viri esse desideratis, tacebitis: si me non nostis nolite de me inquirere, nulli mortalium enim

quandiu

quandiu vixero plus à me revelabitur quàm hoc publico scripto factum est. Credite mihi si non essem ejusmodi status ac conditionis homo sicut sum, nil mihi solitaria vita foret jucundius, vel cum Diogene sub dolio delitescere: video enim omnia quæ sunt vanitatem esse, fraudem & avaritiam invaluisse ubi omnia venalia sunt, & iniquitatem virtutem superasse: futuræ vitæ meliora præ oculis video, hisce gaudeo. Jam non miror, ut antea feci, cur Philosophi habita tali medicina non curarunt abbreviare dies suos; quia omni Philosopho ita est præ oculis vita sequens sicuti in speculo apparet tibi tua propria facies. Quod si tibi Deus dabit optatum finem, postea credes mihi, nec te revelabis mundo.

PARABOLA

SEU

AENIGMA PHILOSOPHICUM, CORONIDIS & superadditamenti loco adjunctum.

EVENIT aliquando cum per tot annos vitæ meæ navigarem à Polo Arctico ad Polum Antarcticum, ut singulari Dei nutu ejicerer ad littus magni cujusdam maris: & licet maris illius mundi aditus & proprietates optimè cognitæ & perspectas haberem, nihilominus inscius fui an etiam in illisoris generaretur pisciculus ille Echeneis, quem tot magnæ & parvæ conditionis homines hætenus tam sollicitè quæsierunt. Dum autem in littore Melosynas hinc inde nantes cum Nymphis conspicio, fessus etiam à præcedentibus laboribus, & cogitationibus variis gravatus, ab aquarum murmur somno corripior: & dum suaviter obdormisco, occurrit mihi in somnis visio mirabilis. Video è mari nostro venerandæ canitiei Senem Neptunum cum tridente egredientem, qui me post amicam salutationem in Insulam deducit amœnissimam. Hæc Insula pulcherrima versus Au-

strum sita erat, ac rebus omnibus ad hominis necessitatem, & ad ejusdem delicias spectantibus refertissima: Virgilio Campus Elysius vix cum illa potuisset comparari. Totum insulæ littus undique virentibus myrtis, cupressis ac Roremario cinctum erat. Prata virentia variegatis floribus tecta, jucundissimo aspectu, suavissimè redolebant. Colles vineis, Oleis, & Cedris miro modo decorati erant, Nemoia Arantiorum & Limoniorum arboribus referta. Vix publica laurorum ac Granatorum arboribus, singulari artificio intertextis, utrinque consitæ gratissimam peregrinantibus præbebant umbram. Ut paucis dicam, quicquid in toto mundo est ibi videbatur. Inter ambulandum monstrabantur mihi à dicto Neptuno sub aliqua rupe latentes duæ illius insulæ mineræ, Auri & Chalybis. Non longè illinc deducor ad pratum, in quo peculiaris Hortus variis & spectatu dignissimis arboribus plantatus erat. Inter complures Arbores autem ostendit mihi septem Arbores nominibus insignitas; ac inter has duas præcipuas aliis eminentiores observavi, quarum una ferebat fructum instar Solis lucidissimi & fulgentissimi, & folia ejus erant instar Auri; Altera verò producebat albissimos Liliis candidiores fructus, & folia ejus erant sicut Argentum finum: Vocabantur autem hæ Arbores à Neptuno, una Solaris Arbor, & altera Lunaris. Et quamvis in hac insula omnia ad nutum essent, unicum tamen ipsi deerat: Aqua non habebatur nisi magna cum difficultate. Erant quidem multi qui partim tentabant illuc Aquam Fontis per canales deducere, partim etiam ex variis rebus eliciebant: sed frustraneus erat attentatus labor: quia illic locorum nullo poterat haberi medio; & si habebatur, inutilis tamen fuit & venenosa, nisi è radiis Solis vel Lunæ, quod pauci præstare potuerunt; & qui in hoc perficiendo fortunam habuit propitiam nunquam ultra decem partes potuit attrahere; erat enim ejusmodi Aqua mirabilis: & crede mihi quod oculis meis viderim. & palparim Aquæ illius niveum candorem; & dum illam aquam coteremplarer valde miratus sum. Interim fatigatus illa consideratione evanuit coram oculis meis Neptunus, & apparet mihi vir magnus, cujus fronti nomen Saturni erat inscriptum. Hic

accepto

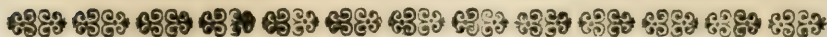
accepto vase hauriebat Aquæ partes decem; & statim de fructu Arboris Solaris accepit & imposuit; & vidi fructum Arboris consumi & resolvi instar glaciei in Aqua calida. Quæsi ex illo; Domine, video rem mirabilem, Aquam esse ferè ex nihilo; video fructus Arboris in illa adeò suavi calore consumi, ad quid ista? At ille mihi gratiosè respondit: Fili mi, verum est quòd res hæc est mirabilis; sed ne mireris, ita enim oportet esse. Nam hæc Aqua est Aqua vitæ, habens potentiam fructus arboris hujus ita meliorare ut postea, non plantatione aut insitione, sed solo suo odore faciat sibi cæteras sex arbores uniformes. Insuper hæc Aqua est huic fructui instar fœminæ; in re nulla possunt arboris hujus fructus putrefieri nisi in hac Aqua: Et licet fructus per se sit mirabilis, & res pretiosa; attamen si in hac Aqua putrescit, gignit ex hac putrefactione Salamandram in igne perseverantem, cujus sanguis omni Thesauro pretiosior est, habens facultatem sex arbores, quas hîc vides, fertiles reddere, illarumque fructus melle dulciores proferre. At ego petii, Domine, quomodo fit istud? Dixi tibi Arboris Solaris fructus esse vivos, dulces; at ubi nunc unus saltem ex illo saturatur, quando in hac aqua coquitur; possunt postea mille ex eo saturari. Quæsi porrò, Domine, coquitur igne forti, & quamdiu? At ille, Aqua ista habet intrinsecum ignem, & si juvatur calore continuo, comburit tres partes corporis sui cum hoc corpore fructus, & non remanebit nisi pars minutissima, quæ vix imaginari potest, sed in summa virtute; coquitur sagaci ingenio Magistri septem mensibus primò, postea decem: Sed interea apparent res variæ, & semper in die quinaquagesimo plus vel minus. Adhuc interrogavi: Domine, nonne potest etiam in aliis aquis coqui hic fructus, vel additurne illi aliquid? Respondit: Non est nisi hæc una Aqua, quæ utilis est in hac regione vel insula: nulla etiam alia Aqua potest penetrare poros hujus pomi nisi hæc: & scito Arborem Solarem etiam ex hac Aqua ortam, quæ ex radiis Solis vel Lunæ vi magnetis extracta est: Propterea inter se magnam habent concordiam: sed si aliquid

peregrini ipsi adderetur non posset id præstare quod facit per se. Relinquenda igitur per se, nihilque ei addatur, nisi hoc pomum: Post decoctionem enim est fructus immortalis vitam habens & sanguinem, qui sanguis omnes arbores steriles facit portare fructus ejusdem Naturæ cum pomo. Rogavi ulterius: Domine, Hauriturne Aqua hæc alio modo, vel habeturne ubique? Et ille, In omni loco est, & nemo sine ea vivere potest, hauritur miris modis, sed ista est optima quæ extrahitur vi Chalybis nostri, qui invenitur in ventre *ARIE TIS*. Dixi: Ad quid utilis? Respondit, Ante debitam coctionem est summum venenum; sed post coctionem convenientem summa est medicina, & dat viginti novem grana sanguinis; quodlibet autem granum octingentos sexaginta quatuor suppedabit tibi fructus Arboris Solaris. Quæsi: Nonne ulterius meliorari potest? Teste scriptura Philosophica, ait, primum ad decem, postea ad centum, deinde ad mille, & decem millia &c. potest exaltari. Instabam; Domine mi, noverruntne multi istam Aquam, & habentne nomen proprium? Ille clamabat palam, dicens: Pauci noverunt, sed omnes viderunt, & vident, & amant; habet nomina, sed multa & varia; at nomen proprium ejus est Aqua maris nostri, Aqua vitæ non madefaciens manus. Petii adhuc: Utunturne ea alii ad res alias? Utitur ea, ait, omnis creatura, sed invisibiliter. Nasciturne in ea aliquid? interrogavi: At ille: Ex ea fiunt res omnes in mundo, & in ea vivunt: sed in ea proprie nihil est, sed est res quæ se miscet omni rei. Quæsi: Estne sine hoc Arboris fructu utilis? Ad hoc dixit: In hoc opere nequaquam; siquidem non nisi in solo hoc Arboris Solaris fructu melioratur. Incepi rogare, Domine quæso nomina mihi illam tam manifesto nomine ut nullum possim amplius habere dubium. At ille sublata voce clamavit, ut me è somno excitaret; ideò non amplius poteram quærere, nec ille ulterius mihi respondere voluit, nec ego tibi plura dicere possum. Contentus esto hisce, & crede quod non est possibile lucidius loqui: Nam si hæc non percipis, nunquam aliorum Philosophorum libros assequeris. Post Saturni insperatum ac subitaneum discessum novus me sopor invasit, & denuò mihi forma visibili apparet *Neptunus*:

nus: Præsentem in Hortis Hesperidum congratulatur felicitatem, monstrando mihi speculum, in quo totam Naturam detectam vidi: Post varios ultrò citroque commutatos sermones gratias ipsi pro exhibitis beneficiis ago; quòd, suo videlicet ductu, non solum hunc amœnissimum Hortum ingressus fuerim, verùm etiam in optatissimum Saturni colloquium venerim. Sed quia propter improvisum Saturni discessum difficultates aliquæ quærendæ & investigandæ adhuc restarent, rogavi enixè ut hac exoptata occasione mihi scrupulum eximeret. His autem verbis illum compello, Domine, legi libros Philosophorum affirmantium generationem omnem fieri per marem & scœminam, & tamen solum fructum arboris Solaris vidi in somniis Saturnum Mercurio nostro imponere; credo etiam tibi ut Domino Maris hujus quòd ista benè scias; responde quæstioni meæ, quæso? At ille, Verum est, fili; omnis generatio fit in mare & scœmina; sed, propter distinctionem trium Naturæ regnorum, alio modo nascitur Animal quadrupes, alio modo vermis: Licet enim vermes habeant oculos, visum, auditum, & reliquos sensus, tamen per putrefactionem producuntur, & eorum locus vel terra, in qua putrefiunt scœmina est. Ita in opere Philosophico mater est hujus rei repetita toties illa Aqua tua, & quicquid ex ea nascitur, more vermium per putrefactionem nascitur: Ideo Philosophi Phœnicem & Salamandram crearunt. Si enim è duorum corporum conceptione fieret esset res morti obnoxia: at quia se tantum revivificat, destructo corpore priori, emicat aliud incorruptibile. Siquidem mors rerum nil aliud est quàm separatio unius ab altero. Et in hac Phœnice ita fit, quòd se vita à corpore corruptibili per se separat. Insuper quæsi: Domine mi, suntne diversæ res rerum vel compositio in hoc opere? At ille: Unica res est, cui non miscetur aliquid aliud præterquam Aqua Philosophica tibi in somno aliquoties manifestata, quæ in decuplo esse debet ad unam corporis partem. Et firmiter ac indubitate credas, fili, quæ per somnia in hac insula, pro more regionis, tibi à me & à Saturno fuerunt patefacta nullo modo esse somnia, sed purissimam veritatem, quàm experientia unica rerum

Magistra tibi DEI assistentia detegere poterit. Ulterius quærentem sine responso post valedictionem discedens, me à somno excitatum in desideratam Europæ regionem sistit. Et ita tibi etiam, amici Lector, satis hæcenus à me dictum sufficiat. Vale

Soli Triumphantis Laus & Gloria.

DIALOGUS

MERCURII, ALCHEMISTÆ
ET NATURÆ.

IN illo tempore convenerunt Chemicæ, & consilium fecerunt, quomodo LAPIDEM PHILOSOPHORUM facere atque præparare deberent, & sic per vota quilibet suam opinionem ut diceret constituerunt. Et cõcurfus ille fuit sub die in prato quodam, die serena quadam. Et multi cõcordarunt Mercurium esse illius primam materiam, alii Sulphur, alii alia. Sed de Mercurio maxima illorũ fuit opinio, præsertim ex dictis Philosophorum, quoniam illi pro vera materia prima habent, & etiam pro prima materia Metallorum: clamant enim Philosophi: **NOSTER MERCURIUS &c.** Et cum ita inter se certarent laboribus variis, (quilibet enim illorum expectabat cum desiderio & lætitia conclusionem) surrexit interim tempestas maxima cum procellis, nimbis, & vento inaudito, qui illam congregationem dispersit in varias provincias, quemlibet seorsim sine conclusione. Quilibet tamen illorum impressit sibi qualis debebat esse illius disputationis finis. Cœpit igitur quilibet labores suos sicut prius, unus in hac, alter in alia re, quærentes LAPIDEM PHILOSOPHORUM, & hoc fit hucusque sine cessatione. Unus verò illorum memor disputationis, quod necessario in Mercurio quærendus sit

dus sit Lapis Philosophorum, dixit ad se: Etiam si non est facta conclusio; tamen in Mercurio laborabo, faciamque ego conclusionem facto lapide benedicto; erat enim homo, qui semper solebat loqui, sicut solent Alchemistæ. Cœpit igitur legere Libros Philosophorum, & incidit in Librum Alani, qui de Mercurio tractat, & sic factus est ille Alchemista Philosophus, sed sine conclusione. Et accepto Mercurio cœpit laborare; posuit illum in vitrum, & dedit ignem, Mercurius sicut solet, evaporavit. Alchemista miser nesciens naturam, uxorem suam verberavit dicens: nemo huc venire potuit præter te, Tu mihi accepisti Mercurium ex vitro. Uxor flendo se excusat: dicitque tacitè Marito: Facias tu merdam ex his. Accepit Alchemista Mercurium denuò, & iterum imposuit vasi, & ne uxor acciperet custodiebat illud. Sed Mercurius suo modo iterum evaporavit, Alchemista recordatus, quod materiam primam lapidis Philosophorum volatilem esse oporteat, gavisus est valde, sibi omnino persuadens non se jam posse falli, habita hac materia: cœpit jam audacter Mercurium tractare, didicit postea illum sublimare, calcinare miris modis, jam salibus, jam sulphure, jam metallis, jam mineris, jam sanguine, jam crinibus, jam aquis fortib⁹, jam herbis, urina, aceto, sed nihil potuit invenire ad propositum suum: nihil in orbe intactum reliquit, cum quo non tractasset bonum Mercurium. Et cum omnino nihil proficere posset, incidit in hoc dictum, *quod in sterquilino invenitur*. Cœpit Mercurium cum stercoribus variis tractare, simul & seorsim: & cum ita fatigatus fuisset, & plenus cogitationum, obdormivit. Et in somnis apparuit illi visio: venit ad illum Vir senex qui salutavit illum & dixit: Amice quid tristaris? Respondit, Libenter vellem facere Lapidem Philosophorum. Tunc ille, Amice ex quibus vis facere Lapidem Philosophorum? *Alchemista*. Ex Mercurio Domine. *Senex*. Ex quali autem Mercurio? *Alchem.* Non est nisi unus Mercurius, *Sen*. Verum est unum esse Mercurium, sed variatum variis locis; una pars purior altera. *Alch*: O Domine, Ego illum scio purgare optimè aceto & sale, nitro & vitriolo,

Senex.

Senex. Dico tibi, hæc purgatio non est vera, nec Mercurius sic verus est: alium enim Mercurium habent Viri sapientes, aliamque ejus purgationem, & sic evanuit. Excitatus à somno Alchemista, cogitabat qualis esset illa visio, cogitabat qualis esse deberet ille Mercurius Philosophorum: nihil potuit excogitare aliud quàm hunc suum Mercurium vulgi. Sed tamen desiderabat ut cum illo sene longius loqui potuisset: laboravit tamen assidue, jam & in stercorebus animantium, & puerorum, postea & in suo proprio stercore laborare cæpit. Et quolibet die in locum ubi visionem vidit ibat, ut senem illum iterum alloqui posset: interdum simulabat somnum, clausis oculis jacebat expectando senem. Sed cum venire nollit putabat illum timere, neque credere quod dormiret, jurabat ergo dicens: Mi Domine Senex, noli timere, certe ego dormio; respice oculos si non credis: Et miser ille Alchemista, post tot labores & consumptionem bonorum suorum, jam & in delirium cadebat, semper de illo sene cogitando. Et ex illa fortissima imaginatione apparuit illi phantasma per somnum, in forma illius senis, & dixit illi: Noli desperare amice; Mercurius tuus bonus est, & Materia tua, sed si tibi non vult obedire, conjures illum, ne sit volatilis; Tamen & serpentes solent conjurari, quare & non Mercurius? & sic discedere voluit senex. At Alchemista ab illo petiit dicens: Domine expecta, & præ clamore excitatus est miser, tamen non sine magna consolatione. Accepit postea vas plenum Mercurio, & cæpit illum miris modis conjurare, sicut illum docuit somnium. Et recordatus est verborum senis, quod ita dixerit: *Serpentes conjurantur*, & Mercurius pingitur cum serpentibus, cogitavit, certè sic debet conjurari sicut serpens. Et accepto vase cum Mercurio cæpit dicere: *Ux ux, ostas &c.* Et ubi debuit esse nomen serpentis; Mercurii posuit dicens. Et tu Mercurii nequissima bestia, &c. Ad quæ verba Mercurius cæpit ridere, & loqui ad Alchemistam dicens: Quid vis quod me turbas mi Domine Alchemista? *Alchem.* Oho, jam me vocas Dominum quando tibi vivum tango, jam tibi inveni frænum, expecta parum, mox meam cantilenam canes, & cæpit ad illum strenue loqui, quasi cum ira, Tunc es ille

ille Mercurius Philosophorum? *Mercur.* (quasi timeret respondit:) Ego sum, mi Domine, Mercurius. *Alchem.* Quare ergo mihi obedire noluisti? nec te fixare potui? *Mercur.* O magnifice Domine, rogo parce mihi misero! nescivi enim quod sis tantus Philosophus. *Alchem.* Nonne hoc sentiebas ex meis laboribus, cum ita philosophice tecum procedebam? *Mercur.* Ita est mi Domine magnifice, attamen occultare me volui, sed video miser quod me occultare non possum coram Domino meo magnifico. *Alchem.* Jam ergo nosti Philosophum? *Mercur.* Maximè mi Domine, video dominationem vestram magnificam Philosophum esse excellentissimum. *Alchem.* (Lætus in corde suo dicit,) Certè ego jam inveni quod quæsi. Iterum ad Mercurium dicit voce terribili: Nunc Eja, ergo esto obediens, aliàs non benè tecum erit. *Mercur.* Libenter mi Domine, si tantum possim: nam jam debilis valde sum. *Alchem.* Quid jam te excusas? *Mercur.* Non, mi Domine, sed languesco. *Alchem.* Quid tibi nocet? *Mercur.* Alchemista mihi nocet. *Alchem.* Quid tu adhuc merides? *Mercur.* O Domine non, de Alchemista loquor, tu autem Philosophus es. *Alchem.* O bene, bene, ita est. Sed quid fecit Alchemista? *Merc.* O mi Domine multa mala fecit mihi, nam commiscuit me miserum rebus mihi contrariis, unde non possum pervenire ad vires meas, & sum ferè mortuus: cruciatus enim sum usque ad mortem ferè. *Alchem.* O dignus es istis, quia es inobediens. *Mercur.* Nunquam inobediens fui alicui Philosopho, sed ex natura mihi est ridere stultos. *Alchem.* Et de me quid sentis? *Mercur.* O Domine, tu es Vir magnus, Philosophorum maximus, tua magnitudine excellis Hermetem. *Alchem.* Certè ita est, ego sum vir doctus, sed me nolo laudare ipse, sed & uxor mea dixit mihi quod ego sim valde doctus Philosophus, illa hoc cognominavit me. *Mercur.* Credo facile: nam tales oportet esse Philosophos, qui præ nimia prudentia & labore insaniant. *Alchem.* Age dicas mihi ergo quid faciam tecum? quomodo ex te faciam Lapidem Philosophorum? *Mercur.* O mi Domine Philosopho ego nescio. Tu es Philosophus,

phus, ego servus Philosophorum, quod illi ex me facere volunt faciunt, ego illis in quantum possum obedio. *Alchem.* Tu mihi dicere debes quomodo tecum procedere debeo, & si ex te facere possum Lapidem Philosophicum. *Mercur.* Si scis facies, si verò nescis nihil facies: à me nihil addisces si prius nescis, mi Domine Philosopho. *Alchem.* Tu mecum ita loqueris, sicut cum aliquo simplici homine, fortasse ignoras quod ego apud magnos Principes laboravi, & apud illos Philosophus fui. *Mercur.* Facile credo mi Domine, nam ista optime scio, adhuc sordeo ex hujus laboris mixtura. *Alchem.* Dic ergo mihi. Tu es Mercurius Philosophorum? *Mercur.* Ego sum Mercurius, si autem sum Philosophorum te scire oportet. *Alchem.* Dic mihi solummodo si tu es verus Mercurius, vel si est alius. *Mercur.* Ego sum Mercurius, sed est & alius. Et sic evanuit. Alchemista clamat & loquitur, sed nemo respondet illi. Et cogitans inter se dicit: Verè ego sum vir optimus, mecum locutus est Mercurius, certe me amat: & incepit Mercurium sublimare, destil'are, calcinare, turbizare, præcipitare, solvere miris modis & aquis variis, sed ut prius frustra conatus est, inaniter consumpsit sumptus & tempus. Quapropter tandem incipit maledicere Mercurio, & Naturam blasphemare quod creaverit illum. Natura verò cum audivit ista, vocavit Mercurium ad se, & dixit illi: Quid tu fecisti huic? quid mihi maledicit propter te, & blasphemat me? cur non præstas quod debes? Sed Mercurius modestè se excusat. At Natura jubet ut sit obediens filiis doctrinæ quærentibus se: Mercurius promisit se id præstiturum, aitque: Mater Natura, sed stultis quis satisfaciet? Natura subridens discessit: Mercurius verò iratus Alchemistæ, etiam ad suum locum vadit. Post aliquot dies incidit in mentem Alchemistæ quod in laboribus suis aliquid omiserit: iterum ad Mercurium recurrit, & illum cum stercore porcino commiscere constituit. Sed Mercurius iratus quod illum sinistrè coram Natura Matre accusaverat, ad Alchemistam ait: Quid tu stulte ex me habere vis? cur me accusasti? *Alchem.* Tune es ille quem ego desideravi videre? *Mercur.* Ego sum, sed nemo

me cœcus videre potest. *Alchem.* Ego non sum cœcus. *Mercur.* Maximè cœcus es, nam teipsum non vides, quomodo ergo me videre debes? *Alchem.* O jam superbus es, ego tecum modeste loquor, & tu ita me contemnis: nescis fortasse quod ego apud multos Principes laboraverim, & apud illos Philosophus fuerim. *Mercur.* Ad Principum aulas stulti concurrunt, illic enim honorantur, & præ cæteris bene habent; fuisti tu etiam apud aulam. *Alchem.* O tu es diabolus, & non bonus Mercurius, si tu ita vis loqui cum Philosophis: nam & prius ita me seduxisti. *Mercur.* Nostine tu Philosophos? *Alchem.* Ego ipse sum Philosophus. *Mercur.* Ecce nobis Philosophus (subridens dicit: & cœpit cum illo ulterius loqui, dicens) mi Philosophæ, dic ergo mihi quid quæris, & quid vis habere? facere quid cupis? *Alchem.* Lapidem Philosophorum. *Mercur.* Ex qua igitur materia vis illum facere? *Alchem.* Ex Mercurio nostro. *Mercur.* O mi Philosophæ, tunc ego discedam, quia non sum vester. *Alchem.* O tu es non nisi Diabolus, & vis me seducere. *Mercur.* Certe mi Philosophæ, tu mihi es Diabolus non ego tibi: nam tu pessime me tractasti more diabolico. *Alchem.* O quid audio. Certè hic est Diabolus: nam ego omnia secundum Philosophorum scripta facio, & scio optimè laborare. *Mercur.* Optime scis: nam & magis facis quàm scis & legis: Philosophi enim dixerunt naturam naturis miscendam, & extra naturam nihil jubent; tu verò jam me cum omnibus ferè rebus sordidissimis, & stercoribus misces. *Alchem.* Ego nihil facio extra naturam: sed semino semen in terram suam, sicut Philosophi dixerunt. *Mercur.* Seminas me in stercus, & tempore messis ego evanesco, tu verò stercus metere soles. *Alch.* Tamen Philosophi sic scripserunt, quod in sterquilinio materia illorum quæri debeat. *Merc.* Verum est quod illi scripserunt, & tu ad syllabam intelligis, & non eorum sensum & mentem. *Alch.* Nunc video quod tu es Mercurius fortassis; sed non vis obedire mihi. Et cœpit illum iterum conjurare, dicens: ux, ux Sed Mercurius ridens respondit: Nihil proficies, mihi Amice *Alch.* Non frustra de te dicunt quod mirabilis es, & inconstans ac volatilis, *Merc.* Tu me dicis

esse inconstantem, hoc tibi sic solvo. Constans ego sum constanti artifice fixus fixo animo: sed tu, & tui similes inconstantes sunt, vagantes ex una re in aliam, ex una materia in alteram. *Alchem.* Dic ergo mihi, si tu es ille Mercurius, de quo Philosophi scripserunt, quem cum sulphure & sale omnium rerum principium dixerunt, an verò alius quærendus; *Mercur.* Certè fructus ab arbore non procul cadit, sed ego meam gloriam non quæro: sum idem qui fui, sed anni mei diversi sunt. Ab initio juvenis fui tam diu quam diu fui solus, sed jam senior sum, sed idem qui fui ante. *Alchem.* Jam mihi places, quod jam senior sis: ego enim semper talem quæsi qui sit maturior & fixior, ut eò facilius cum illo convenire possim. *Mercur.* Frustrà me visitas senem, qui me non nosti in juventute. *Alchem.* Nonne ego te novi, qui te semper miris modis tractavi, ut tu ipse dixisti? & adhuc non desinam donec perficiam Lapidem Philosophorum. *Mercur.* O me miserum! quid sim facturus? qui fortasse iterum cum stercoribus miscebor, jam crucior denuo. O me miserum! rogo te ô Domine Philosophe, noli me tantum porcino stercore miscere: nam aliàs jam peribo, fœtore enim hoc cogor meam mutare formam, Et quid vis ut amplius faciam? nonne satis crucior à te? nonne obedio tibi? nonne misceo me rebus quibus tu vis? nonne sum sublimis? nonne præcipitatus? nonne Turbit? nonne Amalgama? nonne masça? quid jam magis à me cupis? meum corpus jam ita flagellatum est, jam sputatum, ut lapis mei possit misereri: ex me habes lac, ex me carnem, ex me sanguinem, ex me butyrum, ex me oleum, ex me aquam, & quod unquam metallorum aut mineralium id præstare possit quod ego solus? & non est misericordia mecum. O me miserum! *Alchem.* O ho non nocet tibi, tu es nequam, licet te quovis modo invertas, tu non mutas te, nisi formam tibi fingis, iterum semper redis in primam speciem tuam. *Mercur.* Ego facio sicut tu vis, si vis ut sim corpus, corpus sum: si vis ut sim pulvis, pulvis sum. Nescio quomodo me magis humiliare debeam quàm cum pulvis & umbra fio. *Alchem.* Dic ergo mihi, quis tu

tu es in centro tuo? & non te plus cruciabo. *Mercur.* Jam cogor tecum ex fundamento loqui. Si vis potes me intelligere: formam meam vides, de hoc tibi non est opus. Sed quod de centro meo interrogas, centrum meum est cor omnium fixissimum, immortale, & penetrans: in illo est requies Domini mei, ego verò ipse sum via & cursor, peregrinus & domesticus, fidelissimus sum omnibus meis sociis, non relinquo comitantes me; cum illis maneo, cum illis pereor. Sum corpus immortale: morior quidem cum occidor, sed ad iudicium coram sagace iudice resurgo. *Alchem.* Ergo tu es Lapis Philosophorum? *Mercur.* Mater mea talis est, ex illa nascitur artificialiter unum aliquid, frater verò meus qui in arce habitat, in velle suo habet quod Philosophus vult. *Alchem.* Es ne tu senex? *Mercur.* Mater mea genuit me, sed ego senior sum matre. *Alchem.* Quis Diabolus te potest intelligere, cum mihi ad propositum non respondeas? semper parabolas dicis. Dic mihi si tu es fontina de qua Bernardus Comes Trevisanus scripsit? *Mercur.* Fontina non sum, sed aqua sum, fontina mea circumdedit. *Alchem.* Solviturne aurum in te cum aqua sis? *Mercur.* Quidquid mecum est amo, sicut amicum; & quicquid mecum nascitur, huic nutrimentum do; & quicquid nudum est, alis meis tego. *Alchem.* Video ego, quod tecum non est loqui, ego alia quæro, tu alia dicis: si non vis bene respondere, certè jam tecum eo ad labores. *Mercur.* O Domine rogo te, esto mihi misericors; jam libenter dicam quod scio. *Alchem.* Dic ergo mihi, si tu times ignem? *Mercur.* Ego ipse ignis sum. *Alchem.* Et quare igitur ab igne fugis? *Mercur.* Spiritus meus cum spiritu ignis amant se, & quo potest comitatur unus alterum. *Alchem.* Et quorsum soles ire quando cum igne ascendis? *Mercur.* Scito, omnis peregrinus semper in patriam suam tendit, & quando illuc unde egressus est venit, requiescit, & semper redit sapientior quàm exit. *Alchemist.* Reverterisne iterum aliquando? *Mercur.* Revertor, sed in alia forma. *Alchem.* Non intelligo quid hoc est, neque de igne quidquam. *Mercur.* Si quis

ignem cordis mei novit, vidit ignem (calorem debitum) cibum meum esse: & quo diutius ignem spiritus cordis mei comedit pinguior erit, cujus mors postea vita omnium rerum est quæcunque in hoc regno sunt ubi ego sum. *Alchem.* Esne tu magnus? *Mercur.* Habes me in exemplum, ex mille guttulis unus ero, ex uno multa millia guttarum do: & sicut corpus meum est in oculis tuis, si mecum ludere scis, potes me dividere in tantum in quantum vis, iterum unus ero: quid igitur spiritus (cor meum) intrinsece, qui semper ex minutissima parte multa millia profert? *Alchem.* Et quomodo igitur tecum facere oportet, ut ita sis? *Mercur.* Ignis sum intus, ignis est mihi cibus, vita verò ignis aer est, sine aere ignis extinguitur; ignis prævalet aeri, propterea non quiesco, nec me crudus potest constringere aer: adde aerem aeri ut sint ambo unum & teneant pondus, cum igne calido conjunge, temporibus da ad custodiendum. *Alchem.* Quid postea erit? *Mercur.* Subtrahetur superfluum, residuum combures igne, in aquam pones, coques, postea coctum ægrotis in medicinam dabis. *Alchem.* Nihil mihi dicis ad meas quæstiones. Video ego, quod tu me tantum parabolis vis eludere. Uxor, affer stercus porcinum, ego istum Mercurium novis modis tractabo, donec mihi dicat quomodo Lapis Philosophicus sit faciendus ex illo. Mercurius auditis hisce, incipit lamentari super Alchemista, vaditque ad matrem Naturam: accusat ingratum laborantem. Natura filio Mercurio credit, qui verax est, ira commota ad Alchemistam venit, & illum vocat; heus tu ubi es? *Alchem.* Quis est qui me vocat? *Natura.* Quid tu stulte cum filio meo agis? cur illi facis tantam injuriam? cur illum crucias? qui tibi omne bonum facere vult, si tantum intelligere velles. *Alchem.* Quis Diabolus me increpat, tantum Virum & Philosophum? *Natura.* O stulte, plenum superbia stercus Philosophorum, novi ego Philosophos, & omnes Sapientes, quos amo, nam & illi me amant, & omnia mihi faciunt ad placitum: & quo ego non possum, illi me juvant. Vos autem Alchemistæ ex quorum ordine tu quoque unus es, absque meo scitu, & consensu; imò

omnia contraria mihi facitis : propterea vobis etiam contrarium evenit. Putatis quod bene filios meos tractetis, sed nihil perficitis ; & si rectè considerare velitis, non vos illos tractatis, sed illi vos tractant : nam vos nihil ex illis facere potestis neque scitis, illi vero ex vobis, quando volunt, faciunt stultos. *Alchem.* Non est verum, ego etiam sum Philosophus, & scio laborare bene. Fui ego apud Principem non unum, & fui apud illos Philosophus, quod & uxor mea scit, etiam nunc habeo librum manuscriptum, qui erat aliquot centum annis in muro quodam occultus, jam certo sciam facere Lapidem Philosophorum, & etiam hisce diebus revelatum est mihi per somnium. O ego soleo vera somnia habere : Uxor tu scis. *Natura.* Facies sicut fecerunt alii tui collegæ, qui in principio omnia sciunt & scire se putant, in fine verò nihil. *Alchem.* Tamen alii ex te (si tu es vera Natura) solent facere. *Natura.* Verum est, sed solummodo hi me noverunt, qui pauci sunt. Qui me verò novit non cruciat filios meos, neque me impedit, sed mihi facit ad placitum, & augmentat bona mea, & filiorum meorum corpora sanat. *Alchem.* Tamen & ego sic facio. *Natura.* Tu mihi contraria omnia facis, & contra meam voluntatem cum filiis meis procedis : ubi deberes revivificare, tu occidis : ubi figere, tu sublimas : ubi calcinare, tu distillas ; præfertim hunc mihi obedientissimum filium Mercurium, quem tot corrisivis aquis, tot venenosis rebus crucias. *Alchem.* Tunc ego sic procedam cum illo suaviter per digestionem solummodo. *Natura.* Bene est si scis sin minus, non illi, sed tibi nocebis ipse, & sumptibus tuis : nam idem est illi ; ita cum stercore se miscet sicuti cum eodem gemma, semper bona est, & stercus illam non minuit, etiam si in illud projiciatur, quando lavatur eadem est gemma quæ fuit antea. *Alchem.* Sed ego libenter scirem facere Lapidem Philosophicum. *Natura.* Ergo non sic filium meum tractato : scito enim quod ego multos filios & filias habeo, & adsum præsto quærentibus me, si sunt digni. *Alchem.* Dic ergo mihi, quis est iste Mercurius ? *Natura.* Scito quod est mihi unus tantum talis filius, unus ex septem est,

est, & primus est; ipse quoque omnia est, qui unus tantum erat; nihil est, & numerus ejus integer est; In illo sunt quatuor Elementa, qui tamen non est Elementum; Spiritus est, qui tamen corpus habet; Vir est, & tamen vices fœminæ agit; puer est, & viri arma gerit; animal est, & tamen alas avis habet; Venenum est, & tamen lepram curat; vita est, & tamen omnia occidit; Rex est, alter tamen possidet ejus regnum; fugit cum igne, & tamen ex illo paratur ignis; aqua est, & non madefacit; terra est, & tamen seminatur; aer est, & vivit aqua. *Alchem.* Jam video ego quod nihil scio, sed non audeo dicere: nam perderem bonam existimationem, & vicinus meus non impenderet amplius in me, si sciret quod ego nihil sciam: ego tamen dicam quod scio certè, aliàs nemo vel panem mihi daret: multi enim illorum sperant à me multa bona. *Natura.* Et si in longum pertrahes, quid postea erit? interim & vicini quilibet repetent suos sumptus à te. *Alchem.* Alam spe omnes quousque potero. *Natura.* Et tandem quid ultimo? *Alchem.* Tentabo tacitè varios labores: si succedat solvam; sin minus ibo in aliam provinciam, & hoc idem agam. *Natura.* Et postea quid erit? *Alchem.* Ha ha ha, sunt multæ provinciæ, multi quoque avari, quibus magnam copiam promittam auri, idque brevissimo tempore, & sic dies diem sequetur, interim aut Rex, aut asinus morietur, aut Ego. *Natura.* Laqueus meritò tales Philosophos manet; apage te, & finem tibi, & tali tuæ philosophiæ, mala cruce quàm ocysimè imponè: hoc enim unico consilio nec mihi, nec proximo, nec tibi ipsi fraudieris.

NOVI
LUMINIS CHEMICI
TRACTATUS ALTER

De
SULPHURE.

Authoris Anagramma
ANGELVS DOCE MIHI IVS.

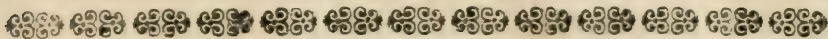
PRÆFATIO.

CUm mihi non liceat, Lector benecvole, apertius quàm alii veteres Philosophi scripserunt scribere; fortasse scriptis meis non eris contentus: Præsertim cū tot Philosophorum libros alios præ manibus habeas: sed crede, nec mihi etiam libros conscribere opus est, quia ex illis nec commodum, nec vanam ostentationem quero; ideo nec quis sum evulgare cupio. Ea quæ tuæ utilitati jam in publicum tradidi magis quàm satis esse mihi videbantur; reliqua ad Harmoniam, ubi de rebus naturalibus copiosè proposui, releganda destinavi: at tamen hortatu amicorum & hunc tractatum de Sulphure conscribere debui; in quo an ad priora addere aliquid opus est nescio. Imò neque hic etiam, si tibi tot Philosophorum scripta non satisfaciunt, satisfaciet: Et maxime si tibi quotidiana operatio natura non satis exemplo est: nulla exempla juvabunt. Nam si ista quomodo natura operatur maturo iudicio considerares, non opus haberes tot Philosophorum voluminibus: quoniam meo iudicio melius est ab ipso magistro Natura quàm à discipulis discere. Satis in præfatione libelli III. Tractatum, tum & primo tractatu: ibidem habes quo in arte ista tot & tanti libri reperiuntur ut jam inquirentes magis impediunt quàm juvent: & ita esse videtur quoniam scripta Philosopho-

rum ex tam parva scheda Hermetis in tam magnum labyrinthum maximè erroneum excreverunt, & in dies ad Eclipsim declinant: Et hoc non nisi ab invidis scientibus factum esse credo, cum ignorans nesciat quid addi vel subtrahi debeat, nisi fortè authoris manus non bene legi possit. Si in aliqua scientia multum juvat aut nocet si unum verbum deest vel superat, ita ut maximè in ista. Ad exemplum: scriptum est in loco uno: Postea has aquas simul misceas, alter addidit non; parum quidem addidit & nihilominus totum caput contrarium fecit. Studiosus tamen diligens sciat apem etiam ex venenosis herbis mel colligere; si enim ad possibilitatem naturæ lectionem dirigit, facile Sophismata superabit: & tamen legere non desinat, quia liber librum aperit. Sed ego ita intellexi, quod libri Geberii Philosophi, & quis scit si non & aliorum authorum? veneficiis maximis incantati sunt, ita ut nullo modo possint nec debeant intelligi nisi millesima lectione, & hoc ab ingenioso lectore; fatui planè ab illorum lectione excluduntur. Sunt quidem multi qui illum, sicuti & alios Auctores, interpretantur; sed video explicationem esse difficiliorem textui: Meum consilium est ut in textu maneat, & quicquid legis, omnia ad possibilitatem naturæ applices; & quid sit natura in primis perquiras. Omnes quidem scribunt quod res est vilis, facilis, communis; & verum quidem est, sed adjungendum fuit, Scientibus. Sciens & inter stercorea illam cognoscit, & ignorans etiam in auro illam esse non credit. Et hi omnes qui ejusmodi libros obscuros composuerunt, si artem nescirent, sed ex ejusmodi libris (qui quidem verissimi sunt) artem quarere deberent, illam difficilius invenerint, quàm moderni inquisitores inveniunt. Ego mea scripta laudare nolo, ille judicabit qui illa ad possibilitatem & cursum naturæ applicabit: & si ex meis scriptis, consiliis, & exemplis, operationem naturæ, & ministros ejus spiritus vitales aërem constringentes, tum & subjectum primæ materiæ, cognoscere non poterit, vix ex Raimundo Lullio intelliget: difficile enim est credere Spiritus habere tantam potentiam in ventre venti. Hanc sylvam ego transire coactus sum, & illam quoque multiplicare juvi, tali tamen modo quod mea planta verus filius artis, & hujus S. Scientiæ studiosis per sylvam hanc transire volentibus, in signa & quasi lumen ac duces esse debeant; sunt enim mea planta quasi spiritus corporales.

porales. Iam enim secula præterierunt ubi confidentia amicorum floruit, & hac scientia ore tenus dabatur; jam non nisi à solius Altissimi Dei inspiratione acquiritur: idè non desperet diligens ac Deum timens inquisitor; Si illam quæret inveniet. Quoniam facilius à Deo quàm ab homine impetratur: ille enim est immensa misericordia Deus, qui nescit fidentem deserere; apud illum non est respectus personarum; cor coneritum & humiliatum non despiciet, qui & mei, ejus Creaturarum indignissimi, misertus est; cujus potentiam, bonitatem, inexplicabilem misericordiam, quam mihi ostendere dignatus est, explanare non sum sufficiens: At si non alias grates dare possum, calamo saltem non desinam temporibus porrigere ista. Sis ergo bono animo, Lector candide, & tibi quoque hanc gratiam non denegabit: si in illo spem integram posueris, illum adorabis & invocabis, ille tibi aperiet natura januam; ibi videbis quomodo natura simplicissimè operatur. Scias pro certo quod natura simplicissima est, nec delectatur nisi in simplicitate; & crede mihi, quicquid in natura nobilius est èdè etiam & facilius, ac simplicius, quoniam omnis veritas simplex est: Deus altissimus conditor rerum nihil difficile posuit in natura. Si igitur vis esse imitator natura, tibi suadeo ut in simplici via maneas natura, & omnia bona invenies. Quod si verò tibi nec mea scripta, nec consilium placet, ad alios Authores ito: Propterea ego non magna volumina scribo ut in illis non multum expendas, citoque perlegere possis; ut tibi sit ad alios Authores recurrendi tempus: & querere non desinas, pulsanti enim aperietur. Iam etiam illa tempora adveniunt, in quibus arcana multa natura revelabuntur: Iam illa Monarchia quarta Borealis incipere habet: Iam tempora appropinquant; mater scientiarum veniet; majora elucidabuntur quam in his tribus præteritis Monarchiis factum est. Quoniam hanc Monarchiam (ut veteres divinarunt) plantabit Deus per unum ex Principibus omnibus virtutibus ditatum, quem fortasse nobis jam tempora produxerant. Habemus enim in hac parte boreali Principem Sapientissimum ac bellicosissimum, quem nullus Monarcharum victorius superat, humanitate ac pietate nullus excellit. In hac Monarchia Boreali Deus omnium conditor rerum majora arcana sine dubio in natura elucidabit quàm illis temporibus ubi aut Paganorum aut Tyrannorum Principum sedes fuit. Sed has Mo-

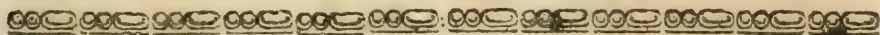
narchias Philosophi non secundum potentiores, sed secundum Cardines mundi numerant: In primis Orientalem; postea Meridionalem; jam verò Occidentalem habent; & ultimam Septentrionalem in hac parte Boreali expectant: de quibus in harmonia dabitur. In hac Septentrionali attrahitva polari Monarchia (ut Psalmista ait) Misericordia & veritas obviabunt tibi; pax & iustitia osculabuntur; Veritas de terra orietur, & Iustitia de cælo prospiciet. Unum ovile, & unus pastor; (Iob. 10. 16.) Scientia multa sine invidia: quod & ego cum desiderio expecto. Tu quoque. Candide Lector, Deum invoca, time, ama, meaq; scripta diligenter lege. & tibi certè divinare bona. Quod si Deo favente, natura operante, (cujus imitator sis) ad portum desideratum hujus Monarchia appuleris; tunc videbis & judicabis omnia me tibi bona & vera dixisse. Vale.

DE SULPHURE, SECUNDO PRIN- CIPIORUM.

SULPHUR non est postremum inter Principia, quoniam illud est pars Metallis; imò pars principalis Lapidis Philosophorum: & multi Sapientes varia & verissima de Sulphure reliquerunt, Imò ipse GEBER Summæ Perfectionis libr. 1. cap. 28. dicit: *Per Deum Altissimum ipsum illuminat omne corpus; quoniam est lumen à lumine, & tinctura.* Nos autem antequam de illo simus tractaturi, vitum est nobis Primò originem Principiorum describere; præsertim cum Sulphur pro principali Principiorum antiquitùs habitum sit. Unde autem Principia oriuntur pauci hucusque ostenderunt; & difficile est judicare de aliquo Principiorum, sicut & de quavis alia re, cujus origo & generatio ignoratur: quid enim de colore cæcus? Quod igitur antecessores nostri omiserunt, id nos in hoc Tractatu adimplere proposuimus.

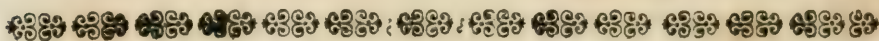
Sunt autem principia rerum, præsertim Metallorum, secundum antiquos Philosophos Duo, Sulphur & Mercurius: Secundum Neotericos verò tria, Sal, Sulphur & Mercurius. Origo autem horum Principiorum sunt quatuor Elementa; de quorum etiam origine nobis imprimis incipiendum est. Sciant ergo Studiosi hujus S. Scientiæ quatuor Elementa esse, & quodlibet horum quatuor habere in suo centro aliud Elementum à quo elementatur: & hæc sunt quatuor Statuæ Mundi, ex Chao in Creatione Mundi à Divina Sapientia separatae, quæ hanc machinam Mundi per suum actum contrarium in æqualitate & proportionem tenent, ac virtutum cœlestium inclinatione omnes res infra & super terram producant; de quibus suo loco: hic ad propositum, primò de propinquiore Elemento Terræ.

DE ELEMENTO TERRÆ.

TERRA est Elementum satis dignum in sua qualitate & dignitate: In hoc Elemento alia tria, & præcipuè Ignis, requiescunt. Est Elementum præstantissimum ad celandum & manifestandum ea quæ sibi concredita sunt: grossum est & porosum, grave respectu suæ parvitas, sed leve respectu suæ naturæ: est etiam Centrum Mundi, tum & aliorum Elementorum: Per ejus Centrum transit Axis Mundi utriusque Poli. Est porosum, ut diximus, sicut spongia quæ nihil ex se profert; Sed quicquid alia tria in illud stillant & projiciunt, omnia recipit, servanda servat, manifestanda manifestat. Nihil, ut diximus, ex se profert, sed est receptaculum aliorum, & est in quo omne productum manet, ac per calorem motivum in illo putrescit, ac per eundem, separato puro ab impuro, multiplicatur: quod grave est in illo occultatur, & leve pellit calor in ejus superficiem. Est omnis seminis & commissionis nutritrix & matrix: nihil quidem aliud præstare potest quàm tueri semen & compositum ad maturitatem usque. Est trigidum siccum, temperatur aqua;

extra visibile, fixum; intus verò invisibile & volatile. Virgo est ex Creatione distillationis Mundi relictum caput mortuum, quod aliquando voluntate divina calcinandum erit, post extractionem sui humidi, ut ex illo nova Crystallina creari possit terra. Divisum est etiam hoc Elementum in partem puram & impuram: Pura utitur aqua ad res producendas, impura verò in suo globo manet. Est hoc Elementum occultatio & domicilium omnis thesauri. In Centro ejus est Ignis Gehennalis, continens hanc machinam Mundi in suo esse; & hoc per expressionem aquæ in aera. Ignis ille per primum Mobile atque per influentias stellarum causatur & accenditur: huic obviat calor solaris aere temperatus, ad maturandum & adtrahendum ea quæ jam concepta sunt in suo Centro. Propterea Terra participat cum igne, & est ejus intrinsecum, nec purificatur nisi Igne: & sic quodlibet Elementum suo intrinseco purificatur. Intrinsecum autem Terræ, seu Centrum, est summa puritas mixta Igne ubi nihil quiescere potest: est enim quasi locus vacuus, in quem alia Elementa suos actus projiciunt, ut in Libello XII. Tractatum dictum est. Et hæc de Elemento Terræ, quam Spongiam esse diximus & aliorum receptaculum, quòd ad nostrum propositum sufficit.

DE ELEMENTO AQUÆ.

AQUA est Elementum gravissimum; plenum unctuosi phlegmatis; & est Elementum dignius in sua qualitate, extrà volatile, intus verò fixum, frigidum & humidum est; temperatur aere: est sperma Mundi in quo semen omnium rerum conservatur: est custos feminis cujuslibet rei. Sciendum tamen est quòd aliud est semen & aliud sperma: Spermatis receptaculum Terra est, feminis verò receptaculum Aqua. Quicquid in aquam stillat aer, causante igne, hoc aqua porrigit terræ. Caret interdum Sperma sufficienti femine, ex defectu caloris digerentis illud; Sperma enim semper est

in copia expectans semen quod ex imaginatione ignis per aeris motum portat in matricem : & interdum deficiente semine intrat sperma ; sed exit iterum absque fructu : de quibus aliquando in tertio Principiorum, SALIS, Tractatu latius. Accidit sepissimè in Natura quod Sperma cum sufficienti semine matricem intrat ; sed matrix indisposita, repleta peccantibus sulphuribus aut phlegmatibus, non concipit, nec fit hoc quod debuit. In hoc Elemento etiam nihil propriè est, nisi ut in Spermate esse solet : delectatur maximè motu proprio qui fit per aerem, & est miscibile rebus propter superficiale corpus volatile. Est, ut diximus, receptaculum universalis feminis : facilè in illo terra purificatur & resolvitur ; & aer in illo congelatur, ac conjungitur illi in profundo. Menstruum Mundi est, quod aërem penetrando, virtute caloris, trahit secum vaporem calidum, qui causat generationem naturalem earum rerum quibus terra imprægnata est sicut matrix ; & quando matrix debitam portionem feminis accepit, fit quid sit jam progreditur, naturaque operatur sine intermissione usque ad finem ; residuum verò humidum seu Sperma, cadit ad latus, agente calore in terram putrescit (illud ad latus rejectum) & ex illo postea generantur res aliæ, interdum variæ bestiolæ ac vermiculi. Posset quidem sagacis ingenii artifex in hoc Elemento, sicut ex spermate, varia videre Naturæ miracula ; sed opus esset illud Sperma accipere in quo est jam imaginatum semen astrale certi ponderis. Quia Natura facit & producit ex prima putrefactione res puras, sed ex secunda putrefactione multò puriores, ac multò digniores, & nobiliores, ut habes exemplum in ligno vegetabili, ubi in prima compositione Natura facit lignum, quando autem illud post maturitatem corrumpitur, putrescit & generantur ex illo vermes & aliæ bestiolæ vitam & visum habentes : Manifestum autem est quod sensibile semper dignius est vegetabili ; nam ad sensibilem organa multò subtilior ac purior materia requiritur : Sed ad propositum.

Hoc Elementum est menstruum Mundi, & trifariam divisum dicimus ; Nempe purum, purius, ac purissimum. Ex ejus purissima substantia cœli creati sunt, purius etiam in aera resolutum est, purum

purum autem simplex & grossum in sua sphaera remansit, & ordinatione Divina, Natura operante, custodit omnem rem subtilem. Unum globum cum Terra efficit: habet etiam suum centrum in corde maris: unam axim polarem cum Terra habet, per quam omnes cursus & fontes aquarum exeunt, quæ postea in magna flumina excrescunt. Per ejusmodi egressiones aquarum Terra conservatur à combustione, & cum hac humectatione deportatur semen universale per poros universæ terræ, quod motus & calor faciunt. Manifestum autem est quod omnes cursus aquarum in cor maris revertuntur; sed quò postea perveniunt non omnibus constat: sunt enim aliqui qui credunt omnia flumina, aquas & scaturigines, quæ cursum suum in mare habent, ex astris generari, qui cum aliam rationem cur illis mare non excrescit nesciunt, dicunt in corde maris has aquas consumi. Sed hoc in Natura locum non habet, sicut de pluviis ostendimus. Astra quidem causant sed non generant; cum nihil generetur nisi in suo simili ejusdem speciei: astra verò sunt ex igne & aere; quomodo igitur generabunt aquas? Et si hoc ita esset quò quædam stellæ aquas generarent, tunc necessariò & aliæ terram generarent, tum & aliæ alia Elementa: quoniam hæc Machina Mundi quatuor Elementis ita detineretur, ut unum aliud minima etiam particula non excedat, sed in æquilibrio virtutibus certent; aliàs si unum aliud excederet, ruina sequeretur. Attamen maneat qui vult in sua opinione, nobis ita in lumine Naturæ datum est quò istis quatuor Elementis, eorum qualitate à summo Creatore proportionata, hæc machina Mundi conservatur; & unum aliud in sua operatione non excedit. Sed aquæ super fundamentis terræ, tanquam in dolio aliquo ab aeris motu continentur, & versus Polum Arcticum ab eo constringuntur, quia non datur vacuum in mundo: hac de causa est in centro terræ ignis gehennalis caliditatis, quem Archæus naturæ gubernat.

Nam in principio Creationis mundi DEUS Opt. Max. ex illo confuso Chao imprimis quintam essentiam Elementorum exaltavit & facta est plus ultra: postea ignis purissimam substantiam ad locandam

locandam SS. Majestatem suam super omnia elevavit , ac in suis terminis posuit & firmavit. In centro Chai (voluntate immensæ sapientiæ divinæ) accensus est ignis ille, qui postea illas aquas purissimas distillavit : Sed quia jam ignis ille purissimus firmamentum cum throno Dei altissimi obtinuit , aquæ sub illo igne condensatæ sunt : & ut fortius firmarentur ignis jam grossior priore distillavit, (causante semper illo igne centrali) qui in Sphæram ignis sub aquis remansit : & sic aquæ inter duos ignes in cœlos congelatæ & compressæ sunt. Sed ignis ille Centralis non cessavit , sed distillando etiam alias minus puriores in aerem resolvit , qui etiam sub Sphæra ignis in Sphæram propriam remansit, & ab ignis Elemento tanquam à fortissimo fundamento circumdatur ; & sicut aquæ cœlorum non possunt transgredi ignem illum supercœlestem, ita ignis elementum non potest transgredi aquas cœlorum, nec etiam aer potest transgredi & exaltari super ignis elementum. Aqua verò cum terra in unum globum remansit, quoniam non habet locum in aere, excepta illa parte quam ignis in aerem resolvit propter fortificationem quotidianam hujus machinæ mundi. Si enim fuisset vacuum in aere, tunc aquæ omnes distillassent & in aerem resolutæ fuissent : sed jam aeris Sphæra plena est, quæ semper ex aquis per continuum calorem centralem distillando adimpletur , ita ut cætera aquæ ab aeris compressione circa terram volvuntur , & cum terra mundi centrum teneant. Et hæc operatio fit de die in diem ; & sic etiam hic mundus de die in diem fortificatur , & incorruptus mansurus est naturaliter, excepta Altissimi conditoris absoluta voluntate. Quia ille ignis centralis non cessabit motu universali & influentia cœlestium virtutum accendi , ac aquas calefacere; nec aquæ cessabunt resolvi in aerem ; nec aer cessabit comprimere residuum aquarum cum terra, ac ita in centro continere ut non possint moveri ex suo centro : & sic naturaliter hic mundus à summa sapientia divina factus est & continetur ; & sic ad exemplum hujus omnia in mundo naturaliter fieri necesse est. Hanc creationem hujus machinæ mundi voluimus tibi elucidare propterea ea ut scias quod quatuor elementa habent

sympatiam naturalem cum superioribus, quia ex uno chao eadem sunt: sed à superioribus gubernantur sicut à dignioribus; inde & in hunc locum sublunarem hæc obedientia devenit. Sed scias ista omnia à Philosopho naturaliter inventa esse, ut suo loco declarabitur.

Nunc ad propositum de aquarum cursibus, fluxuque & refluxu maris, quomodo per axem polarem ab uno polo ad alium feruntur. Duo sunt Poli, unus Arcticus in parte superiori Septentrionali, alter verò Antarcticus sub terra in parte meridionali. Polus Arcticus habet vim magneticam attrahendi; Polus verò Antarcticus habet vim magneticam expellendi, quod nobis natura in magnete exemplum ostendit. Trahit igitur polus Arcticus aquas, per axem, quæ cum intraverunt iterum per Poli Antartici axem erumpunt: & quia aer non permittit inæqualitatem, coguntur iterum ad Polum Arcticum, centrum suum, reverti & ita continuè cursum suum observare. In quo cursu à Polo Arctico ad Polum Antarcticum per medium seu axem mundi, per poros terræ diffunduntur, & sic secundum majus & minus scaturigines oriuntur; & postea in flumina excrescunt congregantes, ac iterum illuc unde egressæ sunt, revertuntur; & hoc motu universali incessabiliter fit. Has aquas aliqui, ut diximus, ignorantes motum universalem & polorum operationes, in corde maris consumi & ab astris generari dicunt, quæ nihil materiale producunt nec generant, nisi quod virtutes imprimunt & spirituales influentias, quæ tamen non dant pondus. Aquæ igitur non generantur, sed ex centro maris per poros terræ in universum mundum eas egredi scito. Ex istis fundamentis naturalibus Philosophi invenerunt varia instrumenta, ac ductus aquarum, & fontanas, cum sciatur naturaliter aquas non altius ascendi posse nisi ut egrediuntur; & nisi ita esset in natura ars nequaquam potuisset, quia ars imitatur naturam; & quod in natura non est per artem non succedit; aqua enim ut diximus non altius ascendit nisi ut assumitur: Exemplum habes illud instrumentum quo vinum ex dolio evocatur. Conclusivè igitur scias non ex astris scaturigines generari, & omnes exitus aquarum,

sed

sed ex Centro maris quo iterum recurrunt, ac si motum continuum observant. Si enim hoc non esset, nihil omnino neque in terra super terram generaretur, imò ruina mundi sequeretur. Verum ne obijciatur quod in mari omnes aquæ salæ sunt & aquæ scaturiginum dulces: rationem esse scito, quod aqua illa per poros terræ distillatur, & multa milliaria per angusta loca ac per arenas transiens, amissa faldine, dulcoratur: ad cujus exemplum Cisternæ inventæ sunt. Sunt etiam in aliquibus locis pori & meatus majores & largiores per quos salæ aqua erumpit, unde postea is fodinæ & fontanæ habentur, ut Hallæ in Germania; in aliquibus etiam locis calido constringuntur & salin arenis relinquitur, aqua verò in alios poros sudat, ut in Polonia Wieliciæ & Bochniæ. Sic etiam cum aquæ per loca calida sulphurea continuo ardentia transeunt incallescunt, unde Thermæ oriuntur: sunt enim in visceribus terræ loca in quibus natura mineram sulphuream distillat separatque, ubi ab igne centrali illa accenditur: Per hæc loca ardentia aqua currens secundum propinguitatem & remotionem magis minusve incalescit, & sic in superficiem terræ erumpit, ac sulphuris saporem retinet, sicut omne jusculum à sua decoctione carniùm. Eodem modo fit cum aqua per loca mineralia, sive cuprea, sive aluminosa, transiens eorum saporem acquirit. Talis igitur est distillator conditor omnium rerum, in cujus manu hoc distillatorium est, ad cujus exemplum distillationes omnes à Philosophis inventæ sunt, quod ipsemet altissimus Deus ac misericors, absque dubio, hominibus inspiravit: qui poterit, quando erit sancta ejus voluntas, aut ignem centralem extinguere, aut vas fugere, & erit omnium finis. Sed cum ejus bonitas in melius tendat, exaltabit aliquando SS. Majestatem suam, & ignem illum omnium purissimum qui aquis cœlorum in firmamentum est, altius extollet, dabitque gradum fortiorem igni Centrali, ut omnes aquæ in aere eleventur, & calcinabitur terra: & itagnis, consumpto omni impuro, reddet subtiles, circulatas in aere aquas purificatæ tetæ, atque sic multo nobiliorem mundum (si alias licet philosophari) efficiet.

Sciant ergo omnes hujus artis inquisitores quod terra & aqua unum globum habent, & omnia simul faciunt, quia sunt Elementa tangibilia, in quibus alia duo occulta operantur. Ignis conservat terram ne submergatur, vel dissolvatur: aer conservat ignem ne extinguatur: aqua conservat terram ne comburatur. Hæc ad propositum nostrum visum est nobis utile describere, ut studiosi sciant in quibus fundamenta Elementorum consistant, & quomodo Philosophi eorum actus contrarios observaverunt, ignem cum terra aërem cum aqua copulantes: licet quando aliquid nobile voluerunt, ignem in aqua decoxerunt, animadvertentes quod sanguis unus altero purior, sicut & lacryma purior est urina. Sufficiat igitur tibi quod diximus. Elementum aquæ sperma ac menstruum mundi esse, tum & receptaculum seminis.

DE ELEMENTO AERIS.

AER est elementum integrum, dignissimum in sua qualitate, extra leve & invisibile, intus verò grave, visibile, & fixum. Est calidum & humidum, temperatur igne, est dignius terra & aqua. Volatile quidem est, sed fixatur, & quando fixum est penetrabile reddit omne corpus. Ex ejus purissima substantia creati sunt Spiritus vitales animalium, minus purum in aeris propriam Sphæram elevatum est, residuum verò, pars ejus grossior, remansit in aqua, quæ cum aqua circulatur, sicut ignis cum terra, quia amici sunt. Dignissimum est, ut diximus, & illud est verus locus seminis omnium rerum: In illo ita semen imaginatur sicut in viro, quod postea motu circulativo projicitur in sperma suum. Habet hoc Elementum formam integritatis ad distribuendum semen in matrices per sperma & menstruum mundi: in illo etiam est Spiritus vitalis omnis creaturæ, per omnia vivens, penetrans, & constringens semen alius Elementis sicuti vir uxoribus: ille nutrit ea, ille imprægnat, ille conservat ea, & docet hoc in dies experientia quod hoc Elemento non solum

solum Mineralia, animalia, vel vegetabilia, verum etiam alia Elementa vivunt. Videmus enim omnes aquas putrefieri, ac fordescere si non habent recentem aerem; ignis quoque; extinguitur si illi adimitur aer: (Inde sciunt Alchemistæ ignem per aerem distribuere in gradus, & secundum mensuram aeris registra sua ordinant.) Terræ quoque pori conservantur aere: In summa tota structura mundi aere conservatur. Etiam in animalibus, Homo necatur cui adimitur aer, &c. in orbe nihil cresceret si non esset vis aeris penetrantis, & alterantis, attrahentisque secum nutrimentum multiplicativum. In hoc Elemento est imaginatum semen, virtute ignis, quod constringit menstruum mundi illa vi occulta, ut in arboribus & herbis, cum per poros terræ, actu spiritualis caloris, exit sperma cum semine & virtus aeris in proportione constringit illud & congelat guttatim; & sic de die ad diem, de gutta in guttam crescendo, arbores magnæ eriguntur, sicut in libro XII. Tractatum tractatum est, in hoc Elemento sunt omnes res integræ per imaginationem ignis; & est plenum virtutis divinæ: In illo namque inclusus est Spiritus altissimi qui ante creationem ferebatur supra aquas teste sacra Scriptura, & *volavit super pennas ventorum.* Si igitur ita est sicuti est, quod Spiritus Domini in illo ferebatur, quid dubitas quod de virtute sua divina in illo reliquit? Nam hic Monarcha solet ornare habitacula sua; ornavit autem hoc Elementum Spiritu vitali omnis creaturæ. In illo namque est semen omnium rerum disperfarum, cui à creatione statim vis illa magnetica (ut supra diximus) à summo opifice inclusa est, quam si non haberet non posset attrahere quicquam de nutrimento, sed sic semen in sua parva quantitate relinqueretur, nec cresceret, nec multiplicaretur, sed sicut lapis magnetis trahit ad se ferrum durum (ad exemplum poli Arctici trahentis ad se aquas, ut in Elemento Aquæ scripsimus) sic aer per magnetem vegetabilem, qui in semine est, trahit ad se nutrimentum menstrui mundi, id est aquæ. Ista omnia fiunt aere, nam ille est dux aquarum, ejusque vis inclusa est occulta in omni semine ad attrahendum humidum radicale, & hæc virtus est, ut supra diximus, in omni semine semper pars 280.

ut in tract. 3. XII. Tractatum tibi ostendimus. Si igitur aliquis vellet esse bonus plantator arborum, animadvertendum est illi ut cuspidem attractivam versus partem Septentrionalem vertat, sic nunquam frustrabitur labore: quoniam sicut Polus Arcticus aquas, ita punctum verticale semen trahit ad se, & quælibet cuspis attractiva correspondet illis. Habes exemplum in omni ligno cujus cuspis attractiva naturaliter ad punctum verticale tendit, & trahitur ab illo. Nam fiat lignum quodcunque elaboratum, si vis scire quæ cuspis est superior, pone illud in aquam ac submergatur, (extra tamē suam longitudinem) videbis semper cuspidem illam prius ex aquis emergere quam ejus oppositam partem, nescit enim natura errare in suo officio, de quibus latius in Harmonia ubi de vi magnetica (quamvis de magnete facilè is poterit cui natura metallorum cognita est) tractabitur, Hic nos dixisse sufficiat Elementum hoc esse dignissimum, in quo est semen & spiritus vitalis seu domicilium animæ omnium creaturæ.

DE ELEMENTO IGNIS.

IGNIS est elementum purissimum & omnium dignissimum, plenum adhærentis unctuosæ corrosivitatis, penetrans, digerens, corrodens maximè adhærens, extra visibile, intus vero invisibile, fixissimum est calidum & siccum, & temperatur terra. Ejus omnium purissima substantia & essentia cum Throno Divinæ Majestatis in creatione primum elevata est, quando aquæ cœlorum firmatæ sunt, ut in Elemento aquæ diximus: ex minus purissima ejus substantia Angeli creati sunt: ex minus puriori cum purissimo aere mixta luminaria & stellæ creatæ sunt: minus purum adhuc in Sphæram ad concludendum & sublevandum cœlos erectum est: impura verò & unctuosâ in centro terræ, ad continuandum motus operationem, à summo Creatore sapientissimo relicta & inclusa est; quam nos gehennam vocamus. Omnes hi ignes divisi quidem sunt, sed habent ad invicem sympathiam naturalem.

Hoc

Hoc elementum est omnium quietissimum ac simile curru, cum trahitur currit, cum non trahitur stat quietè. Inest etiam omnibus rebus imperceptibiliter. In illo sunt rationes vitales & intellectus, quæ distribuuntur in prima infusione vitæ humanæ, & hæ dicuntur anima rationalis, qua sola homo à cæteris animalibus differt, & Deo assimilatur. Hæc anima est illo purissimo igne elementalī, in spiritum vitalem divinitus infusa, propter quam homo post creationem omnium rerum in particularem mundum seu microcosmum creatus est. In hoc subjecto omnium rerum Creator Deus sedem & Majestatem suam posuit, sicut in purissimo & quietissimū subjecto, quod à sola voluntate ac immensa sapientia gubernatur. Propterea abhorret Deus omnem impuritatem, nihil sordidum, compositum, maculatum, appropinquare potest Deo: sed nullus mortaliū Deum videre nec accedere naturaliter potest: nam ignis ille qui est in circumferentia divinitatis, in quo deportatur sedes & Majestas Altissimi, est ita intensus ut nullus oculus illum penetrare possit: quoniam ignis non patitur accedere compositum: ignis enim omnis compositi mors est, & separatio. Quietissimum subjectum illud esse diximus (quoniam est) alias sequeretur (quod & cogitare absurdum est) Deum quiescere non posse; est enim quietissimi silentii, plus quam mens humana imaginari potest. Habes exemplum in silice, in quo ignis est, & tamen non sentitur, nec apparet donec motu excitatur & accenditur in illo ut appareat: ita ignis ille, in quo locata est SS. Majestas Creatoris nostri, non movetur nisi propria voluntate Altissimi excitetur, & sic deportatur quo est S. Voluntas ejus. Fit enim voluntate supremi conditoris motus vehementissimus & terribilis. Habes exemplum, quando aliquis Monarcha hujus mundi in sua pompa sedet, qualis circa illum quies? quale silentium? etiam si ex suis aulicis aliquis movetur motus tantū unius & alterius particularis est, qui non consideratur. Sed quando Dominus ipse movetur fit rumor & motus universalis, tum omnis assistentia movetur cum illo, Quid igitur quando supremus ille Monarcha, Rex Regum,

ac Conditor omnium rerum (ad cuius exemplum principes mundi constituuntur in terris) movet auctoritatem? qualis motus? qualis tremor quando circa illum movetur tota assistentia cœlestis exercitus? Sed quæret aliquis quomodo ista scimus, cum cœlestia ab humano intellectu abscondita sint. Quibus respondemus, omnibus philosophis ista manifesta esse, imò ipsa incōprehensibilis sapientia illis inspiravit omnia ad exemplum naturæ creata esse, & ex illis arcanis naturam retractum habere ac operari, nihilq; fieri in terris nisi ad exemplum cœlestis monarchiæ, quod ex angelorum variis officiis habetur. Sic etiam non nascitur nec generatur quicquam, nisi naturaliter. Omnes humanæ inventiones, imò & artificia, quæ aut sunt aut erunt non nisi ex fundamentis naturæ proveniunt. Voluit Altissimus Creator omnia naturalia homini manifestare, propterea & ipsa Cælestia naturaliter facta nobis ostendit, ex quibus eo melius ejus absoluta ac incomprehensibilis potentia & sapientia cognosceretur; quæ omnia Philosophi in lumine naturæ sicut in speculo videre habent: propterea hanc scientiam, non auri vel argenti cupiditate sed cognitione non solum omnium rerum Naturalium sed & ipsius Creatoris potentiæ, magni æstimarunt, & de his quam parvissimè & non nisi figurativè loqui voluerunt, ne mysteria divina, per quæ natura elucidatur, indignis patefiant. Quod tu, si te ipsum scire noveris, & non es duræ cervicis, facilè comprehendere possis; qui ad similitudinem majoris mundi, imò ad ipsius Dei imaginem creatus es. Habes in tuo corpore Anatomiam totius mundi; habes in firmamentum quintam essentiam quatuor Elementorum, ex Chao spermatum in matricem extractam, & in cutem plus ultra constrictam, habes purissimum sanguinem loco ignis, in quo sedes animæ (vice Regis) spiritu vitali locata est, habes cor loco terræ, ubi ignis centralis continuò operatur, & hanc machinam Microcosmi in suo esse continet; Habes polum Arcticum os; habes alium Antarcticum, & omnia membra cœlestibus correspondent: de quibus in Harmonia nostra aliquando latius relinquemus in Capitulo de Astronomia, ubi scripsimus, quomodo Astronomia ars facilis, natura-

turalis, quomodo aspectus planetarum & stellarum causant, & quare ex aspectibus de pluviis & aliis eventibus prognosticatur, quod hinc longum esset recensere, & omnia ista sunt sibi concatenata, & naturaliter fiunt: Deitatem tantum aliqua adimplere. Quod veteres omiserunt diligenti studio hujus arcani indicare volumus, ut illi tanto clarius incomprehensibilis potentia Altissimi Dei ad Cor perveniat, & ille illum eo ardentius amet & adoret. Sciat ergo inquisitor hujus S. Scientiæ quod anima in homine mundo minori, Microcosmo, Dei Creatoris sui locum tenens, seu vice-Rex est, quæ in spiritu vitali in sanguine purissimo locata est. Illa gubernat mentem, mens verò corpus: quando anima aliquid concipit, mens omnia scit, & mentem omnia membra intelligunt, & parent menti, ac expectant cum desiderio adimplere voluntatem ejus. Corpus enim nihil scit, quicquid in corpore fortitudinis sive motus est, mens facit ista; corpus tantum est menti sicut instrumenta alicujus artificis. Anima autem, qua homo à cæteris animalibus differt, illa operatur in corpore, sed majorem operationem habet extra corpus; quoniam absolutè extra corpus dominatur, & his differt ab animalibus quæ tantum mentem & non animam deitatis habent. Sic quoque Deus & conditor rerum, dominus & Deus noster, operatur in hunc mundum ea quæ ad mundi necessaria pertinent, & in his includitur mundo; unde Deum ubique esse credendum. Excluditur autem illa sua immensa sapientia extra corpus mundi, qua operatur extra illum & alia multò altiora imaginatur quam corpus mundi concipere potest, & ista sunt extra naturam, solius Dei secreta. Sicut est exemplum in anima, quæ extra corpus multa profundissima imaginatur, & hisce assimilatur Deo qui extra suum mundum operatur extra naturam; licet & ista sint adhuc sicut candela accensa erga meridianam lucem: quoniam anima imaginatur sed non exequitur nisi in mente, Deus verò omnia eodem momento quo imaginatur efficit; sicut anima imaginatur esse Romæ vel alibi quidquid fit, in ictu oculi, sed mente tantum; Deus vero talia essentialiter facit, qui omnipotens est. Non est ergo Deus inclusus mundo nisi ut anima cor-

pori, separatam habet suam absolutam potestatem, sic etiam anima cujuscunque corporis est, absolutam habet & separatam potentiam alia facere quam corpus concipere potest ; maximam ergo habet potestatem in corpus si vult , aliàs frustra esset nostra Philosophia. Ex his igitur discere cognoscere Deum, & scire quibus differt Creator à creatis. Tu ipse majora concipere poteris cum jam à nobis portam apertam habes. Sed ne nobis hic tractatus excrescat, ad propositum accedamus.

Diximus suprà, Ignis Elementum quietissimum esse, & quod motu excitatur, quam excitationem noverunt viri sapientes. Omnem generationem & ejusdem corruptionem Philosopho necesse est scire ; cui non solum Creatio cœli manifesta est, sed etiam omnium rerum compositio & commixtio : sed licet omnia sciunt, non tamen omnia possunt. Scimus quidem compositionem hominis in omnibus qualitatibus, animam tamen infundere non possumus ; quoniam hoc mysterium est solius Dei ; & ejusmodi infinitis mysteriis superat omnia. Cum ista sunt extra naturam non sunt adhuc in dispositione naturæ : natura non prius operatur nisi quando illi materia porrigitur : Prima materia à Creatore, secunda à Philosopho. In operatione verò Philosophorum natura habet excitare ignem qui à Creatore occultè in centrum cujuslibet rei inclusus est : talis ignis excitatio fit per velle naturæ, aliquando per velle sagacis artificis naturam disponentis. Naturaliter enim omnes impuritates & pollutiones rerum purgantur igne : Omne compositum solvitur igne : sicut aqua lavat & purgat omnes res imperfectas quæ non sunt fixæ ; sic ignis purgat omnes res fixas, & per ignem perficiuntur : Sicut aqua omne solutum conjungit ; ita ignis omne conjunctum separat, & quod suæ naturæ & proprietatis est optimè purgat & augmentat, non quidem in quantitate sed in virtute. Agit hoc Elementum miris modis occultè in alia Elementa ac in omnes res : sicut enim anima ex est illo purissimo, ita vegetabilis est ex Elementalibus quod à natura gubernatur. Agit hoc Elementum in Centrum cujuslibet rei hoc modo : natura dat motum, motus excitat aerem, aer ignem, ignis verò separat, purgat, digerit, colorat, & maturescere facit omne semen,

maturumq; expellit per sperma in loca & matrices, loca pura vel impura, calida, magis aut minus, sicca vel humida; & secundum dispositionem matricis, seu loci, variæ res producuntur in terra, sicut etiam in libello XII. Tractatum de matricibus mentio facta est quot loca tot matrices esse. Ita conditor omnium rerum, Altissimus Deus, omnes res constituit & ordinavit quod una contrariatur alteri, & tamen ut mors unius sit vita alterius: quod unum producit alterum consumit, & aliud ex hoc & quiddam nobilius naturaliter produci- tur: ac hisce conservatur æqualitas Elementorum, & sic compositi. Omnium rerum præsertim viventium separatio mors naturalis est: propterea naturaliter hominem mori oportet; quia cum homo ex quatuor Elementis sit compositus subest separationi, cum omne compositum separetur naturaliter. Sed hæc separatio humanæ Compositionis in die Judicii tantum fieri debuit: nam in paradiso homo immortalis erat. Quod omnes Theologi, & ipsa Sacra Scriptura testantur; rationem tamen sufficientem immortalitatis nullus Philosophus hucusque ostendit; quam hujus scientiæ S. inquisitori scire convenit, ut videre possit quomodo ista omnia naturaliter fi- unt, & facillimè intelligi possunt. Verum & verissimum est omne compositum hujus mundi corruptioni subesse ac separari posse; quæ separatio in regno animali mors appellatur: homo autem cum etiam ex quatuor Elementis compositus & creatus sit, quomodo immorta- lis esse poterat? hoc naturaliter fieri credere difficile est, imò supra naturale aliquid hucusque habetur, Deus tamen Philosophis viris bonis ante complura secula hoc naturaliter esse inspiravit, quod tu à nobis sic accipe. Paradisus erat & est locus talis à summo Condi- tore rerum ex veris Elementis, non Elementatis sed purissimis, tem- peratis, in summa perfectione anatisatis, creatus; & omnia quæcun- que in Paradiso sunt ex iisdem Elementis creata & incorrupta; ibi et- iam homo creatus est, ex iisdem incorruptis Elementis justa æquali- tate anatisatis constitutus, ut nullo modo corrumpi potuerit, ideò immortalitati consecratus fuit: quoniam paradysum hunc pro-hominibus dumtaxat Deus sine dubio creavit, de quo nos

& ubi sit in Harmonia copiosè. Sed cum postea peccato inobedientia mandatum Altissimi Conditoris transgrederetur, in hunc mundum corruptibilem Elementatum, quem tantùm pro bestiis creaverat Deus, homo ad bestias expulsus est: cui, cum sine nutrimento vivere non posset, ex Elementis Elementatis corruptis nutrimentum sumere necesse fuit. Quo nutrimento inficiebantur illa Elementa pura creationis suæ, & ita lentè in corruptionem declinavit, donec una qualitas alteram superavit, & ruina totius compositi, infirmitas, ac ultimò separatio & mors advenit. Postea adhuc magis corruptioni & morti proximiores fuerunt illi qui jam in elementis corruptis ex semine corrupto & non in Paradiso procreati sunt, quoniam semen ex corruptis nutrimentis productum durabile esse non potest; & quo diutius ab expulsionione paradisi eo corruptioni propinquius homines accedunt: inde & vita brevior, & deveniet hucusque quod & procreatio propter abbreviationem vitæ cessabit. Sunt tamen aliqua loca ubi aerem benigniorem & sydera propitiiora habent; ibi non ita cito naturæ corrumpuntur, quia & homines naturalius vivunt. Nostrates verò temerè gula & inordinata vita, ad corruptionem festinant: Docet hoc experientia, quod ex infirmorum parentum semine nati non durant. Sed si homo in paradiso mansisset, in loco illius naturæ convenienti, ubi Elementa incorrupta omnia virgo sunt, in æternum immortalis esset: certum enim est, quando elementa pura in æqualitate virtutibus cōiuncta sunt, subiectum hoc incorruptum esse, & talis debet esse lapis Philosophorum: tali creationi humanæ à veteribus Philosophis assimilatus est, sed moderni Philosophi omnia ad literam intelligentes, ad huius seculi generationem corruptam intendunt.

Hæc immortalitas principalis fuit causa quod Philosophi hunc lapidem quærere ingeniati sunt; sciverunt enim hominem ex talibus Elementis integris creatum esse. Meditati sunt igitur de Creatione ista, quam cum naturalem esse cognoverunt, cœperunt scrutari an talia elementa incorrupta possent haberi, aut si illa aliquo subiecto conjungi & infundi possent; quibus ipse Altissimus Conditor rerum
 inspi-

inspiravit compositionem talium elementorum in auro esse: quoniam in animalibus fieri est impossibile, cum ex elementis corruptis vitam sustentare debeant; in vegetabilibus etiam non est, quia inæqualitas Elementorum in illis inventa est. Et cum omnia creata ad multiplicationem inclinata sint, proposuerunt Philosophi in hoc regno minerali hanc naturæ possibilitatem experiri; qua inventa, alia innumerabilia arcana naturæ inesse viderunt, de quibus ut de secretis divinis parcissimè reliquerunt. Sic igitur habes quomodo elementa corrupta in subjecto cadunt, & separantur; quando unum aliud superat: & quia tunc fit per primam separationem putrefactio, & per putrefactionem puri ab impuro separatio, si tunc fit conjunctio nova virtute ignis acquirit formam multò nobiliorem prima. Nam in suo primo statu corruptio fuit ex grosso admixto quod non nisi per putrefactionem purgatur, & melioratur; & hoc fieri non potest nisi conjunctis viribus quatuor elementorum quæ sunt in omni composito: cum enim compositum cadere debet per elementum aquæ cadit; & dū ita confusè jacent ignis qui est potentialiter in quolibet aliorum utpote in terra, in aere, conveniunt simul, & conjuncta manu, vincunt postea aquam, quam digerunt & coquunt, & ultimo congelant; ac tali modo natura naturæ auxiliatur. Si enim ignis centralis occultus, qui vita captus erat, vincit agit in id quod sibi propinquius ac purius est, sicut & ipsum purissimum est, & jungitur cum illo: ita vincit contrarium, separatque purum ab impuro, & generatur nova forma, & si adhuc adjuvatur priore multo præstantior: interdum sagacis artificis ingenio fiunt res immortales, maximè in regno minerali. Sic omnia solo igne, & ignis regimine fiunt, & perducuntur inesse, si me intellexisti.

Hic igitur Elementorum originem, & naturas eorum ac operationes quàm brevissime descriptas, quod ad nostrum propositum hoc loco sufficit. Nam alias si quodlibet Elementū describeretur ut est, magnum volumen otiretur, nostro proposito non necessarium. Ita omnia, ut diximus, ad Harmoniam remittimus, ubi, Deo favente, si nobis vita superstes erit, de naturalibus copiosius relinquemus.

DE TRIBUS PRINCIPIIS OMNIUM RERUM.

DESCRIPtis hisce quatuor Elementis ad tria principia rerum descendamus: quomodo autem illa producuntur ex quatuor Elementis sic accipe. Postquam natura ab Altissimo Creatore omnium rerum privilegium feudi super hanc Monarchiam mundi acceperit, cœpit loca & provincias unicuique secundum dignitatem distribuere; & in primis quatuor Elementa principes mundi esse constituit; & ut adimpleretur voluntas Altissimi (in cuius velle natura posita est) ut unum in aliud incessabiliter ageret ordinavit. Cœpit itaque agere ignis in aerem & produxit sulphur: Aer quoque cœpit agere in aquam & produxit mercurium. Aqua etiam cœpit agere in terram & produxit sal. Terra autem, cum non habuerit in quod ageret, non produxit quicquam, sed productum remansit in illa: propterea tria tantum principia evenerunt, & terra facta est nutritrix & matrix aliorum. Tria ut diximus Principia producta sunt; quod veteres Philosophi non ita strictè considerarunt, qui duos tantum actus Elementorum descripserunt (vel si etiam volentes obtinuerunt quis illos iudicabit, cum illi scripta sua filiis suis tantum dedicarint?) & sulphur cum Mercurio, quod & nobis sufficiat, materiam metallorum, imò & lapidis Philosophorum esse nominarunt.

Quicumque igitur vult esse verus indagator hujus sacræ Scientiæ necesse est ut sciat accidentia, & ipsum accidens noscat, ut discat ad quod subjectum seu Elementum accedere proponit, ut per media sese ad id accommodet, si alias quaternarium numerum adimplere desiderat. Sicut enim hæc tria Principia ex quatuor producta sunt, sic oportet per diminutionem ut etiam hæc producant duo, masculinum & fœminam; duo verò producant unum incorruptibile, in quo erunt illa quatuor æqualiter syncera, ad summum depurata,

in

digesta ; & sic respondebit quadrangulus quadrangulo. Et hæc est illa quinta essentia omni artificio multum necessaria, à multis contrariis separata. Et sic habes in his tribus principiis in quacunque compositione naturali corpus, spiritum & animam occultam : quæ tria si separata & bene purgata , ut diximus, conjunxeris, sine dubio imitando naturam purissimum fructum dabunt. Quoniam etiam si anima ex nobilissimo loco assumpta est, illuc tamen quò tendit non potest pervenire nisi per spiritum , qui est locus & domicilium animæ ; quam si vis reducere in locum debitum, opus est ut sit lavata ab omni peccato , locus quoque sit purificatus , ut in illo anima possit glorificari , & non amplius separari. Jam ergo habes trium Principiorum originem ex quibus tuum est imitando naturam Mercurium Philosophorum & eorum primam materiam producere, & ista principia rerum, maximè metallorum , ad tuum propositum deducere: cum sine istis principiis impossibile sis tibi aliquid perficere per artem , cum & natura ipsa sine ipsis nihil faciat, nec producat. Hæc tria sunt in omnibus rebus, & sine illis in orbe nihil est, nec naturaliter erit. Sed quoniam supra scripsimus quod veteres Philosophi duo tantum principia nominarunt, ne inquisitor aberraret, sciendum est quod licet illi sulphur & Mercurium descripserunt, sine sale tamè nequaquam ad hoc opus accedere potuerunt, cum illud sit clavis & principium hujus sacræ scientiæ : illud est quod aperit portas justitiæ, illud est quod claves habet ad carceres infernales, ubi sulphur ligatum jacet, sicut aliquando latius dabuntur ista in tractatu tertio principiorum, de Sale. Nunc ad propositum, quod hæc tria Principia omnino sunt necessaria, quia illa sunt materia propinqua. Duplex enim est materia metallorum : Proxima, Remota. Proxima est Sulphur & Mercurius, Remota sunt quatuor Elementa ex quibus solius Dei est res creare, relinque ergo Elementa quoniam ex illis nihil facies, nec poteris nisi hæc tria Principia producere, cum & natura ex illis nihil aliud producat. Si igitur ex Elementis nihil aliud quam ista tria principia producere potes , ad quid tibi iste vanus labor ad quærere vel facere velle quod jam à natura generatum est?

Nonne

Nonne melius est ire tria milliaria quam quatuor? Sufficiat ergo tibi tria principia habere, ex quibus natura in terra & super terram omnia producit; quæ tria in omni re integrè invenies. Ex horum debita separatione & conjunctione natura producit tam metalla quam lapides in regno minerali; in regno verò vegetabili arbores, herbas & omnia; in regno etiam animali corpus, spiritum & animam; quod maximè operi Philosophorum adæquatur. Corpus est terra, Spiritus est aqua, Anima est ignis seu sulphur auri: Quantitatem corporis auget Spiritus, virtutem verò auget ignis. Sed quia magis est de Spiritu in pondere quam de igne, exaltatur Spiritus & opprimit ignem, trahitque ad se: & sic quilibet eorum crescunt in virtute, & terra quæ est intermedium illorum crescit in pondere. Omnis igitur indagator artis concludat in suo animo quod quærit ex his tribus, & huic in auxilium succurrat ut possit vincere suum contrarium; postea addat ad pondus naturæ suum pondus, ut adimpleatur defectus naturæ per artem, & ita vincet suum contrarium. Diximus in Elemento terræ terram nihil aliud esse quam receptaculum aliorum, id est subjectum in quo ista duo ignis & aqua certant, mediante aere; si prædominatur aqua producit res temporales & corruptibiles; si autem ignis vincit producit res perpetuas & incorruptibiles: considera igitur quod tibi sit necessarium. Scias præterea quod ignis & aqua sunt in omni re; sed neque ignis neque aqua faciunt aliquid, quoniam illa inter se tantum certant & pugnant de velocitate & de virtute, & hoc non per se sed per excitationem caloris extrinseci qui motu cœlestium virtutum in centro terræ accenditur; sine quo ista duo nihil facerent unquam, starent uterque illorum quodlibet in suo termino & pondere: sed natura postquam conjunxit ista duo in proportione, tunc calore extrinseci excitat illa, & sic incipiunt inter se pugnare, & quodlibet illorum vocat suum simile in adiutorium, sicque ascendunt & crescunt, quousque terra cum illis amplius ascendere non potest; interim illa duo in ejusmodi retentione terræ subtiliantur; (nam in illo subjecto terræ ignis & aqua ascendunt incessabiliter, & per poros reservatos quos aer præparat

præparat agunt) & ex illa eorum subtiliatione flores & fructus sequuntur, in quibus amici fiunt, ut in arboribus videre est; quo enim melius subtiliantur & purificantur ascendendo eo præstantiores producunt fructus, præsertim si æqualiter virtutibus conjunctis finiunt.

Purgatis ergo rebus, fac ut ignis & aqua amici fiant, quod in terra sua quæ cum illis ascenderat faciliè facient; & tunc id brevius perficies quam natura, si benè secundum pondus naturæ conjunxeris, non sicut prius fuit sed sicut natura requirit & tibi opus est. Quoniam natura in omni compositione magis apponit de aliis quam de igne: Minima pars ignis semper est, sed natura secundum placitum addit ignem extrinsecum, ad excitandum illum internum secundum majus vel minus per multum aut parum temporis, & secundum hoc si ignis superat aut superatur perfectæ aut imperfectæ res fiunt, sic in mineralibus ut in vegetabilibus. Non intrat quidem ignis extrinsecus in profundum compositionis essentialiter, sed tantum virtute; quoniam ignis intrinsecus materialis sufficit sibi si tantum nutrimentum habet, & ignis extrinsecus est illi nutrimentum, & quasi ligna respectu ignis Elementalís, & secundum tale nutrimentum crescit & multiplicatur. Cavendum tamen est ne ille nimius ignis extrinsecus adveniat, quoniam si quis multum & extra posse comedit suffocatur: parvum ignem magna flamma devorat: ignis extrinsecus debet esse multiplicativus, nutriens, non devorans, ita enim res perficiuntur. Decoctio ergo in omnibus rebus est perfectio: ita natura addit virtutem ad pondus & perficit. Verùm quia difficile est ad compositum addere, cum hoc longissimum laborem requirat, consulimus ut de superfluo amoveas tantum quantum opus est, vel natura requirit: Remotis superfluitatibus misce, ostendet postea natura quod quæ sivist. Tu quoque cognosces si natura benè aut malè conjunxit Elementa cùm in conjunctione elementa omnia consistant. Sed multi laborantes stramen pro tritico seminant; alii utrumq;: multi verò id projiciunt quod Philosophi amant: alii incipiunt & desinunt, quod ex illorum incōstantia evenit; artem

difficilem, laborem facilem quærunt, optima reiicientes pessima feminant: sed sicut hæc scientia in præfatione occultatur, sic & materia in principio projicitur. Nos autem dicimus artem hanc nihil aliud esse quam virtutes Elementorum æqualiter commixtas: est calidi, sicci, frigidi, humidi, æqualitas naturalis; conjunctio masculi & fœminæ, quem eadem fœmina genuit, id est, conjunctio ignis & humidi radicalis metallorum. Considerando quod Mercurius Philosophorum habet in se sulphur suum proprium bonum secundum minus & majus, deputatum & decoctum à natura, ex Mercurio omnia perficere poteris: sed si scies addere ad pondus naturæ tuum pondus, duplicare Mercurium, & triplicare sulphur, citius terminabitur in bonum, postea in melius, usque in optimum: quamvis unum tantum apparens est sulphur, & duo Mercurii, sed unius radicis; non crudi nec nimis cocti, purgati tamen & soluti, si me intellexisti.

Materiam quidem Mercurii Philosophorum & materiam sulphuris eorundem describere non est opus: nemo mortalium potuit, nec in posterum poterit apertius & clarius illam describere quam ab antiquis Philosophis descripta & nominata est, nisi alias anathema artis esse velit. Est enim ita communiter nominata ut etiam non æstimetur; ideo inquisitores ad alias subtilitates potius se convertunt, quam in naturæ simplicitate manerent. Non dicimus tamen Mercurium Philosophorum commune quid esse & aperte nominari, sed de materia ex qua Philosophi sulphur suum & Mercurium creant: quoniam Mercurius Philosophorum non habetur per se super terram, sed ex sulphure & Mercurio conjunctis educitur arte; non prodit in lucem, nudus enim est, sed à natura miris modis involutus est. Conclusivè dicimus repetendo sulphur & Mercurium esse mineram nostri argenti vivi, (conjuncta tamen) quod argentum vivum habet posse metalla solvere, occidere, & vivificare, quam potestatem accepit à sulphure aetoso suæ propriæ naturæ. Sed ut adhuc melius concipere possis, audi quæ differentia est inter nostrum argentum vivum & Mercurium vulgi. Mercurius vulgi

non

non solvit aurum nec argentum ut ab illis non separetur: argentum verò vivum nostrum solvit aurum & argentum & non separatur ab illis in æternum, sicut aqua mixta aquæ. Mercurius vulgi habet sulphur combustibile malum quo denigrantur: nostrum argentum vivum habet in se sulphur incombustibile, fixum, bonum, albissimum & rubeum. Mercurius vulgi est frigidus, humidus: Mercurius noster est calidus, humidus. Mercurius vulgi corpora denigrat & inficit: Argentum vivum nostrum corpora dealbat usque ad crystallinam serenitatem. Mercurius vulgi vertitur per præcipationem in pulverem citrinum, sulphur malum: Argentum vivum nostrum mediante calore vertitur in sulphur candidissimum, bonum, fixum & fluxibile. Mercurius vulgi quo magis decoquitur eo magis fluxibilis: argentum vivum nostrum quo magis decoquitur eo magis inspissatur. Ex his igitur circumstantiis considerare poteris quomodo differunt inter se Mercurius vulgi ab argento vivo Philosophorum. Si adhuc non intelligis noli expectare, nullus mortalium dabit clariora sicut hic diximus: sed de virtutibus. Talis virtutis est argentum vivum nostrum quod & per se sufficit & tibi & sibi, absque omni additione rei extraneæ, sola decoctione naturali solvitur: & congelatur sed Philosophi propter abbreviationem addunt illi sulphur suum benè digestum & maturum, & sic operantur.

Potuissemus quidem citare scripta Philosophorum sermonem nostrum confirmantia; sed quoniam clariora eorum scriptis scripsimus non indigent comprobatione; is intelliget qui in aliorum scriptis versatus est. Si igitur nostrum consilium vis sequi, consulimus ut antequam ad hanc artem accedas imprimis discas competere linguam & naturam minerarum & metallorum inquiras, tum & vegetabilium; quoniam in omni subjecto Mercurium nostrum invenies, & ab omnibus rebus Mercurius Philosophorum extrahi potest, licet in uno subjecto propinquius quam in alio. Scito etiam pro certo quod hæc scientia non in fortuna neque casuali inventionè, sed in reali scientia locata est,

& non est nisi hæc unica materia in mundo per quam & ex qua præparatur lapis Philosophorum. Est quidem in omnibus rebus, sed in extractione ejus vita desisteret: sine cognitione tamen rerum naturalium, præsertim in regno minerali, similis eris cæco qui usu ambulat. Talis quidem artem non nisi casualiter quærit: & etiam si, sicut multoties accidit, casu ab aliquo materia tractatur argenti vivi nostri, tunc ubi incipere debet opus suum finit; & sic sicut casu invenitur casu amittitur, quia nescit super quid suam intentionem fundare debet. Ideò hæc scientia est donum Dei Altissimi: & nisi Deus per ingenium bonum, vel per amicum, alicui revelaverit, difficile cognoscitur: nam non omnes Gebri, non omnes Lullii esse possumus. Et licet Lullius vir subtilis ingenii fuit, tamen si ab Arnoldo artem non accepisset certe similis fuisset aliis qui illam cum difficultate inquirunt; siquidem & Arnoldus ab Amico accepisse confitetur. Facile enim scribere cui ipsa natura dicat: Est Proverbum; *facile est addere inventis*. Omnis ars & scientia magistro facilis, sed incipienti discipulo non sic: & ad hanc scientiam inquirendam tempus requiritur longum, copia vasorum, & expensa magna, & quotidianus labor, cum immensa meditatione, quamvis scienti omnia levius. Conclusivè dicimus hanc artem solius Altissimi Dei donum esse, qua cognita orandus est ut etiam ad artem hanc benedictionem suam dare dignetur; quoniam sine benedictione divina omninò inutilis est. Quod nos ipsi experti sumus, cum propter scientiam aliquot gravissima pericula passi, plus infortunii ac incommodi quam utilitatis inde habuerimus: sed credimus in mundum tempus advenisse cum serò sapiunt Phryges: Iudicia Domini abyssus multa. Attamen divinam providentiam in ejusmodi nostris infortuniis admiratus sum: Semper enim Altissimi conditoris nostri protectionem præsto habuimus, ut nullus inimicus potuerit nos opprimere; custos fuit semper Angelus Domini Arcæ hujus, in quam Altissimus conditor rerum tantum thesaurum inclusit, quem & usque tuetur. Audivimus namque inimicos nostros in laqueum quem nobis paraverunt incidisse: Qui in nostram vitam irruerunt

vita privati sunt : qui verò bona nostra invaserunt bona sua, nonnulli & regna, amiserunt : Præterea illorum qui nostro honori detraxerunt multos infames periisse scimus : tantam custodiam ab omnium rerum Creatore semper habuimus , qui nos statim ex utero matris nostræ sub umbram alarum suarum suscepit, spiritumque intelligentiæ rerum naturalium infudit, cui sit laus & gloria per infinita sæcula sæculorum. Tanta beneficia ab Altissimo Deo Creatore nostro accipimus, ut non solum calamo verùm & mente comprehendere sit impossibile : Vix unquam mortalium alicui majora, imò saltem talia, contulit Deus. Utinam tantum animi, tantum Spiritus, & eloquentiæ, intelligentiæque haberemus ut debitas gratias illi agere possemus ; scimus enim talia non meruisse : hoc unicum credimus esse, quod in illo solo semper speravimus, speramus, & sperabimus. Scimus enim non esse inter mortales qui nos adjuvare possit, nisi hic solus Deus & Creator noster ; quia vanum est confidere in Principibus, quoniam homines sunt, (ut ait Psal.) Omnes hi à Deo Spiritum vitæ habent, quo ablato, pulverem omnia esse ; sed sperare in Domino Deo, à quo sicut à fonte bonitatis omnia bona abundantissimè fluunt, tutum & securum est. Tu igitur quicumque cupis ad hanc S. Scientiam accedere, pone in primis spem integram in Deo Creatore tuo, illumque precibus fatiga, & crede firmiter te ab illo non derelinquendum : quoniam si Deus cor tuum candidum, & spem integram in se positam cognoverit, facillè dabit medium, per hanc sive per aliam viam adjuvabit te ut voto potiaris. Initium sapientiæ timor Domini. Ora, sed nihilominus & labora : Deus quidem dat intellectum, sed tu illo scias uti : nam sicut sunt dona Dei intellectus bonus & occasio bona, ita est pœna peccati quando omittitur occasio bona. Sed ut ad propositum redeamus, dicimus argentum vivum materiam primam istius operis esse, & vere nihil aliud ; quidquid additur illi oritur ex illo. Diximus aliquoties quod ex tribus Principiis fiunt & generantur omnes res mundi ; sed nos aliqua ab accidentibus purgamus, purgata iterum conjungimus ; additis addendis, deficientia ad-

implemus, & imitando naturam ad finem summæ perfectionis decoquimus, quod natura propter accidens perficere non potuit, & jam finivit ubi ars incipere debet. Propterea si cupis naturam imitari, in his illam imitare in quibus illa operatur. Nec te moveat quod scripta nostra contraria sibi videantur in aliquibus locis; ita enim opus est ne ars proderetur: Tu autem elige ea quæ cum natura conveniunt; accipe rosas, relinque spinas. Si intendis metallum facere metallū sit tuum fundamentū, quia non generatur ex cane nisi canis, ex metallo nisi metallū: nam scito pro certo, si non accipies ex metallo humidum radicale optimè separatum nihil facies unquam; Sine grano tritici frustra colis terram: unica res, unica ars, unica operatio. Si igitur metallum vis producere metallo fermentabis; si vero arborem arboris semen sit tibi fermentum. Unica ut diximus est operatio, extra quam non est alia quæ vera sit. Errant itaque omnes qui dicunt aliquod particulare extra hanc unicam viam & naturalem materiam verum esse; etenim non habetur ramus nisi ex trunco arboris: Impossibile est & fatuum ramum prius quam arborem producere velle; facilius est ipsum lapidem conficere quàm particulare aliquod etiam simplicissimum quod sit utile, & in examinatione cum naturali persisteret. Sunt tamen multi qui gloriantur se posse facere lunam fixam, sed melius facerent ut plumbum vel stannum fixarent, cum meo iudicio idem labor sit; quia ista non resistunt examini ignis donec in sua natura sunt; luna autem in sua natura satis fixa est, nec opus habet fixatione Sophistica. At cum quot capita tot sensus, nos relinquimus cuilibet suam opinionem: quinon vult sequi nostrum consilium, & naturam imitari, maneat in suo errore. Bene quidem particularia fieri possunt habita arbore, cujus surculi variis arboribus inferi possunt: sicut habita una aqua variæ sortis carnes decoqui possunt in ea, & secundum carnium diversitatem jusculum saporem habebit, sed hoc ex eodem fundamento. Concludimus itaque non esse nisi unicam naturam, tam in metallis quàm in aliis rebus, sed diversam eius operationem, unam etiam universalem materiam secundam

dum Hermetem. *Sic ab hac una re omnes res natae sunt.* Multi tamen sunt artifices, quorum quilibet sequitur suum cerebrum: quærent novam naturam, novam materiam, propterea etiam inveniunt novum recensque nihil, quia non ad possibilitatem naturæ, sed ad syllabam scripta Philosophorum interpretantur. Sed hi omnes sunt ex illis comitiis de quibus in Dialogo Mercurii cum Alchemista scriptum est, qui sine conclusione domum redeunt, non solum absque medio, verum & sine principio finem quærent, & hoc inde fit, quod non ex fundamentis vel lectione librorum Philosophorum; sed ex audiu & receptis circumforaneis artem assequi conantur: (licet jam libri Philosophorum ab invidis fortasse desolati sunt, in multis locis addunt vel supprimunt) postea cum illis non succedit ad Sophisticationes convertuntur, & tentant mira opera vana, dealbando, rubificando, lunam fixando, animam auri extrahendo, quod in Præfatione libelli XII. Tractatum fieri posse satis negatum est. Non quidem negamus, imò omninò esse necessarium dicimus, animam metallicam extrahi debere, sed non ad Sophisticam operationem; sed ad opus Philosophorum: quæ extracta & purgata iterum corpori suo reddi debet, ut fiat resurrectio vera corporis glorificati. Nunquam hoc nostrum propositum fuit, sine grano tritici triticum multiplicare posse: sed ut illa anima extracta aliquod aliud metallum Sophistico modo tingere possit falsissimum esse scias, omnesque qui de hoc gloriantur falsarios esse: sed ista in tertio principio de Sale copiosius, cum hîc non sit locus extendere calamum.

DE SULPHURE.

INTER tria Principia Sulphur meritò Philosophi primo loco posuerunt, sicut dignissimum Principium, in cuius præparatione tota scientia latet. Triplex enim sulphur est, & inter alia eligendum:

Sul-

Sulphur tingens seu colorans : Sulphur congelans Mercurium : Tertium est essentialia maturans. De quo quidem serió tractare debuimus, sed quia per Dialogum unum principiorum edidimus, ita & alia finire cogimur, ne alicui illorum injuriam inferre videamur. Sulphur maturius est cæteris Principiis, & Mercurius non coagulatur nisi sulphure: ergo totalis nostra operatio in hac arte non est nisi ut sciamus ex metallis sulphur elicere quo in visceribus terræ argentum vivum nostrum in aurum & argentum congelatur : quod quidem sulphur in hoc Opere loco masculi, ideò dignius habetur, Mercurius verò loco fœminæ. Ex horum duorum composito & actu generantur Mercurii Philosophorum.

Descripsimus in Dialogo Mercurii cum Alchemista congregationem illam Alchemistarum ubi consultabant ex qua materia & quomodo faciendus sit Lapis Philosophicus. Scriptum est etiam quomodo tempestatis infortunio sive Conclusionem ferè in univ-
 sum Orbem dispersi sunt. Surrexit enim tempesta valida ventusque maximus qui illos huc illuc dispersit, & aliquorum capita ita perflavit, ut ad hoc usque tempus sese nondum recolligere possint, unde in illorum cerebris variæ sortis muscæ generantur. Erant autem inter illos variarum nationum ac conditionum homines, inter quos fuit etiam hic Alchemista, de quo in hoc Tractatu sermonem instituimus: erat aliàs vir bonus, sed sine Conclusionem, ex numero horum qui casualiter Lapidem Philosophorum invenire proponunt: & erat socius illius Philosophi qui cum Mercurio certabat. Hic verò dicebat, si mihi ita accidisset cum Mercurio loqui, paucis verbis illum expiscatus fuisset: stultus iste alter, inquit, nescivit cum illo procedere. Mihi quidem numquam Mercurius placuit, nec credo in illo aliquid boni esse; at Sulphur mihi probatur, quia in illis Comitibus optimè de illo disputavimus: si non illa tempesta nos disturbasset, primam materiam id esse conclusissemus: quoniam in meo capite non solent esse res leves, caput meum plenum est profundarum imaginationum. Sicque confirmatus instituit in sulphure laborare. Incepit itaque illud distillare,

stillare, sublimare, calcinare, fixare, oleum per campanam ex illo facere, tum per se, tum cum crystallis, corticibus ovorum, & alios multos labores in illo expertus est: cumque multum temporis & sumptuum consumpsit, & nihil ad propositum invenire potuit, tristis fuit; miser multas noctes duxit infomes, exhibat etiam sæpenumero extra urbem ad speculandum, ut eò commodius aliquid certi in suo labore excogitare posset. Accidit autem quadam vice, cum ita ferè in extasi speculando deambularet, pervenit ad quoddam nemus viridissimum, omniumque rerum refertissimum, in quo erat omnium minerarum & metallorum fodinæ, omniumque animalium & avium genera, omnium arborum, herbarum & fructuum copia: ibi etiam erant varij aquæ ductus: quoniam illis in locis aqua non habebatur, nisi quæ per varia instrumenta & canales trahebatur; & hoc per varios artifices ex variis locis: præcipua fuit illa, clariorque cæteris, quæ à radiis Lunæ trahebatur; & hæc non nisi pro Nympha nemoris illius procurabatur. Ibi etiam pascebantur tauri & arietes, & pastores erant duo juvenes, quos Alchemista interrogans: Cujus, inquit, est hæc sylva? cui responderunt: Est nemus & hortus nostræ nymphæ Veneris. Alchemista huc illuc inambulabat: Placuit illi quidem locus, sed ille tamen semper de suo sulphure cogitabat; atque ita ambulando fessus, miser confedit ad latus canalis, sub quadam arbore, & cœpit miserimè lamentari, deplorando tempus & sumptus in suo labore frustra impensos (non erat aliàs deceptorix facultatis, sed sibi ipsi nocivus) aitque. Quid est hoc? omnes dicunt rem esse communem, vilem, facilem, & ego sum vir doctus, & hunc miserum lapidem non possum excogitare. Sicque lamentando cœpit maledicere sulphuri, quod in illo tot sumptus, tot labores frustra consumpsit: & sulphur fuit etiam in illo nemore, sed inscio Alchemista. Interim dum ita lamentaretur, audivit vocem quasi alicujus senis: Amice cur maledicis sulphuri? Alchemista circumspexit ubique, neminemque videns perterrefactus est. Vox autem illa iterum ait: Amice cur ita contristaris? Alchemista resum-

pto animo, Domine, inquit, esuriens semper de parte, ita ego semper de Lapide Philosophorum cogito. *Vox*: Et quare maledicis sulphuri? *Alch.* Domine credidi illud esse primam materiam Lapidis Philosophorum idèdè in illo laborandò per aliquot annos multa consumpsi, & non potui istum Lapidem invenire. *Vox*: Amice ego quidem sulphur novi verum & principale subjectum Lapidis Philosophorum, sed re non noseo, neque de tuo labore & proposito quicquam scio: Injustè maledicis sulphuri; quia ille est in durissimis carceribus, non potest unicuique adesse, quando quidem hic ligatis pedibus in tenebrosissimo carcere positus est, nec egreditur nisi quò illum deportant custodes ejus. *Alchem.* Et quare est incarceratus? *Vox.* Quia omnibus Alchemistis obediens esse voluit, & facere quicquid ipsi volebant, contra voluntatem matris suæ, quæ illi interdixerat ut solummodo iis qui illam noverunt obediret, propterea tradidit illum in carceres, & iussit ligare pedes ejus, custodesque constituit illi, ut sine illorum scitu & voluntate nusquam ire possit. *Alchem.* O miser! propterea & mihi non potuit succurrere: certè mater ejus facit illi magnam injuriam: & quando dimittetur ex istis carceribus? *Vox*: O Amice, Sulphur Philosophorum non potest hinc exire nisi longissimo tempore, & cum gravissimo labore. *Alchem.* Domine, & qui sunt custodes ejus, qui illum custodiunt? *Vox*: Amice, custodes ejus sunt ejusdem generis, sed tyranni. *Alchem.* Domine, & tu quises, & quomodo vocaris? *Vox*: Ego sum Iudex & Præfectus carcerum, & nomen mihi Saturnus. *Alchem.* Ergo in tuis carceribus Sulphur detinetur. *Vox*: In meis quidem carceribus Sulphur detinetur, sed habet alios custodes. *Alchem.* Et quid facit in carceribus? *Vox*: Laborat quicquid ejus custodes volunt. *Alchem.* Et quid scit laborare? *Vox.* Ille est mille rerum artifex, & est cor omnium rerum: scit emendare metalla, mineras corrigit, animalia intellectum docet; scit facere omnia genera florum in herbis & arboribus, atque illis omnibus præest, corrumpit aerem, quem iterùm emendat: est omnium odorum in Mundo artifex, omniumque colorum pictor. *Alch.* Ex qua

materia facit flores? *Vox*, Custodes dant materiam & vasa, Sulphur verò digerit, & secundum digestionis varietatem & pondus varios flores & odores facit. *Alchem.* Domine, est ne senex? *Vox*: Amice, scito quòd Sulphur est virtus omnium rerum, & est secundus natu, sed senior omnibus; fortior, & dignior; sed puer obediens. *Alchem.* Domine, quomodo cognoscitur? *Vox*: Miris modis, sed optimè per rationem vitalem in animalibus, per colorem in metallis, per odorem in vegetabilibus: sine illo mater ejus nihil operatur. *Alchem.* Est ne solus hæres, vel si habet fratres? *Vox*: Amice unicum tantum ejusmodi filium mater ejus habet, fratres ejus alii sunt mali associati, sororem habet quam amat, & ab illa amatur vicissim, nam illi est sicut mater. *Alchem.* Domine, uniformis ne est ubique? *Vox*: Quo ad naturam ejus uniformis, sed in carceribus mutatur: cor ejus tamen semper purum est, sed vestimenta ejus maculata sunt. *Alchem.* Domine, fuit ne etiam aliquando liber? *Vox*: Maximè fuit præsertim illis temporibus quando fuerunt illi viri sapientes quibus cum matre ejus magna amicitia intercebat. *Alch.* Et qui fuerunt isti? *Vox*: Innumerabiles fuerunt: Fuit Hermes qui cum matre ejus unum erat: post ipsum fuerunt multi Reges, ac Principes, nec non multi alii sapientes, utpote hiæcæ seculi Aristoteles, Avicenna, &c. qui illum liberarunt: hi enim ejus ligaturas dissolvere resciverunt. *Alchem.* Domine, quid eis dedit pro liberatione? *Vox*: Dedit illis tria Regna: nam quando illum aliquis dissolvit, & liberat, tunc ille custodes suos, qui modo in suo Regno gubernant, vincit & ligatos huic qui illum liberat in subditos tradit, ac eorum Regna in possessionem dat: sed quod majus est, in Regno ejus est speculum in quo totus Mundus videtur. Quicumque in hoc speculum inspicit, tres partes sapientiæ totius Mundi in illo videre & addiscere potest, atque ita sapientissimus in hiæcæ tribus Regnis evadet; quales Aristoteles & Avicenna fuerunt & alii multi qui, sicut & cæteri antecessores, in hoc speculo viderunt quomodo & Mundus creatus est: ex illo didicerunt cælestiũ virtutum influentias in inferiora, & quomodo Natura per pòdus

ignis res componit ; tum etiam motum Solis & Lunæ , præsertim verò motum illius universalem quo mater ejus gubernatur : ex illo gradus caliditatis, frigiditatis, humiditatis, & siccitatis, virtutesque herbarum ac omnium rerum cognoverunt ; unde optimi Medici facti sunt. Et certè nisi Medicus talis sit ut sciat cur hæc herba talis vel talis, cur in hoc gradu calida, cur sicca, cur humida sit, non ex libris Galeni, aut Avicennæ, sed ex fonte Naturæ, unde & illi ista habuerunt, fundamentalis Medicus esse non potest. Ista omnia diligenter isti considerârunt, & scripta sua successoribus reliquerunt, ut homines ad altiora studia allicerent, & discerent Sulphur liberare, atque ejus vincula dissolvere : sed homines hujus sæculi scripta illorum jam pro finali fundamento habent, & ulterius non quærunt ; sufficitque illis quod sciant dicere, sic Aristoteles sic Galenus scripserunt. *Alchem.* Et quid dicis, mi Domine, potestne herba absque Herbario cognosci? *Vox* : Veteres illi Philosophi ex ipsomet Naturæ fonte sua recepta conscripserunt. *Alchem.* Quomodo, mi Domine? *Vox* : Scito quod omnes res in terra, & super terram ex tribus Principiis generantur & produciuntur ; aliquando duobus quibus tamen tertium adhæret : qui igitur novit tria Principia, & pondus illorum ut illa Natura conjungit, facillè ex decoctione gradum ignis in subiecto, an bene, aut male, vel mediocriter coctum, idque secundum majus vel minus, intelligere poterit : nam cuncta vegetabilia ab his qui tria Principia noverunt cognoscuntur. *Alchem.* Et hoc quomodo? *Vox* : Ex visu, ex gustu, & odore ; in his tribus sensibus concluduntur etiam tria Principia rerum, & gradus eorum decoctionis. *Alchem.* Domine, dicunt quod Sulphur est Medicina. *Vox* : Imò ipse Medicus est, & qui illum ex carceribus liberant, illis pro gratitudine & sanguinem suum in Medicinam dat. *Alchem.* Domine habita universali Medicina quamdiu homo potest se conservare à morte? *Vox* : Usque ad terminum mortis ; cautè tamen hæc Medicina sumenda est ; multi enim viri sapientes hac Medicina ante terminum interierunt. *Alch.* Et quid dicis, mi Domine, estne venenum?

Vox: Nonne audivisti quod magna flamma ignis consumit parvam? multi erant Philosophi qui ex aliorum doctrina artem habuerunt qui non ita profundè virtutem Medicinæ scrutarunt; imò quò Medicina erat potentior, subtilior, eò sanior illis videbatur; & unum granum ejus multa millia metalli transmeat, multo magis corpus humanum.

Alchem Domine, quomodo ergo uti debuerunt? *Vox*: Medicina uti debuerunt quæ calorem naturalem confortando nutrirer, non superare. *Alchem*. Domine, ego scio facere istam Medicinam *Vox*: Beatus es si scis, Sanguis enim Sulphuris est illa intrinseca virtus & siccitas convertens & congelans argentū vivum in aurum, tum etiam omnia metalla & corpora humana ad sanitatem. *Alchem*. Domine, ego scio facere oleum Sulphuris quod cum calcinatis crystallis præparatur, scio & aliud per campanam sublimare. *Vox*: Certè tu etiam es Philosophus ex illis Comitibus: nam optimè mea dicta interpretaris, sic ni fallor, & omnium Philosophorum. *Alchem*. Domine, nonne est hoc oleum sanguis Sulphuris? *Vox*: O Amice, sanguis Sulphuris non datur nisi his qui illud sciunt ex carceribus liberare. *Alchem*. Domine, scitne etiam Sulphur aliquid in Metallis? *Vox*: Dixi tibi, quod omnia scit, & in metallis multo melius quam alibi; sed custodes ejus sciunt quod ibi facile liberari possit, propterea ibi in durissimis carceribus detentum custodiunt, ita ut & respirare non possit, timent enim ne ad palatium Regis perveniat. *Alch*. Domine, in omnibusne metallis ita incarceratus est? *Vox*: In omnibus, sed non uniformiter, in aliquibus non ita stricte. *Alchem*. Domine, & quare in metallis ita tyrannico more? *Vox*: Quia tunc non amplius timeret illos quando ad palatium suum Regale pervenerit: jam enim potest videri, jam libere ex fenestris prospicit; quoniam illic est in proprio Regno, licet nondum ita ut desiderat. *Alchem*. Domine, & quid comedit? *Vox*: Cibus ejus ventus est, cum liber est coctus; sed in carceribus cogitur comedere crudum. *Alchem*. Domine, possent ne istæ inimicitia inter illum & custodes ejus reconciliari? *Vox*: Imò, si quis esset tam prudens. *Alchem*. Quare cum illis de pace non tractat?

Vox: Illud non potest per se ipsum; quia statim ita & furore excandescit. *Alch.* Faciat hoc per aliquem commissarium. *Vox*: Felicissimus hominum certè esset, & æterna memoria dignus, qui inter illos sciret pacè facere; sed hoc non nisi vir sapientissimus qui cū matre ejus conveniret, & cointelligentiam haberet: nam si amici essent unus alterum non impediret, sed conjunctis viribus facerent res immortales. Certè qui illos reconciliaret esset vir æternitati consecrandus: *Alch.* Domine, ego componam istas lites inter illos, & liberabo illum: sum aliàs vir adedò doctus, & sapiens; adhæc etiam sum bonus practicus præsertim ubi ad tractandum venit. *Vox*: Amice: video quidem quod satis magnus, & cum magno capite sis, sed ne scio num tu ista facere possis. *Alch.* Domine, fortassis tu ignoras quid sciunt Alchemistæ, quoad tractatus semper illi sunt victores, & certè ego non sum postremus, modò inimici ejus mecum tractare velint: si tractabunt, esto securus quòd causa cadent. Domine, crede mihi, Alchemistæ sciunt tractare. Si tantum mecum tractare velint, Sulphur confestim liberabitur. *Vox*: Placet mihi ingenium, audio quod probatus sis. *Alch.* Domine, dic adhuc mihi si hoc est verum sulphur Philosophorum? *Vox*: Hoc quidem est sulphur, sed si Philosophorum est tuum est scire. Satis ego tibi de Sulphure dixi. *Alch.* Domine si etiam ejus carceres inveniam, an eum liberare poterò? *Vox*: Si scies optime poteris; facilius est enim illum liberare quàm invenire. *Alch.* Domine rogo dic adhuc mihi si illum invenero, faciam ne ex illo lapidè Philosophorum. *Vox*: O amice non est meum divinare, tu ipse videto: attamen si matrem ejus noveris, illam securus fueris, sulphure soluto lapis in promptuerit. *Alch.* Domine in quo subjecto est hoc sulphur? *Vox*: Scito pro certo quod hoc sulphur est magnæ virtutis; minera ejus sunt omnes res mundi, est enim in metallis, herbis, arboribus, animalibus, lapidibus, mineris. *Alch.* Et quis diabolus inter tot res & subjecta illum latentem invenire potest? Dic tu mihi materiam ex qua illum Philosophi accipiunt. *Vox*: Amice nimis propè accedis, attamen ut tibi satisfaciam, scito sulphur ubique esse, sed habet quædam palatia

tia ubi solet Philosophis audientiam dare ; sed Philosophi illud in mari suo natans & cum Vulcano ludens adorant, quando illud vilissimo vestitu incognitum Philosophi accedunt. *Alch.* Domine in mari illud quare non est meum, cum hic propinquius sit absconditum. *Vox* : Dixi tibi quod custodes ejus illud in carceribus tenebrosissimis posuerunt ne illud videre possis, est enim in uno solo subiecto ; sed si illud domini non invenisti vix in sylvis invenies. Ne autem desperes in inquirendo illo, tibi sacrosanctè dico illud in auro & argento esse perfectissimum, sed in argento vivo facillimū. *Alchem.* Domine libenti animo facerem lapidem Philosophorum. *Vox* : Rem bonam desideras, sulphur quoque libenter dissolveretur. Et sic Saturnus discessit. Alchemistam verò fessum gravis sopor invasit, & apparuit illi visio talis. Vidit in illo nemore fontem aquæ plenum, circa quem deambulabant Salcum Sulphure inter se altercando, donec ultimo cœperunt pugnare ; & intulit sal sulphuri vulnus incurabile, ex quo vulnere loco sanguinis aqua quasi lac candidissimū effluxit, ac in magnū flumen crevit. Tunc ex illo nemore regressa est Diana virgo pulcherrima, quæ cœpit lavari in flumine illo: quâ dum transiens Princeps quidam vir fortissimus (& major suis servitoribus) videret, cœpit admirari ejus pulchritudinem, quodque esset naturæ sibi similis & ejus amore captus est : quod cum illa videret vicissime ejus amore exarsit ; quamobrem quasi in animi deliquium cadens cœpit mergi : quod videns Princeps ille mandavit suis servitoribus ut illam adjuvarent : sed omnes timuerunt accedere ad flumen ; ad quos Princeps ille : Quare (inquit) non adjuvatis Dianam virginem? Cui responderunt, Domine flumen est quidem parvum quasi exsiccatum, sed periculosissimum : Quadam vice absque tuo scitu voluimus hoc tranare, & vix à periculo æternæ mortis evasimus ; scimus etiam quod & alii nostri antecessores hic perierunt. Tunc Princeps ille, deposito suo pallio grosso, ita ut erat armatus in flumen profiliit, ut opem ferret Dianæ pulcherrimæ, porrexitque illi manum ; quæ volens se salvare ipsum etiam Principem ad se traxit, atque ambo submersi sunt. Paulò post ani-

mæ illorum ex flumine illo exiverunt volitantes supra flumen , adjunctque, Optimè nobiscum actum est , aliter enim ab hisce corporibus liberari non potuissimus quæ polluta & maculata erant. *Alch.* interrogans ait ; Revertimini aliquando in illa corpora ? *Anima.* Non in tam polluta ; sed quando purgabuntur , & hoc flumen exsiccabitur per calorem solis , & provincia hæc sæpius per aerem examinata fuerit. *Alch.* Interim quid facietis ? *Anima.* Hic supra flumen volitabimus donec istæ nebulae & tempestates cessent. Interim Alchemista in magis optatum somnium de suo sulphure incidit ; & ecce apparent illi , & venerunt in illum locum multi Alchemistæ quæsitum etiam sulphur : & cum apud illum fontem à tale occisum cadaver invenerunt ; illud inter se dividerunt : quod Alchemista videns etiam partem accepit ; & sic quilibet illorum domum reversi sunt , cæperuntque in illo sulphure laborare , & hucusque non cessant. Huic verò Alchemistæ Saturnus occurrit & ait : Amice quomodo se res habent ? *Alch.* O Domine multa mirabilia vidi , vix uxor mea credit ista ; jam etiam inveni sulphur , rogo te mi Domine , adjuva me faciamus istum lapidem. *Saturnus.* Libenter mi amice. Præpara ergo argentum vivum & sulphur , & vitrum huc da. *Al.* Domine noli habere negotium , cum Mercurio , quia est nequam , delusit socium meum & alios multos. *Saturnus.* Absque argento vivo in cujus regno sulphur jam Rex est Philosophi nihil fecerunt , nec ego aliter scio. *Alch.* Domine faciamus ex solo sulphure. *Satur.* Benè mi amice , sed ita succedet sicut jubes. Acceperunt itaque sulphur illud quod Alchemista invenit , & fecerunt sicut voluit Alchemista , cæperuntque laborare miris modis , illud sulphur tractare in fornaculis mirabilibus , quas plures Alchemista habuit : sed semper in fine ex quolibet labore evenerunt illis candelulae quas vetulae ad accedendum ignem vulgò vendunt. De novo inceperunt , & sulphur sublimarunt , calcinarunt , sicut Alchemistæ placuit ; sed utcunque fecerunt illis semper in fine ut prius evenit : nam quicquid ex illo sulphure Alchemista voluit semper candelula fuit : & ait ad Saturnum , Verè Domine , video quod juxta meam phantasiam

non vult succedere, rogo te fac tu solus sicut scis. Tunc Saturnus ait, Vide ergo & disce. Accepit itaque duo argenta viva diversæ substantiæ, sed unius radicis, quæ Saturnus lavit urina sua, & vocavit illa sulphura de sulphuribus, & commiscuit fixum cum volatili, facta compositione in vas debitum posuit, & ne sulphur aufugeret custodem supposuit, & sic postea in balneum ignis lentissimi, ut materia requirebat, posuit, & omnia optimè fecit. Fecerunt itaque lapidem Philosophicum, quia ex debita materia non nisi debitum opus evenit. Alchemista gavifus valdè accepit lapidem cum vitro, colorem ejus qui erat tanquam sanguis combustus considerans admirabatur, & præ nimia lætitia cœpit saltare, in quo saltu elapsus est illi è manibus vitrum in terram & fractum est; sicque Saturnus evanuit. Alchemista quoque è somnio expergefactus nihil præter illas candelulas quas fecerat ex sulphure in manibus invenit: lapis vero avolavit, & hucusque volat, unde volatilis dicitur: & sic miser ille Alchemista nihil aliud didicit ex illa visione quàm candelulas sulphureas facere: qui postea relicto lapide cœpit esse Medicus; inquitendo lapidem Philosophicum lapidem renum acquisivit. Ultimò duxit vitam ut solent ejusmodi Alchemistæ, plerumque fiunt Medici aut smegmatistæ, quod omnibus eveniet qui sine fundamento ex auditu aut receptis casualiter per dialecticam ad artem accedunt.

Aliqui postea cum illis non succedit dicunt: Viri sapientes sumus, gramen crescere audimus, si ars vera esset nos præ cæteris habuisset: & sic pudore vestiti ne habeantur pro indignis (sicuti sunt, imò & duræ ceruicis) contra artem cuculant. Tales hæc scientia odit ac illis semper in fine principium ostendit. Nos autem indignis hanc artem nihil esse concedimus, virtutis amatoribus vero, & veris indagatoribus, filiisque doctrinæ, summopere illam commendamus, veramque esse, & omnino verissimam affirmamus. Quam aliquoties coram viris eo spectaculo dignis, magnæ & infimæ conditionis hominibus, re ipsa comprobavimus: (Non tamen nostris manibus hæc Medicina fuit facta, sed ab amico talia accepimus,

M m m m

verissi-

verissima tamen) ad quam indagandam satis inquisitores informavimus; quibus si scripta nostra non placent, aliorum Authorum leviora legant, hac tamen cum cautela ut quicquid legerint semper ad possibilitatem naturæ conferant, nec tentēt aliquid contra naturam. Nec credant etiam si esset scriptum in libris Philosophorum quod ignis non urit, quia hoc est contra naturam: sed si scribitur ignem exsiccandi & calefaciendi vim habere, hoc cum naturaliter fiat credendum est; natura enim semper cum sano intellectu convenit, & in natura nihil difficile, omnisque veritas simplex est. Tum etiam discant cognoscere quæ res in natura sunt sibi propinquoeres, quod per scripta nostra facilius quam per alia fieri existimamus, cum satis scripsisse putemus donec aliquis alius veniat qui totam receptam sicut ex lacte conficere caseum conscribat, quod nobis non licet.

Sed ne omnia in insipientes vertamus, vobis quoque qui jam has transiistis ærumnas aliquid dicemus. Vidistisne regionem illam ubi vir suam sibi perduxit uxorem, quorum nuptiæ in domo naturæ celebratæ sunt? Intellexistis quomodo hoc sulphur vobiscum vulgus vidit? Si igitur vultis ut vestram Philosophiam vetulæ exercent, monstrate horum sulphurum dealbationem; Vulgo dicite: venite & videte, jam enim divisa est aqua & sulphur exivit; redibit candidum, & congelabit aquas. Comburite ergo sulphur à sulphure incombustibili, & lavate, dealbate, rubificate, donec sulphur fiat Mercurius, ac Mercurius fiat sulphur, quod postea anima auri ornabitis. Nam si non sublimabitis sulphur à sulphure, & mercurium à mercurio nondum aquam invenistis quæ ex sulphure & mercurio quinta essentia creatur & distillatur; non ascendet qui non descendit. Quidquid in hac arte est notabile in præparatione amittitur à multis, sulphure enim acuitur mercurius noster, aliàs non prodesset. Princeps sine populo miser: hic Alchemista sine sulphure & mercurio. Si me intellexistis dixi.

Alchemista postea domum reversus lapidem amissum deplorabat, & maximè condolebat quod Saturnum non interrogaverit quale Sal hoc fuerit, cum tot varia genera salium reperiantur; cætera uxori dixit.

CONCLUSIO.

Omnis inquisitor hujus artis debet in primis maturo judicio quatuor elementorum creationem, operationem, & virtutes, cum suis actibus examinare: si enim horum originem & naturam ignorat, ad cognitionem principiorum non perveniet, nec materiam veram lapidis cognoscet, multò minus finem bonum assequetur; quoniam omnis finis supra suum principium terminatur: Qui bene scit quid incipit benè sciet quid finiet. Origo enim elementorum est chaos, ex quo Deus conditor rerum creavit & separavit elementa, quod solius Dei est: Ex elementis verò natura producit principia rerum, & hoc per velle Dei solius naturæ est: Ex principiiis postea natura mineras producit & omnia: ex quibus etiam artifex imitando naturam, multa mirabilia potest. Quoniam natura ex his principiiis quæ sunt Sal, Sulphur & Mercurius, mineras ac metalla & omnia genera rerum producit; & non producit simpliciter ex elementis metallum, sed per principia quæ sunt medium inter elementa & metalla: Ergo si natura ista non facit, multò minus ars poterit. Et non solum in hoc exemplo, verum in omni processu naturali dispositio media observanda est: propterea hic in hoc tractatu & elementa ipsa, & illorum actus & operationem, tum & principiorum originem satis copiosè descripsimus (quod hucusque nullus Philosophorum clariora dedit) ut inquisitor bonus facilius considerare possit in quo gradu lapis à metallis, & metalla ab elementis distant. Differentia enim est inter aurum & aquam, sed minor inter aquam & Mercurium, minima inter aurum & Mercurium: nam domus auri Mercurius est; & domus Mercurii est aqua: sulphur autem est coagulum Mercurii; quod quidem sulphur difficilimè præparatur, sed difficilius investigatur. Quoniam in sulphure Philosophorum totum hoc arcanum latet, quod etiam in penetrabilibus Mercurii continetur: de cujus præparatione, sine qua inutile est, dabimus aliquando in tertio principiorum

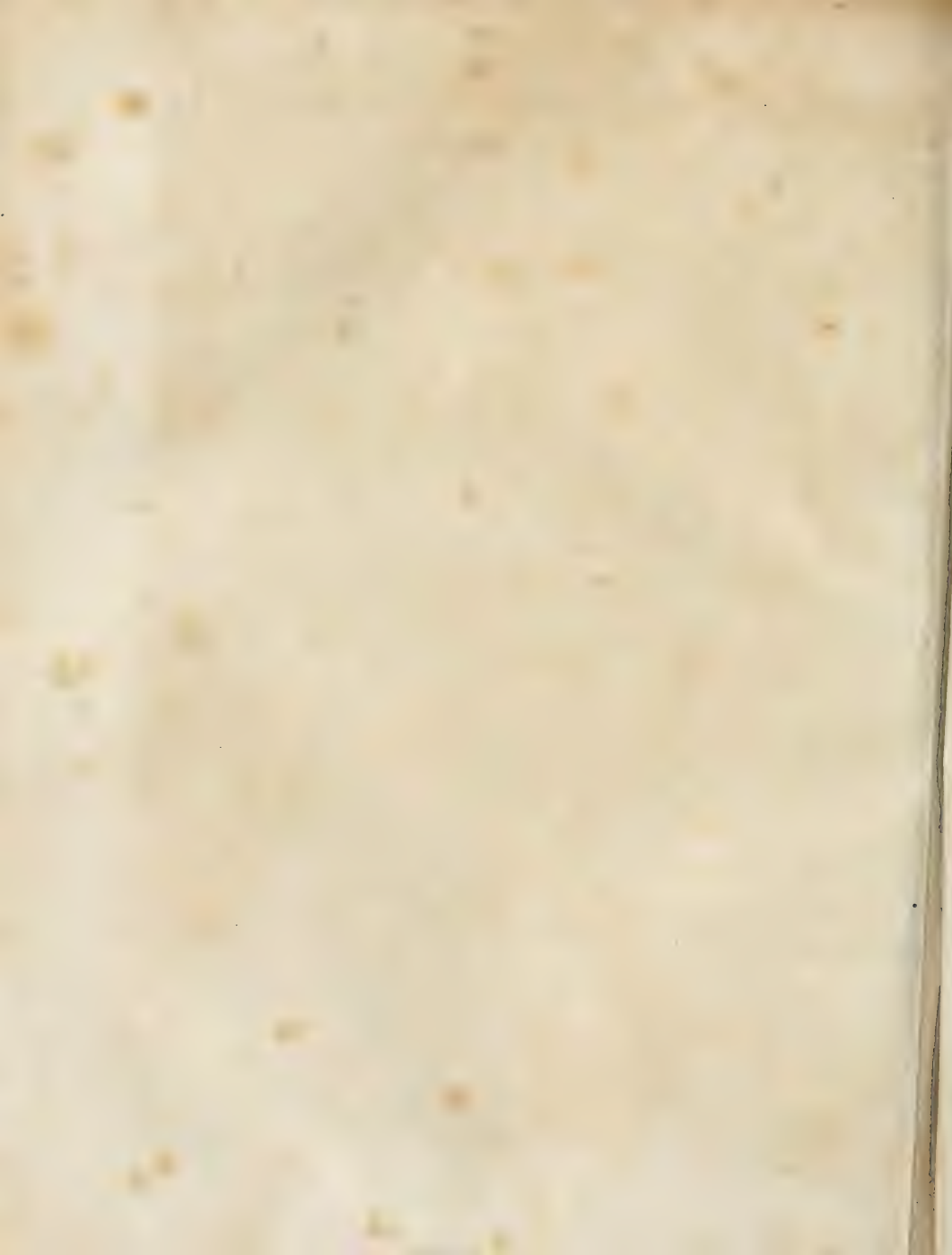
de sale , cum hic virtutem & originem , non praxin , sulphuris tractemus.

Non propterea tamen tractatum hunc conscripsimus , ut antiquos Philosophos redarguere velimus, sed potius eorum scripta confirmaremus, & aliqua quæ omiserunt adimpleremus : cum & Philosophi homines sint , non omnia ita ad amissim possunt, nec unus de omnibus sufficienter potest. Aliquos etiam miracula à via linearaturæ seduxerunt, ut in Alberto Magno, viro & Philosopho sagacissimo accidisse legimus ; qui scripsit temporibus suis grana aurea inter dentes demortui in sepulcro inventa esse. Hujus miraculi rationem certam non potuit invenire, sed hoc vi minerali in homine adjudicavit , & super hanc opinionem cecidit illi confirmatio dicti Morienis, & *hec materia, Rex, à te extrahitur* : Sed hoc erroneum est, nam & Morienes Philosophicè ista intelligere voluit. Virtus enim mineralis in suo regno locata est, sicut & animalis in suo regno ut in libello XII. Tractatum ista regna distinximus & in tria regna divisimus ; quia quodlibet horum absque ingressu extraneo in semetipso stat & multiplicatur. Verum quidem est in regno animali esse & Mercurium sicut materiam , & sulphur sicut virtutem , sed animale non minerale. Vis sulphuris animalis si non fuisset in homine, non congelaret sanguinem Mercurium in carnem & ossa ; sic etiam si non esset vis sulphuris vegetabilis in regno vegetabili , non congelaret aquam seu Mercurium vegetabilem in herbas & arbores. Sic quoque in regno minerali intelligendum est. Non differunt quidem hi tres Mercurii in virtute, nec illa tria sulphura, quia quodlibet sulphur habet vim naturalem Mercurium suum coagulare ; & quilibet Mercurius habet vim à proprio sulphure coagulari ; sed non ab extraneo. Cur autem aurum inter dentes demortui inventum vel generatum est hæc est ratio, quod in vita demortui per aliquem Medicum Mercurius in corpus illud infirmum introductus est, vel per unctionē , vel per turbitum, vel per alium modum, ut moris & usus est, & natura Mercurii est ad os parietis ascendere, & per vulnera oris cum plegmate evacuari. Si igitur in ejusmodi cura infirmus obijt,

obiit, is Mercurius non habens egressum, in ore intra dentes remansit & factum est cadaver illud in vas naturale Mercurij sic per longum tempus oclusus sulphure proprio in aurum congelatus est calore naturali putrefactionis à phlegmate corrosivo Corporis humani purificatus. Sed si ibi Mercurius mineralis introductus non esset nunquam aurum productum fuisset. Et hoc est exemplum verissimum quod natura in visceribus terræ ex solo Mercurio producit aurum & argentum, ac alia metalla secundum dispositionem loci vel matricis. Quoniam Mercurius habet in se suum proprium sulphur quo coagulatur in aurum, nisi impediatur ab accidente, vel non habeat calorem requisitum, vel locum oclusum. Non ergo vis sulphuris animalis congelat Mercurium in aurum, sed in carnem: si enim talis virtus in homine esset, in omnibus hoc eveniret corporibus, quod non est. Talia multa miracula & accidentia eveniunt quæ non benè considerata à Scriptoribus errores lectoribus inferunt: Inquisitor tamen bonus omnia ad possibilitatem naturæ applicare debet; Si cum natura non conveniunt omittenda sunt.

Sufficit diligenti Studioso originem Principiorum hic accepisse, cum incognito principio finis semper dubius, de quibus nos in hoc tractatu non ænigmaticè, sed clariori sermone quo potuimus & nobis licet, inquisitorem allocuti sumus: per quem si alicui Deus mentem illuminabit, sciet quid successor suis antecessoribus debeat, cum hæc scientia semper per ejusmodi ingenia acquiratur: quam nos post ejusmodi claram ostensionem in sinum Dei Altissimi creatoris ac Domini nostri reponimus, & nos ipsos una cum bonis Lectoribus in gratiam & immensam ejus misericordiam commendamus. Cui sit laus & gloria per infinita sæcula sæculorum.

F I N I S.

INTROITUS APERTUS,

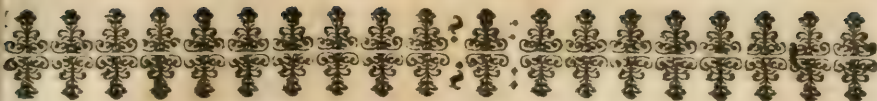
AD

OCCLUSUM
REGIS PALA-
TIUM.

Authore

ANONYMO PHILALETHA
PHILOSOPHO.

SYLLABUS

Capitum, quæ in hoc Tractatulo continentur.

- CAPUT I.** De Mercurii Sophici necessitate ad opus Elixir.
 II. De Componentibus principiis Mercurii Sophici.
 III. De Chalybe Sophorum.
 IV. De Magnete Sophorum.
 V. De Chao Sophorum.
 VI. De Aere Sophorum.
 VII. De Operatione prima, Mercurii Sophici præparatione per Aquilas volantes.
 VIII. De præparationis primæ labore ac tædio.
 IX. De Virtute nostri Mercurii super omnia metalla.
 X. De Sulphure, quod est in Mercurio Sophico.
 XI. De Inventione perfecti Magisterii.
 XII. De Modo faciendi perfectum Magisterium in genere.
 XIII. De Sulphuris maturi usu in Opere Elixiris.
 XIV. De requisitis in genere ad hoc Opus circumstantiis accidentibus.
 XV. De accidentali purgatione Mercurii & Auri.
 XVI. De Amalgama Mercurii & Auri, & de pondere utriusque debito.
 XVII. De Vasis proportionem, forma, materia & clausura.
 XVIII. De Furno sive Athanore Sophico.
 XIX. De Operis progressu per primas dies quadraginta.
 XX. De Adventu Nigredinis in Opere Solis & Lunæ.
 XXI. De Florum Combustione, ejusque Cautione.

- XXII. De Regimine Saturni, quid & unde dicatur:
 XXIII. De diversis Operis hujus regiminibus.
 XXIV. De primo Operis Regimine, quod est Mercurii.
 XXV. De secundo Operis Regimine, quod est Saturni.
 XXVI. De Regimine Jovis.
 XXVII. De Regimine Lunæ.
 XXVIII. De Regimine Veneris.
 XXIX. De Regimine Martis.
 XXX. De Regimine Solis,
 XXXI. De Fermentatione Lapidis.
 XXXII. De Imbibitione Lapidis.
 XXXIII. De Multiplicatione Lapidis.
 XXXIV. De Modo projiciendi.
 XXXV. De multiplici Usu hujus Artis.

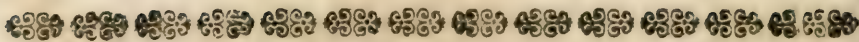
INTROITUS APERTUS

Ad

OCCLUSUM REGIS PALATIUM.

PRÆFATIO AUTHORIS.

A Depto me, *Anonymo Philaletha*, Philosopho, arcana medicina chemica, physica, Anno mundi Redempti millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, etatis autem meæ vigesimo tertio, quo *Filiis Artis* debitum persolvam, involutisq; *Erroris Labyrintho* manum porrigerem, tractatulum hunc conscribere decrevi, ut adeptis appareat, me illis parem & fratrem, seducti verò *Sophistarum* nugis, lucem, per quam tutò revertantur, videant & amplectantur. Ominor porrò non paucos hisce meis laboribus illuminatos fore. Non sunt *Fabula*, sed realia *Experimenta*, quæ vidi, feci, novi, quod ex hisce lineis facile colliget *Adeptus*. Quare ut ad bonum proximi hæc scribo, sat sit me professum esse, neminem in hac arte scribentem unquam tam lucidè scripsisse, meque inter scribendum pluries calamum reposuisse, quod potius vellem sub invidia larva veritatem celasse; at cogebat *Deus*, cui non potui resistere, qui solus corda novit, cui *Soli gloria in seculum*. Hinc indubiè colligo, multos futuros hac ultima etate mundi hoc arcano beatos. Quia fideliter scripsi, nec studioso *Tyrone* ullum reliqui dubium, non perfecte satisfactum. Etiam scio, multos, qui unà mecum hoc *Arcano* potiuntur, multoque plures esse sum persuasus, quorum *Familiaritatem* quotidie de novo, ut ita dicam, sum brevi consecuturus. Faxit sancta *Dei* voluntas quod sibi placuerit, indignum me fateor, per quem talia efficiantur: Tam eni hisce in rebus sanctam *Dei* voluntatem adoro, cui subesse tenentur creatura univèrsa, ob quem solum illa condidit, conditaque tuetur.

CAPUT I.

*De Mercurii Sophici Necessitate ad Opus
Elixir.*

Quisquis aureo hoc Vellere potiri cupit, sciat aurificum nostrum pulverem, quem lapidem nostrum nominamus, esse aurum solummodò digestum in supremum gradum puritatis & subtilis fixitatis, ad quem per Naturam sagaxque artificium potest deduci; quod aurum sic Essentificatum, aurum nostrum, (non amplius vulgi) nominatum, est Naturæ artisque perfectionis periodus. Possem omnes citare hac de re Philosophos; at testibus non egeo, quia ipsemet adeptus, & lucidius scribo, quàm antehac ullus. Credat qui volet, improbet qui poterit, carpat cui libet, hanc certè mercedem reportabit, altam ignorantiam. Subtilia, fateor, ingenia Chimæras somniant; at in via Naturæ simplici veritatem sedulus reperiet. Aurum igitur purificandi verum, unum solum, principium esto. Est autem aurum nostrum duplex, quod ad opus nostrum expetimus, maturum puta, fixum Latonem flavum, cujus cor sive centrum est ignis purus, quare corpus suum in Igne defendit, in quo depurationem recipit, ut nihil ejus tyrannidi cedat, aut ab eo patiatur; Hoc in Opere nostro vices maris gerit, quare auro nostro albo crudiori, spermati femineo conjungitur, in quo sperma suum emittit, tandemque vinculo indissolubili utrumque coit, sic fit noster Hermaphroditus utroque sexu pollens. Mortuum est itaque aurum corporale, priusquam cum sua sponsa conjungatur, cum qua Sulphur coagulans, quod in auro est extra versum invertitur. Sic absconditur Altitudo & manifestatur profunditas. Sic fixum ad tempus fit volatile, ut nobiliorem postea statum hæreditario possideat, in quo fixitatem præpollentem obtinet. Patet itaque, quod totum Secretum in Mercurio cōsistat, de quo Philosophus: In Mercurio est, inquit, quicquid quærunt Sapien-

tes. De hoc GEBER: Laudetur, inquit, Altissimus, qui Mercurium nostrum creavit, eique dedit naturam cuncta superantem. Certè enim, nisi hic esset, gloriantur Alchymistæ, ut ut volunt, at vanum esset opus Alchymicum. Liquet proinde, quod non vulgaris sit hic Mercurius, at Sophicus, quia omnis Mercurius vulgi est mas, id est, corporalis, specificatus & mortuus; at noster est spiritualis, fœmina viva & vivifica. Attende ergo quæ sim de Mercurio dicturus, quia, ut ait Philosophus, Mercurius noster est Sal Sophorum, sine quo quicumque operatur, est sicut sagittarius, qui sine chorda sagittat, & tamen nusquam est super terram reperibilis. Filius autem est à nobis formatus, non creando at ex iis rebus, in quibus est, extrahendo, cooperante natura, modo miro per artem sagacem.

CAPUT II.

De Componentibus principiis Mercurii Sophici.

INtentio quorundam in hac arte operantium est hæc, ut Mercurium diversimodè purgant: nam per salia adjuncta sublimant, nonnulli à variis fecibus, alii per se tantum vivificant, sic repetitis operationibus Mercurium Philosophorum factum autumant, & errant, quia non in natura operantur, quæ sola in sua Natura emendatur. Sciant itaque, aquam nostram componi ex multis, esse tamen rem unam ex diversis Substantiis unius Essentiæ concretis factam. Est nempe in Aqua nostra requisitus primò Ignis, secundò liquor Saturniæ vegetabilis, tertio Mercurii vinculum. Ignis est mineralis Sulphuris, & tamen non propriè mineralis est, nedum metallicus; at medius inter mineram & metallum, neuter utriusque particeps, Chaos sive Spiritus, quia Draco noster igneus, qui omnia vincit, tamen per odorem Saturniæ vegetabilis penetratur, cujus Sanguis cum succo Saturniæ concrefcit, in corpus unum mirabile, & tamen corpus non est, quia totum volatile, nec spiritus, quia in igne metallum liquatum refert. Est itaque revera Chaos, quod ad omnia metalla se habet, ut mater.

Ex eo namque omnia extrahere novi, etiam Solem Lunamque ab-
que Elixire Transmutatore, quod qui pariter vidit, potest attestari.
Vocatur hoc Chaos Arsenicum nostrum, aer noster, Luna nostra,
Magnes noster, Chalybs noster, diverso tamen respectu, quia varios
status subit materia nostra, priusquam ex meretricis nostrę menstruo
excernatur Diadema Regale. Disce igitur, qui sint focii Cadmi,
quique sit Serpens, qui illos voravit, quę sit cava quercus, ad
quam Cadmus Serpentem transfixit. Disce, quę sint Dianę
Columbę, quę Leonem mulcendo vincunt, Leonem, inquam,
viridem, qui revera est Draco Babylonienſis, veneno suo cuncta
interimens. Tandem disce Mercurii caduceum, quo cum opera-
tur mira, quęque sint nymphę illę, quas incantando inficit, si voto
tuo cupis potiri.

C A P U T III.

De Chalybe Sophorum.

Sapientes Magi multa de Chalybe suo posteris tradiderunt, nec
leve momentum ei attribuerunt, quare inter Alchymistarum
vulgus non leve est certamen, quidnam Chalybis nomine sit intel-
ligendum. Hujus variam interpretationem varii dederunt. Can-
didè de hoc Author Novi Luminis, at obscurè scripsit. Ego ut nil
ab Artis Inquisitoribus ex invidia celarem, sincerè describam. Cha-
lybs noster est Operis nostri vera Clavis, sine quo ignis lampadis nul-
la arte potest accendi: Est auri minera, spiritus prę cunctis valde pu-
rus, est ignis infernalis, secretus, in suo genere summe volatilis, mun-
di miraculum, virtutum superiorum in inferioribus systema, quare
signo illum notabili notavit Omnipotens, cujus nativitas per Orien-
tem in Horizonte Hemisphęrii sui philosophicum annunciatur. Vi-
derunt Sapientes in Evo Magi, & obstupuerunt, statimque agnove-
runt Regem serenissimum in mundo natum. Tu, cum ejus Astra
conspexeris, sequere ad usque cunabula, ibi videbis infantem pulcrũ,
sordes

fordes femovendo, regium puellum honora, gazam aperi, auri donum offeras, sic tandem post mortem tibi carnem sanguinemque dabit, summam in tribus Terræ Monarchiis medicinam.

CAPUT IV.

De Magnete Sophorum.

Quemadmodum Chalybs ad Magnetem trahitur, Magnesque sponte se ad Chalybem convertit, sic & Magnes Sophorum trahit illorum Chalybem. Quare sicut Chalybem docui esse auri Mineram, pariter & Magnes noster est Chalybis nostri vera Minera. Notifico porrò Magnetem nostrum habere centrum occultum Sale abundans, qui Sal est menstruum in Sphæra Lunæ, qui novit calcinare aurum. Centrum hoc se convertit appetitu archetico ad Polum, in quo virtus Chalybis est in gradus exaltata. In Polo est Cor Mercurii, qui verus est Ignis, in quo requies est Domini sui, navigans per mare hoc magnum, ad utramque pertingat Indiam, cursum dirigat per aspectum Astri Septentrionalis, quod faciet tibi apparere Magnes noster. Sapiens gaudebit, stultus tamen hæc parvipendet, nec sapientiam discet, etiam licet Polum centralem extraversum conspexerit notatum signo Omnipotentis notabili. Tam duræ sunt cervicis, quòd etsi signa viderint miracula, non tamen Sophismata sua deponant nec semitam rectam ingrediantur.

CAPUT V.

Chaos Philosophorum.

Filius Philosophorum audiat Sophos unanimiter concludentes Opus hoc esse Creationis Universi assimilandum. In initio igitur creavit DEUS Cælum & Terram, & erat Terrainanis & vacua, & ferebatur DEI Spiritus super aquarum faciem, & dixit DEUS: Estto Lux, & Lux erat. Verba hæc Artis filio sat erunt. Etenim Cælum cum Terra oportet conjungi super thorum amicitie. Sic

Sic in honore per universam vitam regnabit. Terra est corpus grave, mineralium Matrix, quòd in se illa occultè servet, licet arbores & animalia in lucem proferat. Cœlum est in quo Luminaria magna cum Astris circumvolvuntur, suasque vires trans aera ad inferiora dimittit, at in principio confusa simul omnia fecêre Chaos. Ecce sanctè veritatem propalavi: Chaos etenim Nostrum est quasi Mineralis Terra, coagulationis suæ respectu, & tamen aer volatilis, intra quod est Cœlum Philosophorum in Centro suo, quod Centrum est reverà Astrale, irradians Terram adusque superficiem suo jubare. Et quis Magus tam prudens, qui ex hisce colligat novum Regem natum cunctis præpollentem, fratrum suorum à labe Originali Redemptorem, quem oportet mori, & in altum tolli ut carnem suam & sanguinem in mundi vitam det? Bone Deus, quàm mirifica sunt hæc tua Opera? At hoc factum est & miraculum apparet in oculis nostris. Gratias ago tibi, Pater Domini cœli & terræ, quòd absconderis hæc à sapientibus & prudentibus, & revelaris ea parvulis.

CAPUT VI.

Aer Sophorum.

EXpansum sive Firmamentum Aer in Sacris vocatur. Aer item Chaos nostrum nominatur, idque non citrà Secretum insigne, quoniam sicut Aer Firmamentalis est Aquarum Separator, pariter & Aer noster. Est ergò Opus nostrum reverà systema majoris Mundi. Quoniam ut Aquæ subter Firmamentum videntur & apparent nobis qui supra Terram vivimus. At superiores Aquæ visum nostrum fugiunt, quia tam latè à nobis distant; Pariter & in microcosmo nostro æquæ sunt minerales extracentrales, quæ apparent; at quæ intus clauduntur, visum nostrum fugiunt, & tamen reverà exant. Hæ sunt, de quibus Author Novi Luminis; quæ sunt, at non apparent, donec Artifici placeat. Quemadmodum ergo Aer distinguit inter Aquas, sic & aer noster omnem aquarum extracentra-

lium

lium ad aquas, quæ in centro sunt, ingressum prohibet. Etenim si ingrederentur & miscerentur, tum statim Unione indissolubili coalescerent. Dicam itaque Sulphur externum vaporosum comburens adhærere pertinaciter Chao nostro, cujus tyrannidi non valens resistere, avolat purum ab igne sub specie pulveris sicci. Tu si aridam hanc Terram, aqua sui generis rigare sciveris, poros Terræ laxabis, & externus hic fur cum Operatoribus nequitiae foras projicietur, purgabitur aqua per additamentum Sulphuris veri à sorde leprosa, & ab humore hydropico superfluo, habebisque in posse Comitissæ à Trevis Fontinam, cujus Aquæ sunt propriè Dianæ Virgini dicatæ. Hic fur est nequam arsenicali malignitate armatus, quem juvenis alatus horret & fugit. Et licet Aqua centralis sit hujus Sponsa, tamen Amorem suum erga illam ardentissimum non audeat exerere, ob latronis insidias, cujus technæ sunt verè inevitabiles. Esto hinc tibi Diana propitia, quæ feras domare novit, cujus binæ columbæ pennis suis aeris malignitatem temperabunt, quod per poros facillè ingreditur adolescens, concutit statim pero ledos, nubemque tetricam suscitatur, tu undas superinduces ad Lunæ usque candorem, atque ita Tenebræ, quæ supra abyssi faciem erant, per spiritum se in aquis moventem discutientur. Sic jubente DEO Lux apparebit. Lucem è Tenebris separa septima vice, eritque creatio hæc Sophia Mercurii completa, eritque septimus tibi Dies Sabbathum quietis, à quo tempore ad anni usque revolutionem possis expectare generationem supernaturalis Solis filii, qui circa finem seculorum in mundum veniet, ut à labe cuncta suos fratres liberet.

CAPUT VII.

*De Operatione Prima Mercurii Sophici præparationis
per aquilas volantes.*

SCias Frater, quod exacta aquilarum Philosophorum præparatio, primus perfectionis gradus censetur, in quo cognoscendo inge-

ingenium requiritur habile. Noli namque credere, quòd alicui nostrum casu vel imaginatione fortuita proveniret, hæc Scientia, prout stupide ignarum Vulgus credit, verum multum diuque sudavimus, multas noctes insomnes duximus, multum laboris ac sudoris sumus perpeffi, ut veritatem consequeremur. Eapropter, Tyro studiose, certò scias, quòd absque sudore & labore nil efficias, putà in Opere primo, licet in secundo natura sola opus exequitur absque ulla manuum impositione, solo igne moderato externe adhibito. Intellige ergo, frater, Sophorum dicta, cum scribunt, aquilas suas ad Leonem vorandum esse ducendas, quarum quòd parcior numerus, eò gravior lucta, tardior item victoria, præstantissime autem opus perfici septenario numero aut noveno. Est, puta, Mercurius Sophicus Avis Hermetis, qui nunc Anser vocatur, nunc Fasianus, nunc Hic, nunc Ille. Ubi verò loquuntur Magi de aquilis suis, plurali numero loquuntur, numerumque assignant à Tribus usque ad Decem. Non tamen sic volunt intelligi, ac si toridem aquæ pondera ad unum terræ vellent, verum de intrinseco pondere dicta sua interpretari opportunum est, nimirum capiendam esse Aquam toties acuatam, quot illi numerant aquilas; quæ acuatio fit per sublimationem. Est ergo singula sublimatio Mercurii Philosophorum, Aquila una, septimaque Sublimatio Mercurium tuum sic exaltabit, ut Balneum Regis tui fiat convenientissimum. Quare ut probè nodum hunc explicatum habeas, arrige aures attentissimè: Sumantur Draconis nostri ignei, qui in ventre suo Chalybem occultat magicum, partes quatuor, Magnetis nostri partes novem, misce simul per Vulcanum torridum, in forma mineralis Aquæ, cui supernatabit spuma rejicienda. Testam repudia, nucleumque selige, purga tertia vice, per ignem ac Solem, quod facile fiet, si Saturnus in speculo Martis suam formam aspexerit. Fiet inde Chamæleon sive Chaos nostrum, in quo latent omnia arcana virtute non actu. Hic est infans Hermaphroditus, qui à primis suis incunabilis per Canem Corascenum rabidum morsu infectus est, unde perpetua hydrophobia stultescit, insanitque, imò licet

licet aqua sit sibi quavis renaturali propinquior, tamen illam horret ac fugit, ó fata! Sunt tamen in sylva Dianæ binæ Columbæ, quæ rabiem suam insanam mulcent. Tum ne hydrophobiæ recidivam patiat, aquis submersas, in iisq; pereat, quarum impatiens nigricans canis rabidus ad aquarum superficiem ferè suffocatus ascendet, tu imbre ac verberibus illum fuga, ac procul arce, sic tenebræ disparebunt. Fulgente Luna in suo plenilunio pennas suppedita, & avolabit Aquila relictis pone se mortuis Dianæ Columbis, quæ si prima accptione fuerint mortuæ, prodesse nequeunt. Itera hoc septies, tandem requiem adeptus es, nisi quod decoctio tibi nuda incumbat, quæ est quies placidissima, Ludus Puerorum, Opus Mulierum.

CAPUT VIII.

De Preparationis prima labore & tadio.

SOMNIANT quidam Chemicolæ ignari, totum opus à principio ad finem meram esse recreationem jucunditate plenam, laborem verò extra hujus artificii cancellos statuunt: at qui suâ tuò sententia fruuntur. In Opere, quod tam facile sibi affixerunt, messem sanè inanem ab otiosa sua operatione metent. Scimus, puta, quod post Benedictionem divinam, ac radicem bonam, primas obtineat labor, industria & iedulitas; Nec sane labor familiæ (qui ludus potius, seu animi recreamentum censendus est) id quod tantopere expetimus, ad vota dabit, imò, uti ait Hermes, non animæ ac labori parcendum est. Aliter, quod in parabolis prædixit sapiens verificabitur, nempe quod inertis desiderium occidet ipsum; Nec mirum, si tot homines Alchemiam tractantes ad pauperiem redigantur, Laborem puta, effugiunt, nec sumptus patiuntur. Nos autem, qui hæc novimus & elaborati sumus, pro certo comperiimus, nullum laborem præparatione nostra prima tædiosiorem. Idcirco Morienus seriò Regem hac de re hortatur, dicens: Plurimos Sapien-

tum de operis hujus tædio fuisse conquestos. Nec figuratè vellem hæc intelligi, siquidem non res jam considero, qualiter apparent in operis supernaturalis Initio, verùm qualiter illas primo invenimus. Habilem reddere massam, inquit Poeta, hoc opus, hic labor est. Iterumque

Alter inauratam noto de vertice pellem, &c.

Alter onus quantum subeas, quantumque laborem

Impendas crassam circa molem & rude pondus, &c.

Eapropter Herculeum hunc primum laborem Nobilis ille Arcani Hermetici Author nominat. Sunt enim in principiis nostris multæ heterogenæ superfuitates, quæ in puritatem nunquam (ad opus nostrum) reduci possunt, eapropter penitus expurgare illas expedit, quod factu impossibile erit absque arcanorum nostrorum theoria, qua medium docemus, quo cum ex meretricis menstruo excernatur Diadema Regale. Quo medio cognito, adhuc labor magnus requiritur, tantus, quod, ut ait Philosophus, plurimi artem dimiserunt mancam propter terribilia mala. Non tamen eo inficias, quin mulier artis laborem facile subire possit, ita tamen, ut inter labores, non lusus sibi adnumeret; Verùm parato semel Mercurio, quies tandem adepta est, quæ quovis labore longè est optabilior, ut ait Philosophus.

C A P U T IX.

De Virtute nostri Mercurii super omnia Metalla.

Mercurius noster est Serpens ille, qui Cadmi voravit socios, nec mirum, quia Cadmum ipsum cæteris robustiorem prius voraverat, tandem tamen hunc Serpentem Cadmus transfiget, cum virtute sui Sulphuris illum coagulaverit. Scias itaque Mercurium hunc nostrum omnibus corporibus metallicis prædominari, illaque solvere in materiam suam proximam Mercurialem Sulphura eorum separando; Sciasque, quod Mercurius Aquilæ unius, aut duarum, aut trium Saturno, Jovi, Venerique imperet; Lunæ imperat à tribus aquilis ad

lis ad septem, tandem Soli imperat ad aquilas usque decem. Notifico proinde Mercurium hunc esse primo Enti metallorum viciniorum quovis alio mercurio, quare radicitus corpora metallica intrat, eorumque profunditates absconditas manifestat.

CAPUT X.

De Sulphure, quod est in Mercurio Sophico.

PRæ cunctis mirum hoc est, quòd in Mercurio nostro non modò actuale, verùm etiam activum insit Sulphur; Et tamen omnes Mercurii proportionem & formam retinet. Quare formam illi per nostram præparationem introducere necesse est, quæ forma est Sulphur metallicum, quod Sulphur est ignis, qui compositum Solem putrefacit. Hic sulphureus Ignis est spirituale semen, quod virgo nostra (nihilominus intemerata remanens) contraxit, quia amorem spirituales admittere potest Virginitas incorrupta, juxta Arcani Hermetici Authorem, ipsamque Experientiam. Ratione hujus Sulphuris est Hermaphroditus, quia tam activum quàm passivum principium eodem tempore idem Mercurius, per eundem digestionis gradum conspicuum includit. Siquidem cum Sole junctus, hunc molli, liquefacit, & solvit, calore ad compositi exigentiam temperato. Eodem Igne seipsum coagulat, datque in sua Coagulatione Solem, eumque juxta Operationis placitum. Incredibile hoc forsàn tibi videbitur, at verum, nempe quòd Mercurius homogeneus, purus & mundus, interno Sulphure per artificium nostrum gravidus, solo calore convenienti adhibito semetipsum coagulet, per modum floris lactis, supra natante quasi terra subtili super aquas. Cum Sole vero junctus, non solum non coagulatur, verùm mollius quotidie conspicietur compositum, usque dum pene solutis corporibus inceperint coagulari spiritus, in colore nigerrimo, in odore fœtidissimo. Patet proinde, quod Sulphur hoc spirituale metallicum fit reverà movens primum, quod rotam vertit, axemque vertit in gyrum. Sulphur hoc est reverà Aurum volatile, nondum satis est digestum, at satis purum, quare nuda digestionem in Solem transit. Verùm, si jungatur Soli

jam perfecto, non tam coagulatur, at dissolvit corporale aurum, cum eoque dissoluto remanet, sub unâ formâ, licet ante unionem perfectam mors necessariò debeat procedere, ut post mortem uniantur, non in unaria simpliciter perfecta, at in millenaria plusquamperfecta perfectione.

CAPUT XI.

De Inventione perfecti Magisterii.

Sapientes olim, quotquot hanc Artem citrà librorum opem sunt adepti, hoc modo ad illam assequendam sunt adducti nutu DEI. Non enim mihi persuadere possum, quòd immediatâ revelatione ad ullos pervenerit, nisi forte Salomôn habuerit, quòd sub Judice relinquere, quàm determinare malim. Et tamen etiam si habuerit, ad illam tamen indagine pervenisse quid impedit, cum Sapientiam solam postulaverit, quam DEUS sic illi dederat, ut cum illa etiam opes, pacemque possideret? Quia erga plantarum arborumque naturam à Cedro in Libano ad hysopum usque parietariam rimatus est, intellexisse eum pariter minerarum naturas, quarum non jucunda minus cognitio, quis sanus mente negabit? Sed ad rem. Dicimus, quòd verosimiliter credendum sit hoc Magisterio potitos primos adeptos, inter quos Hermes, quibus librorum deerat copia, quævisse primò non plusquam perfectionem, at simplicem tantùm imperfectorum ad regalem statum exaltationem, cumque cernerent, omnia metallica Mercurialis esse Originis, Mercuriumque pondere ac Homogeneitate esse metallorum perfectissimo auro simillimum, hunc ideo ad Auri maturitatem digerere sunt ornati, verùm nullo Igne id potuerunt efficere. Quare secum perpenderunt, requiri saltem præter extrinsecum calorem internum ignem ad vota complendum. Hunc itaque in plurimis rebus quæsierunt. Primò Aquas summè calidas ex minoribus mînerâlibus extillârunt, cum eodemque Mercurium corroderunt, at nulla arte hac via efficere potuerunt, ut Mercurius intrinsecas suas proprietates mutaret, utpote quia aquæ omnes corrosivæ externa solum

solum agentia essent per modum ignis, licet differenter: Et non permanebant hæc menstrua, uti vocabant, cum corpore dissoluto: Eadem ratione confirmati salia cuncta repudiaverunt, *Vno Sale* excepto, qui est Salium Ens primum, qui quodvis metallum dissolvit, eademque operâ Mercurium coagulat; at hoc non nisi via violenta. Quare Agens istiusmodi integro pondere & viribus à rebus iterum separatur. Quare agnoverunt tandem Viri sapientes in Mercurio obstare cruditates aqueas, & fœces terreas, ne digestus fiat, quæ radicitus infixæ, non nisi per totius compositi inversionem possint exterminari. Noverunt, inquam, Mercurium, si posset ista exuere, statim fixum futurum. In se quippe fermentale Sulphur habet, cujus vel minimum granum esset totum corpus Mercuriale coagulando, dummodo fœces & cruditates possint removeri. Hoc ergo tentarunt purgationibus variis, at frustra; utpote cum mortificationem pariter & regenerationem postulet prædictum, ad quod Agente Opus. Tandemque noverunt, Mercurium in Terræ visceribus ad metallum fuisse destinatum, ad quem scopum quotidianum retinebat motum, quamdiu loci aptitudo, cæteraque externa bene disposita manserunt; verum casu his vitiat, sponte ruebat hæc immatura proles. Sic quod privatum quoddam motu, vitæque conspicitur, à privatione verò ad habitum regressus immediatus est impossibilis. Passivum, puta, est in Mercurio, quod debuerat esse Activum; ita, quod opus sit vitam aliam, ejusdem naturæ huic introducere, in qua introducenda vitam Mercurii latentem suscitatur. Sic vita vitam recipit; Tum tandem funditus immutatur, & à centro sponte rejiciuntur fœces seu sordes, prout in præcedentibus capitulis abundè satis scripsimus. Vita hæc est in solo Sulphure metallico: Quæsi verunt Magi in Venere, similibusque substantiis, at frustra. Tandem Saturni sobolem in manus acceperunt, illamque probaverunt auri Stylangen. Quod ergo ab Auro maturo fœces secernendi vim haberet, idem in Mercurio facturum argumento à majori ad minus ducto confidebant. At & hanc suas sordes retinere experimento com-

comprobarunt, memineruntque triti proverbii: *Mundus esto, qui alterum cupis mundificare.* Quare hanc purgare conantes, penitus compererunt impossibile, quoniam in se Sulphur nullum haberet metallicum, licet Sale naturæ abundaret purgatissimo. Quod ergo in Mercurio exiguum, eumque passivum solum Sulphur notaverunt, in hac Saturni Prole nullum actuale, at solum potentiale invenirent. Quare cum Sulphure Arsenicali comburente fœdus iniit, & sine hoc stultescens subsistere nequit in forma coagulata, & tamen ita stupida est, quod cum hoc hoste, à quo arctissime incarceratur, habitare malit, scortationemque committere, quam renunciare huic, & sub forma mercuriali apparere. Quare activum Sulphur ulterius quærentes, penitissime tandem abolitum in Domo Arietis quæsi verunt & invenerunt Magi. Hoc autem à Saturni Prole avidissime est exceptum, quæ, puta materia metallica est purissima, tenerrima, primoque Enti metallico propinquissima, omni privata Sulphure actuali, in potentia tamen ad Sulphur recipiendum. Quare instar Magnetis ad se hoc trahit, & in suo ventre absorbet ac abscondit, Omnipotentisque, quo Opus hoc summè exornaret, Regium suum Sigillum huic imprimit. Tunc statim gavisi sunt Magi, cum Sulphur non solum repertum, at etiam paratum conspexerint. Tandem Mercurium purgare per hoc sunt aggressi, at non respondit eventus, quia adhuc malignitas arsenicalis huic Sulphuri in sobole Saturni absorpto commisceretur, quæ etsi exigua jam esset, respectu ejus, quam in sua minerali natura haberet, copiam, tamen omnem præhiberet ingressum. Quare per Columbas Dianæ hanc aeris malignitatem conterperare probarunt, & eventus votis respondebat. Tum vitam vitæ commiscuerunt, & per liquidam siccam humectarunt, nec non per activam passivam acuerunt, & per vivam mortuam vivificarunt. Sic obnubilatum est cœlum ad tempus, quod post largos imbres iterum serenum factum est. Hic Mercurius emerfit Hermaphroditicus. Hunc ergo in ignem posuerunt, & illum tempore haud admodum longo coagularunt, inque sua coagulatione Solem Lunamque reperierunt purissima. Tandem ad se reversi cogitarunt, quod

Mercurius hic depuratus nondum coagulatus nondum erat metallum, at volatilis factus, quoque nullam relinqueret in destillatione sua in fundo remanentiam. Quare Solem immaturum, Lunamque suam vivam illum nominarunt. Considerarunt item, quod ex quo verum esset Auri Ens primum adhuc volatile existens, quidni esset ager, in quo factus Sol virtute augeretur. Eapropter Solem in eodem posuerunt, & quod admirationem facile patraret, fixum in eodem factum est volatile, durum molle, coagulatum dissolutum, stupente ipsa natura. Quare hæc duo invicem desponsarunt, vitro incluse- runt, ad ignem posuerunt, opusque rexerunt ad naturæ exigentiam, tempore longo. Sic vivificatum est mortuum, mortuumque est vivum, putruit corpus, & gloriosus resurrexit spiritus, animaque tandem exaltata est in Essentiam Quintam, animalibus, metallis ac vegetabilibus summam Medicinam.

CAPUT XII.

*De Modo faciendi perfectum Magisterium
in Genere.*

Immortales Deo gratias agere debemus, quod hæc arcana Naturæ nobis monstraverit, quæ ab oculis plurimorum abscondidit. Quæ ergo nobis gratis data sunt à Datore illo magno, gratis ac fideliter aliis studiosis patefaciemus. Scias itaque Operationis nostræ Secretum maximum aliud nihil existere, quam Cohobationem Naturarum, unius super aliam, quousque Virtus digestissima ex digesto per crudum extrahatur. Ad hoc autem requiritur primò exacta rerum opus ingredientium comparatio ac præparatio, adaptatioque. Secundo externarum bona dispositio; Tertio rebus sic paratis bonum requiritur regimen; Quarta præcognitio desideratur in Opere apparentium, ne cœcè procedatur; Quintò patientia, ne opus festinetur, aut præcipitanter regatur. De his omnibus, quantum frater fratri dicemus ordine.

De Sulphuris maturi Usu in Opere Elixiris.

DE Mercurii necessitate diximus, multa que de Mercurio Arcana tradidimus, que ante me facta erant in mundo jejuna. quia aut ænigmatibus obscuris, aut Sophisticis Operationibus, aut tandem verborum scabiosorum congerie, libri fere omnes Chemicis scitent. Ego verò non sic egi, hac in re voluntatem veram divino beneplacito resignans, qui hac ultimâ mundi periodo thesauros hosce referaturus mihi videor, quare non amplius timeo, ne vilescat ars, absit! hoc fieri nequit. Nam vera Sapientia seipsam in æterno tuetur honore. Utinam tandem instar simi vilesceret aurum argentum que, magnum à toto mundo hætenus adoratum idolum! tum nos, qui hæc callemus, non ita latere studeremus, qui jam ipsam Caini maledictionem recepisse nos, (lugentes atque suspirantes!) judicamus; nempe ut à facie quasi Domini quasi arceremur, & à jucunda societate, quam quondam cum amicis sine pavore habuimus. Jam verò agitamur quasi à furiis obsessi, nec ullo in loco tuto nosmet diu credere possumus, sæpe quoque lamentationem Cain ad Deum queruli facimus: Ecce quicumque me inveniet, occidet. Familix curam non ausi suscipere, vagabundi per varias gentes erramus, nec certam ullam habitationem obtinemus. Et licet omnia possideamus, paucis tamen utilicet; in quo ergo felices sumus? solâ excepta speculatione, in qua magna est animi satisfactio. Credunt multi, qui ab arte sunt alieni, se si illâ potirentur, hæc & talia facturos, sic quoque & nos olim credidimus, verùm cautiore facti periculis, secretiorem methodum elegimus. Qui enim imminens vitæ periculum semel aufugerit, de cætero, crede mihi, sapientior, dum vixerit, reddetur. Uxores, ut in proverbio est, cælibum, puerique virginum bene vestiuntur ac educantur. Inveni mundum in malignissimo statu positum, sic quod nullus fere reperitur, ut honesti faciem gesserit, resque publicas ostenderit, qui non privatum scopum aliquem sordidum ac indignum sibi proponat. Nec quisquam mortalium solus

quic-

quicquam efficere valet, ut quidem in misericordiæ Operibus, nisi capitis discrimen incurrere voluerit: Quod nuper sum expertus in locis quibusdam peregrinis, ubi medicinam moribundis quibusdam desertis atque afflictis corporis miseris exhibui, & ad miraculum sanitatem recuperarunt, murmur statim factum est de Elixiri Sophorum, ita, quod non semel summis cum molestiis, mutatis vestibus, raso capite, crinibusque aliis indutus, alterato nomine noctu fugam facerem, aliter in manus nequissimorum hominum mihi insidiantium (ob solam suspicionem unà cum Auri siti facerrimâ conjunctam) incidissem, multa hujusmodi narrare possum, quæ nonnullis ridicula videbuntur. Dicent enim, si ego hæc vel illa scirem, aliter facerem, sciant tamen ingeniosis tædium futurum cum tardis conversari, ingeniosi autem sunt vasti, subtiles, perspicaces, & quidam ut Argi sunt oculati, quidam curiosi sunt, quidam Machiavelliani, qui inquirent in vitam, mores atque hominum actiones penitissimè, à quibus saltem, si familiaris adsit notitia, latere est perdifficile. Si talem, qui hæc de se credit (nempe se sic aut sic facturum, si lapide potiretur) alloquens dicerem: Tu es adepti cujusdam familiaris, statim mente revolvens, responderet: hoc esse impossibile, forsàn semel vivere possem, at familiariter cum eo versari, non fieri potest, quin olfacerem. Tu qui hæc credis de te ipso, annon alios æquali tecum perspicacitate pollere credis, qui te discernunt, cum quibusdam enim conversari oportet, aliter Cynicus, aliter Diogenes videbere. Si verò cum plebeis conversare, hoc indignum. Si verò inter prudentes familiaritatem contraxeris, summe cautum esse te oportet, ne alii te discernant eadem felicitate, qua te alium Adeptum (sibi ignorantem secretum notum) expiscari posse, credis, si modo familiari ejus consortio potiri valeas. Adhuc non facile suspicionem conceptam dignoscas, citra grave in commodum: levis item conjectura satisfaciet ad insidias tibi parandas. Tanta est in hominibus nequitia, quòd non rarò laqueo strangulatos quosdam novimus, qui tamen ab Arte erant alieni. Sufficiebat, quòd desperati quidam murmur audierant de arte cujus peritiæ nomen habuerunt. Tædio foret omnia recensere,

quæ Nosmet experti sumus, vidimus atque audivimus hac de re, insuper hac ætate mundi plus, quàm ulla priori Quis non Alchimiam prætendit, ita ut ne pedem vix movere ausus fueris, nisi prodi cupias, si modò secreto aliquid transfegeris. Hæc tua cautio zelum quibusdam incutiet, ut penitius te rimentur, de nummorum Sophisticatione aggannient, & quid non? Si paulò apertior fueris, effecta sunt insolita, siue fuerint in Medicina, siue in Alchimia, si Auri Argenti que pondus ingens habueris, id que venundare velis, mirabitur facile ullus Auri obryzi argentivè purissimi, unde magna quantitas adveleretur cum à nullis ferè locis nisi fortè Barbaria aut Guinea aurum obryzum adducatur, id que sub specie arenæ minutissimæ: Tuum verò illo gradu nobilius, & tamen sub massæ forma, non carebit murmure maximo. Non tam stupidi sunt ementes, licèt instar puerorum ludentes dixerint. oculi sunt clausi, veni, non videmus; si adveneris tamen, ex uno saltem oculi angulo tantum videbunt, quantum tibi sat sit ad miseriam maximam creandam. Argentum verò finum ad eò, ac arte nostra productum est, à nullo loco affertur. Ex Hispania quod adducitur optimum, parum bonitate excellet Sterling Anglicanum, id que sub forma monetæ rudioris, quæ furto transportatur, Legibus regionum prohibentibus. Si ergo copiam puri argenti vendideris, jam te prodidisti, sin autem adulteraveris, (non metallurgus) capitis supplicio teneris, juxtà Leges Angliæ atque Hollandiæ ac omnium ferè gentium, quæ provident, quòd omnis deterioratio Auri & Argenti, licèt ad stateram, si modò non per metallarium professum ac licentiatum sub capitis crimine censeretur. Novimus nos, quod dum quondam vendere argenti purissimi tantum, quantum 600. libræ, tentaremus, extra patriam nostram, mercatori similes induti, (nam adulterare non ausi fuimus, quia quæ vis ferè regio suam habet argenti bonitatis stateram ac auri, quam facile norunt Metallici in tantum, quod si prætenderemus allatum hinc aut inde, per probam statim agnoscerent apprehenderent que vendentem) statim dixerint nobis, quibus obtulimus, arte factum argentum, causam cur id affirmarent rogantibus nobis, nil aliud respondebant, quam argentum, quod ex Anglia,

Hispania, &c. affertur, non jam discernere discituri sumus: at hoc est ex nullo illorum genere. Quod nos audientes, clam subduximus nos, & reliquimus tam argentum quam pretium nunquam repetendum. Insuper si finges aliunde allatum magnum Auri pondus, præcipue Argenti, hoc sine rumore fieri nequit. Dicit Nauclerus, talis Argenti quantitas à me non est allata, nec potest navem ingredi, cunctis nescientibus. Cumque audierint alii, qui illuc mercari assolent, ridebunt, dicentque, quid? an verisimile, quòd massam argenti aurive hic possit comparare, navi imponere, tam strictis prohibentibus Legibus, tamque stricto scrutinio præcaveri solito. Sic statim non in una saltim regione, at in circumjacentibus publicabitur. Hæc nos periculis edocuit latere decrevimus, tibi que, qui talem somnias Artem, communicabimus, ut videamus, quidnam in bonum publicum, cum adeptus fueris, machinaberis. Dicimus ergò, quòd sicut antea Mercurium in opere necessarium docui taliaque de Mercurio protuli, quæ nulla ante me fecit vetustas; Ita jam Sulphur ex altera parte expeti notifico, sine quo Mercurius nunquam proficuum in opere supernaturali congelationem accipiet. Sulphur hoc in Opere nostro maris vices gerit, & sine hoc quicumque artem aggreditur transmutatoriam, incassum omnia tentat, omnibus Sophis affirmantibus, nullam fieri posse Tincturam sine ære suo, quod æs est aurum sine ulla ambiguitate sic dictum. Hinc nobilis Sendivogius: Sciens, inquit, & inter stercorea lapidem nostrum cognoscit, & ignorans etiam in auro illum esse non credit; In auro puta, quod Aurum Sophorum est, aureitatis tinctura latet, hoc cum sit corpus digestissimum, tamen in uno solo Mercurio nostro incrudatur, & à Mercurio seminis sui multiplicationem recipit, non tam pondere quam virtute. Et quamvis Sophisticum plurimi Sophorum hoc negare videantur, ita tamen est reverà, uti dixi. Ajunt, puta, mortuum esse Aurum vulgare, suum autem vivum esse; sic pariter granum tritici mortuum est, id est, activitas in eo germinans suppressa succumbit, atque sic æternum maneret, si modo in aere sicco ambiente servetur: verum in terram projiciatur, & vitam fermentalem mox suscipit, tumet, mollescit, germinatque. Ita porro

res sese habet cum Auro nostro, mortuum est, id est, sigillatur ejus vis vivifica sub cortice corporeo ad grani similitudinem licet differenter, in quantum discrimen intercedit magnum inter granum vegetabile, aurumque metallicum. Verum quemadmodum granum in aere sicco in perpetuum impermutatum manet, in igne destruitur, in aqua sola nostra est reducibile, & tunc vivum est granum nostrum, prout Triticum in agro seminatum, mutato nomine est sementum agricolæ, quod quamdiu in horreo maneret, frumentum erat, tam ad panificium aliaque quam ad seminationem accommodatum: pariter & Aurum, quamdiu in annuli vasive forma, nummive conspicitur, vulgare est, priori modo mortuum dicitur, quia immutatum ad mundi usque finem maneret; posteriori modo vivum dicitur, quia sic est in potentia, quæ potentia intra paucos dies in actum deduci valet, aurum tum non amplius erit aurum, sed Sophorum Chaos. Merito ergo dicunt Philosophi: Aurum Philosophicum ab Auro vulgari distare, quæ differentia in compositione consistit. Prout enim homo mortuus dicitur, qui jam mortis sententiam recepit: Sic Aurum vivum dicitur, cum tali compositione miscetur, tali que igne supponitur, in quo necessario vitam germinativam brevi sit recepturum, imò intra paucos dies vitæ inchoantis actiones sit demonstraturum. Quare iidem Sophi, qui dicunt Aurum suum vivum esse, jubent te Artis investigatorem mortuum revivificare, hoc si noveris, atque agens paraveris, ac ritè miscueris aurum tuum, non tardè vivum fiet: In qua vivificatione vivum tuum menstruum morietur. Ideò jubent Magi mortuum vivificare, vivumque mortificare, & tamen Aquam suam primo limine vivam vocant, dicuntque, quod mors unius principii cum vita alterius unam eandemque habet periodum. Unde patet Aurum suum mortuum sumi, Aquam verò vivam, at componendo hæc simul brevi decoctione vivefit Aurum mortuum, occiditurque vivus Mercurius, id est, coagulatur spiritus soluto corpore, atque ita in forma limi putrescunt utrumque simul, usque dum omnia membra compositi

compositi in atomos divellantur. Hic ergo est naturalitas nostri Magisterii. Mysterium quod tantopere occultamus, est parare Mercurium, verè hic dictum, qui non potest reperiri super Terram, ad manus nostras paratus, idque ob singulares rationes notas Adeptis. In Mercurio hoc Aurum purum, purgatur ad summum puritatis, limatum aut lancellatum amalgamamus optimè, & in vitro inclusum assiduè coquimus: Aurum virtute Aquæ nostræ dissolvitur, reditque ad proximam suam materiam, in qua vita Auri inclusa fit libera, & suscipit vitam dissolventis Mercurii, qui est respectu Auri idem, quod Terra bona, respectu grani tritici. In hoc ergo Mercurio Aurum solutum putrescit, & ita necessariò oportet esse, necessitate Naturæ. Quare post putredinem mortis resurgit novum Corpus, ejusdem cum priori essentia, nobiliorisque substantia, quæ gradus suscipit virtutis proportionaliter ad differentiam, inter Elementorum quatuor qualitates. Hæc est Operis nostri ratio, hæc est tota nostra Philosophia. Diximus itaque, quod nil sit in Opere nostro secretum, excepto solo Mercurio, cujus Magisterium est, ritè illum præparare, & cum Auro justa proportione maritare, igneque regere ad Mercurii exigentiam. Quia Aurum per se non timet ignem, ergo regimen caloris ad Mercurii tolerantiam accommodare, hic labor, hoc opus. Qui verò Mercurium suum non ritè paravit, etsi cum eo Aurum junxerit, ejus aurum adhuc est aurum vulgi, utpote quod cum tali agente fatuo jungitur, in quo aquæ impermutatum manet, ac si in arca maneret, nulloque ignis regimine corpoream naturam deponet. Noster verò Mercurius non est talis, ideoque aurum nostrum est spermaticum, sicut Triticum satum est sementum, cum idem triticum in horreo annona, sive frumentum maneat, mortuumque etiam licet in pyxide subtus terram inhumetur, (prout Indi Occidentales frugem suam in Terræ fossis à vapore aqueo munitis abscondere assolent) tamen nisi vapore terræ humido occurrat, mortuum est, id est, sine fructu manet, & à vegetatione remotum sane. Scio multos esse, qui doctrinam hanc carpent, dicentque: Aurum vulgi subjectum lapidis

Lapidis materiale affirmat, Mercuriumque currentem : nos verò contrarium novimus. Agite Philosophi, crumenas vestras examine, quia talia novistis, num Lapidem habetis? Ego sanè non ex dono, (nisi Dei mei) non furto illum possideo, habeo, feci, & quotidie mea sub ditione servo: Eja tractate aquas vestras pluviales, Majales, Salia vestra, garrite de spermate vestro, Dæmone ipso potentiore, lacessite me opprobriis, creditis me hoc vestro turpiloquio tristitia affici? Dico, quòd solum Aurum & Mercurius sint nostra materialia, & scio quæ scribo, & novit cordium scrutator Deus, quòd scribam vera. Nec est, quòd invidiæ me accuses, quoniam inerrito clamio, inaudito stylo, in honorem Dei, usum fructum proximi, mundi que & divitiarum contemptum scribo. Quia natus est jam Elias Artista, & gloriosa jam prædicantur de Civitate Dei. Plures ausim asseverare me possidere divitias, quàm totus valet cognitus Orbis: at uti non licet ob nebulonum insidias. Dedignor meritò atque detestor hanc Auri Argenti que idolomaniam, qua cum pretium, pompam ac vanitates mundus celebrat. Ah turpe scelus! ah inane Nihil! creditis me hæc celare, scilicet ex invidia, nequaquam: profiteor namque me ex imo pectore dolere, quòd nos vagabundi per totam terram quasi à Domini facie arcemur. At verbis non opus est, quæ vidimus, tetigimus, ac elaborati sumus, quæ habemus, possidemus atque novimus, hæc declaramus, sola compassione erga studiosos moti, ex indignatione Auri & Argenti, lapidum que pretiosorum, non quatenus Dei creaturæ, absit, eatenus quippe honoramus, & honoranda censemus; at populus adorat Israeliticus pariter ac mundanus. Quare serpentis instar ahenei in pulverem conteratur. Spero & expecto, quod post paucos annos pecus erit pecunia, fulcrum que hoc bellæ Antichristianæ ruet in rudera, delirat populus, insaniunt gentes, inutile pondus vice Dei habent. Hæccine nostram tam diu expectatam breviq; emersuram redemptionem concomitabuntur? Quū Hierusalem nova Auro in plateis scatebit, porteq; ex integris lapidibus pretiosissimis que conficiuntur, arbor que vitæ in Paradisi medio folia dabit ad gentium sanitatem? Novi, novi, quòd hæc mea scripta erunt

plurim is instar Auri Obryzi & Aurum Argentumque per hæc mea scripta vilescunt instar fimi, credite Juvenes Tyrones, credite Patres quia tempus adest ad fores, non ex vano conceptu hæc scribo, at in spiritu video, cum nos Adepti à quatuor angulis Terræ redibimus, & Domino Deo nostro gratulabimur. Cor meum inaudita murmurat, spiritus meus in bonum totius Israelis Dei in pectore pulsatur. Hæc præmitto in mundum præconis instar, ut non inutilis mundo sepeliar. Esto Liber meus præcursor Eliæ, qui paret viam Domini regiam, & utinam quilibet in toto terrarum Orbe ingeniosus Artem hanc calle- ret, tum copiosissimè abundante Auro, Argento, Gemmisque, nullus hæc magnificaret, nisi quatenus scientiam continerent. Tunc tan- dem virtus nuda ob sui ipsius naturam amabilem in honore habere- tur. Novi plurimos Artem possidentes, veramque ejus notitiam, qui omnes silentium secretissimum habent in votis. Ego verò ob spem, quam in Deo meo habeo, aliter judico, quare librum hunc con- scripsi, de quo nullus fratrum meorum Adeptorum (quibuscum quo- tidie versor) novit. In fide enim firmissima Deus requiem cordi meo dedit, credoque sine dubio, quod Domino Creditori, mundoque proximo, Israeli præcipuè sim hæc via serviturus hoc talenti mei usu, & scio nullum posse talentum suum tantum in scænus proferre: Præ- video namque centenos aliquot fortè hisce meis scriptis fore illumi- natos. Eapropter cum carne & sanguine non contuli, consensum fratrum in hoc scribendo non sum aucupatus. Faxit Deus pro no- minis sui gloria, ut quem expecto finem consequar, tum saltem gau- debunt, quotquot me norunt Adepti, quòd hæc publicarim.

CAPUT XIV.

*De requisitis in genere ad hoc opus Circumstantiis
accidentibus.*

A Rtem Chemicam ab omnibus erroribus vulgaribus seque- stravimus, & debellatis Sophismatibus & putatorum curiosis somniis

somniis artem ex auro & Mercurio fieri debere docuimus. Solem Aurum sine ulla metaphora ostendimus; Mercurium Argentum vivum, citrà omnem ambiguitatem declaravimus. Prius à natura perfectum & venale demonstravimus; Posterius per artem fabricandum ostendimus. Rationes addidimus tam claras ac perspicuas, quod nisi cæcutire velles ad Solem, non possis quin perciperes. Professi sumus, iterumque profitemur, nos non ex fide, quam aliorum scriptis damus, hæc protulisse; Vidimus ac novimus, quæ fideliter declaramus, fecimus, vidimus ac tenemus Lapidem magnum Elixirem. Nec sane tibi invidemus illius notitiam, at optamus, ut ex his scriptis ediscas. Notificavimus insuper, quòd difficilis sit Mercurii veri Philosophici præparatio, tamque difficilis, ut opus sit peculiari Dei gratia, si quis ad exactam ejus notitiam pervenire cupierit. Ego quod nullus alius ante me fecit talia de illius fabrica protuli, quod plura nequam, nisi Acceptum darem, quod & feci, solummodo res propriis suis nominibus non nominavi. Restat porro, ut usum praxinque describamus, per quam facile bonitatem aut defectum Mercurii dignoscas, & eo cognito alterare atque emendare pro voto possis. Habito itaque Mercurio animato, auroque, accidentalis restat purgatio, tam Mercurii quam Auri, postea desponsatio, tertio rectio.

C A P U T XV.

De accidentali purgatione Mercurii & auri.

AUrum perfectum in Terræ visceribus reperitur, unde aliquando in frusticulis arenaque reperitur. Si hoc sincerum habere possis, purum est satis; sin minus, purga vel cum Antimonio, vel per cineritium, vel bulliendo cum aqua forti, auro prius granulato. Postea funde igne fusionis, ac limato, & paratum est. Mercurius vero indiget interna atque essentiali purgatione, quæ est additio Sulphuris veri gradatum, juxta numerum aquilarum, tum radicitus purgatur. At insuper accidentalem poscit mundationem ad externas sordes à centro ejectas abluendas. Non absolute necessarius est hic labor,

labor, tamen opus accelerat, ideoque conveniens est. Quare cape Mercurii tui, quem parasti per aquilarum numerum cōvenientem, & sublima ter à sale communi ac Martis scoriis, terendo simul cum aceto & modico salis ammoniaci, usque dum Mercurius dispereat, exsiccata tum & destilla per Retortam vitream igne gradatim aucto, usque dum totus Mercurius ascenderit. Hoc quater reitera, postea Mercurium bulli in aceti spiritu per horam in cucurbita, aut vitro lati fundi ac stricti colli, agitando interdum strenuè. Decanta tum acetum, & acetositatem elue aqua fontana, repetitum affusâ. Tum exsiccata Mercurium & fulgorem ejus mirabere. Posses lavare urinâ aut aceto & sale ac sublimationi parcere, tum saltem quater destillare, postquam omnes aquilas perfecisti citra additionem, lavando Retortam chalybeatam quavis vice cinere ac aqua, tandem bulli in aceto stillato per dimidium diei, agitando interdum strenuè & nigricans acetum effunde, & affunde novum, tandem elue aqua calida, possisque aceti spiritum redistillando à nigredine liberare & ejusdem virtutis habere. Hoc totum est ad amovendam externam immunditiam, quæ non adhæret in centro, & tamen est in superficie paulò obstinior, quam sic percipies; Mercurium amalgama cum Auro purgatissimo, fiat amalgama in charta mundissima, & videbis, quod amalgama chartam nigredine fusca inquinavit; Huic fœci tu occurre per destillationem præfatam & ebullitionem ac agitationem, quæ præparatio opus valde promovet accelerando.

CAPUT XVI.

De Amalgama Mercurii & Auri, & de pondere utriusque debito.

Hisce ritè peractis, capies auri purgati & lancellati, aut subtiliter limati, partem unam, Mercurii partes binas, impone mortario marmoreo, calefacto, nempe in aqua bulliente, (ex qua statim exemplum exsiccatum & calorem diu retinet) tere cum pistillo eburneo, aut vitreo, aut lapideo, aut ferreo

Qqqq 2

(quod,

(quod non tam bonum est) aut buxco, vitreum tamen aut lapideum præstat. Ego corallino albo uti soleo. Tere, inquam, strenuè, quousque fiat impalpabilis, tanta cum diligentia tere, ac pictores colores suos solent comminuere, tum vide temperaturam, si plicabilis sit instar butyri non nimis calidi, nedum frigidi, ita tamen, ut declinatum amalgama non permittat decurrere Mercurium, instar aquæ hydropticæ intercutalis, bona est consistentia; sin minus, adde aquæ quantum sufficit ad huiusmodi consistentiam faciendam. Lex mixturæ hæc est, quod promptissimè plicabilis sit ac mollissima, & tamen instar glebularum rotundarum formari queat instar butyri, quod licet digiti tactu levissimo cedat, tamen in globos formari à muliere lavante potest. Exemplum allatum observa, ut exactissimum, quia ut butyrum, etsi declinetur, tamen non effundit de se liquidius aliquid, quàm tota est massa; pariter & mixtura nostra. Pro intrinseca natura Mercurii hoc signum dabitur, vel in dupla vel tripla proportione Mercurii ad corpus, vel etiam in triplo corporis ad quadruplum spiritus, aut duplo ad triplum: Eritque pro Mercurii differentia mollius aut asperius amalgama; semper tamen memento, quod in glebula coalescat, illæque glebulæ sepositæ sic concrecant, quod non appareat vivacior Mercurius in fundo quàm in summo. Nota enim, quod si quiescere permittatur amalgama, sponte indurefcit. Judicanda ergo est temperatura inter agitandum, & si tum plicabilis sit instar butyri, glebulaeque fieri permittat, suæque glebulæ in charta munda positæ sine molestia sic in quiete concrecant, quod fundus summitate non sit liquidior, bona est proportio. Hoc facto, cape spiritum aceti, & solve in eo tertiam partem Salis ammoniaci, & impone Mercurium & Solem antea amalgamatum, in hunc liquorem, impone vitro colli longi, & bullire permittite quadrantem horæ, forti ebullitione, tum exime mixturam ex vitro, semove liquorem, calesac mortarium, & tere, ut supra, fortiter ac seduliter, tum cum aqua calida, elue omnem nigredinem. Impone iterum in priorem liquorem, & in vitro eodem ebulli iterum, tere iterum strenuè ac lava. Hoc reitera, usque dum nullo labore ullum possis colorem ex amalgamate abstergere,

gese, clarescet tum amalgama instar purissimi argenti, politissimi-
que, stupendo candore. Adhuc observa temperaturam & cave,
quod sit exquisita juxta datas regulas, sin minus, effice justam, & pro-
cede ut supra. Hoc opus est laboriosum, tamen laborem, compen-
satum videbis signis in opere apparentibus. Tandem bulli in aqua
pura, decantando & repetendo, quousque salsedo & acrimonia tota
evanuerit; tum aquâ effusâ ex sicca amalgama, quod citò fiet. Ut au-
tem securus valde sis, (quia nimia aqua opus perdet, vapore suo vas,
utut magnum rumpendo) agita supra chartam mundam cum apice
cultelli, à loco ad locum, usque dum exsiccetur optimè, tum procede,
ut docebo.

C A P U T XVII.

De Vasis proportionè. formâ, materia & clausura.

HAbebis Vitrum ovale aut rotundum, tam magnum, ut aquæ de-
stillatæ unciam unam capiat in sua sphæra ad ultimum, nec sanè
minus, si possis; sed circa illam mensuram quàm caute possis compa-
ra. Habeat vitrum collum palmæ unius altitudine, esto vitrum be-
ne clarum, spissum, quò spissius eò melius, dummodo distinguere pos-
sis in vitri concavo actiones. Ne sit spissius in uno quàm in alio loco.
Esto materia huic vitro adaptata uncia semis Aurî cum uncia una
Mercurii, & si triplum Mercurii addideris, adhuc intra binas uncias
erit totum compositum. Estque hæc proportio exquisita. Porrò nisi
vitrum sit spissum, in igne perseverare non valebit, quia venti, qui in
vase ab Embryone nostro formantur, vas dirumpent. Esto vitrum si-
gillatum in summitate, cautelâ, quod nec fissura sit, nedum foramen,
aliter periret opus. Sic videbis, quod opus in principiis suis materia-
libus non excedat pretium aureorum trium. Imò in aquæ fabrica
sumptus unius libræ vix excedit coronatos duos. Instrumenta, fa-
teor, sunt nonnulla, illa tamen neutiquam cara, & si meum instru-
mentum destillatorium habueris, à vitris fragilibus facile excusabere.
Sunt tamen aliqui, qui somniant imperialis forsan unius pretium toti
operi inserviturum, quibus respondere licet, hoc, illos nunquam opus

experimento fecisse probare. Alia enim sunt in opere necessaria, quæ sumptibus indigent. At instabunt hi ex Philosophis, omne quod magno pretio emitur, in opere nostro mendax reperitur. Quibus responderem, & quid est Opus nostrum? nempe facere Lapidem? illud quidem finale est: Verum, opus est humiditatem reperire, in qua aurum liquefcit sicut glacies in aqua tepida; hoc reperire est Opus nostrum; in hoc multi insudant, ut Mercurium Solis, alii ut Mercurium Lunæ lucrarentur; at frustra. Nam in hoc opere mendax est omne, quod caro venditur pretio. Amen dico, quod hujus Aquæ principii materialis tantum emi possit pretio unius floreni, quantum ad duas integras libras Mercurii animandum sat sit, ut fiat verus Sapientum Mercurius. Interim vasa vitrea, carbones, vasa terrea, furnus, vasa atque instrumenta ferrea non possunt nihilo comparari. Tacefcant ergo turpes Sophistarum garrulitates impudenter mentientium, ac garrulitate sua plurimos seducentium. Absque perfecto corpore, ære nostro, nempe Auro nunquam ulla Tinctura haberi potest, estque lapis noster ex uno latere vilis, immaturus, volatilis, ex altero perfectus, pretiosus & fixus. Quæ duæ species sunt corpus, Aurum & spiritus, nempe argentum vivum.

CAPUT XVIII.

De Furno sive Athanore Sophico.

DE Mercurio dictum est, ejusque præparatione, proportionem ac virtute; De Sulphure item, ejusque necessitate ac usu in opere nostro; quæ quomodo paranda sint, monui, quomodo miscenda, docui; de vase item, in quo sigillanda, plurima detexi: Quæ omnia cum grano falis intelligenda moneo, ne fortè literatim procedendo sapius errare contingat. Sic enim cum insolito candore philosophicas subtilitates texuimus, quod nisi plurimas in præcedentibus Capitulis metaphoras olfeceris, vix aliquid mellis præter dispendium colliges. Exempli ergo, ubi sine ulla ambiguitate unum principiorum Mercurium, alterum Solem diximus; Unum venale, alterum arte fabricandum:

dum: Scias Mercurium nostrum de se aurum dare, quod si non noris, quod sit secretorum nostrorum, subjectum, oportet ut pro Sole vulgari vendas; Estque in omni examine Sol verus, ac proinde venalis est, id est, vendi potest cuius sine scrupulo. Sol proinde noster est vulgo venalis, at non vulgo emendus, quia ut noster sit, nostrâ opus est arte. Possis in Sole Lunaque vulgaribus Solem nostrum reperire Ego ipse in his quæsi ac reperi. At haud opus est facile. Leviori negotio lapis ipse faciendus est, quam lapidis proximam materiam in auro vulgariter emendo invenies. Quare aurum nostrum est lapidis nostri materia proxima, aurum vulgi propinqua cætera metalla remota, eaque que non sunt metallica remotissima, sive potius aliena. Quia Aurum nostrum est Chaos, cujus anima per ignem non fugata est. Aurum vulgi est, cujus anima, ut ab ignea Vulcani tyrannide sit tuta, in arcem clausam se recepit. Sed si Aurum nostrum quævis in re media, inter perfectum & imperfectum, quære & invenies; sin minus, repagula auri vulgari solve, quæ dicitur præparatio prima, qua incantamentum corporis eius solvitur, sine quo opus mariti nequit perficere. Si priorem viam ingressus fueris igne benignissimo procedere teneris; sin posteriore, torridi tum Vulcani operam implorare debes. Talem, puta, ignem adhibere oportet, qualem in multiplicatione subministramus, dum corporalis Solis Lunæque vulgi Elixiri perficiendo pro fermento adhibetur. Hic sanè Labyrinthus erit, nisi te, quomodo extrices, noris. In quolibet tamen progressu indiges calore æquali ac continuo, sive in Sole vulgari, sive nostro operatus fueris. Utrumque scias, quod Sol noster dabit tibi Opus binis aut ternis mensibus citius perfectum, quam Aurum vulgi, eritque Elixir in prima sua perfectione virtutis millenaris, quod in altero opere vix centenariæ erit. Insuper si Opus Sole nostro perfeceris, oportet te illum cibare, imbibere, fermentare &c. quibus vis ejus crescat in immensum; in alio verò Opere oportet te illum illuminare ac incerare, ut abundè in Rosario magno docetur. Præterea si in Sole nostro operatus fueris, possis calinare, putrefacere ac albificare, igne benigne intrinseco adjuvante cum tepore rorido, extrâ administrato. Cum Sole vulgi si operatus fueris, sublimando ac bulliando

bulliendo aptanda sunt materialia, ut postea illa cum Virginis Lacte unire valeas. Utcunque tamen progressum feceris, nil tamen citra ignem ullatenus poteris efficere. Quare non gratis Hermes veridicus ignem Soli Lunæque proximum operis gubernatorem statuit. Hunc tamen de furno nostro vere secreto intelligi vellem, quem oculus vulgaris vidit nunquam. Est tamen & alius furnus, quem communem appellamus, qui aut lateritius, aut ex luto figuli erit conflatus, aut ex lamellis ferreis æneisque luto bene loricatis. Hunc furnum Athanor appellamus, cujus forma mihi magis arridens Turris cum nido. Quare esto Turris trium circiter pedum altitudinis, lata novem digitos, seu spithamam communem, post soleam stratumve fundamentale esto ostiolum pro expurgandis cineribus, trium quatuorve digitorum, undiquaque cum lapide adaptato, supra quod statim craticula statuatur, paulò à crate supernè foramina sunt obita, duorum circiter digitorum, per quæ calor in appositum Athanor emittatur. Cæterum esto Turris exactè à rimis clausa; supernè verò immittendi sunt carbones, qui accensi primò, dein alii injiciantur, tum demum Os exactè obturetur. Tali turno opus pro animi voto possis complere. Cæterum si curiosus fueris, aliam atque aliam viam reperire possis, ignem debitum administrandi. Fiat ergo Athanor in hunc modum, ut in eo post impositam materiam sine vitri amotione quemvis caloris gradum adhibere possis, pro voto, à calore febrili ad ignem usque reverberii minoris, inque intensissimo suo gradu per se duret per horas ad minus decem aut duodecim. Tum patet tibi Operis Janua. Verùm cum Lapide potitus es, possis utilius, furnum portatilem confingere, quia minori tempore ac benigniore Naturæ igne lapis semel factus multiplicatur.

C A P U T XIX.

De Operis progressu per primos dies quadraginta.

PArato Mercurio nostro ac Sole nostro include ea vasi nostro ac rege igne nostro, ac intra dies quadraginta videbis totam materiam in umbram conversam, id est, in atomos, sine ullo motore aut motu

motu visibili, aut ullo calore deprehendibili, nisi quod caleseat. Verum si Solis Nostri Mercuriūq; Nostri Mysterium te haecenus lateat, tolle manam ab Opere, nam nil nisi dispendium te manet; Sin autem mysterium Solis nostri nondum in latitudine sua noveris, at Mercurii nostri scientiam es adeptus, tum cape Solis vulgi partem unam bene purificatam, & Mercurii nostri summè lucidi partes tres, junge ut superius dictum est, & impone igni, dando calorem, in quo bulliat, sudetque, sudorque ejus circuletur, & hoc de die ac nocte per dies noctesque nonaginta, & videbis Mercurium hunc omnia Elementa Solis vulgi disgregasse, iterumque conjunxisse, bulli postea per dies alios quinquaginta, & videbis Solem vulgi per Mercurium nostrum conversum in Solem nostrum, qui est Medicina primi ordinis. Est ergo Sulphur hoc jam nostrum, at nondum tinget. Et crede mihi, hac via operati sunt plurimi Philosophi, & verum affecuti sunt, estque via tardiosa valde, estque pro Magnatibus terræ, quia nato hoc Sulphure ne credas te habere Lapidem, & ejus veram materiam, quam possis in re imperfecta, intra septimanam quærere & reperire. Hæc est via nostra, facilis & rara, & reservavit hanc Deus pro pauperibus & contemptis, abjectisque suis Sanctis. Hac de re multa jam verba facere decrevi, licet in libri hujus initio decreveram alto sepelire silentio. Hoc est unum magnum Sophisma omnium Adeptorum, loquuntur quidam de Auro Argentoque vulgi, & verum dicunt, negantque Alii idem & verum dicunt. Ego charitate commotus, manum jam porrigam, jamque omnes appello Adeptos, eosque omnes invidiæ insimulo. Ego quoque decreveram eandem invidiæ semitam calcare, nisi quod Deus nos præter nostrum consilium distorsit, cui sit æterna sanctificatio! Dico ergo, quod utraque via est vera, quia via est tantum una in Fine; at non in Principio. Quia totum est in Mercurio nostro & Sole nostro. Mercurius noster est via nostra, & sine eo nihil fiet. Sol quoque noster non est Aurum vulgi & tamen in eo est. Et si operatus fueris in Mercurio nostro cum Auro vulgi, regimine debito, ex iis centum & quinquaginta diebus habebis Aurum nostrum, quia Sol noster est ex Mercurio nostro. Quare si Au-

rum vulgi fuerit per Mercurium nostrum in Elementa sua disgregatum, iterumque conjunctum, tota mixtura ignis beneficio erit Aurum nostrum, quod Aurum si deinde per Mercurium iterato decoquatur, dabit pro certo omnia signa descripta à Philosophis tali igne, quali ipsi scripserunt. Jam verò si decoctioni Solis vulgi utut purissimi, cum Mercurio nostro regimen lapidis adhibueris in erroris via es pro certo: Et hic magnus est ille Labyrinthus, in quo Tyrones ferè omnes hærent, quia Philosophi in libris suis de utraque via scribunt, quæ reverà non sunt nisi via una nisi quòd una sit directa magis, quàm altera. Qui ergo scribunt de Sole vulgi, prout nos in hoc tractatulo, uti quoque Artephius, Flamellus, Riplaus cæteri que multi, non aliter sumus intelligendi, quàm ut Sol philosophicus ex Sole vulgi & Mercurio nostro fiat, quidein per reiteratam liquefactionem dabit Sulphur & argentum vivum fixum, incombustibile, & in examine omni tingens. Pariter & per hunc intelligendi modum lapis noster est in omni metallo ac minerali, quia, puta, Sol vulgi ex ipsis extrahi possit, ex quo Sol noster propinquus peti possit. In omnibus, puta, metallis vulgi Sol noster; at in Auro Argento que propinquius continetur. Ergo, inquit Flamellus, quidam in Jove, alii in Saturno laborarunt, ego verò, inquit, in Sole laboravi & reperi. Est tamen unum in Regno metallico, Originis miræ, in quo Sol noster propinquus est, quàm in Sole & Luna vulgi, si in hora suæ nativitatis eum quæras, qui in Mercurio nostro liquefcit, sic, ut glacies in aqua tepida, & tamen Auro quodammodo assimilatur. Tu hoc in Sole vulgi immediate non invenies, at ex illo per Mercurium nostrum, digerendo per dies centum & quinquaginta invenies veram hanc, eandemque materiam, quæ est Aurum nostrum, via longiori quæsitum, nec adhuc tam pollens ac illud, quod natura ad manus reliquit, & tamen tertio rotando rotam, idem in utroque invenies, hac tamen cum differentia, in priori mensibus septem, in posteriori anni spatio cum dimidio. Ego utramque viam calleo, laudo tamen faciliorem viam, at difficiliorem descripsi, ne omnium Sophorum anathema in caput meum traherem. Scias proinde, quòd hæc sola sit difficultas in

libris candidiorum hominum legendis, quod omnes ad unum variant regimen. Et cum de uno Opere loquuntur, alterius regimen docent, qua reticula irretitus diu hæsi, antequam è laqueo pedes liberare poteram. Notifico proinde, quòd calor in Opere nostro sit naturæ benignissimus, si modo opus nostrum recte intelligas. At si in Sole vulgi opereris, illud opus proprie non est opus nostrum, & tamen ad opus nostrum rectà ducet, determinato suo tempore, in illo verò forti indiges decoctione, igneque proportionato, postea verò benignissimo igne progrediere, Athanore turriali nostro, qui mihi summe laudandus est. Quare si cum Sole vulgi fueris operatus, cave ut Veneris connubia sollicitè compares, deinde thoro suo impone, igneque debito videbis Emblemata Operis magni, nempe nigrum, caudam pavonis, album, citrinum, rubeumque. Tum reitera Opus hoc cum Mercurio, qui lac Virginis dicitur, adhibendo ignem Balnei roris, atque ad summum arenæ temperatæ cum cineribus: Videbisque tum non nigrum solum, at nigrum nigrius nigro, omnemque nigredinem, sic & album & rubeum completum, & hoc nutu Dei in aura levi, qui voce tacitâ Eliam compellavit. Eapropter si artem noris, extrahe Solem nostrum ex Mercurio nostro, tum ex una re Opus perficies, quod, crede mihi, omni perfectione mundana est perfectius, juxta Philosophum: Si ex Mercurio solo, inquit, opus poteris perficere, pretiosissimi utique operis indagator eris. In hoc Opere nullæ sunt superfluitates; at totum, per DEUM viventem, in puritatem conversum est, quia actio fit in uno solo. At si in Opere Solis vulgi processum inceperis, actio tum, passioque fit in re bina, quarum utriusque media substantia sola capitur, rejectis fæcibus. Si hæc, quæ brevibus absolvi, altè mediteris, clavem omnes contradictiones apparentes inter Philosophos referandi habes. Quare Riplæus docet rotam tertio rotare in capite Calcinationis, ubi de Sole vulgi expresse loquitur, atque ita intelligendus est. In doctrina proportionum suarum obscurus est valde, quia tres illæ proportionibus tribus operibus inserviunt. Unum opus est secretissimum, purumque naturale, & fit in Mercurio nostro cum sole nostro, cui operi adscri-

benda sunt omnia signa à Sophis descripta. Hoc opus nec fit igne, nec manibus, at solo interno calore, estque calor externus, solum frigus expellens, ejusque symptomata vincens. Alterum Opus est in Sole purgato cum Mercurio nostro, quod fit igne candenti per tempus longum, in quo utrumque decoquitur, mediante Venere, usque dum purior utriusque substantia exprimatur, qui est Lunariæ succus. Hic abjectis fœcibus est capiendus, est enim nondum Lapis, at Sulphur nostrum verum, qui demum cum Mercurio nostro, sanguine suo appropriato, decoquendus est in lapidem ignis, summè penetrantem ac tingentem. Tertiò tandem est opus mixtum, cum Aurum vulgi cum Mercurio nostro miscetur pondere debito, additurque Sulphuris nostri fermentum quantum sat sit. Tum complentur omnia mundi miracula, fitque Elixir potens tam ad opes quam ad sanitatem. Sulphur ergo nostrum omnibus cum viribus quære, quod crede mihi, in Mercurio nostro colliges, si te fata vocant. Sin minus in Sole vulgi, debito calore atque tempore idem parabis; at est via mille spinis obsita, & nos vovimus DEO & æquitati, quod nudis verbis nunquam declarabimus regimen utrumque distinctum. Nam sub fide bona juro, quòd verum detexerim. In Mercurio, quem descripsi, ac Sole purissimo vulgi si laboraveris debito igne, Solem nostrum invenies intra menses septem aut novem ad summum, Lunamque nostram intra menses quinque. Et hi sunt veri Termini ad complenda Sulphura hæc, quæ si tum credideris Lapides nostros, adhuc erras. At ex his, reiterato labore, cum igne saltem sensibili verum Elixirem habebis, & hoc totum intra annum cum dimidio, DEO DANTE, cui Gloria in seculum.

CAPUT XX.

De Adventu Nigredinis in Opere Solis & Luna.

SI in Sole Lunaque operatus fueris, ut in his Sulphur nostrum quæras, considera, si materiam tuam instar pastæ turgidam, instar aque bullientem, seu potius picis liquidæ conspexeris; Quia Sol noster, Mercuriusque noster emblematicum typum habet in Opere Solis vulgi

vulgi cum Mercurio nostro. Accenso furno expecta in calore bul-
liente per dies viginti, quo tempore varios colores observabis, at circa
finem septimanæ quartæ, si modò calor fuerit continuus, veredinem
amabilem videbis, quæ per dies decem aut circiter non disparebit.
Gaude tum, quia pro certo totum brevi instar carbonis nigrum cer-
nes eruntque omnia membra compositi tui in atomos redacta. Est
enim hæc operatio nil aliud quam resolutio fixi in non fixo, ut utrum-
que postea conjunctim unam materiam efficiat partim spiritualem,
partimque corporalem. Quare ait Philosophus: Accipe Canem
Corascenun, at Caniculam Armeniæ, junge simul, tibi que gignent
filium coloris cœli. Quia hæc naturæ brevi decoctione vertentur in
brodium instar spumæ maris, aut nebulæ crassioris, quæ livido colo-
re tingetur. Et juro tibi sub fide bona, quod nil occultarim præter re-
gimen; Hoc autem, si prudens fueris, ex verbis meis facillimè collig-
es. Cognito autem regimine, arripe lapidem superius demonstra-
tum, ac rege uti scis, & sequuntur hæc notabilia: Primò quàm citò la-
pis senserit ignem suum, fluet Sulphur ac Mercurius simul super igne
instar ceræ, & comburetut Sulphur, coloreque de die in diem mu-
tabit, ac Mercurius incombustibilis erit, nisi quòd coloribus Sulphu-
ris tingetur ad tempus; at non inficietur, ideoque Latonem penitus
lavabit à cunctis suis sordibus. Reitera cœlum supra terram toties,
usque dum terra conceperit naturam cœlestem. O sancta natura!
quæ sola facis, quod omni penitus homini est impossibile. Eapropter
cum in vitro tuo conspexeris naturas insimul misceri ad instar san-
guinis coagulati & combusti, ratum esto, scœminam maris amplexum
passam esse. Quare à prima materiæ tuæ exsiccatione intra dies se-
ptendecim exacta, quod duæ naturæ in brodium saginatum conver-
tentur, quæ simul circumvolventur instar nebulæ crassioris, aut spu-
mæ maris, uti dictum est, cujus color erit obscurus valde. Tunc con-
ceptam prolem regiam firmiter tene, quia exinde vapores virentes,
flavos, atros ac cœruleos in igne & ad vasis latera adspicies. Hi sunt
venti, qui in formando Embryone nostro sunt frequentes, qui reti-
nendi sunt cautè, ne fugiant & annihilentur Opus. Odori quoque

cave, ne forte per rimam ullam exhalet, quia vis Lapidis inde notabile detrimentum pateretur. Quare Philosophus vas cum ligatur sua servandum caute jubet, & monitus sis, ne ab opere cesses, aut vas moveas, aut aperias, aut decoctionem ullo tempore intermittas at pergas decoquendo, usque dum deficere humorem conspexeris quod fiet intra dies triginta, tum gaude, ac rectam te viam incessiffertus esto. Invigila tum operi, quia intra septimanas forte binas ab eo tempore totam terram siccam videbis, atque insigniter nigram Tum Mors compositi adest, venti cessarunt, cunctaque se quieti derunt. Hæc est magna illa Eclipsis Solis & Lunæ simul, in qua luminare nullum super terras lucebit, & mare disparebit. Chaos tunc nostrum conficitur, ex quo jubente DEO cuncta mundi miraculordine suo emergent.

CAPUT XXI.

De Florum combustione ejusque Cautione.

ERror non levis est, & tamen facile commissus est, florum combustio, antequam naturæ teneræ à sua profunditate bene extrahantur. Error hic post septimanam tertiam præcipue est cavendus. Principio namque tanta est humoris copia, quod si opus validiori quàm par est, igne rexeris, vas fragile vendorum copiam non feret, quin statim dissiliat: ni forte magnum nimis sit vas tuum. Et tunc quidem in tantum spargetur humor, quod in corpus suum non amplius redibit, saltem non quantum ipsi refocillando sat sit. Verùm cum Terra aquæ suæ partem retinere cœperit, tum sane deficientibus vaporibus ignis supra modum sine ullo vasis incommodo intendi valet, at opus ideo corrumpetur, dabitque colorem papaveris sylvestris, fietque totum tandem compositum pulvis siccus, inutiliter rubificatus. Judicabis hoc signo justo validiorem fuisse ignem, tantum nempe, qui conjunctioni veræ inimicus fuit. Scias namque Opus nostrum veram naturarum mutationem requirere, quæ non possit fieri,

fieri, nisi unio fiat ultima utriusque naturæ; at non uniri possunt, nisi in forma aquæ; Nam corporum non est unio, at saltim contu-
ctio, nedum corporis cum spiritu esse potest unio per minima, at spi-
ritus inter se bene poterunt uniri. Quare aqua homogœnea metalli-
ca requiritur, cui via per præviam calcinationem paratur. Hæc er-
go exsiccatio non vere est exsiccatio, at aquæ cum terra per cri-
brum naturæ redactio in atomos subtiliores, quàm fert aquæ exi-
gentia, quo terra aquæ fermentum transmutativum accipiat. Ve-
nementiori verò, quàm par est calore spiritualis hæc natura malleo
quasi mortis percussa, de activo fit passivum, de spiritali fit corpore-
ale, nempe præcipitatum rubrum inutile, quia indebito suo calore
color fit corvinæ nigredinis, qui licet ater, at summe optandus co-
or est. Rubedo tamen in Operis veri initio est conspicua, eaque
signis, hæc tamen cum humoris debita copia concurrit, monstrat-
que cœlum cum terra concubuisse, ignemque naturæ concepisse,
deoque totum vitri concavum aureo tingetur colore; at color hic
non durabit at viridem brevi gignet, tum nigrum intra tempus exi-
uum expecta, & patiens si fueris, votum videbis. Saltem festi-
a lente, & tamen ignem sat validum continua, interque Scyllam &
Charybdin, ut nauclerus peritus, navem tuam dirige, si Indiæ u-
iusque opes lucrari cupias. Interdum insulas quasi exiguas; spi-
as ac umbellas discoloratas emittentes in undis & ad latera conspi-
es, quæ brevi dissolventur aliæque assurgent. Terra enim ger-
minandi avida aliquid semper fabricat, interdum aves aut bestias re-
tiliaque te in vitro conspiciere imaginabere, coloresque visu sunt
momenti levis. Totum est, ut ignem debitum jugiter continues,
omniaque hæc in colore nigerrimo, pulvere discontinuo, ante dies
inquaginta finientur. Sin minus, aut Mercurium tuum, aut re-
gimen, aut materiæ dispositionem culpabis, ni forte vitrum
moveris aut agitaveris, quod opus facile pro-
trahet, aut etiam finaliter
perdet.

Regimen Saturni quid & unde dicatur?

Quotquot de hoc labore Sophici scriptitarunt Magi, de opere & regimine Saturni locuti fuere, quos perperam nonnulli intelligentes ad varios errores diversi sunt, & propria sese opinione fefellerunt. Quidam hinc abducti, in plumbo, spe maxima at fructu minimo, sunt operati. At scias plumbum nostrum esse auro quovis dignius. Est limus, in quo Auri anima cum Mercurio jungitur, ut postea Adamum ejusque Evam uxorem producant. Quare cum summum se hic humiliaverit, ut fiat infimum, expectandum omnium suorum tratum in sanguine suo redemptionem. Tumulus ergo in quo Rex noster sepelitur, Saturnus in opere nostro dicitur, estque clavis nummorum Artis. Felicem illum, qui hunc planetam tardambulonem salutare possit. Deum roga frater, ut hac te benedictione dignetur, quia non est ex currente, nedum ex volente, at à Patre luminum solo hæc benedictio dependet.

CAPUT XXIII.

De diversis Operis hujus Regiminibus.

Pro certo confidas studiose tyro, nil in toto lapidis opere celatum esse præter regimen, de quo verum est illud Philosophi: Quicumque illud scientificè cognovit, Principes & Magnetes Terræ illum honorabunt. Et juro tibi sub bona fide, quod si hoc solum proponeretur palàm, stulti ipsi artem riderent. Eo namque cognito, totum nil aliud est, quàm opus mulierum, ludusque puerorum, hoc est, decoquere. Ideo summâ arte Sophi hoc secretum occultarunt, & firmiter credas, nos fundamentaliter idem fecisse, tamen ex quo candorem proposui in hoc tractatulo ac promisi, aliquod saltem faciendum incumbit, ne lectorum ingeniosorum spem atque labores fallam. Quare scias Regimen nostrum esse in toto opere unum lineare, hoc est decoquere & digerere, & tamen unum hoc regimen multa alia in se complectitur, quæ invidi sub nominum diversitate celarunt, & quasi

quasi varias operationes descripserunt. Nos polliciti candoris ergo manifestationem longè perspicuorum faciemus, id quod insolitum nostrum hac in re candorem fatebere.

CAPUT XXIV.

De primo Operis Regimine, quod est Mercurii.

AC primò sanè de Mercurii regimine verba faciemus, quod est secretum à cunctis Sophis nunquam expressum. Illi, puta, à secundo opere, seu Saturni Regimine inceperunt, nullamque lucem Tyroni ante capitale nigredinis signum patefecerunt. In hoc substituit bonus ille Vir Comes Bernhardus à Trevis, qui in parabola sua docet, quòd Rex cum ad Fontem venit, relictis omnibus extraneis, balneum solus intrat, indutus veste aureâ, quam exuit & Saturno tradit, à quo holosericam nigram accipit. At non docet, quo spatio vestis illa aurea exuitur, ideoque unum totum substituet regimen dierum fortè quadraginta, aut etiam aliquando quinquaginta, quo tempore sine duce miseri tyrones incertis incumbunt experimentis; A nigredinis adventu ad operis finem sat recreant artificem quotidie nova apparentia signa, at hîc sine duce signove aut vade per dies quinquaginta vagari tædiosum fateor. Dico itaque à prima ignitione ad usque nigredinem totum intervallum temporis, Mercurii regimen est; Mercurii inquam Sophici, quia solus per totum illud tempus operatur comparari suo ad conveniens temporis spatium mortuo manente, & hoc ante me detexit nullus. Quare conjunctis materialibus, quæ sunt Sol atque Mercurius noster, noli cum Alchymistarum vulgo credere Solis occasum brevi accidere. Non sanè. Multum diuque expectavimus antequam facta est patientia inter aquam & ignem, & hoc invidi sub breviloquio comprehenderunt, dum materiam suam in primo Opere Rebis nominaverunt, id est, rem ex re bina confectam, juxta Poetam:

*Res Rebis est bina conjuncta, sed tamen una,
Solvitur ut prima sint aut Sol, aut spermata Luna.*

Pro certo itaque scias, quòd licet Mercurius noster Solem devoret, non tamen eo modo, quo putant Chemici Philosophastri. Quia etsi Solem cum Mercurio nostro conjunxeris, eundem post anni expectationem sospitem ac pristinae virtutis compotem inde recuperabis, nisi in convenienti ignis gradu eum decoxeris, qui contrarium asseverat, non est Philosophus. Putant, qui in erroris via sunt, tam levis esse negotii corpora solvere, quod immersum aurum Mercurio Sophico ictu oculi devorandum autumant, male intelligentes locum illum Comitis Bernhaldi à Trevis, de libro suo aureo in fontinam irrecuperabiliter immerso. Verùm quàm grave sit opus corpora solvere, attestari possunt ii, qui Dissolutioni insudârunt. Ipse ego, qui hæc sæpius oculari sum edoctus testimonio, attestor, quòd ingeniosum sit valde ignem regere post materiam paratam, qui debite sine combustione tincturarum corpora solveret. Attende proinde Doctrinae meae, fume corpus quod demonstravi, atque imposito in Aquam nostri maris, ac jugiter igne debito decoque, ut ascendant ros & nebulae, recedantq; guttae de die ac nocte citrà intermissionem. Et Scias, quòd in hac circulatione ascendit in pristina sua natura, relinquitur corpus inferius in pristina sua natura, donec longo tēpore corpus aliquid aquae retinere cœperit, atq; sic utrumq; utriusque gradibus participat. Quia verò tota aqua non ascendit per sublimationem, at pars ejus deorsum cum corpore manet in vasis fundo, idcirco vigilanti cum assiduitate corpus in aqua subsidente ebullitur atque cribratur, ejusque medio recedentes guttae residuam massam perforant ac circulatione assidua subtilior facta aqua tandem Solis animam blandè ac suaviter extrahit; Sic mediante anima spiritus cum corpore reconciliatur, fitque utriusque Unio in colore nigro, & hoc ad summum diebus quinquaginta, dicitur que hæc operatio *Mercurii Regimen*, quia Mercurius circulatur sursum, & in eo ebullitur corpus Solis deorsum, estque corpus in hoc opere passivum, adusque apparitionem colorum, qui parce circa diem vigesimum apparent in bona ac continua ebullitione, qui colores deinceps augentur ac multiplicantur, ac variantur adusque complementum in nigredine

gredine nigerrima, quam dies tibi dabit quinquagesimus si te fata vocant.

CAPUT XXV.

De secundo Operis Regimine quod est Saturni.

Peracto Regimine Mercurii, cujus opus est Regem vestibus suis aureis spoliare, Leonem conflictibus variis agitare atque laceffere ad extremam usque lassitudinem, proximum apparet Saturni Regimen. Vult enim Deus, quod inceptum opus ad debitum finem perducatur, estque scenæ hujus hæc lex, quòd exitus unius sit introitus alterius, finis unius Origo alterius, nec citius Mercurii Regimen obsolescit, quin successor sibi ingrediatur Saturnus, qui Imperium successionis jure obtinuit. Moriente Leone nascitur corvus. Estque lineare admodum hoc Regimen respectu coloris, quia unicus tantum est color, isque aterrimus; at fumi nulli, nec venti nec vitæ symbolum, saltem aliquando siccatum, nonnunquam instar picis liquida ebulliens compositum conspicitur. O triste spectaculum & mortis æternæ imago! at artificii dulce nuntium! Nigredo enim non quævis at resplendens præ intensissima nigredine conspicitur. Cumque instar pastæ turgentem materiam deorsum aspexeris, gaude: Nam spiritum intus clausum vivificum scias. qui statuto tempore ab Omnipotente vitam hisce cadaveribus reddet. Cave tu saltem igni, quem sano cum judicio hîc regere teneris, & juro tibi sub fide bona, quod si urgendo ignem in hoc regimine quicquam sublimare feceris, opus totum irrecuperabiliter perdes. Contentus proinde esto cum Trevisano bono in carcere per dies noctesque quadraginta detineri, ac teneram materiam in fundo, qui nidus est conceptionis, manere permitte, pro certo confisus, quòd peracta periodo ab Omnipotente huic Operationi statutâ spiritus resurget gloriosus, corpusque suum glorificabit, ascendet, inquam, ac circulabitur suaviter & sine violentia, & à centro ad cœlos ascendet, iterumque à cœlis ad centrum descendet, vimque arripiet superiorum & inferiorum.

De Regimine Jovis.

Saturno nigro succedit Jupiter, qui diverso colore est. Nam post debitam putredinem & conceptionem factam in vasis fundo, jubente DEO, colores mutabiles ac sublimationem circulantem iterum videbis. Durabile non est hoc Regimen, nec ultra tres septimanas durat. Hoc tempore omnes colores imaginabiles apparebunt, de quibus certa nulla ratio reddi potest. Imbres hisce diebus Indies multiplicabuntur, ac tandem post omnia hæc visu pulcherrima Albeo instar striarum aut capillorum ad vasis latera ostendit sese. Tum gaude, quia Jovis regimen feliciter peregisti. Cautio in hoc regimine maxima esto, ne corvorum pulli, postquam nidum suum reliquerint, eundem reperant. Item, ne sic immodicè aquam exhaustas, ne eadem terra subsidens careat, & arida inutilisque in fundo relinquatur. Tertio, ne intemperanter ad eò terram tuam irriges, ut eandem penitus suffoces. Quibus erroribus cunctis bonum caloris externi regimen succurret.

CAPUT XXVII.

De Regimine Lunæ.

Post absolutum Jovis regimen sub finem mensis quarti signum crescentis Lunæ tibi apparebit, & scias, quod totum Jovis regimen abluendo Latoni fuit dicatum. Spiritus abluens candidus est valde in sua natura, at corpus abluendum nigrum nigerrimum. In ejus transitu ad albedinem omnes intermedii apparuere colores, quibus absolutis candidum totum fit, at non perfectè candescens primò die, verùm gradatim ab albo ad albitimum, assurgit. Et scias, quod in hoc regimine totum fiat instar liquidi argenti vivi ad visum, & hoc dicitur matris sigillatio in ventre infantis sui, quem peperit, eruntque in hoc regimine varii colores momentanei pulchri & citò disparentes, at albedini magis quàm nigredini propinqui, sicut & colores in regimine Jovis plus nigredinis quàm albedinis participarunt, & scias,

& scias, quòd intrà tres septimanas regimen Lunæ erit completum. Antè verò quàm impleatur, formas mille induet compositum. Nam crescentibus fluviis ante omnimodam coagulationem, centies in die liquefcet & coagulabitur, aliquando instar oculorum piscium atq; parebit, nonnunquam arboris purè argenteæ ac politissimæ, cum ramusculis ac frondibus figuram æmulabitur. Verbo, hoc tempore quavis hora visà te stupore ac admiratione obruent. Et tandem grana habebis albissima instar atomorum Solis præ tenuitate, pulchriora quibus oculus humanus vidit nunquam. Immortales DEO nostro agamus gratias, qui huc opus produxit. Est enim vera Tinctura perfecta ad album, licet primi tantùm ordinis, ac proinde virtutis exiguæ respectu admirandæ, quam reiteratâ præparatione acquireret virtutis.

CAPUT XXVIII.

De Regimine Veneris.

PRæ omnibus mirum est hoc, quod lapis noster omnimodè jam perfectus, perfecta que tincturam communicare potens, sponte sese iterum humiliat, novamque volatilitatem citra ullam manuum impositionem meditabitur. Si tamen ex vase suo acceperis, idem lapis alii denuò vasi inclusus in cassum post sui refrigerium ulterius deduci tentabitur. Cujus rationem demonstrativam, nec nos nec ulli Philosophi antiqui reddere valemus, nisi quod factum sit nutu DEI. Saltem hic igni tuo cave, quia perfecti lapidis hæc est lex, ut sit fusibilis: ideoque si justo majorem ignem dederis, vitrificabitur materia, & colliquata lateribus vasis adhærescet, nec ulterius promovere valebis. Et hæc est materiæ vivificatio illa toties à Philosophis præcauta, quæ ante & post perfectum opus album accidere solet incautis, nempe post medium regiminis Lunæ ad septimum aut decimum usque diem regiminis Veneris. Quare parum saltem augetur ignis, ita ut compositum non vitrificetur, hoc est liquefcet passivè instar vitri; At benigno calore sponte sua liquefcet, turgescetque, & jubente DEO spiritu dotabitur, qui sursum volabit, lapidemque secum apportabit, dabitque colores novos, viridem imprimis venerum

reum, qui longo durabit tempore, nec intra dies viginti totaliter disparebit, cæruleum quoque expectes, lividumque, & sub finem regiminis Veneris pallidum & obscure purpureum. Caveto hoc in Opere, ne spiritum irrites nimium, quia corporalius est quàm antea, & si ad vasis summum ejus volatum feceris, sponte sua tibi vix revertetur. Quæ eadem cautio est observanda in Lunæ regimine, cum spiritus inspissari cœperit; quia tum suaviter & non cum violentia erit tractandus, ne fugando ad summitatem vasis totum illud, quod in fundo est, comburatur, aut saltem vitrificetur ad operis destructionem. Cum itaque virescens conspexeris, scias in ea virtutem germinativam contineri. Quare cave hîc, ne viror iste in nigrum turpe vertatur calore immodico, verùm ignem prudenter regas; ita post dies quadraginta absolutum regimen hoc habebis.

CAPUT XXIX,

De Regimine Martis.

Peracto Veneris Regimine, ejus color erat præcipue virescens parumque rubens purpureo obscure colore, interdum livido, in quo tempore arbor philosophica ramis suis floruit discoloratis, cum foliisque ramisque; Succedit regimen Martis, qui aliqualem flavedinem, lutea quasi brunitie dilutam potissimum demonstrat, coloresque transitorios Iridis ac Pavonis gloriosissimè exhibet. Hic ficior compositi status, in quo materia varias formarum larvas imitari videtur. Hyacinthinus color cum levissimo aurantii frequens hisce diebus apparebit. Hic sigillata mater in infantis sui ventre surgit & depuratur, ut ob tantam, in qua sistitur compositum, puritatem putredo hinc exulet. At verò obscuro colore hoc toto regimine probasi ludunt, fiuntque intermedii colores spectatu placidissimi. Jam scias Virginem nostram terram, ultimam subire cultivationem, ut in ea fructus Solis seminetur ac maturetur, ideoque bonum continua calorem, & videbis pro certo circa diem hujus regiminis trigessimum, colorem citrinum apparere, qui intra septimanas binas à prima sua apparitione, totum ferè citrino colore imbuet.

De Regimine Solis.

JAM operis tui fini appropinquas, tuumque fere perfecisti negotium, jam omnia instar Auri Obryzi videntur, & lac Virginis, quocum materiam hanc imbibis, citrinescit valde. Immortales jam DEO omnium bonorum Largitori redde gratias, qui hucusque opus perduxit, quem supplex ora, ut tuum consilium sic deinceps regat, ne forte opus jam perfectum præcipitare studens penitus perdas. Considera jam, quod per menses fere septem expectasti, neque sanum erit unica horula totum annihilare. Quare cautus esto valde, eoque plus, quò perfectioni vicinior es. Cautè verò si progressus fueris, occurrent tibi hæc notabilia: Imprimis sudorem quendam citrinum in corpore observabis, tandemque vapores citrinos, subsidente corpore, viola tinctos, interdum & obscurâ purpura. Post duodecim aut quatuordecim dierum expectationem in hoc Solis regimine materiam pro majori parte humidam observabis, & ponderosam licèt, at tamen in venti ventre totam asportatam. Tandem circa diem vigesimum sextum regiminis hujus exsiccari incipiet, & tum liquecet ac congelabitur, reliquescetque centies in die, usque quò granulari incipiet, videbiturque ac si totum granis discontinuum, iterumque coalescet, infinitasque de die in diem formarum larvas induet, & hoc durabit per septimanas binas aut circiter. Ultimò verò, jubentè DEO, materiæ tuæ irradiabitur Lux, quam imaginari vix possis, tum citò exspecta finem, quem post dies tres videbis, quia granulabitur materia instar atomorum Solis, eritque color tam intensè ruber, quod præ eminenti rubore nigrescet instar sanguinis sanissimi coagulati, licèt non credas aliquid tale huic Elixiri ex arte comparari posse. Quia est mira creatura, parem sibi non habens in tota universa naturâ, nedum exactè sibi similem.

Fermentatio Lapidis.

Memineris jam te Sulphur nactum esse incombustibile rubeum, quod nullo prorsus igne ulterius promoveri posset per se, cautusque esto maxime quod in præcedente capitulo oblitus eram, ne in regimine Solis citrini ante adventum supernaturalis filii, induti colore verè Tyrio, ne, inquam, tuam materiam ignitione indebitâ vitrifices, quia sic esset deinceps insolubilis, ac per consequens in pulcherrimos atomos rubicundissimos non congelaretur. Esto proinde cautus, ne tanto thesauro temet prives. Et tamen ne te hîc laborum tuorum finem reperisse sic credas, quin ulterius pergas, ut ex hoc Sulphure iterata rotæ circulatione Elixir habeas. Quare capias Solis purgatissimi partes tres, ac Sulphuris hujus ignei partem unam (possis Solis partes quatuor capere, & Sulphuris quintam partem, sed prædicta proportio melior est) funde Solem in crucibulo mundo, & fuso in jice Sulphur tuum, at caute, ne à fumo carbonum perdatur. Fac ut simul fluant, deinde effunde in Excipulum, & habebis massam pulverisabilem coloris pulcherrimi rubicundissimi, at vix transparentis. Cape hujus massæ minute tritæ partem, Mercurii tui Sophici partes binas, misce optime ac vitro include, ac rege ut prius, & binis mensibus omnia prædicta regimina, ordine suo præterire videbis, hæc est vera fermentatio, quam reiterare, si libet, licet.

CAPUT XXXII.

Imbibitio Lapidis.

Sciq, quòd multi Authores fermentationem in hoc opere pro interno Agente invisibili capiunt, quod fermentum dicant, cujus virtute fugitivi tenuesque spiritus absque manuum impositione sponte inspissantur, nostramque prædictam fermentationis viam cibationem vocent cum pane & lacte; sic Riplæus. Ego verò non solitus alios citare, nec illorū in verba jurare, in re æquè mihi ac illis cognitâ, propriam

propriam observari licentiam. Est ergo alia Operatio, qua lapis augetur in pondere plusquam virtute; id est, cape sulphur tuum perfectum, sive album sive rubeum, & adde tribus sulphuris partib⁹ quartam Aquæ partem, & post tantillum nigredinis sex septemve dierum decoctione aqua tua recens addita inspissabitur instar Sulphuris tui, adde tum quartam, non respectu totius Compositi, quod jam quartam unam partem coagulavit; at respectu Sulphuris ante imbibitionem primam; quâ exsiccata, adde respectu trium partium Sulphuris primò ante imbibitionem primam libratarum, & hac proportione ter imbibas & congeles. Tandem quinque partes aquæ septima imbibitione ponas nempe respectu Sulphuris primò accepti, qua imposita sigilla vas tuum, & igne priori simili fac ut totum compositum omnia regimina prædicta transeat, quod fiet ad summum mense uno, tum habes verum lapidem tertii ordinis, cujus pars una cadit super decem millia, & perfectè tinget.

CAPUT XXXIII.

Lapidis Multiplicatio.

Ad hoc nullus alius requiritur labor, nisi ut sumatur Lapis perfectus, ejusque una pars jungatur cum partibus tribus, aut ad summum quatuor Mercurii primi operis, ac regatur igne debito per dies septem, vase admodum strictè clauso, & omnia regimina summa jucunditate præteribunt, & habebis totum virtute millicupla ditatum, pro lapide ante ejus multiplicationem. Et si hoc iterum tentabis tribus diebus omnia regimina percurres, & erit medicina adhuc millicupla tingendi vi exaltata. Et si adhuc repetere cupis, opus intra naturalem diem per omnia regimina & colores traduces, idemque hora fiet unica, si iteratò tentes, nec virtutem tui Lapidis unquam tandem invenire poteris; Tanta erit, quæ ingenii capacitatem superet, si modo in hoc opere perseveraveris. Immortales jam memor est grades Deo agere, quia totum thesaurum naturæ jam in posse habes.

CApe Lapidis tui perfecti, ut dictum est, albi aut rubri, ac pro medicina qualitate cape utriusve luminaris partes quatuor, funde in Crucibulo mundo, tum immitte lapidis tui juxta speciem Luminaris fusi, albi aut rubei, ac immista effunde in conum, eritque massa pulverifabilis, hujus cape misturæ partem unam, & Mercurii bene loti partes de eam, calefac Mercurium, donec strepere incipiat, tum injice misturam tuam, quæ ictu oculi penetrabit, eum funde tum igne aucto, & tota erit medicina ordinis inferioris. Hujus tum cape partem unam, & projice super quodvis metallum, fustum & purgatum, quantum nempe lapis tuus vult tingere, & habebis aurum argentumve ad eò purum, quod purius natura non dabit. Præstat tamen gradatim projicere, usque dum Tinctura cesset, sic enim latius extendetur, quia cum tantillum super tantum projicitur, nisi projectio fiat in Mercurio, notabilis fit medicinæ jactura ob scorias, quæ immundis metallis adhærent. Quare quò melius purgantur metalla ante projectionem, eò melius in igne negotium succedit.

Qui semel hanc artem juxta DEI benedictionem perfectè elaboravit, nescio quid in toto hoc mundo exoptare possit, nisi ut tutus ab omni malâ fraude & dolo, DEO suo jugiter servire possit. Vanum autem, imò omnium vanissimum erit, pompa vulgarem auram anhelare, imò nec talia cordi sunt hujusmodi, qui hanc artem calient, quin potius spernunt & contemnunt. Qui ergo hoc talento à DEO beatus est, huic talis voluptatis campus patet:

In primis si viveret annos mille, & quotidie hominum millium mille aleret, non egeret, quia pro voto suo Lapidem multiplicare vallet tam pondere quàm virtute. Ita ut omnia imperfecta, quæ sunt

in mundo, metalla comparabilia, posset, si hoc in votis haberet, omnia in verum aurum argentumve tingere.

Secundò Lapidès pretiosos ac gemmas poterit hac arte conficere, quales nullæ in rerum natura sine hac arte comparari poterunt.

Tertiò ac tandem univèrsalem omnium morborum medicinam habet, sic ut unus saltem verè Adeptus omnes in universo orbe ægrotos curare valeat.

Regi proinde sempiterno, immortalì ac soli omnipotenti laudes ob hæc dona sua in æternum agamus.

Quisquis proinde talento hoc fruitur, in Honorem DEI & proximi utilitatem utatur moneo, ne ingratus erga Creditorem DEUM, qui tanto eum talento beavit, reperiatur, ac reus ultimo die condemnetur.

SOLI DEO GLORIA!

F I N I S.

SUBTILIS ALLEGORIA

Super

SECRETA CHY-
MIÆ

PERSPICUÆ UTILITATIS ET
IUCUNDÆ MEDITATIONIS

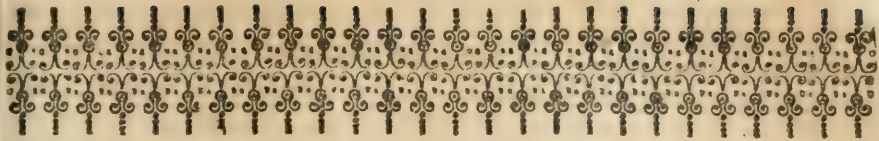
MICHAELIS MEJERI.

FRANCOFURTI,

ANNO DOMINI M DC LXXVII.

CUm jam potiore[m] vitæ meæ partem in literarum humaniorum, artiumque liberalium studiis, ac cum doctioribus quibuscunque, qui sapere quid præ vulgo viderentur, conversationibus transegiſſem, ita ut quid firmioris iudicii partim assidua lectione, partim ipſo rerum usu acquisivisse mihi viderer, cepi mecum considerare acutius varias hominum actiones, plærumque vel ad pompam & libidinem aliis prædominandi & in honoribus anteferri, aut gulam & luxuriam corporis promovendam, aliave ejusmodi enormia vitia spectantes, & quod plærique per fas & nefas solis fere divitiis cumulandis, omni conscientiæ respectu, pietatis aut virtutis zelo posthabito, præoccupati essent; Unde diu anceps & incertus hæſitavi, an *Democritico cachinno*, an *Heraclelio stetui* eandem ob causam subscriberem, an verò cum Ecclesiastico, *Omnia vanitates vanitatum* pronunciarer, Verum pensiculatis singulis tandem ad me reverſus, post *Dei Opt. Max.* agnitionem, ex *Fontibus Israelis seu sacris Bibliis* haustam, nihil melius, prius aut antiquius inveni, quam rerum abditarum in natura existentium, hominique maxime utilium, investigationem, qualicunque modo institutam, sive domi per libros aliis relictos, meditatione prævia & experientia manuali pedissequa, sive foris *magnum illum Mundi codicem* pervolvendo; A nullo horum inquirendæ scientiæ modo abstinui, sed nunc huic, nunc alteri indulgendo, quo plus hausi, eo magis, *Tantali* instar, sitii: Audiveram verò inter cætera esse avem quendam in toto terrarum orbe saltem unicam, **PHOENICEM** dictam, cujus corporis exuviæ, hoc est plumæ seu carnes haberentur *Medicina omnium Medicinarum præstantissima*, utpote quæ foret remedium **IRÆ & DOLORIS** seu **NEPENTHES**, de quo legitur in antiquorum scriptis, quod *Helena*, à *Paride Trojano* rapta, id præbuerit *Telemacho*, quo ille omnes præteritos labores, curas & dolores

Democritus & Heracleus diverso affectui indulserunt.

Omnia vanitates vanitatum.

Investigatione rerum abditarum nihil melius.

Aviis Phoenix celebratissima semper fuit in scriptis sapientum. Remedium iræ & doloris.

oblitus

oblitus lætitia singulari exhilaratus est: Ad hanc itaque avem indagandam, ubicunque lateret, impetu quodam naturæ meæ mentisque raptus & quasi volens coactus sum; non quod sperarem potiri hac volucrum integra (id enim mihi impossibile prævidi) sed saltem ut vel plummam exiguam ejus, quocunque labore, sumptu & peregrinatione adipiscerer; De Phœnice, an sit alicubi, permulti dubitant, at longe plures de Medicina jam dicta: Qui de illa sibi dubium faciunt, illos ad Tacitum, Plinium & alios rerum mundanarum scriptores ab legatos velim, qui de hac, his hoc loco satisfiet; Inter quos ego igse diutius extiti, qui non potui animum inducere meum, ut ejusmodi Medicinam simpliciter possibilem crederem, quamvis à nonnullis fide dignissimis viris ejus mentionem fieri perceperam, sed eam vel supposititiam aut fabulosam omnino, quemadmodum ejusmodi ab antiquis aut longinquis præter communem naturæ aut consuetudinis ordinem deducta plærumque videri solent, præpostera mentis obstinacia putavi: Quis enim unquam, dixi, medelam iræ professus est, nisi verbo tenus, non autem remediis naturalibus? Quis dolorem mitigantibus, Narcoticis, Opiatis & Laudanis, nisi in Medicina parum expertus, tollere non novit? Primum itaque ut non necessarium medico, sic alterum non insolitum, sed ipsa praxi frequentissimum accidit, uti non opus sit novam de utroque medicinam desiderare aut expetere; multo minus aliquid laboris aut sumptus illi inquirendo impendere: Adhæc legimus in antiquorum commentariis; quomodo Philosophus quidam præcipitem Augusti Cesaris iram corrigere conatus est, nempe ne quid faceret ira præpeditus, antequam viginti quatuor literarum elementa tacitè secum percurrisset, quæ si vera sunt auxilia, cuilibet in promptu habentur nec indigent expensis aut doctrinis aliis. Ne quid addam de moralium sententiis, tam dolore animi, quam iræ remedia pollicentibus, quibus ira proprium videtur, moderari mentem & affectus temperare; uti Medico corpus à morbis liberare, ejusque temperamentum optimum conservare. Verum omnibus his, quæ nullam ejusmodi dari Medicinam investigatione dignam innuunt, consideratis, vice versa, & illa, quæ affirmando eam statuunt, produxi

in hunc

Phœnix a-
vus an sit.

An sit Me-
dicina Ira
& Doloris.

Diodorus
Siculus fa-
cit ejus Me-
dicina men-
tionem.

Contra
iram auxi-
lium mora-
le.

Francisci
Parrachia
de remediis
utriusque
fortuna.

in hunc modum: *Frustra Ethicus* vel etiam *Theologus* præscribit alicui præcepta moderandæ iræ, si temperies corporis reclamet, utpote calida & sicca, humoribus biliosis & retorridis exæstuans, ut patet in paraphreniticis, phreniticis, Maniacis & à diabolo obsessis, in quibus bilis flava vel atra causa est præcipua sine qua non: Medicus itaque in ejusmodi casibus temperet vel expurget humores immoderatos & cessabit iræ rabies, non aliter, quam igne per aquam extincto cessat omnis combustio: Unde Medicorum antesignanus ille *Galenus* non inconcinne libro singulari testatum reliquit, *Quod mores animi sequantur temperamentum corporis*: Ut enim alias fortissimus & invictus miles diutino & squalido carcere enervari & conteri potest adeo, ut ægre seipsum sustineat. ita & mens hominis, alias nec iræ nec furosis affectibus mancipata, vitio solius corporis biliosi vel ab humoribus aliis contaminati, sæpissime inficitur & vincitur. Quod si autoritate gravissimi Medici & Philosophi ad hanc rem probandam opus sit, ex multis unius *Arnoldi Villanovani* testimonium adducam; qui libro de simplicibus, ubi portam secretorum omnium medicinarum ex tabulis qualitatum primarum, secundarum, tertiarum & quartarum, aperit, in hunc modum scribit: *Et si tu vis etiam facere tabulam eorum, qua operantur per accidens, aut aliquo tali modo occulto, ex dictis potes habere, verbi gratia, si vis scire, qua faciant bonam memoriam, bonum intellectum, bonum visum, & qua faciunt amorem secundum viam naturalem, aut via occulta: Ad omnia enim ars medicina habet ingenium: Nam bonitas intellectus ad bonitatem sensitivæ est virtutis: Igitur bonum intellectum sunt facientia bonam digestionem & confortantia cerebrum, & membra principalia, expurgantia superfluitates, prohibentia vapores ascendere, sanguinem clarificantia, & qua respiciunt caput & cerebrum, & habent proprietatem ad bonitatem intellectus: Hæc autem omnia intellectus supra dictis, invenies, unde facies tibi tabulam ad omnem operationem, si vis: Et secundum hoc invenies multos authores dicere de suis receptionibus, quod faciant bonum intellectum, quia large prohibent multiplicari superfluitates, aut reprimunt vapores, aut confortant cerebrum generaliter, rectificanc sanguinem & spiritum & allevant sensitivam, ex qua provenit*

Essè iræ remedia utilis.

Iræ ex humore calido abundante.

Mens patitur à corpore.

Arnoldi sententia de morbis animi.

Intellectum bonum facientia quæ

Medicina
quadam
latificati
va.

omnis bonitas intellectus. Audivisti etiam, quòd quadam medicina vocatur latificativa, quia aggregat omnia confortantia membra principalia & sanguinem clarificantia & generantia bonum sanguinem & spiritum: secundum hoc etiã potes dicere, quòd quadam medicina ducit ad paradysum,

Medicina
ducens ad
Paradysum

quia est composita ex disponentibus sanguinem ad misericordiam & pietatem & mansuetudinem & benignitatem, quibus mediantibus sequitur bonus appetitus ad bona opera: Et quadam incitat amorem, quia auget sanguinem laudabilem clarum in quanto & in quali, & privat ipsum à melancholia & phlegmate, quae sunt causa sollicitudinis, quae prohibet conversativam & curabilitatem & amorem: Sanguis verò multus clarus facit omnia contraria, incitat Venereum appetitum, unde de necessitate diligunt & faciunt civiles conversationes, gaudia, liberalitatem, ex quo sequitur ipsum diligere & diligi & desiderari ab omnibus: Et quadam facit castum, religiosum, quia inclinat sanguinem ad frigiditatem & paucitatem, quo factò non appetit coitum, nec mulieres, nec ludum, nec cantus, nec similia: Et ut generaliter dicatur, potes cum medicinis scire dispositionem sanguinis ad quamcunque qualitatem & tota differentiam morum hominis fit ex sanguine calido, frigido, humido & sicco, & cum medicinis praedictis scis etiam facere circa hominem, quod vis: Tu audivisti etiam ab authoribus, quòd quadam medicina facit fatuum, quadam demoniacum, & si tu vis facere de istis secretis & firmari, respice in nobis familiaribus, nec multi homines sunt re-

Medicina
incitans ad
amorem.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Medicina
faciens castum & religiosum.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Medicina
quadam
facit fatuum.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Ex multi
vini potus
stolidi
fiunt.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Cibus &
potus alterant affectus inordinatum.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Medicus
fuit ex avaro prodigus.

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

Ultima secreta medicinae quae

Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebris: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quòd multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare siquentes inclinationes & cõplexiones ipsius: Et hac sunt secreta ipsius ultima artis medicina: Quandoque verò ipsa nõ facit ea nisi ex consequenti valde: Insipientes cum legerint in libris prudentium Medicorum & senum, qui sciverunt

iam esse secretum medicina, cum vident eos facere bonum intellectum & facere fidelem, fortunatum, valde derident eos, & derisi valde elongantur sunt à secretis medicina & non volunt audire, nec credunt, quod ad medicinam spectet, nisi curare dolorem capitis aut apostema aut febre, & ipsi deberent curare seipos de grossitie intellectus, donec possent intelligere ea, quæ propter tales, qui vituperant secretorū inventores, tu audivisti, quod Hippocrates præcepit Physicis, quos docebat, Quod secreta non pandant; Quia redundat in vituperium sapientum & in infamiam: quia si homo sit sapiens & investigans, bene veniet ad ipsa & participabit Nobiscum Donum Philosophia. Et paulo post: Et tu vidisti in libro experimentorum Philosophorum, quod circa anima passionces posuerunt pulcherrima, & mirabilia: Quæ enim medicina est magis calefaciens, quam IRA? Et magis privans amorem & generans discordiam, & quæ magis infrigidat, quam timor: & quæ magis confortat, quam gaudium? Et quæ magis cibatur & nutrit, quam bona spes? Et quæ magis interficit, quam desperatio? Cum ipsis enim Philosophi fecerunt res valde pulchras. Hæc ille: Ex quibus patet, quod Medicinæ vis animo quoque succurrat ejusque affectibus, ipsi à corpore, aut vice versâ communicatis, & per consequens iræ quoque medelam profiteatur. At demus, iram expurgata biliosi humoris copia leniri, aut potius iracundiam refrenari posse, cum tamen vix ullus ejusmodi Remedium expetat, inutile omnino videtur & supervacaneum: Ad hoc responderi potest; sufficit medicinam in natura extare, quæ privatos affectus temperet, etiamsi ab aliis aut non agnoscatur aut æstimeretur: Id enim ejus utilitati aut necessitati nihil detrahit: Nam etiamsi hoc tempore non sit in censu aliquo, tamen alicubi, ut olium fuit, sic post esse potest in majori precio: Ita suo tempore antedictus Galenus Germanos ab omni medicina alienos, quibus utpote ferocioribus gentibus Medicinæ præcepta non editurus erat, pronunciavit, qui nunc Medicinam & amplectantur & excolunt, Græcis e contra in barbariem quandam iterum redactis & ab omni fere humanitatis literatura sub Turcico jago valde remotis. Verum cum contrarium doctrina se maximè illustret, si dubium sit, an ejusmodi Medicina cum aliqua utilitate sit conjuncta, con-

Deridentes secreta ab illis elongantur.

Secreta non pandenda.

Donum Philosophia Chemia opus. Ira medicina calefaciens. Timor quid præster. Gaudium. Bona spes. Desperatio.

Remedium ira non expetitur inutile visum

Omnium rerum vice sstudo.

*Mala ex ira
innumera.* fiderentur, saltem, quæ mala ex immodica irâ aut iracundiâ contige-
runt tam in principibus, quam privatis hominibus, quæ cum sint ab-
sque numero, testibus historiarum omnium temporum monumentis,
inde & Medicina, quæ illam aufert vel avertit, est utilitatis immensæ.

*Dolor sym-
ptomatum
acerrimus.* Quæ de ira dicta sunt, eadem quoque de dolore intelligi debent :
Ut enim ira videtur ex affectibus animi maximè evidens & enormis,
ita ex symptomatibus corporis dolor maxime est sensibilis & insignis,
adeo ut ad se Medici curam non raro, ante evictum morbum seu ex-
pulsam causam, necessitate quadam inevitabili trahat. Non inconsul-
tum itaque visum est, talem *Medicinam* amplecti, quæ dolorem si-
mul è corpore & iram ex animo ejiciat. Hæc, inquam, Medicina est,
quæ auro longè prævalet, dum modo Phœnix, unde petitur, inveniri
possit : Ubi quæram ? Ubi investigem ? quem percontet ? Qui novit,
vix patefaciet, qui non novit, nec narrare poterit : Interim jacienda est
alea & tentanda via ; cum domi desides vix quicquam discant arcani,
audaces verò fortuna adjuvet. Unde apud me certissimâ mentis re-
solutione constitutum est, patriam, quæ mihi cara, relinquere & ad
exteros proficisci, ut vel vitam in peregrinatione absumerem, vel cum
lætitia medicinam optatam mecum domum tandem reportarem.

*Medicina
auro præ-
valens.* Grave est, fateor, mutare solum & cælum, à notis ad ignotos, ab in-
quilinis ad barbaros, à cognatis ad Antipodas, migrare propter spem
dubiam medicinæ animo præconceptæ, quæ num sit in rerum natura,
adhuc sub judice lis est, dicent, quam plurimi : At hisce quod respon-
deam, non habeo, nisi quod Tullius olim suo Trebatio extra Romam
agenti ; Multi suam rem benè gessere & publicam patriâ procul. Om-
ne initium difficile, & qui nunquam tristatus est, nec lætabitur, qui
nunquam erravit, nec in veram viam reducetur : Ut enim Chymici

*Peregrina-
tione medi-
cina inda-
ganda est.* dicunt, Esse in Chemia nobile aliquod corpus, quod de domino ad
dominum movetur, in cujus initio sit miseria cum aceto, in fine verò
gaudium cum lætitia, ita & mihi eventurum præsupposui, ut primò
multa aspera, amara, tristitia, & ædiosa gustarem, perferrem & experirer,
tandem omnia lætiora & faciliora visurus essem : De Medicina ea, aut
Phœnice, an sit, nō dubitavi ; nam si dubitarem, quomodo quæsissem ?
si non

*Objeccio
contra pe-
regrinatio-
nem.* *Rosar. Phil.* *Phœnicem
esse non est
dubium.*

si nõ quæsissem, quomodo spem inveniendi eam habuissem? Sufficiat mihi ut a bram vidisse solis aut ejus radios, etiam si ipsũ solem digitis nõ tetigerim: Fortè inutile foret nobis tã nobili & claro corpori cœlesti, hac terrestri fæce circumseptis conjungi & immediatè tangi: *Quid Augustum fuit angustum.*

Augustum in rebus humanis, quod non in initiis suis angustum fuerit? Annon ipse homo ex humo? Quomodo itaque, inquam, Medicinæ, quam inquirō, perfectam notitiam haberem, antequam viderim aut tetigerim? Quomodo magister evaderem, antequam discipulus exiterim? Eundem igitur est per mundi regiones diversas; Non enim omnis fert omnia tellus: Forte in uno loco id visurus, quod per somniũ non cogitarem in alio: An peregrinatio mihi obesse poterit? Ne utiquam opinor: Peregrini enim nos omnes sumus in hoc mundo, etiam in propria, nempe terrestri patria: Unde ad ætherias illas clarissimas domus, quo Salvator noster, qui præcessit, nos, vocat & attrahit, migraturi tandem sumus: Respiciam hirundinem veris nunciam, *Aves peregrinationẽ docentes.*

gruem, ciconiam, multasque alias aves, quomodo annuatim statis temporibus peregrinentur per aera in ignotas regiones naturæ institutu & documento; ut homini specimen & exemplar edant peregrinationis per mundi partes instituendæ, ne semper fumo & fimo lariũ infenesceret: Avib⁹ aer sublunaris universus patet, & homini globus terrestris: Respiciam cœlum ipsum, ipsiusque magnum viatorem, Solem, *Sol magnus cali viator motu gaudet.*

quomodo motu continuo gaudeat & omnia soli & poli creaturas illustret & illuminet, calefaciat & gubernet: Imò in proprium sinum pe-
ctoris, ad cor ipsum, mentẽ dirigam, quomodo hoc motu agatur per-
peuto, dum vita manet, quod vitam ut metitur motione illesã, sic sub-
larã, lesã, vel impeditã, finit: Naturale itaque homini est, moveri de loco
ad locum, de regione in regionẽ, dum in se, supra se & circum se respi-
ciat: At cum omnis motus fiat ad metam, præsertim sensibilium & ra-
tionalium, appetitu seu voluntate à phantasia vel intellectu directã ad
certum finem, hinc lucri sui gratiã, per mare, per terras cucurrit mer-
cator ad Indos, pauperiem fugiens; Et alii aliis causis impelluntur; Sic
& nos propter merces animi, naturæ arcana, Dei dona, & scientias ar-
tesque *Propter merces ani-
mi peregrinandum.*

tesque conquirendas & investigandas quidni remotiora adiremus loca? Qui domi enim suæ consenuit, domi suam sapientiam quoque sepeliet, nec quid eorum, quæ in mundo sunt, agnosceret, nec ab aliis agnosceretur; nisi bis puer: Jucundum quoque & admitabile est, cernere tot & tam varias gentes, ab omnium nostrum proavo maximo paterno maternoque, Adamo, propagatas, quæ relictum ab eo sibi patrimonium valde in æqualibus partibus subdivisum possident: *Quid honestius*, quam antevertisse Solem cœlestem curriculo unius diei, h. e. totum terrarum orbem ab ortu in occasum perlustrando atque hinc in patriam circulo absoluto redeundo, anticipasse vel itineris soliti ejus se comitem exhibuisse? Dies enim omnibus, qui circumnavigant terrenum globum ab ortu in occasum deest, ab occasu in ortum, superfluit; cujus rei causa primitus obscura, at nunc sat cognita est: Imo quo quid, ad spiritualementiam propius accedit, à terrestri pondere purgatum & defœcatum, eo ad motum fit celerius & habilius: Terra ignava quiescit, & merito, quia centrum est mundi immobile; At aqua movetur & totus Oceanus fluit & refluit idque quater, 24. horarum spacio; sic fontes, & fluvii veluti parentes magnæ ejus sobolis stato moventur ordine, & Oceano suas advehunt currendo quasi dulces delicias ad salum temperandum: Aer quanto impetu citetur, demonstrant venti, turbines & nubes eis circumductæ, nec non navium vastæ moles, & ipsæ molę: Ignis noster ab continuo motu, ut retineri non possit, nisi semper novus generetur ex inflammabilibus materiis: Cœlum ipsum quanta itinera conficit cum suis stellis tam grandibus corporibus? Imò stellarum & cœli raptus tantus est, ut homo eam celeritatem ne imaginari quidem possit? Globus ferreus ex tormento vi pulveris Pyrii, si manente eadem semper celeritate terram totam ambire deberet, forte octiduum integrum requireret, antequam 5400. milliaria Germanica (hoc est, circulum terræ magnum) absolveret redeundo ad punctum unde emissus foret; at Sol in tanta distantia à superficie terræ, una hora plus spacio conficit, quam tot milliaria; Imo forte in quadrante horæ, quam celeritatem nemo hominum metiri cogitatione potest, ne loquar

Jucunditas peregrinationis.

Honestas peregrinationis.

Dies deest vel abundat orbem terrarum circumnavigantibus.

Spirituale magis, magis mobile.

Elementa tria moventur.

Cœli raptus incomprehensibilis imaginatione.

ne loquar de superiori cælo Saturni aut primo mobili, quæ longe altius sole posita sunt: Quid hominum cogitationibus celerius? Nihil in humanis; At in his intellectuales substantiæ traduntur celeritate ad æquales, & moveri in ipso Nunc seu momento; utpote indivisibiles in indivisibili, puncto, non in tempore; *Deus* vero, qui omnis motus expertus ubique est, nec indiget eo moveri, ubi ante est: In multis itaque locis esse, cum homini impossibile sit, simul & semel (quod solius Dei proprium) divinitati proximum est, diverso tempore illis adesse, prout licet: Non ergo mihi sit tædiosum, sed longe jucundissimum, non inhonestum, sed multis modis honestissimum, non inutile, sed summa cum utilitate conjunctum, multas mundi hujus regiones perlustrasse, non ut videam saxa & sylvas, apud exteros, sed ut inquiram *Phœnicæ Medicinam* in mundo apud homines sapientissimos consulendo, cumque illis conferendo de rebus, quas ignarum vulgus non tam suspicit, quam contemnit. Ad iter itaque longinquum me accinxi, omnibus, quæ videntur necessaria, comparatis, non hic recensendis: Primo *Europa regna & fines* perlustrare constitui, deinde si opus sit, in *Americam*, hinc in *Asiam* & denique in *Africam* transire, mecum deliberavi: Nam volucrem illam medicinalem in aliqua harum prægrandium terreni orbis partium delitescere, non dubitavi, cujus si saltem vel exiguam famæ auram persentiscerem, confidi, me ad ejus perfectiorem notitiam successu temporis deventurum: Quod si peragratis his omnibus Terræ continentibus nihil de tanto Dei Dono inaudirem, me omni spe adipiscendi ejus privatum iti: Cur verò hunc ordinem suscipiendi itineris de una parte in aliam transeundi, animo præconceperim, hæc causa sufficiens mihi visa est, quod naturalem elementorum seriem, qua illa ex crassis in subtilia, ex ponderosis in levia migrant, imitari debeam: Sic enim *EUROPA* terræ, *AMERICA* aquæ, *ASIA* aeris, & *AFRICA* ignis imaginem & vires optimè repræsentat: Ex terra autem non fit aer, nisi intermedio aquæ, & ex aqua non fit ignis, nisi intermedio aeris: Hæc autem terræ partes dictis elementis appropriari sub singulis manifestius declarabimus: Hic satis fit, qualemcunque ordinis

Cogitationes hominum celerissime. Angeli dicuntur moveri in nunc. Deus non movetur, quia ubique est.

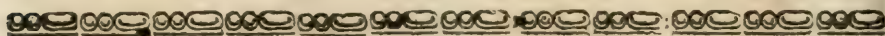
Cur peregrinandum sit.

Quæ sit intentio & ordo peregrinationis

Ordo itineris cur talis

Orbis terreni 4. partes elementis mundi appropriari.

o: dinis rationem inculcasse, cum ipsa res pro se loquetur uberius & intelligenti hæc brevitatis sat verbosa videri possit.

EVROPA: TERRA.

Europa terra assimilatur.

EGRESSUS itaque solo patrio ipso **ÆQUINOCTII** Vernalis die **LUNA**, cum Sole in **ARIE** TIS signo circa caput Draconis, ut vocant Astronomi constituta, **EUROPAM** peragrare primò constitui, ut aliquid certi cognoscerem, an ibi ipsa avis Phœnix, an verò fama aliqui de ea animadvertenda foret: Est autem **EUROPA** Terra constans tanquam basis & fundamentum totius orbis inhabitati propter causas sequentes: Terra, ut in globo terrestri videre licet, longe superatur ab aquis circa superficiem, quamvis aquam sustineat & ipsa à nullo alio sustineatur elemento, nisi à seipsa seu manu præpotente Numinis: Hinc *Europa* cæteris terræ partibus longe minor est, at viribus, populis, fortitudine & animositate easdem longe antecedit. Sunt, qui cathenam naturæ elementorum mutabilium hanc seriem observare dicant, quod unus pugillus terræ det denos pugillos aquæ, centum

Europa terra constans & basis orbis cur.

Europa cæteras partes antecellit multis modis.

Cathena elementorum qua portione coheret.

Europa fortissima armis.

Europæi bellatores. Imperia 4. mundi magna.

Europa duo lumina Alex. M. & Jul. Caf.

aeris & mille ignis: quæ si vera sunt; *Terra* excellentiam, compactionem, gravitatem & stabilitatem, præ reliquis elementis, facile inuunt: Eodem modo *Europa* (pace aliarum partium orbis id dixero) omnium est fortissima, armis maxime strenua & ad resistendum magis prompta: Imo cum matrem sua sequatur soboles in moribus, hinc *Europæi* bellatores, gentium aliarum dominatores & subjugatores semper fuerunt, ipsi aliis invicti: Quod ut ab experientia demonstretur, respiciamus quatuor maxima mundi imperia, quorum in sacris Danielis Prophetæ vaticiniis fit mentio: Asia primam monarchiam obtinuit, utpote à conditione prima felix, nec non secundam, at vix quicquam dominii in *Europam* extulit, nisi forte paucillulum: Verum *Europa*, *Macedonico* illo juvene, *Alexandro Magno*, immensum spacium ad Indias usque in cæteris partibus sibi subiecit: Sic & *Julio Casare Romano Imperatore* dominatrix fuit *Asiæ* *Africæ* que magna ex parte:

Hæc

Hæc duo Europæ lumina vires & potentiam sui soli & populi circumjacentibus gentibus satis testatam reliquerunt, ut non sit opus plura in medium adducere : Hinc *Europa* in forma corporis *Virginem* refert, at animositate cordis *Leonem* revera exprimit: Hic itaque *Virginæ Leo* est initium nostræ perlustrationis, in quo describendo, ut agnoscat, prima laboris ineundi meta proponitur: *Virgo* est, non solum facie externa & lineamentis corporis, sed & moribus, instituto & rebus.

Europa
virgo for-
ma, Leo
corde.

Europa cur
virgo dica-
tur.

Vim enim nullam *Europa* passa est ab aliis, quamvis procos innumeros habuerit: *Leo* est, quia dominatur multis subjectis & nulli subjicitur; Quotque Reges nutrit, tot *Leonina* corda ostendit, quemadmodum in clypeis eorum passim occurrit: Inter planetas cœlestes *Sol* *Europa* congruit, inter metalla *Aurum*, hoc est, in quolibet suo genere perfectissimum; Etsi enim *Sol* in Europæis Terris raro *Leonem* producit, nec aurum ita copiose, ut in reliquis ardentioribus partibus, tamen novimus, quod neutris careat, licet aliunde adductis: Scimus quoque nostra ætate in *Albia Leones*, & alibi innumeris in locis aurum uberrime provenisse, ne *Europa* his donis infœlicior æstimeretur cæteris. Hæc est terra illa, quam veneror; Hæc est ea mater, quæ virgo semper cognoscitur: Hæc est nutrix populorum ingeniosissima, quæ multa dona artificio subtilissimo à se inventa suppeditavit: In hac *Umbilicus Germanicus*, veluti centrum immobile, consistit, à quo ut *Axioma Imperialis Dignitatis* dependet, ita multæ artes, tanquam ex uberrimo *Amalthææ* cornu profluxerunt: In *Europa* variæ sunt dotes miraculosæ, quas recensere non est hujus loci, nisi, quoad Terræ elemento, quod tractamus, convenient.

Europa cur
leo dicatur.

Sol *Europa*
& aurum
congruenit.

In *Anglia*
duo *L* ones
nati nuper
Iac. & Hér.
Terra vena-
randa.

Mater vir-
go.

Germania
venit pin-
guis Euro-
pæ.

In quibusdam *Pannoniæ* locis homines sub aquis habitare scribunt, quia ex aquis induratis tophacei lapides concreverint: In montanis *Carolinis* aquæ ferventes lapidescunt similiter: Alibi intra ignem vivos degere mortales asserunt, si silices ignem actu continent, ut *Castilia*.

Europa mi-
rabilia.

Madruti
muri.

Quis non miretur siccinum, lapidem pellucidum & odoriferum ex succis subterraneis gigni & per maris fluctus littoribus appellari, ut in *Sudavia*, maritima *Borussiæ* ora? Ne quid dicam de *Corallis* *Sipis* ex fructu-

Succinum
Borussia.
Corallus la-
pis ex fructu-
culi.

culi maris ex vegetabili seu frutice indurescente extra aquam in lapideum rubrum vel album virgultum : Ut taceam terram sigillatam *Germanicam seu Silesiacam* & innumeras fossilium erutorum ibidem formas; sufficiat nobis *Leoniam terram* indicasse, & intelligentibus, qui mente, non auribus solum nostra dicta capiunt, innuisse: Terra insuper ut in igne perdurat, nec resolvitur in aerem, licet flamma sit fortissima, sed *Auri* instar pretiosi, quibuslibet injuriis resistit, sic & *Europa* nostra suis potentiis æquata & serata, veluti *Terminus Deorum* antiquissimus, nulli cedit; cujus encomium si non pro dignitate satis diximus, tamen pro veritate propositi, quod tractamus, ut potuimus, illustravimus: Multis perreptatis celebrioribus locis in nulum incidere potui, qui de *Phœnice* ejusque Medicina me certiolem faceret; Verum quamplurimos offendi, qui me veluti ludentem operam & oleum luserint potius, quam juverint verbis, multo minus rebus: Quod quæris, dicebant, nusquam invenies, ac quod invenies, non est, quod quæris: Deceptus es ab aliis, qui te, quod non est, indagare impulerunt; Parce labori, sumptui & inquisitioni vocalis sine pondere bombi, qui velut *Echo* te *Narcissum* proprii ingenii admiratorem sequitur & ad omnia vocata, prout videntur, apta respondet, ad rem vero, quam inquiris, ineptissima: Nonnulli eorum, hæc est res abstrusior & intricatior, ajebant, quem ut tibi, tuisque studiis conveniat: Demus enim, esse ejusmodi Medicinam ex Phœnice petendam, at hominis vita per se admodum brevis perit, antequam indageretur: Interim multa alia commoda vocationes & professiones negliguntur, sumptus atteruntur, tempus præterit & tandem nihil in maribus invenitur: In res incertas certas pecunias, preciosum tempus vitæ impendere est hominis incerti & vani: Nihil ego, suggererat alius, huic medicinæ impertiri vellem, nisi obiter eam quærendo, alia, unde lucrum mihi proveniret, opere veracissimo tractarem; quod si eodem modo feceris absque damno semper manebis: Ad primorum duriora monita oclusis auribus, alius ita respondit; Medicinam hanc inquirere est hominis maxime industrii &

labo-

*Leonina
Terrandi-
cata.*

*Auro simi-
lis Europa
aur.*

*Verba &
rationes il-
lorum qui
absterrere
valuerunt
querentem
medicinam*

*Chymica
dicta ad o-
mnes animi
conceptus
se applicans*

*Quæ negli-
genda dum
Medicina
hæc inquiri-
tur.*

*Responsio
ad objectio-
nes.*

laboriosi, ingenio & rerum cognitione valentis: qui si obiter saltem in hanc incumbat, idem est, tanquam nihil agat: Nam ne ad primum corticem unquam perveniet: Causa patet, quia res est occultissima, quæ profunda speculatione & multarum rerum huic non dissimilium usu, præcedentibus circa idem subjectum variis erroribus, tandem animadvertitur, nec unquam fortuito casu ab indotis *Empyricis* invenitur: Unde necessarium est, ut quis huic totum se dedat, aut totus ab ea absteineat: Etsi vero ego talia & tanta dona in me non agnoscam, tamen nescio quo ductu aut nutu (credo, certe divino) in has difficultates nolens volens raptor, spe indubitata præconcepta, me Medicamentum quæsitum tandem, ex Dei gratia inventurum esse: Cuilibet Regi ut sua Regina, aut sponso sponsa pulchra videtur, sic mihi hæc Medicina præ omnibus mundi bonis arridet & magnetica quadam virtute mentem meam sibi fascinat & astringit, ut vita & amicis cognatisque carere velim, si illa debeam.

Chymia requirit totum hominem.

Medicina Chymica aliis bonis anserenda.

Quod Hippocrates de Medicina alias pronuntiavit, Artem esse longam vitam brevem, iudicium difficile, experimentum fallax, id verissime de hac intelligi potest, Ad illam quamplurimi tamen, ad hanc paucissimi præveniunt: Ratio est, quia pulchra difficilia, & sudor ante virtutem & gloriam positus sit: Per terram enim laboris tenditur ad quietem: Hæc meæ responsionis summa fuit: Jamque magnam *Europæ* partem peragraveram, cum occurrit, *Hesperia ac Iberia* sæpissime mentionem fieri apud antiquos, ubi de arcanis agitur:

Peregrinatio in Hesperiam.

Quocirca ad hanc me conferre non destiti; ubi, cum post multorum dierum iter adesset, hic Arabum familias quasdam ejusdem medicinae ante multos annos participes vixisse cognovi: De Geryone tricorporis insuper, Hercule, qui ejus boves puniceos, illo trucidato, abegit, Hortis Hesperidum aurea mala in arboribus gestantibus, quæ idem Hercules abstulit, hic percontari doctiores non intermisi; Ex quibus percepi, *Geryonem Chrysaoris filium*, tribus corporibus constantem, esse eum, de quo scribitur à Philosophis: Vidi tres facies in uno parente; & boves ejusdem intentionis esse: Herculem ipsum esse laboriosum artificem, vel hujus medicinae indagatorem, qui ad boves iturus, radiis solari-

Geber, Avicenna & alii.

Geryon Chrysaoris filius quis. Hercules quis.

Hercules aureo poculo à sole donatus vice navigii. Poculum quod Medicinam iræ & doloris continuerit Fortunatæ Insula nunc spectent. Canaria 7. que.

bus nimium calefactus ira incanduit, arcumque in ipsum solem interdixit, ob quam animi magnitudinem à sole aureo poculo donatus legitur, quo ille vice navigii usus per Oceanum ad boves trajecit: In quo poculo hujusmodi medicamenti genus ad moderandam Herculis iram absque dubio contentum fuit, si non quoad formam: tamen materiam: A sole itaque Hercules Medicinam Iræ & doloris accepit, quam ille secum deportavit: Nam de Phœnicis pennis exiguum quid fuisse in illo poculo omnes prudentes statuerunt: Cum vero Hispaniæ regnis multæ insulæ annumerentur ac inter reliquas Fortunatæ dictæ seu Canariæ, ex Europa discedere nolui, antequam & illas perillustrassem: Sunt hæc numero septem, utpote *Lancerotta, Bonaventura, Canaria major, Tenariffa, Gomera, Ferro & Palma*: quarum tres, nempe *Lancerotta, Gomera & Ferro* suis singulis Regibus parent; De hac ultima, *Ferro*, in quam appuli, mirabilem hanc proprietatem & naturæ privilegium narrant, quod aquam habeat in arboribus provenientes; Nam cum destituatur aqua dulci omnino hæc insula, hinc homines & animalia hic degere non possent, nisi hæc importaretur aliunde: Verum natura huic defectui providit arboribus quibusdam lata folia habentibus, ex quibus certo tempore distillat aqua dulcis in tanta copia, ut toti insulæ sufficiat: Quod cum advenæ vel pyratae in insulam advenientes ignorent, ibi diu morari nequeunt ob penuriam aquæ potabilis: Hæc ex historiarum relatione vera esse, quilibet observabit: Accidit eodem tempore, quod *Gomera Regulus* absque hærede masculo obiisset, relicta unica filia pulcherrima, *Blanca* dicta, quæ licet in paterno regno legitimum succedendi jus haberet, nihilominus subditi ejus scæmineo imperio immorigeros sese declaraverunt, nisi Regi alicui nuberet: Præterquam enim dicebant, quod contra naturæ ordinem esset, scæmineo sexui mares subjici, effœminationem quandam marium, inque hos scæminarum dominationem hinc introduci, veluti constat ab experientia illorum populorum, quibus scæminæ aliquamdiu dominatæ fuerunt: Ibi enim mulieres fere viros & hi illas repræsentant; & adulteria sunt adeo frequentia, maritatarumque scæminarum, in secretis lupanaribus se aliis, ex læna-

Allegoria. Virgo hæc albidio dicitur puella habens pulchram faciem, cuius oculi nigri sunt & supercilia juncta, prægrans, tenens unum ubi. Malicium imperium quid secum ferat.

rum nutu, prostituentium tanta multitudo impunita, ut incredibile sit auditu: In quibus civitatibus liberi aut potius spurii habentur communes, tanquam in Republica quadam *Platonica*, cum fere & uxores communes habeantur: Adhæc indecorum putabant, ut ille sexus, qui propter ingenii imbecillitatem animique inconstantiam ad patiendum sit natus, omnium actiones regeret & gubernaret: persuasum itaque est Regiæ virgini ut de conjugæ eligendo cogitaret: Fuit autem in *Insula Ferro* regius juvenis, nomine *Brumazar*, ad quem ipsa adjecit animum, interim ille vicissim *Blancam* regiam virginem flagranti deperibat amore, adeo ut intermittere non poterit, quin primo quoque die legatos ad illam mitteret conjugii inter ipsos celebrandi gratia: Consensum est à virginis parte, & nuptiæ mox celebratæ sub his conditionibus, utrinque confirmatis, primo ipsa pro dote secum adferret *Adamantem* immensi præcii & magnitudinis, ac ille vicissim pro dono huic *Rubinum*, carbunculum à radiante splendore dictum, longe majoris valoris & æstimationis daret, quæ muta munera millionem unum & amplius valuerunt; hoc est decies centena millia ducatorum aureorum: Secundo, quod ipse ut maritus & Rex eam, alias sua natura imbecillum, defenderet, tutaretur & regia sua potentia protegeret, ne à prædonibus, qui ibi frequentes, damnum pateretur: Vicissim illa promisit, quod semper sub ejus dominio & imperio absque fuga & tergiversatione mansura sit: Quibus pactis & conclusis, nuptiis rite præcedentibus, matrimonium indissolubile, quale sperabatur, subsecutum est, in quo hi duo conjuges pacifice vixerunt & adhuc vivunt: Prædictum vero est illis, quod potentissimum Monarcham insularum ex sese genitum visuri sint, qui ex omnibus hostibus eorum victoriam reportaturus, Trophæum, ad *Dionysi columnas* usque in *Indiæ* extremas oras transferret, ibique statuet in monumentum perpetuum. Hæc commemoravi, ut quantum hic indagare licuerit, constaret, nempe me nihil de *Phænice* aut ejus *Medicina* in tota *Europa*, aut illi adjunctis insulis Fortunatis: aliisve, rescivisse: Ab hinc in *Americam* vento secundo navigare constitui, ut & ibi inter barbaros, si forte *Phænix* eo tur-

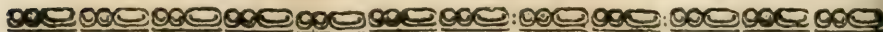
Resubl. Platonica. Hic juvenis Aphidio dicitur pulcher, nigri capitis, habens pulchrum vestimentum, quia aureum est.

Nuptiæ celebrata quibus conditionibus, Adamas & Rubinus arrabones & dotes sibi in vicem dansur à sponsis. Mutua promissa sponforum.

Ex sponsis monarchas insularum oriuntur.

bine tenebroso delatus esset, Medicina tam preciosa quæreretur, juxta Poetæ monitum, qui sic inquit.

*Casus ubique valet, semper tibi pendeat hamus,
Quo minime credis gurgite, piscis erit.*

AMERICA, AQUA.

IN Americam, novum terrarum orbem dictum, seu Indiam Occidentalem jam præcognitam, navibus contendere, non videtur res magnæ difficultatis, cum consuetudo & usus assiduus quasi viam Regiam per Oceanum invenerit, magnetis indicio: Verum illam primitus indagasse & in aliorum notitiam deduxisse, hoc opus hic labor fuit.

Aquila nigra in puppi navis, qua America perita est.

Brasilia que.

Americanis literarum aut scriptoris rudis fuisse.

Allegoria.

Pomi inventio.

Eam *In Insulis Fortunatis* relictis ut adirem, navem conscendi, in cujus puppi *Aquila nigra* erat: Fluctibus Oceani de nocte horribiliter nigricantibus emensis, multisque periculis à monstris marinis & adversis turbinibus ac procellis influctis, exantlatis; tandem ad *Brasilia* littora læti appulimus, quæ magna *Provincia est America* nemoribus cõtinuis repleta: Mapalia colonorum rara, rarissima oppida, & homines à doctis liberalium artium alienissimi sunt: Quos hic, inquam, de arcanis naturæ occultissimis consulam, ubi incolæ pro miraculo non ita pridem habuerunt lectionem epistolæ ab Hispanis invicem scriptæ & transmissæ, putaruntque chartam loquacem & proditoriam factorum? Quem perconter de *Phanice* avium omnium rarissima? Hoc quidem indubitatum est, volucres diversorum generum & colorum ibi reperiri, quales non in his locis aut terræ partibus visantur, verum cum *Phenix* sit longe alterius naturæ & proprietatis, non est quod illum inter vulgares aves quæramus: Nemora hic ex odoratis & varie coloratis arboribus sunt frequentia, in quæ dum meditationibus occupatus aliquando deambulem; partim ut lætiori arborum florumque aspectu oculos reficerem, partim ut naturali avium cantillantium musica mentem à curis relaxarem, fortè fortuna incidi in pomum inusitata & mirabilis elegantia, quod dum omni à parte contempler, inveni inscriptionem hujusmodi:

Insus

*Intus adest avia, quod trahas, inde resurgens
Filius, amplexus matris inire potest.
Inde renascetur paulò post nobilis arbor,
Agricola fœtus qua dabit auricomos.*

*Enigma
pomi inscri-
ptum.*

*Ænigmatu
pomi expo-
suo.*

*Processus
incisionis
arborum.*

*Allego-
ria alia.*

*Processus
mulos edn-
candi ex di-
versis spe-
ciei anima-
libus.*

*Experientia
periculosa.*

His multum diuque consideratis, tandem intellexi, quod granum
intus latens aviæ, scilicet terræ, mandandum sit, cum mater ejus
pomi visa sit arbor, arboris verò terra: Assumpsi itaque hoc, veluti
à Numine divino oblatum donum, donec occasionē haberem illud in
experimentum ducere, ac probare, quemadmodum inscriptio doc-
cet: Modum vero procedendi talem existimo; Quod semina hujus
pomi, forte ex Horto Hesperidum eo delati, sumere debeam, in-
que terram ponere; Tum brevi tempore excrescent virgulta ejusdem
arboris, cujus est pomum: Post inquirenda erit alia arbor ejusdem
generis, aut quæ proxime ad priorem accedat, eaque trunco tenuis
decapitanda aut abscindenda, & trunco dictum virgultum abscis-
sum, veluti surculus, inferendum erit: Hæc duo cum coaluerint
in unam arborem, truncus ille longe nobilior evadet, quam prius erat,
propter insitionem furculi; Quia omnino ad furculi insiti naturam
convertetur; Et fructus, qui inde orietur, naturam furculi aut po-
mi, prius inventi, referet. Hoc esse naturale artificium, quod tam
naturæ quam artis beneficio perficitur, nemo est, qui inficias ire pos-
sit: In eadem regione ante adventum Hispanorum constat nullos fuisse
equos, & equitem illis hominibus mirabile quoddam animal primi-
tus visum; postea verò cum hi adducti essent unà cum asinis, horumq;
jumentorum opera ditiores usi, audiverunt esse & animal tertium ab
utrisque productum, at diversum, mulum dictum: Idcirco ad hunc
producendum omnes vires intenderunt. Fuit in primis quidam prin-
cipe loco natus, qui hujus rei curam habuit & equos jam sibi genero-
sissimos procurarat: Asinos quoque laboribus addictos molarum
aluit non paucos: Equorum gignendorum ex equabus ratio notissima
fuit, ut & asinorum ex suo genere; mulorum non item: Unde hæc
res experienda fuit: Omnis autem experientia periculosa aut errorum
plena, quæ fit absque rei cognitæ præhabito exemplo aut per rationē
verissima

verissima indagazione: Equo pabulum est præbitum magna cura & copia, ex cuius insultu in asinam nihil generatum est, absque dubio, qua utrorumque feminum nulla fuit proportio: Cumque id tentatum sæpius esset frustra, omnis spes generandi muli succubuit: Tandem cum quidam ex illis qui naturam rerum & animalium scrutantur acrius, quam isti vulgares, eò loci adventasset ac dicto domino ea de re iteratam querelam animadvertisset, ipse, inquit, etsi non sim mulo medicus aut veterinarius, sed Philosophus, tamen nocere mihi videor, quæ sit causa frustratæ conceptionis muli: Cumque à domino eam edicere oraretur, dicam, inquit, ut accepi & possum, & sic incepit:

Philosophus naturas rerum scrutatur acrius, quam vulgus.

Ænigma de muli conceptione.

*Mulus ut edatur, patri simulandus asello
Auribus & tardis passibus, hæc facito:
Detur utrique suus natura pondere pastus,
Qui, si fortè velis querere, quanti us erit?
Dimidia, quod agentis, & illius adjice duplo,
Ex asino mulum tum generabit equa.*

Mulus diversus à patre & matre.

Leopardus, Lycisca, hinnus, mixta species.

America-

Quibus verbis parum obscuritatis habentibus ille fidem adhibens, experimentatione multiplici facta tandem mulum, animal patri magis simile, quam matri, ab utroque tamen diversum obtinuit: Hæc esse naturæ privilegia, quis non videt, quod ex duobus generetur tertium, quod specie non conveniat cum utroque, sed formam habeat ab illis discretam; In quibus si quis naturam imitetur, absque dubio multa alia animalium, vegetabilium & metallorum genera producet, id quod jam pridem multos naturæ acerrimos scrutatores ipso usu probasse, pro certo affirmatur; Sunt enim qui dicant ex *Pardo & Leona* sic generatum *Leopardum*, ex lupo & cane *fœmina, lyciscam*, ex equo & asina hinnum seu mulam diversam à mulo; Ex furculo seu ramulo unius arboris & trunco alterius illi, non huic similem arborem, ex floribus certis coloribus mistis, alios flores coloratos, ex Tinctura seu pulvere metallico ruberrimo cum argento vivo in igne mixto, aurum, quod nec huic, nec illi per omnia est simile, & sic de aliis censendum: In metallis quoque præsertim in auro, hos *Americanos* populos singulare

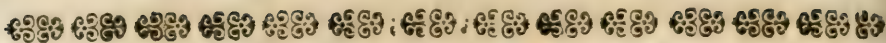
fingulare artificium præ reliquis callere narrant, nempe quomodo au-
 rum per aquam quandam adeò mollificari possit, ut instar ceræ digi-
 tis tractari, & ei lacunæ imprimi, gemmæque inferi, undiquaque fir-
 matis labris & oris, possint: quod sane artificium in Peru magis usita-
 tum, non contemnendum in natura & arte arcanum est; Non equi-
 dem ex corrosivis ea aqua videtur esse, alias digitis tractari non posset,
 aut si sit, stylo aliquo vitreo aurum formandum foret. Quomodo cun-
 que sit, Chymia id esse inventum, nemo dubitabit, cum tales aquæ
 vix à natura, sed ab arte distillatoria proficiscantur. Omnibus his
 perspectis, cum spes nulla medicinæ quæsitæ hic superesset, quam-
 primum has partes relinquere ac in *Asiam* trajicere data occasione
 cogitavi: Preciosissimum, quod hic in *Brasilia* vidi, lignum fuit *Hebeni*
 instar nigerrimum (ut rubrum illud *Brasiliarum* dictum præteream)
 magni ponderis & æstimationis, cujus non nihil, in *America* memo-
 riam, mecum reportavi, propter nigrum colorem, quem in primis ad-
 miratus sum & in precio habui: Videtur enim hic *America* proprius
 propter populos nigricantes & terram variis coloribus imbutam; De
 qua *Monardes* doctiss. *Sivilia* Medicus ita scribit in libro de medici-
 nis ex India occidentali allatis: *Est res mirabilis & consideratione digna,*
varietas colorum terra Peruvana. Nam si eminus quis observet, videbit
multas soli partes diversis coloribus tinctas, ut videantur panni varie
colorati ad solem, ut exiccantur, expositi; Vna enim pars terra viridis, alte-
ra cærulea, alia alio colore, ut flavo, albo, nigro & rubro aut adhuc aliis, qui
omnes sunt diversa minera terra: De nigro, cujus partem mihi miserunt,
affirmare possum, quod ex eo optimum atramentum, si cum aqua vel vino
mistum foret, fecerim, adscribendum valde conveniens, habet autem pa-
rum cærulei, unde melius apparet: Rubram terram dicit esse mineram ar-
genti vivi, qua Indiani illi se pinxerunt. Nave oblata, cujus signum uni-
 cornis albi coloris erat, *Americam* reliqui & ad *Asiam* contendi,
 caput Bonæ Spei ad sinistrum latus prospectans;
 Unde in sinum *Persicum* adveni.

novum ar-
 tificium au-
 rum emol-
 liendum.

Aqua Ame-
 ricana mol-
 liendi auri
 Chymica.

Niger color
 America
 proprius.

Varii & mi-
 rabiles colo-
 res terra-
 rum Ame-
 rica.

Asia ner.

ASIA, AER.

Quatuor
terra partes
unde dicta.

A Siam ab *Asio* Manai Lidi filio dictam volunt, ut *Europam* ab *Age-*
noris Phœnicum regis filia *Europa*, à Iove rapta & in *Cretam* abdu-
cta, *Americam* verò ab *Americo Vesputio* ejusdem inventore, & *Afri-*
cam (quam Græci *Lybiam* appellarunt ab *Afro* uno ex posteris *Abraha*
de Cethura, qui in *Lybiam* duxisse exercitum, ibique confedisit tradit-
tur: Undecunque sit nominum ratio, hæc nihil ad rem spectat: Est au-

Asia terra
aeria-

tem *Asia* tertium mundi continens, seu *terra aeria* & magis temperata
naturæ, quam reliquæ partes: Ut enim *Europa* in quibusdam oris fri-
gore, ita *Africa* calore molestatur, *Asia* vero nec frigoris, nec caloris
intensissimi particeps est, unde aeris elementum optime nobis repræ-
sentat, quod calet & humet, caliditate frigus & humiditate siccitatem
temperante: Regiones enim in mari sitæ, etiam si calidæ sint satis, ta-
men ab aquarum humiditate æstus, si sint frigidæ, & frigus ab eadem
mitigatur. Nam si naturam aeris calidi & humidi bene considere-

Asia cur ae-
ri elemen-
tum referat

mus ejusque genealogiam ex causis scrutemur, inveniemus calorem
igneum ipsi patrem, humiditatem verò aqueam matrem existere,
quorum parentum suorum qualitates magis activas Aer, quasi filius
retinet, nempe caliditatem & humiditatem simul. Hinc mediator est
inter contraria elementa jam dicta, eaque, utpote utrique consanguini-
tate junctis, in omni corporum mixtione amica reddit & conjungit.
Tali modo *Asia* præpotens *Orbis* terreni pars colligat *Africam* & *Euro-*
pam intermedio quodam vinculo, sive ignem & terram, gratiosissim-
um & tenuissimum elementum: Alias enim nulla esset cohærentia

insula cur
minus cali-
da & frigi-
da sint.
Genealogia
aeris calidi
& humidi.

Aer, quo-
rum filius.

utriusque, nec unum absque altero virtutes suas naturales in mixtio-
ne præstare posset. Ignis quidem terræ tanquam fomiti & foco li-
benter adhæret, at tolle aerem, unde respiret, & mox disperebit. Aliæ
igitur prærogativa censetur, esse in medio orbis terreni, temperiem

Aer media-
tor inter
contraria
cur.

is sentiri atque aerios fructus, quales sunt dactyli, balsamum, aro-
mata omnis generis & ipsum aurum, nobis ministrare. In *Asia* ut

Asia colli-
gat *Afri-*
cam cum
Europa.

primæ

primæ *Monarchia* hinc inde à *Nimrodo*, venatore coram Domino, ceperunt, ita primus homo conditus est, & quod omnium rerum præstantissimum, *Salvator* noster, ut homo, primam lucem hausit, vitam humanam egit, mortem subeundo sustulit, nosque omnes in eum credentes, fide salvos fecit, à morte resurgens resuscitavit, in cœlum ascendens eodem viam præparavit. A sinu *Persico* initio itaque itineris sumpto immensas regiones peragravi, donec in eam *Asia* minoris partem devenerim, ubi *lasonem* olim fuisse ac *aureum Vellus* obtinuisse in libris antiquorum legeram & ab incolis audiveram: Quocirca cum antiquitatis cognoscendæ percupidus essem, præsertim ejus historiae, die quodam egressus in campum, eò ubi *Martis* locus, & *Actæ* Regis, *Solis* filii, aula fuisse perhibetur, senem quendam obvium habui, venerandi vultus & autoritatis, qui in me, utpote peregrinum, ex habitu forte cognitum, oculos conjiciens, salve, inquit, hospes: *Cui cum gratias egissem* pro tam amica salutatione, O inquam, amantissime senex, nisi molestum sit, doce me, quæ ignoro; Potes enim, quia experientia senili seu ætate edoctus ea calles: nec denegabis, quia singulari humanitate præditus videris: Qui cum amice responderet, quid est, bone vir, quod à me requiris? De voluntate tibi benefaciendi ne dubites, si modo potestas ea apud me fuerit: *Utrumque*, retuli ego, est in te haud dubium: vellem autem lubens cognoscere, num illa, quæ de *lason*, ejusque vellere *Aureo* à tot *Poesis* & historiis tradita, revera ita se habeant, an verò sint vana & falsa, solummodo ad delectandos homines introducta & huc usque ad nos propagata? Multi enim his, ceu factis, fidem detrahunt, sed saltem ut fictis moralem expositionem inducunt. Ad quæ ille renidens paululum, en ego, inquit, sum ipse *lason*, de quo quæris, qui tibi de me roganti omnium optime responsum dare ut possum, sic polliceor: Quo dicto, cum aliquantulum exhorrescerem, nō est, ait ille, cur timeas; Ego enim ut vivus nulli nocui, sed veluti *Medicus bonus* omnibus profui, sic nec vita defunctus, quamvis revera mortuus non sim, sed fama, ut semper, vegetus & superstes: Hic *socer* mei *AEtæ* regia sedes fuit, illi *Sol* pater, non ille cœlestis, quod absonum esset à ratione credere, sed

Asia pravo-gativa qua.

Ad Colchos metallarios colonos Ægyptiorum.

Allegoria de aureo vellere indagata. lason in senis forma.

lason interrogatus de aureo vellere quid responderit.

lason Medicus.

Sol Ætæ pater, non cœlestis.

longe alius, illi tamen nomine, facie & dignitate proximè compar. Hic in *Mariis* nemore pellem Arietis à Mercurio deauratam suspendit, quam non absque magnis periculis obtinere mihi licuit, quemadmodum tu forte novisti: Cui respondi, quantum lectione scire possum, non me fugit, at narra tute, quibus mediis ad eam rem veneris: Faciam, inquit ille, ut possum & promisi, sed ita, ut mentem potius intendas, quam aures, sensum potius, quam verba respicias, quo rerum cognitione magis, quàm mole traditionum à me discedas: *Medea* mihi ut consiliatrix adfuit, sic ego tibi non deero. Illa ministravit modum usurpandi strategemata in obtinendo victoriam contra tot beluas veneno, flammis, dentibus nocentissimas: Eadem tibi quasi per manus relinquam, si dictis meis morigerus fueris: Draco pervigil sopitus mihi est massa narcotica in ejus fauces injecta, Unde mox torpidus sensim caput in fundum dimisit semimortuus: Cui ita jacenti exanimi absque mora dentes extrahendi fuerunt. Hi mox in humum propriam bobus ignivomis prius exaratam sepeliendi erant: Verum boves indomiti, prius sub jugum mittendi; quod magnæ industriæ & laboris fuit: Quocirca ad eos domandos aquam stillatitiam lympidissimam dedit, in fauces illorum ad flammam restinguendas, inspergendam; Præterea *Luna Solisque* imagines concessit, absque quibus nihil me efficere posse ait: At ego, unde hæc omnia haberem, quæ sivi? Satis tibi dixi, respondit; Apud me enim non invenies, qui eas, *Medea* ut accepi, sic ipsa has secum abstulit: Ubi igitur investigem *Medeam*, refero? Hoc incertum mihi, respondit. Postquam furibunda à me aufugit, nupta est *Ægeo* seni, ex quo *Medum* filium peperit, cumque eo in *Asiæ* regionem, ab eo *Mediam* vocatam, abiit. His auditis plura alia ab eo percontari volui, sed ille, defessus sum, inquit, interim hæc in mei memoriam serves; quibus dictis evanuit. Ego verò cogitabundus super hac re diu manens, quid significaret hæc relatio, apud me meditatus sum, & post collationem omnium reperi, nil nisi *Medicinam* à me quæsitam subintelligi, quæ ex *Phœnice* revera petitur, at per vellus aureum adumbratur. Pili enim animalis aurei & pennæ volueris Phœnicis eodem spectant. Doctos viros præterea, quos quærem

Iason quibus mediis ad vellus aureum occupandum instruitur fuerit.

Medea ab Iasone frigus cui nupta fuerit.

Medicinam Chymicam sub Iasonis vellere aureo subintelligi.

rem eadem de re hic paucos inveni, quod tamen me parum movit, cum satis mihi fuerit, illam beatam terram aeriam agnovisse: In hac enim mundi parte, inquam, *Syria est & Terra Sancta*, quarum hæc *Jordanem* amnem, illa *Adonim*, fluvium, habet notissimum: In *Jordane Naaman* Syrus septies lotus à lepra purissimus evasit, Divino nutu: Per hunc quoque *Moses Israeliticum* deduxit populum: In *Syria Adonis* ab apro, *Martis* instinctu, interemptus legitur *Adonis* qualis fuerit, supra libro secundo satis dictum fuit: Hic provenit *Balsamum* illud laudatissimum, quod à putredine corpora humana præservat & longissimæ durationi consecrat. Hic fuit illud *Sanctum Sanctorum*, in quod summus ille *Sacerdos Sanctissimus* tum ingressus est, cum sanguinem & vitam suam inter cælum & terram pro peccatoribus nobis Deo Patri, offerret, tanquam sufficiens lytron & holocaustum; ad quem, ut semper, sic nunc vota nostri cordis ardentissima dirigemus in hunc modum:

In Asia est Terra Sancta.

Vide clangorem bucinae.

Adonis ubi fingitur fuisse.

Balsamum Sanctum Sanctorum.

Vota & preces ad Salvatorem mundi.

O summe & misericors Salvator mundi, *Jesu Christe*, qui Deus ab æterno, homo factus es in tempore, ut Deum & homines Mediator conjungens, hoc est, ut æternæ infinitæque Divinæ potentæ ab homine ad iram perpetuæ damnationis provocatæ, adeoque tibi ipsi, Patri & Spiritui Sancto, Creatori, tu ipse factus creatura humana, utpote ex purissima Virgine absque ullo peccato natus, merito tuo satisfaceres, ideoque hanc terram tuam nativitate, vitæ conversatione, miraculis, passione, morte, resurrectione & in cælos ascensione, sanctam reddidisti, Ego ex ima mentis meæ submissione, precibus, quas unquam lingua & pectore suscipere possum, te, qui & Medicinam, humano generi utilem per media ordinaria instituisti & dedisti, dumque ipse incurabiles morbos Di-

vina virtute tua in hac terra agens sustulisti & curasti, Medicam facultatem eo nomine super omnes alias artes & scientias, veluti Benedictam, elevasti, oro & obtestor, ut tua gratia mihi adesse nunquam non digneris, quo Medicinam dictam, cujus causa tantum laboris, operæ, sumptus & periculi in peregrinando & investigando, ut tu nosti, subii & hucusque pertuli, possim inquirere, inquisitam obtinere, obtentam ad nominis tui gloriam, multorumque ea indigentium relevationem usurpare: Tu siquidem, ut es scrutator cordium, novisti meum propositum, cogitationes & vitæ studium, quod nimirum mundana hæc yana & somniis similima æstimem, meque tibi consecratum mente exoptem, si tu modo & Velle & Possesse, hoc est, omnia concedas: Largire, quæso, ut charitatis opera, quibus unice mancipari velim, absque numero exercere, hoc est, medicina illa multorum dolores tam animi quam corporis tollere affectiones, sive iræ & impatientiæ sive alterius commotionis, quoad licet humanitus, moderari valeam: Benedic Medicinæ præclarissimo tuo dono, quod proxime post conscientiæ tranquillitatem vitæque cœlestis per te solum nobis impetratæ beatitudinem præ humanis omnibus numerandum venit, ut vires à te ipsi inditas in morbis aliisque duris affectibus exerat & propaget, quo *Nomen tuum Dei Patris & Spiritus Sancti*, hac quoque parte celebretur in hoc mundo & post per omnem æternitatem, Amen.

His effusis precibus ad illum, qui omnis boni & doni author est, animo succurrit, fuisse quoque in Asia, præter terram hanc sanctam (quæ antiquitus dicebatur melle & lacte abundare, nunc autem barbariei *Turcica* subjecta valde sterilis est) *Paradisum* primæ creationis hominis in perfectione sua, ejusdemque lapsus; Quocirca eo me conferre propius intermittere non potui: Constat autem eum fuisse locum non procul à *Babylone*, quo continuato itinere, nihil præter concursum quorundam fluviorum ibidem reliquum animadverti: Ab hinc ad *Indiæ* maritimæ contuli, ubi in florentissimam *Civitatem*, *Ormum* dictam incidi, de qua incolæ hoc proverbium jactant, Quod si totus Mundus foret annulus, *Ormum* ejus gemmam videri; In hac urbe aliquamdiu moratus, animadverti quamplurimos indies ex diversis portis magna festinatione animæque cupiditate excurrere, quorum cum unum forte interrogarem, quo destinasset, adeo properans? respondit: Ad *Paradisum* terrestrem; Quid, inquam, an hic est adhuc *Paradisus* aliquis cum ego antiqui illius vix vestigium aliquod reperire potuerim? At ille me relinquens cucurrit, quo ad potuit: Ego vero in urbem reversus apud me deliberavi, quid agendum esset, an eundem *Paradisum* vellem indagare, & si sic, qua via, an eadem porta jam dictum sequerer, aut alios ex aliis portis eodem instituentes viam: Verum ne quid nisi maturo consilio inciperem, incidit, me eodem stratagemate uti debere, quo *Columbus* ille primus *Americani* orbis detector & inventor usus dicitur: Circumivi itaque totam Urbem & in singulis portis aliquamdiu stans exploravi auras, si quæ flarent, naribus, quales, essent, an lepidæ, dulces & aromaticæ, an alterius aut nullius odoris, & hac ratione tandem adversus unam portarum *Ethe-* *siæ* placidas & odoratas spirare sensi, quas ex illo *Paradiso* terrestri provenire potius, quam aliunde cogitavi: Ex hac itaque porta iter meum urgere incepti recta via, quam paucissimi ingrederentur: Progressus hac, mare quoddam trajiciendum erat (siquidem *Ormum* in *Insula* situm habeat) in quo *Margaritarum* albissimarum & optimarum purificationem annotavi, Harum impetratis nonnullis prece & precio

Terra sancta nunc barbariei Turcica subjecta, quasi deserta est. Paradisus in Asia.

Ormum quasi gemma orbis annuli. Allegoria.

Paradisus terrestris.

Stratagemata Columbi imitandum.

Ethe-siæ unde spirant.

Albissima Margarita prope Ormum accipienda.

non

non exiguum me naturæ donum ad Medicinam spectans accepisse non dubitavi: *Albedo* enim unionum maxime est speciosa & pulchra, sine qua omnis commendatio eorum perit: Continens terrę proximū contingens longo terrarum intervallo processi per diverticulum valde angustum, donec ad trivium quoddam accesserim, ubi *Mercurialis* statua visebatur tota in argentata, excepto capite, quod deauratum erat: Hæc Indice manus dextræ rectam quandam lineam demonstravit, qua ad *Paradisum terrestrem* eundum sit; quam cum sequeretur, post aliquod temporis & loci spacium ad flumen deveni valde latum & profundum, quod absque nave transire erat omnino impossibile; Nulla autem navis in toto illo littore invenienda erat: Ex quo prospicere potui adversi littoris oras *Paradiso terrestri* similimas; imo illum ipsum esse, quem transiveram, cujus fructibus ob defectum navis tamen hoc tempore frui non possem: Quantum ex littori proximo colle animadvertere licuit, referam: Arborea diversorum florum aureorum, arantiorum, citriorum, purpureorum & ruberrimorum ibi visæ sunt. Nec defuerunt semper virides lauri, buxi, juniperi & aliæ ejusmodi: Flores omnium colorum & suaveolentium ibi copia magna fuerunt, nempe flores solis, amaranthi, lilia, rosæ, bellides, hiacynthi, narcissi & alii: Aureas avium concentu omnifono nempe philomelæ, cuculi, psittaci, alaudæ, carduelis & innumerarum aliarum partim cognitarum, partim non, oblectabantur; Nec defuit *Musica* arte instrumentalis, quæ facta erat cum rota suis clavis deprimente claviculas organorum musicorum, atque sic varias melodias 4. 5. vel 6. vocum, veluti digitis humanis, causante; follibus ventum afflantibus, dicta q̄; rota à rivo quoddam aquæ perenni, motis & circumductis, quemadmodum prope *Florentiam Italia in Pratolino* olim vidimus & audivimus: *Gustatus* quoque hic habuit, quo maxime caperetur, omne genus deliciarum ex fructibus arborum, aliisque, tantæ varietatis, ut cujusque appetitui satisfacerent & arriderent: *Odores* tantæ virtutis & suavitatis undique spargebantur, ut allicerent merito omnes circum circa degentes populos ventis suis emissitiis, qui tamen horum causæ ignari obdurerunt naribus in discernendis tot odoribus, quemadmodum & illi,

*Mercurialis
statua in
trivio qua-
lit.*

visi obvia.

*Auditui ob-
via.*

*Gustatus
obvia.*

*Odoratus
obvia.*

& illi, qui ad *Nili Cataractas seu Catadupa* habitant, ob perpetuum auri-
 bus captatum fragorem & maximum sonitum, absurduisse feruntur: Ad Nili Ca-
 tadupa sur-
 da tri sunt
 accole.
 Verum nil profuit hactenus tanta & talia eminus lustrasse, cum do-
 nis, quæ ibi abscondita latuerunt, nec sensu notari potuerunt, carere
 necessum fuerit ob unius, ut dictum, naviculæ absentiam: Quocirca
 locum hunc relinquens ea fiducia, quod quamprimum possem instru-
 ctior aut fortunatior redirem illius fluminis transitum tentare vellem,
 ad intentionem mei itineris redii, nempe ad investigationem *Phœnicis*
 & ex eo dependentis *Medicina*; cumque *Asiam Aeriā* satis meo ju-
 dicio vidisse existimarer, recta quasi via ad *Africā*, ultimam orbis par-
 tem, anhelavi, in qua si desiderium animi mei non explerem, me eo
 frustratum iri, omnino præfensi: Ad sinum itaque seu oram extremam
 rubri maris iter direxi, ut inde nave in *Africæ* continentem transmit-
 teret.

AFRICA, IGNEA.

CUM in *Africā* appulisset, integro exacto anno & eo amplius,
 jam *Sol* iterum *Leonem* ingressus fuerat, *Luna* tenente *Cancrum* sui
 domicilii fastigium, quod magnam mihi spem optimi augurii fecit:
 Protenditur autem *Africa* versus Meridianum Solem ipsi *Asiæ*; unde
 longe calidiora sunt ibi anni tempora, quam alibi, præsertim æstas, quæ
 calidissima ibi sentitur: Atque hæc est præcipua causa, cur sit in maxi-
 ma sui parte inculta, torrida, sitibunda, sterilis & vacua: In hac, ut flu-
 vii sunt rariore, ita ferè frequentiores, ad aquas dulces, ubicunque eæ
 sint, concurrunt sibiq; invicem etiam diversarum specierum miscen-
 tur, unde novi fœtus, noviq; oris animalia nascuntur & non sine cau-
 sa *Africa* semper aliquid novi apportare dicitur: Ibi *Panes*, *Sazyri*, *Cyno- Africa sem-
 per aliquid
 novi ad-
 fert.*
nocephali & semihomines degere feruntur, præter innumerabiles be-
 liarum species: Ibi *Oryx* in summo æstu sitibunda lachrymis quasi ef-
 fusis & gemitibus iteratis ardorem solis detestari traditur: Ibi *Luna Africa
 montes ser-
 pentibus ab-
 undant.*
montes & *Atlas*, qui cœlum humeris sustinet, ut mineris, sic serpenti-
 bus abundant: Ibidem sanguis draconis colligitur, quem draco ex *E-
 lephante* exuxit, quo exanimi concidente, ille contunditur & reddere
 quem

quem bibit cruorem, cogitur. Ibidem juxta Erythræum mare fera quædam visa est, ORTUS nomine, cujus caput rubeum lineis aureis ad cervicem usque pertinentibus, oculi nigri & pedes, præsertim priores, albi, posteriores nigriores, os usque ad genas candidum, fuere: Cujus exterioris formæ consideratione dum detineor, occurrit Philosophi Avicennæ dictum, quod de consimili animali videtur intelligi; nempe, res, cujus caput rubeum est, & pedes albi & oculi nigri, quid est? Hoc est magisterium: Per quod cum ipse eandem Medicinam, quam ego inquiri, interpretetur, in eo aliquid mysterii latere non dubitavi; omnia tamen ad Phœnicem referri deberi pro certo sciens: Interim fama populari percepi, non procul abhinc fatidicam fœminam, Sibyllam Erythraam dictam, cujus extant tot vaticinia de venturo Messia aliisque maximi momenti rebus, in cava rupe habitare, ideoque eam imprimis abeundam putavi, ut aliquid certi de Phœnice cognoscerem: Hæc de Christo carmen edidisse, Spiritus Sancti afflatu, traditur, cujus initiales literæ sunt hujusmodi: *Iesous Christos Theovios foter stauros*, in quibus describit adventum Christi in carnem, qui Deus futurus sit homo, ac adventum ejusdem ad iudicium & multa alia Eusebius de Sibylla in sua narratione histor. ita scribit: *Et hæc virgo perspicue vaticinari potuit: Hanc ego quidem beatam iudico, quam Servator providentia sua erga nos vatem elegit: Verum multi sunt, qui hanc ista vaticinatam non credunt. Quamvis Sibyllam Erythraam vatem fuisse confiteantur; sed suspicantur aliquem nostræ religionis, Poetica Musa non expertem, hæc condidisse carmina, esseque adulterina, & falso Sybilla vaticinia dici, cum utiles sententias habeant multam voluptatû licentiam amputantes & ad temperatam & honestam vitæ conservationem ducentes: Est autem veritas in propatulo: eo quod nostræ religionis viri tempora diligenter & exacte collegerunt, non posse conjectari, quod poema hoc à quopiam sit post Christi factum descensum, & iudicium. Est enim in confesso Ciceronem poema hoc legisse, illudque & in Romanam dialectum transtulisse & commentariis suis inseruisse: Denique hunc imperante Antonio interemptum: Antonium vero ab Augusto superatû, qui 56. annos imperavit, & huic Tiberium successisse, cujus*

Ad Phœnicem omnia obscure dicta referri. Sibylla Erythraa de Christo vaticiniam.

Iesous
Χριστος
Θεὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ
σαυτος.

Sibylla carmina non esse officia Christianis.

Ciceronem legisse Sibyllæ Erythraæ carmina de Christo.

tem-

tempore Christi adventus illuxit, ac nova populi successio constitit :
de quo eminentissimum Italia Poetarum loqui puto, ubi ait :

Prodit in lucem hominum genus inde novorum.

Et iterum in alio quodam Bucolicorum loco, ubi adjicit :

Ultima Cumae venit jam carminis atas, &c.

Hæc Eusebius Ciceronis locus, quem Eusebius citat, est lib. 2. de divina
tione : *Sibylla versus observamus, quos illa furens fuisse dicitur. Quorum*
interpretis nuper falsa quadam hominū fama diciturus in senatu putabatur,
eum, quem revera Regem habeamus, appellandum quoque esse Regem si salvi
esse vellemus: Hoc si est in libris in quem hominem, aut in quod tempus est ?
Callide enim, qui illa composuit, perfecit, ut quodcunque accidisset, prædi-
ctum videretur, hominum & temporum definitione sublata: Adhibuit
etiam latebram obscuritatis: ut idem versus alias in aliam rem posse accom-
modari videntur. Non esse autem illud carmen furentis, cum ipsum poema
declarat: (est enim magis artis & diligentia, quam incitationis & motus)
cum vera ea quæ ἀγροσική dicitur, cum deinceps ex primis versus literis
aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis, quæ Ennius fecit: Id cer-
te magis est attentæ animi, quam furentis. Atque in Sibyllinis ex primo
versu cujusque sententia, primis literis illius sententia carmen omne
prætexitur: hoc scriptoris est non furentis, adhibentis diligentiam, non
insani: Hæc Cicero: Verum axioma, quo Cicero utitur, hoc car-
men scilicet non esse Sibyllæ, quia non sit furentis; Sibylla autem
furens carmina sua dixerit, falsum & suo nomine indignum est. Con-
cedimus, tum Sibyllam furore non fuisse percitam, cum illud carmen
ediderit, quid hoc rei veritati detrahet? Dicimus enim Spiritus Sancti
afflatu, non diaboli Enthusiasmo seu furore eam tum motam fuisse:
Ad hanc postquam accessi, sedentem in antro, arborum, ramis, viridi-
que cespite præcincto, salutavi officiosissime. Quæ licet primo aspe-
ctu paululum perterrita gradum ad interiora retulit, tamen precibus
meis locum præbens, Quem tu hic quæris, inquit, peregrine? Ad
virginem non licitum est viro appropinquare: Nulla, respondi, teme-
ritate præceps, at matura deliberatione præhabita certus ad te con-
tendi, ut quædam dubia menti meæ inhærentia dilueres, meque gra-

Cicero ubi
mentionat
faciat Si-
bylla de
Christo va-
ticinantis.
Cicero in-
terpretatur
Sibylla ver-
ba de Chri-
sto dicta.
quod per eū
salvi futu-
ri simus, de
rege tempo-
rali.
Cicero per-
peram vult
refutare.
versus Si-
bylla, pro-
pter initia-
les literas
aliquid si-
gnificantes,
quia ea sint
furentis: nos dici-
mus, quod
non sint fu-
rentis, inec-
rim Sibylla,
& vera.
Colloquium
cum Sibylla
Erysbræa.

tiosissimis tuæ directionis documentis instrueres; pro quibus, si te votis meis non averfam intellexero, vicissim omnia humanitatis & officii debita servitia tibi polliceor & adstringo: Ad hæc dicta clementior mitiori vultu apparens, quid est, inquit, quod me rogas? Non tibi tuisque similibus, discendi percupidis, quicquam denegare potero: Duo sunt, retuli, virgo divina quæ me ingenue absque ulla tergiversatione aut periphrafi docere digneris, nempe, an hic in *Aegypti Arabiæve* finibus olim & adhuc avis illa totius mundi unica, *Phœnix* dicta inventa & invenienda sit (ut fama spargitur) & an *Medicina* quædam *Ira* & *do-*

*Quæstio an
& ubi sit
Phœnix &
Medicina
inde peten-
da.*

loris ex ea unquam petita & petenda; Quod si sic, ubi utraque investiganda & volucris & medicina? Bene, inquit illa, dubitas non de rebus nihili aut nauci, sed magni præcii; dubitatio enim est primus gra-

*Dubitatio
primus
gradus sci-
entia.*

adus scientiæ; qua te beate, quoad potero, polliceor: Multi eadem quæsi veruat per media nihil ad rem facientia; Tu verò, nec in loco, nec persona aberrasti: Regio enim, in qua nunc moraris, Arabia scilicet est *Ægypto* contermina, quæ patria *Phœnicis*, unica habetur: Personam, quam percontaris, nec hujus rei ignaram scias, cui utrique cum tuam fortunam credideris, hinc utraque tibi rei quæsitæ veritatem non denegabit: Ego te doctrina, hæc vero regio seu *Ægyptus* oculari demonstratione beatum reddet: Quocirca aures meis monitis &

*Phœnix &
Medicina
non disse-
runt.*

mentem rebus adhibe: Quætionem videris duplicem movere, quam contemplatione diligenti adhibita, simplicem & unicam experieris. *Phœnix* enim si affirmetur in rerum natura existere, *Medicina* illa (quæ alias *Organga dicitur*) negari non poterit, &

*Organga
medicina
ira & do-
loris.*

vice versa, hac affirmata, illa quoque asseritur: *Phœnicem* ut melius perspicias, tibi ex suis coloribus depingam: *Arabia* felix, eique adja-

*Phœnicis
descriptio.*

cens *Ægyptus* antiquitus hac gaudebat volucris, cujus collum aureus fulgor, reliquum corpus purpureus color in pennis cinxit: In capite *crispa*, corona instar, visa est: Soli sacra avis vivit annos 660. ad quam aetatem cum

*Phœnix no-
vus ex ci-
nere prioris
combusti.*

per venerit senescens, *casia* thurisque surculis construit nidum, quem odoribus replet, conquassatisque, ad solis radios alis flammam excitat, qua comburitur in cinerem: Ex hoc deinde prodit vermiculus & inde pullus, qui prioriceu patri funera iusta reddens, totum nidum desert in urbem *Aegypti* *Hel-*

*Phœnix
quo migrat*

liopolim

liopolim Soli sacram, alias Thebas dictam, ibique in ara deponit. Hoc qui pro fabula omnino habent, pueri & iniqui rerum æstimatores videntur, qui pro historia, ut verba sonant, facta, & illi falluntur suo iudicio:

Hieroglyphica enim sunt hæc & menti potius dictantur, quam auri- De Phœnice dicta esse hieroglyphica.
bus inscribunturque potius, quam oculis per certas figuras & picturas, quasi literas, quas sacras vocant: Qua de re si mihi fidem soli non

adhibes, consule inter cæteros *Orum Apollinem Aegyptium scriptorem,* Phœnicem curari mystice ab Aegyptiis.
qui in Hieroglyphicorum suorum expositione narrat, ut ipse à vulgo accepit, Phœnicem post quingentesimum annum, cum jam est morti propinqua, in Aegyptum.

Aegyptum remeare, ac si præveniat ante obitum curari mystice ab Aegyptiis, & quæcumq; aliis sacris animalibus tribuunt, hæc & Phœnici omnia debent: Gaudet n. sole maxime Phœnix in Aegypto præcipuè, utpote illic vehementi: Hæc Ori verba te satis erudiunt, quod mystice accipiatur Phœ- Phœnix sole gaudet.

nix ab Aegypto, prout mystice curatur: Non opus igitur erit, in mysticis historiam aut fabulam supponere discrete cum neutri simpliciter cõ- In mysticis non esse memoriam historiam nec fabulam

veniat, at si pro fabulosa historia, seu fabula historica, quæ allegoria est, quærendam Medicinam ex pennis Phœnicis.
conjunctim habueris, nõ aberrabis à scopo: Hæc est inquit, *Phœnix* illa unica totius mundi avis, ex cujus pennis circa collum aureolis, nec non aliis totius corporis, Medicina ad omnes affectiones humanæ naturæ contrarias in temperiẽ sanitatis optatam reducendas utilissima

quæ antiquis Aegyptiis à quibus, in *Helopoli* (prout in *Diod. Siculo* legere poteris) omnium primò inventa & usurpata est, *Ira & Doloris* remedium habebatur: Quibus auditis supra modum lætatus sum & mox Medicina Ira & Doloris in Helopoli inventa.

quæsi vi. Anne viam aut occasionem ullam monstrare possiet ad avem dictam ac *Medicinam* perveniendi? Hæc enim, dixi, omnis meæ peregrinationis causa est, in qua si mihi subveneris, rem omnium gratissimam præstiteris: Non te deseram, illa respondit, in tuis necessitatibus, quantum in me erit, at oportet te labore tuo vtramque indagare:

Locum tibi certum, ubi invenias, indicare nequeo, ac nihilominus non omnino vacuum, consilio speve omni destitutum dimittam sed omnem rem, ubi illa sit indaganda, aperiam: *Aegyptus*, ut vides, omnẽ suæ annonæ fertilitatem *Nilo* fluviorum celeberrimo acceptatam refert, cujus fontes licet sint incogniti & inscrutabiles, (incertum enim

Nili fontes non notati, sed ostia.
Nilius Mercurii pater. Mercurius monstratus Phoenicem, ubi quarendus.

permanet, an sint in montibus *Luna*, necne) tamen *Ostia*, quibus se exonerat in mare, mundo satis innotuerunt. Hic (si *Tullio* fides habenda) *Mercurium*, quartum ejus nominis genuit, quod te scire oportet: Pater enim filio dedit potestatem monstrandi tibi *Phoenicem* & ex ea petendam *Medicinam*: Quocirca *Mercurium* primo confulas, quem ut invenias, abhinc ad septem *Ostia Nili* te conferas, non quod opus habeas ad singula migrare, sed quia incertum tibi sit, ubi offendas. Non enim certam sedem alicubi habet, sed nunc in primo, nunc secundo aut tertio aut alio moratur: Hic te docebit illa, quæ maxime desideras, & modo non nimis infelix fueris, spectatorem te *Magnalium Dei*, naturæque arcanorum faciet. His perceptis pro tanta humanitate & institutione *Virgini* dictæ gratias agens immensas, valedixi, neque nunc tandem in rectam rediturum viam speravi, inter meum ad *Nili Ostia* accelerando, quæ septem numerantur hoc modo: *Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Pelusiacum, Teniticum, Phœniticum & Mendeficum*. Ad *Canopicum* primò me contuli, in qua via per collem sepulturæ Christianorum à barbaris ibi quondam occisorum insignem profectus sum, cujus loci annua miracula, relatu dignissima, hic præterire nequeo: Nam certo quodam die *Mensis Maji* cadavera seu ossa sepulcorum ab oriente sole usque in meridiem sensim ad superficiem usque tumbæ elewantur ex sese, donec in conspectum eò concurrentium hominum devenierint, alicubi magis, alicubi minus, tum à meridie versus occasum solis eodem modo deprimuntur, donec omnia ad pristinum statum redierint: Quæ si quis non divina virtute, sed diabolica prorsus fieri affirmet, videat ne à superstitione nimium discedendo ad incredulitatem seu impietatem inclinet, *Denique omnipotentis* & libertinæ voluntati hæc aut his similia miraculosa facta denegat ac subtrahat: Hæc si vera sunt, ut testantur multi, qui viderunt, suis scriptis publicatis, Resurrectionis corporum humanorum evidentissimum exemplar exhibent, quemadmodum quoque Phœnicis novi ex cinere mortui resuscitatio: Ad *Canopum* insulam deveniens, *Nilique ostium* illi adversum, de *Mercurio* quæ si vivi, annon ibi sedem haberet: Verum

Nili ostia septem que

1. *Canopicum Nili ostium.*

Miraculum non procul à Memphis Egypti annuo tempore contingens in ostium ex terra elevatione. Resurrectionis corporum Exemplar.

populi istius regiunculae, quod responderent, vix invenerunt: Eruditioniores ex illis, *Ægyptus*, dicebant, *Hermete teste, cælum nobis refert*, & septem Nili ostia ejus totidem planetas, ex quibus Canopicum supremum est, *cælique filio* juniori subjicitur. Rector navis *Menelai Canobus* hic sepultus, insulae & portui nomen ut dedit, sic *Planetarum* summus quasi inspector senex propitius est, qui cum *Mercurii* à te quasi-ti avus sit, non mirum, si ad avitam domum aliquando transeat: At jam non hic inveniri *Mercurium* referebant, sed in alio Nili ejusdem Ostio perennem residere. Attonitus ex hoc responso, post multum temporis & erroris commissi, animadverti, ad alium locum, Mercurio magis familiarem, accedendum esse.

*Ægyptus
cæli imago
est, Herme-
te teste.*

*Saturnus
Mercurii
num.*

Ad secundum itaque recta concedere non dubitavi, Bolbiticum dictum. Verum cum nonnullos inde obviam mihi factos percontatus essem, an non Mercurium Nili filium ibi vidissent mihi conveniendum, illique de Mercurio illius loci se nihil scire respondissent, ulterius procedere nolui, ne frustra & tempus & sumptus tererem.

*2. Bolbiti-
cum Nili
ostium.*

De duobus *Nili ostiis* itaque certior factus ad tertium festino pedecucurri: Huic urbs *Sebennitos*, unde *Sebenniticum* dicitur, propinqua est, incolis non admodum frequentibus habitata, quorum mores cum adeo barbaros & rigidos experirer, ut ab omni humanitate alienos censerem, nolui ibi diutius moram trahere, nec quicquam de *Mercurii* sede amplius inquirere. Quomodo enim, inquam, *Mecurius* omnis humanioris literaturæ & doctrinæ auctor apud tam feros populos maneret: Nam vel hi illum ferocem & barbarum, sui que similem, aut hic illos mites & humanos diuturniore mora & vicinitate redderet: Oppidum itaque relinquens postquam egressus eram, interrogavi quendam ejus loci agricolam, An non hic *Mercurius* aulam haberet? Qui respondit, aulam quidem hic habet munitissimam, sed nunquam eam inhabitat.

*3. Sebenni-
ticum Nili
ostium.*

Ad quartum itaque *Ostium* perrexi *Pelusiacum*, vocatum, omnium famosissimum, ob civitatem ejusdem nominis ipsi adjacentem, cujus conditor, ut fama est, Peleus Achillis pater extitit: Hoc Asiam & Arabiam ab *Ægypto* dividit, divitiis olim abundantissimū: De eo postquam

*4. Pelusi-
acum Nili
ostium.*

quam adiveram, ejusque dotes & conditiones perceperam, non dubitavi: Mercurialem sedem me ibi reperturum: Ut enim, inquit, absque *Pelide seu Achille Troja* oppugnari non potuit, ita nec *Mercurius* absque *Peluso* obtineri: Hæc est emporium *Aegypti* nobilissimū, quod auro *Arabico* imprimis abundat: Quò cum accederem, *Mercurius* ubi resideret, rogavi: At ex incolis quidam respondit, non semper huic loco adesse *Mercurium*, quamvis acceptissimus hospes sit, cum adest: Ægrè ferens tot itinera frustra huc suscepta, nolui pedem figere, antequam quæ restarent ostia, visitassim, non diffidens me tandem exoptatum *Mercurium* in subsequētib; coram conventurum.

5. Teniticum Nili ostium.

Quintum in ordine *Teniticum* fuit ostium, cujus nomen etsi obscurius extiterit, tamen id adire quoque volui, ne ullam ego causam ejus subterfugio præbuisse viderer: at tantundem inde reportavi, quantum ex prioribus, nempe omnino nihil, nisi quod didicerim ibi *Mercurium*, quem quærebam, neutiquam habitare: O me infelicem, inquam, ad eone insequi oportet eum, qui vel nusquam est, vel me insectantem, ut formosus ille *Alexis Corydonem*, fugit? An non fatius fuisset, à posterioribus ad priora cancrum imitando progressum? An fugax & petasatus ille juvenis meum aspectum præfagiens fastidit, ideoque fugam arripit, antequam accedam? Sed non tandem evasurus est, nec diu celari potest, ubi ubi sit: Duo mihi restant ex omnibus *Nili* ostiis, quæ quoque favente *Deo*, lustrabo ac deinde toti *Ægypto* valedicam.

6. Phanniticum Nili ostium.

Ad *Phanniticum* ergo sextum *Nili* ostium, quod ratione cæli *Mercurio* deberi existimavi, profectus sum, firma animi spe ductus, nunc tandem tot laboribus finem futurum: Sed & illa fiducia fefellit, ut antehac sæpius. Responsum enim ab ejus loci incolis accepi, hic quidem habitasse *Mercurium*, sed jam pridem mutasse sedem, alioque migrasse: sæpe numero de eo hic inquisitionem à multis institui, at nunquam inventum domi.

7. Mendesium Nili ostium.

Postremum ab hinc iter suscepti ad *Mendesium* usque quo cum pervenissem, quæsi de *Mercurio*, qui nec hic repertus: Nec verò se nosse *Mercurium* permulti responderunt.

Atque

Atque sic septem ex ordine Nilivostis perlustratis, quem quæsi-
 cum non offenderim, deceptum me à Sibylla arbitratus sum, quæ sal-
 tem in hosce labyrinthos iniecêrit, ut animum falsa spe lactatum cir-
 cumduceret, forte ex invidia aut odio erga alienos præconcepto. Ve-
 rum cum singula, quæ contigerant in itinere, revolverem; me forte ab
 inquietis quorumcunque locorum pessime deceptoriam responsione
 circumventum conjectavi, ea ratione quod innata quadam ferociâ om-
 nes peregrinos fastidirent ac odissent: Ideoque quid circa primum,
 secundum ac tertium, aliaque ostia, ab illis responsum fuerit, bene cõ-
 sideravi, ex quibus quam plurima occurrerunt, quæ dubium ante con-
 ceptum augerent potius, quam eximerent: Unde retorsum vestigia re-
 legendo ab ultimo versus primum regressus sum, ac tandem antequam
 ad primum redierim *Mercurium* inveni, in aliquo ostiorum, ubi incolæ
 visi essent antea negasse: Ad hunc accedens post multos sermones
 invicem habitos, ab eo dici, quæ ignoraveram; *Phœnicem* in primis de-
 monstravit, ubi conveniri deberet, quem in loco, de quo ne cogitasset
 antea latere apertissimè narravit, quo cum pervenissem, meo infortu-
 nio, exierat foras, (fortè tum *Arbiter* constitutus inter *Noctuam* &
volucres alias eam insectantes, de quo prælio alibi tradidimus) at post
 aliquot dies, pauca sive septimanas rediturus: Verum cum tam diu ex-
 pectare mihi in alienis terris non consultum foret, præsertim quia redi-
 tus *Phœnicis* valdè incertus foret, constitui domum quamprimum
 adornare iter; satis existimans mihi esse pro tempore, cognovisse *Mer-
 curium*, ubi ille resideret, nec non *Phœnicem Medicinam* quæsitæ pa-
 trem & causam efficientem, ad quos prima occasione oblata redire
 penitus apud me conclusi. Nave itaque conscensâ ex *Pelusiaco* ostio in
Europam iterum contendis, transnavigatis tot insulis & regnis circum
 circa, donec pedem *Germanico* inferrem solo, unde primum egressus
 eram: Verum ne ingratus videar erga ullum, à quo quicquam bene-
 ficii in hoc itinere, in me collati, sensi, primò *Sibyllæ*, deinde *Mer-
 curio*, ac demum *Phœnici* ac *Medicina* ipsi suos debitos honores
 ac Encomia epigrammatibus cuique
 dicatis retribuam.

*Mercurius
inventus
ubi.*

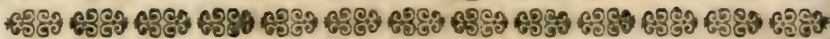
*A Mercurio
multa per-
cepta.*

*Phœnix ubi
lateat.*

*Phœnix do-
mi non in-
ventus.*

*Phœnix
Medicina
quæsitæ pa-
ter.*

*Reditus in
Germani-
am.*

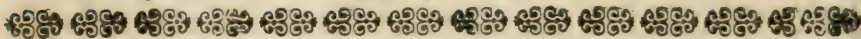
EPIGRAMMA

IN HONOREM SIBYLLÆ ERYTHRÆÆ

Herophyles dictæ.

Herophyle
Sibylla Eri-
thraea dicta
celebrata
carmine.

AD te magna Deo (non damone) mota Sacerdos
Abinis Charitum gratia iusta redit.
Illa terga tibi non vertunt, grata sed ora,
Largapromittunt & sua dona manu:
Ad Nilo genitum quod tu me miseris aquo
Tramite, Phœniceam qui mihi monstret avem,
Flamine plena sacro vates oracula dedisti,
Venturum humano, dum canis, ore Deum:
Iudicii qui iusta ferens Examina summi
Arbiter omnipotens totius orbis erit.
Ille tibi cordi, quamvis sis Ethnica Virgo,
Dicarisq; Dei nil sapuisse, fuit.
Non Erythraea tui sunt antra capacia, Christo
Ut tua spes, & eris tute reposta polo.

EPIGRAMMA

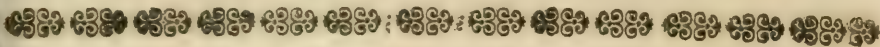
MERCURIO PHILOSOPHICO

dicatum.

Mercurius
Philosophi-
cus carmi-
ne lauda-
mus.

Mercurium vocitant aptate voce Latini,
Quod medius currens inter es ipse Deos.
Interpres Graiis & habes maximus Hermes,
Teuthius Aegypti diceris esse solo.
Est genitor tibi Nilus, agros praedives aqua vi
Latificans, magnas qui tibi liquit opes.
Tu populis leges Aegypti rite tulisti,
Quas tibi Vulcanus conscius arte dedit.
Omnibus in toto tu gentibus orbe videris
Eratus, at à paucis cognitus esse cupis.

quam multa tibi natura munera clausa
 Credita, thesauris sunt & aperta suis.
 Rubra tibi facies est propria, flavaque cervix,
 Peplus at ex albo forte colore nitet.
 Aptanturque tuis pedibus talaria nigra,
 Virgaque cum gemino nil gravat angue manum.
 Hic tuus est habitus, quo nosceris omnibus Hermes,
 Conveniens quadruplex est color ille tibi.
 Tu mihi Phœnicem monstrasti interpretis ore,
 Debitor hinc gratas, quas queo, reddo vices.
 Interea charta munuscula scripta loquaci
 Accipe, si majus quid dabis, ipse fere.

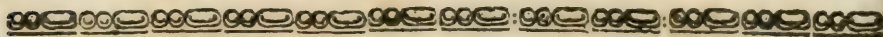

AD PHOENICEM ENCOMIUM EPI-
 grammate expressum.

Phœnicis
 Encomium.

O Miraculum Orbis, Monstrum vitio sine, Phœnix
 Vnice, qui magnis appropriare sopsis:
 Purpureas indute comas atque aurea colla,
 Excellis cunctas inter aves & opes:
 Namque tibi nidus castia atque è thure sabao
 Extruitur, quavis ditior hinc es ave.
 Conscius appares aliquot post secula fati,
 Quod natura dedit, quo renovandus eris.
 Inde libens Theba effœtum te sistis in ara,
 Vulcanus faciem donet ut arte novam.
 Pennarum decus auratum Medicina salutis
 Fertur & humanis commoda ferre malis.
 Unica spes residet morbi incurabilis in te,
 Tuque fucis juvenum incedere more senes.
 Cætera ne referam tua divinisima dona,
 Vix par est opibus Persica Gazatuis.

*Divitiis ego te cunctis, benedicta volucris,
 Prafero, quod valida des medicamen opis,
 Has mihi delicias optavi pluribus annis,
 Mundana sine te non mihi cura rei est.
 Abditus arcanis, ne sis cui prada, latebris
 Conderis atque soles, teste sine, ire foras.
 Plinius antiquo visum te tempore Roma
 Scribit, at (heu) miris fallitur ille modis.
 Extraheret quis te ex nidis audaculus, aut quis
 Detegeret, fatua sit nisi mente puer?
 Tutus eris posthac, huc tutus ut usque fuisti,
 Sit sapiens, pennas cui dabis, oro, tuas.*

MEDICINÆ PHOENICIÆ, SEU
 Hermeticæ Laus.

*Medicina
 Phœnicia
 laus.*

S *Variis montes opibus cumulentur & auro,
 Quid profunt homini, qui modo mortis erit?
 Auxilium præstet nisi quis divinius illi,
 Quo redeat fausto Numine grata salus.
 Ergo nihil toto Medicina carius orbe
 Esse potest, hominum qua levet arte malum.
 Divitia cedant & opes, huic cedat & aurum,
 Cui mens non eadem, non homo, sed pecus est.*

Adversarius, cum vires sibi omnino dejectas sentiret, non confidit amplius proprii ingenii armis, quibus hætenus usus fuerat, quid obtinere, quocirca ad aliorum auctoritates confugit, à quibus argumenta nunc ultimo sequentiâ deduxit.

F I N I S.

PHI-

PHILALETHÆ
TRACTATUS TRES.

i.

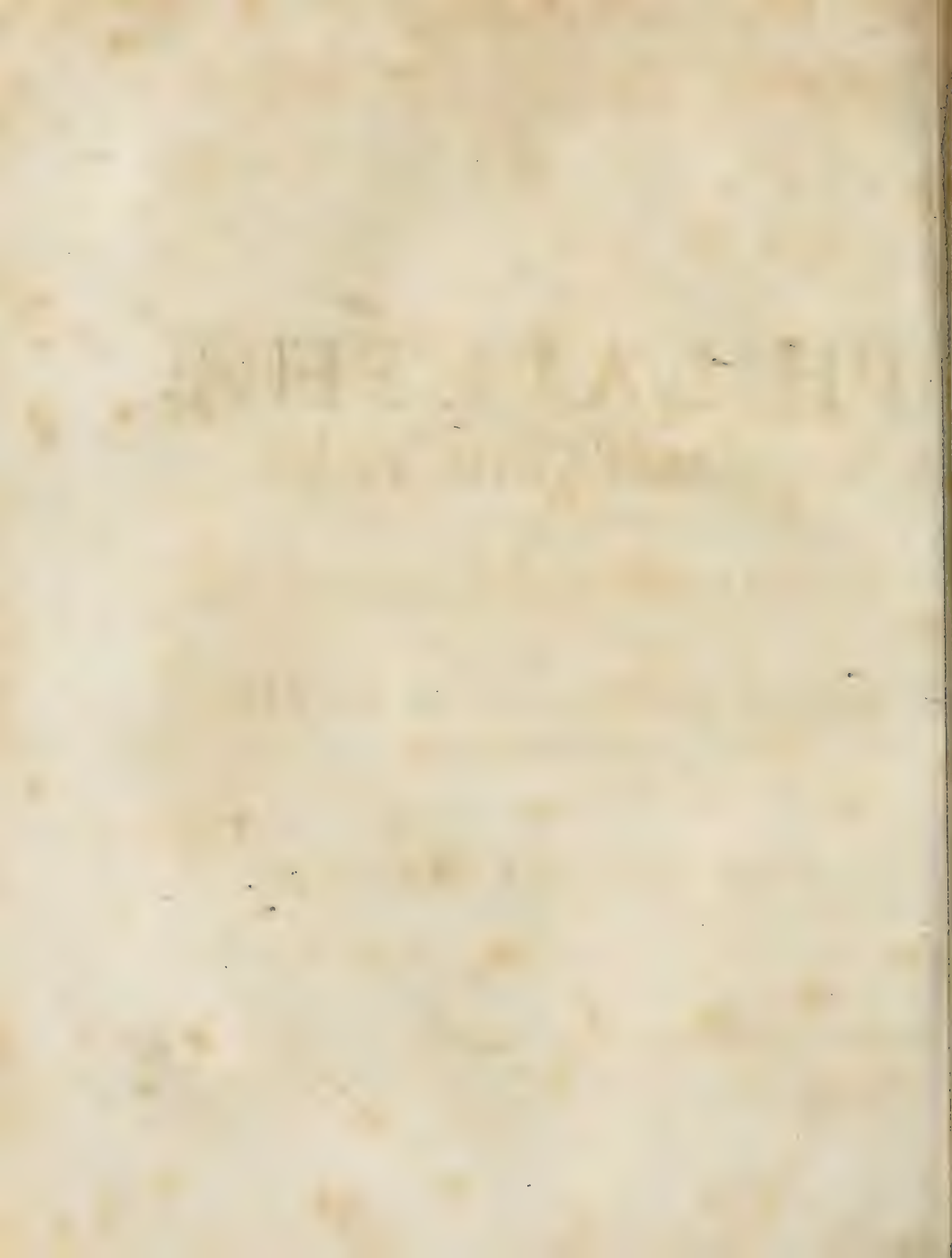
METALLORUM METAMORPHOSIS.

ii.

BREVIS MANUDUCTIO AD RUBI-
num Cœlestem.

iii.

FONS CHYMICÆ VERITATIS.

C A P U T I.

*De Jure Artis, ejus Cultoribus, veroque Arcanum
perquirendi modo.*

Uandoquidem omnes cujusque generis & fortunæ homines, aliquam sibi proponunt, suarum, in rebus indagandis, horarum impensarum metam, ut nimirum ejus, in qua versantur, artis peritiam assequantur, omnesque suos intendunt nervos, ut ad ejus summum colliment.

Attamen paucos admodum hæc fortuna beat, nam licet multi Architecturam anhelant, at perpauci reperiuntur Archimedes. Plurimi, ut ut se Medicinæ addicant, non plures tamen Paracelsi, pauci Helmontii ingenio præditi, imo si vel in arte sua mediocritatem possint attingere, haud oleum, aut operam perdidisse opinabuntur. Hinc factum, quod incassum se studuisse nullus existimet, quamvis non omnis Geometra Archimedi, aut Poëta Homero, aut Rhetor Ciceroni æquiparetur. Possunt quippe & inferioris fertis Rhetores Republicæ [pro largito sibi Talento] prodesse. Possunt, inquam, quilibet homines, licet ejus, in qua versati sunt, artis imperitiores, utiles censi in illa [ubi vivunt] Republica.

Quotquot autem Metallorum Metamorphosi sese addicunt, rem maxime utilem non inutiliter saltem, & etiam insipienter anhelare videntur. Apex puta hujus artis est ipsum Artificium, quod qui assecutus est, fastigium æquisivit, qui vero huc non appulerit, nihil proficui reportabit. Nihil enim præter dispendium, & numerorum, & temporis à temidocta Alchemiæ scientia. Insuper & irrisui

risui Mysochemicis exponet sese & opprobrio. Artis tamen obiectum nobile adeo existit, quod infinitas possessori polliceatur opes, sanitatem insuper perfectissimam. Hinc factum, quod nullus fere idiota sit, qui postquam, vel minimum de arte audiverit, ad ejus disquisitionem se protinus non applicet, & Chemistæ actutum nomen induat. Mox, quamprimum ex receptorum aliquorum lectione, spem aliquam conceperit, protinus Philosophi Titulum vindicat. Ne verò Stolidam Philosophiam colere videatur, unusquisque pro ingenii sui felicitate, subtilitates excogitat, & pro nummorum copia furnos construit, vitra sibi comparat, opusque mirâ cum solennitate aggreditur. Ita decoquit, quousque sera tandem parsimonia sit in Fundo, & parca admodum, si ulla, suppellex sit residua. Ni autem insanæ temeritatis interea arguatur, de Materia prima Metallica, Elementorum rotatione, matrimonio Gabritii cum Bega novit disserere, idque sub idiomate vulgò ignoto, Philosophos citabit, & ad placitum exponet, seque spe sortis futuræ non parum solabitur. Interea verò labores sustinet, vel usque ad consumptionem, in hac Philosophia, tam virium, quam nummorum, usque quo illam quam in Metallis quærebat Metamorphosin, in seipsum miserè fuerit expertus.

Quod cum observarent Mysochemici captiosi, eundemque plurimos eventum manere conspexerint, artem protinus ut fabulosam rident, & in ludibrio habent. Isti verò, qui sese suâ temeritate deceperunt, alios in eandem dispendii semitam illicere satagunt, commentisque suis, fictisque receptis chartam commaculant, ut peritiam saltem aliquam cum pecuniæ jacturâ lucrati videantur. Quibus Sophisticationibus impletus adè Mundus conspicitur, quod nullus ferè Tyro Artis Studiosus, qui non his seducatur, nullus scientiæ contemptor, qui non amplam hinc ogganiendi occasionem captitare possit. Ita tam ars ipsa, quam Cultores ejus ingenui, indigne patiuntur ob Nebulonum quorundam pravitatem, qui licet in Arte sint ligno stupidiores, ita tamen scribunt, ac si verè essent adepti, suasque liberè imposturas promulgant, in tantum quod primus
inex-

inextricabilis Tyroni Chémico Labyrinthus fit inter libros discernere veros & falsos; ex quo deceptores Sophistæ, non speciosum minus ædificium, quam veri Artistæ construunt, imo ut plurimum majora pollicentur. De his Bernandus Trevicensis [vir hujus, in hoc genere non inexpertus imposturæ] sic scribit. *Nisi [inquit] ut pestem, hosce evitaveris, nihil unquam boni degustabis in hac arte.* Hunc proinde tractatum descripsi, ut cæcos in hac sciëntia plenius instituerem, ne per devia errantes miserè vagentur. Et primò quidem à calumniis Artem vindicari decrevi. Qualificationes deinde eorum, qui huic incumbunt, subnectere visum est; verum ultimò inquirendi modum describam. Quibus præemii loco præmissis ad artem ipsam dilucidandam me postea accingam.

Non etenim, quia plurimi reperiuntur Alchemiam tractantes deceptores Sophistæ, hæc proinde aut falsitatis aut ineptiæ arguetur. Perpendenda siquidem est rerum possibilitas, per quam, si possit improbari artis veritas, cadat, sin minus, illam obtrectare non fatuum solummodo, at etiam Philosopho indignum judicandum est. Hominum puta improbitas, qui temerè artem tractant, nihil ad hanc destruendam facit. Est puta Lux naturæ clarior, quam ut ab hisce Tenebrionibus obscuretur. Flius proin Doctrinæ instituiam, ne ab erroribus seducantur: hisque Sole evidentus apparebit, quod realis, possibilis, & vera sit Metallorum transmutatio, ab imperfecti-
onis statu ad perfectum, idque per Naturæ Artisque cooperationem. Nulla siquidem materialis, sive essentialis conspicitur inter Metalla perfecta & imperfecta differentia, sed accidentalis solummodo, quæ in maturitatis disproportionem consistit. Hæc [sola] major minorve Metalla per suas species diversificat, nisi quod superfluitates quædam superadventitiæ, inter metalla distinctæ appareant, quæ quidem fæces, nullam cum Materia habent correspondentiam, sed huic prorsus irreptitio more surrogata, ob digestionis defectum non expurgatæ, cum indigesto puro commistæ manserunt. Hinc formarum metallicarum discretio. Verum si quando per digestionis completam perfectionem, superflua hæc rejecta fuerint, jam non amplius

imperfectum at perfectum potius Metallum cernitur hinc ex Plum-
 bi minerâ, per conveniens temporis spatium, absque molestiâ dimis-
 sâ, argentum repertum esse copiosum, fossiores testantur. Parifor-
 maliter, & si extra terræ venas hoc idem per Triumphantem artem
 possit præstari, nihil est in natura impeditenti, quo minus idem
 consequatur effectum. Hujus autem certitudo hinc patet, [nimirum
 quod ex eadem materia cuncta oriuntur Metalla] ex quo ꝯ qui in
 terræ venis generatur, universalis sit procreatrix materialis omnium
 istorum, quæ metallicâ specie induuntur, quod per hoc probari non
 erit difficile, quoniam ꝯ hisce omnibus accommodatur, & per ar-
 tem conjungi possit, istud autem præstare penitus foret impossibile,
 nisi unius omnia materiæ participarent. Mercurius siquidem est a-
 qua, talis tamen, quæ nulli profus rei, quæ non est identitatis suæ
 naturæ, commiscetur. Cum igitur omnia metalla humectando
 conbibat, sequetur, omnia illa cum hoc retinere materiæ correspon-
 dentiam. Addo, quod per Artem Naturæ administrantem, Mer-
 curius ita possit cum Metallis omnibus successivè concoqui, ut om-
 nium istorum veram crasin verasque proprietates, unus idemque,
 sub eodem colore, fluxusque formâ, subalternatim referat, exerat-
 que. Quod in Arte foret impossibile nisi possibilitatem hujus, per
 Materiæ correspondentiam Natura suppeditaret.

Alia porrò non desunt Argumenta, ad hoc idem probandum.

Et primò sanè non leve hoc est, quod in ꝯ currentem cuncta
 Metalla possint reduci, prout & Mineralia, quæ ex principiis con-
 stant Metallicis. Insuper & Mercurii hi Metallici sic possint trans-
 mutari, quod Saturninus fiat Martialis [suis interea viribus negle-
 ctis] per essentiæ tantummodo Martialis in eodem per Artificium sa-
 gax, decoctionem: Martialis porrò idem fiet Venerius per Veneris
 fermentum; idem quoque Lunaris, Jovialis, aut etiam Solaris, per
 horum fermentum, nullâ interea nec in fluxu, nec in colore alterita-
 te factâ, excepto quod unus ꝯ sit altero purior & defecior. Ex An-
 timonio quoque ꝯ excernitur admirabilis, qui item Mercuriorum
 Metallicorum Naturam superinduet, per subtilem Naturæ Artifq;
 admi-

administrationem. Neque hoc solum, at etiam præterea supra dicti istiusmodi Mercurii corporum tam Metallicorum, quam Mineralium, sic per suam commistionem Mercurium permutabunt vulgarem, quod iste cum his digestus, easdem cum illis Naturales sibi adsciscit qualitates, ut unum, eundemque cum his faciat Mercurium, juxta speciem corporalis Mercurii [spiritali vinculo] cum eo conjuncti. Unusque & idem individuus successivis operationibus, omnium potest formas induere, unamque eligere novam, priori neglectâ, usque dum per omnium Planetarum Regna percurrerit. Ecquod hoc arguit, quam quod unam cuncta sibi vindicent Materiam, a qua, & ad quam omnia : quodque ad hanc Mercurialem suam Materiam cuncta reducta, pro digestionis varietate ab unius in alterius speciei virtutem possint migrare, unumque per omnia successivè peragrarè. Quod argumentum, ut in se verissimum, sic etiam firmissimum huic arti fundamentum, & inviolabile manebit. Contra hæc evidētissima, nescio quid objiciatur, nisi forte nonnulli, quorum ingenii hebetudo ad hæc capeſſenda non attingit, sese pluries hæc attentasse conquerantur, [idque juxta Autorum clarissimorum præscriptum] neutiquam tamen eventum spei suæ respondisse. Quibus respondere licet, quod illorum ignorantia ad artem adeò nobilem improbandam parum faciat. Ne etenim hoc arti detur vitio, si quid [in Natura per Artem possibile] eorum intellectum fugiat, neque enim minus affectatæ arrogantia quam crassa ignorantia indicio foret hujuscemodi objectio, quasi ea sola per Naturæ administrationem cooperante arte forent præstabilia, quæ solerti absque indagine sub ingenii sui capacitatem cadunt. Cæteris ipso facto ab illa exclusis, quasi etiam Intellectus sui, & Naturæ possibilitatis, eadem foret mensura. Quin imò & per experimentalem scientiam affirmativam, negativæ istorum experientia obvenirem. Ipse ego hæc qui scribo, fidus Naturæ testis esse possum, quod supradicta ista omnia de Metallis, Mercuriisq; sint absque ulla falsitate vera, & sine fūco certa, meque illa omnia in metallis, & circa metalla, vidiſſe, cognoviſſe, expertum esse, & per experientiam vera comprobaviſſe. Ea-

propter nudis negationibus [quarum basis ignorantia est] contra o-
 culares testes nullatenus contendendum: quorum unum memet
 profiteor, cui quoque adstipulantur concorditer omnes veri uno ore
 Philosophi, quales sunt Albertus, Raymundus, Riplæus, Famellus,
 Morienus, compluresque alii, quorum, nomina tædio esset recense-
 re. Fateor saltem quod non leve sit opus, hoc quod dixi præstare,
 econtra verò, à Philosophis summe occultatum, & in Natura occultatissimum affirmarem. Proinde clavem artis à Philosophis nobis
 perhiberi notum facio, quam qui habuerit, claustra omnia reserandi potestas ei committitur, dummodo unumquodque suo ordine, verâque methodo tractare didicerit. Non enim perinde est, quodnam primo metallum aut minerale aggrediatur, quave via, quibusve operationibus pergat: in hisce vero cognoscendis sagacitas ingeniosa requiritur, & præter Theoriam practica scientia, aut aliter volens nolens errabit. Possim hic mutationes diversas Metallorum recensere, ut nempe Martis in Venerem per acidum Vitrioli stalagma, ♀ in Saturnum, ♁ in Jovem, ♃ in Lunam, quas quidem operationes plurimi [ab Artis apice alieni] notunt præstare Chemicis vulgares. Addo, quod paucis [iisque non nisi veris Philosophis] innotescit, substantiam dari mediam inter Mineram & Metallum occultam, nobilem, cujus una extremitas est minera, altera metallum, quarum commistę virtutes cœlestes, unum aliquod efficiūt anonymum metallum, quum tamen metallum non sit, at Chaos, id est Spiritus, quia totum volatile, unde [licet in se totum sit fugax] omnia Metalla, absque transmutatore Elixire possunt educi, etiam vel ipsum aurum & argentum, item ♁ cujus ego virtutes non facile describam: hujus in omnia metalla transmutationem vidi, feci, novi, & hoc verum esse mecum testabuntur adepti. Dicam [si concipies] Chalibis à novi luminis Autore vocatur, estque operis verum principium, vera clavis [prout tractari possit] abditissima Philosophorum secreta reserandi. Quid interea, si Philosophi hæc omnia absconderint, & Parabolicè sub falsi larvâ, verum filiis Artis depinxerunt? An proinde hæc tam Divina scientia vilipendetur? Absit. Pater utique quod

in imperfecti Naturâ nil sit impedimenti, quo minus in perfectum transmutetur, ex quo suapte Physi propensitatem retinent perfectionem induendi, si modo per Agens Homogeneum digestiva vi pollens attentetur. Jam ergo hujus virtutem placet inquirere. Ac primò quidem illud per quod hoc fieri debeat statuemus. Rationes subinde Philosophicas subnectemus. Prius quod attinet, nil aliud esse positemur, erimulque professi, quam Aurum in supremum gradum [ad quem per Naturam Artemque deduci possit] digestum, quod tum non simpliciter Aurum, verum quovis Auro vulgari millies perfectius conspicietur. Quod sic exaltatum, metalla radicitus penetrat, tingit ac figit. Neq; mirum hoc cuique videatur, si quidem in sua corporali existentia dum remanet, ultra quam quod cuiquam qui non viderit credibile est, tincturam suam late potest diffundere. In tantum quod una pari Auri unicâ, sex ferè argenti libras, in suam tincturam, quasi per minima videatur colorare. Exempli gratia. Deauretur Argenti massa [utut permagna] illa postmodum distrahatur in Filum [licet crinis magnitudinis æmulum] torum illud quasi Auri purissimi Filum apparebit, deeritque citius filum attenuandi ingenium Artifici, quam auro colorandi vis. Proinde si corporale hoc metallum, terreum, mortuumque hoc tam ineffabile valeat præstare, unde quæso tincturæ inconstantia, nisi quia corpus alterativè corpus nequeat ingredi, non deest proin tinctura quo minus transmutet, at obstat transmutationi tingentis corporalitas. Verum si hoc corporale terreum, fieret Spirituale igneum, immutato suo genere, tum sanè radicitus ingrederetur, & quod ad visum fecerat exterius, idem alterativè præstaret interius, etiam & multo plus, in quantum ignis sit multò subtilioris quam terra, proprietatis ac essentia. Posito itaq; hoc supposito, nimirum terrenum vulgi Aurum posse ita circulari, quousque in igneæ essentia Cathedra Itatuatur, facile inde colligetur, hanc essentiam quintam priori ejus substantia esse millies perfectiorem, idque ex lege disproportionis in subtilitate inter Elementa quatuor; ideoque latius suam valet diffundere tincturam: habet & hoc insuper, quod Spiritus dum sit, proinde per

minima intrinsecè valeat commisceri : quod corpus auri, licet latè
 procul distenderetur, non tamen attingere poterat ob sui corporali-
 tatem. Et si sic intrarit, dubio procul transmutabit : omnis siqui-
 dem Physica ingressio per minima est transmutatio passivæ naturæ,
 nisi identitas naturæ sit inter rem ingredientem ab ingressam, prout
 aqua aquæ commista. Hoc nos suppositum proœmii loco verum as-
 severamus, suoque loco ejus modum describemus. Hic saltem ar-
 gumenta aliquot possibilitatem confirmantia inducemus. Inter
 quæ non levis momenti hoc est, quod semen sit cujusque rei semen
 habentis perfectio, & quod semen non habet, est de toto imperfe-
 ctum. Quare prout Poëta cecinit. *In Auro semina sunt auri, licet
 abstracta recedant longius* : Est siquidem hoc non modo perfectum, ac
 in suâ specie metallicâ perfectissimum. Si ergo sit in auro semen
 auri, hoc in aquâ [quæ spiritus est habitaculum] residere sequetur,
 nam semen est spirituale quoddam speciei conservationis medium.
 Hinc auri dissolutionis possibilitas, licet agens hoc præstare potens
 adinvenire, opus sit summè sagacis Philosophi, nō mediocri Talento
 à Deo beati. Porrò si dissolvatur Aurum, ad semen suum educen-
 dum, non nisi in aquam sui generis homogeneam hoc faciendum
 Ratio suadet ? Quâ semel dissolutione factâ, corpus suam formam
 deposuit, nempe terream auri, & aqueam auream aliam superinduit.
 Omnis in super motus est ab aliquo ad aliquid, & perfectus unus-
 quisque motus terminus generativi est in eadem specie, unde motus
 est progressus, quod fiet per varias mutationes homogeneas, rei mo-
 ræ : quare cum aureitas sit terminus à quo, eadem erit terminus ad
 quem, fientque intermedii progressus in homogeneitate metallicâ,
 per legis Naturæ necessitatem ; quibus observatis, ad suum finem fi-
 nis necessitate impellitur effectum, si modo per contrarium operati-
 ones non fuerint intermissæ. Quare ab Auro dissoluto, ejusdem
 dissoluti ad Aureitatem regressum extra controversiam ponimus, &
 probatum concludimus. Hæc autem aurea forma quam reassu-
 met, nullatenus erit eadem quam deposuit, siquidem à privatione
 ad habitum impossibilis est regressus. Alia igitur necessariò manet
 huic

huic forma aurea, quæ priori tantò erit nobilior, tantò spiritualior, in quantum ignis est terrâ subtilior, puriorque Ad Doctrinæ filios dirigendum sat superq; scripsi, oblatrent jam tutò Mylochemici Antistites, quæ non norunt, eorum quæ dixi vim nullatenus obtundent, aut veritatem improbabit, hancq; certo certius calumniarum suarum reportabunt mercedem, aliam ignorantiam. Artis puta osoribus nihil scribo, cæteris quæ dixi sat abunde sufficiât. Stabilitâ porrò hæc scientia, & vindicata, jam de Cultoribus ejus aliquid dicendum. Siquidem, ut superius dictum est, ex homuncionum nonnullorum nequitia evenit, quod Divina hæc Ars perinde ac ejus Amici, non parum ab obrectatoribus sint passi. Quum puta stupidi quidam Mechanici, præsumptione cæcâ seducti, harum tractationem aggrediuntur, nummosque suos amittunt, indignabundi statim Chemicam Philosophiam execrantur, ejus Cultoribus maledicunt, Autores de illâ scribentes dilacerant conviciis. Alii licet parum edocti, præposteri homines, Auri siti excæcati, Arti inhiant, & rem absque matura deliberatione aggrediuntur, & errant nihilominus, tamen Artis possibilitatem concipiunt, ac credunt, benè de illa loquuntur, & pudibundi suam in illa fateri ignorantiam, peritiam rudioribus obtendunt, de Arte fortassè scribere pergunt, & tacitâ spe illecti omnia tandem quæ amifere recuperandi, etiamnum adhuc tentabunt, quousque damna multiplicarint, amicos suos futuri boni spe solabuntur, at pauperes dum maneant, & quotidie pauperiores reddantur, obridendi ansam pertinacibus Chemiæ irritoribus subministrant. Equidem tanta est illorum nequitia, quous ipsi sint seducti, alios falsis suis receptis, mendaciis scriptisque Sophisticis, in idem erroris prædicamentum allicere satagunt. Tandem quidam Artis ut ut periti, tamen invidia ad hoc incitati, scabiosè atque deceptorie valdè rem tractant, & sub veræ doctrinæ promissis, miserrimis imposturis Tyrones seducunt: sic Geber, Arnoldus, Lullius, cæterique ferè omnes, inter quos haud unus reperitur candidus scriptor, & si ullus obscurè, tamen valdè rem tradens reperietur. Hinc inevitabilis

bilis Chemiam incepturo Labyrinthus, quod vel immediato Dei digito opus videatur, si quis rectam ingredi semitam expetierit. Hinc item tam odiosum Artis nomen, quod non facile absque maxima irrisione illi intendatur. Apprime ergo cognitu necessarium existimo, quidnam sit futuro scientiæ filio primo loco curandum, ut auream hanc Artem obtineret, vellere hoc potiat, siquidem non pauca aderunt obstacula, quæ retro pellant, nisi adsit firma animi resolutio. Plurima quæ spem atque expectationem deludant, nisi sagax ingenium habuerit,

Primo quidem ut tutus reddatur, ab iis qui inceptum sannis obridebunt, iter secretum esse oportet, ut nulli suus labor innotescat. Quare Antiqui Philosophi Sapientes, non aliter ac verbum in ore hanc scientiam occultare præceperunt. Neque sane inutile videri posset sic adhortari, quandoquidem non parvi faciant ad despondentiam in Tyronis animo injiciendam, opprobria ac jurgia hominum, qui ab arte ipsi abhorrentes, ejus cultores etiam summo in contemptu habent. Insuper, eventum si quis spectet, secretâ artis occultatione opus esse apparebit. Si etenim spe suâ quis fuerit frustratus, ecquid obesse poterit taciturnitas, quam aliter exemplo, qui sic frustratur, proponetur. Stolidæ [ut vulgò reputatur] nummorum ac temporis jacturæ. Sin contra hoc Thesauro fuerit potius, non utile modo, verum & summè necessarium tacuisse reperietur. Tyrannis puta improbisque præda proponitur, si quis palam tanto thesauro fruatur, ac usus fuerit, etiam & nonnulli parum in hac re improvidiores, vitæ salutem periclitati, seram tandem pœnitentiam miseri egerunt. Constans insuper animi decet esse, si quis in hanc palæstram descenderet sedulus, diligens, doctus, librorum helluo, mentis tranquillæ, non ignavus, aut deses, non hoc modo, illud postea vellens, privatus, solus, nisi quod fidelem aliquem habeat socium, unum nec plures, non egenus; licet enim parva quantitas sufficiat, quum Ais semel tentetur, attramen pluries errasse contingeret, quos reparasse errores opus habet nummis, insuper & ad impensa supplenda victui & amictui necessaria, huic dum Arti incunabat, ne forte

forte aliud agere cogatur, cum liber animi potius esse teneatur. Quodque maximum est, honestus sit, Deumque timens, & à peccatis abhorrens, precibusque Numina sollicitet, ut cœpta secundet. Taliter qualificatus iter ingrediatur, at sine claro Naturæ lumine errabit. Proinde libros sibi comparet, hominum doctorum & non Sophistarum, his sedulò incumbat, legat, relegat, perlegat, resque secum alte perpendat, caveatque ne cum rem semel concluderit, practice statim attentet, verum conclusionem suam sæpius ruminet, examinet, perpendat, cumque Auctorum probatissimorum sententia conferat, tamdiu alteretque, quousque unam aliquam elegerit, quæ omnes probationes sustinens perdurabit. Tum tandem praxin incipiat, implorato Numinis auxilio, experimenta consideret, eorumque successum, quæ puout ratio suaferit, alteret renovetque toties, quousque signa à Philosophis descripta conspexerit. Errorisq; operationibus prætermisissis, uni soli verò complemento insistat, nec tamen animum despondeat, licet pluries erret, & tamen à sumptibus permagnis caveat, sic, benedicente Deo, voto tandem potietur. Ego porrò ut talem instruam, sequentem tractatum, verum, planum, perfectum, absque fraude conscripsi. Et tamen omnes Avaros, fraudulentos, ceterosque ejus classis admonitos velim, ut Artem pariter, huncque tractatum missum faciant. Nam

Certum est procul hinc arcere profanum.

C A P U T II.

De origine artis, ejusque Scriptoribus, ejus Fundamento, in quo de principiis agitur Metallicis, & graduali Metallorum & Mineralium productione.

HERMES cognomine Trismegistus, Artis hujus Pater in Philosophorū scenam introductus est: de quo, quisnam fuerit, varie

riæ perhibentur Autorum opiniones. Non desunt, qui Mosen fuisse illum affirmant, saltem in hoc conveniunt, quod natione fuerit Ægyptius, Philosophus item perspicatissimus. Pater hujus Philosophiæ vocatur, puta qui primus [quorum libri extant] qui hanc tractat Philosophiam. Quidam tamen volunt ab Enoch scientiam hanc derivatam: qui diluvium prævidens, septem liberales scientias [inter quas Chemia] tabellis inscripsit, posterisque reliquit. Hermes vero vallem Hebron ingressus illas adinvenit, quæ smaragdinæ hodie appellantur, atque inde suam sapientiam deducite. Alii acriter contendunt, Noam hanc artem tenuisse, illamque *in arcam* suam portasse. Non pauci ex locis Scripturæ nonnullis Artem stabilire fatagunt, illamque Salomonem jabuisse scripturiant. Nonnulli ab Adamo ipso ad Abelem, & sic deinceps ad Sethum deducunt. Mihi verò simplicitatem naturæ scriptituro, hujusmodi non placent subtilitates, Artem puta non illustant imò potius obumbrant, ut Fanatica videatur, quique ita scribunt, non nisi obridendi ausam osoribus Misochemicisque subministrant. Si etenim Ars hæc reale in Natura habeat fundamentum, cur ego sollicitus essem, utrum hic vel ille nec ne intellexerit, ut qui cognoverimus ejus cultores atque peritos summo sese studio occultasse, prout etiam suis in libris aliis id præceptum. Nec nisi post obitum innotuere omnes vel saltem plurimi, in vivis autem summâ cum diligentia latuere. Hoc saltem liquet, quot tantum absit, ut novum sit hoc commentum, ut per multas Seculorum series ejus extiterint periti, qui linguâ ac natione diversi, plurimi verò ætate coævi; tam concorditer de arte scripsere, quod ne unam operationem [rectè intelligentibus] aut corrumpere aut aliter tractare comprobentur. Fateor saltem, quod rei imperito permagna appareat difficultas in libris eorum legendis, obscure ad eò, tropicè, allegorice, & figurate scribunt, quidam etiam plurima falsa intermiscunt ad inignos incautosque illaqueandum, ut hoc modo Philosophos à stultis valeant distinguere: in summa tamen omnes unam metam feriunt, & ad idem hospitium deducunt. Quæ autem obscurius tradunt, hoc in nullum alium finem faciunt,

nisi ut indignos excludant , prout pluries in suis libris testantur. Bernardus Trevirensis [mihi summè colendus] hac in arte candidissimus reperitur ; Ripleus item Anglus , Flamellus Gallus , Sendivogius Novi Luminis Autor , Arcani item Hermetici autor Anonymus , cujus tamen Nomen duplex Anagramma prodidit , ut nempè [*spes mea est in agno*] libro [cui titulus Enchiridion Physicæ restituta præfixum , & [*penes nos unda Taji*] Arcano suo Hermetico ; Non præterirem hic Philosophorum scalam , Rosarium magnum , Arnoldi opera , Ludum puerorum , Dionysii Zacharii opusculum , Ægidiū de Vadis , Morieni opera , Augurelli poemata Chrysopeæ ; Quinq; item tractatus Rosarii abbreviati , Petri Boni Ferrariensis opera , omnes verbo libros inclusos vellem , qui prædictis hisce sunt consoni , & qui contra , exclusos . Quibus ut par est , priusquam opus inchoetur , comparatis , primo loco Metallorum pariter ac Mineralium , vitas , regna , mores , habitumque discat studiosus artis discipulus , nec notione sola sese oblectet , at scientificè , id est practice cognoscat . Ad hoc autem profundâ opus est contemplatione meditativâ , ut rerum Physicarum in genere , corporumque Mineralium in specie , ortum discat ac intelligat . Me quod attinet , Metallorum doctrinæ obiter tantum intentus , in quantum nempè Arti trasmutatoriæ explicandæ faciat , rerum Naturalium ortum in genere lubens prætermitto , contentus illa dixisse , quæ præfato proposito satisfaciant . Breviter tamen cetera ordine attingam .

Tradidere Philosophi omnes vulgares , quatuor dari Elementa , res omnes originaliter componentia , ex quibus omnia , ad quæ resolvuntur , ex quorum coalitu diverso diversæ res prodeunt . Infaustæ huic opinioni , Chemici fere omnes Philosophi subscripsere . Causam cujus aliam non possim conijcere , quam , quod absque maturâ deliberatione [ad rem propriam accincti] accelerantes hæc prima rerum fundamenta descripserunt . Quam ego illorum sententiam non ausus improbare , aliter honoris sui ac observantiæ ergo juxta rei veritatem Philosophice pertractabo . Elementa puta , quæ quatuor ipsi contendunt , tria sola agnosco , omnia quæ suapte Physi
Ccc cc 2 frigere

frigere experientia docet, Aerem puta, aquam & terram. Solus quippe caloris defectus, per Solis calefactivi distantiam remotam causatus, frigus his omnibus inducit, & illud remissius aut intensius, in quantum majori aut minori distantia removeatur. Ignem verò Elementarem prorsus rejicio, nego item ullum esse præter vulgarem nostrum communemque Vulcanum, qui ardet in culinis: Cujus calor semper destructivus in se. Neque nego tamen calorem rebus inesse, profluum nimirum aut à lumine, aut à motu, aut vitâ, aut Blas alterativo, alium nullum. Prædo Vulcanus res concretas depascendo comburit divastatque, estque corruptivus motus violentissimus, ab activorum duorum contrariorum exortâ repugnantia causatus. Elementum tamen non est, prout nec substantia, nedum accidens, ad actualem quantum flagrationem spectat, at duorum in se mutuò agentium activitatis expressio in subjecto capaci; Non jam ostenderem, quanam ad Vulcanum actualiter ardentem ordine requirantur præter accidens caloris & substantiam, in qua fit hic actus, hoc hic saltem asseveramus, licet ejus calor sit accidens, illum tamen ipsum nec substantiam esse, nec accidens, at duorum activorum, & in se mutuò agentium activitatis expressam operationem, quam activitatem in omni re combustibili comburente facile possem demonstrare, nisi quod ab hoc loci foret alienum. Et ut ignem prorsus Elementalem rejicio, ternario interea Elementorum numero contentus, horumque nativam qualitatem primam frigus assero, nec nisi accidentalem illis calorem attribuo, prout dictum est; sic nec tria hæc commistione suâ rerum naturalium ingredi compositionem admitto. Disproportio siquidem miscendorum mixturam generationi idoneam tollit, ejusve possibilitatem. Nam Physica generatio fit per generationem ingredientium unionem. Unio porro est per minima rerum uniendarum ingressio, sin autem minimum unius sit minimo alterius decuplo vel centiplo subtilius, non possunt hæc minima adæquata coire, siquidem per minima convenire oportet, quæ per minima unire quærimus. Hinc commista aqua terræ non cura illa unitur, prout nec aqua vino, aut Phlegma Spiritui: imo separari possunt ob suam inter

minima disproportionem. Si quis dixerit: ad mixturam hanc faciendam unum subit alterius subtilitatem, atque ita deinceps uniuntur; Inſto, quod si æque subtile fiat [spissum prius quod fuit] ut liquidum possit [uniendo sese] ingredi, oportet ut ad eandem naturam profus deducatur, & quid tum quæso terra quam aqua, [aqua siquidem in terram non migrabit, ut unionem cum terra habeat, corpus puta non corpus sic unitive ingredietur] & si sic, quam fatuum hoc imaginari, terram in Aquam esse convertendam, ut cum aqua concreti generationem promoveat, & hoc si concedatur, ex aqua tamen res producta dicetur, si modo antequam produci sit possibile terra in realem aquam migrarit, hoc autem necessarium est, aut aliter minimum hujus cum minimo alterius non poterit convenire. Et adhuc deest aer, minimum cuius est multò subtilius aquæ minimo, nisi in aerem cuncta evanescere teneantur, ut & hunc prædicta aqua sibi in generando socium habeat. Quod si daretur, ex aere omnia solo constare sequeretur, qui aer licet in sua natura sit à sese originaliter, seu ex terra & aqua in se transmutatis sit conflatus, idem tamen erit, nec ob originis suæ discrepantiam diversificatus: nisi enim idem fuerit aduniri nequit, siquidem ut aqua eandem habeat cum aere subtilitatem, eadem cum illa qualitates primas habere tenetur, idem & de terra judicandum est, ut adæquetur raritati aquæ. Et si sic tum aqua sic subtiliata erit realis aer, & terra sic: subtiliata erit realis aqua, & jam ubi compositio generatorum ex Elementis, cum juxta hanc doctrinam ex aere omnia necesse habeant procedere, & quo subtilius ex igne, admissa cum hac Mistionis Doctrinâ Elementorum quaternitate. Si quis autem dixerit. verum esse Elementa sic converti, rogarem à quo agente mutarentur? Insuper si terra in aquam migret, aqua in aerem, ut sic fiat unio componentium Elementorum, ad Elementatum conflandum, petere rursus quid opus sit terræ in realem aquam reductæ aliam novam adunire, sic & aquæ ad aeris raritatem subtiliata novum aerem commiscere quasi unum & idem Elementum in alia sic convertibile de se effectum conversum non posset procreare, absque alterius admixtione. Si dicatur, terram, ut dictum est, subtili-

atam aquæ raritate adæquari, & tamen aquam non esse; uti nec aquam esse aerem, rogarem tum, utrum, nec ne primas qualitates unum alterius induat; si non, ergò nec in minimis habebunt correspondentiam: nam hoc impossibile: si sic, scire cupio, utrum, si unum primum alterius primi primas induat, non fiat realiter illud primum, cujus sic induit primas. Contrarium asseverare non est Philosophicum. Concluditur ergo, ex uno omnia Elemento materialiter originem sumere, quæ non potest esse, nec terra, nec aer; quod nisi brevitati consulerem, facile possem demonstrare. Unica ergò restat aqua, quæ unum verum est materiale principium omnium [quæ in hoc orbe conspiciuntur] corporum concretorum. Terra est solea sive stratum, in qua omnia corpora crescunt, & confervantur. Aer in quem crescunt, estque medium, virtutumque cœlestium delator, quibus repletur, & per quem omnibus hisce inferioribus communicantur. Aquæ rerum omnium semen est à Creatore primâ creatione inditum, quod quædam in aerem producant, ut vegetabilia, quædam intra suos renes servant, ut animalia, in quibusdam maximè abstrusum reconditur, puta metallis. Estque ad finem usque mundi semen sufficiens cunctis rebus ex semine producendis, cujus [ut dictum est] aqua habitaculum reperitur. Hoc semen [alias otiosum] à formâ suâ excitatum, [quæ forma est lucis quædam ineffabilis particula, virtus cœlestis, quæ præstò adest inferiora apte disposita [ratione loci atque agentis convenientis] vi suâ imbuere & ad motum excitare] ita inquam semen activâ virtute excitatum, odore suo fermentativo materialem aquam est coagulando, quam ita immutat per varias fermentationes transmutationum cunctarum autores, quousq; illud produxerit, ad quod producendum semen fuerat propensum. Si itaque Metallicum fuerit semen, nascitur inde primò humor siccus, labilis, malus non madefaciens, nimirum ꝑ omnium metallorum mater. Possem hic lapidum unius cujusque generis procreationem docere, item circa ꝑ ii primam nativitatem plurima notatu dignissima annotare. Illa autem ut ad propositum parum facientia consultò pertranseo. ꝑ puta vera metal-

metallorum materia dici meruit, quia anteaquam ☿ fieret utur ad Metallum destinaretur, defectu tamen aliquo posset contingere, ut aliquod à Metallo diversum inde resulter, cum verò semel fit ☿, tum quidem non amplius aliquid inde nasci possit, nisi minerale aut metallicum: Ex hoc diversa quæ conspiciuntur mineralium genera, ut puta ♃ ♄ ♀ ♂ ☉ quæ omnia unam eandemque matrem habent ☿. Media quoque Mineralia quædam hinc oriuntur, quædam etiam fiunt ex ipsis Metallis, sale acido minerali erosis, sic Vitriolum ex Cupri venâ per Stalagma tale acidum, erosâ: cujus hic generationem docere abs re foret, quare consulto prætermitto. Non autem [quod perperam nonnulli credunt] pinguedo aliqua interveniens Sulphurea, ☿ conjungitur, quam calore suo decoquens coagulet, cujus postea expurgatio est metalli perfectio. Novimus puta quod Sulphur, quod dicitur, ♃, impurius est multò Sulphure, ♄ licet ☿ ♄ crudior sit & immundior, ☿ ♃ & tamen ♃ perfectus esse ♄ metallum, vel gregarii testabuntur. Non est itaque cum istis opiniandum de digestionem Metallicâ per colostrum istiusmodi pingue, cum in ☿ sit agens proprium internum digerens, nempe calor qui per cœlestem causatus influxum, vitam atque motum infundit huic nostræ materiæ, quæ vita pariter ac motus dependent à matricis convenientis adaptatione, sive loci ad generationem idonei. Licet enim, hæc superiorum virtute uberrimâ omnia sint plena, hæcque præsto adfit cunctis ad informationem illorum; non tamen actualiter agit informando. id est ad motum stimulando, nisi quatenus juvetur ab extrinsecis rite accommodatis, atque ita, tum virtus hæc cœlestis incessanter agit, quæ licet in toto orbe uniformis & unica, pro seminis tamen ratione variatur: Secundum quod diversificantur rerum fermenta, ad diversas transmutationes producendas. Quare si ☿ hic natus locum sibi ad generationem idoneum invenerit. licet in se extra talem locum appareat frigidus, utpote qui mortuus, intra tamen suæ nativitatis centrum [actionibus generativis nondum intermissis] virtus hæc sive cœlestis virtus, tam à luce quam à superiorum rotatione causata, atque per aeris medium ad omnia uberrimè, &

per omnia diffusa, virtus inquam hæc [quatenus lucem refert] causabit calorem aliquem, & [quatenus rotatione superiorum] causabit motum in subjecto hoc inferiori, calor hic motusque cœlestis sine vitâ ejus in quo sunt, esse nequeunt [vitam volo non animale, nedum vegetabilem, at formalem] ab his fermenta per Blas alterantem producuntur; quæ quotidie immutant materiam transmutantque quousque virtus cœlestis prædominavit, fixitatem majorem minoremve inducens, pro loci accommodatione digestionem adjuvantis, aut retardantis, juxta quam disproportionem digestionis, ex una eademque Matre, discrepantes prædictæ proles proveniunt, inæqualitate solum maturitatis diversificatæ. Cujus inæqualitatis ratione crudæ aliquot superfluitates quæ non sunt Metallicæ impositionis, verum in ♀ sunt à ♀ separabiles, has inquam non expurga, at cum puro coagulationem suscipientia, inter Metalla specificare videntur, suntque iste fœculentæ cruditates aliæ atque aliæ pro Matricis ♀ generantis variatione, ac diversimode coagulatur, pro loci Embryone hoc occupat differentiâ. Materia proinde una est omnium Metallorum, nempe ♀ qui proprie tendit ad ☉ procreandum. Cve ob differentem respectum in gradu perfectionis, si quæ in generatione sua ♀ commixtæ fuerint feces, hæ sunt per accidens nec ♀-lem substantiam ingrediuntur, quarum partim diversitas, partimque loci discrepantia, in qua fit digestio, ex diversa coagulatione, diversarum fecum, cum hoc uno puro, idem unum varias larvas induit, & sic per species suas metalla imperfecta producit. Particularem ego omnium Metallorum Genealogiæ descriptionem evitare, quia Solis tantum & Lunæ renovationi atque multiplicationi propero. Ad pensum proinde me accingo.

C A P U T III.

*De Auro ☿ & Argento, quomodo ex Materia Mercuriali
proveniant, & de possibilitate, imperfecta Metalla ad
horum perfectionem transmutanda.*

EX prædicto fonte, ut dictum est, natus est Sol, ac foro ejus Luna: cum nimirum per digestionem materia hæc ad perfectionem est adducta. Perfectio porro duplex est, vel inchoata, vel completa, id est, ex parte & de toto. Completa perfectio summa est meta, ad quam Natura sponte sua collimat, nempe ut decoctâ omni cruditate & expurgatâ omnifecce, pura natura Metallica, absque omni sorte coagulata triumphet. Hic Sol noster suum ortum habet, suoque jubare & splendore terram illuminat. Inchoata verò perfectio [ut ita dicam] perfectio proprie dicta non est, & tamen respectu formaliter imperfecti, haud improprie perfectio dici meruit. Est enim formalis imperfectio judicanda, cum non sic decoquitur, quæ puro in generatione [per accidens] cohærebat cruditas, nedum expurgatur heterogenea superfluitas, quin puro in coagulatione tantâ in quantitate commista relinquitur, ut illi prædominetur, tandemque vincat: sic accidit omnibus metallis [Sole & Luna exceptis] quæ ab omnibus facile Elementis corruptentibus, corrumpuntur, ab igne item consumuntur. Verum cum sic devincitur cruditas, adeoque expurgatur ante coagulationem feculenta superfluitas, ut purum sic prædominationem supra impurum habeat, ut ab hujus corruptivâ tyrannide liberetur, hic primus perfectionis gradus existimandus. Totalis verò expurgatio fecum, impurique rejectio est metallicarum operationum colophon sive summa perfectio. Et tamen hæc cruditates atque feces, originaliter non fuerant ejusdem cum metallico & impositionis aut naturæ, imò fuere separabiles, quarum separatio ante coagulationem est Metallum perfectio. Verum si non fuerint expurgatæ ante suam congelationem, hæc tamen illas puro neutiquam adunivit, imò separabiles adhuc sunt, quamvis non per naturam absque alterius adminiculo, at per Artem naturæ administrantem. Hinc artis Transmutatorix basis atque Origo, & hoc verum Alchemiæ fundamentum. Nempe, quod impurius Metallum in se possideat idem purum ex quo Aurum, quo cum, licet impurum aliquod sit concoagulatum, hoc tamen impurum neutiquam est Metallum impositionis, licet Metallum imperfectum u-

num ab altero [item & à perfectò] discriminet, ergo heterogeneum quum sit, separari valet per Agens triumphans, quod si reperiri possit supra terram impurum certissimè atque imperfectum metallum in purum & perfectum Aurum migrabit Argentumve, cum digestivæ separationis respectu. Omne siquidem agens separans, eadem ratione erit Agens digerens, hæc siquidem separatio factu est impossibilis, absque digestivâ virtute efficaci. Tale agens est arcanum nostrum divinum, est puta Spiritus cœlestis atquæ igneæ virtutis, quare penetrandi vi pollet, & tamen nativias auri proprietates refert: est namque Aurum in supremum gradum digestum, quare in homogeneitate ejusdem generis & Naturæ, vulgare Aurum, gradibus plurimis transcendit superatque. Licet proindè spirituale sit corpus, est tamen corpus quodvis aliud in mundo fixitate suâ superans, quare homogeneous purum potest retinere, quum imperfecta super Metalla projicitur, ne ob suam cruditatem ab igne avolent, dum ejus violentiæ heterogeneæ feces comburendæ exponantur, in quo ipso solo tota consistit digestio transmutativa. Ignis quippe est Auri examen, noster inquam Vulcanus, qui à puro cunctam impuritatem combustibilem, adurendo tollit, si modo [quod purum est] ignis examen ob teneram suam cruditatem non aufugerit. At imperfecta quævis Metalla [licet purum in se contineant] hoc tamen purum, est adeò crudum, hoc est cum impuro commistum, quod illud ignem non sustinens, & tamen super hoc prædominans, ab illo avolans, secum rapit, quod aliter igne velut suo simili gauderet. Arcanum proin nostrum [quia spiritualis Substantia homogœna] istiusmodi metalla imperfecta per minima intrat, & quod sibi simile invenerit, apprehendit, & præpollenti sua vi ab ignis flagrantis violentia defendit, & fixitate suâ plusquam perfecta retinet, interea Vulcanus ardens combustibile quoque flamma sua depascitur, quo per ignem consumpto, purum remanet Aurum, Argentumve [pro Medicinæ qualitate] omnem ignis violentiam sustinens atquæ omni probationi propositum in illa perdurans, minerali neutiquam cedens, at potius excellens. Quare non [quod indigni quidam obtrectatores

Etatores objiciunt] aurum argentumve creare profitemur, at Agens reperire atq; efficere, quod supra imperfecta metalla projectum per minima possit intrare propter suam Homogeneitatem ac Spiritualitatem. Præterea ut præpollenti sua vi & virtute ab ignis combustionem defendat purum, quod sibi simile adinveniens, retinet usque dum vastentur [Vulcani conflagranti Tyrannide] feces superflue, quæ operatio est Chryso-poëtica transmutatio. Totum hoc efficit arcanus hic noster Elixir, insuper & hoc habet quod tam colorem quam fixitatem actualiter imperfecto communicet, in quantum ipse sit summè exuberantis tam coloris, quam fixitatis.

C A P U T IV.

De Semine Auri : Item utrum alia Metalla Semen habeant, quæstio determinata.

CONservandæ, propagandæ, nec non & producendæ unicuique speciei, semen à Magno Creatore rebus institutum est: Estque semen unicuiusque rei perfectio, & cujus nullum est semen, imperfectum de jure judicandum est. Metallicum ergo semen dari non est dubitandum. Hæc enim aut omnia primis sex diebus fuere creata, quæ in orbe jam sunt ac fuere, aut saltem indies auctæ concreverunt. Prius tam ratio quam experientia negat; ergo si posterius, tum sane semen metallicum dari nemo poterit negare. Quod si detur, hoc certe Metallum in coagulatione non amittit. Coagulatio quippè est perfectionis effectû [seu potius maturationis, quæ ad perfectionem recta ducit, si exteriora fuerint legitime disposita.] Perfectionis porro signum est semen ejus, quod sic maturatur, non probabile proindè semen per coagulationem amitti, verum potius nobilius reddi. Metallicum per hoc semen Metallis inesse patet. Rogari ergo potest, utrum omnia metalla in se semen habeant, & responderem ponendo. Habent omnia semen unum idemque, at

in quibusdam propinquius, in aliis remotius residet. Semen autem hoc est Semen Auri. Neutiquam vero existimare licet, Jovem Jovis habere semen, Saturnum Saturni, & sic de ceteris, forma puto Joviali, Saturnina, Martialis, & est pure accidentalis, at materia [pura] est aurea, cui nihil deest, præter nudam digestionem fecum separativam, cruditatum consumptivam, & fixitatis inductivam. Forma verò Auri est substantialis, hoc est super ipsam substantiam materiæ, sic depuratæ, fundata. In cunctis ergo Metallis imperfectis est semen Aureum ad perfectionem tendens, at in itinere suo per accidens impeditum: in Auro digesto est idem semen proximè inclusum, in perfectione triumphans. Quare si quæratur semen ex imperfectis metallis educere, remotum longè cum sit [licet verè existens] labor futurus erit frustraneus, ad Solem puta cuncta exaltari necessum est, aliter semen ex illis [quod est rei perfectio] non excernitur. Semen volo, non Mercurium, qui est in omnibus, & ex illis educendus est, ad vim illam, in quâ & per quam multiplicantur. ¶ autem non in ¶ at in Auro solo est multiplicabilis, cum nimirum ad Aurum pervenerit, ut de se postea semen suum, id est, virtutem digestissimam emittat, ut ex hac multiplicatio ortum suum habeat. De Luna hic non inutile futurum est aliquid addere, cui semen suum [quia perfecta est] inesse, quispiam facile crederet. Opinioni huic adstipulari videatur, quod Elixir albæ projectioni inferviens datur. Concedo sane dari semen multiplicativum album pariter ac rubeum, hoc tamen album in renibus tantum Solis continetur: & quamvis fiat multiplicatio Lunæ, in Luna tamen semen Lunæ non reperietur proximè, at ex Sole necesse habet prodire: ergò, ut diximus, albedo hæc Lunaris est primus perfectionis gradus, cujus flavedo Solaris est complementum. Mater enim Lapidis nostri [quæ Luna dicitur non vulgaris, at Philosophica] alba est, quare Solem nostrum [qui lapidis est Pater] albedine sua dealbat, unde proles, quæ ex duobus hisce Parentibus confurgit, albescit, primo ad imitationem formæ Maternæ, & tum perfectum est semen mul-

uplicativum album , postea rubescit rubedine sanguineâ regali ,
Chrysopeïtica indutus potestate.

C A P U T V.

*De Seminis Aurei virtute , & in quo proxime
includitur.*

VT autem arcanum hoc consequi valeamus , quo cum Imperfecta ad Perfectionem projectione super illa perduceremus , in primis , notandum est illud , quod de Arcano hoc nostro diximus , nempe quod sit Aurum in supremum gradum perfectionis exaltatum , ad quam per naturam artemque posset deduci . Observandum item erit , quod in Auro Natura operationum suarum metam acquisivit , nec ulterius illud sponte sua promovebit . Et tamen semen suum est ulterius maturandum cum ingenio sagaci . Hoc autem longius abstrusum latet , nec visui facile apparet , prout aliter vegetantium , animaliumque semen oculis exhiberi valet . Nihilominus tamen per artificium sagax extrahi possit , & in tantum exaltari supra suam [in qua natura quievit] virtutem , ut millies illam superet . De semine hoc plurima referre possem , quæ potius reticenda : apprimè verò notanda est differentia inter hoc metallicum & vegetabile semen aut animale . Hoc siquidem ob partium dissimilaritatem semen ferentium , à toto corpore excisum discernitur . Illud verò Metallicum non ita se habet , verum ex quo minimum Auri sit reale Aurum , ergò per minima ejus semen latet , nec à corpore suo discerni valet , corpore interea hospite manente ; verum cum plenaria Metallum destructione fit seminis manifestatio , atque ita Metallum reductum totum in sperma transit , ideoque fit multiplicatio hujus seminis , virtute potius & dignitate , quam quantitate & numero , id est , nobilitatur magis quam augetur [Materia aurea in semen reducta] ob partium puta similitudinem . Quia respectu Lapidis Aurum totum est materia , cum manifestatur occulta profunditas , to-

tum est sperma, quod circulando recipit vim superiorum ac inferiorum, & tum fit tota forma, seu cœlestis virtus, aliis hanc virtutem communicandi capax, iis nimirum, quæ sunt sibi materiæ homogeneitate affinia. Locus in quo semen residet, proxime est aqua, nam proprie & exacte loquendo minima pars metalli est semen, eaque invisibilis: at quia invisibilis hæc per totam aquam sui generis universaliter diffunditur, illamque inhabitat, & in illa vires suas exerit, nec aliud quid oculis manifestatur quam aqua, licet agens internum [quod proprie semen est] inesse ratio suadeat: ergo totam promiscue aquam semen vocamus, perinde ac totum granum semen appellamus, quum tamen vita germinans sit nonnisi particula quædam grani minima. Non autem Vita sive virtus seminalis tali modo in Metallis distinguitur, sed per minimum corporis continentis inseparabiliter commiscetur. Addidi hæc de semine, quoniam superius dictum est, metallum, cujus profunditas sic fuerit manifestata sub Mercuriali forma, totum in semen abire: nam aquam illam auream totam semen Auri nominamus: quoniam hoc per illam exquisitissime est diffusum, in tantum quod nonnisi ratione sola separari valeat. Hoc ab antiquis Philosophis Sapientibus fermentum occultum vocatum est, venenum, ignis item invisibilis, secretò agens. Neque etiam ipse solus totam promiscue aquam semen quodammodo nominavi, at hi etiam non raro aquam suam ignem vocarunt, aliquoties in aqua sua ignem residere docuerunt. Quare hanc distinguunt in animam, spiritumque, quorum prior est medium, posterior virtus activa per illud medium. Metonymice ergo aquam semen nominamus, cum tamen proprie loquendo seminalis virtus universaliter per totam aquam inhabitat & diffunditur, quæ revera semen est, ut ab aquæ suæ habitaculo nunquam est separabilis. Mirum si cuiquam videatur, aquam me assignare Spiritus seminalis sedem, hoc ne mirum videatur, si quidem in primâ Creatione Spiritus DEI ferebatur super aquas, id est, per aquas Spiritus Cœlestis infusus, illas is vi atque virtute prolifica dotavit. In hac enim sola omnia rerum [quæ in universo sunt] semina, prima ab origine fundata sunt,

sunt, nec illam unquam egrediuntur; ac tamen in vegetantibus in crudum aerem producuntur, in animalibus intra renes conservantur, in Mineralibus in profunditate sua firmiter occluduntur. Originalem namque suam sedem semen egredi est impossibile. Itaque si ab aqua omnia [prout diximus] in aqua etiamnum adhuc semen residere ratio docebit. Non aliunde puta conservantur res, nisi unde oriuntur nam sublatâ originis causâ, tollitur effectum: hinc factum quod omnium multiplicatio semper fiat in humido & per humidum, prout & nutritio. Vegetabilia per Lessas terræ aqueum, Animalia per Chylum liquidum, Metalla per Mercurialem liquorem. Hinc aucta atque producta, vegetabilia sponte diversum à toto suo corpore semen excernunt in aera crudum, quod fiet coagulatum corpus, ut autem cognoscatur ab aqua prodiisse suumque in aqua Spiritum seminalem retinere, terræ ad speciem augendam committitur, in qua matrice Lessas terræ aqueo resolvitur in proximam suam materiam aqueam, & tunc incipit Vegetatio. Aqueum porro seminale, Lessas hoc aqueum [per quod dissolutione manifestatum est] suscipit, substatque illud germini pro humore radicali nutritivo, per quod argumentum recipit in plantam Arboremvè juxta seminis fermentum specificum. Animalia natum ex imaginatione Semen intra renes servant, quod per generationis actum in matricem debitam diffusum, foetum format tenerum crudoque multo humido abundantem, qui liquido postea menstruo muliebri augetur, ac crescit ad infantem usque perfectum, suaeque nativitatis horâ in orbem prodiens, à lacte nutritur, usque quo fortiora alimenta poterit perferre, quæ tum [nisi in liquidum transmutentur chylum, prout ossa in stomacho canino] non nutriunt. Pariformiter his omnibus metalla semen suum perfecte elaboratum, [densis sub convallibus] coagulata claudunt, in aqua tamen situm, hoc postea per sagax artificium extractum, in matrice debita crescit ac fovetur, quousque [per præviam corruptionem] sui glorificationem recipiat. Opus autem hoc est summè difficile, ob reconditas metallorum compages, in quibus

quibus semon hoc clauditur , nulli vi cedentes , nisi adfit ingenium subtile. Proinde Matricem dari notum facio , in qua positum aurum [unde solum semen est quærendum] suum spontè ac suaviter emittet sperma , quousque ipsum debilitetur ac moriatur , & per mortem suam renovabitur in Regem gloriosissimum , cunctos postea suos fratres à mortis metu liberandi potestatem nactus.

C A P U T VI.

De Seminis hujus extrahendi modo ac medio.

Difficillima semper quæ pulcherrima , omnium seculorum experientia locuples testis esse potest. Non mirandum proinde , si tanta reperiaturs difficultas in subiecto adeo præ alijs nobili. Neque enim facile novi opus aliquod in rerum Naturâ pluribus [quam hoc est] obsessum difficultatibus. Quare si quis iter hoc fuerit ingressus , & tamen animæ suæ à studio ac labore parceret , revertatur oportet , in hoc namque limine erravit. Terribilia siquidem quæ in opere apparebunt mala , maxima despondentiæ causa erunt futura. Clavem autem artis si cui Pater Luminum concesserit , nihil jam amplius huic restat , quam opus mulierum , ludusque puerorum , ut puta oculos suos oblectet pulcherrimis inter laborandum apparentibus signis , quousque messem demessurus. Thesaurum totius mundi prætiosissimum possideat , sine hac vero error & dispendium , cura & sollicitatio , fructus erunt frustraneæ hujus Philosophiæ. Quare sapiens unusquisque priusquam iter ingrediatur , de illo [cum signis suis] cognoscendo primo erit ac summe sollicitus , ut si fortè aliquæ apparere possint in illa difficultates , contra illas armatus , non post inceptum iter cogatur cum mœrore ac dolore reverti. Sciant itaque omnes Artis filii , quod ad arcanum nostrum consequendum opus sit Auri semen occultissimum manifestare , quod non fit nisi per plenariam ac omnimodam fixi volatilisationem , ac proinde formæ istius

corru-

corruptionem. Aurum porro sic destruere, est opus totius mundi maximè secretissimum. Non etenim in corrosiva metalli deturpatione completur hæc divina scientia, imò corrosiones omnes istiusmodi sunt falsæ & erroneæ, ex quo requiratur ad opus nostrum, non dissolutio quævis, at Philosophica, id est, in aquam Mercurialem; per præviam calcinationem per ♀ Agentem facta, quæ per subtilem Elementorum rotationem ac conversionem producitur, quæ calcinatio est humidi homogenei cum sicco suæ naturæ mortificatio, ut postea per idem humidum siccum vivificetur in tantum, quod digestissima virtus ex dissolvendo per dissolvens extracta, hujus calcinationis atque dissolutionis causa sit. Ecquid hic cum corrosiva corporum contritione [per aquas minerales] commune? Imo potius contrariantur [oppositione Diametricâ] prædictæ operationes. Hæc si quis rectè animadverterit, operis tædium facillime percipiet. Aurum puta omnium corporum solidissimum, fixissimum, & fortissimæ compositionis, ignis patientissimum, & corruptioni minime obnoxium, non ita facile in naturam huic suæ adeò contrariam transit, Quare si quis vi hoc attentaverit, nihil proficiet. Præpollentis itaque virtutis Agens requiritur, ut hoc fiat, quod agens homogeneum, amicabile, atque spirituale esse oportet, ut nempe affine sit corpori, & tamen illud vincere possit, ac radicitus penetrare, per intima, cujus penetralia ex quo tam late distendantur, tamq; minimum Auri, verum Aurum permaneat, vulgare itaque agens non sit oportet. Quandoquidem etiam non tam facile suam Aurum deponet formam, imò pugnabit, usque quo devictum prorsus succumbat ac moriatur, vivificandi item virtute Agens nostrum pollere debuisse sequitur, ut ex mortuis cadaveribus novum purum corpus suscitare valeat.

C A P U T VII.

De Agente primo Philosophico, sive MatrICE, in quam semen nostrum emittendum est, & in qua maturandum.

Quarendum porro restat nobis tale Agens, quo cum prædicta cuncta perficiamus. In quo requiritur primò, ut sit aqua homogenea, idque lege necessitatis. Etenim in aqua sola latere, viresque suas obtinere semen, Aureum superius docui. At clauditur in corpore Auri, sub involueris densissimis, quorum manifestum est occulto illi, quod quærimus, plane contrarium. Educenda itaque restat hæc aqua per artificium subtilè, at sponte non ingreditur; Ergò per aliud hoc efficiendum, quod quidem aliud ejusdem esse naturæ oportet cum illo, quod educere quærimus. Omne namque simile sibi simile generat, id est, omne agens in aliquid actionem generativam exercens, illud, in quod agit, in suam [quam proximè licet] transmutat naturam. Deinde affinem oportet esse hanc aquam corpori dissolvendo, ac proinde puram, mundam, & ab omni forde exquisitissime mundatam ac purgatam. At ne hoc satis, verum Aurum contrariari tenetur in cunctis suis qualitatibus, quibus ab aqua [in qua semen latet] quam quærimus, differt. Prius summè fixum, hæc summè volatilis, prius corpus solidissimum, hæc spiritus penetrantissimus. Crassum illud, subtilis hæc, mortuum illud, viva hæc, & vivifica, ceteræque omnes conditiones verbo in hac requiruntur, quas in illo post dissolutionem quærimus, at in eoagulato corpore mortuo defunt. Concluditur ergò, & solum esse veram artis Alchemicæ clavem, qui est reverâ aqua illa sicca à Philosophis toties descripta, fluens, labilis, & tamen manus tangentis non madefaciens, nec aliud quicquam, quod de unitate suæ materiæ non sit, nec hoc solum, verum insuper virtutibus supra descriptis dotetur. Hic est custos noster portenarius, balsamum nostrum, oleum, mel, urina nostra, ros maji, femella, mater ovum, furnus secretus, Clibanus, Cribrum, Marmor, ignis verus, Draco venenosus, Theriaca nostra, Vinum ardens, Leo viridis. Avis Hermetis, Anser Hermogenis, anceps hic gladius in manu Cherub, cui viam arboris vitæ tuetur, infinitis aliisque nominibus insignitur; estque vas nostrum, verum, occultum, hortus item Philosophicus, in quo Sol noster orietur & surgit. Regalis est mineralis triumphansque

Saturnia vegetabilis, Mercurii item caduceus, quorum mira operatur, seque pro libitu suo transformat, ut varias larvas induat. De hac Aqua Philosophus. *Glorientur, inquit, Alchemista, at ut volunt, ac sine hac impossibilis est Metallorum transmutatio.* Quid dicam? quid disseram? ut laudes ejus prædicem. Non est ita in sua natura, qualiter illam reddimus per Artificium nostrum, res proinde vilis est, & tamen Thesaurus totius mundi pretiosissimus. O Naturæ perfectio! & operum Metallicorum colophon! Proinde Doctrinæ Fili, artisque studiose attende, ut votum consequaris. Accipe, quod de se est immundissimum, hoc est mulier nostra meretrix, expurga penitus omnes sordes, & extrahe inde quod est purissimum, hoc est menstruum nostrū, Diadema regale. Ecce, paucis absolvi quod Philosophum nobilitat, ab erroribus liberat, & ad pulcherrimum deliciarum campum recta ducit. Caput proinde hoc ut concludam, breviter omnia, quæ prius dicta sunt, succinctè repetam. Nobilis datur quædam scientia vera & certa, Alchemia dicta, qua imperfecta quævis metalla in Aurum sive Argentum perficiuntur, projectione Arcani super illa triumphantis, penetrantis & tingentis. Quid arcanum non est nisi Aurum in gradum suæ perfectionis supremum exaltatum, & hoc per Artem sagacem Naturæ administrantem. Metalla siquidem imperfecta cuncta ejusdem sunt cum Auro impositionis materialis, nec nisi accidentibus solis nudis differunt, uti & decoctionis incompletæ modis & gradibus. Quodque imperfectum cum illis commiscetur, est plane heterogeneum, & puro licet externe adhæreat, non tamen adunitur intime, ac proinde rejici valet per Agens prævalens, quale est Elixir noster completus. Ad quod Arcanum obtinendum, educendum est [quod in Auri corpore delitescit] sperma, quod sub densissimis convallibus clauditur, nullisque cedit viribus, sed solummodo arte sagaci manifestatur. Quod cum apparet [prius occultum] sub Mercuriali forma egreditur, unde exaltratur in essentiam quintam, albam primo, dein rubeam, per ignem decoquentem continuum. Et hoc totum fit per Agens homogeneum Mercuriale Ponticum, purum, mundum, Crystallinum,

sine Diaphanitate, liquidum sine humectatione, quæ aqua est vere Divina, nec super terram reperitur, filius puta est Philosophi per hunc fabricatus. Natura cooperante, quam nos novimus, vidimus, fecimus, habemus atque possidemus, ingeniosisque propalare studemus, ita tamen, ut indignos penitus ab arte arcentes excludamus, quibus rejectis studiosos in hortum hunc amœnissimum comitabimur.

C A P U T VIII.

De Mercurii Philosophici Genealogia, ortu, nativitate, signisque Diagnosticiis illum præcedentibus & concomitantibus.

IAt abundi quidam arrogantesque Sophistæ, postquam ex librorum lecturâ didicerint, vulgarem Mercurium ab hac arte esse alienissimum, legentes item, quod Philosophi variis hunc nominibus appellent, cæca statim opinione ducti, arti sese securos confidunt, seque hujus scientiæ Magistros affirmate non erubescunt: cum interea ipso ligno sint stupidiore. Quidam Diaphanum hoc menstruum volunt limpidumque, alii Gummi quoddam Meallicum, cum Metallis permiscibile somniant, & frustra. Alii, qui verum Mercurium quærunt, non Aquam, nec Gummi, nec calcem, nec pulverem [uti quidam] pinguem sive unctuosum tamen, vel ex Mercurio vulgari per infinitas purgationes prævias facere satagunt, vel ex Metallis per Sales resuscitativos [uti vocant] extrahere contendunt. Qui verò ex Herbis, & istiusmodi rebus educere tentant, sunt minervæ crassissimæ, atque ingenii nequissimi. Accidit autem hæc illis opinio, ob altam rerum Metallicarum ignorantiam: Quærunt puta, quid autem ignorant? Operationes Mercurii Philosophici in causis suis non apprehendunt. incerti ea propter aliquid vice vulgaris Mercurii expetunt. Non autem norunt, in quo deficit Mercurius vulgi, ne sapientem sit verus, & tamen rejiciunt, quia Philosophi illum non eligunt, vel demum lavando ac sublimando, & decoquendo illum alterare à suâ naturâ quærunt, non dubitantes, quin, si se-
mel

mel formam suam exuerit, veram suam Philosophicam superinduat. Hujusmodi labores tædio foret recensere, quare ex quo verum sit sui index & falsi, rectum quoq; sui & obliqui, ad ipsam rem pertransco. Omnia Metalla superius docui ejusdem esse principii Materialis, nēpe ☿. Sequitur itaque, quod ☿ sit revera res metallica, ac proinde [licet vulgaris] originaliter tamen homogeneam obtinere cum cunctis metallis Materiā. Si itaq; Mercurius Philosophicus futurus sit Aqua homogenea metallica, sequitur, quod materialiter & fundamentaliter ab alio Mercurio non discriminetur, nisi quatenus unius sit purior altero, calidiorque, & tamē uterque aqua sicca mineralis. Norint itaq; Doctrinæ filii, materiā Mercurii vulgaris, Mercurii Philosophici materiam ingredi debere ac posse, quamlibet non totam quæ in isto conspicitur substantiam. Pro certo namque cognoscant Chemicolæ ingeniosi, nullum alium dari Mercurium, ex quo omnia Metalla, quam vulgarem [respectu nimirum suæ originis] qui generatus intra venas terræ, quamdiu à crudo aere tutus mansit in loco ad generationem apto & accommodato, ad metallum procreandum penitus destinatus est, suumque in se motum atque excitationem retinebat, ut ad generationem perfectam excitaretur. Casu autem aliquo violata sive vitiatâ loci aptitudine, materia hæc statim quasi Mortis Malleo percussa motum omnem penitus amittit, nec amplius promoveri valet ulterius, prout ovum [supra quod Gallina aliquamdiu cubuit] refrigeratum, ineptum deinceps redditur ad fœtum producendum, vita pura sive internus calor alterans deficiente externo evanuit, & sic quod prius quotidie ad perfectionem tenderet, jam casu impeditum, fit abortus, futuri motus spontanei spe nulla relicta. Hæc causa est, quod cum tentarint nonnulli calore artificiose excogitato ☿ supra terram digerere, ludicrum retulere operis sui pretium. Tollitur ergò seu potius impeditur forma in accessu suo, quæ [ut supra dictum] est lucis ineffabilis particula, quæ præsto adest, hospitium suum illuminans, dummodo ab extra cuncta aptè fuerint disposita, atque ita sui in rebus impressionem relinquit, quæ à rebus suscepta fermentum producit, quod omnis transmutationis verus auctor est,

per sui odorem fermentaceum, res ipsas, in quibus est, alterans, ad corruptivum pariter atque generativum motum excitans. Deficientibus autem ab extra requisitis ad hæc accidentibus, sponte hæc cuncta ruunt, nec facillè hæc ruina ulla arte reparatur. Relinquitur igitur nobis materia cruda, metallica, indigesta, frigida, nec per decoctionem purgata, quæ [respectu mineralium] fontanæ aquæ [respectu vegetabilium atque animalium] naturam æmulat. Hæc est Materia vera, cui forma Mercurii Philosophici deest, pro qua suam commutare tenetur, ut fiat inde quod quærimus. Ab hac autem formâ duplici respectu distat, primò ejus quod secum retinet superflui, secundò ejus [quod in isto deficit] virtutis spiritualis. Superfluitas duplex est, terrena lepra & aquea hydrops. Defectus autem est caloris Sulphurei veri, cujus additamentum omne superfluum penitus expurgabit. Aqua siquidem Philosophica uterus est, at non datur uterus generationi aptus absque calore. Adde itaque ac supple Mercurio, quod deest, nempe vim igneam ad urendum, & à Mercurio sponte decident omnes feces, quas tu exquisitè separabis. Hoc si præstiteris, opus perfecisti summe perspicacis ad peritissimi Philosophi. Jupiter tum adeptus est Imperium, & discussis teterimis Saturni nubeculis, fontem tibi pellucidum coruscantemque emergere fecit. Hujus aquæ nitorem non vulgarem mirabere. Cujus virtutes nõ vulgares, quas non à materia, sed à forma recipit, in nulla alia re totius mundi reperiendæ sunt. Aurum puta naturaliter dissolvit, solutione vera Philosophica, non prout solvunt operantes Sophistæ, per aquas corrosivas deturpantes, & à materia Metallica in quantum possunt, alienare conantes. Hic Mercurius Aurum atque Argentum de se naturaliter producit Arcanum, item Auri potabilis, quod sciens scribo, hoc pariter norunt & restantur adepti.

Concludam itaque hunc Tractatulum, quia quæcunq; dicenda restant, peculiari à me scripto tractatu candide traduntur. Tu interrim vale, his frue, à Deo benedictionem expectes.

Nam à Patre Luminum solo hoc impetrabis.

Sic feci, Sic dixi.

L A U S D E O.

BREVIS MANVDVCTIO

A D

RUBINUM COELESTEM.

De Lapide Philosophico, ejusque Secretis.

Lapis Philosophorum est Substantia quædam Cœlestis, Spiritualis, penetrativa, fixa, perficiens omnia Metalla in verum Aurum & Argentum [pro Medicinæ qualitate] omni probationi exposita, idque ex imitatione Naturæ, ejusque operationum, quanto proximius fieri possit.

Circa hanc substantiam Ars Chemia versatur, quæ illius perficiendi modum atque viam tractat, atque docet : non autem per diversa, sed per unicam solummodo rem fit, cui nihil addendum, nihil minuendum, sed superflua tantum removenda.

Quod autem ad artis hujus jus attinet, experientia hac in re optime ad homines convincendos valeret : si cum verum hac arte Aurum fieri probetur, tum quidem de Artis tam jure quam utilitate haudquaquam erit dubitandum. Transmutabilia autem hoc modo esse Metalla imperfecta, patet, quia omnia ad unum ad perfectionem fuere destinata, mansere autem nonnulla imperfecta, ob digestionis defectum. E: gò, si debite coqui possent, perficerentur & illa quandoquidem nihil sit in materia impeditenti quo minus hoc fiat, ex uno siquidem fonte omnia Metalla provenire, & nimirum crudo, frigido, humidoque, in quo nulla fuit inter Solem & Saturnum differen-

tia

tia veruntamen quid postea in hac materia operata est Natura, magis nimirum, vel minus illam decoquendo, hoc solummodo diversitatem fecit. Possunt itaque cuncta alia Metalla in Solem perfici, opere nimirum divini nostri & perfectissimi Magisterii, quod super imperfecta Metalla projectum, in tantum illa decoquendo perficere valet, in quantum ipsum est plus quam debitæ [quæ in Auro requiritur] perfectionis. Hic itaque advertere licet, quantæ sit virtutis, & quam Naturæ Spiritualis Lapis hic noster Divinus, qui nuda projectione id supra terram una hora perficere queat, quod Natura subterraneis operationibus nullatenus perfecisset. Quantum itaque possit Natura ab Arte adjuta, hæc liquidum erit perspicere. Lapis siquidem noster ut à Natura perfectus erat absque artis adminiculo, unariæ duntaxat erat virtutis: quæ autem per artem acquisita est virtus, cooperante & administrante Natura, singulo regimine est denaria, id est, infinita quodammodo; siquidem computari nequit: primo siquidem illum dissolvendo, rursusque coagulando & decoquendo, cadit una pars Medicinæ super 1000. imperfecti Metallii, penetrans & perfectè tingens: verum si dissolutione iterata & coagulatione, medicinam hanc ulterius promovere tentabis, jam ecce in infinitum tenditur: cujus enim tibi defuerit ad computandum ingenium, quam Elixiri ad penetrandum, & tingendum virtus: non quod immediate tactu suo corporali totum illud tingat tantillum ita multiplicati Elixiris, verum virtute sua & influxu totum permeat: minima siquidem particula corporis imperfecti tangitur atque tingitur immediate à medicina. Veruntamen ita se res habet, pars unaquæque tincta est contiguæ parti ad instar fermenti, tingit itaque Elixir id quod proxime tangit, tinctura parum debiliori quam ipse fuit præditus & imbutus, hoc rursus quod sibi proximum est tincturam communicando fermentat, idque tamdiu, usque dum tota demum massa ad perfectionem veri Auri perducitur. Hoc autem fit brevi temporis spatio, ob agentis nostri spiritualitatem; qui cum verus sit ignis Metallicus, non secus ad Elementaris ille, durissima quævis corpora imperceptibiliter penetrat & calefacit, etiam vel illas

partes, quæ à carbonibus non fuerant tactæ , sic & hic Metalla per ignem resoluta & fusa momento sua virtute penetrat, intrat & tingit: sic à fermento pastam fermentari sæpius observatum est, etiam vel exterior illa pars, ad quam Corporalis fermenti pars nunquam attingendo pervenit, non aliter & in hoc opere factum est Observate itaque, quam naturalis sit hic noster in hoc opere processus : nos enim non [quod falsi nonnulli criminatores obijciunt] Aurum sive Argentum creare profitemur , verum ex iis solummodo, in quibus hæc insunt à Naturâ, arte nostra dicimus, ex metallis nimirum, quæ sunt ejusdem cum Auro & Argento materiæ , inæqualis vero digestionis , & propter hoc imperfecta manent, quæ projectione arcani nostri super illa digerimus & hoc modo perficimus, cum ad perficienda nihil aliud præter simplicem hanc cruditatis eorum decoctionem requiratur, quod abundè præstare potest medicina nostra.

Heú vobis itaque doctrinæ filiis! attendite mihi, quia certissime vobis notum faciam totum illius Lapidis arcanum, qui non est Lapis , & est in quolibet homine , & quolibet tempore illum suo loco reperietis. Hunc si habueritis, rem totius mundi pretiosissimam habetis. Divinus vero existit, ideoque non omnibus communicandus. Vobis vero Doctrinæ filiis rem totam manifestabo, nec quicquam ad hoc Magisterium necessarium reticebo. Vos vero attentis adeste animis, & verba mea percipite , altoque pectore recondite.

Transmutationis antea possibilitatem audivistis, nimirum quod res in perfectionem destinata, ob defectum vero decoctionis imperfecta relicta, possit per applicationem agentis ejusdem cum perfecto, ad quod hoc imperfectum fuerat destinatum, essentia & Naturæ , majoris autem perfectionis, in tantum perfici, ad maturari , quantum agens est exuberanti maturitate & virtute plusquam perfectum. Tale autem se habet Lapis noster ad alia metalla quævis imperfecta; unde per illum hæc esse in Aurum & Argentum transmutabilia, extra controversiam ponimus.

Animadvertite itaque Sapientiaæ amatores, quid & quale de-

beat illud esse, quod hoc præstare valeat: quod à Philosophis dictum est Lapis: sed est in quolibet homine, & in qualibet re, quovis quoque anni tempore, suo loco reperiendum.

Notate verba, signate mysteria: quia certissime constabit ex Elementis; quibus nihil universalius: iisque non nudis, verum compositis & anatizatis, hoc est unumquodque Elementum qualitate sua dignoscendum præ se ferens; ergo in omni re, id est Elemento, est noster Lapis: quolibet enim eorum destructo perit auri-tas. Ne fitis itaque solliciti de ullis rebus ab igne combustibilibus: certe enim, quod ex omni re fit, hoc est, quod Elementi uniuscujusque vires seu qualitates anatizatas continet, ignis sine periculo violentiæ resistit.

Heus vobis itaque Doctrinæ filii Maximum vobis ecce notum facio secretum: Deus autem vos juvet ad arcanum hoc indignis omnibus celandum; Lapis noster non aliunde prorsus quam ex metallis originem suam ducit, iisque perfectissimis: vos autem permittetis vulgus in hac arte operantum in omnibus rebus extraneis quærere: quotquot autem vestrum veritatis amatores estis, non alibi quam in Metallis investigare aggrediamini: unum etenim, imò unicum est nostrum verum principium. Quid autem sit illud, vestrum erit attendere, neque quicquam heterogeneum in opus hoc inducere; illud autem aliis relinquere, qui talibus in rebus Lapidem nostrum quærunt, semper autem frustra laborabunt, quamdiu quid sit unicum illud nostrum verum principium, ignorarint.

Ego vero vobis illud notifico; Mementote itaque, quod ex Leone Leo, ex homine homo generatur, ab aliis autem hæc generari expectare, absurdum esset & ludibrium; non secus ex combustibilibus combustibilia, ex æternis æterna producuntur. Creditis ex tribulis uvas, aut ex spinis rosas colligere? Tam absurdum erit, si quis ex Animalibus, Herbis, aut istiusmodi, Lapidem nostrum fabricare conetur, quasi alibi, quam in Auro quærendum esset aurificandi principium: ex talibus itaque non est quærendus Lapis noster, qui naturales veri Auri proprietates referre debet, quæ non sunt in rebus istiusmodi.

usmodi, nec ab ipsis petendæ, nisi spermata creare velimus, quod nullius est hominis, sed Dei solius proprium, & si quis se hoc facturum promitteret, falsus esset & mendax. Sufficiat itaque nobis spermata, quæ parata nobis sunt ad manus, disponere & administrare, nova verò ex rebus heterogeneis creanda, non cum re, quod & factu est impossibile, & si fieri posset, nihilo tamen magis polleant hæc spermata artificiosa, quam Naturalia illa, quæ habemus à Naturâ operi nostro parata. Nullatenus itaque credendum est ei, qui spermata Metallorum ex Herbis & istiusmodi se producturum profiteretur. Quamvis enim mirificè rudioribus Philosophi, ac artificis periti titulo imponat, attamen dum creatis uti nescit, eum multo minus creare posse Spermata est probabile.

Quicumque itaque artis futurus erit filius, discat & agnoscat Lapidem nostrum Metallorum transformatorem in speciem perfectam, esse in Metallis perfectissimis proximè inclusam & contentam: ex his itaq; illius productionem discere admoneatur, & non ex aliis.

Nunc itaque satis, ni fallor, aperte audivistis, unde hujus tam arcani lapidis materia sit quærenda. Et si bene animum adhibuistis, hac in re vos errare non continget. Nunc de ejus nomine aliquid dicamus, quomodo enim sit in omni loco & homine, explicatum est. Nunc quomodo & quare dicatur lapis, & non lapis, docebo, ultimò quomodo reperiendus sit, adumbrabo. Dicit enim Philosophus, quod sit lapis, & non lapis: quod perperam intelligunt nonnulli, idque semper fere vulgus; interpretatur enim ad literam, esse aliquid, quod autem ignorat, lapidis formam referens, quodlibet etiam vel ipso tactu in Aurum probatum tingens; sive ligneum fuerit, sive lapideum, quod pro falsissimo [idque meritò] reputat: omni itaque arti [exceptâ Diabolicâ] impossibile judicat: quare audito vel Chemicæ nomine, abhorrescit statim, & abominatur, nec aliter eum, quam impium, stolidumque suorum bonorum profusorem existimat, falsâ hac & confusa lapidis nostri secretissimi acceptione ad hoc incitatus: idèò rudiores homines Jure Civili puniendos esse tales homines supersticiosè credunt: sub nomine vero hominum rudiorum non

illos tantum vellem, qui plebeji seu illiterati sunt & indocti, verum etiã nonnullos imò plurimos viros aliter doctissimos, forsan etiam & pios, intelligo: quos rudes ideo nomino, tum quia huj⁹ artis rudes sunt & ignari, nec non etiam, quod rudibus adeo sunt moribus præditi, ut canino more quidquid ignotum sit, oblatrent, & de iis maledicant, quæ nunquam mente suã aut conceperunt, aut concipere poterant. Hos pessimè habet hæc mea reprehensio, quia quod tam pietati, quã doctrinæ contrarium est, illi & docti & pii faciunt, talia nimirum judicant, quæ nec discernunt, nec discernere valent: cum enim moneat doctrina, suadeat pietas, ut ea quæ quis judicat perpendat, & examinet, hi contra illud indubitanter condemnant; quod tamen postquam damnarunt, adhuc quid sit nesciunt, & ignorant, quod omni Philosopho est indignissimum.

Alii adhuc Chemicæ artis studiosi, quamvis naturalius paulo rem intelligant, tamen in hoc errant, quod lapideam aliquam congelationem facere velint, ut nimirum aliquid lapidis formam referens conficiant, ad hoc Philosophorum verba allegantes, qui lapidem esse affirmant.

Vos autem intelligere velim, non ideo dictum lapidem, quod lapidi assimiletur, sed hac solum de causa, quod ignem non fugiat, verum fixus in eo maneat: non secus ac si esset lapis, & propter hoc secreti occultandi gratiã lapis dictus, alia autem in re nulla lapidem referre, atque ideo non est Lapis, verum specie Aurum purius purissimo, fixitate, seu incombustibilitate lapis, figurã pulvis subtilissimus, ad visum corpus grave, ad tactũ impalpabile, ad gustum dulce, ad odoratũ bene olens, virtute spiritus penetrantissimus, siccus existimatus, & tamen unctuosus, super lamellam metalli facile fluens, & tingens: quapropter Pater omnium mirabilium merito vocatur, singula cum in se Elementa habeat omnia, tamen sunt adeo anatizata in eo, ut nullum prædominetur, verum omnia quatuor quintam unam essentiam seu naturam constituent, quæ nulla est ex quatuor, verum omnium participat, estque complexionis temperatissimæ, quamvis purus sit ignis Metallicus, & hic est lapis noster, qui non est lapis, nec aliquod

aliquod sibi proprium nomen habet, & tamen nihil inest toti mundo, cujus aliqua sub consideratione nomen fortiri non possit. Naturæ siquidem est quam admirandæ, quam si dixerimus esse Spiritualem, verum est: sin corporalem, propriè loquimur: est Aurum etenim, idque non vulgi, sed spirituale, hoc est subtile, penetrativum, ac nobile factum: quapropter est spiritus sive essentia quinta, omnium Creaturarum post animam rationalem nobilissima, cunctos morbos, cunctasque imperfectiones tam in Animalibus quam Metallis [pro medicinæ qualitate] ad temperiem exactissimam perfectamque reducens: & est vere hic noster Microcosmus, quem tanti æstimamus. Habito hoc lapide, sed pulvere, seu quinta essentia, non deerunt nec divitiæ, nec salus, Deo dante, cui gloria in seculum.

Verum ut ad ultimam in me susceptæ provinciæ partem accedam, ut nempè, quibus hic noster lapis mediis obtineri possit, ostendam; non enim à Natura fabricatus, est quærendus; verum arte & ingenio opificis componendus, natura tamen adjuvante, operamque præbente: uti enim sat abundè declaratum est, materiam hujus lapidis non aliundè quam à metallis esse petendam; nihilominus tamen hæc metalla non sunt lapis noster, quod intellectu est facillimum: aliam enim formam à lapide nostro diversam habent. Veruntamen, quod ex iis elicienda sit nostra medicina, non nego, ut autem eliciatur, necessario tollenda erit prior metalli forma, idque sub conservatione speciei, quamvis sub istius particularis & individui metalli destructione. Metallica autem species in spiritu habitat & conservatur, qui spiritus non in alia ulla re, quam aqua sui generis homogenea, residet: est enim aqua spiritus habitaculum, qui in conservatione speciei est in primis retinendus. Aurum ergo est à sua forma mutandum, idque in aquam sui generis homogeneam, in qua aqua spiritus Auri conservatur, qui postea Aquam suam reinspissat, inducitque post putrefactionem, novam formam, millies forma Auri [quam reincrudando amisit] perfectiorem.

Reducenda sunt itaque corpora Metallica in aquam homogeneam, manus non madefacientem; ut ex hac aqua nova species

metallica resultet, quovis metallo longe nobilior. Hæc est medicina nostra pretiosissima & Rubinus Cœlestis.

Totum autem hoc opus Naturali illi subterraneæ operationi optime respondet, unde opus merito naturale vocatur. Natura enim ex ♀ solo frigidum humidoque assidue digerendo & coquendo in venis terræ metalla secundum species producit. Ars autem ad opus contrahendum, subtiliorem longe operationem invenit, similem huic tamen: Mercurio enim crudo frigidum humidoque, Aurum maturum dissolvendum conjungit, & ex utrisque hisce unum ♂, quem aquam vitæ nominant, efficit commixtione, secretaque conjunctione: quem ♀ tandem decoquunt in Aurum non vulgi, sed longe nobilius, quod cadit super imperfecta metalla quævis, eaque in probatum Aurum, omni probationi expositum, tingit.

Intelligitis itaque, ut credo, quod quamvis ex Auro solo sit lapis noster, tamen Aurum vulgi non est ille. Ut ergo ex Auro vulgi eliciatur Aurum nostrum, dissolvendum est in aquam non Elementarem, sed manus non madefacientem, hoc est mineralem; quæ aqua est Mercurius, qui ex servo rubeo tractus habet in se quod citra ullam manuum impositionem totum opus perficiat. Estque hoc tandè unicum illud principium verum & Naturale, cui nihil addendum, nil removendum aut minuendum, nisi superflua quædam, quæ absque ullo humano adminiculo ipsæmet sua vi atque instinctu Naturali perficiet. Tu itaque hoc ♂ habito aliud nihil cures. Non immerito Philosophus ergo dixit: *Totum tuum intendatur studium in decoquendo ♂*; Ego vero tibi dico: Totum tuum intendatur studium in hoc Mercurio comparando, id est in Latone nostro rubeo dealbando, quo facto, tu quod tuum est fecisti; quod autem reliquum est, non nisi opus est mulierum, ludusque puerorum: præsto enim aderit Natura, quæ cetera expediat, interea vero quies tibi datur optatissima, ut dixit Philosophus, quæ quidem quovis labore est optabilior.

Scitote enim, quod non sit leve opus hoc nostræ albificationis [radicalis nimirum] hoc enim certe erit alterati & reducti corporis
indici-

indiciū, nec unquam ad pristinam suam formam Aurum ita albificatum redibit: ex corpore enim spiritus, & ex fixo hac operatione factum est volatile. In dealbando itaque Latone totas tuas intendas vires. Facilius enim est Aurum facere, quam sic destruere: qui enim sic dissolvit, congelat potius, coincidunt quippe corporis solutio, spiritusque congelatio.

Considerate vero, sapientiæ filioli, & signate hæc mysteria: quidquid dissolvit, est spiritus, quidquid vero coagulat, est corpus. Vultis itaque vestra corpora dissolvi, spirituali vobis imprimis opus est substantia, quia corpus non dissolutive ingreditur corpus, spiritus autem illud intrat, attenuat & rarificat, & quoniam aquam quæritis, aqua itaque vobis ad hanc manifestandam opus est: omne namque agens, aliquem actum exercens in aliquid, sibi illud, in quod agit [in quantum fieri possit] assimilat, & ad efficientis naturam omne naturale conformatur effectum, ad aquam itaque ex terra educendam, aqua opus erit.

Non [quod perperam nonnulli existimant] hic per aquam intelligo aquas fortes, aquas regis, aliasque corrosivas, quas artificiose sibi componunt Alchemistarum vulgus, in easque species Metallicas dissolvendas ponunt, quas tamen non dissolvunt, sed corrodunt, deturpant, corrumpuntque, quis enim crederet, illas aquas posse metalli veterem formam destruere sub metallicæ speciei conservatione, quæ tamen ipsæ sunt à natura metallica alienissimæ? Quippe non sunt sat efficaces, ut species penitus destruerent, aliter in suam Naturam converterent; in quantum autem possunt, illas in sordidum aliquid trāsformant: quanto enim magis corpora corroduntur, tanto magis à metallica specie alienantur. Nostra verò aqua est aqua Mercurii, dissolvitque corpora in ☿, cumque eis dissolutis inseparabiliter conjungitur, cohabitat, & concoquitur, ut ex eis fiat unum illud spirituale totum quod quæritur. Omne enim quod aliquid naturaliter dissolvit, ut hoc modo species rei dissolutæ conservetur, permanet cum re dissoluta materialiter & formaliter, cumque illa coalescit & inspissatur ab eo, & illum nutrit, ut videre est in gra-

no tritici; quod cum à terreno vapore humido dissolvatur, substat hic vapor huic grano post dissolutionem pro humido radicali, & cum eo in plantam coalescit. Observandum erit & aliud quoque in omni naturali dissolutione, quod, cum ejusmodi dissolutio sit mortui vivificatio, hoc per nihil aliud fieri possit, quam per illud vivum, quod fuit de essentia hujus mortui, priusquam mortuum est, veluti in grano est mortua [ut ita dicam] vita, quam vivificatam velimus: hoc itaque per nihil aliud fieri potest, quam per vaporem terræ, humidum cœli calidumque, quippe vel ipsum granum ex terra fuit extractum, & quondam nihil aliud erat quam ejusmodi vapor, qui postea decoctione mortuus est factus, ergo per hunc solum sub conservati-
one speciei naturaliter vivificandus.

Hoc ideo scribo, quod tot tamque docti viri, vulgari illo ☿ tan-
topere sint decepti: quamvis enim aqua mineralis sit, non tamen si-
milis cum Auro Naturæ seu essentiæ. Quis enim non fatebitur, quod si granum tritici in palude aquosa [ubi tamen Junci vegetare solent] projiciatur, non germinabit nec crescet: unde hoc quæso, nisi quod humor ille aqueus non fuit essentialis, nec similis cum tritico naturæ; quapropter non dissolvit naturaliter, verum destruit; non dissimiliter Aurum, si argento vivo vulgari decoquendum commisceatur, aut alii cuivis ☿ nisi soli suæ humiditati, non suscipit in iis dissolutionem, utpotè quia aquæ hæ crudæ nimis, frigidæque & im-
mundæ, longè sunt dissimilis ab auro Naturæ, quapropter in iis non emendatur nec illas retinet, nec cum iis maturatur in longe nobilior-
em [quam ista natura] perfectionem; Tandem itaque ☿ noster non est ☿ vulgi, est enim aqua pura, munda, clara, nitida, & resplendens, plurimaque admiratione digna: cruda est frigida & immatura, si ad Solem comparatur: matura vero calida digestaque respectu ☿ vul-
garis, qui nullas habet huic similes qualitates, excepto solo albedinis colore, fluxusque sui forma, in quibus tamen ipsis permagna diffe-
rentia.

Ut ergo probè tandem intelligas, quæ sit aqua nostra, per cir-
cumstantias, dico tibi [idque charitate commotus] quod sit viva,
cur-

currens, clara, nitida, albisissima instar nivis, calida: humidaque, aerea, vaporosa, & digerens, in qua Aurum liquefit, ut glacies in aqua tepida, in hac continetur totum ignis regimen, & Sulphur, qui in hac existit & non dominatur. Illud est revera custos ille portenarius, balneum Regis, suæque Reginæ, assidue calefaciens, idque incessanter, & tamen aliunde sumitur, quam à materia, & à substantia aquæ albificante est distincta, conjuncta tamen & sub eadem forma fluxus eodemque colore apparens. Hic est calor ille lampadis, qui si temperatus sit, quotidie circumaget materiam, usquedum exsiccata per Calcinationem humiditate ignis secundus cinerum producitur, in quibus vas sive aqua hermeticè clauditur, & sigillatur, secundum Philosophi dictum. Accipe vas, percutere gladio, animam ejus accipe, hæc est clausura. Est itaque aqua hæc nostra Vas nostrum, in eaque occulte habitat furnus noster, cujus ignitio oportet ut sit moderata, ne totum opus destruat, satis tamen valida, ne ob caloris defectum despondeat animus. In hac itaque aqua totum vasis nostri secretum consistit, furni quoque arcani structura in hujus aquæ compositione fundata est. In hujus cognitione omnes nostri ignes, omnia pondera, cuncta regimina latent. Hæc aqua est fons ille clarus pellucidus, in quo lavandus est Rex noster, ut omnes suos inimicos vincere valeat. De hac aqua & ejus præparatione esto sollicitus, quia certe absque ullo alio adminiculo, nisi per corporis perfecti purgati & limati appositionem Natura ex hac lapidem nostrum secretissimum efficiet.

Et dico tibi in veritate, quod hæc aqua est mineralis, pura & munda, nec aliunde extrahi potest nisi ex iis solummodo rebus, in quibus à natura inest. Estque res illa ex qua proxime extrahitur, præ omnibus occultissima, modus quoque illam extrahendi est mirrissimus, vis quoque ejus stupenda. Solem enim nullo cum negotio solvit eique amicatur, illumque ab omnibus suis sordibus lavat: alba est, tepida, limpidaque. Laudetur itaque Altissimus, qui Mercurium hunc creavit, eique dedit naturam cunctas alias superantem. Certè enim absque hac aqua vanum esset & inutile opus

Alchymicum. Tu vero quæ sit hæc aqua attende, & ex opere, sicut & ipse feci disce. Habito enim hoc Mercurio, clavem totius artis habes, quacum omnia secretissima Philosophorum reserares. Est itaque aqua nostra simillimè cum Auro naturæ, dissimilis substantiæ, in quo faciendo maximus est fœtor. Considera itaque alteque perpendas Naturæ possibilitatem, neque quicquam heterogeneum inducas: Natura enim sua solum Natura emendatur, & in alia nulla. Sed si adhuc non intelligitis, nolite me culpare; sincere siquidem [in quantum licitum est homini loqui] vobis rem totam exposui: ut ergo conclusionem hujus rei intelligatis sitis quam attentissimi. Lapis noster fit ex una re, & ex quatuor substantiis Mercurialibus [ex quibus una est matura, cæteræ crudæ, puræ, quarum duæ sunt per tertiam ex minera tractæ, modo tamen miro] junctis igne temperato non violento, atque ita quotidie coctis, usque dum ex omnibus fiat unum naturali conjunctiōe, secretissima non manuali.

Postea mutata ignis qualitatē, digeratur igne indies crescentē, primo limine debiliori, atque ita quotidie aucto, usque dum figantur hæc volatilia. Per Sulphur sui generis fixum & incombustibile, usque dum totum compositum eandem Naturam, fixitatem, & eolorem fortiatur: tum enim securè igni resistit, estque hæc fortitudinis fortitudo fortis, omnem rem subtilem vincens, solidamque penetrans, cujus in terram versæ vis integra apparet.

Sunt autem, ut specialibus rem describam, multiplices hujus nostri processus gradus numero 12. quos omnes breviter percurram, primus quorum Calciniatio dicitur.

DE CALCINATIONE.

Estque Calciniatio prima Lapidis purgatio, humiditatis exsiccatio, per vim caloris naturalis, aquæ calore externo excitati, unde compositum in calcem seu pulverem coloris nigri vertitur, unctuosum tamen & radicalem humiditatem retinentem.

Causa finalis hujus Calcinationis est ut solutio Lapidis melius indu-

Inducatur, quæ sine hac haberi nõ possit: est enim Aurum corpus valde fixum, nec immediate ab aqua nostra solvi potest, nisi ex parte solum, hoc est, molle sit, incrudatur & albificatur, in qua albificatione duæ apparent Naturæ, volatilis & fixa: quæ Draconibus seu Serpentibus assimilamus. Quapropter ut plena fiat dissolutio, contritione opus est, Corpus calcinando, ut spongiosum fiat, & viscosum, quia tum demum solutioni idoneum est.

Causa secunda finalis hæc est, ut contrarias qualitates conciliemus: dum enim pugnant, nobis nobiles existunt: in prima enim conjunctione aqua nostra distinguit inter Sulphur & ☿ volatilem & fixum; Suntque hæc sibi mutuo inimici, resque diversæ: nostrum vero est ad unitatem revocare; non autem conciliantur qualitates contrariæ nisi per medium, sunt itaque in primâ nostrâ operatione quatuor qualitates contrariæ, calor, frigus, siccitas, & humiditas, quarum duæ calidum & siccum Sulphuri, frigidum & humidum Mercurio attribuuntur; opponuntur itaque contrarietate diametrica, calor Sulphuris, & frigus Mercurii; humiditas quoque ☿ & siccitas Sulphuris: hæc contraria ut ad amicitiam reducamus, hoc nequit fieri absque medio, medium ergo erit utriusque particeps, utriusque quoque accommodatum. Vellemus itaque calorem & frigus conciliare, medium per quod hoc fiet, erit siccitas, quod utriusque tam calori, quam frigori poterit conjungi. Vertendo itaque compositum in terram, jam concordant in hoc tertio frigus & calor, ut cohabitare possint, gradu nempe remisso, postea vero in aquam dissolvendo, conciliantur & alii duo inimici, siccitas & humiditas per aquæ frigiditatem, adeo ut jam ex duobus unum factum sit conjunctione, post naturalem separationem, factâ.

Efficiens vero hujus Calcinationis est caloris operatio in humidum; omne quod sibi resistit, in pulverem subtilissimum convertens; movens autem instrumentum est ignis, contra naturam aquæ nostræ dissolventi inclusus; excitans calorem in corpore, digerensque humiditatem in viscosum seu unctuosum pulverem.

Quod autem hæc operatio sit dissolutione prior, has habete cau-

fas ; Prior, quia antea facta est quædam, ut ita dicam, solutio per aquam nostram divinam facta. Necessariò itaque erit spirituum congelatio proximo loco expectanda, quia congelantur spiritus semper post corporis dissolutionem : eandem siquidem operationem habent. Qualis ergo solutio, talis post illam congelatio est expectanda.

Deinde ordo Naturæ hoc postulat, primum enim mulier Dominium suum exercet, quam à viro suo vinci necesse est: mulier vero totam suam in aqua dominationem retinet; hoc ergo primum erit opus vires suas exerentis viri, illud, in quo utramque suam qualitatem mulier possidet, primo superare, quo factò, facile illud in quo unam tantum qualitatem habet, sibi subjiciet.

Ultimò calor non necessario alicui qualitati consecutive jungitur, sed siccitas caloris erit semper finis ; Ex quo itaque vir primo debet vires exerere, ergo calcinatio principium operis recte statuitur.

Est ergo calcinatio caput operis ; sine hac etenim nulla erit nec commixtio, nec unio ; hæc itaque primis lapidis tui diebus facienda est, in prima enim dealbatione corpus in sua duo reducit principia, Sulphur & Argentum vivum : quorum primum fixum, alterum volatile : duobus ergo Serpentibus comparantur, seu Draconibus, uni alato, volatilem ejus Naturam designans, alteri sine alis, fixitatem denotans ; utrumque hoc ex uno fonte procedens, ad unum tendit, ideo Serpenti caudam ore prehendenti assimilatur, ut ostendatur, Sulphur nihil esse extra substantiam Mercurii, nec Mercurium extra substantiam Sulphuris, sed quod Mercuriale hoc Sulphur Sulphureusque ☿ totam artem perficiunt. Unum ergo compositum de jure dicitur, quod etiam si primo operis limine duplex appareat, unde Rebis dicitur, Conjunctione tamen unum idemque fieri possunt, diciturque hoc unum Elixir, quod nunquam possibile esset, nisi ejusdem penitus essent Naturæ. Diligenter itaque observanda est Natura Sulphuris & ☿, & ab erroribus cavendum : non enim diversa sunt hæc duo, sed unum & idem Sulphur ☿ maturus & digestus, ☿ Sulphur crudum & immaturum.

Observandum ergo erit divinum illud genesis opus, quomodo nimirum in metallicis corporibus procreandis sub terra in mineris operata est Natura, quia nostro in opere ad illius imitationem, quam proxime fieri possit, omnia facimus, quapropter eandem, quâ usa est, materiam eligimus, licet ad operis abbreviationem, & plusquam perfectam lapidis exaltationem, subtiliorem longe viam dispositionis ars sibi adinvenit. In venis enim Metallicis una res sola invenitur, Mercurius videlicet, quæ admodum est cruda & frigida, & in quo Sulphurea qualitas prorsus succumbit, calor quoque nullus fere digestivus ibi reperitur, verum motu imperceptibili post longum tempus paulatim mutatur hoc principium Metallicum, usquedum tandem convertatur in Sulphur fixum, ita quod dum frigidum humidumque manebat, Mercurius dicebatur, in hac sua elevatione seu excitatione Sulphur nominatur.

Aliter vero se res habet in hoc nostro opere: præter enim Mercurium crudum, frigidumque que aliud habemus, Aurum videlicet maturum, in quo actu existunt activæ magis qualitates. Hoc itaque Mercurio nostro, in quo passivæ qualitates reperiuntur, conjungimus, ut alterum alteri subveniat, quodque Natura in mineris nullo calore adjuncta digessit, nos duplicem ignem habentes digerimus, unde fit, quod non simpliciter Aurum, verum aliud quid Auro nobilius multo & præstantius efficitur.

Videtis itaque quid sit Sulphur, quid Mercurius, quomodo quoque duplicem Mercurium, duplexque Sulphur in arte nostra habeamus: quæ tamen essentia non sunt distincta, sed maturitate & perfectione: qua itidem ratione operentur, ut credo intelligitis. Incrudatur siquidem corpus Auri perfectum per aquam nostram divinam manus non madefacientem, & ad prima sua principia reducitur. Mercurium nimirum qui non est sine Sulphure luminarium Naturas participante. In hac itaque operatione ascendit mulier super virum & prædomina. ut in eum ad tempus, quod quidem est innaturale, usque dum vires suas exercere vir cœperit, & tum primum per calorem suum siccitatem inducentem exsiccet mulieris humiditatem,

omnia convertendo in pulverem subtilissimum & viscosum, per Calcinationem, ex quo pulvere dissolvitur postea aqua per solutionem, in qua aqua spiritus dissolventis & dissoluti, Vir & Fœmina commiscetur. Sed ne hic quidem excitatus calor modum invenit, sed adhuc operatur quotidie separatione, distinguendo inter subtile & spissum, ut supernatet prius, subsideat posterius tandem donec omnia ejusdem fiunt qualitatis, & tum demum horâ suâ naturalitatis inseparabiliter junguntur, ascenditque vir super mulierem, illamque imprægnat: parit tandem nebulam quam concepit, in qua putrescit & corrumpitur, & postea gloriosus ascendit seu resurgit uterque, non jam divisus, sed unum idemque factus conjunctione, & ita coagulatur, sublimatur, cibatur, atque exaltatur in Naturam perfectissimam, quæ tum fermentari possit, & multiplicari pondere & qualitatis bonitate pro libitu, cujus usus insignis tam in projectione, quam in medicinâ probabitur.

Cineres itaque hi nigri fœtidique non sunt vilipendendi: in iis siquidem Regis nostri Diadema continetur, & dico vobis in omni veritate, quod albedo nunquam habebitur, nisi nigrum effeceris: nisi enim putrescat, corpus sine fructu manebit: sin vero corrumpatur, tum quidem videbis quid ab eodem loco, ubi visum est corpora quod habuerant perdidisse illinc resurgentes, quod nunquam antea fuerunt, apparebunt. Honorate itaque vel Regis nostri sepulchrum, nisi enim hoc feceritis, nunquam illum ab oriente venientem admirabimini.

Cavendum itaque erit, ne in hoc primo limine erretis: actum siquidem est de opere, nisi hic cauti sitis. Errores vero in hac operatione communes multi sunt ac varii, eorum primò, qui, quid sit calcinandum, ignorant, verum aurificandi principium in rebus extraneis quærunr. Quidam illa quæ non sunt ejusdem cum metallis impositionis, pro materiali suo principio inducunt, qualia sunt Boraces, Alumina, Atramentum, Vitriolum, Arsenicum, Semina, Plantæ, Vinum, Acetum, Urina, Crines, Sanguis, Gummata, ac Resinæ terræ, Salis uniuscujusq; generis nonnulli [tantus est eorum stu-
por]

por] ex flamma generare conantur; hos, ut nihil profusus hoc in arte intelligentes, prætereo. Alii, quamvis in metallis operentur, tamen vel aquis corrosivis, salis sulphurisque spiritu, vel igne calcinationem cupiunt perficere; & corpora quidem corroduunt, non calcinant: non enim fit hæc calcinatio per nativam corporis caliditatem amico calore adjutam, sed per corrosivam tantum vim aquarum, sine ulla metalli ad hanc propensitate: deturpantur itaque metalla, & dissipantur, atque ita à Natura metallica alienantur, non autem naturaliter calcinantur. Omnis ergò calcinatio, quæ fit alibi, quam in perfecto corpore Auri, vana est, & ad opus nostrum inutilis.

Omnis quoque Auri calcinatio, quam non sequitur sine ulla manuum impositione in Mercurium dissolutio, fallax est & inanis.

Per Mercurium itaque necessario facienda est hæc nostra vera calcinatio, qui Auro [debito observato quantitatis, & qualitatis pondere & proportione] junctus, molliet, & soliditatem tollit, incrudatque, & per suum calorem internum externo Vulcani adjunctum, nativumque illum Auri excitat, qui excitatus agit in humiditatem, exsiccatque in pulverem subtilem, viscosum & nigrum: estque hæc vera clavis operis, conjunctione immaturi maturum incrudare, incrudatum calcinare, calcinatum dissolvere, Philosophicè, non vulgaritèr.

Signa hujus nostræ calcinationis hæc sunt, primo quod post aqua satiatum corpus fuerit, paulo post quamprimum custos portenarius balnei calorem excitaverit, obscurari incipit aqua sive compositum antea splendidum, deinde visibiliter turgescit & intumescit, ascendens descendensque continuo, usque dum totum tandem fiat pulvis viscosus & pinguis; in quo apparet humiditatem conservari in hac operatione: aliter frustraneus esset labor, inde ergo facillime in aquam mineralem resolvitur, quod ultimum est certissimumque indicium, veram fuisse, & Philosophicam nostram calcinationem. Quamprimum enim calor operari cœperit, impatiens ejus frigidum humidumque, superiora petit inde liquefit descenditque atque ita reducit quantum possit ad sui similitudinem; hoc assidue faciens
usque-

usquedum totum tandem in aquam pinguem quasi & glutinosam resolvatur ; Ita enim concatenatæ sunt operationes nostræ , quod una sit causa principiumque alterius, nec sine una altera vel haberi vel intelligi possit. Nos vero ut filios artis plenius instituamus , indignosque ab hac arte quam remote arceamus , diversas quasi operationes tractamus, cum non sit nisi unum recipe , una res , unum regimen & dispositio successiva ad nigrum, album & rubrum, nec aliter sumus intelligendi. Quapropter omnis qui vere Philosophus erit, sensum, non literam in hac arte scribingentum respiciet.

Ut autem ad veram nostram calcinationem perveniatur , hæc quæ sequuntur sunt animadvertenda.

Primò, ut nostrum Mercurium compares, sine quo nihil in hac arte fit: vide ergo ne vulgari illo Mercurio decipiaris, qui ad opus nostrum est penitus inutilis, si enim ad extremum usque diem cum illo opereris, nihil in eo reperies.

Secundò cavendum est, ne ignis furni nimium intendatur, sed clibanica sit ejus mensura : quod ut plene intelligas, cognoscas, Sulphur quod in Mercurio seu aqua non dominatur, illud materiam digerit, quod & Azoth tibi abundè sufficiunt. Ne ergo interna illius qualitas externam confundat formam , tum de ignis construendi modo ne sis sollicitus : tantum cave , ne lentus sit nimium, tum enim ob caloris defectum animum facile despondebis ; neque adhuc nimium sit violentus , sed in modum gradus naturæ corporibus mitis, & frigus excludens: hæc tene de igne interno contra, naturali, internum voco , quod opus in fine augmentet.

Tertiò de quantitate cures , ne tantum Latoni bibendum imponas, ut postea edere non valeat. Si etenim nimium imposueris, Pelagus fiet conturbationis : si minus justo , comburetur in favillam, ne sis igitur avarus aut prodigus, sed inter extrema, mediocritatem serva. Quapropter in conjungendo viro cum suâ fœmella recordare , quod oporteat Sulphuris activitatem exsiccare Mercurii superfluam humiditatem : quapropter ne nimio crudo spermate activam submergas, mulier quoque primo dominari cupiet, ergo ne terra

nimia humiditatem tui lapidis suffoces, verum cum ingenio temperes suaviter & secundum Naturæ exigentiam, ne vires lapidis immi-
nuantur. Amalgama igitur, non, ut faciunt Aurifabri, cum aquæ
quintuplo aut quadruplo, sed ut faciunt Philosophi, cum duplo aut
triplo ad ultimum, præstat vero ut tres aut quatuor accipias par-
tes, quam unam ad duas, melior siquidem erit solutio, quia natura-
lior Calcinatio. Attestatur mihi Riplæus, quo plus, inquit, terræ
minusque aquæ accipias, eo meliorem solutionem videas. Inprimis
ergo cave, ne sit terra tua undis obruta, quia in terra ignis occultatur,
qui non operabitur, si nimium adfuerit humidi superflui, unde error
erit incorrigibilis & vanum opus.

Quartò attendas vasis clausuræ, ne spiritus evolent, & destru-
atur opus. Custodi igitur vas & ligaturam ejus, nec levis hoc esse
momenti existimes. Consideres ergo hominem, qui ut per natu-
ram generatur, ita & Aurum nostrum per artem Naturæ admini-
strantis maturatur: perpendas igitur quanta cum cura uterum muli-
eris prægnantis clausit Natura, ne quidquam aut ingredi valeat, alio-
qui periret fœtus. Non minori cum industria tu quoque hac in re
cautus sis in perficiendo hoc opere Philosophico, ne irritus sit labor;
Audi igitur Philosophum dicentem: Accipe vas & ignes percute
gladio, animam recipe, hæc est clausura; Hermes quoque dicit: Vas
Philosophorum est aqua eorum, & pro certo cognoscas, quod vas
naturæ sit solum nobis hac in arte utile, quod diligenter est occlu-
dendum. In formando quippe Embrione maximi existunt venti,
qui si evanescerent, actum est de nobis. Error quippe est irrepara-
bilis, unde damnum certissimum.

Opus quinto est patientia, ne animum despondeas, aut solutio-
nem præproperare studeas, verum firmiter crede, festinantiam ni-
miam conjunctioni valde esse inimicam, illamque impedire: imper-
tinenter enim corpus dissolvendum rubificat, excitans in illo febrem,
hoc est contranaturalem ignem, unde malleo quasi mortis percul-
sum impertinenter ex activo fit passivum, & pro nigro citrinum in-
star papaveris sylvestris apparet. Nostra vero calcinatio vera hu-

midum radicale conservat in corpore dissolvendo, & nullo alio colore nisi nigro absolvitur, & fit calx discontinuus, unctuosus, pinguis, & ad fusionem idoneus. Patientes ergo sitis, & longanimes, ut votum consequi possitis, quia plurima vobis erit despondentiæ causa. Quum igitur de operationibus nostris loquimur, nolite credere, nos illas uno vel duobus diebus perficere, neque colores aut signa prima horula videre; non sane, verum multum diuque expectavimus, usque dum facta fuit patientia inter qualitates contrarias, quare in praxi sua docet ille Trevisanus, vir in hac arte doctus & bonus, se in carcere, hoc est in dubio, animique suspensione quadraginta dies mansisse, post vero rediisse & vidisse nubes & nebulas. Quin &, si vel granum in terram bonam projicias, non quavis hora terram semovendo inspicias, ut videas utrum & quantum crescere inceperit, hoc si faceres, ne vegetationem quidem suavem multo minus fructum inde expectares. Tam stulti sunt & insipidi, qui quamprimum dissolvens cum dissolvendo conjunxerunt, statim aliqua operationum signa quærunt, nec possunt sibi met satisfacere, quin aut moveant aut aperiant, aut aliquid addant, detrahantque; aut saltem ignem augment, ut opus accelerent, & sic hoc modo opus naturæ impediunt, ac proinde fines optatos non attingunt. Quare attendas doctrinæ meæ, quamprimum materiam, hoc est, Sulphur maturum, flavum, cum Sulphure suo crudo albicante præparasti, ac debite desponsasti, vasi include & sine molestiâ stare permitte; si recte procedas, intra horas viginti quatuor ad ultimum videbis compositum tuum turgescens, bullasque fortasse nonnullas emittens, ratione caloris aquæ tuæ ponticæ inclusæ materiæ calorem excitare nitente; colorum vero variationem tardè [ut tibi saltem videbitur] primo limine conspicias, quia tum custos portenarius multos necessariò labores sustinet, quia quidquid factum est, ille solus tum facit, quia balneum non adhuc paratum est, hoc est Naturalis regis calor nondum excitatus. Verum quum balneum calefactum est, non nisi paucos æconomus noster labores patietur, & operationes erunt facillimè distinguendæ. Quapropter pro certo sciant hujus artis filii, quod primus color qui

apparebit post argenteum colorem Amalgamati corporis, non erit perfecta nigredo, nam non momentaneo ingressu venit hic color, sed quotidie quo magis minuitur albedo, eo magis superveniet nigredo, usquedum tandem compleatur. Est enim nigredo dissoluti corporis signum, quod non fit hora una, sed paulatim, verum incessanter: tinctura enim ex renibus Solis & Lunæ egrediens nigram se oculis ostendit, sed sensum extrahitur, & imperceptibiliter. Adventus ergo nigredinis & egressus tincturæ ex visceribus corporis dissolvendi idem est modus & temporis tempus, quia quam cito totaliter egressa est tinctura, tam cito perfecta erit & absoluta nigredo. Hac de re audite, quid dicat Ludus puerorum, *primo quanto magis decoquis, tanto magis subtilias grossum & denigras compositum.* Et Bernardus Trevirensis ait, incipiente terrâ cæterorum dominari, Elementorum, apparet nigredo, verum non nisi paulativè suum dominium obtinet. Verbo ut absolvam, quatuor sunt tantum principales colores; primus quorum est nigredo, isque tardissimus in adventu, & in duratione longissimus, qui si momentaneo ingressu perfectus fieret, opus utique esset expeditissimum, non enim tardius periret quam accessit, & in nigredinis summitate ne per horam maneret; nullum enim est interstitium in hisce operationibus, verum crescit ad summum unius gradus, ad quod non citius pervenit, quin iterum decreseat: tarde igitur ascenditur ad nigredinem, tarde quoque ab ea descenditur, ne momentum vero est, in quo nec ascendat nec descendat, nam nihil nisi in suo fine quiescit, verum nigredo non est lapidis nostri finis, ergo nec in ea quiescit.

Quomodo igitur apparebit nigredo? Sic nimirum, quemadmodum nox advenit: primo crepusculum, nox tandem atra, idque gradus per insensibiles singulo momento minus lucis in aere existente quam alio, donec tandem nulla prorsus illum illuminet, tum nox alta conspicitur. Hoc autem totum fieri solet intra horam, tamen insensibilis est motus; nostrum vero opus spatium longius quod requirat, necessariò hic motus magis erit imperceptibilis. Tu

igitur qui hoc quæris , exemplum tibi allatum consideres , & responsum habebis.

Obj: At post primam excitationem materiæ tincturâ omni hora & momento egreditur, color vero egredientis tincturæ est nigredo nigerrima, ergo post primam materiæ excitationem intra horam apparebit nigredo nigerrima.

Sed Respondetur , quod tincturæ egressæ est nigredo nigerrima non vero egredientis, vel si sic, attamen insensibiliter exit verum insensibilis nigredo, licet nigerrima egressa in multum albi, non nigerrimam manifestabit in toto composito nigredinem, sed colorem subalbum, si modo subjectum albedinis non sit subtile & bene depuratum, quemadmodum hoc album nunc est , verum & tinctura in sue primo egressu, non est complete nigra, sed hoc per putrefactionem obtinet, quæ non est nudus tincturæ egressus, sed ab illa repugnantia & resistantia, quæ est inter tincturam egressam, & aquam extrahentem, exorta est, hoc est inter Sulphur & Mercurium; Hac de re audi Morienum dicentem: *Operatio nostra est nihil aliud quam extractio aqua, à suâ terrâ, nec id solum, verum aqua super terram remissio, donec terra putrescat.* Tinctura igitur non omnino est per se nigra, verum albissima, verum egreditur cum nigredinis signo, quia quanto magis egreditur tinctura, quæ est anima, tanto magis exanimatur terra, quæ est corpus, & sic putrescit & nigrescit.

Quanto igitur tempore expectandum erit, antequam perfecte nigrescat? Hac in re attende quid dicat Flamellus, *color quem primo videre debes, est nigredo, & ea non quævis, sed aterrima, idque inter spatium dierum quadraginta; Ripleus idem dicit: Commixtas naturas & coquatatas, permittit concumbere simul sex hebdomadas, ad concipiendum, quod tempus lento cum igne expecta;* Colores quando moriuntur, demonstrabunt, eo enim tempore picis instar liquidæ bullient, & putrescent. Et Bernardus in sua parabola dicit: *Exuens Rex vestes splendidas, Saturno tradit holoserica, nigrâ indutus, quam dies quadraginta retinet,* hoc autem totum intellige de nigredine in summo: quod ex supra repetitis verbis Flamelli patet, verum nigredo remissior

lior citius apparebit : sic scala Philosophorum in gradu putrefactionis, *intra sedecim dies* inquit *durante levi igni*, *continuo materia cooperietur nigredine* : & hoc vel serius vel citius secundum ingenium operantis in materiæ adaptatione.

Verum an apparent colores intermedii, in progressu ab albo ad nigrum, quemadmodum in progressu à nigro ad album ? Videtur enim quod sic, quia ab extremo ad extremum non datur transitus, nisi per media ; Et respondemus, quod sic apparen, tlicet quidem confusè, & quidam in aliquo opere apparebunt in progressu ad summum nigredinis, qui in alio fortasse non apparebunt, utpote quia non sunt nisi colores accidentales : verum non prorsus iidem inter albedinem primam & nigredinem, qui inter hanc & albedinem ultimam ; quia non est eadem ratio materiæ, in priore erat crassa terrestrior, comburenda & purificanda, in hoc vero opere spiritualior est materia & purior, ergo in subjecto puro sive depurato, in progressu ab extremo nigredinis ad extremum albedinis, colores intermedii erunt lucidiores multo & admirabiliores, quam ii qui in subjecto terrestri apparuerunt. Verum in utroque progressu apparebunt, in priori transitu inter extrema obscuriores, & pauciores, & turpiores, in posteriori plures, nitidiores, & splendidiores, teste Philosopho, post summum nigredinis ante albedinem in hora conjunctionis maxima apparebunt mirabilia : quotquot enim colores in toto mundo poterunt excogitari, tum erunt conspicui : & Riplæus ait, in opere nostro apparebunt colores quibus nunquam pulchriores apparuerunt, item ante perfectam nigredinem colores intermedii ostendent sese, teste Philosopho, qui colores Draconum depingens, nigros esse flavos & azureos dicit, & hi colores, inquit, intermedii denotant, confectiones tuas non perfecte adhuc esse putrefactas, verbo, inter moriendum varii videbuntur colores obscuriores, verum rari & pauci, & hoc ante quam nox atra totum obnubilet Horizontem. Inter resurgendum vero plurimi & splendidissimi orientur, qui corpus jam glorificari incipit, & lux tenebris incipit prædominari, & hoc in subjecto depurato & spirituali.

Verum quo ordine hi prædicti colores apparebunt ? Hoc sane determinari nequit , quia variantur multifariam , sed quo melior erit succus aquæ vitæ , eò melius signa apparebunt. Ordo quatuor colorum principalium ab omnibus describitur ; Accidentalium vero nemo potest determinare, sufficiat tibi si intra dies quadraginta completam habeas nigredinem , cætera non multum cures , sed bonum est attendere , est enim nigredo color primo maximè expetibilis , & alii licet appareant , nisi & hunc videris , dubio procul errasti ; Sed ut dictum est , alii colores non sunt despiciendi , venereo colore excepto , vel imperfecto rubro , qui si ante nigredinem appareat , suspiciendus est , præcipuè verò cum siccitas compositi & partium discontinuitas eum concomitetur , hæc inquam præcipitatio fatale sit operanti temporis perditum indicium.

Hoc idem testatur Philosophus , inquitens , *vehemens ignis impedit conjunctionem & album tingit colore papaveris sylvestris*. Et Flamellus in suis Hieroglyphicis figuris ait , *nisi nigrum de nigro nigerrimum conspexeris , quemcumque alium videris colorem , in via erroris es : præcipue vero suspiciendus est color rubescens , si enim illum conspexeris combussisti , vel etiam cum comburis virtutem lapidis vivificam*.

Hicce vero non ulterius morandum est , aqua siquidem una totum hoc facit , dummodo cum calore externo continuo internum coadjuvante regatur compositum , nec aliquid in toto opere hac aqua nostra est mirabilius , quam superius plenè descripsi , ad quem locum te relego.

DE SOLUTIONE.

Estque Dissolutio Lapidis nostri in primam suam materiam reductio , humidi manifestatio & Naturarum à suâ profunditate extractio , quæ in mineralem aquam perducendo absolvitur.

Hæc operatio non est levis operis aut momenti , quam enim sit difficilis , qui illi insudarunt attestari possunt.

F O N S

CHEMICÆ PHILO-
SOPHIÆ.

Totum artis in hæc partes dividam ; Prima continebit res opus substantialiter & essentialiter constituentes ; secunda harum dispositionem : Res lapidem constituentes essentialiter sunt corpus seu sulphur maturum , sive æs rubrum , aqua seu ☿ immaturus , sive æs album quibus adjungatur vas , furnus , ignis triplex. Harum dispositio considerat pondus & regimen. Pondus duplex , regimen duplex : quæ perficiunt has operationes , Calcinationem , Dissolutionem , Separationem , Conjunctionem , Putrefactionem , Distillationem , Coagulationem , Sublimationem , Fixationem , & Exaltationem : quarum duæ primæ operationes fiunt præcipuè ignis primi temperata , incomburenti , & alteranti ignitione , balneum Regis calefaciente , illumque mutante primo in terram subtilem viscosam , discontinuam , nigram , foetentem , deinde in aquam mineralem diversicolore , & vocatur ignis hic contra Naturam. Tres quæ sequuntur operationes fiunt ex conjunctione ignis primi & tertii , naturalis nimirum , & contra naturam : qui ita conjuncti efficiunt ignem innaturalem , quotidie circulando materiam , & subtilius à spisso separando , usque dum totum fiat ejusdem temperamenti , & tum separata conjungendo , imprægnando , atque ita putrefaciendo.

Quinque ultimæ operationes fiunt ab igne Naturæ , indies crescente & prædominante , qui primo materiam putrefactam quotidie circum-

circumagit, & à fecibus purgat, ascensione crebra & descensione; quæ ideo vocatur Destillatio, Volatizatio, Ablutio, Mundificatio, Cohobatio, Imbibitio, Cibatio, terræ Humectatio, & hoc tamdiu fit à calore, usquedum tandem siccitas coagulare cœperit, quæ dicitur inspissatio, quæ diutiori concoctione sive sublimatione fixitatem inducit, cujus terminus est exaltatio; hæc non est localis loci inferioris pro superiori mutatio, sed ex re vili nobilissimum quiddam facere.

Hæ sunt omnes nostræ operationes, & successivæ dispositiones, quæ à nonnullis totidem regimina appellantur: quod nomen si quis imponere malit, licet ei hoc facere, utcunque scito, quod non est nisi duplex ignis, Naturalis & contra naturam: quorum posterior prius agit, quia non nisi per hunc ille in lucem educitur, & oportet putrefactionem præcedere regenerationi, & hæc duo cum mutuo inter se pugnant, efficiunt ignem innaturalem, & ex hac contentione oritur putrefactio: postquam autem gloriosa fit regeneratio, in qua Sulphur & aqua unum fiunt, & simul congelationem accipiunt à nullo igne nisi naturali.

Corpus igitur nostrum, quod terra Lemnia vulgò dicitur, totum opus perficit, nequaquam vero nisi cum aqua sua rigeat: quæ aqua est vere pluralis, non illa, quam vulgus parare novit; sed nostra, quæ nullum unquam nisi vere Philosophantem vidit, crede mihi, nam verum dico, fatui norunt aquas multas extrahere, scilicet manus madefacientes, nostra vero aqua est vita rerum omnium, circa quam insudare te oportet, tum nec Sol, nec Luna deerunt ad divitias comparandas. Dicam autem, idque fido ex animo, qualis sit hæc aqua, est aqua Salis petræ, quæ in manifesto est quasi Mercurius, at in corde purus ignis infernus: cave vero, ne Argento vivo decipiaris, sed illum intellige Mercurium, quem Sol rediens mense Martio diffundit per omnia locorum, hunc tu mense Octobri colliges, quia tum certe maturus reperitur, & Thesaurus totius mundi pretiosissimus.

Ut autem ☿ nostrum, aquam nostram pluvialem ita tibi describam, ut illum possis reperire, scitote præ oculis esse toti mundo, qui
tamen

tamen ignorat, aut saltem pro illo vulgarem illum accipit, variisque torturis deturpat, verum autem nostrum ☿ tempore suo negligit, quapropter nunquam nostrum perficit magisterium. Lurido enim vultu Alchemistarum vulgus aspicit, unde factum, quod illū vilipendant. Doctrinæ vero filius splendore suo stupefacit, & ab iis in pretio summo habetur, quapropter res vilis est & tamen pretiosissima, quam nullus umquam sine magno Dei iudicio contempnit.

Tu vero illum cum videris noli contemnere, quia sordidissimus apparebit, & si propterea spreveris, magisterio privaberis; sin vero contemptibile hoc magni æstimaveris, tum quidem mutata facie gloriosum videbitur; est enim aqua nostra virgo mundissima, & à multis amatur, omnibus vero suis procis sordidissimis induta fit obviam, ut hoc modo Philosophos à stultis possit distinguere; quisquis etenim oculatus tantum nil nisi exterius adspexerit, illum veluti tanto secreto indignum virgo nostra ☿ dedignabitur, scorta siquidem splendidis vestibus induta procis suis se ostentant, hæc vero casta pretiosissimaque virgo intus pulcherrima extra fœdissima videtur, quod quidem stultos plurimos ludificat. Quisquis vero mentalis homo sub corpore patienti spiritum latentem possit videre, non parvi æstimabit, hunc quoque virgo nostra, ut amicum aspiciet, & exuta suas sordes decoratissima splendet, quam tum nemo nisi stultus non possit non admirari & amare; illi enim infinitas largietur divitias & sanitatem perfectissimam. Hanc itaque scemellam regis nostri sororem & conjugem honorate, cui si in fecibus suis exuendo fueris adjumento, sibi splendidissimas vestes comparabit, tibi que divitias infinitas largietur. Munda igitur supra modum est hæc nostra Regina, quam si conspexeris, cœleste quoddam corpus te intueri opinabere: est enim revera cœlum, seu quinta essentia Philosophorum, cujus nitorem non possis imaginari, nisi illum videris: crede mihi, nam niveum ejus splendorem oculis meis vidi, manibus tetigi, quo pulchrius haud quicquam possit excogitari. Est igitur aqua nostra verè pontica, serena, cristallina, pura & munda, quæ non ita est in sua natura, qualiter illam reddimus per arrificium nostrum, est que

mare nostrum, fons noster occultus, ex quo Aurum naturaliter creatum est: cum tamen se præferat Auro & vincat illud, & in hora suæ nativitatis aurum cum illo jungitur, & in eo lavatur, & crescit utrumque simul in heroëm fortem, quem nec Cæsar, nec Papa pretio possint emere. Omnibus igitur cum viribus tuis hanc aquam exquire, cujus unica plus mille minis valet, quia per hanc solam absque alio labore [nisi corporis perfecti, mundi, limati additione] lapidem nostrum honoratissimum perficies, cui nullus in mundo Thesaurus adæquari possit.

Profunda vero meditatione opus est, antequam mare nostrum concipere valeas, fluxum nempe & refluxum ejus: veruntamen sedulus si fueris, juvante Deo, votum consequere. Ego pro mea parte postquam cognovissem agrum in genere, unde scaturiret hic fons noster secretus, tamen non nisi per annum cum dimidio assidue studens & profundis vacans contemplationibus, hanc elicere didici, quia igneus sapientum furnus me diu latuit: postquam vero hunc scivi, & quomodo vasi suo proprio aptandus esset, paucos post dies admirandum aquæ nostræ nitorem sum contemplatus, quo viso non potui non obstupescere, nam ut in praxi, sic & in Theorica, & vice versa: qui enim hujus aquæ magisterium exacte tenet, illum nulla Philosophorum verba, aut secreta, dicta, scripta, vel ænigmata latebunt: sic quicumque hanc nostram aquam semel elaboravit, nihil amplius restat ei agendum, nisi ut corpus mundum iusta quantitate immittat, vasque occludat, & sic stare permittat, usque ad operis complementum. Et hæc aqua est ignis, qui mori pariter & vivere facit, de quo scripsit doctus ille vir Joannes Pontanus, quem qui semel adeptus est, ad Autumnum sui laboris pervenit, cætera enim cuncta à natura perficientur, dissolvat enim & coagulabit, calcinabit, & putrefaciet, & omnia perficiet regimina successive unum post aliud, usque ad complementum perfectum. Duplicem vero alium habemus ignem, quem tu facile cognosces, quam citò hunc primum didicisti, sed ut ad aquam revertamur, in qua [crede mihi] totum secretum consistit, quæ aqua licet sit una, non tamen est simplex sed

sed composita, nempe ex vase & igne Philosophorum, quibus tertium additur, nempe vinculum. Quum igitur de vase nostro loquimur, intellige aquam nostram, quum de igne, itidem aquam intellige, & quum de furno disputamus, nihil ab aqua diversum aut divisum volumus. Est ergo vas unum, furnus unus, ignis unus, & hæc omnia sunt unum, videlicet aqua. Ignis igitur digerit, vas albefacit & penetrat, & furnus seu vinculum omnia circumdat & includit, & ignis est ☿, vas quoque ☿, furnus denique idem ☿, & nota bene, quod nullus est ignis in toto opere nisi Mercurius, cum tamen multiplex sit ignis, & multiplex aqua: sunt ergo tam ignis quam aqua virtute in opere diversificata, uti & numero, genere vero in uno eodemque conveniunt, nempe Mercurio. Est itaque ignis noster vivus, aqua viva, vas vivum, furnus vivus, & hæc omnia sunt unum.

Scias quoque charissime, quod unicum est in toto orbe, in quo Mercurius hic noster reperendus est. Similis est cum Auro essentiæ, dissimilis substantiæ, cujus Elementa convertendo quod quæris invenies. Cælum cum terra conjunge super ignem amicitia, & in firmamenti medio avem Hermetis videbis, Naturas ne confundas, sed dividas, & reconjungas, & in honore per vitam totam regnabis: Audi igitur secretum hoc maximum.

A plaga Meridionali versus Occidentem reperitur mons altissimus, Soli quam proximus, qui unus est ex septem, & ab altissimo altitudine secundus; Mons hic, de quo nunc fit sermo, est temperaturæ admodum calidæ, quia non longe distat à Sole, & in hoc monte vapor clauditur, sive spiritus, qui ad opus nostrum est apprime necessarius, non autem ascendit, nisi vivificetur, nec vivificatur, nisi in montis summitate terra ad genua fodiatur, verum si hoc fiat, ascendit spiritus, sive tenuissima exhalatio, quæ congelata ab aere stillando per guttas decurrit in aquam limpidissimam instar balnei calefactam, quæ statim colligitur: est enim verus Mercurii Caduceus, quocum mira operatur: hæc est aqua nostra, vas nostrum, ignis noster, & furnus noster, estque noster Mercurius, & non vulgi, sed liquor Salis purissimi calidus & humidus, quem Mercurium nominamus,

quia comparatione ad Solem factâ, est immaturus & frigidus. Amen dico tibi, quod nisi creasset Omnipotens hunc Mercurium, impossibilis esset metallorum transmutatio, quia Sol non tingit nisi prius tingatur, non autem tingitur, nisi aqua hac nostra divina. O beatificam hanc humiditatem, quæ cælum est Philosophicum, unde delicias suas inæstimabiles hauserunt Sophi! O aquam permanentem, Solem dissolvens, & emendans, nitrum nostrum, & Sal petræ mirabilis! cujus pretium est inæstimabile, cum tamen parvi æstimeretur. Res igitur est vilis, & tamen admodum pretiosa, quam & unicam Sol noster amat ut sponsam, cujus virtutem vulgus si cognovisset, mille argenti unciis drachmam non venderet; Est enim aurum pretiosissimum, vivum & penetrans, ideo corpus auri convertit in merum spiritum, & connubii vinculo cum eo jungitur ut scemella marito, cujus pulchritudinem Sol admiratur, & in illa gaudet, & præ amore suam uxorem interficit, & illa pietate commota virum vivificat, & ab illo imprægnatur, concipit & gravescit, filium quoque parit regem serenissimum. O foelices illos, quos hunc nostræ aquæ fontem adire licet! ex illo enim si biberint, & frustulum postea de carne pingui comederint, ut Principes per totam vitam in terra regnabunt. Totum igitur artis secretum consistit in hoc mari nostro cognoscendo, quod quicumque ignoraverit, nummos suos, si quos circa hoc opus impendat, perditioni jam dudum destinavit; Oceanus enim noster ab uno monte illoque altissimo trahit originem, de quo monte superius dixi. Quod si ad summitatem ascendens, ad genua usque foderis, exhalatio quædam sive fumus albus ascendet, qui totum magisterium perficiet. Aliud autem restat secretum, quod minime ignorare teneris, ut votum consequaris, quomodo nimirum tibi sit in monte fodiendum, quandoquidem terra montis in superficie nullo ictu sit secabilis: tanta enim est ejus siccitas, quod in substantiam silice duriores, mediante calore concrevit. Attendas igitur huic secreto. In locis Saturninis reperitur herbula quædam Saturnia dicta, cujus ramuli apparent sicci, verum in radice succus abundat, hanc tu colligens herbam unâ cum radice una

tecum portabis, donec ad montis pedem veneris; subter quem Vulcani ministerio fodiens herbam tuam sepelies, quæ statim poros montis permeat terram ejus laxando. Tum demum ad summitatem scandens facillime perforabis usque ad genua, & infundes aquæ pinguis & siccæ tantum, ut ad imum montis descendens impositam herbam ma defaciat, quæ statim madefacta una cum aqua instar fumia ascendit, & rapit secum spiritum montis sursum ferens secum, qui spiritus est ignea vis miscens se aquæ, & in illa habitans, estque aqua cui immisisti vinculum tuum, sive vas, aut furnus, spiritus Saturniæ est fumus albificans, & vapor montis est ignis, & hæc omnia sunt Mercurius, sic habes Saturniam Vegetabilem Regalem & Mineralem herbam, ex qua cum carne pingui fit tale brødium, cui nullæ in mundo dapes comparari possunt. Jam habes totum aquæ nostræ secretum sub ænigmatico sermone descriptum, non tamen adeo obscure, quin facile, sedulus si fueris & doctus, possis contemplando, & experimentis opus complere. Hæc enim sunt omnia lapidis nostri vera principia materialia, præter quæ nihil opus nostrum possit aut debet ingredi; rex nimirum & aqua quæ regis est balneum, & scito quod aqua nostra est vas, quatenus in illa rex noster continetur, & furnus quatenus in illa vis ignea includitur, & ignis quaterus in illa virtus seu spiritus montis inhabitat, & fœmina quatenus vaporem vegetabilis Saturniæ complectitur, quæ Soli est amicissima, & illum penetrat, albefacit, & mollit, emittere facit sperma: tum vis ignea, quæ aquæ includitur, incipit super corpus nostrum: sic reductum operari terendo & mortificando, adurendo, & putrefaciendo, seu potius ad hæc facienda stimulando, usquedum innatus tandem Solis calor de potentia in actum deducitur, qui dealbat, coagulat, figit, & tingit: ideoque Lapis noster mundus dicitur, quia agens & patiens in se unita continet. Ipse est simul movens, & motum activum & passivum, fixum & volatile, maturum & crudum, quorum unum succurrit alteri & alterum in altero emendatur, quia utrumque sibi est homogeneum. Idem enim est Sulphur & Mercurius in aqua & in corpore identitate generis, nec sunt nisi decoctione sola diversifica-

ta. Tene hoc secretum. Quare non ideo jubemus Sulphuri maturo & fixo Mercurium crudum & volatilem commisceri, ut asseramus aliud esse Sulphur in uno quam in altero, & alium Mercurium: ubi enim tum esset Metallorum homogeneitas, quam in lapide nostro asseveramus: sed ideo nos duas has species commiscemus, ut breviori longe spatio, quam natura simplex Aurum in mineris formavit, nos artificio nostro aurum mille gradibus plusquam perfectum perficeremus. Natura quippe ex solo Mercurio crudo & humido & frigido, absque ulla additione subter terras aurum longa decoctione generavit. Verumtamen ars ad opus contrahendum Mercurio per artem mundatissimo Sulphur maturum & fixum immittit, atque ita virtutem Sulphuris digestissimam per Mercurium extrahit: quæ vis Sulphurea Mercurium fortiter immutat & perficit in Elixir completum. Observa igitur opus & ejus processum, unde intelliges causam miræ operis abbreviationis. Aurum est corpus calidum & siccum, Luna frigida & humida, Mercurius medium deferendi tincturas: Corpus Solis est digestissimum, Lunæ imperfectum & immaturum, Mercurius vinculum, quocum duo hæc contraria uniuntur. Junge Lunam Mercurio cum ignitione debita & conveniente, & ita misce, ut Luna cum Mercurio fiat unus Mercurius ignem in se retinens, & decident à Mercurio omnes feces & superfluitates, & fiet clarus tanquam oculi Lachryma, licet non diaphanus: tum demum cum Auro commisce hunc Mercurium, in quo est Luna & ignis, & tum calidum & siccum amabit frigidum & humidum, & in lecto suo, hoc est, igne amicitiae concumbent, & vir dissolvetur super mulierem, & mulier coagulabitur super virum, tum spiritus & corpus unum fiunt commixtione. Perge postea quo pede cœpisti, totiesque cœlum super terram suam reitera, donec spiritus corpus induat, & utrumque simul figatur. Tunc enim lapis noster perfectus est, & regali præditus virtute, quem nullum pretium possit emere. Est etenim Mercurius omnium Metallorum aqua, & hæc in illo decoquuntur. Et quemadmodum aqua simplex, quæ in
sua

sua Natura frigida est & humida, nihilominus tamen si fuerit cum quocumque vegetabili in decoctione permixta, alias suscipit ac induit qualitates rei, nempe permixtæ: cujus vis & spiritus seu vita, quæ in aqua residet, per decoctionem in aquam egreditur, & aqua convertibiliter recipit ejus naturam; crassa tamen & corporalis terrea pars substantiæ decoctæ, non est spiritus ille aqueas qualitates immutans, sed ab humore post decoctionem est separabilis. Pari modo de Argento vivo cum suis speciebus intelligendum est, differenter tamen, quodcunque enim aut Metallum aut Minerale sic fuerit Mercurio familiare, ut cum illo per minima permisceri, & decoqui possit, Mercurius ille secundum metalli sic conjuncti species alias induit qualitates, suasque feces rejiciet. Sunt ergo species metallicæ & minerales subordinatè, & subalternatim in illo decoquendæ, & ipse est illarum aqua, in quam spiritus minerales per decoctionem emittuntur; illamque alterant, non aliter quam Vegetabilia in aqua sua simplici decocta. Duplex tamen notanda est differentia inter prædictas decoctiones, prima quod aqua cum vegetabilibus in coagulatione non figitur, quemadmodum Mercurius cum metallis, quare fortiores hæc sunt compositionis quam illa. Secunda, quod in Vegetabilium aut Animalium decoctione aqua, quum sit humor diaphanus, non solum virtutem & qualitates novas, verum tamen alium ab illo quem habuit colorem recipit. Non autem sic se habet in Mercurio. Alteratur enim ejus Natura, sed non color nec fluxus forma: verum metalli dissoluti color latet sub forma liquidi argenti vivi, & vi sua non apparet. Prius igitur Mercurius in Metallum dissolvendo, postea agit Metallum in Mercurium coagulando, & ut in dissolutione forma & color Metalli, sub forma & colore Mercurii latebat, sic & in coagulatione forma & color Mercurii sub Metallum colore & forma absconditur, sic nec Metallum qualitates in dissolutione prohibent Mercurii fluxum, nec Mercurii qualitates in coagulatione impediunt metalli fixitatem. An non hic observas miram quandam inter Mercurium & Metalla concordantiam: amant enim ut mater & filius, foror

foror & frater, mas & foemina; quare corpora per aquam meliorantur, & capiunt in illa & per illam latitudinem subtilitatis, hoc est naturam spiritualem & volatilem, & aqua per corpora vicissim emendatur, & retinetur, & induit naturam corpoream, & sic totum simul maturatur compositum, cum agentia facta fuerint patientia, & vice versa. Ratio vero, quod color Mercurii à corpore dissoluto non mutetur in decoctione, hæc est, quod terra & aqua sunt in Mercurio homogenea, & ita temperata, ut neutra possit ab altera separari, suntque adeo fortiter commista, quod una cum mira materiæ tenuitate tanta est substantiæ densitas, quæ colores abscondat: unde si ulla Mercurii proportio corrumpatur vel destructive cum rebus deturpantibus, vel generative cum corpore sibi appropriato substantiæ statim immixtam manifestabit colorem. Sunt autem proportionēs Mercurii respectu terræ & aquæ; respectu secundæ fluit & est liquidus, respectu primæ, nihil quod tangit madefacit, præter illud solum, quod est de unitate suæ naturæ. Ex his ipsis, quæ dicta sunt, omnes errores operantium in Mercurio deteguntur. Quidam enim obstruunt aut dividunt ejus homogeneitatem, desiccando variis sublimationibus: alii terram corrumpentes, disproportionantes diaphanitatem inducendo. Hi quotquot sunt: nihil unquam nisi opus Sophisticum faciunt. Est etenim Mercurius Metallorum sperma, quod plurima cum sagacitate Natura in venis terræ formavit ad metallum, nec quidquam ei deest præter puram digestionem, non autem digeritur nisi à puro Sulphure metallico iucumbente, quod quidem in suo centro habet, per quod Natura in longo tempore Aurum ex illo formaret: hoc autem quomodo arte sua faceret, homini est ignotum: Aurum nempe ex Mercurio solo absque ulla additione, et si fieri possit, non tamen nisi longo tempore per ficeretur, & plurimis cum impensis, quæ subire fatuum esset in simplici Auro formando. Est ergo unicum in mundo Sulphur, quod natura perfecit, quod est Mercurius familiarissimum. Hoc igitur cum illo radicaliter permiscetur, & per hoc Mercurius decoquitur, & Mercurius propter qualitatum repugnantiam illud putrefacit, atque ita per
regene-

regenerationem refurgit , non Aurum , quale in minetis habetur, sed spirituale, penetrativum, & tingens, in tantum ut Metalla quævis imperfecta facile ingrediatur, dum super illa projicitur, quæ tempore brevissimo ad anaticam Auri proportionem digerit, & rejectis fecibus , perfectæ sanitati restituit. Vides igitur quod Mercurius nullo modo est à natura sua quam habet, disproportionandus, sed maturandus, idque non per se sine quavis additione, & tamen absque ulla extranea additione, sed per radicalem corporis mundi cum illo unionem per minima, quæ sit secreta nostra conjunctione. Vide tamen ne decipiaris, non enim est hæc conjunctio manuali facta operatione, sed solummodo naturali, homine non solum non adjuvante, verum & ejus causam non bene intelligente, quare hoc opus Divinum vocatur. Fatui norunt corpus Auri cum Mercurio confundere, & tum vocant illud Aurum animatum, verum nihil in illo inveniunt. Quamvis enim hæc duo simul mille annis manerent, postea nihilominus unum ab altero in sua propria natura recederet. Quare non fuit alterativa conjunctio, sed tantum duorum inter se confusio. At in nostra operatione spiritus Solis infundit se spiritui Mercurii, adeo ut nunquam postea recedat unum ab altero, quemadmodum nec aqua mixta aquæ. In hac igitur operatione maximum, imo totum artis latet secretum. Artendas igitur filii Doctrinæ, & caute videas, ne hic aberres. Corpus igitur Solis nunquam conjungetur cum Mercurio per intima, nisi mediante Luna, seu corpore imperfecto & igne. Et hæc Luna est succus aquæ vitæ, quæ latet in Mercurio, qui cum igne est acuatus, & est spiritus intrans corpus, & illud alterans & cogens illud suam retinere animam. Jam igitur vides, quali de Mercurio hæctenus sumus loquuti, non vulgari sed pluviali, qui proprie dictus non est Mercurius, sed aqua Mercurialis: Mercurius enim vulgi est aqua, sed deest ei spiritus & vis ignea ad urendum: supple si potes quod deest summo cum artificio, rum non amplius erit Mercurius vulgi, sed similis nostro. Sed si hoc facere non possis, dimitte istum Mercurium, quia nihil ab ipso præ-

ter damnum expectare possis. Ecce jam Deus est testis, rem totam narravi, quam si prudens fueris ignorare non possis: Mercurius enim vulgi plures seduxit, quam quidvis aliud in opere, in hoc enim laborantes nihil invenerunt, propterea, quod Mercurium nostrum non agnoverunt. Sed ut ad conjunctionem redeamus, quæ, crede mihi, est totum artis arcanum: terra enim cum aqua non inseparabiliter unitur, sed aqua aquæ fortiter adhæret: hinc sequitur, quod laudabilis hæc conjunctio non nisi post dissolutionem celebratur: attendas igitur tu solutioni, & natura conjunget, & hæc dissolutio fit in Mercurio per opem Lunæ inclusæ & ignis. Luna enim penetrat, & albefacit, & ignis mortificat, & terit, aqua vero utramque hanc virtutem includit, juxta dictum Philosophi; *Ignis quem tibi ostendam est aqua: & alius. Nisi corpora per ignem & aquam subtilitata fuerint, nihil fit in magisterio.* O beatum nostrum Mercurium, qui nos liberat à tot laboribus, quos Sophistæ patiuntur! Illi enim multas suis manibus operationes faciunt, & nihil proficiunt, quia verum naturæ cursum ignorant. Nos vero nihil facimus, sed omnia Mercurio facienda committimus, qui meliori methodo juxta naturalem suum instinctum progreditur, quam quivis hominum possit excogitare: tenetur enim finis sui necessitate, quare viam rectam nunquam transgreditur, si non impediatur.

Sunt autem quidam Sophistici operantes, qui acceptum Aurum ꝑ committunt, hæc in phiola concludunt, ignique superponunt, aliquid inde eximium expectantes; verum ex quo pingue semen & bonum in terram sterilem injiciunt, decipi illos contingit, messem enim quam expectant, nullam inveniunt, quia ut superius dictum est, & inferius latius dicetur; Aurum non est materia nostri lapidis in tota sua essentia, nedum Mercurius: quare nuda horum commixtio non potest lapidem nostrum generare, Aurum autem sic se habet in opere, ut masculus ad opus generationis, cujus in renibus abditissimis semen latet: quod si semel emiserit, & hoc in matrice debita accipiatur, & cum passivo spermate fœmineo conjungatur, calore debito

bito foveatur, alimento proprio ciberetur, tum sane ex Auro habebitur, quod opus nostrum præstabit abundè. Sic nec homo qua homo est, Pater, nec materia embryonis appellari potest: habet autem in se talem materiam, ex qua per conjunctionem dissimilis materiæ spermaticæ in eodem genere per aptam dispositionem formatur infans; pari modo de Auro intelligendum esse censeo. Aurum utique est omnium Metallorum perfectissimum, & lapidis nostri pater, non tamen ejus est materia: sperma vero quod est in Auro quod emittit, si modo per artificium tractetur, hoc utique erit ipsa lapidis nostri materia masculina, estque nihil aliud quam virtus Auri digestissima, quæ ex illo extrahitur per sagax artificium, & tum vocatur Aurum nostrum vivum, & non vulgare, quod est mortuum: sic quoque & in procreatione hominis vir mortuus dici potest [respectu habito ad actum generationis] usquedum debitam materiam, quam in se habet, in locum aptum effuderit; non dissimiliter in arte nostra accidit. Non est ergo Aurum nostrum Aurum vulgi: differunt enim quemadmodum pater differt à suo [quod habet] spermate: primum ad opus nostrum est utile & vivum; alterum vero mortuum & inutile, donec vivificetur, hoc est, sperma suum [quod est activa virtus nostri lapidis] emittat. Sic igitur vos pergite summa cum cautela, sumite corpus hoc, quod demonstravi, & semen ab ipso suaviter extrahite, tum quidem [nec ante] hoc Aurum [quod mortuum antea fuit, otiosum & inutile] hac arte vivum activum & operi nostro idoneum factum, primam tibi sufficiet lapidis nostri materiam, masculinam scilicet, & sic non amplius hoc à nobis vocatur Aurum, sed æs, magnesia, plumbum, simus, nec proprie quidem Aurum dici potest; Aurum quippe est corpus, hoc vero chaos, id est spiritus, nec ulla arte ad pristinam Auri speciem revertetur, quia corpus in spiritum est conversum. Hinc Menabdes: *lubeo posteros corpora facere incorporea*. Hermes quoque ait: *Fili extrahere à radio umbram suam*, hoc est, extrahere ab Auro quod radius appellatur, semen suum quod umbra vocatur, tum quia abditissime & quasi in umbra residet, tum etiam quia sub

umbra obscura nigredinis egreditur. Aristoteles itidem ait, *primum quod facere debes est, ut Mercurium sublimes, deinde ut in Mercurium mundum corpora munda mittas*; qualis autem hic intelligatur Mercurii sublimatio, Iectorem admonitum velim, infinitas esse sublimationes falsas, erroneas, & Sophisticas, unam veram & naturalem, quæ tamen fit per artificium. Ego hic missis omnibus vulgaribus operationibus, sequor Philosophorum intentionem, illamque sublimationem velim, quam illi primam materiæ tenuis præparationem appellant, per quam Ecclipsis terrenæ interpositionis de Luna tollitur, ut possit illuminationem à Sole accipere, quod fit quum fusca sphaera Saturni, quæ totum obnubilabat Horizontem, deletur, tum Jove imperium obtinente ascendit in aerem nebula splendidissima, unde super terrâ stillat ros sincerus amœnus & peramabilis, quæ mollit eam, & in ejus ventre sive sinu ventos magnos excitat, qui sursum lapidem nostrum portant, unde virtute cœlesti imbuitur, qui rursus in terram, quæ nutritrix ejus est, delapsus terrenam induit naturam corporeamque; sic recipit vim superiorum & inferiorum. Concludimus ergo, nullo modo nec Aurum nec Mercurium posse nobis primam nostri lapidis materiam præbere usque dum tinctura ex Auro dissolvendo per Mercurium solventem extrahatur, quæ tinctura est virtus activa viva non mortua, quemadmodum Aurum ante suam dissolutionem mortuum fuit. Hæc est veterum Philosophorum materia, quam accipere debemus, *qua ut dicit Auctor novi luminis, est, sed non apparet donec artifici placeat, in qua cognoscenda tota latet perfectio*. Quapropter jubeo vos quicumque hujus arcani investigatores esse velitis, ut capiatis illud quod vile est & toti mundo manifestissimum, ex quo extrahetis modomirissimo quod est in illo occultissimum, hoc est menstruum nostrum, & Mercurius occidens est ager noster Philosophicus, in quo vester Soli orietur & surget; hoc jungite cum sponso suo delectabili & in lecto amicitix concumbere permittite præter amotionem, usque dum ex occulta hac natura [quæ est Mercurius per Philosophum regeneratus] egrediatur virtus vivifica, quæ

inortuum resuscitet: tum adest regia proles, cujus pater est Sol, Luna mater, & sic verissimam habetis explicationem novi luminis, capiendum est, inquit Autor, quod est sed non videtur, donec artificii placeat, & hoc pro vera veterum Philosophorum materia usurpandum, & sic plenè atque planè dictum est de corpore nostro, & de aqua nostra sive de Sulphure nostro rubeo & ære albo. His adjungi debere diximus furnum, vas, & ignem triplicem: notato benè, quod & quibus de rebus hic loquor; est enim furnus luteus vel latericius, vas vitreum, ignisque elementaris, de quibus in ferius dicemus in ultimo membro hujus Tractatuli de dispositione nostra: hic verò de rebus essentialiter & substantialiter operi competentibus loquimur. Etenim furnus ille latericius non solet à nobis appellari furnus noster, nec ignis elementaris ignis noster, nec vas vitreum vas nostrum: hæc enim vulgo & Sophistis nobiscum sunt communia, & horum externorum curiositate nos sæpe vel etiam semper excellent; Illa vero nostra vocamus, quæ illi nec habent nec habere possunt. Amen dico, quod ignis noster, furnus noster, vas nostrum secreta sunt, & non nisi Philosophis obvia, quippe vel ipsam nostri operis essentialiam intrant. Hinc Philosophus quidam de igne hoc scribens inquit, Ecce ignis quem tibi ostendam est aqua; Item alius de vase sic testatur: Vas Philosophorum est aqua eorum. Alius item, intentio scribit omnium Philosophorum hæc est, quod fierent omnes operationes igne suo humido, in furno secreto & occulto vase, quæ testimonia clarè satis demonstrant alium ignem, vas, furnumque, quam quæ vulgo sunt nota. Proinde frater mi, ne sit causa tibi scrupuli, quod furnum ignem vasque nostrum inter res essentialiter lapidem constituentes superi⁹ numerarem: In hoc siquidem sequor omnium in hac arte scribentium Philosophorum intentionem. Hoc de vase Sendivogius scribens, vas Naturæ nominat, ignem item Naturæ. Flamelus, item Artephius, Lullius, cunctique cæteri eandem tenere sententiam. Patet proinde voluisse illos aliquid ab oculis plebis occultum. Ego vero sub fide bona dico, quod hæc tria non sunt nisi unum:

nam Natura non est nisi unica, hoc norunt & testabuntur filii artis adepti. Ignis enim est quatenus excruciat corpora magis quam ignis, proinde vinum ardens dicitur & ignis fortissimus. Hinc Philosophus, *comburite as nostrum igne nostro fortissimo*, quod dum audiunt Sophistæ decepti sunt, ignem carbonum aut flammæ putantes esse, qui nostro igni est contrarius. De hoc Johannes Mechungus loquitur; *Nullus, inquit, artificialis ignis tantum valet infundere calorem, quantus è Cælo venit.*

F I N I S.

JOHAN.

JOHANNIS FRIDERICI
HELVETII

VITULUS
AUREUS,

Quem Mundus adorat & orat,

In quo tractatur

DE

RARISSIMO NATURÆ MIRACULO
transmutandi Metalla,

Nempe

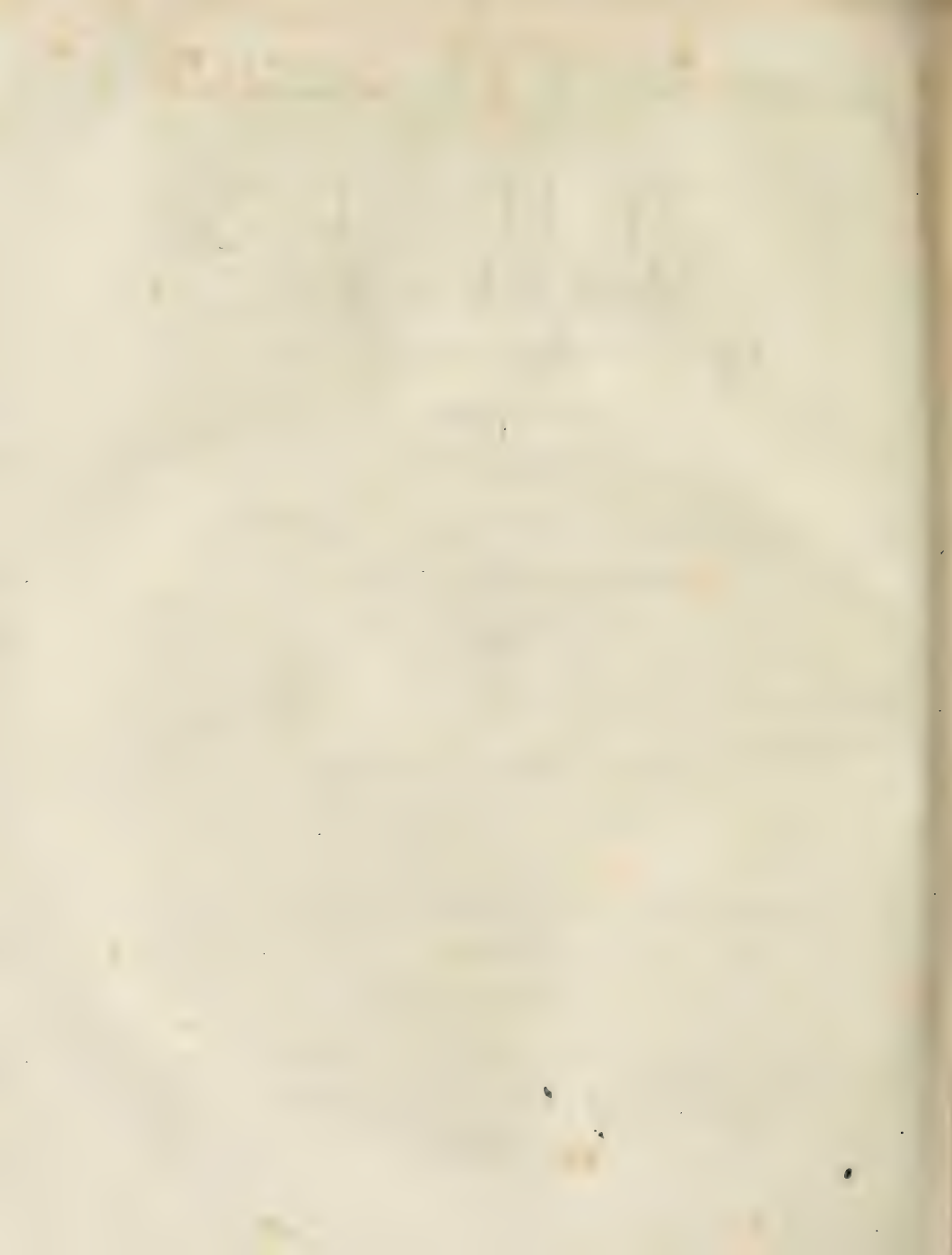
*Quomodo Tota Plumbi substantia vel intra momentum ex
quavis minima Lapidis veri Philosophici particula in Aurum
obryzum commutata fuerit Haga
Comitis.*

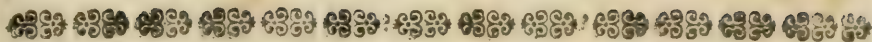
Job. 37. v. 5.

*Deus mirabilia facit, sed nos ipsa intelligere non
possumus.*

Seneca Epist. 77.

*Æquo animo audienda sunt imperitorum convitia,
Et ad honesta vadenti contemnendus est
ipse contemptus.*

V I R O

Amplissimo, Præcellentissimoque

DN. THEODORO KETJES,

Archiatro multis peregrinationibus celebratissimo, vel inter ipsos Turcas, Practicoiq; apud Amstelodamenses felicissimo, Amicorum meorum intimo.

Nec-non

V I R I S

Nobilissimis, Excellentissimis, Experientissimisque, pariter atque accuratissimis in Vulcania Anatomia perscrutatoribus,

Dn. JOHANNI CASPARI FAUSIO,

*Sereniss. Elector. Palatin. Heidelberg. Consiliario
& Archiatro aulico,*

Juxta ac

Dn. CHRISTIANO MENTZELIO,

Seren. Elect. Brandenb. Consiliario ac Archiatro Aulico

Dnn. Patronis meis ætatem colendis atque
Amicis integerrimis.

EPISTOLA
NUNCUPATORIA.

Nobilissimi, Excellentissimi, Expertissimi, nec-non in Vulcania Anatomia accuratissimi Dnn. Perscrutatores, atque Amici integerrimi.

N*Ecce volui, nec potui Amicis meis deesse honoratissimis, quominus in lucem ederem atque per vulgarem Veritatem Artis Spagyricæ antiquam per unum preciosissimum Arcanum miraculosum, quod non tantum hisce oculis egomet vidi, sed ipse*

Lll ll

etiam

etiam Plumbi in igne volatilis massam imparam adhibiti pulveris transmutatorii paucillo vel intra momentū in Aurum transformavifixum atque quodvis Ignis examen perseveranter sustinens: usquadeo ut nullatenus cuiquam amplius dubitandum sit similiter illis, qui hactenus, Arcanum hoc nusquam gentium dari, sibi pariter atq; aliis persuasferunt; sed è contrario persuasissimum habeamus, quod in rerum Natura Mercurius ille Philosophorum Primo materialis exstet, qui est instar Fontis exundantis effectibus admirandis, iisq; omne rationis humana reprehensibilis acumen ac lumen effugientibus, prout elucebit ex hoc mea Opusculo, quod Vobis Patronis meis primarius, tanquam Defensoribus Dominisq; sapientissimis nuncupare ac consecrare volui. Interea loci tamen consciatas obsecro, me non in eum conscripsisse finem, ut quenquam docerem Artē mihi ipsimet incognitam, sed ut tantummodo verum Arcani huius Processum recenserem. Ecquidem Veritati magis velificatur ac patrociniatur quam ipsa Veritatis Lux vera? Brutorū quippe animantium est, Vitam silentio transire, idq; nominatim in iis qua potissimum spectant ac requiruntur ad propagandam sapientissimi pariter atq; potentissimi Dei Creatoris gloriam. Quare quum indignum atq; ingratum sit Divina Majestati, hominem quem oportet esse Divina Natura consortem, cum l'rutis obbrutescere, ego vobis Amicis meis fidelissimis, Scientiaq; huius Patronis, quantum pro tempore vires animi concesserunt, historiam hanc rarissimā offerre, bonaq; fide omnia commemorare, in animū meum induxi. Musis igitur quibusvis verborum phaleratorum lenociniis atq; lemniscis, è vestigio adea, quaecunq; de hoc Elia Artista & vidi & audi-vi, enarranda me accingam. Enim verò ego quidem non fui in tam intima ipsius familiaritate versatus, ut me instrueret in Modo preparandi Medicinam Vniuersalem Chymia Physico-artificialis Methodo; tales tamen mihi in Medendi Methodo suppeditavit rationes, ut ipsum suis laudibus cōdignis nunquam satis evehere valeam. Aquis igitur animis, Curiosissimi Dnn. Fautores atq; artis Chymice vere Amatores, hoc levidense munusculum accipite, aut, si mavultis, animi duntaxat recreandi gratiā illud perlegite, uspote in quo enarraturus sum omnia, qua diversis inter nos vicibus & quidē ad formam colloquii peracta sunt; humillimè apprecando, ut eadem, quā alios Tractatulorum meorum accepistis benevolentia, & hunc novellum accipiatis, quippe quem Vobis admirationis movenda augendaq; causa demissè dedico atq; officiose dono. Bene valete, avete, savete.

N. E. E. D. V.

Humillimus

J. hannes Fridericus Helvetius.

C A P U T I.

Excellentissimi Experientissimique Domini,

Antequam ego de Philosophico PYGMÆO vincente ac vinciente GIGANTES in hoc Secretorum THEATRO scribere aggrediar, annuite quaeso, ut pace vestra verbis Helmontii excerptis ex libro de Arbore Vitæ fol. 630. utar huc transcripturus.

*Q*ogor credere Lapidem Aurificum & Argenticum esse; sed Amici Artis Spagyricæ, non sum nescius, quod multi inter prudentissimos, etiam ut ipsimet exquisitissimos inter Chymicos inveniantur, qui non solum sua bona, sed & aliorum insimul hoc magno Secretò Vulcanico consumpserunt,

quod Experientia in hodiernum usque diem satis superque probat. Videm⁹ enim proh dolor! quotidie, quomodo isti incauti Chymistæ imò digniores qui dicantur ALGEMISTÆ, & simpliciter *Laborantes*, à Diabolicis ejusmodi Muscis Aurificis Argenticisque astu deludantur. Scio etiam, quod multi hominum stupidorum insurrecturi, & veræ meæ Experientiæ Veritati [de Vero Lapide Philosophico] contradicturi sint. Scilicet, hic vult, Opus esse Diaboli; alter verò, esse ΟΚΟΣΒΟΚΟΣ; ille vult esse modò Auri Animam, scilicet quod cum unius uncia Auri possit iterum tingi uncia una Plumbi, & non plus, sed hoc repugnat attestationi Kiffleri, prout breviter memorabo: alter quidem ibidem credit Veritatem & pos-

fibilitatem, sed tanti esse precii ait, ut labore neutiquam dignum sit, & ejusmodi complura. Tamen non admiror. Nam secundum hoc tritum;

*Quorum rationem non intelligimus, miramur,
Qua verò pernoscere volupe est, rimamur.*

Sed in Naturalibus quid vult homo delapsus à fonte Lucis in Tenebrarum *ABYSSUM*, præsertim verò, cujus sapientia in hoc studio Philosophico naturali sterilis, & sophistica est, & his plerisque stultis & ineptis hominibus hoc proprium est, rem intellectam statim contempnere; sed hi nesciunt, quod plura forsàn quærenda adhuc sunt quàm possessa. Ergo recte dixit Seneca in libro de Moribus: *Nondum felix es, si non te Turba deriserit.* Sed mea non refert, sive credant, sive contradicant, quæcunque ego de Transmutatione Metallorum scribo. Interea loci ego vel hoc uno satis contentus acquiesco, quod his meis vidi oculis & feci manibus. Enimverò, quod de se prædicant Philosophi, ego quoque hanc Sapientiæ æternæ scintillam, sive Lapidis Philosophorum Magnesium Saturninam Catholicam, nec non Ignem saxa perforantem manibus meis contrectavi, imò thesaurum tantæ æstimationis, ut ille vel precium viginti tonnarum auri æquaret. Quid uæris? Credo, quod vidi cum Thomæ oculis in digitis, videlicet in rerum natura inrer Adeptos etiamnum hac nostra decrepiti mundi ætate illum Saturnum Secretissimum Hyperphysico-magicum haberi atque non nisi soli cuipiam Christiano Cabalistico cognitum esse. Atque beatissimum Medicorum censemus illum, cui innotescit hæc alma nostri Mercurii Potio Medica, sive Filii nostri Æsculapii Medicina contra vim Mortis, contra quam alias nulla nascitur Panacea in hortis. Cæterum Deus Opt. Max. non promiscue omnibus revelat mortalibus sua Salomonis dona. Mira quippe ipsis apparent, si quando creaturam insita sibi potentia magnetica occulta conspiciunt per sui simile deduci in actum, exempli gratiâ, vis magnetica ingenita potentialis in ferro à magnete, vis magnetica in Auro à Mercurio, vis magnetica in Argento à

Venere seu cupro, atque ita consequenter in omnibus Metallis, Mineralibus, lapidibus, herbis & plantis, &c.

Præterea non immeritò quæram, quorusquisque Philosophorum sapientissimorum est adeò sagax, ut vel dexterrimi ingenii sui acumine capiat, quali obumbraculo facultas scœminæ cujusdam prægnantis imaginativa tingens venenosa sive monstrosa vel intra momentum perficiat opus suum, dummodo ab externo aliquo Objecto in actum deducatur.

Credo equidem, permultos fore deblateraturos, quod si opus Diaboli mortomagicum; sed stulti congerrones sibi metuunt ab exsplendescente vera Veritatis luce, qua efflictim feriuntur atque anguntur noctuarum oculi.

Quinetiam Sydera sunt causâ tactæ rei non contemnenda, etiam si Ego vel Tu cælestes ipsorum influxus mente complecti nesciamus. Neque etiam Plantæ, quas terra nobis suppeditat, abjiciendæ sunt, etiam si Ego vel Tu ex signatura ipsarum externa nesciamus rectè dijudicare de effectu virium ipsis ingeneratarum, quas pro sua potentia insigniter exserunt ad sananda ac conservanda corpora humana. Num idcirco cæteri quoque ad unum omnes sunt Lumine interno læsi ac rudes omnium rerum abstrusarum, quod Ego vel Tu caremus scientia, quomodo vires ad eundem finem creatæ in actum deducendæ sint, & id genus millena alia. Tametsi tu ignoras splendorem in Angelis, candorem in cœlis, perspicuitatem in aëre, limpiditatem in aquis, colorum varietatem in floribus, duritiem in lapidibus ac Metallis, proportionem in Animalibus, Imaginem Dei in hominibus regeneratis, Fidem in credentibus, Rationem in Anima, attamen in ipsis inest pulchritudo, qualis per paucis mortalium est penitus perspecta planeque cognita, &c.

Quidni verò possit inesse tam mira Virtus in Lapide Philosophorum, quam quidem ego vidi, veruntamen propterea nolim, ut quis credat, istius ergò hunc meum esse scopum primum, tanquã si filiis hujus seculi condignis æque atque indignis persuadere velim, ut in hoc elaborent opere; Minimè gentium; sed potius dehortabor

curiosos Artis hujus indagatores omnes atque singulos, ut se sancte abstineant ab istiusmodi periculosissimo Arcano tanquam ab aliquo Sancto Sanctorum, imò & accuratè sibi caveat Arcani studiosus à Pseudo philosophorum lectione atque consortio. Atenim spero, me curiosis Naturalistis seu Physicorum Arcanorum investigatoribus satisfecisse, si modò impræsentiarum descriptum communico atque publico, quæcunque inter ELIAM ARTISTAM & ME peracta fuerunt de Lapidis Philosophorum Natura: quippe quod est Ens effulgentius Aurorâ, aut Carbunculo, splendidius Sole aut Auro, pulchrius Luna aut Argento, usque adè ut hoc conspectum à Me Lumen ac Numen recreabile ac amabile nunquam ex Animi mei mente sit ulla oblivione exstinguendum atq; delendum, etiamsi vel à nullis literatorum fatuorum ac illiteratorum asinorum ignorantium & non nisi sola Eloquentiæ fastuosæ coronâ ampullantium credatur. Nam sub hanc exulceratissimam Mundi maligni senectam nihil est à calumniis empætarum adè tutum securumque, quin ab Ignorantia debacchantium Cacozelotarum idiotica indignum in modum accipiat ac traducatur. Tam longè autem istiusmodi tenebriones omnes à recto Veritatis calle aberrant, ut progressu temporis in suis ipsorum illaqueati erroribus miserè contabescant ac evanescant: Veruntamen assertio nostra æterno Veritatis triumphatricis fundamento superstructa perstat atque perstabit ad consummationem seculorum omnium usque, etsi hæc Ars mortalibus nondum est cognita omnibus. Adepti namque Viri pro antiqua Experientiæ suæ fide asseverant, quod hoc naturale Mystrium [quod anxii multi sinistrè quæsierunt ac requisierunt] solum inveniendum sit apud J E H O V A M Saturninè collocatum in Centro Mundi. Felices interim prædicamus illos, qui Artis adminiculo curant, qualiter lavare possint Philosophicam hanc Reginam, sive quomodo Terram Virgineam Catholicam in crystallino artificio Physico-magico circulare debeant, imò ut KHUNRADUS, illi soli & nulli præter ipsos alii videbunt coronatum Regem Philosophorum, & Internè igneum prodire ex sui sepulchri vitrei Thalamo, in corpore suo

suo glorificato igneo externo plusquam perfecto cum omnibus Mundi coloribus, tanquam carbunculum lucentem, sive crystal- lum diaphanum compactum & ponderosum, Salamandram aquas exspuentem atque ipsius beneficio in Igne Metalla leprosa [ut ipse- met ego spectavi] abluentem. Quid? quod illi videbunt Artis Spa- gyricæ **ABYSSUM**, ubi aded diu in Minerali Regno Regia hujusmo- di Ars velut in gremio omnium tutissimo jam inde ab aliquam multis annis jacuit ac latuit. Taceo, quod illi quoque laudati Artis hujus filii genuini collustrabunt non tantum tale Numicii flumen, in quali olim Veneris jussu **ÆNEAS** à Mortalitate sua ablutus ac absolutus, illico in immortalem Deum transformabatur: Verum etiam fluvium *Pactoli* Lydium totum in Aurum transmutatum, simulatque in eod- em se Midas Mygdonius laverat. Quinetiam illi Artis hujus riva- les candidi ibidem ordine longo conspicient partim **DIANÆ** nudæ Balneum & **NARCISSE** fontem atque Scyllam in mari ambulan- tem sine vestibus propter radios solis ferventissimos; partim etiam collectum à se Pyrami Thisbesque sanguinem, cujus ope mora con- dida tinguntur in rubra; partim quoque **ADONIDIS** sanguinem ab descendente Veneris Dea transformatum in Anemonæ rosam; par- tim etiam **AIACIS** sanguinem, ex quo pulcherrimus Hyacinthi flos enascebatur; partim quoque sanguinem *Gigantum* à Jovis fulmi- ne ictorum; partim etiam effusas **ALTHEÆ** lachrymas, quando suas ipsa sibi vestes aureas exutas deponebat; partim quoque guttu- las ab decocta aqua **MEDÆ**, ex quibus statim gramina ex terra procresebant; partim etiam Potionem **MEDÆ** coctam ex variis herbis perpetuo triduo in plenilunio collectis ad sanationem patris senis Jasonis; partim quoque Medicinam **ÆSCULAPII**; partim et- iam Folia cujus sapore tota **GLAUCI** natura mutatur in Neptunum; partim quoque succum **JASONIS** expressum, cujus beneficio ipse in terra Colchorum accipiebat **VELLUS AUREUM**, posteaquam propter illud generose in Campo Martis non sine vitæ periculo arma- tus depugnauerat; partim etiam *Hesperidum* hortum, ubi ex arbori- bus *Mala* decerpi aurea possunt; partim etiam **HIPPOMENEM**

CUM

cum ATALANTA pro palma certatim decurrentem eadem-
 que Tribus Malis aureis à Venere donatis retardantem pariter
 atque superantem ; partim quoque *Cephal* Auroram ; partim
 etiam *Romulum* à Jove transformatum in Deum ; partim quoque An-
 nimam *Iulii Caesaris* à Dea Veneris in Cometam transfigurata
 atque inter sidera collocata ; partim etiam serpentem Junonis *Py-
 thonem* post Deucalionis diluivium ex terra putri à solis radiis cale-
 facta enatum ; partim IGNEM à quo MEDEA septem candelas ac-
 cendebat ; partim quoque LUNAM à Phaëtonis incendio inflam-
 mata ; partim etiam arefactum OLIVÆ surculum denuò virescen-
 tem cum Bacis ; imò novellam ac tenellam OLIVÆ arborem ; par-
 tim quoque *Arcadiam*, in qua Jupiter ambulare assolebat ; partim et-
 iam PLUTONIS habitaculum , ad cujus vestibulum Cerberus tri-
 ceptis excubabat ; partim quoque illum MONTEM, ubi HERCULES
 membra sua omnia à matre accepta super lignum exurebat, & Patris
 verò partes permanebant fixæ atq; in igne incombustibiles, & nil de
 ipsius vita disperdebatur, sed ipse tandem in Deum transmutabatur,
 Adde quod illi germani Philosophorū verorū filii ad extremū introi-
 bunt in TEMPLUM Domus rusticæ transformata, cujus Tegmen ex
 Auro fuerat fabrefactum puro. Certè facere non possum quin adhuc
 semel voce exclamante dicam cum Adeptis : O felix terque felix ille
 Artifex, qui consequitur à clementissima summi JEHOVÆ benedi-
 ctione Artem conficiendi præparandique SAL istud quasi divi-
 num, cujus efficaci operatione Corpus Metallicum sive Minerale
 corrumpitur, destruitur, demoritur : Anima tamen ipsius interim re-
 vivificatur ad gloriosam Corporis Philosophici Resurrectionem.
 Quinimo felicissimus hominis illius filius, qui Artem Artium isthanc
 ad Dei gloriam suis exorat ac impetrat precibus. Enim verò certum
 est, quod nullo hoc Mysterium modo alio sciatur, nisi è fonte
 fontium Deo hauriatur ac imbibatur. Quocirca quilibet serius Ar-
 tis hujus inæstimabilis Amator hoc sibi solum negotii præcipui dari
 credat, ut perennibus fidei vivæ votis precibusque in omni opere suo
 imploret sollicitetque almam Spiritus Sancti gratiam. Dei nam-
 que

que solius est mos solemnissimus, ut candidè liberaliterque nemini Dona ab Bona sua nisi solis candidisque liberalibusque ingeniiis sive Mediate sive Immediate communicet. Hac namque Pietatis Practicæ viâ sanctâ omnes Artium arduarum inquisitores inveniunt, si quando in opere suo se Theosophicè per Colloquia cum J E H O V A solitaria corde & ore puro religiose exercent. Cœlestis namque S O P H I A amicitiam quidem nostram ambit, monstrando & offerendo nobis suos plenissimos gratiosæ bonitatis ac benevolentiaë rivulos eosque nunquam exhauriendos. Atqui felix ille, cui ab uno aliquo hujus Arcani Adepto monstrabitur Via Regia, qua eundem sit. Præscire sanè mihi videor, me hac Præfatiuncula non omnibus ex æquo Lectoribus satisfacisse, perinde tanquam si ego præsumam ipsos docere Artem mihi ipsimet incognitam, de quorum tamen parte bona meliora spero. Instituti namque fuit mei, Vobis non nisi quandam enarrare Historiam. Itaque bibite, Amici mei, ex sequente Dialogo seu scaturiente Colloquio vobis à me benevole propinato, quoad usque omnem mentium vestrarum siticulosarum sitim restinxeritis atque expleveritis. Nullus enim dubitarim, quin hoc Sapienciae divinæ studium vobis fuerit quovis Nectare atque Ambrosiâ dulcius. Nihil aliud communicabo, nihil commune habeo, nisi illud Jul. Cæs. Scaligeri, *Sapientum finem esse Sapiencia Communicationem*, juxta illud Gregorii Nysseni: *Qui naturæ bonus est, idem & omnino cum aliis sua bona libenter communicat. Proprium enim bonorum est. aliis prodesse.*

C A P U T II.

De hujus Arcani Magni Veritate legitur in diversis illustrorum virorum scriptis, inter quos præter ceteros sunt subsequentes.

P A R A C E L S U S

De Signatura Rerum Naturalium lib. 9. folio 358.

sic scribens:

Mmm mma

Phyl.

Phyficorum Tincturæ verum est signum , quod per ipsius vim transmutativam, omnia mutantur imperfecta Metalla , scilicet Alba in Argentum & Rubra in Aurum optimum , si minima modò pars hujus Medicinæ bene præparatæ in Crucibulum injiciatur super Metallum liquefactum, &c.

Ibidem.

Nam invincibile Astrum Metallorum vincit omnia, & mutat in Naturam sibi similem, &c. Hoc Aurum Argentumque nobilius & melius est isto, quod è fodinis petitur Metallicis, ut præparentur ex ipso Arcana Medicinalia.

Ibidem.

Ergò dico , quod quilibet Alchimista, qui Auri habet Astrum, omnia tingere possit Metalla rubra in Aurum, &c.

Ibidem.

Nostri verò Tinctura Auri, Astra in se habet, est fixissima substantia, & in multiplicatione immutabilis. Est pulvis habens colorem ruberrimum, ferè croceum, tota tamen corporalis substantia, est liquida ut Resina , perspicua ut crystalus, frangibilis ut vitrum, est coloris Rubinati & maximi ponderis, &c.

Item legite in PARACELSI Cælo Philosophorum.

Item Paracelsus lib. 7. de naturalium rerum transmutatione.

Transmutatio est Mysterium Magnum naturale, Metallica, & non contra Naturæ cursum, neque Dei ordinem, ut tamen multi hominum de ea falsissimè judicant. Nam Imperfecta Metalla sine hoc Philosophorum Lapide neque in Aurum, neque in Argentum mutantur.

*Paracelsus in Manuali de Lapide Philosophorum
Medicinali.*

Lapis noster est cœlestis Medicina & plus quam perfecta, quia illa omnes abstergit Metallorum fordes, &c.

HEINRICUS KHUNRADUS

in suo Amphitheatro Sapientia aeterna fol. 147.

Sum diu peregrinatus, inuisi alios, quos Experientia aliquid scire, ac iudicio valere confirmato autumabant, nec semper frustra, &c. [inter quæ, Deum testor, ordinatione mirabili, ab Uno habui LEONEM viridem catholicon, & SANGUINEM LEONIS, hoc est, Aurum non vulgi, PHILOSOPHORUM, oculis vidi meis, manibus tetigi, lingua gustavi, naribus olfeci. O quam miserabilis Deus in operibus suis!] præparata, inquam, dono dederunt, quibus apud proximum meum egenum in casibus desperatissimis, fructuosissimè sum usus, & modos præparandi [J E H O V Æ instinctu misericordiæ] sincere revelarunt, &c.

Ibidem.

Hæc Methodus mirabilis, quam dedit mihi Deus mirabilis; hæc via, qua ambulavi, solus, inquam, Deus, immediatè & mediatè, subdelegatè tamen Natura, Ignis, Ars, Magistri tam Vivi, quam muti, Corporales & Spirituales boni, vigilando ac dormiendo dedit mihi, &c.

Item lege fol. 202.

Non scribo fabulas, manibus tractabis, oculisque videbis tuis AZOTH, scilicet Mercurium Philosophorum Catholicon; qui cum Igne Interno & Externo, harmonia tamen sympathetica, cum Igne Olympico ob necessitatem inevitabilem, Physico-magicè unito, ad Lapidem nostrum consequendum, solus Tibi sufficit, &c.

Ibidem.

Videbis LAPIDEM PHILOSOPHORUM, Regem nostrum &
Mmm mm 2 Domi-

Dominum Dominantium prodire ex sepulchri vitreisui THALAMO à THRONO, in scenam mundanam hanc, in corpore suo glorificato, hoc est, regeneratum & plusquam perfectum! Videlicet Carbunculum lucentem, splendorem temperatissimum, & cujus patres subtilissimæ ac depuratissimæ concordie mistionis pace, in Unum inseparabiliter sunt ligatæ, summeque æqualem, diaphanon ut crystallus, compactum & ponderosissimum, facillimæ fusionis in igne, ut Resina, & ante Hydrargyri fugam, sicuti cera, attamen absque fumo fluentem, Corpora solida & clausa ingredientem ac penetrantem, sicuti Oleum papyrum, in liquore quovis dissolubilem, & liquefcentem eique commiscibilem, friabilem ut VITRUM: in pulvere croceum, in Massa vurò integra, instar Rubini rubentem: [quæ rubedo, perfectæ fixationis & fixæ perfectionis est, Signatura] permanentem colorantem, aut tingentem: in tribulationibus examinum quorumvis, etiam Sulphuris adustivi, & aquarum comedentium tentationibus, ignisque persecutione vehementissimâ, fixum, semper durantem & incremabilem, ac Salamandri instar permanentem, &c.

Ibidem.

Lapis Philosophorum Mundo majore, in partibus illius, fermentatus, ratlone fermenti transformat se, in quodcunque voluerit, &c. Hinc filii doctrinæ, aliquantulum nosse poteris, cur Philosophi AZOTH suo nomen imposuere Mercurii, qui corporibus adhæret, &c. *Ibidemque.* Fermentatur cum Metallis, videlicet, Lapis, in albedine existens summa cum Argento puro ad album: LAPIS verò sanguineus cum auro obryzo ad rubrum; estque Opus hoc trium dierum, &c.

HELMONTIUS *de Vita æterna* fol. 590.

Enimverò vidi illum aliquoties, meisque contrectavi manibus, &c. *Vide ibidem.* Hunc ergo quadrantem unius grani Chartæ involutum projecit super uncias octo argenti vivi fervidi in crucibulo,

lo, & confestim totus Hydrargyrus, cum aliquanto rumore stetit à fluxu, congelatumque resedit instar flavæ ceræ, post fusionem cum ejus, flante folle repertæ fuerunt octounciæ Auri purissimi, granis undecim minus; Itaque unum granum istius pulveris transmutarat in Aurum optimum partes argenti vivi sibi æquales 19186. inter terrena ergo reperitur præfatus pulvis, quodammodo similis, qui fere infinitum Metallum impurum transmutat in aurum optimum sibi uniendo ab Æruginè rubiginè, carie & Morte defendit, ac velut immortale facit, contra omnis Ignis & Artis torturam, transfertque in virginèam puritatem Auri, requirit saltem ferream, &c.

Idem Helmontius de Arbore Vitæ fol. 630.

Cogor credere, Lapidem Aurificum & Argentificum esse; quia distinctis vicibus, manu mea unius grani pulveris, super aliquot mille grana argenti vivi ferventis projectionem feci, adstanteque multorum coronâ nostri omnium, cum titillante admiratione negotium in igne successit, prout tibi promittunt libri, &c.

Ibidem.

Qui mihi primum dabat pulverem aurificum, habebat saltem ad minimum, ejus tantundem, quantum ad ducenta millena librarum Auri commutanda sat foret, &c.

Ibidem.

Dabat enim mihi forte semigranum illius pulveris, & inde Unciæ novem atque $\frac{3}{4}$ Argenti vivi transmutatæ sunt. Istud autem Aurum dedit mihi peregrinus unius vesperi Amicus, &c.

Præterea.

Nobilissimus, Excellentissimus, Virque in Arte Vulcanica Expertissimus Dn. THEODORUS KETJES, Doctor atque Practicus Medicinæ felicissimus AMSTELDAMI hujus dedit mihi MONETÆ Momentanæ Figuram, uti legitur

Mmm mm 3

Uem

 Nummi crassities

In altera nummi facie, sequentia, eo quo posita sunt ordine, legebantur.

RARIS

**HÆC UT HOMINIBUS
EST ARS: ITA RARO IN LU-
CEM PRODIT: LAUDETUR DEUS
IN ÆTERNUM QUI PARTEM
SUÆ INFINITÆ POTENTIÆ
NOBIS SUIS ABIECTISS-
SISIMIS CREATURIS
COMMUNICAT.**

Item

Sic etiam legitur, quod annis LX. Alexander SCOTUS ejusmodi projectionem fecit, in Civitate celeberrima COLONIÆ & Hanoviæ, &c.

Præterire non possum exempla notatu digna de possibilitate Transmutationis.

Lege Extractum ex Epistola scripta Dn. Doct. KUFFLERI verum.

Küsslerus : Pro primis in meo inveniebam Laboratorio Aquam Fortem. Prosecundo iterum aliam in Laboratorio *Caroli de Roy*, istam Aquam Fortem superfundebam super Solis calcem scilicet Auri vulgari modo præparatam, & post tertiam cohobationem, sublimavit secum Auri Tincturam in Retortæ collo, quam cum Argento, vulgari modo, præcipitato miscebam, & vidi, quod unius uncix Auri sublimatæ Tincturæ, in Crucibulo cum ordinario fluxu, transmutavit, ab duabus unciis argenti præcipitati, unciam unam & semis in aurum optimum, tertia verè pars argenti adhuc restantis, Aurum erat album & fixum, cæteræ verò partes duæ erant argentum optimum in omni ignis examine fixum. Hæc mea est Experientia, posthac verò nunquam talem reperire potuimus Aquam Fortem: & Ego HELVETIUS hoc vidi Aurum absque tinctura, Album.

Item

Adhuc aliud Exemplum rarum Anno 1664. Hagæ Comitum factum ab Argenti-fabro quodam, cui nomen est GRILL, quemadmodum ille per Spiritum Salis non vulgari modo præparatum maturavit PLUMBUM, ut ex libra una tres acceperit partes Argenti optimi, unciasque duas auri fixissimi.

Hagæ Comitum quidam Argentifaber & Alchymix discipulus multum exercitatus, secundum naturam Alchymix verò homo pauperimus abhinc aliquot annis ab amico aliquo mihi optimo, scilicet pannitinctore *Iohanne Casparo Knöttnero* petebat Spiritum Salis non vulgari modo præparatum. Cui Knöttnero danti ac sciscitanti, *Vtrum esset isto Spiritu Salis accepto usus ad Metalla, nec ne*, Grillus, ad *Metalla*, respondebat, & postmodum superfundebat hunc Spiritum Salis super plumbum, quod ponebat in vitream patinam usualem ad condituras seu confectioes. Elapso verò duorum septimanarum tempore apparebat ipsi supernatans curiosissima, splendidissima Stella argentea, quasi ab ingeniosissimo artifice cum Circulo parata: Unde Grillus ille gaudio ingenti perfusus, nobis significavit, se
jam

jam vidisse Stellam signatam Philosophorum, de qua fortasse in Basilio legerat. Ego aliique Viri multi honesti adspiciebamus maxima cum admiratione hanc stellam Spiritui Salis supernatantem, in fundo interim remanente plumbo coloris cineritii & ad instar spongiæ tumefacto; at qui interjectis septem vel novem diebus, mense Julio à maximo aeris calore humiditas illa Salis Spiritus absumpta evanescebat, stella verò fundum petebat, atque se iterum super plumbum istud spongiosum terreum ponebat. Id quod admiratione dignum, & à non paucis spectatoribus conspectum fuit. Grillus denique ille sumptam istius cinerei plumbi partem cum adhærente stella, sub Testa cupellavit, & inveniebat ex libra plumbi hujus una uncias duodecim Lunæ cupellatæ, & ex his XII. unciis adhuc uncias Auri optimi duas. Atque ego Helvetius etiamnum commonstrare possum nonnihil hujus plumbi spongiosi cum stella adhuc adhærescente, & præter stellæ folia quoque Argentum Aurumque ex ipso factum. Quod quum subdolos pariter atque stolidus ille Grillus isti *Knöttner*o, an suo usus Spiritu Salis esset, indicare noluerit, sed identidem attentaverit, num addiscere ex ipso artem conficiendi posset, *Knöttnerus* laudatus interjecto aliquam multo tempore, qualem Salis Spiritum [instructus quippe variis ejusdem erat generibus] ei communicasset, oblitus fuit, nesciens eundem tam citò reperire; interim ipse tandem cum tota sua familia est peste correptus & extinctus, alter vero in aquis submersus vitam cum morte commutavit; sed nemo indagatorum post utriusque obitum artem conficiendi similiter illis ambobus adinvenire potuit. Certè movet admirationem, quod Interna Plumbi Natura à simplici Spiritus Salis maturatione tam nobili forma externa appareat; neque minore etiam admiratione animos mulcet, quod Lapis Philosophorum mirificus ocysimè Metalla transmutare possit, utpote cujus virtus potentialiter insita, perinde ut in ferro à magnetis contactu, in actum deducatur. Sed de his satis pro Artis filiis.

C A P U T III.

Quum promissa, quantò citius implentur, tantò gratiora habeantur, ego procul ulla dilatione ex vestigio ad destinatum mihi pollicitanti scopum meæ Historiæ referenda revertar, de qua sic habetote:

HAgæ Comitæ in ædes meas horâ aliquâ pomeridianâ v. i. Calend. Januar. seu xxvii. Decembris ann. à salutifera Christi nativitate c̄lo Iō c̄ LXVI. advenit vir quidam mihi quidem planè ignotus, sed honesta gravitate pariter atque seria autoritate comitatus, plebejo amictus habitu similiter Memnonitæ cuiquam, staturâ præditus mediocri, facile longiuscula eaque nonnullis morbillorum puncturis respersâ, crinibus quidem nigerrimus, minime tamen crispis, mento imberbis, ætatisque suæ agens annum præterpropter tertium quartumve supra quadragesimum, oriundus, quantum conjectura assequi possum, ex Batavia Septentrionali, vulgo dicta *Nord-Hollandia*.

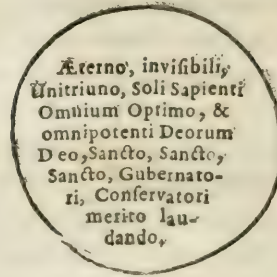
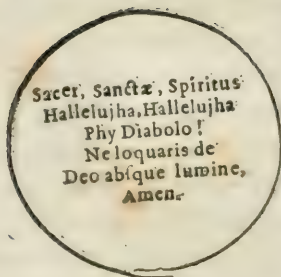
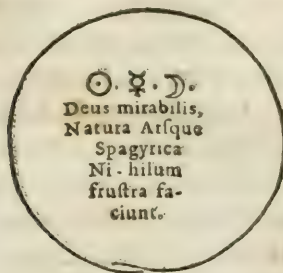
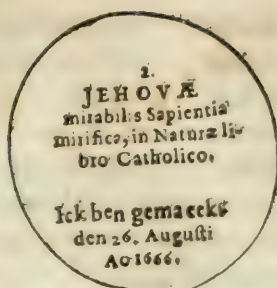
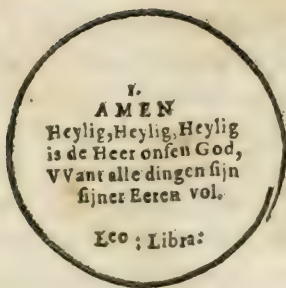
Finita salutationis comitate, novus hic hospes maxima cum reverentia à me petebat, ut sibi darem liberum ad me aditum, quippe qui Artis Pyrotechnicæ causâ meum noluisse neu potuisset præterire domicilium, adjiciens, se non tantum jamdudum tentâsse ad me forsitan vel per officiosam amici cujusdam operam provisere, verum etiam aliquos Tractatorum meorum perlegisse, nominatim verò illum, quem contra Dn. DIGBÆI Pulverem Sympatheticum edidissim atque in eo meam de Vero Mysterio Philosophico dubitationem prodidissim. Hac itaque capillata occasione arreptâ, ille ex me quærebat, annon credere possim, in Rerum Natura adhuc loci dari tale Mysterium Magnum, qualis beneficio Medicus morbos valeat universaliter curare omnes, nisi æger jam laboraret defectu vel pulmonis, vel jecoris, vel consimilis nobilis alicujus membri principalis. Ad quod ego respondi: Tale remedium est Medico omni apprime

Nnn nn
necessa-

necessarium, sed nemo hominum quisquam scit, qualia & quanta sint Secreta adhuc recondita in Natura, neque per totam vitam meam ego unquam talem vidi Adeptum, tamen multa legi ac relegi in Philosophorum scriptis de rei vel Artis veritate. Quin etiam perquirebam ex ipso, Annon ipse ceu colloquens de Medicina Universalis, Medicus esset: sed ille respondens per inficiationem, profitebatur, se non esse nisi fusorem orichalci, atque jam inde ab ineunte vitæ suæ ætate teneriore ex Amico suo multa visu rara cognovisse & cum primis rationem eliciendi per Ignis torturam ex Metallis Arcana Medica, atque istius causa se etiamnum esse amatorem prænobilitis illius Scientiæ Medicinalis. Cæterum longe post alios Discursus de Experimentis Igneis in Metallis sic ille ELIAS ARTISTA me interpellavit: Nonne Tu [si quando alicubi isthoc Summum conspiceres Secretum, scilicet *Lapidem Philosophorum*] ipsum cognosceres, utpote qui volutatus es in scriptis variorum Chymicorum præcellentissimorum de Eiusdem substantia, colore effectuque miro? Cui respondi: Neutiquam. Licet enim de eo legerim in Paracelso, Helmontio, Basilio, Sendivogio consimilibusque Adeptorum exstantibus literarum monumentis, nullus tamen putarim, à me Philosophicam Materiam, etiamsi eam coram præsens præsentem viderem, agnosci posse, utrum ipsa esset vera, necne. Interea loci expromsit ille è suo marsupio pyxidem eburneam artificiosissimè fabricatam, in qua possidebat tria ponderosa fragmenta gradiuscula fere parvam juglandam æquantia, qualia coloris erant vitrei, subpallidi Sulphuris, quibus interiores adhærebant squamæ crucibuli, in quo liquefacta fuerat hæc nobilissima substantia, quippe quantæ æst. matio fortasse foret ad xx. tonnas Auri excreture. Posteaquam autem fidei commissarium illud Lapidis istius *κειμήλιον* per horæ fere quadrantem his manibus meis tenueram atque ex ore proprietarii philosophico multa scitu digna de miro ejusdem effectu ad Corpora humana atque metallica combiberam, animo sane tristissimo efflictimque afflicto hunc Theaurum Theaurorum ego illi domino possessori, qui eundem mihi pro temporis tantillo utendum dederat, reddidi,

idque

idque tamen more vincientium semetipfos non sine tanta , quantâ par erat, actione gratiarum maxima. Sub hæc roganti hominẽ, *Qui fierer, ut hic Lapis ipsius Philosophicus [quũ alias legissem, Lapides Philosophorum esse condecoratos colore rubinato sive purpureo] esset colore imbutus sulphureo? ipse mihi respondebat: O Domine, hoc nihil facit ad rem. Materia quippe est satis matura. Porrò deprecante me ipsum , ut pro præmio memoriaque sempiterna mihi donare vellet frustulum Medicinæ pyxidi inclusæ in forma seminis coriandri, abnuebat respondens: O minime! Hoc namque mihi licitum non est , etiam si tot Ducatorum aureorum mihi refundere velles, quot capere posset tota hæc tua camera plena, idque non propter Materiæ precium , sed ob aliam quandam consequentiam; Imò certè, si possibile esset, ut Ignis ab Igne comburi posset, ego protinus totam hanc substantiam exhibitam coram oculis tuis in edaces Vulcani flammæ conjicerem. Paulo post vero eundem interrogantem, en ego non aliam etiamnum insuper haberem Cameram , cujus fenestrarum prospectus ac situs à platea esset publica aversus; illico introducebam hunc Phœnicem seu Avem in his terris spectatu rarissimam in Cameram meam optimè exornatam, qui tamen ante intrandum suos [prout in patriis est Hollandorum moribus] non excutiebat calceos quantumvis multum nive madentes. Cogitabam quidem ego inibi tunc temporis : Forsitan ille jam pro me Thesaurum quendam habebit paratum ; sed spes mea decollavit. Enimverò ille à me statim petebat frustulum optimæ monetæ aureæ, atque interim Pallium suum atq; Tunicam pastoritiam deponere, nec non Thoracem aperiebat, sub cujus indusio in serico linteo viridi gerebat quinque magnas pendentes Talcolas aureas complentes magnitudinem interioris spaciis orbis stannei, ubi inter conferendum respectu coloris atque flexilitatis inter ipsius Aurum atque meum maxima elucebat differentia. Istis autem ille stylo ferreo verba sequentia , quæ ad preces meas mihi elargiebatur describenda, inscripserat :*

Præterea quum ego admiratione affectus ex ipso sciscitarer: Mi Domine, dic mihi quæso, unde hæc est tibi maxima totius Mundi scientia ? Ipse respondit; Se ex Amici cujusdam communicatione extranei talia magnalia accepisse, qui per aliquot dies hospitatus in ipsius ædibus fuisset, profitendo, se esse Artis amatorem, atque venisse ad condocendum ipsum Artes varias, scilicet, quomodo præter alia, ex saxis atque crystallis pulcherrimi conficiantur lapides multo pulchriores Rubinis, Chrysolithis, Sapphiris & id genus aliis,
 Itens

Item quomodo intra quadrantem horæ crocum Martis præparare possit, cujus unica dosis infallibiliter dysenterix pestilentiali medetur; præterea quoque Liquorem Metallicum, cujus ope intra quadriduum omnem Hydropis speciem certissime curare polleat: nec non limpida quondam Aquam melle dulciorem, cujus adminiculo Tincturam Granatorum, Corallorum vitrorumque omnium ab artificibus conflatorum intra duarum horarum spacium in arena duntaxat calida extrahere possit, & consimilia plura, quæ ego non observavi neui memoriæ mandavi, eò quod Intentio mea ferebatur plus ultra, nimirum ad Artem exprimendi tam nobilem succum ex Metallis ad Metalla, sed umbra in lymphis præripiebat cani bolus carnis. Insuper quoque mihi narrabat ARTISTA, suum Artis Magistrum ab ipse petiisse, ut ipse adferret Vitrum aqua pluviali plenum, in quam ipse perpussillam pulveris albissimi quantitatem immiscuit, jubendo, ut ego [pergit commemorare hic magistri illius discipulus] ab Argentifabro peterem Unciam unam Argenti cupellati laminatam, quod intra horæ quadrantem fuit similiter glaciei in aqua calida liquefactum. Tum confessim ille mihi hujus sui à se accelerati haustuli dimidium propinabat, quod potionis genus tantum non sapiebat saporem lactis dulcis, unde mihi videbar evasisse valde hilaris.

Quibus enarratis, continuo ab ipso requirebam, in quem alter ille hoc egisset finem? Numquam Potio fuisset Philosophica? Ad quod mihi ipse respondebat: Te adeo curiosum esse non oportet.

Deinceps ab eodem mihi referebatur, quomodo ipse jussu laudati Artistæ à pariete desumpsisset plumbeam cistam pluvialem, & quando plumbum in olla liquefactum nova fuerat, Artista ille ex suo sacco depromsisset capsulam pulveris sulphurei plenam, cujus aliquantillum saltem simul atque idem cum cultri mucrone, in istud plumbum liquefactum injecerat, ac statim jusserat, ut follibus duobus Ignis fortiter à nobis inflaretur ad excitandum flammam strenuam; ipse paulò post ex olla Aurum effudit optimum super lapides rubros, qui in culina erant.

Commodùm ego [addebat narrator hic mihi jucundissimus] isthanc Veritatem Transmutationis Metallorum conspexeram , quum tremore admirationis ita obstupefactus fui , ut ferè verbum proloqui nescirem. Sed magister ille mihi rursus animando dixit : Confidens modo esto contentus ; decimamque sextam hujus Massæ partem, quam pro memoria conservabis , tibi abscinde , reliquas autem quindecim partes elargire distribuendas inter pauperes, & feci audiens dicto.

Quippe ipse [ni fallor memoria] istiusmodi Eleemosynam magnam in Sparrendamensem erogavit Ecclesiam; Utrum autem distinctis dederit vicibus, nec ne; vel numeraveritne in Auri substantia, an Argenti, ex ipso non perquisivi.

Ad postremum autem ille [ut ipse de suo mecum colloqui pergebat magistro] me perdocuit hanc Artem divinam magnam.

Consummata igitur omnium jam in medium allatorum narratione, humillime ipsum deprecatus sum, ut Transmutationis effectum super impura Metalla mihi monstraret ad reddendum me certio rem de istis ab ipso mihi narratis & ad confirmandam mihi fidem secure credendi veram Veritatem rei. Sed ipse tali cum discretione me, ut repulsam ferrem, dimisit, ad promittendo tamen, se fore post tres rediturum septimanas, ac mihi quasdam in Igne monstraturum Artes curiosas pariter atque Modum projiciendi, hac tamen protestationis lege, si sibi licitum tunc foret. Elapsis tribus hebdomatibus ille, prout condixerat, reversus me domi meæ invitavit ad prodeambulandum secum per horã unam alteramve, ut & ambo fecimus, habentes inter exspatiandum quosdam Discursus de Naturæ Secretis in Igne, sed interim ille facundus comes in via erat verborum de Secretario Magno cædendorum præparcus, asseverando, quod hoc singulare Mysterium spectaret non nisi ad magnificandam solam gloriosissimi Dei tamam dulcissimam, & quod hominum paucissimi cogitarent, quomodo sese ipsi per sua Opera tanto Deo condigne sacrificarent, haud secus ac si fuisset Pastor Ecclesiæ. Ego verò interea loci identidem ipsius aures sollicitavi, ut mihi Metallicam monstraret

Trans-

Transmutationem. Quid? quod obsecrabam resecrebamque ipsum, ut dignaretur mecum cibum capere, atque in ædibus meis satis amplis pernoctare, usquadeo ut vix ullus rivalis seu amator persuasentioribus uti potuisset verbis ad adducendum quandam Amasiam in voluntatem gratificandi sibi præ aliis; sed ille tantæ constantiæ spiritu agitabatur, ut omnia mea molimina evaderent frustranea. Intermittere tamen non potui quin ipsum denuo alloquerer sic: Mi Domine, tu vidisti Laboratorium meum satis expeditum, ut mihi Transmutationē Metallicam monstrares. Quicumq; enim est stipulanti ad stipulatus, eidem se obligavit Immò vero respondebat ipse, cum hac exceptione sum ego tibi nonnulla post reditum meum participanda pollicitus, si mihi non foret interdictum, sed licitum.

Sub quæ omnia arque singula gratis tentata, ipsi instanter obnixèque supplicabam, ut [si nollet neu ratione cœlestis interdicti posset mihi monstrare expetita] mihi saltem tantillum sui Thesauri donaret, quantillum sufficeret ad transmutandum quatuor grana Plumbi in Aurum. Ad quas preces ipse paulò post effundens flumen Misericordiæ Philosophicæ, mihi frustulum dedit æquans magnitudinem seminis raparum, dicendo: Accipe de maximo Mundi Thesauro, quem paucissimi Regum Principumve magnorum nunquam videre potuerunt. Atqui dicenti mihi: Mi Domine, hoc tantillum frustuli minimi fortasse non foret sufficiens tingendis quatuor Plumbigranis; respondebat ipse: Redde illud mihi. Sed simul atque illud ipsi spe reddideram maxima recipiendi particulam aliquanto majorem, ipse istud sui pollicis ungue dissectum, in ignem conjecit frustillum ejus unum, alterum verò chartæ cæruleæ involutum reddidit mihi dicens: Adhuc sufficit tibi. Ad quod sane tristissimo vultu perplexoque anime respondebam: Ah Domine! quid hoc sibi vult? Antea dubitavi, & jam credere non possum, quod tam minima istius Medicinæ quantitas sit suffectura ad transmutanda quatuor plumbi grana. O si Tu, respondebat ipse, non rectè in tiggillo potes tractare plumbum propter nimiam quantitatem, tunc sume drachmas duas, vel unciam semis, vel paulò plus plumbi; Tingi
nam-

namque plus non debet quam potest. Cui dicebam ; Me hoc ægrè posse credere , quod tam parum Tincturæ foret tantam plumbi substantiam transmutaturum in Aurum. Ad ipse respondebat : Verum est quod dico. Interim ego maxima cum gratiarum actione The-saurum meum diminutum atq; in superlativo gradu concentratum in capsulam meam inclusi, dicendo ; Me hoc fore postero die periclitaturum, ejusdemque indicium nemini hominum cuiquam unquam facturum. Non sic, non sic, respondebat ille, sed omnia, quæ ad Dei omnipotentis gloriam tendunt, singulariter Filiis Artis indicare debemus, ut Theosophicè vivant & Sophisticè neutiquam moriantur.

Postmodum sum ego ipsi confessus ; Me, quum massam Medicinæ ipsius in manu mea habuissem, eo temporis articulo, an inde non nihil mihi possem digiti ungue deradere, tentasse, sed fortasse non nisi Atomum quandam invisibilem arripuisse ; & verò [quum unguem expurgassem, & collectam in chartæ involucro materiam in plumbum liquefactum iniecissem] nullam vidisse Auri Transmutati-onem, sed totam ferè plumbi massam ex crucibulo in auras avolasse, substantiam autem relictam in terram fuisse vitream transmutatam, Ad quæ inaudita ipse ridens dixit : Tu dexterius potuisti furtum pa-trare quam Tincturam applicare. Demitor, quod tu ad eò expertus in Igne, non melius intelligas Plumbi fumi naturam. Quippe si prædam tuam saltem involvisses in ceram flavam, ut conservata à plumbi fumo fuisset, tunc ita potuisset se penetrare in Plumbi fun-dum, ut hoc transmutasset in Aurum. Sed jam in fumo peracta O-peratio Sympathetica fuit, atque Medicina ita cum fumo permixta avolavit. Enim verò omne Aurum, Argentum, Stannum, Mercu-rius, consimiliaque Metalla à vaporibus corrumpuntur plumbeis, & redduntur similiter vitro fragili. Interea loci meum exhibui ipsi crucibulum, qui inter perspiciendum relictam substantiam, depre-hendit adhaerentem crucibuli parietibus croceam Tincturam pul-cherrimam, dicens : In crastinum hora nona ad te rediturus, mon-strabo, quod Medicina tua plumbum debeat transmutare in Au-rum. In qua ipsius pollicitatione securus acquievi. Interim tamen
vehe-

vehementer etiam atque etiam petebam, ab ipso Informationem, An hoc Opus Philosophicum paretur amplis nummorum expensis ac longa longi temporis morâ. O amice, respondebat ille, tu perquam accuratè affectas scire omnia; hoc tamen tibi aperiam, nullum posse obesse sumptum, neque ullum tempus longum. Quod verò ad Materiam, ex qua nostrum perficitur Arcanum, attinet, resciscas velim, duo duntaxat Metalla ac Mineralia dari, ex quibus præparetur, sed quia multò abundantius in istis Mineralibus Philosophorum Sulphur suppetit; Ergo ex Mineralibus conficitur. Vecissim autem ex ipso quæsi; Quale esset Menstruum, & utrum in vitris, an vero in crucibulis fieret operatio, respondebat; Menstruum esse Sal quoddam cæleste, sive cælestis virtutis, cujus beneficio Philosophi terrenum Corpus Metallicum duntaxat solvunt, solvendoque mox educitur Nobile Elixirium Philosophorum. In crucibulo autem à principio ad finem usque in Igne aperto perficitur operatio: Opus verò totum non diuti⁹ nisi quatrduo & inchoatur & planè consummatur, in quod Opus totum non impenduntur impensæ plures tribus florenis. Addebatque, quod neque Minerale ex Quo, neque Sal per Quod, magni sit precii. Regerenti autem mihi: Mi Domine, hoc est mirum, quippe quod repugnat variorum Scriptis Philosophorum, conscribentium, ad minimum esse huic Operi elaborando impendendos septem aut novem menses; respondebat: Solummodo ab Adeptis veris subintelliguntur Philosophorum scripta vera. Ergo de Tempore nil certi tamen scribere voluerunt, imò nemo Artis amatorum sine communicatione alicujus Adepti veri in æternum non inveniet Artem præparandi hoc Mysterium; cujus respectu ac ratione etiã ego à Te, Amice, peto, ut [quia Operis veri vidisti Materiam] ne Te obliviscaris & tua in Igne bona ne amittas inhians hujus Artis perscrutationi; nunquam enim eam invenies. Cui dicebam: Mi Domine, quia quanquam ita ille Tibi, ut Tu mihi incognitus es, ignotus fuit, nihilominus tamen Tibi monstravit viam inveniendi Operationem hujus Arcani, forsitan etiam Tu mihi aliquantillum de Secretario isthoc, si velles, notificare posses, ut superatis

rudimentis omnium difficillimis, inventis [quod dici solet] forassem
possem addere ; unius quippe inventi occasione aliud invenire non
æque difficile est. Sed respondebat Artista : In hoc verò Opere res
fese ita non habet. Nisi enim rem à capite operis ad calcem usque
sciveris , nihil ejus scis. Sat quidem tibi dixi, tamen ignoras , quo-
modo Philosophorum conficiatur atque iterum frangatur Sigillum
Hermetis vitreum , in quo Sol, Metallicis suis radiis mirè coloratis
splendorem emittat , & in quo speculo sese Narcissi oculis Metalla
adspiciant transmutabilia, atque ex qualibus radiis Adepti suum col-
ligant Ignem, cujus ope Metalla volatilia figantur in fixissima , sive
Aurum, sive Argentum. Sed hac vice sat est : quia [Deo volente]
in crastinum adhuc semel dabitur occasio conveniendi, ut colloqua-
mur de hac Materia Philosophica, & prout dixi, hora non à tuam ad-
veniam domum , monstraturus tibi projiciendi Modum : sed valedi-
ctioe pro nocte fausta me ille ELIAS ARTISTA ad lucem usque
hodiernam reliquit expectantem tristissimum ; imò Mercurius Phi-
losophorum cum ipso in auras avolavit , quia de ipso denuò ne ver-
bum quidem fando inaudi : tamen ille [quippe qui promiserat , se
sequenti mane seu diluculo ad me reverturum fore] alium quendam
hora semidecima ad me misit virum incognitum, mihi significantem,
quod ille amicus , qui pridiana vespera mihi pollicitus erat , se me
fore revisurum , propter negocia alia avocantia venire non potuisset,
hora tamen tertia pomeridiana me fore ab ipso revisendum. Cæte-
rum posteaquam desiderio vehementissimo ad horam semioctavam
usque nequicquam expectaram, incepti dubitare in rei veritate. In-
super quoque uxor mea ad me venit in laudati viri arte valde curiosa
indagatrix, vexans me ratione Artis Philosophicæ in memorato viro
severo ac probosita, dicendo : Agedum, attendemus, quæso te , O-
peris veritatem secundum ea quæ dixit vir ille. Certè namque alio-
quin hanc ego noctem imminentem totam traducerem in somnium.
Cui autem respondebam : Præstolemur quæso usque in crastinum ,
num forsitan adhuc sit tunc reversurus. Interim verò, ut filius me-
us accenderet ignem, jussi, cogitans : Ille sanè vir alias in discursibus
suis

suis tam divinis deprehenditur jam prima vice mendacii reus. Secunda verò vice dum experimentum capere volui ex materia furtiva sub pollicis ungue retrusa, sed frustra, quippe quoniam plumbum in Aurum non fuit transmutatum; tertia denique vice ille tam parvum materiæ frustulum dedit ad tangendam plumbi massam adeò magnam; sane quam ille me in transfennam induxit. Interea vero loci jussi ceram afferri flavam, cui possem involvere materiam, quasi plumbum, abscissurus inde $\zeta\beta$ seu drachmas 6. uxor mea involvit Lapidis materiam in ceram, & simul atque plumbum liquefactum fuerat, ipsa globulum injecit, qui globulus cum sibilatione & flatuositate in crucibulo bene obturato ita perfecit operationem, ut intra horæ quadrantem tota plumbi massa in Aurum optimum fuerit transmutata. Certè ego tametsi vel Ovidii vixissem seculo, rariorem non credidissem Artis Chymicæ METAMORPHOSIN, quinimò si centum inspectassem oculis Argi, vix admirabilius vidissem ullum Naturæ Opus. Nam hoc Plumbum Lapide Sophorum mixtum atque in Igne liquefactum certè pulcherrimum nobis monstravit colorem, imò viridissimum; ac simul atque in poculum effuderam fusorium, colorem acceperat ad instar sanguinis, sed postea quam refrixerat, optimi Auri colore splendebat. Certe ego cum omnibus mihi adstantibus efflictim consternati, è vestigio cum plumbo aurificato adhuc calente deproperando comævimus ad Aurifabrum, qui illud post prævium examen adjudicavit esse Aurum omnium præstabilissimum, quo melius in toto reperiri nequeat mundo, adpromittens, se vel pro singulis ejus unciis esse quinquaginta florenos persoluturum.

Postridie ejus diei per Hagam nostram universam fuit rumor de mira hac Transmutatione Metallica dilatus atque dissipatus; unde & multi viri illustres Artisque amatores ad me proviserunt, nominatimque ex illis nominibus magnis ad me accessit Examinator Generalis Monetarum hujus Provinciæ Hollandiæ Dn. Forelius cum aliquot illustrissimis viris aliis, obnixè rogantibus, ut sibi communicarem saltem minutum Auri mei artificiosi frustulum ad explorandum

dum illud per examina legitima, quibus propriæ curiositatis gratiâ libentius gratificatus sum atque unâ nos contulimus in ædes eujusdam Argentifabri admodum curiosi, cui nomen est Brechtelio; in cujus laboratorii illud fuit exploratum per illam probandi formam, quam Artifices periti *Quartam* nuncupant, quando scilicet tres aut quatuor partes Argenti liquefiunt in crucibulo cum una parte Auri, atque deinceps ista mixtura frequentibus mallei ictibus redigitur in lamellas, quibus superfunditur sufficiens Aquæ Fortis quantitas, abs qua Aqua Forti dissolvitur Argentum, Aurum verò instar nigri pulveris petit fundum; & postea depleatur Aqua Fortis, pulvis verò aureus in crucibulo vicissim in Aurum conflatur.

Hoc autem opere peracto, cogitavimus sub initium, dimidiam Auri partem avolasse, sed reapse contrâ erat ac putarâmus, quippe qui comperiebamus, quod Aurum adhuc aliquantam Argenti partem in super in Aurum transmutaverat, videlicet drachmæ Auri duæ transmutaverant duos Argenti scrupulos præ Tincturæ abundantia in Aurum sibi homogœneum seu simile.

Quod quoniam addubitavimus, num forsitan Argentum fuisset minus probè ab Auro separatum, continuò cum septuplo Antimonii confecimus Mixturam, atque post Examen hoc in Antimonio amisim^o octo grana Auri, sed quando iterum evaporare feci Antimonium, novem iterum grana Auri inveniebam, tamen coloris parum pallidi, ita ut in Proba Ignis optima nihilum hujus Auri amiserimus: atque hoc Probandi genus infallibile ter perfeci, atque inspectantibus viris Nobilissimis Illustrissimisque comperi, quod quælibet Auri drachma sibi pro augmento acquisierat scrupulum Auri, Argentum verò est optimum & valdè flexile: atque ita drachmæ quinque Auri adhuc ex Argento sibi attraxerant scrupulos quinque, & [ut simul ac semel omnia residua complectar] totum pondus quantitatis laudati pulveris minimi transmutavit drachmas sex & scrupulos duos Metallii vilioris in Aurum adeo fixum, ut vel intensissimam quamque ignis torturam perseveranter sustinere valeat. Ecce! ita vobis hæcenus Historiam commemoravi omnem ab ovis [quod dicitur]
ad

ad mala usque. Aurum quidem ego habeo, ELIAM verò ARTIS-
TAM, ubinam terrarum aut gentium ipse impræsentiarum hospite-
tur, profus nescio; utpote qui præter cætera mihi dixit, se fore hac
æstate solum natale versurum, in Asiam transmigraturum atque
Terram Sanctam invisurum. Rex cœli Optimus Maximus-
que [sub cujus divinarum alarum umbra ille hætenus delituit] co-
mitantibus Angelis suis administratoriis prædestinatum ipsius iter ita
fortunet, ut longævam vitam vivens, toti Christianæ Reip. Talento
suo inæstimabili summopere succurrat & post hanc vitam hæredita-
tem vitæ æternæ herciscundam gloriose cernat, Amen.

C A P U T IV.

*Ut igitur jam munus promissi conficiam, ex tempore ad Dia-
logum seu Colloquium inter ELIAM ARTIS-
TAM & MEDICUM me
recipiam.*

E L I A S A R T I S T A :

SAlve Domine Helveti! Me, nisi umbra tibi fuero molesta, inces-
sit libentia confabulandi aliquantisper tecum, quippe qui inaudi-
vi, te esse curiosum rerum naturalium indagatorem. Enimvero li-
bellos tuos perlegi, & præter cæteros cum primis totum Tractatum
agentem contra Dn. *Digbei* Pulveris Sympathetici effectum, ubi
gloriatur, se omnia indistanter sanare velle vulnera. Certè ego illis,
quæ in hoc Speculo Creaturis naliter implantato sive sympatheti-
co, sive antipathetico conspiciuntur, incredibiliter delector. Quip-
pe inexhaustos divini Luminis ac Numinis Thesauros non minus a-
bundanter quam liberaliter nobis concessos optimè nosse possumus
ex Creaturis omnibus quæ vel sub cœlo æthereo nascuntur, vel in
Terræ ventre, vel in maris utero ad finem eundem producentur, ut
suis ipsorum beneficiis potentialiter infitis salutem corpori homi-
num mortali restituant.

M E D I C U S.

O Domine! Talis invisentis novi hospitis præsentia mihi nunquam molesta erit umbra, sed potius amicorum gratissimus. Nam philosophica de Naturæ Secretis confabulatio est unica animi mei recreatio, necnon tale conveniens nutrimentum salutariferum, quale nemo hominum prius unquam gustare digne potest, quam ad illud convivii ritè dispositus fuerit. Intra quæso, Amice, in cameram.

A R T I S T A E L I A S.

Itane, Domine! Hic totam, ut mihi videtur, habes Vulcaniam officinam, & fortassis hæc omnia Spagyricè atque exactè per Ignis torturam ex Minerali Regno prolucita sunt: sed in quem quæso finem tot Medicamenta? Ego credo, quod Deus in Rerum natura naturaliter talia dat medicamina, qualium paucissimis multò citius tutiusque redintegrare labefactatam prostratamque hominis sanitatem possimus, nisi vel morbus sit lethalis ex Naturæ defectu, vel læsæ alicujus internæ partis nobilis detur putrefactio, vel tota humidi radicalis absumptio, utpote in qualibus casibus desperatis nulla Galenica cura aut Paracelsica tinctura medicari potest. Atenim in morbis ordinariis non item, ubi tamen non rarò hominum plæriq; ante fatalem vitæ terminum [absit Nemesis dicto] ex almo prædulcis hujus Lucis Regno in terram mortuorum umbrosam transmigrare necesse habent, dum vel salutem corporis sui negligunt, vel eandem fidei Medicorum remedii præsentissimi imperitorum committunt.

M E D I C U S.

Quantum ex Dominationis Vestræ Discursu intelligo, ipse, ni arguendo fallor, vel est Medicus, vel Chymix peritus. Certe equidem, prout Dominus dixit, credo ego, in Rerum Natura dari alia medicamenta præstabiliora, quemadmodum & aliorum Philosophorum asseverant complures, dari aliquod, quamvis paucis cognitum,

tum, *Medicamentum Vniversale*, cujus beneficio possimus vitam ad metam fatalem usque prolongare, morbos omnes alioquin incurabiles curare atque alia hujuscemodi plura. Sed quotusquisque sapientissimorum hujus Mundi omniū potest nobis monstrare viam perveniendi ad tam nobilem fontem, unde tam mirificus succus hauriatur medicamento sus Medicum nobilitans? Nemo forsitan hominum.

A R T I S T A E L I A S.

Medicus quidem ego non sum, sed saltem Orichalci fusor, & à teneris ferè unguiculis meum in Pyrotechnia ingenium excolui atque ita internam Metallorum Naturam pervestigavi. Quod quum jam meum sit supersedere quidem assiduitate elaborandi quicquam accurati per Vulcani artem, animus tamen me⁹ se adhuc istiusmodi oblectat laboribus atque curiosissimæ Artis Spagyricæ amatoribus, utpote qui pro certo credam achabeam, quod Deus Opt. Max. nostra ætate Filiis suis Spagyricis, **ORANDO** atque Physico-Chymicè **LABORANDO** gratis seu pro nihilo Mystera Naturæ Metallica vendat.

M E D I C U S.

Mi Amice, libens hoc concesserim, quod pro nihilo Deus Bonum laudatum perinde ut cætera Dona omnia suis divendat filiis; perrarò tamen inaudias, Ipsum Filiis suis pro nihilo vendidisse vel vendere hoc Nectaris vinum medicamento sum. Quippe certo compertum habemus, tantam Chymicorum turbam superioribus vixisse seculis omnibus, qui, prout jactatur adagio, aquam cribro haurire contenderunt, dum hunc Lapidem Philosophorum Universalem præparare præsumpserunt. Taceo quod ex libris illorum, qui Adeptorum gloriâ triumphant, nemo unus possit addiscere Modum præparandi, neque conscire Primam eorundem Materiam, usque adeò ut inibi perscrutans omnis ad imas montium radices, nunquam
in

in summa eorundem juga conscendat , ubi Ambrosia & Nectare Macrocephorum vescatur.

Interea loci est boni Medici, ut ipse, si quando istiusmodi Elixirio Universali deficitur, non sine perpetuo conservandæ Conscientiæ puræ seu salvæ studio, morbis ægrorum fidei sua commissorum adhibeat istiusmodi curationes seu talia restaurandæ sanitatis remedia, qualibus ratione effectus inesse certò comperit virtutem sanandi.

Quocirca in desperatissimis quibusque morbis ego juxta cum plerisque Practicis semper sum talibus Medicamentis simplicissimis usus, ut inde male habentes citò convalescant seu in statum sanitatis pristinum pristinove meliorem restitui queant.

Enimverò varia atque diversa Salium genera in glandulis & vasis lymphaticis post putrefactionem hujus vel illius nutrimenti assumpti gignuntur, quæ postmodum in variis etiam efflorescunt humoribus ad diversos morbos sive internos sive externos. Experientia namque condocente, quot constitutiones seu complexiones corporum humanorum habentur, tot quoque morborum diversitatibus eadem sunt obnoxia, etsi sit uniusmodi atque idem morbus, prout nobis conversatio quotidiana comprobatur in combibentibus Vinum, unde sanequam diversæ operationes manifesto se produunt.

Quippe P E T R U S, simul atque Vinum bibit, laborare in fit animo iracundo, ne dicam, furibundo.

E contrario P A U L U S vinum combibens, imbibisse videtur animo timiditatem propemodum agniam.

M A T T H I A S verò cantat, & L U C A S illachrymat.

Item

De Contagio Veneno Scorbutico, nempe P E T R I succus radicalis in vasis lymphaticis & in glandulis convertitur in Acidum oppilans corporis totius meatus & organa omnia: unde sub cute enascuntur maculæ brachiorum pedumque cæruleæ discoloræque; tempore pestis vero extuberantia quasi piperis grana.

Earundem autem

PAULI partium succus mutatur in Amarum aperitivum : unde sub cute suboriuntur maculæ brachiorum pedumque rubræ , puncturis pulicum æmulæ ; in peste verò Anthraces.

Earundem verò

ΜΑΤΤΗΙÆ partium succus convertitur in subdulce facileque putrefactu : unde sub cute pullulascunt Tumores brachiorum pedumque aquosi , prout ferè conspicias in Hydropicis ; in Pestilentia verò pestilentes Tumores.

Earundem autem

LUCÆ partium succus mutatur in Acre Salinum atque exsiccans ; unde sub cute proveniunt brachiorum pedumque præcipationes fermenti ordinarii carnis, atque exsiccationes, sicuti plærumque usu venit in Atrophia, imò sepius in Atrophia vera: in peste verò Bubones ardentissimi cum insania ad mortem usque proveniunt.

Ecce, Amice, nemo Medicorum quisquam per unicum Universale Medicamentum medicari hujus Scorbutici sive Pestilentialis sive Febrilis Veneni malum potest, sed mediante quidem Particulari quodam à Deo nobis in Natura condonato remedio vegetabili aut Minerali. Enimverò unicâ herba Scorbuticâ seu Cochleariâ vel Acetosâ, aut Fumaria aut Beccabungia. immò etiam multò minus remedio quodam ex his speciebus diversis in unum conflato possum succurrens allevare aut tractare Scorbuticos omnes ; quippe quoniam inter Cochleariam & Acetosam herbas datur Antipathia, sicut inter Ignem & Aquam : atque ita eadem emicat Antipathia inter herbam Fumariæ & Beccabungia. Ergò

PETRI correctorium Scorbutici veneni tingentis Salini acidum fit cum herbæ Cochleariæ Sale volatili Amaro.

PAULI verò Correctorium Scorbutici veneni tingentis Salini amari, fit cum herbæ Acetosæ fixo Sale acido.

ΜΑΤΤΗΙÆ autem Correctorium Scorbutici veneni salini tingentis subdulcis ac humectantis fit adminiculante herbæ Fumariæ fixo sulphure amaro exsiccante.

LUCÆ vero scorbutici veneni tingentis Salini acris ac exsiccantis fit succenturiante herbæ Beccabungæ sive rubræ brassicæ Mercurio dulci humectante , prout etiam ex harum herbarum signatura externa dijudicatu facile est de Interno remedio specifico contra hos scorbuticos morbos diversos. Certè, mi Amice, si hoc à prudente Medico observatum fuit, ille dubitat de Medicamine Universali.

A R T I S T A E L I A S.

Omnia, quæ sermocinatus es , facilè concesserim; Medicorum tamen paucissimi hac medendi Methodo utuntur : sed interim impossibile non est, quo minus in Regno etiam Minerali summo detur Medicamentum Universale, cujus unius beneficio possimus patrare atque administrare omnia, quæ mihi à te de multijugibus enarrantur remediis ex Regno Vegetabilium infimo. Atqui Deus Opt. Max. ob rationes nonnullas momentosas hoc magnificentissimum scientiæ supereminens Charisma Philosophis promiscue omnibus non condonavit , sed per paucis duntaxat revelavit , usque adeò ut Adepti ad unum omnes uno ore confiteantur, Scientiam esse veram atque de illius veritate nullatenus dubitandum.

M E D I C U S.

Domine , præter commemoratas in medium proferuntur etiamnum aliæ observationes adversus Medicinæ Universalis operationem enixe pugnantes, partim ratione ætatis, ac virium hominis , partim ratione sexus aliarumque circumstantiarum, dum discernitur vel inter tenerum & robustum sive à natura sive ab educatione, vel inter marem & fœminam, vel inter juvenem & virginem, vel inter principium , medium aut finem morborum ; vel internoscitur, utrum morbus sit inveteratus, an verò nuperrime ægrum invaserit ; vel denique utrum Fermentum in hoc morbo promoveatur, an verò in alio præcipitetur. Effervescencia fit vel in Stomacho vel in intestinis, Profectò de miro Medicinæ Universalis effectu datur Tur-

ba Contradictionum Magna. In suis quippe digitis plærique rationalium Medicorum carent perfpicillo Dn. Thomæ à Didymis.

A R T I S T A E L I A S.

Sanè quam philosophatus , Domine , es rectè ac bene , imo Orthodoxe contra *Vniversale Medicamentum*, juxta illud notorium ac pervagatum: *Quod capisa, tot sensus.* Quippe quemadmodum Musica suavifona non cujusvis Midæ mulcet aures , neque eadem narrata Historia Historicis oblectamento est omnibus , neque linguis omnibus idem ex eodem cibi vini que justu sapor gratus sapitur ac capitur ; Ita etiam mire variant Imperitorum judicia de miro *Medicina* hujus *Vniversalis* effectu in Corpora humana ac Metallica. Nam hujus *Universalis* Medicinæ, operandi Modus impense differt à *Particulari* Medicina, quæ nihilominus tamen quadantenus dici potest *Universalis*, velut herba *Cochlearia*, omnem curans scorbutum maculis insignitum cæruleis; vel *Acetosa*, omnem medicans scorbutum maculis notatum rubentibus; vel *Becabunga* sanans ejusmodi Atrophiam, vel *Fumaria* medens istiusmodi Tumoribus, &c. idque cum primis apud tales Medicos, apud quales ista mihi antea narrata observatio est quantivis precii. Præterea differentia exstat maxima inter *Universale* Philosophorum Medicamentum, utpote quo Spiritus recreentur vitales , & inter *Particulare* proletariæ curationis Medicamentum, quo corrigitur humorum venenum, quale contra naturam ebullit in hoc homine acidum, in illo amarum regnans; in uno prædominatur falsum, in altero verò acre. Atque nisi procul ulla procrastinatione humores isti corrupti statim ex corpore expellantur per ordinaria Naturæ emunctoria sive per alvum, sive per vesicæ lotium, sive per poros sudascentes, sive per oris sputum, sive per nares, certe corruptio unius evadet generatio alterius, puta morbi. Ex quavis namque scintilla, nisi in tempore eam exstinxeris, incendium orietur maximum. Quinetiam si defectus motus Spirituum vitalium datur, impossibile est, hoc fieri posse. Ergo Medico conscientioso id unicè curandum est, quomodo possit promovere Spirituum

tuum vitalium motum ad calorem naturalem digestibilem ; idque cum primis optimè securissimeque præstat per operationem nostri Medicamenti Universalis, à quo notabiliter recreari deprehenduntur. Nam simul atque hæc Medicina plus quam perfecta modo laudato ex sede occupata malum morbificum exturbaverit, illico sanitatem amissam vicissim infundit, idque solum ex ipsa harmonia sive sympathia, quam Spiritus Vitales & hæc Medicina inter se mutuo habent. Quocirca ab Adeptis nominatur Naturæ Mysteriū, & senectutis defensivum adversus morbos omnes. Quid ? quod vel tempestate pestilentissima grassantibusque passim morbis contagiosis plenissima ex homine faciat Salamandram citra ullam sui læsionem ignitas istiusmodi plagas cœli irati epidemicas perferentem ad supremum Vitæ exhalandæ Terminum usque.

M E D I C U S.

Quantum igitur ego, per dilectæ Amicæ, intelligere valeo, istæ hæc Medicina non facit ad humorum depravatorum emendationem, sed potissimum conducit ad Spirituum vitalium recreationem. Cæteroque apud Chymicos Præcticos hoc traditur Secretum, quod per Artem Spagyricam possit demonstrari, quomodo purum separetur ab impuro, & quomodo per eandem immatura redantur matura, & amara corrigantur in subacida, & subacida in dulcia, & acria in mitia, & mitia in acria, & acida in dulcia, & dulcia in acida. Quinetiam ista laudatissima Philosophorum Medicina juxta captus mei rationem non potest prolongare vitam ultra Metam cœlitus præfixam, sed duntaxat præservare ab omnium venenorum effectu morborum alias mortiferorum, usque adeo ut verum sit, quod, prout vulgo creditur, vitæ humanæ prolongatio dependeat tantummodo à solo Dei omnipotentis nutu ac manu. Missis autem istis, hæc mea etiamnum manet Quæstio, Numquidnam ex hujus Medicinæ Universalis usu convertatur natura hominis pristina in novam, ita ut homo piger degeneret in hominem alacrem, & homo qui antea à natura melancholicus & tristis fuerat, postea Jovialis, hilaris, gau-

gaudioque plenus evadat, consimilesque alterationes, reformationes, permutationes seu vicissitudines in natura hominis contingant.

A R T I S T A.

Minime gentium, Domine. Potestas quippe tanta nulli unquam condonata Medicamento est, ut hominis naturam mutare valeat. Enimverò Vinum inebrians à diversis sumptum Individuis in ebrioso naturam hominis non mutavit, sed tantummodo provocavit, quod in ipso naturaliter potentialiterque inest, atque in actum deduxit, quod quasi mortuum in ipso fuerat. Eodem se modo habet operatio Medicinæ Universalis, quippe quæ per Spirituum vitalium recreationem provocat sanitatem ad tempus duntaxat in homine suppressam, utpote in quo antea naturaliter fuerat, perinde atq; Solis calor herbas aut flores non immutat, sed eosdem saltem provocat, atque ex propria ipsorum natura potentiali in actum saltem revocat. Melancholicæ namque temperaturæ homo in suas denuo res melancholicas resuscitatur, & verò homo Jovialis hilarisque in suis actionibus lætis recreatur, atque ita consequenter: Præservativumque in desperatis morbis omnibus est præsentaneum seu optimum. Hinc præfagiens obventurum sibi fore quippiam adversi, mavult prævenire quàm præveniri. Quinimò si ulla daretur Vitæ prolongatio per Medicamentum quoddam Philosophicum contra talem Dei omnipotentis prædestinationem, certè profectò non MERCURIUS TRISMEGISTUS, neque PARACELsus, neque RAYMUNDUS LULLIUS, neque Comes BERNHARDUS, neque consimiles illustres hujus Mysterii Magni possessores complures mortem mortalium reliquorum communem oppetiissent, sed forsitan suam in hodiernum diem usque vitam protraxissent. Ergo fanatici ac lymphatici foret hoc perscribere, imò stolidissimi, idem credere ac sentire de uno aliquo Medicamentorum in tota rerum natura.

M E D I C U S.

Quæcunque, mi Amice, de Universalis Medicinæ operatione non minus regaliter quàm fundamentaliter dixisti, lætus lubensque concesserim quidem ego, sed quandiu laboro ignorantia præparandi rectè illam, nihil ago nisi idem quod cymbam exiguo ludere cupiens lacu in Oceanum vastum, quippe qui certe ad illam inde sine ullo fructu reddendam littori compelletur. Et quamvis enim de laudata illa Præparatione plærique virorum illustrium nonnihil conscripserint, illud tamen tali quasi cautionis umbrosæ carbaso involverunt, ut Lectorum assiduorum paucissimis innotuerint vestigia ipsorum latenter demonstrata, quæ sequenda tantisper forent, dum pervenirent, quo pervellent. Quotusquisque etiam tot instructus est sumptibus, quot possit tibi coëmere codices illos omnes, in quibus sparsim de istiusmodi Hypothesi ita tractatur, ut illis perlegendis maximam vitæ brevis partem insumas, antequam inde sufficientem tibi cognitionem manualemque operationem colligas. Maneamus igitur in nostro Laboratorio, à Deo etiam benedicto, juxta illud: *Ora ac Labora; & Deus dat omni hora.*

A R T I S T A E L I A S.

Satis rectè argumentaris, Domine; ex Philosophorum namque scriptis rarissimè addiscitur hæc Ars Artium, sed perbenè ac clarè ex manu ductione alicujus Adepti intelligitur sensus ipsorum. Transeamus autem hinc ad Metallicum hujus nobilissimæ Tincturæ Effectum Transmutativum, de quo Participes seu Adepti conscripserunt libros multi multos, atque plerique ipsorum discipuli genuini in Igne multum laborantes ad finem Arcani ipsorum præoptatum albis, quod dicitur, avibus pervenerunt.

M E D I C U S.

Animadverto, Dominationem Vestram trahi voluptate transcundi

eundi à Medicinæ Usu ad Transmutationem Metallorum infinitam. Cæterùm quamvis ego facile credere possim Possibilitatem Artis, dari nimirum inter ADEPTOS Experimentum istiusmodi Chymicum, prout etiam in superioribus mentionem feci de illo Experimento, quando Dn. Doctor KIFLERUS obstetricante unius uncix Auri Tincturâ in Aurum optimum transmutavit unciam unam semis Argenti; ut nihil insuper dicam de Experimento HELMONTII, neque SCOTI in celeberrimis civitatibus COLONIÆ & HANOVIAE, neque de illustri ac pervagato illo Exemplo maximo, quod PRAGÆ coram Cæsare FERDINANDO III. mediante unico Tincturæ grano libræ Mercurii tres sunt in Aurum nobilissimum transmutatæ, usque adeò ut ego non minus in necessitatem quam in voluntatem credendi adducar, Artem esse Veram posse, etiamsi pleno nondum suffragio sufficienter concipere queam, utpote qui possessorem ejus verum nunquam per vitam meam omnem his meis oculis vidi.

ARTISTA.

Mi Domine, Verum dixisti, Artem tamen fore Artem, etiamsi tu credere abnueres; haud secus atque in Magnete videre est, quemadmodum ille per suam sibi insitam vim sulphuream ex ferro per contactum statim magnetem facit, etiamsi credere tu nolis, latent in ipso tam miras inesse operationes, tamen veræ permanent: Ita etiam de Lapide Philosophorum habeto, cui Intus inest, quicquid quærunt Sapientes; & quoniam caliginosa ipsorum scripta à paucissimis investigatorum intelligi & explanari possunt, votis erat omnibus optandum, manibusque conandum, unam aliquam totius Artis Epitomen Laconicam ita confieri, ut inde exiguo temporis spacio ac labore pauculo omnia combibi necessaria possint, quorum adminiculo transitus ad Autores reales detur facillimus. Quod quum jam in medium exempla protuleris nonnulla, ex quibus conitebaris petere confirmandam rei asseverare possibilitatem, jam ipse-

ipsemet tibi ego commonstrabo veram Secretorum Philosophorum Materiam. Ellam! Proba.

M E D I C U S.

Hæccine, mi Domine, imò hæc ipsa substantia sulphureaque flavaque vitreaque est Materia Philosophica? Numnam tute ex ipsemet scientiæ hujus possessor? Credo sane, quod me ludiferis. Quæso Domine, dic mihi veritatem, Utrum res sese ita habeat, necne?

A R T I S T A E L I A S.

Imò, Dn. Doctor, Preciosissimum Mundi Thesaurum, jam in tuis habes manibus. Quia hic est Verus Lapis Philosophorum, quo nemo alter habuit unquam meliorem, neq; habebit alium: atq; ego met elaboravi ipse Compositionem ab initio ad finem usque. Quod si tibi conclave adhuc est aliud, ostendam tibi Metallum ab isthoc Lapidis genere transmutatum in Aurum. Quorsum introductus, *Adspice*, inquit, *has quinque Taleolas utpote beneficio ipsius Tincturæ Philosophicæ ex Saturno seu Plumboparatos, quos in perpetuam Magistri mei memoriam gesto.* Tibi verò, qui multa perlegisti Adeptorum scripta, ex visa hujus Lapidis substantia & natura sat benè constare poterit notitia de Materia vera.

M E D I C U S.

Quantum ex te in audio, Magistrum habuisti, à quo Artem potius condidicisti quam proprio labore atque inventione acquisivisti. Verum enim verò tamen si ego jam istam substantiam, quam esse Tincturam Philosophicam veram prædicas, conspexerim juxta cum Taleolis his quinque aureis; relinquo tamen etiamnum ignarus ac dubius, utrum verum sit nec ne. Quocirca maximopere à te etiam atque etiam peto, ut mihi condonare velis tantillum illius Materiæ frustulum, quantillum sufficiat ad transmutandum qua-
tuor

tuor saltem grana plumbi in Aurum, ut hoc pacto mihi scrupulum dubitationis omnem eximas atque me tantò certiozem de Rei veritate reddas. Ecce! capesit frustulum complens magnitudinem unius saltem grani seu seminis cannabini, ut inde sive in morbo aliquo desperato, sive in Metallica Transmutatione specimen seu Proba exhiberi possit.

ARTISTA ELIAS.

Fateor, quendam bonæ conditionis virum atque mihi prorsus incognitum, monstrando me perdocuisse 1. Possibilitatem Transmutationis. 2. Præparandi quoque Modum: atque hæc est Ars ista infallibilis, de qua tibi nullatenus est dubitandum. Ut autem tantillum frustuli, quantillum petis, tibi condonem, nullis mihi modis licitum est, etiamsi vel tot ducatos mihi redonare velles, quot tota hæc camera capere posset ab imo ad summum usque, idque non propter æstimationem materiæ, quippe quæ nullius est precii, sed propter aliam quandam rationem momentosam, cujus respectu si fieri posset, ut ignis igne exuri valeret, ego jam cum dicto totam hanc massam præ tuis oculis in flammam ejus edaces conjicerem. Quare interim à te peto, ut adeò avarus scientiæ tantæ captandæ esse nolis. Quia hîc plus penes me tu vidisti hodie, quam multi Regum Principumque alibi spectare voluerunt, sed nunquam conspicerere potuerunt. Cæterum meditor mecum de reditu ad te, interjecto trium septimanarum curriculo, ubi tibi in Arte Chymica Artes quasdam pulcherrimas juxta atque manuuctiones monstrabo. Quinetiam si tunc temporis concessum mihi fuerit, ut tibi Transmutationem ostendam, Curiositati tuæ affatim satisfaciam. Interim valere ac salvere te jubens peto, ut tibi à tali labore magno arduoque caveas, ne famam pariter atque substantiam tuam in cineribus miserè disperdas similiter aliquam multis avaris ejusdem Artis summæ Inquisitoribus.

M E D I C U S.

Nunc quid faciam, mi Domine? Si fortasse Tibi ex Philosophico tuo Juramento confirmato ista potiuncula argenti in aqua pluvia dissoluti licitum non sit, ut dones mihi istud frustulum Tincturæ miræ, certè resciscas, quod, prout tu suspicaris, ego sum animo anxius enixèque avidus Scientiæ hujus prænobilis combibendæ, & credo, quod vel ipse primus Mundi Patriarcha Adami olim ob comestum utriusque Sophiæ malum ex Paradiso exterminatus [si adhuc in vivis hac nostra esset ætate] nullus intermissurus foret, quin denuò de hoc malo aureo ex ATLANTIS horto comedere pervellet.

Vestra Dominatio inquit, *Hoc multos Principum non potuisse videre, quod ego vidi.* Vidi equidem ego Materiã, de qua tu tam rara prædicas, interim vero non conspexi Effectum Transmutativum, nisi quod tuis fidem adhibeam verbis. Quod quum Dominatio vestra me soletur, se quidem jam hinc profecturum, sed interlapso trium hebdomadam spacio ad me rediturum, ut mihi Artes Chymicas perpulchras juxta atque projectionem, si licitum fuerit, commoñstret, hujus bonæ spei fruitione ego hac vice acquiescens, gratias interim tibi ago amplissimas pro tua mihi exhibita Amicitia maxima, singularique fidei præmonentis cura, ut in Labores Chymicos Famam fortunæque meas omnes ne profundam atque dilapidem amissurus. Certè ego tantorum Arduorum nondum ullum feci unquam periculum, neque attentaturus sum, nisi prius Dominatio Vestra mihi gratis atque expura Amicitia benevolentia demonstrare voluerit præparandi modum ac viam. Interim verò Veritatem Artis admiror, atque etiam spectatæ tuæ in me Amicitia ratione mihi gratulor, utpote qui hoc mihi detexisti, Te ADEPTUM esse.

Quod si vel Rex vel Princeps vel cæterorum Magnatum quisquam conscirent aut resciscerent, Te Artis hujus possessorem esse, atque proinde te [quod Deus prohibeat] raperent ad quæstio-

nem, & cruciarent te suis Tortoribus, numquam Artem esses aper-
 turus?

A R T I S T A.

Nemini unquam aliàs præterquam uni alicui seni probo ac ju-
 sto viro juxta ac tibi Lapidem Philosophorum monstravi, atque in-
 timul revelavi, me possessorem esse: sed nemo hominum unquam im-
 posterum tale quid videre atq; audire debet. Quinimo etiamsi quis
 Regum vel Principum me [quod sanè Deum meum non facile per-
 missurum fore spero] esset in vincula conjecturus, ego tamen ne-
 quaquam, more circumforaneorum Medicorum seplasiariorum,
 vagabundorū impostorum seu paupertinorum Alchimistarum, ipsis
 Artem proderè vel directè vel obliquè vellem, sed quavis truculen-
 tissima fidicularum prunarumque vivarum torturâ excarnificari,
 excruciaci atque enecari mallet.

M E D I C U S.

Amice bone, dantur ne Autores, qui de hujus Artis veritate
 scribunt explanatius illis multis omnibus, qui tam obscura de illa e-
 ructant verba, ut eadem vel ipsimet fortasse non intelligant, nisi com-
 mentarios annotationesq; evidentiorum adhibeant Paraphrastarū;
 quemadmodum tu forsitan à posteriore perlegisti, atque proinde om-
 nium optime calles, quales veri sint Adepti.

A R T I S T A.

Domine Doctor, libros quidem ego non lego, neque perlegi
 multos; multos tamen inter alios Autores non offendi curiosiorem
 SENDIVOGLIO, nominatim autem in libro qui inscribitur
Cosmopolita, Belgicè BORGER DER WERELT. Nec non fratrem
 BASILIUM in suis XII. Clavibus. Quantum ad SENDIVOGLIUM
 attinet, hunc Autorem utendum habebis, simul atque rediero, prout
 dixi: utpote in cujus verbis obscuris delitescit veritas, perinde tan-

quam in Mineralibus Metallicisque Corporibus externis, etiam nostra Philosophorum Tinctura est inclusa atque retrusa.

M E D I C U S.

Gratiam tibi, Domine, habeo pro tanta amicitia maximam. Interea loci vel exspectabo, quæcumq; pollicitus es; & quod Dominatio vestra de Tincturæ Objectis edisseruit, facile assentior ac largior, utpote qui credo, quod miræ efficacesque Metallorum Essentiæ occultantur sub externis Corporum corticibus folliculisque, quam perpaucos in Igne adeò exercitatos expertosque comperio, ut secundum Artis dictamen enucleare nucem sciant. Enimvero omne Externum robustumque cujuscumque Animalis, Vegetabilis aut Mineralis Corpus est instar talis terrestris Provinciæ, in qualem, prout *Isaacus Hollandus* perscripsit, Essentiæ præclaræ spiritualiter immigrent. Quocirca opus est, ut Artis filii sciant, qualiter per Fermentum salinum quoddam idoneum Metallicæque naturæ gratum edomare, dissolvere, separare & concentrare possint non magneticam modo Virtutem tingendi Metallicam, sed qualiter etiam more Philosophico in suo homogeneo Aureo vel Argenteo eandem multiplicare valeant. Et videmus enim, quod Creaturarum Corpora omnium facile non solum destruuntur, sed protinus etiam, simulatque Interna vivere desinunt, in Orcum tenebrasque antiquas rapiuntur, in quibus latitabant, antequam in lucem per Dei Creatoris creationem producebantur. Quotusquisque autem hominum est nobis hanc in Regno Metallico Artem commonstraturus?

A R T I S T A.

Recte dixisti, & optime judicavisti de naturali rerum destructione; atq; si Deo misericordissimo visum placitumq; fuerit, ipse ad Te, perinde atque mihi gratiose facere dignatus est, vel tua sperantis opinione citius non neminem ADEPTORUM ablegare poterit, qui Tibi monstrat Philosophicum Modum destruendi Metalla atq; colligendi

gendi Animas ipsorum Internas. Interim vero *invoca Deum Opt. Max.* cujus pervigilis oculis te commendo, identidem apertis super filios suos sibi per Christum Jesum regeneratos. Iterum vale, atque sic habe, me tibi fore Amicum permaniturum. Me namque oportet rursus proficisci hinc, sed spero, me te esse brevi in florente sanitatis statu revisiturum.

Ita novus ille mihi valedixit atque abiit Amicus, Amicum suum relinquens me tristissimum per tempus trium septimanarum, quibus exspirantibus ille, prout condixerat, rediit atque Tincturam mihi dedit, quemadmodum ex tota Historia jam supra vobis ad perlegendum enarrata ac præscripta cognoscere potuistis. Posteaquam ille Homo Dei Philosophicus vicissim à me abierat, ego eundem nunquam amplius revidi & ne verbum quidem de eo ullum ex aliquo vel pegasariorum vel tabellariorum vel intimorum audire potui.

Verum enim vero ipse apud me pro stimulis reliquit acrem sui memoriam alta mente repositam pariter atque opinionem *PARACELSUS* asseverantis, quod per Metalla ex Metallis atque cum Metallis emundatis, Spiritualibus & ab ipsamet sæce antea depuratis fiant Metalla ac Aurum Argentumque Philosophorum vivum, tam ad Corpora humana quàm Metallica. Quocirca si hospes ille pauca conversationis amicus mihi exacte monstrasset Modum præparandi hoc cœleste Sal Spirituale, per quod & cum quo ex corporeis terrestribusque substantiis possim quasi in eorum Matrice colligere Spirituales Solis aut Lunæ radios, certè ille de suo mihi lumine lumen tantum accendisset, ut videre & callere potuissem, quomodo Magneticè in aliis Metallis corporeis Animam eorum Internam ita per Sympathiam transmutare debuissim, ut ipsiusmet ope corpus ejusdem sibi simile clarificassent seu transformassent vel in Aurum vel in Argentum, secundum seminis rubri indolem in Corpus rubrum, aut secundum seminis albi naturam in Corpus album. Nam dixit mihi *ELIAS ARTISTA*, quod *SENDIVOGII* Chalybs sit illa vera Mercurialis humiditas Metallica, qua adminiculante sine omni cor-

rosivo in Igne aperto crucibuloque Artifex auri possit fixos Solis aut Lunæ radios à suo Corpore separare, atque deinceps volatiles Mercuriales reddere pro Tinctura Philosophica sicca, quemadmodum ipse mihi monstravit, atque nonnihil communicavit ad transmutandum Metalla. Enimverò hoc mecum omnes doctâ Chymicæ experientiâ imbuti asseverare atq; confirmare necesse habent, quod PYROTECHNIA est matrix ac nutrix variarum nobilium scientiarum artiumque. Illi quippe ex coloribus de Metallorum Chao in Igne facile dijudicant, quale ipsi insit Corpus Metallicum. Ita enim in singulos dies adhuc in terræ gremio procreantur Metalla, lapidesque pellucidi ex proprio nobili semine vaporoso, semine Spirituali tingente Sulphureo, in suis diversis matricibus salinis. Nam Sulphur commune sive Metallum alicujus puri vel impuri, adhuc cum suo corpore conjunctum, cum sale petrae duntaxat mixtum inter ardentem ignis fervorem facile in durissimam fixissimamq; mutatur terrâ. Terra verò hæc deinceps vicissim ex aëre facile in aquam limpidissimam mutatur, & hæc Aqua postmodum fortiore igne secundum admixti Sulphuris Metallici puri aut impuri naturam, convertitur in vitrum, coloribus variis perbellè tinctum. Ad eundem ferè modum ex jovi albumine progignitur pullus per calorem naturalem. Ita etiam ex vinculo vitæ seminali alicujus Metallum confit novum idemque nobilius Metallum, per calorem ignis Salini naturæ convenientem; tametsi paucissimi Chymicorum rectè ac perfectè sciant, quomodo Internæ Metallorum vires semper moventes magneticæ secundum suam ipsorum vel harmoniam vel discrepantiam dicantur; quare hoc Metallum cum Metallo altero Sympathiam vel Antipathiam habeat adeò singularem, veluti videamus in Magnete cum Ferro, in Mercurio cum Auro, in Argento cum Cupro Sympathiam; impense singularem; contra verò notabilis offendatur Antipathia in plumbo contra stannum, in ferro contra aurum, in Antimonio contra Argentum, in plumbo contra Mercurium, & consimiles aliæ occurrunt in Regno Animali ac Vegetabili Annotationes sexcentæ Sympatheticæ & Antipatheticæ, prout legas ac relegas in variis Autoribus

toribus, qui perscripserunt de istiusmodi Curiositatibus, ex quarum accurata absolutaque cognitione creantur atque aestimantur veri Philosophi atque Naturæ Magistri.

Hucusque quod egomet ipse vi di & feci, id descripsi, excutendum curavi atque vobis, Candidi Lectores, ex mera liberalitate gratis communicavi juxta illud Senecæ: *In hoc scire aliquid desidero, ut alios doceam. Si cum hac Exceptione detur Sapientia, ut illam inclusam teneam, abjiciam.* Quicumque verò de vera Veritate rei dubitat, tantummodo in Jesum suum crucifixum Fide viva credat, nova in Ipso creatura per viam Regenerationis strictam fiat, in Eodem anchoram Spei suæ omnem figat & *φιλαδηφειαν* in quosvis proximos pariter atque potissimum opera Misericordiæ philadelphicæ pia in egena Christianæ Religionis membra ritè exerceat, usquedum post curriculum vitæ omne justè sancteque consummatum hora fatali ac emortuali hinc per undabundum Mundi hujus tempestuosi ac scopulosi Oceanum in tutum tranquillumque æterni Sabbatismi beatissimi portum salvus enaviget atque novum cum Philosophis cœlestis Hierosolymæ triumphantibus Canticum cantet. Participatum ab eo qui

Vestrum

sum

Omnium

Fidelissimus addictissimusque

Johannes Fridericus Helvetius,
Medicina Doctor & Practicus Ha-
gæ Comitibus.

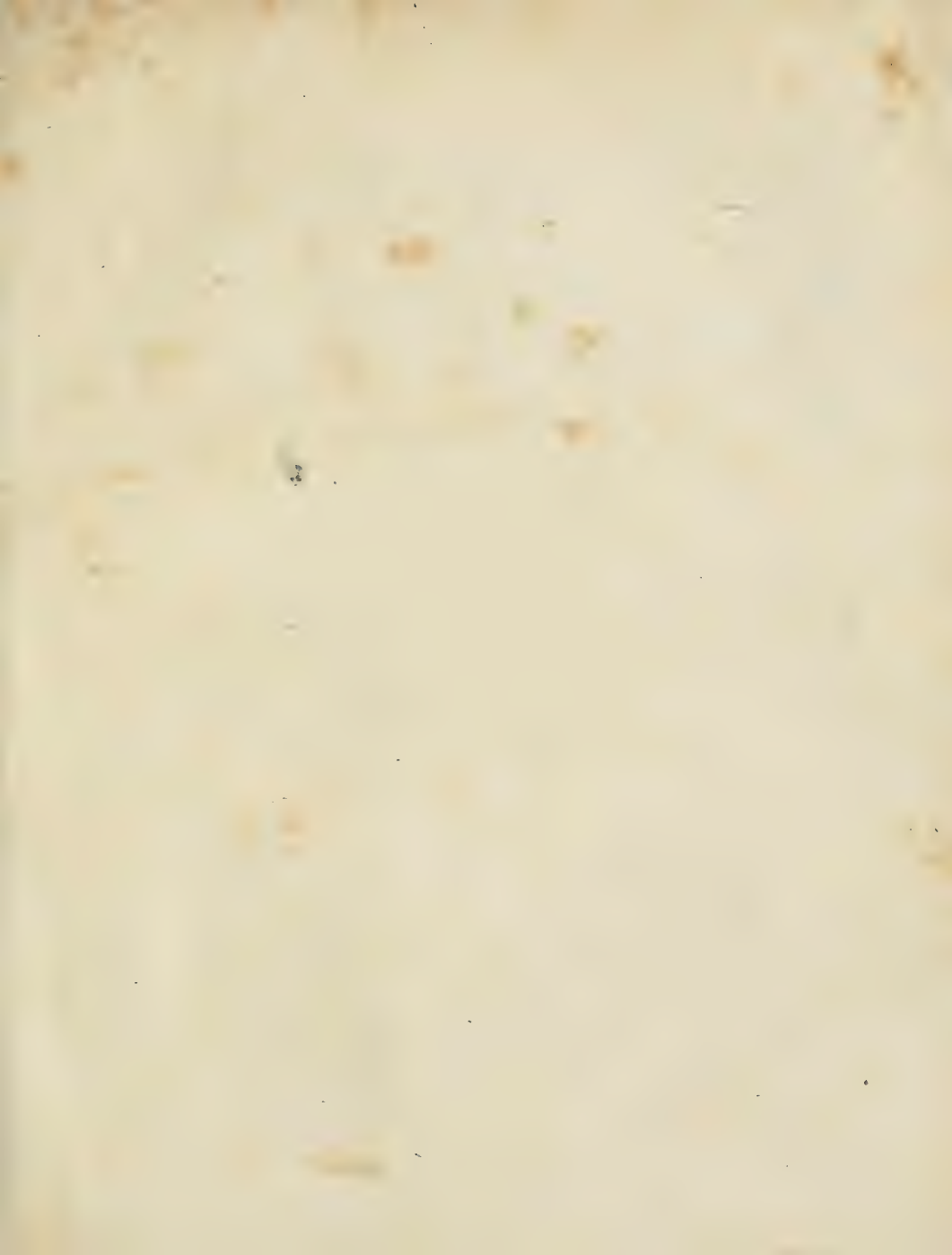
F I N I S.

JANI-

JANITOR PAN- SOPHVS.

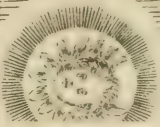
Scilicet

Figura Ænea Quadripartita Cunctis
Museum hoc Introeuntibus, Superiorum
ac Inferiorum Scientiam Mosaico-Hermeticam,
analyticè Exhibens.

J

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1850

SANCTVS: SANCTVS: SANCTVS DOMINVS EXERCITVVM: OMNIS TERRA REPLETA EST GLORIA EIVS:

Marcellus Palingenius in Zod. Vit. Lib. IX.

Magne pater Divum, Mundi Suprema Potestas,
 Quo nihil esse potest nec fingi majus: ab omni
 Corporea stans mole precul, tamen omnia fingens
 Corpora, vel prorsus mutari nescia, vel quæ
 Temporis anfractu longo labefacta fathiscunt:
 Principium sine principio, Fons unde Bonorum
 Effluit omne genus, Naturæ Reçtor & Auctor,
 Omnia comprehendens, at non comprehensus ab ullo.
 Majestas Immensa, Bonum, Sapientia, Vita,
 Ordo, Decus, Finis, Mens, Verum, Lux, Via, Virtus:
 Nusquam habitans, & ubique habitans: Immobiles, & sans
 Assidue motum Cunctis: à quo Omnia & in quem
 Omnia, per quem etiam sunt Omnia: semper eadem
 Conditione manens, nullo mutabilis ævo:

Maxima Causarum, quæ certa lege revolvens
 Sideream molem, farorum jura gubernas;
 Rex Regum, cui Mille adstant, & Mille ministrant
 Agmina Divorum Laxantium hymnosque canentium
 Lucis in Immense campis, extra Extima Mundi
 Mœnia, Ubi est Veris sedes apuissima rebus:
 Te colo, Te Veneror, Te nunc reverenter adoro
 Atque precor simplex ut me spectare benigno
 Digneris Vultu, Vocemque audire precantis.
 Mitte tuæ Lucis radios mihi, pelle tenebras
 Oppressæ [heu] nimium moribundo in corpore mentis,
 Da rectam reperire viam, ne noxius Error,
 Vanaque credulitas & Opinio cæca trahat me
 Præcipitem in salebras rerum & contagia Vitæ.

Nam sine Te ingenium mortale, humanaque virtus
 Dum se tollere humo sperat, Velut Icarus olim
 Disjuncta compage ruit pennisque solutis:
 Nec potis est sine Te Occulti penetralia Veri
 Cernere, nec qua parte salus aut arte petatur.
 Largire Ergo mihi, Rex ó dignissime Regum,
 Ut Te cognoscam, & placeam tibi: deinde sciam Me
 Quid sim, qua in Terris causa productus & unde
 Huc veni, ac tandem quò vita functus abibo:
 Quid mihi dum vivo sit agendum: sitque cavendum:
 Ut cum finierit Lachesis mea fila, diesque
 Ultimus abdidit membra hæc exhausta sepulcro,
 Mors fiat mihi grata quies, portusque salutis.

MUNDVS ELEMENTARIS 2

Autov Enchiridii Physica Restitute. Cap. 1. seq.

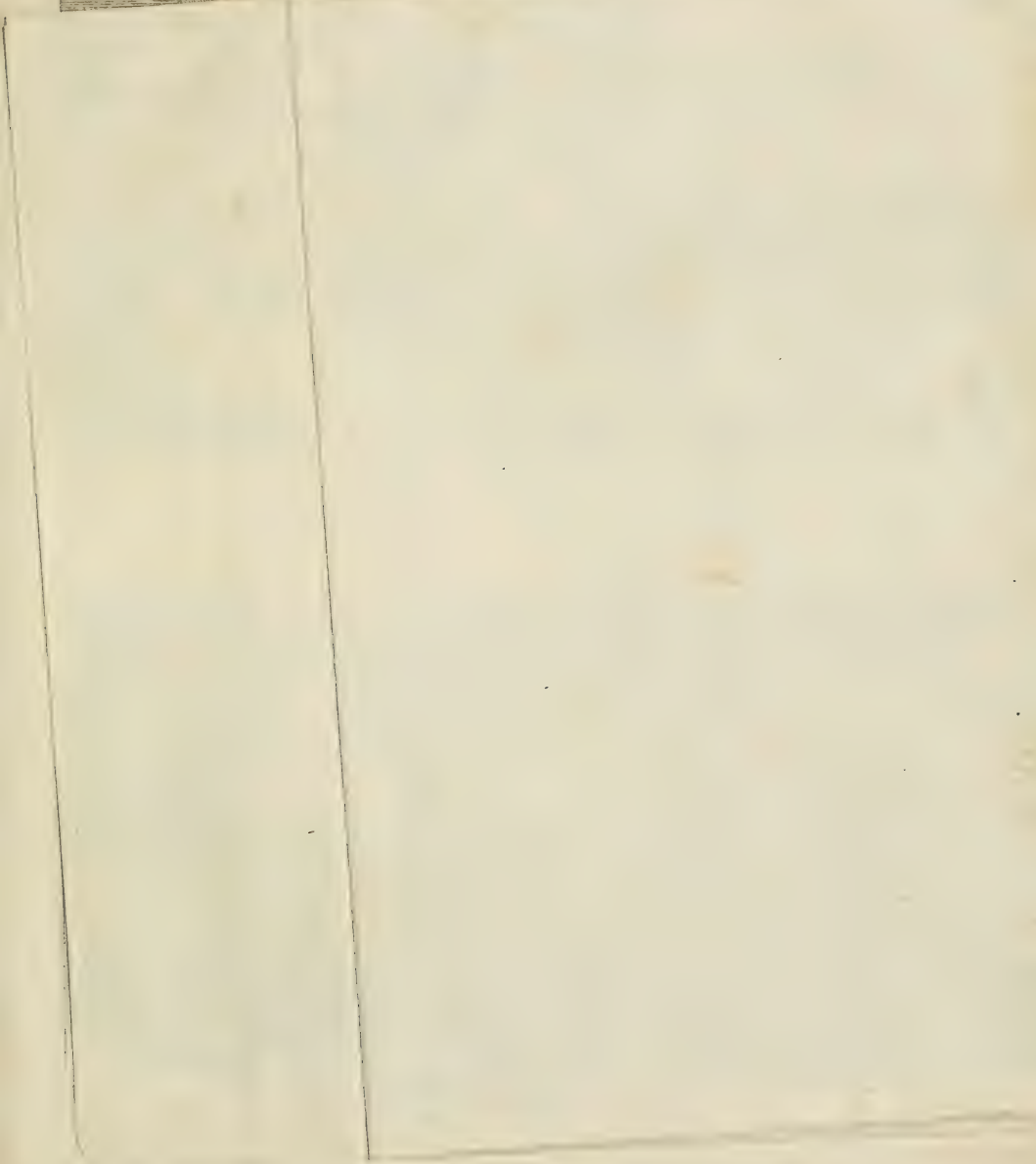
Deus est Ens Aeternum, Unitas Infinita, Radicale Rerum omnium Principium: Cujus Elementa est Lux Immensa: Potestas Omnipotens: Voluntas Bonum Perfectum: Nucleus Opus absolutum. Plura desiderata occurrunt Itapor, Silentium & Abyssus Gloriz profundissima. §. 1. Mundum ab Aeterno in Archetypo suo descriptum fuisse Sapientum plura duxerunt: Archetypus autem Ipse qui Totus Lumen est, ante Universi Creationem in se complicatus, cui liber libri soli illuxit, in Mundo vero productione quasi partumens se aperuit & explicuit. Opusq; suum in esse, velut in matrice, pons occultum, quadam sui Extensione manifestum fecit ac Mundum Idealem, quasi duplicata Divinitatis Imagine, actualem & materialem eduxit. Hoc annuit *Tramezysus*, dum Deum formam suam mutabilem ac Universam subreptam, & in Lucem conversam fuisse referit: Nihil aliud quippe est Mundus, quam patens occulte Divinitatis Imago. Hunc Universi ortum intellexisse sentit Antiqui per Palladem sitam & Jovis Cerebro, Vulcani, nempe Igis sive Lumis Divini Ope extractam. §. 2. Aeternus Rerum Pater, non minus Ordinando Sapiens, quam in creando potens Organicam Mundi molem in tam praeclarum ordinem digessit, ut summa Inis & ima sumas extra confusum intermixta & analogis quadam similitudine; Unde Extrema Tonis Opitrici, fecerit quosdam nexu, per media insensibilia strictissime inter se coherent, ac insensibilem omnium in lupremi moderatoris Obsequium. Et interioris Naturae Commodum contentum, soloznati Ejus qui colligavit, solvi passura. Recte itaque *Hermes id quod inferius est simile esse Erquod est superius, affirmavit.* §. 3. Quis formam suam in Naturam transfert aliam a Divina Natura, Deum neque: neque enim aliud in creatum Naturae Nomen, aut in producendis aut in conservandis Expansis hujus Machinae Individuis, agnoscit fas est, praeter Spirituum Divini Opitricis, qui primis aquis incubuit & consulti in Chao rerum seimam de potentiam Actum eduxit, educta per constantem alterationis Rotam veritas componendo & resolvendo haec inferiora Geometricae tractat.

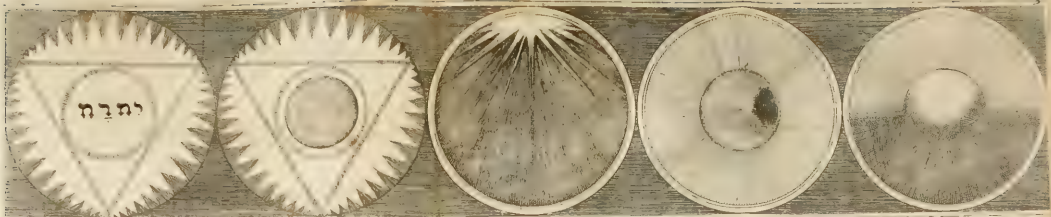

12

3

A 32

Gen 1 v 6. Et dixit Deus, fiat firmamentum in medio aquis...

Gen 1 v 8. Et Spiritus Domini super aquas...

Gen 1 v 9. Dixitque Deus, fiat siccitas in aquis...

Gen 1 v 11. Dixitque Deus, producantur herbes...

Gen 1 v 12. Producantur herbes frumenta, fruges, & ligna...

Gen 1 v 16. Dixitque Deus, fiat lux. Et facta est lux...

Gen 1 v 14. Dixitque Deus, fiat lux. Et facta est lux...

Gen 1 v 20. Dixitque Deus, producantur bestiae...

Gen 1 v 24. Dixitque Deus, producantur homines...

Gen 1 v 25. Produxitque Deus bestias...

Gen 1 v 26. Dixitque Deus, fiat homo...

Gen 1 v 27. Creavitque Deus hominem...

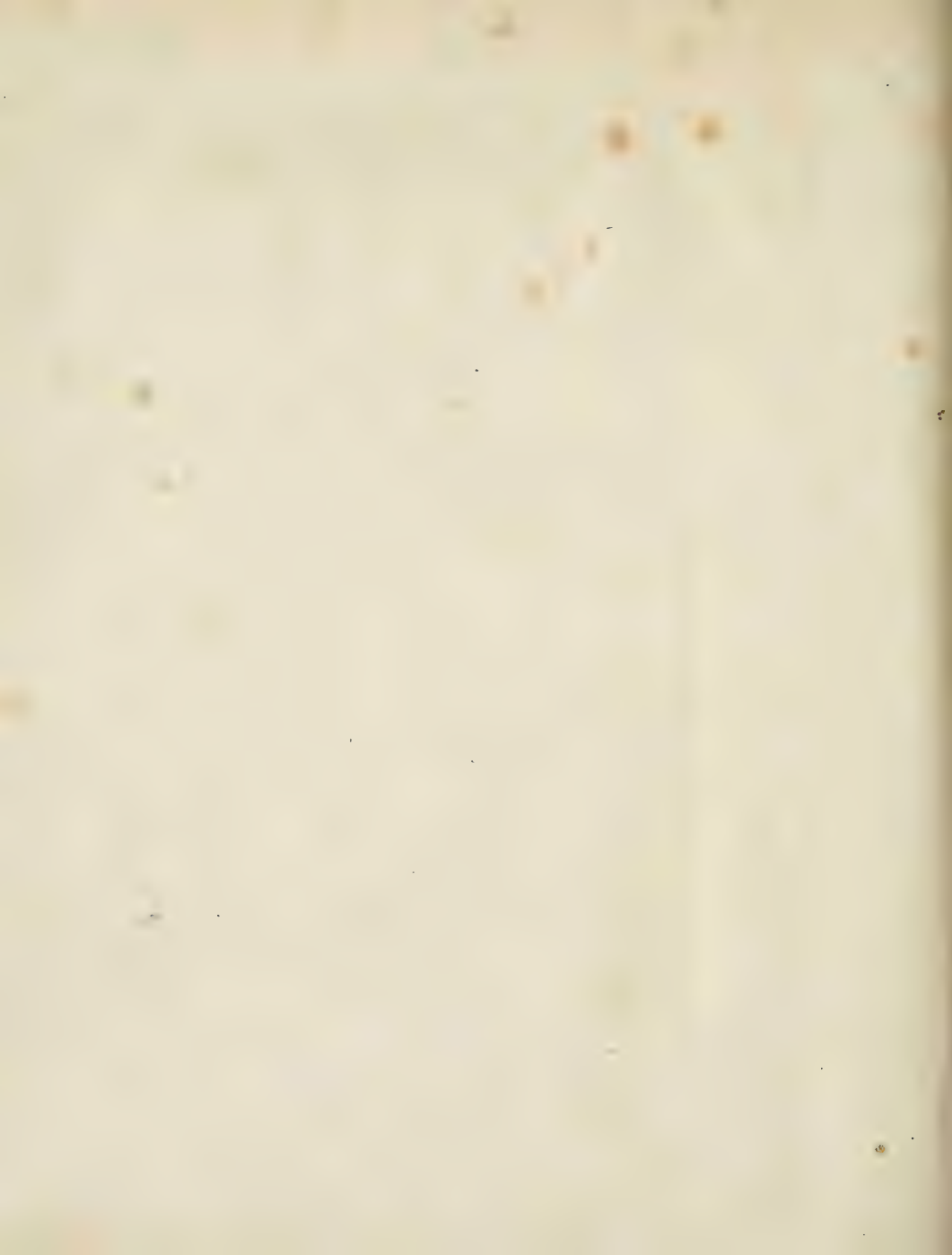
Gen 1 v 28. Benedixitque Deus hominibus...

Gen 1 v 29. Et ait Dominus Deus ad Adam...

Georgius Ripheus prolog. XII. partium.

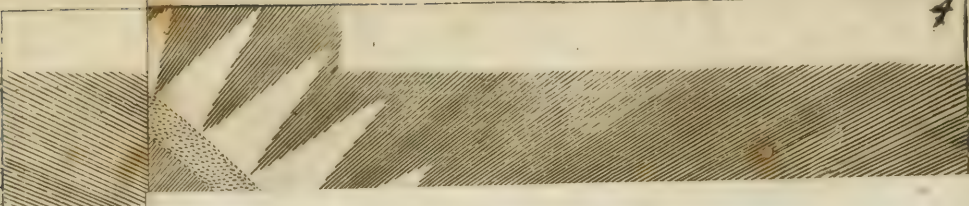
Omnes Incomprehensibile. Gloriosum in Majestate, cuius radiorum claritas effulcat nonita Lumina. O Unitas in subtilitate Et Triplex in Deitate. Hierarchin jubiler gratulans... Omnitudo omnium proficario & perpetua potentia. Ex occurrentibus periculis qui noscitur benignae, Ex hac rubulenta via vitam certis elenctis. Oportuna... Omnitudo omnium proficario & perpetua potentia. Ex occurrentibus periculis qui noscitur benignae, Ex hac rubulenta via vitam certis elenctis. Oportuna... Omnitudo omnium proficario & perpetua potentia. Ex occurrentibus periculis qui noscitur benignae, Ex hac rubulenta via vitam certis elenctis. Oportuna...

X

7

[Faint, illegible text or markings, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

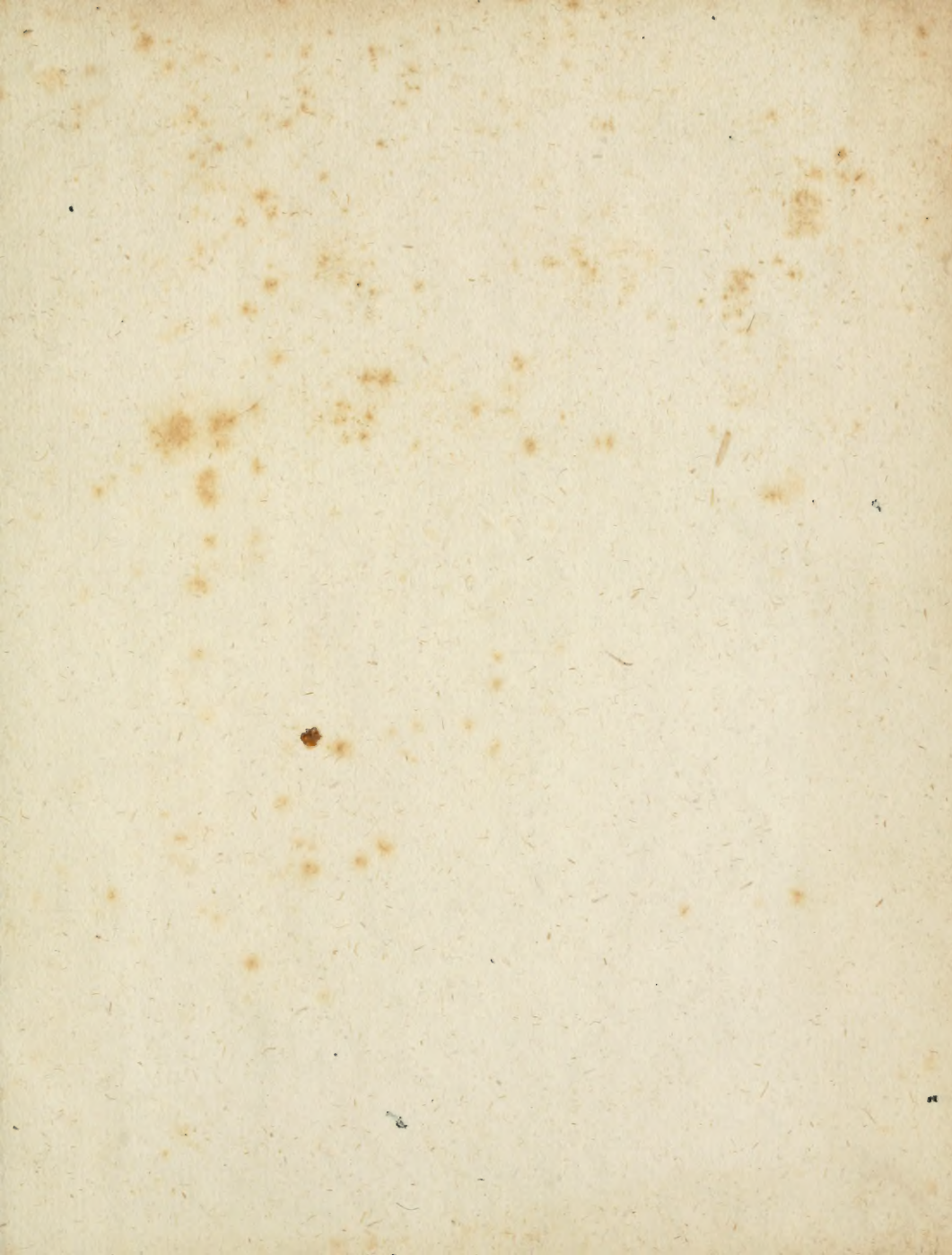
VERBO DOMINI FIRMATI SUNT COELI, ET SPIRITU ORIS EJUS OMNIS EXERCITUS EORUM, Psalm. 33. SPIRITUS DOMINI REPLEVIT ORDEM TERRARUM: OMNIA SATIANTUR BONITATE TUA DOMINE: AVENTENTE TE FACIEM, TURBANTUR: AUFERES SPIRITUM EORUM, ET DEFICIUNT ET IN POLVEREM SUUM REVERTUNTUR: EMITTIS SPIRITUM TUUM ET CREANTUR: SIC RENOVAS FACIEM TERRÆ: GLORIA TUAM SECULUM, Psalm. 104.

SMARAGDINA HERMETIS TABULA.

Verum, sine mendacio, Certum & venustum: Quod est inferius, est sicut quod est Superius, & quod est Superius est sicut quod est inferius ad perpetranda miracula Regi Unius. Et sicut omnes Res fuerunt ab Uno, meditatione Unius: Sic omnes Res nate fuerunt ab hac Una Re Adaptione. Pater Eius est Sol, Mater Eius Luna. Portavit illud Venus in Ventre suo. Nutrix ejus Terra est. Pater omnis Telestis totius mundi est hic. Vis ejus integra est, si vera fuerit in terram. Separabis Terram ab Igne, subtile a spulso, suavitatem cum magno ingenio. Ascendit à Terra in Cœlum, iterum que descendit in Terram, Et recipit Van Superiorum & Inferiorum. Sic habes Gloriam totius Mundi. Ideo tegeret a te omnis obcuritas. Hic est totus fortitudinis fortitudo fortis, quia vincet omnem rem subtilem, omnemque folidam perterabit: SIC MUNDUS CREATUS EST. Hinc erunt Adaptiones mirabiles, quantum modus hic est. Itaque vocatus sum Hermes Trimegistus, habens Tres partes Philosophiarum totius Mundi. Completum est quod dixi de Operatione Solis.

1380-912

